N 889

Biblioteca „ASTRA" — SIBIU —

IIII 2014 22

Anul V. Nr. 1216 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 1 Noemvrie 1924

Infrăţirea

On. Asociaţiunea pentru Cultura şi lit. poporului Român Sibiu

R.

ANUNTURI: La ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorităţi . . . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 360 L.

Atacurile Opoziţiei

Declaraţia partidului naţional — Discursul dlui M. Cantacuzino

Acţiunea opoziţiei s'a afirmat până acum în Parlament prin două acte, care prezintă o egală lipsă de seriozitate: declaraţia partidului naţional şi discursul dlui Mateiu Cantacuzino, rostit în Senat cu prilejul discuţiei răspunsului la Mesaj.

Declaraţia partidului naţional nu aduce nici un element nou în viaţa politică, ea înfăţişează acelaşi concepţie, acelaşi atitudine, aproape o identitate de frazeologie cu anterioarele declaraţii făcute de partidul naţional în actualul Parlament.

Această declaraţie este un document reprezentativ al personalităţii şi politicei dlui Iuliu Maniu, care a sfârşit prin a exaspera pe toţi membrii conştienţi de menirea partidului naţional în rostul trebilor publice ale României Mari, e o anchilozare în anumite formule şi atitudini, care nu mai cadrează cu actualitatea politică, ea constitue o duplicitate şi o şovăială de o ridicolă ilogică, când ar trebui să fie claritate şi precizione.

Se declară că partidul naţional nu ia parte la activitatea actualelor Corpuri Legiuitoare, fiind că dacă ar lua parte ar însemna să le recunoască legalitatea, ceeace partizanii dlui Iuliu Maniu nu acceptă în ruptul unui cap, pe care l'au perdut de mult, în ipoteza că l'au avut când-va.

Totuşi parlamentarii partidului naţional vor lua parte la şedinţele Parlamentului; de ce şi-ar pierde oamenii diurnele de dragul principiilor şi consecvenţei?

Deşi partidul naţional a declarat formal şi solemn că nu participă la desbaterile Parlamentului, totuşi se anunţă că dl Vajda va vorbi la discuţia răspunsului la Mesaj iar dl Iuliu Maniu la discuţia budgetului, cu cunoscuta sa competenţă şi autoritate în ale cifrelor.

Veţi spune că asta este o nouă inconsecvenţă a partidului naţional? Dar oare, nu a declarat dl Vajda, că numai boul e consecvent — şi dl Vajda ţine să aibă consecvenţa inconsecvenţelor. La sfârşitul declaraţiei partidului naţional se săvârşeşte o gravă necuviinţă şi se aduce o jicnire grosolană Majestăţii Sale, amestecând persoana Regală în luptele dintre partide, pentru că de sigur mâine sau poimâine, potrivit obiceiului, dl Iuliu Maniu să facă declaraţii de loialism şi supunere faţă de Tron, acuzând pe alţii de lipsa sentimentelor monarchice. Recenta declaraţie făcută în Parlament de dl Iuliu Maniu e tot ce poate da dl Iuliu Maniu mai bun în politică — şi nu cu asemenea banalităţi, inconsecvenţe şi perfidii se poate impune cineva la conducerea ţării.

In Senat, cu prilejul începerei discuţiei răspunsului la Mesaj, dl Matei Cantacuzino, capriciosul şi irascibilul senior dela Iaşi a deschis focul opoziţiei împotriva guvernului şi partidului liberal.

Presa internaţională şi presa opoziţiei fac în totdeauna mare caz de fie-care cuvânt, de fiecare gest pe care îl schiţează fantezistul senior dela Iaşi.

Intr'adevăr, dl Mateiu Cantacuzino este poate cel mai pitoresc şi amuzant personaj din politica românească. Temperament mobil, dsa nu-şi poate găsi astâmpărul nici locul în vre-unul din partidele noastre. Suferind de o febrilă locomoţiune politică dsa a părăsit, fără nici un motiv, rând pe rând toate partidele noastre politice, pentru a intra, iarăşi fără nici un motiv, în toate partidele.

Inteligent, fin şi caustic, lustruit de cultură, dl Mateiu Cantacuzino poate interesa şi amuza cu verbul său, aşa cum interesează un tenorino ori o primadonă legeră. Dl Mateiu Cantacuzino nu poate fi luat însă în serios, nici nu poate convinge pe cine-va, fiindcă îi lipseşte lui însu şi, deopotrivă şi seriozitatea şi convingerea.

Inscripţii

Moartea lui de Max. — Marele tragedian de Max a murit în maturitatea făcundă a vârstei, în plină putere de creaţiune artistică.

A fost în artist de rassă, una din acele escepţii glorioase în lumea frumosului, care dă emotivităţii umane, un nou fior — un fior puternic şi vibrător, care durează nu numai după ce actorul a părăsit scena teatrului, ci se perpetuează în amintire, şi după ce el a părăsit scena lumei pentru a intra în domeniul veşniciei.

De Max a fost un elegant şi un estet în cea mai înaltă şi nobilă accepţiune a cuvântului. El a dat artei, ca o contribuţie nouă şi proprie, pe lângă sonora muzicalitate a dicţiunei, pe lângă forţa simţirei, o frumuseţe plastică ce ar fi făcut farmecul şi deliciul lumei eline.

El a dat artei dramatice linia şi desemnul unei imperiale statui romane, a pus în evoluţiile lui pe scenă ritmul unei melodii antice şi a întipărit în atitudini hieratice măreţia liniştelor clasice.

Arta lui nu isvora numai din profuzimile şi puterile inconştiente ale sufletului, ci dintr'un inteligent şi rafinat simţ al artei, dintr'o cultură selectă şi de bun gust.

Cu de Max arta dramatică pierde nu numai un strălucit interpret, ci un mare creator de frumos.

Diodor

›Jurămintele de fidelitate‹ ale ungurilor

Cum au depus profesorii unguri de la instuţiile maghiare din Cluj jurământul de fidelitate faţă de Rege şi Statul român?

— Relatări inedite —

De câte ori Statul român se vede silit să închidă vre-o şcoală minoritară în urma spiritului antipatriotic în care este condusă, ne punem întrebare. Cum se poate că cei ce au propus de bună voie (!) jurământ de credinţă Regelui şi nouei lor patrii, să verse, totuşi venin şi ură faţă de aceasta ţară în sufletul copiilor nevinovaţi?

In cele de mai jos vom arăta — pentru edificarea publicului românesc cum şi în ce imprejurări au depus jurământul de fidelitate multe şcoli din Ardeal, şi — în consecinţă — la ce „credinţă" şi „loialitate" ne putem aştepta din partea lor.

*

Să vedem, de pildă, ce atitudine a avut colegiul reformat din Cluj când reprezentanţii autorităţilor române au cerut profesorilor jurământul oficial obicinuit la funcţionarii publici.

In faţa lucrului atât de „grav" ce se cerea, reprezentanţii Bisericei reformate şi profesorii liceului au ţinut o consfătuire ce este de făcut, fiind de faţă şi d. inspector regional al învăţământului dr. Valer Seni.

Au participat la consfătuire: epitropul Bisericei reformate contele Bethlen Odön ca preşedinte al adunării, dr. Ravasz László, ca reprezentant al Bisericei, directorul liceului d. Kovács Dezső şi profesorii Csuri Bálint, Deak István, d. Illés Gyula, Kovács Ferencz, Makkai Ernő, Nagy Jenő, dr. Sárkány Lajos, Seprődi János, dr. Széll Kálmán, etc.

După discursul de deschidere al contelui Bethlen Odön ia cuvântul delegatul Bisericei reformate dr. Ravasz László spunând următoarele:

„In calitate de reprezentant şi delegat al Bisericii reformate protestez solemn contra jurământului de fidelitate ce se cere profesorilor acestei instituţii. In trecutul de 350 ani al acestui liceu nici un guvern nu a încercat să ne ceară până acum jurăminte de felul acesta. Singurul jurământ legal este cel pe care profesorii îl depun înaintea înaltelor autorităţi bisericeşti maghiare, — conform autonomiei noastre.

Cererea guvernului român de a ne cere jurământ de fidelitate este ilegală până când nu se numeşte legea ardeleană pe care el se bazează.

Legile maghiare în vigoare în Ardeal nu cunosc asemenea jurăminte de fidelitate.

(Credem şi noi! — N R.) Jicneşte aceasta dispoziţie chiar şi spiritul tratatelor de pace şi despoaie pe unii să-şi exercite în felul stabilit îndatoririle cetăţeneşti (?!)

Mai presus de toate însă, jurământul de fidelitate jicneşte autonomia de 400 de ani a Bisericei noastre, în a cărei legislaţie acest jurământ nu este prevăzut (Se prea poate — N. R.).

Pe baza celor de mai sus protestez cu hotărâre şi sărbătoreşte contra jurământului de fidelitate român ce ni se cere astăzi. Deoarece însă, conform dispoziţiilor guvernului român, refuzarea depunerii de jurământ va fi cu urmări, primejduind existenţa celui ce se împotriveşte şi aducând cu sine în acelaşi timp şi încetarea misiunei culturei (?!) a acestui liceu, — autorităţile supreme bisericeşti reformate nu vor da ordin de oprire a depunerii jurământului. Lăsăm deci pe fiecare profesor să judece în parte dacă vrea să depună sau nu jurământ de fidelitate Românei.

(Urmare pe pag. II.)

Destrămarea partidului naţional

Ruptura nu s'a produs încă, dar departe nu este — Spre desfiinţarea partidului naţional — Cele douăsprezece organizaţii cari urmează pe d. Goldiş — Interesantul caz al dlui Zosim Chirtop: un simbol — Golul din jurul dlui Maniu

Ştirile despre ruptura din partidul naţional sunt încă premature. Pentru motivele arătate în numărul nostru de ieri, tensiunea din partidul naţional nu este însă departe de o ruptură. Aceasta credem că se va produce inevitabil în cursul acestor zile.

Deasemenea sunt premature şi ştirile despre tratative de fuziune dintre domnii Goldiş şi partidul poporului. După câte ştim, în tot cursul acestei săptămâni dl Goldiş a evitat să ia direct sau indirect, orice contact cu dl Goga. Aceasta pentru motivul lesne de înţeles, că socoate imprudent a se angaja în orice discuţie, mai înainte de a avea răspunsul precis al dlui Maniu. Abia după acest răspuns se va vedea dacă este vorba despre o fuziune oarecare, sau despre crearea unui nou partid, care să ducă lupta pentru desfiinţarea partidului naţional.

Rămâne însă un fapt singur: partidul naţional nu mai este. Organizaţiile cele mai puternice ale partidului naţional vor urma pe d. Goldiş, care este sigur că nu se va lăsa sedus nici de propunerea de şefie a dlui Maniu şi nici intimidat de ameninţările de la Blaj. Deocamdată se ştie că urmează pe d. Goldiş organizaţiile partidul naţional din Sibiu; cu dnii Ion Lapedatu, Nicolae Comşa, dr. Măcelaru şi dr. Lucian Borcia în frunte; din Arad, cu dnii Lencuţia, Iustin Marşeu, Păcăţianu şi Robşin; din Cluj: cu dnii Ion Lupaş. Silviu Dragomir, Onisifor Ghibu şi Vasile Sava; din Bistriţa: cu dnii Vasile Pahane şi Victor Moldovanu; din Timişoara: cu dnii senator Grofşoreanu, maior Boldea şi dr. Cornel Baltă; din Turda: cu d. Valer Moldovan; din Lugoj: cu d. Valer Branisce şi Gropşan; din Oradea Mare: cu dnii Aurel Lazar, deputat, şi senator D. Kiss; din Mediaş: cu d. Dionisie Roman, deputat; din Caransebeş: cu dnii Andrei Ghidiu şi dr. Balta; şi, se zice, din Câmpeni cu dr. Zosim Chirtop, care a refuzat M. S. Regelui găzduire, din ordinul dlui Maniu, la serbările pentru comemorarea lui Avram Iancu.

Prezenţa dlui Chirtop, în grupul din jurul dlui Goldiş, nu este lipsită de interes. Şi a dat oare seama fostul partizan al dlui Maniu, de necuviinţa săvârşită, şi s'a convins oare îndeajuns că supunerea oarbă către actuala conducere a partidului naţional, îl poate împinge până la acte sub demnitatea de român? Este oare în smulgerea dlui Chirtop efectul firesc al revoltei şi al ruşinei?

In acest caz, alipirea la grupul Goldiş a dlui Zosim Chirtop, care a săvârşit în numele partidului naţional cel mai urât act de disciplină de partid, devine în adevăr simbolică, şi explică minunat însăşi miezul acţiunei dlui Goldiş. Partidul naţional se pedepseşte, prin ceea ce a păcătuit mai grav.

Criza din partidul naţional nu se poate însă opri aici. Mişcarea susţinută de cele 12 organizaţii ale partidului naţional se întinde şi capătă o întensă popularitate în massele ţărăneşti, cu deosebire. In jurul dlui Maniu nu rămân decât oamenii clicei şi ai Blajului, o mână de ambiţioşi cari n'au înţeles şi nu înţeleg să renunţe la ambiţiuni separatiste sau la resentimente confesionale.

A. R. Gus.

75096

(*Comntinuare de pe pag. I*)

Cer ca aceste cuvinte ale mele să se treacă la proces verbal."

Reprezentantul guvernului, inspectorul dl dr Seni cere dlui Ravasz să'şi dicteze declaraţia din cuvânt în cuvânt.

Procesul verbal ce conţine această sensaţională declaraţie antiromânească a fost iscălit de către dd. Valer Seni, contele Bethlen Ödön, dr Ravasz László şi profesorul Tomody.

*

Va se zică cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate cerut liceului reformat, dr Ravasz László — care, de altcum, ca răsplată a „meritelor" sale iredentiste a fost ales nu de mult drept episcop al Budapestei — a ţinut cu tot preţul să facă un protest oral şi în scris la care ţinea orbiş.

Gestul trebuia făcut cu orice preţ cerut fiind de iredentiştii din Ungaria. Duşmanii ţării noastre ştiau că declaraţiile făcute reduc prestigiul României în faţa cetăţenilor minoritari, prezintând jurământul de fidelitate către noul stat ca act arbitrar şi ilegal, Este semnificativă menţiunea batjocoritoare că jurământul de fidelitate românesc nu îşi are temeiul în legile *ungureşti*, singurele cari obligă pe iredentiştii ungurii din Ardeal. Ca şi cum alipirea Ardealului la România ar fi ceva inexistent şi Statul român nu ar avea dreptul să modifice legile ungureşti prin noui dispoziţiuni cerute de radicala schimbare făcută prin tratatul de la Trianon, — care, evident, de-asemenea nu putea fi prevăzut în legile ungureşti.

Profesorii au depus jurământul, dar numai din silă. Protestul dlui Ravasz a făcut în mod vizibil o adâncă impresie asupra profesorilor şi ne putem închipui ce valoare dau ei jurământului depus.

*

Cazul de mai sus s'a repetat şi cu prilejul luării de jurământ profesorilor de la liceul unitar, precum şi la liceul romano-catolic.

Decanul facultăţii teologice din Cluj, Csiló Salamon a declarat cu acest prilej că:

„**jurământul acesta nu se depune decât sub presiunea forţei majore**",

reducând valoarea etică a jurământului în fel şi chip.

Am ţinut de cuviinţă să facem aceste destăinuiri pentruca opinia noastră publică să înţeleagă iredentismul ce se face în unele instituţii de învăţământ unguresc şi să ştie la ce ne putem aştepta din partea celora cari s'au dat de gol cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate faţă de Statul român.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Crescătoria vitelor în Ardeal

Aprecieri ungureşti tendenţioase şi superficiale

Zilele trecute un ziar unguresc din localitate arăta că dela unire încoace crescătoria vitelor este la noi în plin declin. N'am stat un moment la îndoială că aprecierea aceasta este tendenţioasă şi lipsită de orice bază reală.

Am căutat totuşi să luăm contactul cu factorii competenţi, pentru a putea da o desminţire categorică acestei aprecieri. Lămuririle primite nu numai desmint afirmaţiunile arătate, dar ne fac să concludem la progresul continuu şi binesimţit al acestei ramuri de activitate. Aceasta s'a văzut dealtfel şi cu prilejul expoziţiei zootehnice. Dar iată în cele ce urmează faptele aşa după cum ne-au fost expuse.

Crescătoria bovinelor în Ardeal a făcut sub toate raporturile însemnate progrese. Deoparte au fost înbunătăţite rassele, dealtă parte s'a sporit numărul vitelor. Şi într'adevăr regiuni întregi au trecut dela rassa podolică la simenthal, a cărei superioritate este indiscutabilă. Iar în ceeace priveşte stocul de vite el este mai mare ca ori când până acum.

Dacă la cai nu poate fi vorba încă de un progres atât de însemnat, totuşi sunt indicii sigure, că el se va produce în scurtă vreme. Avem reproducători de prima calitate, iar desele expoziţii sunt un puternic stimulent.

In privinţa celorlalte animale de casă se poate spune cam acelaş lucru.

Dar în definitiv problema este atât de complexă, încât din primul moment să vede că aprecieri categorice ca ale ziarului unguresc nu pot avea o bază reală. Ceeace le caracterizează este tendenţiozitatea şi superficialitatea.

Conferinţele sătesti ale Astrei

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român, despărţământul Cluj, dorind să contribue în mod cât mai real la răspândirea culturii sub toate formele ei în mijlocul poporului dela sate şi a populaţiei d muncitori dela oraşe, va ţine în timpul iernii şi a primăverii conferinţi şi cursuri, va aranja şezători în suburbiile oraşului şi în Cercu ile culturale din despărţământul Clujului ale „Astrei".

„Asociaţia" se adresează şi pe această cale către toţi intelectualii noştri cu tragere de inimă pentru ridicarea culturală a celor mulţi şi umili, cari au ceva folositor de spus mulţimii, subiecte interesante de desvoltat, să se anunţe la secretariatul despă ţământului (Str. Pasteur 9 la Grădina botanică nouă) în scris, verbal ori prin telefon (Nr. 938) zilnic în orele de serviciu, seara dela 5—6.

Tot aici se primesc şi cărţi, broşuri pentru bibliotecile poporale ale Despărţământului.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

O cerere a hotelierilor

50—60 la sută din camere sunt disponibile — Ce propunem noi

Circulaţia străinilor la Cluj în cursul toamnei acesteia a fost neobicinuit de mare. Târgul de mostre serbările de comemorare a lui Avram Iancu şi expoziţia zootehnică au atras la Cluj un număr excepţional de vizitatori.

Restauratorii şi hotelierii au realizat câştiguri frumoase, căci se plăteau preţuri fabuloase pentru camere şi masă.

Revenindu-se la normal hotelierii au crezut de cuviinţă să ceară o reducere a impozitelor plătite de ei, arătând că 50—60 la sută din camere stau goale. Intervenţiunea în această direcţie urmează să fie făcută de asociaţia hotelierilor şi restauratorilor.

Credem că nu e nevoe să arătăm aici totala lipsă a oricărei baze juridice a cererii formulate de hotelieri. Impozitele sunt cele normale, stabilite în vederea unor împrejurări normale. Dar avem o altă propunere de făcut hotelierilor şi autorităţilor. Şi anume ca o parte din camerele disponibile să fie puse la dispoziţia funcţionarilor fără locuinţe. Se înţelege pe preţuri moderate.

In felul acesta hotelierii nu vor mai avea atâtea camere goale, iar, acum în preajma iernii, o seamă de funcţionari vor ajunge la adăpost.

Interzicerea conferinţelor

„Acţiunii Româneşti"

Împrăştierea adunărei de la Reduta, Şedinţa ocazională a studenţimei la Universitate

Anunţam ieri că printr'un ordin ministerial a fost interzisă ţinerea conferinţelor „Acţiunei Româneşti". Prima conferinţă urma să aibă loc ieri seară a ora 6 în sala Reduta. Incă dela 5 şi jumătate publicul începea să se adune în faţa întrării dela Reduta, fiind oprit să între de un cordon militar. La ora 6 în faţa unui public numeros, compus mai ales din studenţi, dl Iuliu Haţiegan, profesor universitar, a îndemnat pe toţi să se împrăştie în linişte, protestând contra ordinului de interzicere.

Studenţii au pornit apoi spre Universitate, ţinând în sala IV. o adunare. La propunerea dlui Ion Istrate se votează o moţiune de protestare contra interzicerii ţinerii conferinţelor.

La propunerea dlui Pascu, studenţii hotărăsc să refuze masa gratuită oferită de restauratorii minoritari studenţilor săraci. Se primeşte apoi cu o vădită satisfacţie promisiunea dnei Bratu de-a începe o acţiune în vederea plasării la familii româneşti a unui număr de studenţi.

După adunare un grup de studenţi a manifestat în Piaţa Unirii, împrăştiindu-se apoi în linişte.

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

MICA PUBLICITATE

3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa laadministraţie.

Una cincografie modernă fabrica completă de clişeuri de vânzare cu un preţ convenabil. Adresa librăria Galambos Timişoara. D 329

Post vacant. La Muzeul Etnografic al Ardealului este vacant postul de secretar-desenator. Persoanele care doresc să ocupe acest post se vor adresa Direcţiunei muzeului Cluj, Str. G. Barţiu 5. T.—3

Studentă predă lecţiuni în familie. Studentă caută post sau lucru de mână în familie. Adresa la administraţie. D 322

Cine doreşte ca să fie bine nutrit să se aboneze la Maior, Calea Regele Ferdinand nr. 99.

De vânzare în automobil turism „Ford" în stare de perfectă funcţionare preţul avantagios a se adresa Garajul Barth Universităţei 10.

Mare vânzare de resturi! **Mare vânzare de resturi!**

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi

in prăvalia de moda p. femei

LA CORSO

Cluj, Piaţa Unirii 17

Stofă de haine p. bărbaţi si femei,
Stofă pentru palton si raglan,
Flanel si catifea,
Mătase de haine si căptuşeală,
Pânza si zephir,
Damast si voile etc., etc., etc.

Resturi de stofe se vând cu preţurile cele mai favorabile

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi! **Mare vânzare de resturi!**

Uniunea Comercială S. A.

Avis

La *„Uniunea Comercială"* S. A. Sucursala Cluj strada Regina Maria No. 32 se găseşte de vânzare: ***2 case de fier, mese, scaune, fotoliuri, lămpi, rafturi, dulapuri, şi diferite obiecte cu preţuri convenabile.*** *D332*

Industria Textila Aradana S.A. Arad

îşi va deschide depozitul din

Cluj, Str. Gen. Niculcea 2.

La 1 Noembrie

Se ţin la depozit:

pânzături brute, albite şi colorite de bumbac, cartoane şi stofe presate, fir de ţesut şi pentru industrie casnică.

Vânzare excluzivă numai pentru comercianţi!

Telefon No. 633. D 223

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 1 Novembrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Şarlatanul

Dramă zguduitoare din viaţa medicinilştilor în 7 acte, după piesa lui *Imre Földes*. In rolul principal: *Mihail Várkonyi.*

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Toti barbatii sunt la fel

Mare tragicomedie umoristică în 7 acte. In rolul principal: *Harry Liedtke*

CINEMA APOLLO

Noptile din New-York

Dramă senzaţională criminală din viaţa apaşilor din New-York în 10 acte. In rolul principal: WILIAN FOX.

S'a deschis! **Aranjat din nou Magazinul** **S'a deschis!**

„SPORT"

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16

asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. | **Vopsitorie de lână şi de tort**

Lloyd 2581 13

Situaţia profesorilor secundari din Cluj

O delegaţie la ministerul instrucţiunei. Se cere înglobarea Clujului la zona culturală. Un memoriu către dl ministru al instrucţiunei

In adunarea generală a Asociaţiei profesorilor secundari din Cluj, ţinută la 22 Octombrie, s'a redactat şi votat memoriul pe care îl publicăm mai jos. Prin acest memoriu, care va fi prezentat de o delegaţie dlui ministru al instrucţiunei, se cere înglobarea Clujului la zona culturală, ca singură soluţie pentru remedierea situaţiei materiale a profesorilor secundari.

Domnule Ministru,

Asociaţia profesorilor secundari din Cluj, constatând încă odată extrema insuficienţă a salariilor actuale pentru bunăstarea membrilor ei, Vă roagă respectuos a lua în considerare, pe lângă împrejurările generale ale traiului pentru toţi profesorii şi pe cele speciale traiului din Cluj.

Astfel este ştiut că traiul zilnic este din cele mai grele în Cluj, deoarece trăim aici într'o regiune foarte săracă şi unde aprovizionarea cu alimente este lăsată mai mult în voia speculei negustoreşti, încurajată tocmai de lipsa caracteristică a regiunii. La scumpetea excesivă care bântuie aici, nu există cel puţin ca în alte localităţi putinţa unui câştig accesoriu catedrei ce ocupăm, căci nu există nici orele suplementare — oricât de slab plătite — necum clase paralele sau extrabugetare.

Aşa fiind, profesorii sunt reduşi la catedra lor, pe care n'o pot face să producă mai mult. Sunt chiar şcoli unde unii profesori abia pot să aibă orele reglementare ale catedrei lor, necum să capete ore suplimentare bugetare. Cât despre şcolile minoritare, ele ne sunt ca şi închise, fiindcă nicăiri ca în Cluj şcolile minoritare n'au un corp didactic mai suficient.

Iar în legătură cu această stare de lucruri ce Vă semnalăm, trebuie să adăugăm că noi ne aflăm în Cluj în situaţia exactă aceeaşi cu toate localităţile cuprinse *în zona culturală* şi care beneficiază ca atare de un spor cuvenit de salarii. Deoarece şcolile secundare din Cluj îşi recrutează populaţia şcolară dintr'o regiune săracă şi înapoiată economiceşte, astfel se face că majoritatea acestei populaţii şcolare nu se deosebeşte întru nimic de populaţia şcolară din localităţile de graniţă, ci chiar uneori este mai înapoiată în *gradul ei de romanizare* decât aceea, căci a trebuit să trăiască acasă multă vreme *în împrejurări cu totul speciale.* Organele de control ale Ministerului pot atesta acest fapt vădit la prima dată. De aceea noi trebue să depunem o muncă istovitoare pentru a corespunde chemării noastre de dascăli şi spre a ne face datoria, a cărei îndeplinire este mai uşoară pentru alţi colegi ai noştri în condiţii cu totul deosebite. Iar faptul este că noi nu avem nici *strictul necesar,* spre a compensa o muncă îndoită.

Acestea fiind Vă rugăm, Domnule Ministru, a ţine seamă de consideraţiile expuse şi a face tot posibilul spre a ne acorda cele mai bune condiţii de muncă pentru noi şi de *desvoltare pentru şcoală şi neam,* căci una fără de alta nu merge. Am dori să, pe lângă multe solicitudini ce ne păstraţi, să fim împărtăşiţi, împreună cu toţi conducătorii noştri actuali, de aceeaşi adâncă convingere ce ne călăuzeşte pe noi, pe toţi, că tot ceeace Statul trebuie să facă pentru noi este un câştig îndoit şi comun, căci se răsplăteşte prin asigurarea desvoltări sale normale, întemeiată pe bunul mers al şcolii şi culturii româneş i.

Presa maghiară

Evreii din partidul maghiar cer directoriu

După dnii Grünfeld, Kahana şi Roth Hugó, principalii matadori ai soluţiei cu directoriul, a ieşit din inactivitate şi coreligionarul celor amintiţi dl Gombos Benő, un tricolor stâlp al partidului nemângâiaţilor dela Cluj.

„Magyar ember"-ul Gombos devine de-adreptul feroce şi arăgos când i se pare că disciplina partidului maghiar este în joc. Osândeşte deci pe „nesupuşii" Bernády şi Paál şi el dă aspre lecţii în ce fel trebue aceşti doi oameni politici să-şi înţeleagă datoria de membrii disciplinaţi ai partidului maghiar.

In vechea Ungarie cei ce dictau în literatură, comerţ, industrie, ba uneori chiar şi în politică erau evreii. Ungurii din partidul maghiar — după cum vedem — se supun aceleaşi dictaturi.

In cercurile evreilor „magyar ember" dr. Roth Hugó, Grünfeld, Kahana şi Gombos Genő tendinţele de a se erija în profesori de maghiarism dând lecţii elevilor Bernády, Paál, Jakabffy şi Béldy Kálmán cari au refuzat să facă parte din directoriu sunt delicioase.

Sperăm că dnii Bernády şi soţii se vor dovedi ascultători elevi şi vor binemerita laudele domnilor Grünfel, Kahana, Roth şi Gomboş.

Ţăranii unguri cer cuvânt

Răzeşul ungur din Temeşul-unguresc Bárdos Péter publică în „Keleti Ujság" un articol susţinând că ţăranul ungur este destul de copt pentru vieaţa politică, deci nimeni din conducătorii partidului maghiar nu are dreptul să'l neglijeze.

Poporul — scrie dl Bárdos — trebue iubit, trebue luminat şi sfătuit. Nu trebue să le fie deci ruşine şefilor politici ai ungurilor să şeadă la aceiaşi masă presidenţială cu fii poporului.

Aniversarea revoluţiei din 1918

Ziarul „Keleti Ujság" publică articole ocazionale semnate de dd. Zágoni István şi Kádár Imre cu amintiri din revoluţia din 1918 şi cu amănunte asupra evenimentelor de la Cluj.

Din cuvântările ţinute cu acel prilej la teatrul maghiar şi reproduse în „Keleti Ujság" de azi reiese că ungurii încă nu'şi dădeau seama că au pierdut războiul.

Secţia braşoveană a partidului maghiar a primit directoriul

Citim în „Brassói Lapok":

„Secţiile din provincie ale partidului maghiar se pregătesc febril pentru marea adunare a partidului ce va avea loc la 30 Noembrie.

Se discută în primul rând chestiunea directorului propus de comitetul executiv al partidului maghiar, care l'a adoptat cu 16 voturi contra două. Cei ce s'au grăbit să facă propagandă pentru presidenţia dlui Bernády prevăd eşecul politicei lor.

Elementele ungureşti serioase din Ardeal aprobă hotărârile comitetului executiv şi consimt la înfiinţarea unui directoriu în fruntea partidului maghiar.

Discutând chestiile dela ordinea zilei, secţia braşoveană a partidului maghiar a aprobat ideia cu directoriul şi alegând reprezentanţi pentru marea adunare din Noembrie, le-a dat instrucţiuni să sprijinească proectele şi soluţiunile comitetului executiv".

— Cititorii noştri ştiu că secţia braşoveană a partidului maghiar stă sub influinţa dlui Szele Béla advocat şi primredactor al ziarului „Brassoi Lapok".

Moartea lui De Max şi „Ellenzék"

Ziarul „Ellenzék" anunţă moartea „marelui actor francez De Max, creatorul în franţuzeşte al rolului faimosului japonez Tokeromo din „Taifun" piesă care — mulţumită jocului lui De Max — a făcut la Teatrul Sarah Berhardt o serie de 200 reprezentanţii.

Ziarul maghiar — după cum era de aşteptat — nu aminteşte cu un singur cuvânt că De Max a fost român.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: MISELUL (Preţuri reduse. Seria 106.)

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 2 ora. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 28. B. Seria 107.)

Duminecă, orele 10 şi jumătate. (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclu Moliere. Debutul balletului Ligeti Preţuri reduse. Seria 108.)

Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ştefan 8zentgyörgyi. (Preţuri reduse. Seria 109).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢii. (a 3 ora. Preţuri de Premieră Abonament şters. Seria 110).

Luni: CELE TREI GRAŢII (a 4 oră. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 29 A. Seria 111.)

Marţi: CELE TREI GRAŢII (a 5 oră. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 112.)

Mercuri: CELE TREI GRAŢII. (a 6 oră. Preţuri de Premiera. Abonament şters. Seria 113.)

—

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat,* care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

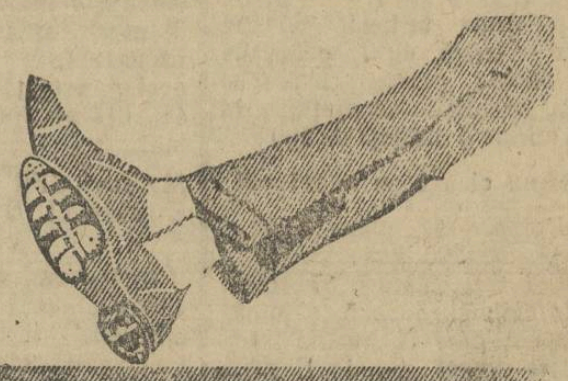

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

In caz de lipsă in curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA"** se poate continua fără intrerupere exploatarea

Tarifele noastre de cale ferată
in comparaţie cu cele ale statelor vecine
Tarifele căilor ferate române sunt cele mai scăzute

Intru cât atunci când s'a sporit a doua oară tarifele noastre de cale ferată s'a combătut foarte mult această sporire susţinându-se că ar fi ajuns la nivelul tarifelor de cale ferată din celelalte state, credem interesant a face o comparaţie a tarifului nostru de cale ferată, atât pentru călători, cât şi pentru mărfuri, cu tarifele de cale ferată a celorlalte state vecine cu noi. Datele de care ne servim ne-au fost furnizate de către direcţiunea generală a CFR. şi sa referă la tariful nostru pe ziua de 1 Octombrie a. c. Preţurile sunt redate în lei aur, socotindu-se 100 lei hârtie echivalent cu 2,35 lei aur. Cursul schimbului este socotit cel mediu după „Argus din luna August a. c.

Comparaţia tarifelor de călători şi bagaje

Comparaţia tarifelor noastre de cale ferată cu a celorlalte state vecine pentru călători şi bagaje, socotindu-se preţurile în franci aur pe o distanţă de 500 km.

Călători cl. I tren accelerat

In Polonia se plăteşte pe o distanţă de 500 km, cl. I tren accelerat de călători 57 franci aur, în Cehoslovacia 51 şi jumătate franci aur, în Austria 28 şi jumătate franci aur, în Ungaria 27 franci aur, iar în România pentru aceeaş distanţă, la acelaş tren şi în aceeaş clasă numai 17,25 franci aur.

Călători cl. II tren accelerat

In Polonia se plăteşte pe o distanţă de 500 km., cl. II tren accelerat de călători 35 franci aur, iar în România pe aceiaşi distnaţă la acelaş tren şi în aceeaş clasă numai 10 franci aur.

Călători cl. III. tren accelerat

In Polonia se plăteşte pe o distanţă de 500 km., cl. III. tren de persoane întru cât acceleratele n'au cl. III în Polonia, 20 franci aur, în Ungaria cl. III. tren accelerat 15 franci aur, în Austria 9.50 franci aur, iar în România pentru aceeaş clasă se plăteşte numai 5 25 franci aur.

Bagaje

In Polonia se plăteşte pentru 100 kgr., bagaje pe o distanţă de 500 km., la trenurile accelerate 28,20 franci aur, în Cehoslovacia 18,50 franci aur, în Austria 16 franci aur, iar în România pentru aceeaş cantitate de bagaje şi la acelaş tren se plăteşte numai 7,20 franci aur.

Comparaţia tarifelor de mărfuri

Comparaţia tarifelor noastre de cale ferată cu a celorlalte state vecine pentru mărfuri de diferite categorii sunt socotite pentru o cantitate de 100 kgr., marfă pe o distanţă de 500 km.

Mărfuri CFR cl. I a — C. F. Străine cl. I.

In Ungaria se plăteşte pentru 100 kgr. marfă pe o distanţă de 500 km., cl. I 12 franci aur, în Austria 11 90 franci aur, în Jugoslavia 10,25 franci au , în Cehoslovacia 8,30 franci aur, în Polonia 8,25 franci aur, în Bulgaria 5,60 franci aur, şi în România pentru aceeaş cantitate de marfă, pe aceeaş distanţă şi în aceeaş clasă (cl, I-a se plăteşte numai 3.65 franci aur.

Mărfuri CFR cl. II — C. F. Străine cl. II.

In Ungaria se plăteşte pentru 100 kgr., marfă pe o distanţă de 500 km., cl. II 8.50 franci aur, în Austria 8,45 franci aur, în Polonia 7.20 franci aur, în Cehoslovacia 6 60 franci aur, în Bulgaria 4,90 franci aur, în Jugoslavia 4,10 franci aur şi în România pentru aceeaş cantitate de marfă, pe aceeş distanţă şi în aceeaş, clasă (cl. 1 b), se plăteşte numai 2,75 franci aur.

Mărfuri CFR cl. II — F. Straine C. A. — C. F. Polone cl. III. — C. F. Bulgare. Mărfuri de tot felul

In Polonia se plăteşte pentru 100 kg. marfă pe o distanţă de o 500 km. în cl. III 6,50 franci aur, Ungaria 5,65 franci aur, în Cehoslovacia 4,50 franci aur, în Austria 4 franci aur, în Bulgaria 3 franci aur, în Jugoslavia 2,40 franci aur, iar în România pentru aceiaş distanţă şi în aceeaş clasă (cl. II) se plăteşte 2.50 franci aur.

Marfuri CFR cl. III — C. F. Straine cl. B — C. F. Polone cl. IV.

In Polonia se plăteşte pentru 100 kg. marfă pe o distanţă de 500 km. în cl. B, 5 franci aur, în Ungaria 3.25 franci aur, în Cehoslovacia 320 franci aur, în Jugoslavia 1.65 franci aur şi în România pentru aceeaş cantitate de marfă pe aceeaş distanţă şi în aceeaş clasă se plăteşte numai 1.55 franci aur

Mărfuri C.F.R. şi C.F. streine T. Sp. I. — C. F. Poloneze cl. VI. — C.F. Bulgare cl. D.

In Cehoslovacia se plăteşte pentru 100 kgr. marfă pe o distanţă de 500 km. după T. Sp. I. 3,30 franci aur, în Austria 3,15 franci aur, în Ungaria 2,90 franci aur, în Polonia 2,80 franci aur, în Jugoslavia 1,90 franci aur, în Bulgaria 1,40 franci aur, iar în România pentru aceeaş cantitate de marfă, pe aceeaş distanţă şi după acelaş tarif se plăteşte numai 1 franc aur.

Mărfuri C.F.R. şi C.F. străine T. Sp. II. — C.F. Poloneze cl. VII. — C.F. Bulgare cl. D.

In Austria se plăteşte pentru 100 kgr. marfă pe o distanţă de 500 km. după T. Sp. II 2,10 franci aur, în Polonia 2 franci aur, în Jugoslavia 1 90 franci aur, în Cehoslovacia 1,70 franci aur, în Ungaria 1,50 franci aur, în Bulgaria 1,40 franci aur, iar în România pentru aceeaş cantitate de marfă, pe aceeaş distanţă şi după acelaş tarif numai 0,40 franci aur.

*

Acest interesant studiu comparativ, reprodus după ziarul „Argus", dovedeşte cu prisosinţă necesitatea urcărei tarifelor pe C. F. R. Acestor tarife scăzute faţă de cele din străinătate datorim situaţia deficitază a bugetelor căilor noastre ferate. Urcarea lor înseamnă salvarea dela ruină sigură a principalei noastre organizaţiuni de transporturi.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Prăbuşirea catastrofală a liberalilor englezi

Succesul răsunator al partidului conservator

Rezultatele de până eri a alegerilor din Anglia arată că victoria partidului conservator este pe deplin asigurată.

Dintre cei aleşi 164 sunt conservatori, 78 labouristi, 22 liberali şi 2 independenţi. Nu se ştie încă resultatul a 352 alegeri.

Partidul muncii a pierdut până acum 32 iar liberalii 45 cercuri electorale.

Infrângerea liberalilor este atât de catastrofală, încât ei nu vor mai putea figura decât ca o neînsemnată grupare parlamentară.

Presa engleză scrie că succesul conservatorilor a surprins chiar şi pe cei mai optimişti dintre ei. După „Daily News" rezultatele alegerii dovedesc cât de departe este poporul englez de curentele revoluţionare. „Daily Herald" constată că înfrângerea muncitorilor se datoreşte în mare parte agitaţiilor comuniste şi scrisoarei lui Zinoview. Acelaşi ziar este informat că Asquit va părăsi şefia partidului liberal, cedând o lui Lloyd George.

Dela Teatrul National

Marţi 4 Noembrie se va relua la Teatrul Naţional comedia „Scampolo" care a plăcut atât de mult în stagiunea trecută.

Interpretarea va fi susţinută de dnii Mihăilescu Brăila, Neamţu-Ottonel, Ghibericon Potcoavă şi Dnele Jeana Popovici-Voina, Athena Rally. In rolul „Emilia" va apare Dna Silvia Jipescu-Hodoş.

Spectacolul se va începe cu Marcovel (Poil de Carotte) de Jules Renard cu Dna Nunuţa Hodoş, Athena Rally. Nat. Ştefănescu şi dl D. Psatta.

Se repetă, sub conducerea dlui I. Stănescu Papa, „Onoarea" de Sudermann, cu Dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu. O. Cronwald şi Dnii Stănescu Papa, Al. Ghibericon, M. Stefănescu, V. Vasilescu, N. Dimitriu C. Potcoavă, etc.

Repertoriul:

Sâmbătă 1 Noembrie: „Un Erou". Duminică 2 Nov. matineu: „Vicleniile lui Scapin", Marţi 4 Nov. Scampolo şi Morcovel.

Ultime informaţii

— Crucea roşie din Cluj aranjează în zilele de 16 —17 Noemvrie mari serbări pentru augmentarea fondurilor. In ziua primă va avea loc o serată dansantă, la care se vor produce diletante din societatea clujană. A doua zi se va ţine la Universitate o conferinţă din partea unui profesor universitar, probabil d. Bogrea.

— La târgul de vite din Cluj cererea a rămas mult inferioară ofertelor de vânzare foarte numeroase.

— La frontiera din spre Ungaria a fost oprită întrarea în ţară a peste o sută vagoane zahăr. Dl Vlădescu, şeful vămii din Oradea-Mare, a declarat că măsura aceasta nu poate fi datorită decât unei greşeli.

— Duminecă vor avea loc la Cluj următoarele matchuri de football pentru campionatele cl. I.: Haggibbor—KKASE. Universitatea—C. F. R. Academia—KMTE. şi Victoria—KAC. S'ar putea totuşi ca altul să fie programul de Duminecă, dacă până atunci va sosi vre-o echipă streină.

— Alaltăieri noapte au fost atacaţi în cartierul de dincolo de gară calfele de prăvălie Florian Selever şi Alexandru Stark Banditii au despoiat victimele de banii ce-i aveau la ei, după ce prin împunsături de cuţite i-au trântit la pământ. In aceeaş noapte a fost atacat probabil de aceiaşi banditi, dl Blumberg, un cunoscut sportsman din Cluj. Victimele a fost internate în clinica chirurgicală.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— Astăzi consiliul orăşenesc din Cluj s'a întrunit pentru a rezolvi probleme de actualitate.

— Notarii din Ardeal si Banat se întrunesc mâine într'un congres la Cluj pentru a discuta situaţia lor în legătură cu noua reformă administrativă. Proiectul de reformă administrativă a fost întocmit cu consultarea notarilor, astfel încât discuţiunile se vor mărgini la chestiuni de detaliu. Tot mâine notarii vor hotărâ asupra proiectului lor de demult de aşi înfiinţa o tipografie la Cluj. Va presida dl Buha, consilier orăşenesc la Deva.

— A apărut „Calendarul Neamului", format de părete, estetic şi instructiv întocmit de maiorul Ignătescu Gh. Cu preţul de 15 lei se poate comanda de la autor, Bucureşti, str. dr. Gr. Râmniceanu 30.

Restaurantul Studenţilor!
„Esperanto" 331
Abonament ieftin!

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Asasinatul din Iaşi
O deciziune a Senatului universitar — Noui arestări şi confirmări de mandate — Manciu nu a bătut pe Zelea Codreanu şi nici subalternii lui

Ieri s'a întrunit Senatul universitar, sub preşidenţia dlui Slătineanu.

Senatul s'a ocupat de chestia crimei lui Corneliu Zelea Codreanu.

S'a hotărît ştergerea lui din matricolele Universităţii.

*

Pe lângă tipograful Liviu Sadoveanu, în atelierele căruia s'au tipărit cunoscutele manifeste incendiare, au mai fost arestaţi: elevul de liceu Vasile Anastasescu şi studentul Sava pentrucă au tipărit şi au distribuit „Cuvântul Iaşului".

Au mai fost arestaţi la siguranţă Popovici Ilarie, Lefter Moise din Galaţi, Ionescu Gheorghe, Ionescu Vasile Milohi Victor şi Vizanti Dumitru pentru acelaş motiv.

La siguranţă a continuat instrucţia lui Ion Moţa, apoi a lui Ilie Gârneaţă şi a lui Radu Mironovici.

*

Dl judecător de instrucţie Pogonat a continuat interogatorul lui Zelea Codreanu, care a continuat să nege că a participat la banchetul macabru dela Roman care a fost confruntat cu Zelea Codreanu tatăl. Aseară la orele 7, a fost lansat mandat de arestare contra lui Zelea Codreanu care a fost depus imediat la penitenciar.

Tot eri după amiază au fost aduşi la parchet şase tineri cari au fost prinşi pe când distribuiau manifeste incendiare. După ce li s'au luat declaraţiunile au fost puşi în libertate.

Dl judecător de instrucţie Eşanu a luat din nou interogatoriu, profesorului din Cernăuţi Tudose Popescu, a lui Ion Gârneaţă, Ion Moţa, Radu Ioanovici şi apoi s'au emis contra lor mandate de arestare.

*

Camera de punere sub acuzare va lua astăzi în cercetare apelul asasinului Corneliu Zelea Codreanu.

Dl Closs, inspector de poliţie, care după cum se ştie a fost grav rănit cu prilejul asasinării lui Manciu, simţindu-se ceva mai bine, a declarat pe cuvânt de onoare că Corneliu Zelea Codreanu n'a fost nici odată atins nici cu un deget de către prefectul Manciu sau de către subalternii lui.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1217 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Duminecă 2 Noemvrie 1924

Infrăți

C. 9913

CLUJ 3 NOV 1924

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 L.

Nici vorbă nu poate fi de o schimbare de regim

Opoziția își recunoaște în Parlament incapacitatea

Cu o exactitate cronometrică presa partidului național anunță în fiecare primăvară și în fie ce toamnă prăbușirea oligarhiei — adică retragerea guvernului — și triumful democrației, fără a avea curajul se precizeze cine reprezintă adevărata democrație, căci pe această noțiune și pe acest domeniu toate fracțiunile opoziției sunt gata să se încăere, revendicându-și monopolul și brevetul.

Dar de trei ani frunzele toamnei se scutură cu melancolie și rozele revin pline de viață în primăvară, iar partidul dlui Iuliu Maniu tânjește într'o opoziție plină de amărăciuni, de scrîșniri din dinți, de revolte subite și ridicole care recad apoi în deprimări și marasm. Și în toamna aceasta foile partidului național au vestit apropiata retragere a guvernului, iar dl Iuliu Maniu, sforțându-se să iasă din patalogica sa șovăire, s'a declarat gata să ia puterea.

Afacerea pașapoartelor a fost pentru fracțiunile opoziției dornice de a pune mâna pe putere, firul de pai de care se agață cel care se înecă: ziarele de scandal și opoziție au anunțat „iminenta", — nici mai mult nici mai puțin — retragere a guvernului.

Dintr'o afacere de strictul domeniu al justiției, opoziția a încercat se facă o chestie politică, dar atitudinea de înaltă corectitudine morală și de energie în împlinirea datoriei, de care a dat dovadă guvernul a derutat complect opoziția.

Guvernul a lăsat mâna liberă justiției să-și facă datoria față de toți, fără deosebire și nuanță de situația celor cari ar fi dovediți vinovați, iar declarațiile făcute de dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri în Cameră, prin caracterul lor hotărât și categoric au risipit pentru totdeauna atmosfera turbure în care opoziția încerca să învălue această afacere.

In urma atâtor eșecuri, opoziția de toate categoriile a pierdut ultima nădejde a unei schimbări de regim și a renunțat la orice iluzie de apropiată venire la putere

Această stare de spirit a opoziției a fost formulată în Senat prin gura dlui Matei Cantacuzino, căruia admiratorii îi atribue un caracter profetic, dar care de data aceasta nu a făcut de cât să admită un adevăr cunoscut și recunoscut de toți acei cari sunt călăuziți în politică de simțul realităților.

Dl Matei Cantacuzino a declarat în Senat că nici vorbă poate fi de o schimbare de regim și că guvernul va mai sta mult timp la putere. Dl Matei Cantacuzino — ori cât de desinteresat ar fi de putere prin firea sa de feminină visare în politică — nu a recunoscut acest adevăr cu obișnuita să eleganță și spirituală glumă, ci cu un fel de mânie, pe care neputând-o îndrepta împotriva guvernului, a descărcat-o asupra opoziției.

Dl Matei Cantacuzino a aruncat întreaga răspundere și culpabilitate a acestei situații esclusiv asupra opoziției, care nu isbutește să se cristalizeze într'un bloc în măsură de a răsturna guvernul.

Imputările pe care dl Matei Cantacuzino le face opoziției nu ne privesc. Eo chestie de răfuială internă, la care grupările de opoziție pot respunde că principalul vinovat al desbinărilor din opoziție nu este altul de cât dl Matei Cantacuzino, care prin firea sa susceptibilă și capricioasă a fost una din piedicile fuziunei partidului național cu partidul țărănist, fapt care nu l'a împedicat ca la congresul partidului țărăniat să vorbească la același tribună cu dl C. Stere.

Importanța declarațiilor dlui Matei Cantacuzino rezidă în actul lor de sinceritate; dl Matei Cantacuziuo recunoaște în mod public marasmul opoziției, fapt de care nu ar fi capabil dl Iuliu Maniu în puerilul său iesuitism politic.

Totuși foile partidului național vor continua dintr'o automatică obișnuință să anunțe iminenta cădere a guvernului, iar dl Iuliu Maniu va repeta la cea dintâi ocazie, din grija atitudinei și pozei, că este gata să ia puterea — o putere pe care nu i-o oferă nici macar împrejurările.

Inscripții

Ziua Morților. — Catolicii serbătoresc astăzi ziua morților. E ziua rituală, ziua sfântă consacrată supremei amintiri nu numai a morților recenți și de aproape, ci a tutulor celor cari dorm somnul veșniciei.

Cimitirile se vor umple și în aceasta zi cenușie, tivită cu fire de aur pală și stropită cu picături roze de pioși pelerini ai amintiriei, mormintele vor fi din nou acoperite de ofranda crizantemelor albe ce se vor întinde peste cei morți ca niște imaculate plăpumi care vor învălui somnul celor morți în frigul iernii ce să apropie.

E ziua de comuniune a celor vii cu cei duși de-apururi, ziua în care viața întinde o mână amicală și emoționantă morței cerșindu-i în unele cazuri îndurare, pipăindu i în altele contactul pentru a cerceta și a se obișnui cu domenlul marelui și necruțătorului mister ce ne așteaptă.

Maeterlinck spune în „Pasărea Albastră" că amintirea învie morții, cari sub magia gândului nostru simpatic recapătă formele materiale, în „castelul amintirii".

In ziua blajină de astăzi, cimitirile învăluite în transparențele cetei cenușii, vor fi pline de ființe reînviate din beznele morții, de magia și puterea miraculoasă a amintirei colective.

Diodor

Suspendarea domnului Zelea Codreanu-tatăl

— Ministerul instrucțiunii publice a decis eri suspendarea profesorului secundar Zelea Codreanu tatăl asasinului dela Iași și trimiterea lui în judecata comisiunei disciplinare, pentru agitațiunile permanente ce întreține și pentru atitudinea avută față de întreitul asasinat dela Iași.

In jurul unui interview

D. Paál Arpád și „blocul minorităților asuprite" — Presupusa frățietate evreo-maghiară bazată pe „aceiași limbă și soartă" — Ce cerem evreilor din Ardeal?

Ziarul sionist scris în ungurește „Uj Kelet" publică cu vădită satisfacție un interview cu dl Paál Árpád cunoscutul publicist și șef al aripei stânge a partidului maghiar.

In acest interview dl Paál spune că minoritarii din România trebue să formeze un bloc unitar, ce s'ar putea numi — *blocul popoarelor asuprite (?!)* Datoria popoarelor cari fac parte din acest bloc este să lupte umăr la umăr pentru libertate și să fie solidari.

Mișcarea națională a evreilor din Ardeal este o fază aparte a luptelor pentru libertate ale minoritarilor. Ea este în conformitate cu progresul, dar numai în cazul celor ce și-au pierdut naționalitatea (maghiară — N. R)

Contactul între minoritatea maghiară și cea evreiască poate deveni tot mai puternic, iar relațiile între cele două neamuri să fie ca între națiunile surori.

Aceiași ne ste limba, aceiași ne este soartea, iată ceeace nimeni nu poate contesta — spune dl Paál.

Am cunoscut în dl Paál Árpád întotdeauna un om cumpănit, lipsit de demagogie, cu vederi largi și clare.

Cu atât mai mult ne surprinde acum că părerile dsale în chestiunea „blocului minorităților asuprite" și a „fraților" națiunei maghiare, evreii din Ardeal, sunt aceleași ca ale ungurilor exaltați.

Blocul minoritar „asupriți" preconizat de dl Paál Árpád și îndreptat contra românilor nu are nici un rost. Contestăm dreptul ungurilor și evreilor din Ardeal de a se considera drept „minoritate asuprită". Românii din teritoriile alipite nu sunt națiune dominantă de fapt ci numai de drept, iar minoritățile ce dețin aproape toate bogățiile și bunătățile acestui colț de țară nu au dreptul să'și zică „minorități asuprite" de vreme ce se bucură de situații *privilegiate* din toate punctele de vedere.

O comparație între întreprinderile comerciale și industriale, teatrele, ziarele, calitatea pământului, capitalul român și minoritar va arăta dacă avem sau nu dreptate. Sau poate cultura minoritară este în primejdie? Nu credem să aibă cineva cinismul să declară acest lucru. Dela Brașov până la Careii-Mari se află sute de școli primare, licee și diferite instituții minoritare, mult mai mult și mai bogate decât ale noastre. In toate orașele din Ardealul locuit în primul rând de români se vorbește mai ales în limbile „asuprite" ale minoritarilor. Vitrinele librăriilor sunt tixite de cărți de proveniență budapestană admise să între în țară de „intolerantul" guvern românesc.

In afară de cărți trec însă granița și ziarele ungurești ale celor „ce se deșteaptă" din cari evreii din Ardeal se pot convinge de ce tratament se bucură acolo coreligionarii lor din partea *„națiunei surori"*, — ca să întrebuințăm și noi vorba dlui Paál.

Că ungurii din Ardeal vreau să întrebuinteze pe evreii nostri ca unelte contra românilor, este logic. Sperăm însă că evreii din Ardeal sunt mai inteligenți decât să se lase trași pe sfoară de politica celor ce, ascunzând ororile antisemite din Ungaria, și în conformitate cu sentimentele ungurilor ardeleni anunță cu falș patos:

„Aceiași ne este limba, aceiași ne este soarta!"...

*

Înțelegem firească propunere de alianță făcută evreilor ardeleni de către incarnatul ungur dr. Paál Árpád. O înțelegem și nu o discutăm. Avem însă de spus o vorbă evreilor din Ardeal:

Orice alianță pe față sau deghizată cu ungurii, noi vom considera-o ca un act dușmănos și iredentist îndreptat contra Statului român.

Evreii din Ardeal crescuți în cultura și limba maghiară trebue să dea copiilor lor educație românească. Altfel ei dovedesc că

(*Urmare pe pag. II.*)

Două combinații cu neputință

Ce este cu acțiunea comună a opoziției — E posibilă fuziunea partidului național cu partidul național al poporului? — Iluziile dlui Iuliu Maniu

Ziarele anumitei prese au început să vorbească iarăși despre o acțiune comună a opoziției. Unul din aceste ziare anunță chiar eventualitatea unei fuziuni între partidul național și partidul naționalist al poporului.

Despre o acțiune comună a opoziției nu se poate vorbi cu seriozitate, în împrejurările actuale. Intre partidul țărănist și partidul național s'a săpat adânc prăpastia denunțărei cunoscutelor tratative de fuziune. Țărăniștii înșelați în atâtea rânduri până acum, nu mai pot acorda partidului național nicio încredere. Apropiere între d. Iorga și averescani n'a fost niciodată posibilă. Cu atât mai puțin astăzi, când foștii amici ai generalului Averescu alcătuiesc grosul statului major al dlui Iorga. Tot așa de imposibilă este o apropiere între țărăniști și naționaliștii poporului. D. Iorga nu poate ierta dlui Mihalache înhămarea sa la scopurile dlor Stere și Lupu, și este imposibil ca partidul naționalist al poporului să accepte a susține politica desordonată și rău intenționată a țărăniștilor. Tratativele dlui Goga cu d. Goldiș fac deasemenea cu neputință o apropiere între partidul național și partidul poporului. Singura combinație politică ar fi o colaborare a țărăniștilor cu averescanii, dar și realizarea acesteia prezintă destule greutăți.

Astfel stând lucrurile, cum poate fi vorba despre o acțiune comună a opoziției? Știrea cade de la sine ca nescrioasă. Urmărind însă miezul ei, și gândindu-ne că paralel cu această știre se lansează svonul unei eventuale fuziuni între partidul național și partidul naționalist al poporului, este imposibil să nu ghicim că ea este lansată de partidul național cu scopul de a produce o diversiune în public în momentul când ruptura grupului Goldiș va deveni oficială.

In adevăr, cercetată cu mai multă scrioztate, chestiunea fuziunei care se anunță nu poate avea niciun temeiu. Este foarte posibil ca d. Maniu să se fi gândit să angajeze tratative cu d. Iorga, și aceasta cu scopul de a abate atenția publicului de la ruptura din partidul național. Dar, după câte știm, d. Iorga nu se pretează la „pertractări". Chiar dacă dsa ar accepta ideea unei fusiuni, ea trebuie să se facă imediat și fără condiții ceea ce nu poate face d. Maniu.

Mai este însă o chestiune. Partidul național, fără spri — jinul celor 12 organizațiuni cari au aderat la mișcarea dlui Goldiș, rămâne sub cea mai strictă tutelă a Blajului. Ori este îmbosibil ca d. Iorga să dea azil unui partid confesional, după cum este cu neputință ca Blajul să primiască directive de la d. Iorga.

Astfel și această din urmă nădejde a dlui Maniu se spulberă. Nu poate fi vorba nici de fuziune și nici de ceea ce trădează slăbiciunea partidului național: o acțiune comună a opoziției.

(*Comntinuare de pe pag. I*)

un cred în trăinicia noulor graniţe.

Cărdăşiile evreo-maghiare în România alimentează în gradul cel mai înalt agitaţiile antisemite şi sunt cât se poate de dăunătoare intereselor evreieşti.

Aşteptăm că trecerea de la cultura şi limba maghiară la cea românească să fie cât mai grabnică şi să fie grăbită chiar şi de evrei.

Nici un contact nu mai poate fi de acum justificat între cultura ungurilor şi cea a evreilor. Apariţia în limba maghiară a oficiosului sionist „Uj Kelet“ este de asemenea o provocare la adresa elementului românesc şi dovada unor sentimente iredentiste ungureşti.

Aceste consideraţii fără patimă sunt dictate nu de intoleranţă ci de dorinţa consolidării sufleteşti din această ţară şi a resolvirei chestiunei minoritare conform cerinţelor logicei şi dreptăţii.

Presa maghiară

Ungurii despre d. Sándor J.

Citim în „Keleti Ujság“:

„D. Sándor a vorbit din nou la Cameră. Dsa nu se teme de nimic, spune totul ce are pe inimă, chiar şi dacă deputaţii români tună şi fulgeră şi chestorii stau gata să se repeadă. Au fost cazuri când mulţimea deputaţilor români a năvălit asupra dlui Sándor şi nu s'au oprit decât datorit avertismentului unora cari se gândeau la ecoul în streinătate. Intr'adevăr: ce folos ar avea politică internă a României dacă d. Sándor ar avea posibilitatea să-şi arate cu mândrie în tot Ardealul ranele insultelor încasate, înpodobindu-şi cununa de martir naţional?

Fără îndoială, d. Sándor nu este lipsit de curaj. Dsa nu poate trăi fără lupte. Începând cu înfiinţarea lui „Emke“, d. Sándor a luptat fără încetare. A luptat contra lui Bartha Miklos, Ugron Gábor, Dozsa Endre şi Haller Gusztáv adunând neobosit muniţie de artilerie contra adversarilor săi (Mai ales contra românilor — N. R.)

Nicicând nu s'a dat îndărăpt dela o bătae oratorică la cuţite

Inclinaţia sa spre gâlceavă nu i dă răgaz să se întrebe niciodată dacă face sau nu să se transforme discuţiile în luptă.

Curajul este de apreciat în lupta minoritară dar numai dacă este aplicat la timp şi loc potrivit.

In ultimul său discurs la Cameră d. Sándor a spus că dsa este de naştere regăţean şi că în copilărie soţii lui de joc au fost copii români. Constatăm că temperamentul dsale oratoric violent şi neţinând seama de nimic este deasemenea regăţean(?!) Originea regăţenească are însă un mare avantaj pe care alţii nu'l pot avea decât după mai mulţi ani de studiu: cunoştinţa perfectă a limbei româneşti.

Cu toate acestea, minoritarul obicinuit să cugete nu citeşte cu încântare discursurile dlui Sandor. Ne apucă groaza când auzim de vre'nn nou discurs al dlui Sándor. Iar când luăm în mână gazeta cu discursul, ne trec fiorii.

Chestiunea minoritară este atât de simplă încât textul unui discurs minoritar la Cameră s'ar putea şti dela început. Că ce va spune d. Sándor nu poate însă şti nici colegul deputat minoritar, nici partidul maghiar, nici prietenul, nici adversarul. D. Sándor are concepţia sa personală asupra problemei minoritare, tactica proprie şi argumentele inalienabile.

Când — anul trecut — grava problemă minoritară era la ordinea zilei, d. Sándor făcea la Cameră genealogia lui Traian cu un curaj ce a înfricoşat şi cu puterea celei mai focoase patimi. Iar când se discuta chestiunea şcolilor, d. Sándor polemiza pe chestiunea înrudirii turanice provocând o formidabilă furtună cu năvăliri din partea chestorilor şi a violenţilor guvernamentali.

Cel mai util discurs al d-sale cuprinde întotdeauna ceva inutil provenind din ciudata sa mentalitate. Reîmprospătează lucruri din trecut cari, chiar şi dacă nu ar provoca erupţia patimilor şi a sensibităţii românilor, — nu sunt aducătoare de nici un folos.

In special este primejdioasă tactica d-sale minoritară. Vom aduce o pildă din ultimul d-sale discurs. D. Sándor a dovedit cu acest prilej că este încă robul teoriilor din trecut despre minorităţi şi naţiunea dominantă.

„Voi cerca o apropiere — a spus d-sa — între naţiunea politică şi minoritatea mea“.

Iată ceva pe placul guvernului: Nu există decât o singură naţiune. Şi a cui este minoritatea? „A mea“ — răspunde dl Sándor. Pilda de faţă e destul de elocventă pentru a înţelege peregrinările dlui Sándor până la originele înrudirilor turanice. Trei sferturi din cuvântarea sa are ca subiect persoana dlui Sándor. Dl Sándor vorbeşte despre Sándor József. Aflăm ce cuvântări a ţinut, ce nedreptăţi i s'a întâmplat. Dl Tătărăscu a cerut înfiinţarea unui directoriu în fruntea partidului maghiar. Dl Sándor spune că ministrul a cerut cu acest prilej capul dsale.

— „Ce să fac cu el?“ — replică ironic ministrul.

Din această vorbă a ministrului, precum şi din celelelalte replici vedem că românii nu mai sunt dispuşi să insulte pe dl Sándor. Ei nu se mai revoltă şi pasiunile rămân potolite. Tactica faţă de dl Sándor este schimbată. Il ascultă cu seninătate. Căci dl Sándor oricât de curagios pătimaş şi războinic ar vorbi, se opreşte mai ales la păţaniile şi la teoriile dsale din trecut, — lucruri inofensive pentru orice politică a guvernului. Temperamentul violent al politicianilor regăţeni a prins acest lucru.

Ministrul român a declarat că nu cere capul dlui Sándor.

Ni-l lasă nouă, sperând că în felul acesta . . . lipsa de cap în rândurile noastre se va resimţi“.

Publicăm această interesantă caracterizare fără comentarii, cu titlu de document.

Sărutări de părinte în şcoala de fete

Cu scopul de a face regionalism deghizat şi voind să insulte pe aliaţii noştri cehi, confratele „Ujság“ publică fel de fel de calomnii la adresa republicei cehoslovace.

După ziarul maghiar profesorii cehi veniţi la şcolile de fete din Slovacia sunt de o imoralitate scandaloasă.

De pildă, la un liceu de fete, una dintre eleve în urma... „sărutărilor părinteşti“ a unuia din profesorii cehi şi-a pierdut conştiinţa şi a trebuit să intervină ajutorul medical.

Iar când consiliul profesoral a discutat cazul, inculpatul a spus că „fetele trebue să se obişnuiască cu simţurile bărbaţilor pentru a nu intra în viaţă cu totul nepregătite“.

Tendinţa de batjocură şi ponegrire a ziarului maghiar este evidentă şi cazul ni se pare mai mult produsul unei fantezii bolnăvicioase.

Alegerile din Anglia

Rezultatele de până acum a alegerilor din Anglia sunt următoarele:

415 conservatori
152 laburişti
44 liberali şi
4 independenţi.

Candidaţii la guvern ai partidului conservator sunt următorii:

Preşedinte de consiliu: Baldwin.
Externe: Chamberlain.
Colonii: Churchill.
Răsboiu: Derby.
Finanţe: Borne.

Ziarele engleze scriu că partidul conservator n'a avut o de 92 de ani o învingere ce s'ar putea asămăna cu cea de acum, şi constată că înfrângerea partidului muncii se datoreşte mai ales agitaţiilor deşanţate comuniste dirigate din Moscova.

Un alt motiv al căderii lui Macdonald este că în timpul guvernării sale chestiunea muncitorească nu s'a soluţionat, numărul muncitorilor fără lucru nu s'a micşorat, de-asemenea nici problema alimentaţiei nu s'a ameliorat.

Duşmănirea funcţionarilor români

Ne-am ocupat într'un număr trecut al ziarului nostru de atitudinea ostilă pe care o au unii minoritari faţă de funcţionarii români, atunci când, siliţi de împrejurări îşi caută un adăpost. Comisiunea de locuinţe locală îşi dă toate silinţele pentru a satisface cererile funcţionarilor statului în aşa mod ca rămânând în cea mai perfectă legalitate, să nu producă nici o prejudecată nimănui.

Dar, pornirea răutăcioasă împotriva funcţionarilor români se manifestă prin fel de fel de maccinaţiuni, în primul rând prin inducerea în eroare a autorităţilor centrale.

Astfel este cazul dlui Mihail Covrig Roşianu, subinspector financiar, căruia comisia de locuinţe i-a atribuit un apartament în vasta locuinţă a dlui Ignaţ Rosenberger, din calea Victoriei 77. Dl Roşianu are o familie compusă din cinci persoane, dintre cari trei fete de şcoală.

Contestaţia făcută de dl Rosenberger a fost respinsă. Dar, acesta, prin declaraţii inexacte, a căutat să inducă în eroare ministerul de interne, pentru a obţine evacuarea dlui Roşianu.

Cu ordinul No 85785 din 19 Octombrie, ministerul de interne interzice această evacuare şi cere noui precizări.

Comisiunea locală de rechiziţii, a înaintat ministerului de interne un nou raport, No. 4340 924, însoţit de toate datele şi de o schiţă de plan a locuinţei, arătând că toate declaraţiile dlui Rozenberger sunt inexacte.

Raportul spune „toate, dar absolut toate împrejurările pledează pentru menţinerea acestei rechiziţii“.

Suntem siguri că ministerul de interne va menţine rechiziţiile făcute de autorităţile locale.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat şi că servim
la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Sub numirea
„LASSENCO“
Transporturi internaţionale
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 32, I

s'a înfiinţat o întreprindere nouă de transport, condusă de Dl I. Delacher, secretarul de până acum al firmei Carol Lassen. Ca întreprindere afiliată firmei germane şi austriace „Lassen & Com.“, vom fi în situaţia să garantăm serviciul cel mai repede şi mai bun şi să executăm spre deplina îndestulire a publicului transporturile încredinţate nouă. Ca întreprindere de transport internaţională atragem îndeosebi atenţia cercurilor comerciale asupra transporturilor noastre colective:

Berlin—Cluj
Brün—Cluj
Bodenbach—Cluj
Triest—Cluj

In chestiuni de taxe dăm cu plăcere informaţii.

D 325

Industria Textila Aradana S.A. Arad

îşi va deschide depozitul din
Cluj, Str. Gen. Niculcea 2.
La 1 Noembrie
Se ţin la depozit:

pânzături brute, albite şi colorite de bumbac, cartoane şi stofe presate, fir de ţesut şi pentru industrie casnică.

Vânzare exclusivă numai pentru comercianţi!
Telefon No. 633. D 223

Lysoform

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa laadministraţie.

Post vacant. La Muzeul Etnografic al Ardealului este vacant postul de secretar-desenator. Persoanele care doresc să ocupe acest post se vor adresa Direcţiunei muzeului Cluj, Str. G. Barţiu 5. T.—3

Studentă predă lecţiuni în familie. Studentă caută post sau lucru de mână în familie. Adresa la administraţie. D 322

Cumpăr casă familiară cu 2 camere şi bucătărie în apropierea Tribunalului. Adresa la administraţie. D 330

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană“ Cluj, Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centrale şi la Alba-Iulia Piaţa Mihai Viteazul. D 293

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat.* Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Uniunea Comercială S. A.

Avis

La „*Uniunea Comercială*“ S. A. Sucursala Cluj strada Regina Maria No. 32 se găseşte de vânzare: ***2 case de fier, mese, scaune, fotoliuri, lămpi, rafturi, dulapuri, şi diferite obiecte cu preţuri convenabile.*** D332

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Să ne cunoaştem ţara

Bogăţiile solului şi subsolului românesc

— Un interesant studiu al resurselor noastre de producţie —

Dl inginer G. Gane, directorul laboratorului de chimie al institutului geologic al României, a publicat zilele acestea un interesant volum, cu privire la bogăţiile naturale ale ţării noastre şi industrializarea lor, studiu pe care îl reproducem după un luminos rezumat al confratelui „Viitorul".

In afară de competinţa nediscutată a autorului, broşura este cu atât mai preţioasă cu cât e scrisă în două limbi universale şi prin acest fapt constitue o preţioasă contribuţie la cunoaşterea precisă de către ţările din Apus a bogăţiilor ţării noastre.

Dl Gane trece mai întâi în revistă, cu ultimele date statistice, toate bogăţiile României, făcând apoi un expozeu al situaţiei exacte a explotărilor şi al industriei care transformă direct aceste bogăţii.

Autorul insistă cu deosebire asupra faptului că în ţara noastră nu s'a ajuns încă la punerea în valoare a tuturor avuţiilor naturale şi nici la stabilirea unei legături între ele pentru ca să se obţină cu un minimum de energie, un maximum de producţie.

Terenurile cultivabile şi pădurile

Pământul României permite o cultură intensivă atât în ce priveşte pădurile, creşterea vitelor, pescuitul etc. Iar subsolul are mineralele cele mai variate în cantităţi considerabile şi combustibil în cantităţi inepuizabile.

Din 295 mii kilometri patraţi — cât cuprinde întreg teritoriul ţării noastre — 123 mii sunt terenuri cultivabile, iar 73 mii păduri.

Terenurile cultivabile, lucrate aproape în întregime, servesc mai ales pentru cultura cerealelor, din care porumbul şi grâul ocupă cu respectiv 32 şi 20 la sută, primul loc.

Pădurile cuprind trei zone principale: a coniferelor, pentru 24 la sută, a fagului 49 la sută şi a stejarului 12 la sută. Celelalte zone reprezintă circa 15 la sută

Creşterea animalelor şi pescuitul

Trecând la creşterea animalelor, autorul arată că în ţară se găsesc actualmente 24 milioane animale domestice, din cari: 12 milioane oi, 6 milioane boi, 3 milioane porci şi 2 milioane cai.

Pescuitul, deşi este făcut în condiţii destul de rudimentare, a produs în 1923 peste 20 milioane kilograme, iar în anul acesta a trecut de 25 milioane kilograme.

Este firesc că faţă de o cultură agricolă intensă şi cu bogăţiile în păduri şi animale, să avem şi o industrie a produselor solului destul de desvoltată. In primul rând trebue pusă industria alimentară, iar în al doilea cea forestieră.

De aceea 87 la sută din capitalurile angajate în industriile ţării privesc industriile mai sus arătate.

Produsele subsolului

Produsele subsolului constituesc a doua sursă de uriaşe bogăţii.

In prima linie trebuesc menţionaţi: cărbunii şi petrolul.

Producţia de cărbuni e în creştere şi în 1923 a atins 2,521 mii de tone, iar în acest an ea va atinge 2 milioane de tone.

Petrolul, a cărui producţie trecuse înainte de războiu de 1,800.000 tone a suferit o scădere foarte mare în primii ani de după războiu, din cauza distrugerilor efectuate în toamna anului 1916. Dar, după sforţări uriaşe, activitatea e azi în toi şi în 1923 producţia a atins 1 milioane 512.300 tone, iar în acest an sperăm ca ea să egaleze producţia an tebelică.

Dl ing. Gane subliniază faptul că petrolul românesc e foarte bogat în benzină.

Gazul metan, carierele de piatră, sarea

Al treilea fel de combustibil, care este deasemenea o sursă inepuizabilă de bogăţii, îl constitue gazul metan, a cărei producţie a trecut dela 740 milioane metri cubi în 1923.

Consumaţia gazului metan e mult inferioară producţiunei, dar — constatare îmbucurătoare, — de vine şi ea tot mai mare. Deocamdată, în anul trecut ea reprezintă numai 9 la sută din totul producţiei, ceeace e desigur, prea puţin.

Tot între bogăţiile subsolului trebuesc trecute şi apele mineraln mai variate şi mai bogate decât în orice parte a Europei.

Carierile de piatră sunt foarte numeroase, puţine din ele sunt însă în exploatare.

In ţara noastră se găsesc toate mineralele cunoscute în proporţii îndeajuns de însemnate.

In primul rând sarea prezintă la noi o bogăţie încpuizabilă. Se află apoi importante zăcăminte de aur, argint, cupru, fier, plumb zinc, etc.

Intreaga producţie a minereurilor exploatate a fost: 293 mi tone în 1922, din care 60 la sută minereuri aurifere.

Majoritatea minereurilor extrase sunt lucrate în ţară. Totuşi unele minereuri, deşi se găsesc în cantităţi însemnate, nu se lucrează. Printre ele: minereurile de aluminiu, cronul, etc.

Valoarea produselor miniere

Trecând apoi la valoarea produselor miniere, dl ing. Gane face următoarea repartiţie:

1. Industria petrolului reprezintă 50 la sută.
2. Producţia cărbunilor reprezintă 31 la sută.
3. Producţia sării reprezintă 4·7 la sută.
4. Producţia aurului reprezintă 4·2 la sută.
5. Producţia fontei reprezintă 2·9 la sută.
6. Alte produse reprezintă 7·2 la sută.

In încheere, dl ing. Gane spune că exploatarea produselor ţării acesteia sunt toate susceptibile unei desvoltări intense, iar crearea de industrii, bazate pe această exploatate nu prezintă nici o dificultate.

România are pentru aceasta zăcăminte uriaşe de combustibil de tot fetul. De câtă forţă hidraulică nu s'ar putea dispune dacă s'ar utiliza căderile de apă!

Am dat un rezumat al broşurei dlui ing. Gane, care, — mai repetăm şi aci — este o fericită contribuţie pentru cunoaşterea ţării noastre în ţările din Apus.

Infrânarea speculei

Acţiunea inspectoratului comercial

Toată lumea se aştepta ca în urma urcării continue a leului să înregistrăm o scădere generală a preţurilor pe piaţa internă. Dar aşteptările nu ni s'au împlinit. Ba cei mai mult, aproape la toate articolele se observă tendinţa de scumpire. Destul să amintim cererile comercianţilor de mărfuri maximate pentru majorarea preţurilor din luna trecută. Se înţelege toate au fost respinse afară de acea a morarilor şi brutarilor, cari au propus o urcare cu 50 bani a preţului făinei şi pâinei.

Acestă stare de lucruri a îndemnat inspectoratul comercial din localitate să intreprindă o acţiune de control a tuturor preţurilor. Inspectoratul va avea concursul efectiv al poliţiei.

Speculanţii vor fi pedepsiţi cu rigoarea cerută de lege.

Totuşi pentruca această acţiune să aibă rezultatul dorit, e nevoe de conlucrarea publicului consumator. Abaterile dela preţurile fixate vor trebui să fie denunţate organelor de control, căci în primul rând publicul are posibilitatea de-a controla preţurile.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, orele 10 şi jumătate. (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclu Moliere. Debutul balletului Ligeti Preţuri reduse. Seria 108.)

Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. (Preţuri reduse. Seria 109).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢii. (a 3 ora. Preţuri de Premieră Abonament şters. Seria 110).

Luni: CELE TREI GRAŢII (a 4 oră. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 29 A. Seria 111.)

Marţi: CELE TREI GRAŢII (a 5 oră. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 112.)

Mercuri: CELE TREI GRAŢII. (a 6 oră Preţuri de Premiera. Abonament şters. Seria 113.)

Joi: CĂSĂTORIA LUI JOHN TANNER (Premieră. Preţuri obişnuite. Abonament de premieră. Seria 114).

Vineri: CELE TREI GRAŢII (a 7-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 115).

Sâmbătă, matineu: MIZERIA (Prima reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează drul Janovics. Seria 115).

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 8-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 117).

Duminecă, orele 10 şi jum.: CĂSĂTORIA LUI JOHN TAHNER (Prima reprezentaţie pentru muncitori. Preţuri reduse. Seria 118).

Duminecă, matineu: MIREASA DIN HAMBURG (Preţuri reduse. Seria 119).

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutor, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlós

Cluj
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim ştifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

56 II

Din cauza crizei financiare,

ca să oferim Onor. Public ocazia, de-a se provedea cu cele necesare pentru iarna, ne-am decis, să vindem toate articolele pe cari le avem în magazin, ca:

stofe pentru dame şi domni, plüş-uri, catifele, mătăsuri, pânză, căptuşeli

şi alte articole cari se pot spăla, cu rabatul de

10%

56

din preţul fix. Prăvălia de modă p. dame si domni

HELLER, WEISZ & MOLNAR

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

36-3

Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Amplificarea apaductului din Cluj

Lucrările de pregătire au fost terminate. Împrumutul Băncii Naţionale. Mizeriile îndurate de populaţie. In cazul nerezolvirei chestiunilor financiare situaţia actuala va fi prelungită cu 2 ani.

In şedinţa de ieri a consiliului orăşenesc din Cluj s'a discutat din nou chestiunea amplificării apaductului. Se ştie că aceste lucrări nu mai sufăr amânare, amplificarea apaductului fiind una din problemele principale ale oraşului nostru, dela unire încoace.

Actualele instalaţii nu corespund nevoilor populaţiei, aproape dublate. Pentru a face totuşi posibilă aprovizionarea cu apă s-a recurs la unicul mijloc utilizabil astăzi: O exploatare mai naţională, făcută după proiectul inginerului Maksai. Totuşi situaţia este aproape intolerabilă. In nici un alt oraş din Ardeal populaţia nu îndură atâtea mizerii de pe urma lipsei de apă.

După masă dela ora 1—6 apaductul este închis; deasemeni începând cu ora 10 seara până dimineaţa la 6. Un incendiu isbucnit în aceste intervale de timp ia proporţii considerabile din cauza lipsei de apă.

Afară de aceea, după părerea experţilor, pe lângă actuala exploatare intensivă, apaductul ameninţă cu infecţii.

Dacă până acum amplificarea nu s-a făcut, aceasta se datoreşte lipsei de fonduri. Afară de această, întreaga problemă a fost studiată până în cele mai mici amănunte, astfel încât din moment ce oraşul va dispune de sumele necesare lucrările vor fi începute.

Zilele trecute se răspândise ştirea că Banca Naţională a acordat oraşului un împrumut de 18 milioane lei în vederea amplificării apaductului.

In scurt timp însă faptul a fost desmințit, arătându-se că nu-i vorba decât de tratative în vederea împrumutului.

In acest stădiu se găseşte chestiunea amplificării apaductului. Chiar dacă împrumutul va fi acordat în scurtă vreme, este problematic lucrările vor putea fi terminate, căci după buget mai e nevoe de 10 milioane pentru acoperirea cheltuelilor. In cazul însă când tratativele în curs nu vor duce la rezultat, nu se vor putea procura materialele necesare începerii lucrărilor în primăvară. Aceasta înseamnă că se mai prelungeşte cu 2 ani actuala situaţie.

Nădăjduim că cei dela conducerea Băncii Naţionale vor aprecia importanţa acestei chestiuni, venind într'ajutor metropolei Ardealului prin acordarea împrumutului cerut.

Ultime informaţii

— Azi la orele 10 a. m. s'a ţinut la ministerul de război o conferinţă la care au luat parte dnii general Mărdărăscu, ministru de război şi G Tătărăscu, subsecretar de Stat al ministerului de interne, precum şi dnii generali de corp de armată: Zadig, Dănilă Pop şi Mircescu, sosiţi eri dela Iaşi, Cluj şi Cernăuţi în acest scop. S'au examinat măsurile cari vor trebui luate în centrele universitare Iaşi, Cluj şi Cernăuţi, spre a se asigura ordinea.

In acelaş timp s'a stabilit şi modul de cooperare între reprezentanţii armatei şi organele Ministerului de Interne, cari vor căpăta instrucţiunile necesare.

Conferinţa s'a terminat la orele 12 şi jumătate.

— Consiliul de miniştri a încuviinţat exportul spiţelor, colacilor şi butucilor pentru roţi, de frasin, complect confecţionate dar neîncheiate, fără autorizaţie specială, pe lângă plata taxelor de export cari vor fi aceleaşi ce se plătesc pentru piesele, confecţionate de lemn de frasin, complect încheiate.

Dl colonel Vasiliu, comandantul regimentului 11 jandarmi din Constanţa a primit delegaţiunea de prefect al Poliţiei oraşului Iaşi.

— Studentele în litere şi ştiinţe dela Universitatea din Cluj au adresat un memoriu ministerului instrucţiunii, cerând reînfiinţarea seminarului pedagogic universitar de pe lângă liceul de fete „Regina Maria", In acest memoriu studentele arată că nu pot face practica cerută la seminarul de pe lângă liceul Gh. Barițiu.

— Pentru a lua parte la congresul notarilor au sosit în localitate 60—70 notari din Ardeal şi Banat. In momentul când scriem aceste rânduri încă nu se ştie, dacă congresul va putea fi ţinut sau nu, din cauza stării de ased. S'a cerut telegrafic avizul ministerului de interne.

— In zilele de 8 şi 9 Noemvrie societatea sportivă KAC. aranjează la Cluj în sala Reduta un concurs de scrimă, la care vor lua parte şi dnii Posta şi Senker, clasaţi printre primii campioni ai lumei la olimpiada din Paris.

— *Primăria locală a trimis dlui Richard Franasovici o adresă de mulţumită pentru solicitudinea arătată faţă de problemele administrative ale Clujului în calitatea d sale de subsecretar de Stat al Ministerului de Interne.*

— Direcţiunea generală a căilor ferate a dispus ca în actualul indicator kilometric general să se facă următoarele corecturi:

Băicoi—Varviz 266 klm. în loc de 366 klm.

Bibeşti—Chitila 303 klm. în loc de 403 klm.

Bod—Dealul Spirei 193 klm. în loc de 192 klm.

Buşteni—Topliţa Română 299 klm. în loc de 229 klm.

Câineni—Ocniţa 5 klm. în loc de 55 klm.

Gârlişte—Orşova 344 klm. în loc de 743 klm.

Ieciu—Reghinul Săsesc 10 klm. în loc de 11 klm.

Schinoasă—Suliţa nouă Bas. 557 klm. în loc de 581.

Topliţa-Română—Smârdioasa 584 klm. în loc de 584.

Varviz—Smârdioasa 570 klm. în loc de 570 klm.

— Săptămâna ce vine comisiunea disciplinară de apel a barourilor avocaţiale se va pronunţa în chestiunea disciplinară a avocatului Lustig. In cercuri avocaţiale clujene se dă ca sigur, că dl Lustig va fi suspendat din barou.

— Ieri tribunalul din localitate a desbătut chestiunea concordatului forţat al dlui Mauriciu Fränkel. Creditorul principal este Banca Generală a ţării româneşti, care are o pretensiune de 24 milioane, declarându-se dispusă să accepte concordatul în afară de faliment.

— Bună parte dintre furnizorii de lemne către stat din Ardeal au hotărât să facă o acţiune energică pentru achitarea furniturilor restante.

— Depozitele vămilor sunt pline de mărfuri vămuite şi pe care comercianţii nu le scot la timp. Oficiile vamale se văd nevoite să ia măsuri contra comercianţilor, cari la rândul lor spun, că din cauza crizei de numerar nu pot achita taxele vamale, scadente la scoaterea mărfurilor din depozitele vamale.

— I. P. S. Sa Mitropolitul Vladimir de Repta al Bucovinei a demisionat pentru motive de bătrâneţe. Până la alegerea unui alt titular, conducerea treburilor bisericeşti bucovinene o va avea P. S. Sa Episcopul Ipolit Vorupchievici al Rădăuţului şi cu consistoriul metropolitan din Cernăuţi. Bătrânului chiriarh, aproape nonanegar, i se va servi însă de stat până la capătul zilelor sale, toate apuntamentele avute ca Mitropolit.

— In legătură cu atentatul de la Iaşi au fost ascultaţi la Cluj de către judecătorul de instrucţie studenţii, Iliesiu, Istrate şi Pascu.

— La primărie a fost alcătuită o nouă comisiune pentru controlul preţurilor de pe piaţă.

* **Liturgia** pentru cor de bărbaţi în Sol major precum şi *liturgia* pentru cor mixt în La major de G. *Dima*, au apărut în noui ediţii şi se pot procura atât la compositor, Str. Brătianu 14 Cluj, cât şi la librăriile mai însemnate din ţară. D 326

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banify

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— *Domnul Septimiu B. Mureşanu, prefectul Judetului Cojocna şi al oraşului Cluj, a vizitat în cursul lunei Octombrie, a. c. următoarele comune de judeţ. I. Din plasa Teaca:* Comunele: *Logig, Bator, Săplac, Uifalău, Ocniţa, Archind, Juda, Bratfalău, Badurlau, Stupim şi Teaca. II. Din plasa Ormeniş: Comlod, Orosfaia, Uilacul de câmpie, Visuia, Chibulcut Lumperd, Sân Mihain de Câmpie, Silvaş, Ormenis. III. Din plasa Mociu: Suat, Tothaza, Berchieş. IV. Din plasa Şarmaş Ţagşor, Dâmb, Sărmaşul Mare. V. Din plasa Cojocna: Pata, Jurul de Câmpie Giufalau, Soporul de Câmpie, Aruncuta. VI. plasa Centrală: Cara, Deznir, Sân Nicoara, Apahida, Baciul, Mera, Dorolt, Inuc, Aghireş, Gârbău, Topa Desartă. VII. Din plasa Gilau: Fenesul Săsesc, Gilău, Capuş. VIII, Din plasa Borsa: Chintău, Feinrd cu satele Fogădate şi Coada Feleacului, Babuţ, Sintea, Fodora. Aşchilcul Mare, Aşchileul Mic, Cristorel. IX. Din plasa Huedin: Comuna, Huedin. X. Din plasa Hida: Domunele Trestia, Sampetru, Fizeş Baica, Hida. Sfânta Maria, Ugrurii, Miluan, Dol, Bercia, Zimborul Mare, Chendremal, Nierta, Ţend, Cuzaplac, Almaş, Lapu, Tic, Bozolnic Stobor, Dol, Bercia, Ziubrul Mare.*

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

Un gazetar ungur batut

Eri ziua mare — strada Regina Maria a fost scena agresiunei unui locotement şi plutonier, ambii unguri, cari au atacat, din motive necunoscute pe ziaristul Győri Ernő de la „Keleti Ujság" aplicându-i la cap mai multe lovituri.

Autorităţile cercetează cine sunt autorii agresiunei brutale îndreptate împotriva apreciatului publicist ungur.

Inscripţii româneşti la Cluj

Să impune un control al controlorilor

Am avut adeseori prilejul de-a ne ocupa de inscripţiile româneşti de pe firme şi placate, afişate în Cluj. Poate datorită stăruinţelor noastre şi ale celorlalte ziare româneşti, s'a înfiinţat la primărie un oficiu de control al acestora. In aceeaşi privinţă mai exercită un oarecare control şi poliţia.

Dar cu tot acest îndoit control, inscripţiile româneşti continuă să aibă nota lor caraghioasă de până acum. Exemple se pot aduce cu duiumul.

Ne mărginim de astădată să reproducem afişele din baia de aburi Diana, cum intri ţi-e dat să citeşti:

„Facerea antibăii este obligătore pentru toţ"

In sala bazinelor scrie cu litere mari:

„In bazin a face gălăgie, a notă, dsepieptăna şi a spăla cu sapan este oprit"

Iar în sala de odihnă vizitatorii citesc următoarea inscripţie, căreia-i lasă nedumeriţi:

Timpul de linişte numai 1/2 oare. Rugăm linişte"

Restul afişelor de-asemeni sunt pline cu greşeli ortografice şi gramaticale ca:

„On. public să se ferasca..." *„condica de plângeri aflător"...* şi *„personalul dela serviciul balnear".*

Vom mai publica şi alte curiozităţi linguistice patronate de amintitele comisiuni de control, crezând că în felul acesta vom determina factorii în drept să controleze pe neglijenţii controlori.

Citiţi şi răspândiţi:

«Infratirea Poporului»

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 2 Noembrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Şarlatanul

Dramă zguduitoare din viaţa medicinistilor în 7 acte, după piesa lui *Imre Földes*. In rolul principal: *Mihail Várkonyi.*

Luni, 3 Noemvrie

Dama cu camelii

Dramă sentimentală în 6 acte.

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Toti barbatii sunt la fel

Mare tragicomedie umoristică în 7 acte. In rolul principal: *Harry Liedtke*

Luni, 3 Noemvrie

Infernalul

Dramă senzaţională în 5 acte.

CINEMA APOLLO

Noptile din New-York

Dramă senzaţională criminală din viaţa apaşilor din New-York în 10 acte. In rolul principal: WILIAN FOX.

Luni, 3 Noemvrie

Nobleţa banditului

Dramă senzaţională în 5 acte.

Cu inceperea 1 Noemvrie 1924

In Cafenea „Palace"

In fiecare seară debutează

Bäby & Freddy

duo de dans mondain

Concert „Simfonic"

cu

LADISLAUS BALÁZS

virtuos de pian şi sub conducerea lui

EMIL PONGRÁCZ

solist de vioară

Lewis original Jazz

Beuturi de bar. Buffet cald şi rece, Preţuri convenabile. Serviciu prompt

BEREA DESCHISA

„URSUS"

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU
CLUJ
Nr. 5078

Anul V. Nr. 1218 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 4 Noemvrie 1924

Înfrățirea

Pentru Cultura Orului Român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L.

Pilda lui Ramsay Macdonald

In cursul campaniei electorale din Anglia, sfârșită prin înfrângerea partidului laburist s'a produs un grav incident — conflictul cu sovietele — nerezolvat până acum, în care socialistul Ramsay Macdonald, primul-ministru al Angliei, a luat o atitudine ce trebue se servească drept pildă tutulor socialiștilor cu răspundere cari îndeplinesc un rol politic în sfera acțiunilor de Stat ale unei țări și în cadrul intereselor naționale.

In cursul acelei campanii electorale, guvernul englez a descoperit o circulare a lui Zinowiew, unul din mai marii egalitarilor bolșevici, adresată partidului comunist din Anglia, prin care se recomandă comuniștilor britanici, în numele comunității de principii sociale și internaționale, o acțiune de destrămare a funcțiunilor sociale ale țării, de distrugere a instituțiilor ei fundamentale — în primul rând a armatei — de sabotare sistematică și fără preget a mecanismului Statului.

Imediat ce socialistul Ramsay, primul-ministru al Angliei, în care sovietele își puseseră suprema lor nădejde, astăzi în plin faliment, a luat cunoștință de circulara lui Zinowiew, a protestat cu energie împotriva amestecului unei țări streine — fie ea chiar comunistă — în treburile interne ale Angliei, luând măsurile în consecință.

Atitudinea bărbătească de cea mai înaltă demnitate a unui adevărat om de Stat, patriotismul hotărât și integral al socialistului Macdonald, — indiferent de faptul că circulara lui Zinowiew e autentică ori apocrifă și consecințele conflictului anglo-rus — arată cu suficientă elocvență care trebue să fie rolul unui socialist în sfera acțiunilor de Stat și a intereselor naționale a propriei lui țări.

Macdonald nu este o improvizație de socialist, nici un socialist politician și arivist, nici un socialist „sui generis" — și tocmai de aceia a procedat, așa cum a procedat față de soviete.

Macdonald este un socialist pur, de doctrină și de convingere, un socialist tradiționalist. Ca simplu particular și ca om public, în opoziție și la guvern, socialistul Macdonald nu uită că mai întâi de toate este englez, iar atunci, când sufragiile alegătorilor îi pune în mână destinele Angliei, el nu subordonează interesele țării sale abstracțiunilor și generalităților principiilor, ci pune mai prea sus de toate interesele Statului britanic, a căror apărare și răspundere și-a asumat'o.

Zinoview poate să-i fie mai mult, sau mai puțin tovarăș de principii, dar Zinoview în jocul diplomației mondiale apare ca rus, ca reprezentant și apărător al intereselor sovietelor — care de fapt nu sunt de cât continuarea sub o altă formulă politică a imperialismului rus — și atunci, socialistul Macdonald ia poziția de englez, reprezentant și apărător al intereselor Statului britanic.

Peste originara comunitate de principii, primul ministru al Angliei, socialistul Macdonald pune cu energie interesele propriei sale națiuni, interesele Statului care și-a încredințat soarta în mâinile lui.

... Această elocventă pildă dată de Macdonald nu spune nimic socialiștilor și democraților noștri?

Nu vorbim de comuniști, care au pierdut cu desăvârșire instinctul național, și-a căror răspundere nu este de calitate politică, ci de natura strictei justiții militare și civile ci de oameni politici cari fac profesiune de democrație, țărănism și socialism.

Macdonald își apără țara de un ltirile lui Zinoview, iar dl dr. Lupu, și cei din partidul său, oferă România, cu un delir de democratic entusiasm, ca un plocon în mâinile pline de sânge nevinovat pe care Trotzcky le întinde hrăpărețe peste Nistru și Tatar-Bunar.

Expoziție-târg de fructe în Aiud

In zilele de 16, 17 și 18 Noembrie se va ține la Aiud o expoziție târg de fructe, de către pomicultorii din județul Alba de Jos.

Fiind o recoltă escelență de poame în întreg județul, expoziția promite a fi bogată în tot soiul de fructe.

Conferința dlui Petit Dutaillis

Amintim că conferința dlui Petit Dutaillis, fost rector al universității din Grenoble și vicepreședinte al societății „Ecole des Chartes" despre „O mare figură a Franței în evul mediu: Saint Louis", are loc la frundațiunea Carol, azi 3 Noembrie, ora 5 jumătate.

Inscripții

Sportul și intelectualitatea. — Societatea sportivă studențească „Universitatea" din localitate a organizat pentru Sâmbătă 8 Noembrie, în sala Teatrului Național un mare festival, cu concursul celor mai de seamă artiști din Cluj, — festival căruia cu siguranță publicul Clujan îi va dă concursul și succesul cu prisosință meritat.

Epoca modernă a renăscut concepția și practica educației, care a făcut forța, frumusețea și gloria vremurilor antice: armonia dintre cultura fizică și cultura intelectuală.

Sănătatea fizică, — ce nu poate fi un rezultat al medicamentelor, ci al exercițiilor desvoltate cu colaborarea agenților naturali — e un minunat teren pentru eflorescențele intelectuale.

Prin excepție au fost și bolnavi de geniu, dar opera lor, oricât de frumoasă ar fi poartă stigmatele boalei, infrigurarea febrei înlocuind puritatea și seninătatea inspirației.

Cultura antică și cultura Renașterei sunt oferite sănătatei, de aceia aceste culturi înfățișează echilibru, simetria și armonia — produse ale îmbinării educației fizice cu educația spiritului.

Și, după cum spune Taine, vorbind de opera generală dar bolnavă a lui Edgard Pöe, sănătatea este mai frumoasă ca epilepsia.

De aceia nimic mai logic și mai armonios de cât un student sportsman.

Diodor

O zi de obstească bucurie

Cu ocaziunea unei exproprieri rămase definitivă. Sărbătorirea dlui dep. Sim Mândrescu la Lunca-Bradului.

Lângă comuna Lunca-Bradului își au proprietățile mai mulți mari proprietari unguri. Intre aceste proprietăți era și un munte al baronului Kemény, ale cărui vaste proprietăți au căzut, bine înțeles, sub prevederile legei de expropriere. Comisiunea de Ocol cunoscătoare a situației locale a aprobat prin sentință, în urma propunerei Casei Pădurilor, bazată pe nevoile comunei Lunca-Bradului în a cărei apropiere este, exproprierea pe seama Statului a muntelui propus. Comisiunea județeană la rândul său a ratificat hotărîrea Comisiunei de Ocol și chestiunea în acest stadiu a fost înaintată, împreună cu o cerere de revizuire a proprietaru'ui, Comitetului Agrar. Acesta indus în eroare prin declarații și acte falșe, a anulat hotărîrea celor două instanțe, redând proprietarului partea expropriată și hotărând exproprierea unei părți din proprietatea acestuia, cu totul nepotrivită nevoilor sătenilor.

Dl deputat Simion Mândrescu, șeful partidului liberal din județul Mureș-Turda, sesizat de sătenii din Lunca-Bradului, a lămurit atât dlui Cipăianu cât și Comitetului Agrar falsul comis de baronul Kemény și nu a fost greu să obțină o revenire asupra ultimei hotăriri. Mulțumită dlui ministru Cipăianu și Comitetului Agrar, partea de munți expropriată în vederea nevoilor sătenilor a revenit Statului, pentru a fi dată în veșnica stăpânire locuitorilor din Lunca Bradului.

Un prilej de nespusă bucurie pentru săteni!

S'a organizat în comună o adevărată sărbătoare națională. Au fost invitate cele două Comisiuni Agrare locale. Prefectul județului și celelalte organe administrative, precum Ocolul Silvic și în special a fost invitat domnul deputat S. Mândrescu, pentru a i se arăta pe această cale recunoștința unui popor mulțumit.

Dumineca în 26 Octomvrie a. c. comuna Lunca Bradului a îmbrăcat hainele de sărbătoare. Săteni și sătence în pitorești costume naționale și cu drapele așteptau sub poarta de triumf sosirea invitaților. In sunetul muzicelor și în uralele nesfârșite ale mulțimei au fost salutați invitații, sosiți încă de la oarele 16. Primarul satului. Vasilie Ichim, urează bună venire și exprimă recunoștința și mulțumita poporului din comună. Îi răspunde dl deputat S. Mândrescu accentuând încrederea ce trebuie să aibă poporul în conducătorii săi. Dsa spune că, chiar dacă pe ici pe colea în marea operă de expropriere și împroprietărire s'au strecurat greșeli, îndată ce acestea sunt aduse la cunoștința celor în drept ele se repară, do-

(Urmare pe pagina 1)

Din suferințele românilor din Ungaria

Biserica românească obiect de batjocură — Persecutarea limbei noastre — Soarta școlarilor români la școlile ungurești — Secturi „patriotice" — Cum înfățișează cărțile de școală maghiare un episod al legendei cu voivodul român Gelu și cu căpitanul uugur Tuhutum — Educație ungurească

Zilele trecute am avut prilejul să stăm de vorbă cu un român din părțile locuite de neam ul nostru, dar pe cari tratatul depace le-a lăsat Ungariei.

Interlocuitorul nostru ne-a spus că relatările gazetelor românești de la graniță referitoare la asupriera elementului românesc sunt adevărate. Este exact, de pildă că ținerea sărbătorilor românești este considerată de unguri drept o provocare la adresa elementului unguresc.

Nu, *odată, ungurii însălbăticiți au năvălit în mijlocul slujbei dumnezești în Biserica românească, alungând afară atât pe preot cât și pe credincioși, amenințându-i cu moartea dacă vor mai îndrăsni să țină sărbători aparte.*

In unele comune jandarmii au oprit pe români să mai vorbească pe stradă în limba românească, iar „contravenienții" ordinului jandarmeresc sunt snopiți în bătăi.

Românii sunt amendați pentru toate nimicurile, administrația îi jupoaie urmărindu-se sărăcirea lor sistematică.

Cea mai mare batjocură se face însă la școli unde copii români sunt siliți să'și spună „valah" în loc de „român" și să insulte țara și poporul românesc, — conform placului pervers al învățătorilor și profesorilor șovinești.

*

Una din cărțile de citire impusă școlarilor este o colecție de istorioare „patriotice" scrise în parte de renegatul Mados György.

Iată de pildă ce citim în această carte referitor la „pacea valahă oferită în era arpadiană căpitanului Tuhutum."

Inainte cu o mie de ani — scrie Mados în cartea lui pentru școlari — valahii au fost tot atât de perfizi ca și acum. Politica lor a fost — precum și astăzi este — clandestinismul, șiretenia și înșelăciunea.

Cronicarul Martini scrie în cărțile sale că valahii cu față de uliu nu au iubit poporul lui Arpád cuceritor al Ardealului. Din acest motiv ei aruncau cu suliți în femeile și în copilașii maghiari ca să stârpească în măsură cât mai mare pe unguri.

In curând însă valahii s'au convins că pe cât e de strâmbă mentalitatea lor, pe atât este de drept sborul săgeții maghiare.

Tuhutum, capitanul cu mare mânie al gloriosului Arpád a fost cuprins de ură față de ciurda valahă. Lui Arpad i-a plăcut cererea lui Tuhutum și la trimis ca să tragă de urechi pe valahi. Tuhutum a pornit deci cu mândră oaste contra lui Gelu, voivodul valah. Acesta însă a prins de veste și și-a trimis banda de ciomăgași contra oastei de lei a lui Tuhutum. In curând însă valahii, cuprinși de frică s'au ascuns în pomi și în tufișuri de frica vitejilor lui Tuhutum.

Atunci Gelu, a trimis soli de pace lui Tuhutum, cerând iertare. Șeful solilor de pace ai voivodului valah a fost un popă șiret numit Opascu.

Inaintea lui pășeau 2 fate valahe de-o frumusețe nespusă, cu părul despletit, iar după el bărbați în blăni, cu picoarele goale, aducând în cupe de argint vin roșu ca sângele închegat al păgânilor, grâu suficient vitejilor lui Tuhutum pentru un intervai de trei lune pline.

Intr'o vadră cu coperiș bătut cu diamante aduceau poame din grădina vestită a lui Gelu. Mai aduceau cerbi grași și miere de stup.

Când au ajuns înaintea lui Tuhutum, Opascu și valahii s'au încovoiat până la pământ la fel câinilor cari cer iertare.

Opascu a spus următoarele:

„Inteleptul Gelu nu dorește nici sângele ungurilor, nici al propriului popor. Blânda sa fire înclină spre pace și o cere cu supunere gloriosul căpitan Tuhutum. Ii trimite fecioare albe ca ibovnice, fructe pentru masă și vinul munților din Elada pentru ospățul păcii".

Cu aceste cuvinte a turnat într'o cupă de argint vin, întinzând-o lui Tuhutum. Acesta însă a băgat de seamă că Opascu era palid ca moartea, mâna îi tremura și în ochi îi juca flacăra spaimei. Văzând purtarea solului, Tuhutum s'a gândit la rău, mai ales că știa cât de mult îi urește voevodul valah.

A chemat un răufăcător să guste vinul și a silit — sub pedeapsă de moarte — și pe O-

(Urmare pe pag. II.)

(Comntinuare de pe pag. I)

vadă cele ce s'au făcut în Lunca Bradului.

Aceasta să fie o bună şi sigură temelie că şi restul exproprierei şi împroprietărirei se va face cu acelaşi simţ de dreptate şi cu aceiaşi dragoste faţă de cei obidiţi cu care s'a procedat şi până acuma.

Cu steaguri şi preoţi în frunte popor şi oaspeţi s'au dus apoi la poalele muntelui pentru a asculta cuvântul preşedintelui Comisiunei de Ocol, a dlui judecător Rangli. Cu toată emoţia care îi stătea aşa de bine bătrânului judecător, dsa a arătat greaua sarcină ce revine lor, membrilor comisiunei de expropriere şi cum dragostea de mulţime îi face să biruiască toate dificultăţile. Odată stăpâni pe ceeace, legea le dă astăzi, ţăranii să nu uite că, sunt români, şi copii de copii lor.

Seara a avut loc o frumoasă petrecere cu o masă intimă între invitaţi şi reprezentanţii comunei. Cel dintâi a toastat dl prefect al judeţului Mureş-Turda dl Victor G. Maior, pentru M. S. Regele şi Familia Regală.

Vorbeşte apoi advocatul dr Ioan Harşia analizând însemnătatea actului sărbătorit de sătenii din Lunca Bradului şi îşi exprima dorinţa ca această propri tate nouă să fie izvor de bravură şi izvor de românism din generaţie în generaţie. Mulţumeşte apoi dlui Rangli şi comisiunei de expropriere pentru simţul de dreptate cu care au lucrat.

Dl Rangli relevă activitatea ajutoarelor comisiunilor a dlor agronomi Verzea şi Dolejan.

Ia apoi cuvântul părintele Petru Cadar care în uralele tuturor comesenilor mulţumeşte în numele comunei dlui Simeon Mândrescu pentru interesul ce-l poartă jud. Mureş-Turda şi în special pentru interesul ce l'a purtat comunei Lunca Bradului atunci când hotărârea Comitetului Agrar aducea în sat jalea şi desnădejdea.

Dl S. Mândrescu încheind seria cuvântărilor mulţumeşte pentru frumoasa serbătoare organizată, pentru a se aduce omagiu nu dsale, care nu şi-a făcut decât datoria, ci dragostei acelora cari prin legiuri şi o muncă continuă au căutat să dea sătenilor noştri dreptatea călcată în picioare de atâtea veacuri.

Graţie reformei agrare pornită şi înfăptuită de partidul naţional-liberal, fostele proprietăţi înstrăinate au revenit şi mai sunt pe cale de a reveni în mâna acelora cari le-au stăpânit odată, le-au muncit fără întrerupere şi le-au apărat cu sângele lor.

Săteni, săten ce şi invitaţi, au întins hora românească până în zorii zilei şi s'au despărţit în aşteptarea unei hori şi mai mari, atunci când Reforma Agrară va fi desăvârşită.

Adunarea generală a Automobil-Clubului regional Cluj

In ziua de 15 Noembrie 1924 va avea loc adunarea generală a Automobil Clubului regional Cluj. Adunarea se va ţine în sala prefecturei la orele 8 seara cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul Comitetului despre mersul societăţei.
2. Raportul comisiunei de verificare a socotelilor.
3. Aprobarea numitelor rapoarte, descărcarea Comitetului de gestiunea sa.
4. Discuţia şi aprobarea proectului de buget prezentat de comitet pentru exerciţiul 1924—1925.
5. Validarea înlocuirilor făcute de Comitet.
6. Alegerea membrilor Comitetului al căror mandat a expirat şi a comisiunei de verificare a socotelilor.
7. Propuneri individuale.

(Continuare de pe Pag. (I

pascu să bea. Acesta a voit să fugă dar Tuhutun i-a vărsat, vinul munţilor din „Elada“ cu sila în gură. In curând popa valah şi răufăcătorul se sbăteau în chinurile morţii.

Tuhutum a chemat pe doi servitori ai săi şi le-a dăruit lor fecioarele valahe ca să'şi împlinească pofta cu ele. Chefui oastei maghiare a durat cinci zile, până când — după spusele cronicarului — s'au îmbătat cu toţii. Iar pe ceialalţi soli valahi Tuhutum i-a spânzurat de picioare în vârful unui munte dar mai întâi, ca să cunoască firea maghiarului, la gâdilat niţel cu suliţa pe la şolduri...

Ungurii din Sălaj spun că stafiile de o mie de ani joacă în fiecare noapte în vârful munţilor din partea locului...“

*

Iată cu ce lecturi mincinoase şi însălbătăcite se face în Ungaria educaţia elementelor tinere şi iată ce cărţi sunt impuse chiar şi şcolarilor români.

Ziarul „Brassói Lapok“ a protestat zilele trecute contra unor inofensive poezii patriotice româneşti în legătură cu campania din 1919 la Tisa. In loc de bârfeli la adresa tolerantului Stat român, i-am recomanda să studieze tratamentul barbar la care sunt supuşi românii din Ungaria „umanitaristă“ a lui Apponyi, Héjjas şi Gömbös.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 4 Noembrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Dama cu camelii

Tragedie sentimentală în 6 acte după celebrul roman al lui *Al. Dumas fiul*. In rolul principal steaua teatrului parisian: *Nazimora şi Rodolpho Valentino*

Afară de program o comedie premieră cu ZIGOTTO

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Infernalul

Dramă senzaţională americană de cow-boy în 5 acte. In rolul principal renumitul călăeţ cow-boy american *Tam Mix*,

CINEMA APOLLO

Nobleta banditului

Grandioasă dramă americană de cow-boy în 6 acte. In rolul principal renumitul călăreţ cow boy american: WILLIAM HART

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: CELE TREI GRAŢII (a 5 oră. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 112)

Mercuri: CELE TREI GRAŢII. (a 6 oră. Preţuri de Premiera. Abonament şters. Seria 113.)

Joi: CĂSĂTORIA LUI JOHN TANNER (Premieră. Preţuri obişnuite. Abonament de premieră. Seria 114).

Vineri: CELE TREI GRAŢII (a 7-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 115).

Sâmbătă, matineu: MIZERIA (Prima reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează drul Janovics. Seria 115).

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 8-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 117).

Duminecă, orele 10 şi jum.: CĂSĂTORIA LUI JOHN TAHNER (Prima reprezentaţie pentru muncitori. Preţuri reduse. Seria 118).

Duminecă, matineu: MIREASA DIN HAMBURG (Preţuri reduse. Seria 119).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢII (a 9-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 120).

Luni: CELE TREI GRAŢII (a 10-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 121).

—

„Cele Trei Graţii.“ In fiecare seară se va reprezenta opereta „Cele Trei Graţii“, care fapt denotă marele succes pe care l-a repurtat această grandioasă operetă. Părerile atât a publicului, cât şi a criticilor sunt una în ceeace priveşte construcţia şi mai ales muzica, care este cap d'opera celebrului compositor Lehar, dând prin această nouă lucrare a sa o strălucită dovadă despre neasămuitul său talent. Interpretarea este atât de perfectă încât publicul de multă vreme n'a avut prilejul să asiste la o reprezentaţie mai stilizată şi mai frumoasă, cum este aceasta a acestei faimoase operete. Toate reprezentaţiile se dau în afară de abonament, astfel încât şi publicul neabonat încă are prilejul să-şi asigure locurile după bunul său plac.

Căsătoria lui John Tanner. Un mare eveniment literar se va desfăşura Joi seara la Teatrul maghiar. Una dintre cele mai mari produse literare moderne, în jurul căreia s'a scris cărţi întregi, „Căsătoria lui John Tanner“ de Shaw se va reprezenta cu un deosebit fast şi pregătire. In metropolele mari ale lumii, această piesă a avut un foarte mare răsunet. Ar fi de dorit, ca şi publicul clujan să aprecieze spiritul de jertfă al teatrului, şi se ia parte până la unul la această deosebită reprezentaţie. Regia o deţine dl Imre Alexandru şi în rolurile principale vor apare Baroti, Forgács, Laczko, K. Toth Elisabeta, Cselle, Miklossy, Mihalyffy, Hojko, Réthely.

Duminecă a. m. se va reprezenta din nou această reprezentaţie menită să stârnească o ne mai pomenită senzaţie.

Matineu. Duminecă în matineu se va reprezenta frumoasa operetă „Mireasa din Hamburg“ în distribuţia cunoscută şi cu preţuri reduse.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milionc lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul S'a deschis!
„SPORT“
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine
ALEXANDRU HOSSZU

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16
Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu preţurile cele mai reduse!
56 II

7 Grands Prix
CEASORNICE *Longines*
ELEGANTE ŞI PRECISE

In Cafeneaua Metropol dela ora 4 p. m. în toate serile de Duminecă, Marţi, Joi şi Sâmbătă au loc concerte simfonice ale unei orchestre vieneze de primul rang.

Congresul notarilor din Ardeal și Banat

Deschiderea Congresului — Salutul dlui Sept. B. Mureșanu, prefectul județului Chestiuni profesionale — Reforma administrativă — Noui modificări ale proiectului de lege — Vina actualei situații administrative — Un cămin al notarilor la Cluj

Anunțăm în numărul nostru anterior că în urma neîndeplinirii la timp a unor formalități, cerute de starea de asediu, congresul notarilor din Ardeal și Banat, convocat pe Sâmbăta trecută la Cluj, n'a putut fi deschis decât cu o întârziere de câteva ore.

In vederea acestui congres au sosit la Cluj 60—70 notari, delegați ai tuturor județelor de dincoace de Carpați. Majoritatea chestiunilor cuprinse în ordinea de zi înainte fixată sunt de ordin profesional și de organizare a asociației notarilor. S'au discutat totuși și o serie de probleme de interes general, ca bună oară noua reformă administrivă.

La ora 12 în sala prefecturii d. Buha, consilier orășenesc în Deva deschide congresul fiind de față și d. Sept. B. Mureșanu, prefect județului, ca reprezentant al guvernului. In vorbirea de deschidere d. Buha stărue asupra necesității convocării acestui congres, în care notarii urmează să și rezolve chestiunile de ordin profesional, întregind totdeodată propunerile lor în vederea legiferării reformei administrative. D-sa arată că guvernul a avut și are o deosebită bunăvoință față de corpul notarilor din Ardeal și Banat.

In proiectul legii pentru reforma administrativă au fost cuprinse toate revendicările notarilor formulate în congresul lor ținut la Timișoara. Și fincă se mai pot introduce modificări, notari au înțeles să se adune iarăși pentru a le preciza. Ele sunt multe. Așa bunăoară notarii cer ca ei să fie menținuți ofițeri ai stării civile, deoarece primarii în cele mai multe cazuri n au destule cunoștințe și priceperea necesară pentru a putea îndeplini acest serviciu. Salutând apoi pe d. Sept. B. Mureșanu, reprezentantul guvernului, președintele declară deschis congresul.

D. prefect Mureșanu, primit cu îndelungate aplauze, arată importanța notarilor în administrația țării și speranțele ce se leagă de activitatea lor. D-sa roagă adunarea ca discuțiunile să fie cât mai obiective și serioase, dupăcum se cere unor oameni de ordine și funcționari de carieră ca notarii.

Răspunzând dlui Sept. Mureșanu, președintele congresului mulțumește pentru interesul manifestat față de cauza notarilor de către dl prefect Sept. Mureșanu, invocând cazuri de solicitudine deosebită a dsale față de notari. Ca încheiere președintele salută apoi și pe ceilalți oaspeți, în special pe dl Octavian Simu, subprefect, și pe primpretorii cari erau în sală.

Secretarul general al asociației citește apoi darea de seamă asupra activității comitetului executiv, iar cassierul expune situația financiară a organizațiunii, stăruind în mod deosebit asupra organului de publicitate al notarilor „Administrația Publică" revistă care apare la Lugoj de 2 ori pe lună în câte peste 2500 exemplare. După aprobarea ambelor dări de seamă congresul votează bugetele pe anul viitor.

Urmează punctul principal din programul congresului: Reforma administrativă. Președintele citește propunerile formulate în această privință de către comitetul asociației notarilor, cărora după oarecari discuțiuni li se mai fac câteva adăogiri și modificări. Sunt tot chestiuni de amănunt, ce interesează puțin marele public. Cu atât mai interesantă este situația administrativă actuală ce se desprinde din discuțiunile ce-au avut loc.

Critica cea mai aprigă o fac astăzi administrației din Ardeal. tocmai aceia a căror operă este. Prin decretul 2 al Consiliului Dirigent a fost suspendată inamovibilitatea funcționarilor, autonomia comunală și cea județeană, în acelaș timp s'a declarat însă că vechile legi ungurești se mențin în vigoare. Intreg sistemul de organizare al administrației ardelenești, a fost distrus prin decretul de mai sus.

Fără inamovibilitatea funcționarilor și autonomia comunală și cea județeană, administrația din Ardeal nu mai este ceeace era pe timpul ungurilor.

Se desbat celelalte chestiuni din program în ordinea ce urmează:

Esecutarea și modificarea legii asupra maximului taxelor și contrib. comunale.

Propunerea Seeției sociale relativ la redactarea actelor particulare în legătură cunoua lege a advocaților.

Propunerea Reuniunelor județene relativ la lege pentru unificarea dispozițiunilor din legea de organizare judecătorească art. 287 pentru judecătoriile comunale.

Propunerea Reuniunelor județene relativ la anteproiectul legii băuturilor spirtuoase.

Chestiunea incadrării în grade și clase de salarizare a notarilor comunali.

Regularea salarilor funcționarilor publici, conform stărilor actuale.

Propunerea consiliului de administrație referitor la completarea postului de secretar și redactor a Uniunei.

Congresul hotărăște apoi înființarea unei tipografii a notarilor pentru tipărirea tuturor registrelor și actelor necesare în administrațiile comunale, precum și înființarea la Cluj a unui cămin al notarilor pentru studenții fii de notari. Acestea sunt deocamdată numai deziderate, ce abia mai târziu vor putea fi realizate. Congresul hotărăște în unanimitate cedarea de către toți notarii a onorarului pe două luni de câte 300 lei primit pentru lucrările de contabilitate și casserie comunală.

După completarea locurilor vacante din comitet, președintele închide la ora 3 p. m. congresul, mulțumind notarilor pentru obiectivitatea și atențiunea cu care au luat parte la desbateri.

Reorganizarea cercetășiei la Cluj

Creiarea unei legiuni la Cluj — Cine este președinte? — O promisiune a dlui prefect Sept. B. Mureșanu. — Serbări cercetășești pentru mărizea fondurilor

Ieri înainte de masă a avut loc în sala cea mică a prefecturii a consfătuire a directorilor de școli secundare din Cluj, la care a asistat un mare număr de intelectuali clujeni în frunte cu d. prefect Sept. B. Mureșanu.

Scopul acestei consfături era reorganizarea cercetășiei la Cluj, adică creiarea unei mai strânse legături de colaborare între diferitele unități cercetășești din localitate.

După câteva discuțiuni s'a hotărât înființarea la Cluj a unei legiuni a cercetașilor din care să facă parte actualele 2 cohorte și centurii. Această organizație unitară este cerută dealtfel de statutele cercetășiei.

Președinte al legiunii a fost ales d. Popa, profesor la școala normală de băieți un bun cunoscător al acestei instituțiuni.

D. prefect Sept. Mureșanu promite înscrierea în bugetul județului a sumei de 20,000 lei pe seama legiunei cercetașilor din Cluj, arătând că ar fi dorit ca acelaș lucru să fie făcut și de către oraș.

S'a mai hotărât aranjarea câtorva serbări pentru mărirea fondurilor cercetașilor clujeni.

Conferințele culturale din Jucul-de-jos și Feneșul-săsesc

Activitatea culturală desfășurată în satele din județul Cojocna înregistrează pe zi ce trece succese tot mai frumoase. Sătenii s'au obișnuit cu desele conferințe organizate de cercurile culturale, pe cari le ascultă cu un deosebit interes. In fiecare Duminică și serbătoare se țin asemenea conferințe în câte 2 sau 3 comune, la care asistă și țărani din alte sate.

Astfel a avut loc ieri conferințe în comunele Jucul-de jos din plasa centrală și în Feneșul-săsesc.

In prima comună a prezidat dl Basil Poruțiu, revizor școlar al județului, programul fiind complectat prin coruri și declamații.

Conferința din Feneșul-săsesc, datorită stăruinței învățătorului diriginte, dl Ioachim Pop, a luat caracterul unei adevărate serbări naționale, asistând și un număr mare de intelectuali din Cluj. După dl Pop au vorbit medicii Popovici, Stanca și Buia cari au dat sătenilor sfaturi de igienă, iar apoi a urmat conferința instructivă a dlui Șerban, primpretor la Gilău, despre însemnătatea legilor, arătând că respectarea lor este în interesul tuturor cetățenilor.

Serbarea s'a încheiat printr'o expoziție de copii, distribuindu-se și câteva premii.

Subsemnații cu inima cuprinsă de durere aducem la cunoștința, rudeniilor și cunoscuților, că bunul și neuitatul nostru, soț, tată și moș

ȘTEFAN SUCIU

împărtășit fiind cu sfintele Taine, a adormit în Domnul Duminecă în 2 Noemvrie 1924 la orele 12 a. m. în anul 57-lea al etății.

Teiuș, în 3 Noemvrie 1924.

Maria măr. *Suciu*, soție; *Traian*, *Ștefan* și *Marioara* măr. *D. Pop*, fii; *D. Ștefan Pop* advocat, ginere; *Marioara* măr. *Suciu*, noră; *Traian*, nepot.

Tribunalul Cluj. No. Cof. 5371/1—1924

Publicațiune

Tribunalul Cluj publică, că conform dispozițiunilor Ord. preș. Nr. 4070—1915 a deschis la cererea debitorului Hermann Grátz contra lui procedura de concordat forțat în afară de faliment începând cu ziua de azi toate consecințele de drept prevăzute în această ordonanță.

Inspector de avere a fost numit Ștefan Cepescu avocat locuitor în Cluj.

Tribunalul învită prin prezenta publicațiune creditorii falitului că până la data de 1 Decembrie 1924 să-și declare în scris și sub sancțiunile prevăzute în §-ul 13. a procedurei de concordat toate creanțele față de debitori.

Fixează termin pentru desbaterea concordatului pe ziua de 18 Decembrie 1924 în localul oficios al Tribunalului (Camera 151) la care dată creditorii pot să se prezinte personal ori prin reprezentant cu procură în regulă.

Cluj, la 20 Octombrie 1924.

L. S. Decusară ss. judecător.

D 334 I. Pentru conformitate: **Indiscifrabil.**

Tribunalul Cluj. Cof. No. 5272/1—1924

Publicățiune

Tribunalul Cluj publică, că conform dispoziținilor Ord. preș. No. 4070—1915 a deschis la cererea debitoarei soția Hermann Gratz contra lui procedura de concordat forțat în afară de faliment începând cu ziua de azi toate consecințele de drept prevăzute în această ordonanță.

Inspector de avere a fost numit Stefan Cepescu avocat locuitor în Cluj.

Tribunalul învită prin prezenta publicațiune creditorii falitului ca până la data de 1 Decembrie 1924 să-și declare în scris și sub sancțiunile prevăzute în §-ul 13 a procedurei ce concordat toate creanțele față de debitori.

Fixează termin pentru desbaterea concordatului pe ziua de 18. Decembrie 1924 în localul oficios al Tribunalului (Camera 155) la care dată creditorul poate să se prezinte personal ori prin reprezentant cu procură în regulă.

Cluj, la 20 Octomvrie 1924.

L. C. Decusară (ss) judecător.

D 334 II. Pentru conformitate **Indiscifrabil.**

Mare vânzare de resturi!

Mare vânzare de resturi!

Atențiune!

Mare vânzare de resturi

în prăvalia de moda p. femei

LA CORSO

Cluj, Piața Unirii 17

Stofă de haine p. bărbați si femei,
Stofă pentru palton si raglan,
Flanel si catifea,
Mătase de haine si căptușeală,
Pânza si zephir,
Damast si voile etc., etc., etc.

Resturi de stofe se vând cu prețurile cele mai favorabile

Atențiune!

Mare vânzare de resturi!

Mare vânzare de resturi!

Uniunea Comercială S. A.

Avis

La „*Uniunea Comercială*" S. A. Sucursala Cluj strada Regina Maria No. 32 se găsește de vânzare: ***2 case de fier, mese, scaune, fotoliuri, lămpi, rafturi, dulapuri, și diferite obiecte cu prețuri convenabile.*** *D332*

Reclama este sufletul comertului

Cu inceperea 1 Noemvrie 1924

In Cafenea „Palace"

In fiecare seară debutează

Bäby & Freddy

duo de dans mondain

Concert „Simfonic"

cu

LADISLAUS BALÁZS

virtuos de pian și sub conducerea lui

EMIL PONGRÁCZ

solist de vioară

Lewis original Jazz

Beuturi de bar. Buffet cald și rece, Prețuri convenabile. Serviciu prompt

Presa maghiară

Câţi evrei sunt pe lume?

Citim în ziarul sionist „Uj Kelet“ că — după o statistică a unei societăţi evreieşti din New-York — numărul total al evreilor din lume este de 15 milioane şi jumătate. Două treimi din evrei trăesc în Europa, un sfert în America de nord şi de sud, iar în Asia, Australia şi Africa 8 procente a numărului total. America de nord are 3,800.000 evrei, America de sud şi de mijloc 110,000, Polonia 3,500.000, Africa 450,000, Australia 20,000, Anglia 300,000, Franţa plus coloniile 550.000.

Dintre oraşe cea mai mare populaţie evreiască are New-Yorkul: 1.500,000. Din 63.000 locuitori ai Ierusalimului 34,000 sunt evrei.

Ziarul sionist uită să reproducă din numita statistică numărul evreilor din România.

Mizeria studenţilor români la Viena

Numărul studenţilor şi studentelor români la Viena — scrie „Keleti Ujság“ — este de vre-o 150.

Cei mai mulţi suut foarte săraci şi trăesc de pe-o zi pe alta. Unii au pat cu chirie, alţii stau noaptea în cafenele sau pe stradă. Cunosc o medicinistă — dintr'o familie foarte bună ardelenească — care, pentru a se putea susţine plimbă copilul mic al unui comerciant vienez, iar dimineaţa şi seara ajută unui domn paralitic să se îmbrace, primind locuinţă în schimb. O altă medicinistă, d-şoara Tereza B. dimineaţa umblă, la cursuri, după masă coase seara învaţă, iar noaptea lucrează la o fabrică de pălării.

Majoritatea studenţilor ardeleni ia masa la Voja şi la Mitella, contra unei taxe lunare de 50—60.000 coroane. Carne li se dă de trei ori pe săptămână. Studenţii evrei pe cari îi sprijineşte o societate din America, pot lua masa cu 3500 coroane zilnic.

Sunt foarte mulţi studenţi cari trăesc săptămâni întregi din magazină şi carne congelată de Argentina. 10 decagrame din această carne coastă 2700 coroane, iar un sfert de chilogram de margarină 6000 coroane. Pâinea e foarte scumpă, adesseori mai scumpă decât toate cele latte alimente laolaltă.

Wilhelm-episcop suprem al Bisericei protestante

Wilhelm, scrie „Ellenzék“ după surparea imperiului său pământesc vrea să'şi întemeieze o împărăţie cerească,

Exilatul de la Doorn s'a autoproclamat drept „episcop suprem al Bisericei protestante.“

In această calitate Kaiserul a publicat a bulă pe care însă de-ocamdată n'a trimis-o decât preotului Vogel, „iubitului sau duhovnic de curte“. Aceasta bulă cuprinde un proect de reforme bisericeşti (catehizare, serviciu divin) şi de vieaţă creştinească.

Bula este scrisă într'un stil rapsodic şi conţime multime de capitole antisemite. „Episcopul suprem“ condamnă cu multă vehemenţă Testamentul Vechiu şi nu cruţă decât afirmaţiile câtorva profeţi.

„Jos cu Iehova — scrie Kaiserul — jos cu Dumnezeul răsbunător şi blestemător al jidanilor!“

„Sanctitatea Sa“ este tot atât de nemilos şi faţă de Noul Testament, considerându'l drept produsul mentalităţii evreeşti.

Isus, declară Kaiserul-Papă nu a fost semit, ci arian şi galilean. Apostolul Paul a devenit sfântul naţional al Bisericii evangelice, spre paguba învăţăturii Domnului.

„Lucrurile vechi trebuesc reformate, conchide Kaiserul, oricât s'ar împotrivi preoţii şi profesorii de teologie. Faţă de progresele ştiinţei gândul nostru să fie la Dumnezeu. Calea de urmat este cea preconizată de Chamberlain în minunata sa carte „Dumnezeu şi omul“.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa laadministraţie.

Post vacant. La Muzeul Etnografic al Ardealului este vacant postul de secretar-desenator. Persoanele care doresc să ocupe acest post se vor adresa Direcţiunei muzeului Cluj, Str. G. Barițiu 5. T.—3

Studentă predă lecţiuni în familie. Studentă caută post sau lucru de mână în familie. Adresa la administraţie. D 322

Cumpăr casă familiară cu 2 camere şi bucătărie în apropierea Tribunalului. Adresa la administraţie. D 330

Tânăr român inteligent care posedă limba română, germană şi maghiară se caută ca funcţionar de o societate din streinătate. A se serca la redacţie sub „inteligent“. D. 336

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia“ la Administraţia ziarului.

Ultime informaţii

— Sâmbătă 8 Noembrie, Societatea sportivă a studenţilor „Universitatea“. va da un mare festival artistic-cultural în sala Teatrului Naţional, cu concursul artiştilor dela Opera Română şi dela teatru.

In Casa învăţătorilor din Cluj sunt găzduiţi în total 180 studenţi, dintre cari 130 sunt fii de învăţători. Cincizeci studenţi beneficiază din burse din fondurile asociaţiei învăţătoreşti. Sunt 40 bursieri în bani dela Universitate, iar restul sunt solvenţi. Printre fii de învăţători bursieri sunt şi 13 studenţi ai Academiei comercială.

— *Aflăm că Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu, a hotărît să dea în chirie imobilul său din Str. Tunarilor 50 Conservatorului de Muzică şi Artă dramatică din Cluj, care-l va destina pentru cămin pentru elevele sale. Faptul bucură foarte mult, pe toţi cei ce au cât de mic interes faţă de instituţiunile noastre de artă, întrucât în sfârşit după o luptă de 5 ani, a reuşit şi Conservatorul să obţină un edificiu corespunzător, pentru cămin, căci dintre toate instituţiunile culturale din Cluj, singur Conservatorul nu avea această utilă anexă. Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu, regionala Cluj în frunte cu dna general Anastasiu, poate fi mândră, că în edificiul ei va putea adăposti viitoarele noastre artiste şi că a ştiut cui să dea spre îngrijire acel imobil al său.*

— La 1 Ianuarie 1925, se deschide, în Braşov, pe lângă direcţia 3-a regională c. f. r., o şcoală specială de mişcare, al cărei curs va dura 9 luni. După absolvirea şcoalei de mişcare, candidaţii vor fi numiţi în primul an telegrafişti cl. 5, cu 500 lei plus scumpete şi chirie; iar după trecerea examenului practic de 3 luni, vor fi avansaţi impiegaţi de mişcare cl. 2-a cu 600 lei, plus scumpete şi chirie. In timpul studiilor, elevii vor primi o diurnă de 1000 lei pe lună. Din personalul c. f. r. numit, cei cari doresc a intra în şcoală, vor primi salarul gradului cu toate accesoriile. Numărul elevilor va fi de 50 candidaţii, cari vor depune un concurs în ziua de 13 Decemvrie 1924, asupra următoarelor obiecte: istoria românilor, matematica, limba română, geografia României, în general din cunoştinţele căpătate în cursul a 4 clase secundare.

— D. Prefect Septimiu Mureşanu a plecat astăzi în plasa Huedin spre a inspecta construcţiile şcolare din anul acesta. D-sa este însoţit de d. revizor şcolar Basil Poruţiu şi d. Miron, primpretor la Huedin. Inspecţia durează trei zile.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— *Miercuri 12 Noembrie, va avea loc la Turda, în sala teatrului orăşeneso, un concert dat de reputatul mandolinist Simicel. Reprezentaţia va fi un eveniment pentru Turda şi credem că va atrage un public numeros.*

— Sâmbătă la orele 12, dl ing. V. Roată, directorul uzinelor electrice ale oraşului, a verificat instalaţiunile de telegrafie fără fir dela poşta centrală din localitate, unde a constatat că diferitele deranjamente ce survin în bunul mers al recepţiunei, nu provin din curenţii provocaţi de instalaţiunilor electrice, după cum se bănuia până acum.

— La primăria locală s'a ţinut astăzi o consfătuire presidată de dl primar Uialea, în care s'a discutat chestiunea bugetului pe anul viitor al oraşului.

— La comisiunea de apel a încetăţenirilor de pe lângă Curtea de Apel din Cluj se continuă desbaterea apelurilor. Hotărîrile se comunică apelanţilor prin afişarea la Curtea de Apel.

— Atragem atenţiunea organelor poliţieneşti asupra situaţiei insuportabile din Piaţa Mihai Viteazul unde care fără stăpân baricadează circulaţia, în timp ce ore întregi stăpânii lor beau în cârciume.

— Se dă ca sigur că anul viitor va fi înfiinţat la primăria locală un post de consilier tehnic cu menirea de-a controla lucrările făcute de oficiul ingineresc. In acest post după toate probabilităţiie va fi înaintat dl şef-inginer orăşenesc Ciortea.

— In privinţa preţurilor cărnii de porc, vândută de măcelaria Szigeti pe 40 lei chilogramul, în timp ce preţurile maximale sunt dela 48—52, tratativele dintre asociaţia măcelarilor şi primărie continuă. Până acum nu s'a putut ajunge la un acord.

— In bugetul pe anul viitor al oficiului ingineresc sunt prevăzute multe lucrări de mare importanţă, printre care şi construirea unui nou pod peste Someş.

— Ar fi de dorit ca toţi candidaţii pentru postul de protopop al Clujului, cari oficiază în acest scop la biserica ortodoxă, să şi anunţe public zilele când oficiază, pentru ca cei interesaţi să poată urmări acest interesant concurs. Exemplul dat de dl Vasiu, care a oficiat aşa de frumos şi a predicat minunat, e bine să fie urmat şi de ceilalţi candidaţi.

— Astăzi s'a început târgul de ţară din Cluj. Se prevede că transacţiunile vor fi reduse. Târgul durează ca de obicei trei zile.

Cronica Sportivă

— Footbal-Asociaţie. — Rezultatul de Duminecă — Arena Oraşului

Universitatea—C. F. R. 1:1 (1:0)

După cum a şi fost prevăzut, matchul de eri n'a oferit nici o frumuseţe. Ştiinţa, eleganţa mişcărilor şi combinaţiunilor a cedat forţei robuste şi întâmplărilor încalculabile. Vehemenţei jocului a căzut victimă Végh Kami. Excelentul centruhalf al CFR. şi-a fracturat piciorul din vina proprie. Blaj duce mingea în plină fugă către poarta CFR. iar nenorocitul centruhalf atacă din flanc. Se produce o tamponare nevoită, o pocnitură şi un valt şi robustul Kami rămâne ţintit la pământ. Salvarea s'a îngrijit imediat de bandaje provizorii şi de transportarea jucătorului.

Accidentul a impresionat foarte mult publicul, agitat peste măsura, dar indispoziţia cuprinde şi pe jucători, îi demoralizează chiar, astfel că restul timpului nu se produce aproape nimic. Zece minute „U“ domină terenul şi cu puţin noroc pot peceilui dela început soarta jocului. Dar se ştie că fiecare combatant al „U“ are câte un aparat de întârziere în picior, care-i împiedecă să intervină în moment oportun. Sutul puternic al lui Bonciocat cade din mâna portarului de două ori, dar combatanţii întârzie. Numai Blaj arată formă de inaintaş ofensiv. După zece minute de joc variat CFR. duce în joc toată brutalitatea caracteristică echipei, ceeace a făcut imposibil desvoltarea unui joc de ansamblu inteligent şi plăcut ochilor. La aceasta se mai adauga vecinicile lamentări şi protestări ale Ceferiştilor, cari nu primesc nici o sentinţă a arbitrului fără a face gălăgie. Jocul a mers pe viaţa şi moarte. Ţinta supremă era rezultatul. Din cornerul ideal al lui Giurgiu I. se naşte primul goal Maksay prinde mingea „cu mânuşi“ lasându-o să cadă în poarta. Ambele echipe electrizate dictează un tempo feroce, fără ca prima repriză să mai aducă vre'o schimbare. Timpul a doilea decurge tot în semnul de ne mai pomenite violenţe şi brutalităţi, aşa că dr Morar abia mai poate ţine în frâu pe adversari. Pedepse peste pedepse se aplică. Cu toate că Universitatea domină şi acum terenul, CFR. crează mai multe situaţii periculoase înaintea porţii „U“ şi o acţiune a lui Ujfalvy se termină cu goalul frumos al acestuia.

Vina este a apărării, care nici acum nu ştie să-şi păstreze locul, să se plaseze şi să înactiveze pe combatanţii adverşi. Apărarea se concentrează de multe ori într'un „buchet“ lăsând libere aripele. Becii fac marea excursiune şi nu vreau să facă uz de tactica cehilor. Ieri n'a fost nici legătură nici încelegere între apărare şi combatanţi. Cei mai buni din U. au fost Giurgiu, Guga şi Bonciucat, fără ca să fi produs ceva extraordinar. Apărarea C. F. R. s'a dovedit foarte solidă, iar înaiutarea foarte ageră şi iute. Matchul a fost decisiv. Universitatea conduce şi mai de parte în şampionatul de toamnă.

Haggibor—K. K. S. E. 0:0 Joc fără nici o valoare.

Arena C. F. R.

Academia—K. M. T. E. 2:1. Este prima victorie a Academiei. A şi fost timpul.

Victoria—Kac. 4:0. Victorie frumoasă, dar prevăzută. Kăc. şi-a pierdut prin plecarea mai multor lucător şirei spinării.

Univ. II.—Hagg. II. 6:0.

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA“ este minimală.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ "ASTRA" SIBIIU

Anul V. Nr. 1220 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Joi 6 Noemvrie 1924

Infrăţirea

On. Asociaţiunea pentru Cultura şi lit. poporului Român Sibiu
R.

ANUNTURI LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorităţi . . . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 600 L.

Democraţia care le lipseşte
...arlamentarismul pe care nu-l înţeleg

...lejul deschiderii nouei campanii pentru răsturnarea guvernului

...uată cu deschiderea parlamentului opoziţia a început să se agite. Bietele partide ale opoziţiei, cari o vară întreagă n'au avut vreme să se arate masselor populare, au fost acum subit apucate de o dorinţă nepotolită de a se spovădui poporului. În întruniri mai mult sau mai puţin reuşite, la Mehedinţi, la Brăila sau la Bucureşti, partidul naţional, sau partidul naţionalist al poporului îşi strigă nemulţumirea, îşi expun programele şi cerşesc zădarnice sufragii.

E o adevărată orgie de ameninţări şi anateme în glasuri şi în gesturi, în faţa cărora mulţimea caută zădarnic o explicaţie. In adevăr Parlamentul este deschis. Acolo partidele noastre politice ar trebui să aducă aportul lor de pricepere, de patriotism şi de muncă. Acolo ar trebui deci să vorbiască. Şi totuşi nu se pare că s'ar duce bucuros în casa Sfatului ţării, ci mai plăcut li este să strige dintr'o berărie de pe malul Dunării că e rău în ţară şi că „ar trebui să fie bine".

Ce caută în stradă partidul naţional? Ce caută partidul naţionalist al poporului, purtând în triumf personalitatea dlui Iorga de la Craiova până la Galaţi? Iată întrebări menite să rămână fără răspuns, astăzi când viaţa parlamentară e în toiu, şi îşi reclamă forţele inutil risipite. Decât nu trebuie să se uite că lupta se declară „pentru răsturnarea" guvernului, şi în adevăr răsturnare ar vrea să fie şi partidul naţional, care, desmembrat, se sbate în groaza dezastrului, şi partidul naţionalist, care nu o va putea ţine în noua sa înfăţişare fără chiagul artificial al guvernării, şi partidul poporului, care se stinge în umbră, şi partidul ţărănist, care îşi vede ameninţat echilibrul cu greu ţinut pe două cărări ce duc departe una de alta.

Dar ceeace este curios în toată această sterilă sbuciumare, este că toate aceste partide, cari au pretenţia să invoce de partea lor democraţia şi parlamentarismul, de la principiile elementare ale democraţiei şi parlamentarismului se abat mai întâi, pentru a cere pe seama lor mult râvnita putere. Democratic ar fi fost ca lupta de răsturnare să se ducă nu falsificând realităţile, nu alarmând inutil, nu opunând muncei vorbărie, bună sau rea, după împrejurări şi oameni, ci criticând onest o operă care înainte de toate este e ţării şi apoi a unui partid politic, iar parlamentar ar fi fost ca lupta de răsturnare să se dea acolo în Parlament, cu elementele politice consacrate şi cu mijloacele legale, nu la „Dacia" şi nici în cineştie ce cârciumă de pe malul Dunărei.

Deschisă aşa cum s'a deschis, lupta pentru răsturnarea guvernului şi-a pecetluit soarta, alături de atâtea alte nenumărate încercări ale aceleiaşi opoziţii. Ca şi în trecutele lupte de răsturnare, opoziţia nu spune nimic consistent guvernului pe care vrea să-l răstoarne. Mai mult încă, opoziţia nu are nici măcar aparenţa de coloborare din trecut. Desbinată între partidele cari o compun şi desmembrată, ca partidul naţional, în compoziţia intimă a fiecărui partid intern, nu de agitaţia de acum ar fi avut trebuinţă, ci de mai multă cuminţenie şi mai multă înţelegere faţă de nevoile ţării.

Numai atunci se va putea vorbi de o răsturnare, când se va putea şti cine să ia succesiunea guvernului fără să sdruncine opera de consolidare întăptuită cu atâta anevoioasă trudă de către actualul guvern. Până atunci zădarnice sunt şi întrunirile şi scandalurile. Aceasta trebuie să o ştie partidele pornite în atac contra guvernului, pe străzile Brăilei sau ale Capitalei, în timp ce Parlamentul stă gol de o rodnică acţiune de opoziţie.

— Ieri s'a stabilit identitatea personală a agresorilor ziaristului Győri Ernő. Amândoi sunt din Oradea-Mare. Impotriva lor s'a pornit anchetă.

Inscripţii

Ştefan Suciu. — Restauratorul gării Teiuş, care muri de unăzi în maturitatea vârstei, nu a fost un simplu negustor, care să-şi circumscrie mintea şi munca la suprafaţa tejghelii, ci un suflet curat şi inimos de român, unul din acei modeşti şi discreţi martiri ai cauzei naţionale sub stăpânirea maghiară.

Haina bunului negustor, ascunde, nu numai o inimă bună şi sensibilă capabilă de cele mai curate afecţiuni şi prietenii, ci o adevărată conştiinţă românească, în care idealul naţional aprinsese o scânteie vie, care i-a iluminat drumul plin de muncă şi necazuri al vieţii.

Acel care scrie aceste rânduri l'a cunoscut acum mai bine de douăzeci de ani, într'un orăşel de fosta graniţă şi într'o modestă situaţie, unde împărtăşea Românilor din fostul vechiu Regat cu cari se împrietenea, credinţele lui naţionale. Vremea ne-a despărţit mai bine de douăzeci de ani, în care timp nu ne-am mai văzut, nici nu ne-am mai comunicat ceva — dar amintirea incidentalei lui prietenii nu m'a părăsit.

După atâta lipsă, ne-am reîntâlnit acum câte-va luni la Teiuş şi ne-am reamintit cu duioşie clipele de atunci şi de căsuţa lui plină de copii cuminţi şi silitori din Lunca Piăeşilor dela Braşov.

Cu Ştefan Suciu dispare unul din marile şi eroicile legiuni de Juptători modeşti cari au făcut forţa şi resistenţa românismului din Ardeal.

Diodor

„Pietismul" în serviciul „directoriului"

D. Sándor József şi soţii contra dlui Bernady pe chestiunea calităţilor de francmason ale acestuia! — Acelaşi domn Sándor pentru a-şi câştiga o mai mare înrâurire politică vrea să întroducă între săcui „pietismul", o sectă a religiei protestante

Campania premergătoare alegerii de preşedinte al partidului maghiar şi marei adunări de la Braşov continuă şi par'că şi-a ajuns maximul de violenţă. Este pentru prima dată când membrii partidului maghiar ştiu ce vreau şi sunt hotărâţi să nu aplaude şi primească orice soluţiune cu care s'ar veni la marea adunare, numai ceiace va isvorî din convingerea lor.

Nu preşidenţia unică sau directoriul sunt cauzele principale ale desbinării de astăzi între partizanii partidului. Aceasta este numai suprafaţa frământărilor. De fapt însă, alegerea de preşedinte de la Braşov a dat prilej membrilor partidului maghiar la o reviziuire a trecutului şi convingerilor tuturor candidaţilor de preşidenţie în parte, luările de atitudine au rădăcini adânci în trecut şi nu se bazează numai pe cântărirea însuşirilor şi defecţiunilor preşidenţiei unice sau a directoriului.

Cititorii noştri ştiu că majoritatea presei maghiare din Ardeal este contra directoriului preconizat de comitetul executiv al partidului maghiar, în special de dd. Grandpierre Emil, contele Bethlen György, Gyárfás Elemér, Hajdu István şi Sándor József şi susţinut de evreii „magyar ember" dd. Roth Hugo, Gombos Benő şi Kahana şi Grünfeld prin ziarul lor de şovinism maghiar „Brassói Lapok".

Luptătorii pentru directorii şi presa lor fiind în mare minoritate faţă de cei ce pretind alegerea unui preşedinte au lansat fel de fel de învinuire la adresa dlui Bernády cu scopul de a'l compromita în faţa populaţiei ungureşti de la sate.

Conform acestor insinuări d. Bernády nu poate fi preşedinte al partidului maghiar căci face parte din organizaţia francmasonă mondială.

Aceste acuzaţiuni după informaţiile noastre sunt exacte.

Nu înţelegem însă pentru ce tocmai dl Sándor tună şi fulgeră contra francmasoneriei, când noi bine ştim că înainte cu câţiva ani şi d-sa a fost membru al lojelor francmasone, împreună cu şovinistul episcop reformat al Clujului, dl Nagy Károly.

Dl Sándor József însă nu s'a mulţumit numai cu lansarea în cercuri restrânse a calităţii de francmason a dlui Bernády, ci — împreună cu mai mulţi adepţi ai d sale — a plecat în Săcuime, desvoltând acolo cea mai intensă propagandă contra „păgânului" şi „omului diavolului" Bernády.

(Urmare pe pagina 11)

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" :-:

Premierele Teatrului Naţional

Morcovel (Poil de Carotte) comedie de Renard
Scampolo comedie de Dario Nicodemi

Jules Renard, aprigul şi necruţătorul observator al sufletului omenesc, de şi din motive de concentrare de observaţie şi artă, a scris puţin, a reuşit să înzestreze galeria literaturei cu un nou tip uman „Poil de Carotte" — şi asta ajunge nu numai reputaţiei, ci gloriei unui scriitor. Micul „Morcovel" e un mare neînţeles. Bun, timid şi delicat, inteligent şi sensibil, el simte marea nevoe de a iubi şi a fi iubit.

Dar împrejurările şi soarta sa înalţă bariere împotriva nevoilor şi efusiunilor lui sentimentale. Dorinţelor lui de simpatie se răspunde cu ignorarea în cazul cel mai bun, cu prigonirea în deobşte; şi atunci în microcosmul sufletului lui Moscovel se desănţue o adevărată dramă, care merge până la tentativa de sinucidere.

Prigonitoarea nemiloasă a lui Morcovel e însăşi mama lui, dna Lepic — o femee acră, bigotă, stupidă şi rea, gâlcevitoare şi ridicolă, un monstru sinistru, care spre cinstea speţei umane, nădăjduim că nu constitue de cât o rară excepţie în viaţă.

Dna Lepic simte o rară voluptate a şi chinui copilul, pe care îl pune la muncile cele mai grele pentru debilitatea constituţiei lui trupeşti, şi cele mai chinuitoare pentru sensibilitatea lui şi pe care, pe de asupra îl şi mai calomniază; înfăţişându l ca un copil rău, şiret, nesimţitor, fără inimă.

Sub loviturile prigonirei, pe care Morcovel o acceptă cu o poetică resemnare, sensibilitatea lui să preschimbă într'o rană ascunsă cu grijă şi frică, inteligenţa lui se ascute, nevoia simpatiei să accentuiază dureroasă, şi întreaga lui psihologie se exprimă printr'o ironie spirituală, discret amarnică, păstrându şi fondul de inepuizabilă bunătate.

Scena dintre Morcovel şi servitoare Aneta în care copilul martir începe să şi desvăluiască sufletul şi drama e un model de abilă psihologie teatrală, iar scena în care Morcovel îşi desvălue întregul suflet în faţa tatălui său, dl Lepic, această scenă delicioasă scânteetoare de spirit, plină de emotivitate, constitue o pagină de teatru în stil mare.

Jules Renard, scriitor intens şi sobru, a înzestrat literatura cu un tip inedit.

In Morcovel, dna Nunuţa Hodoş a avut un rol potrivit talentului şi mijloacelor sale artistice — rol în care s'a însinuat cu inteligenţă şi abilitatea, cu graţia copilăriei nevinovată, nuanţându l cu scăpări de spirit, colorându l cu o ironie, pe cât de discretă, pe atât de dureroasă, intensificându l printr'o notă bine dozată de emotivitate şi dramă.

In modesta noastră sferă de artă, să poate spune fără exagerare, că dna Nunuţa Hodoş a făcut o creaţiune.

Dna Raliy a ştiut să redee dnei Lepic nota ei acră, de femee rea şi gâlcevitoare — monstru, de sigur, din pură prostie.

*

Dario Nicodemi e prin excelenţă un om de teatru, care în tiparul meşteşugului pe care îl stăpâneşte cu o mână viguroasă, pune în totdeauna o intensă concepţie personală, cu tipuri reliefate, exprimându-se şi ciocnindu-se în dialoguri vii şi spirituale, cu temperamente pasionate.

Piesa lui „Refugiul" a fost o revelaţie.

In „Scampolo" elementul pasional e mai discret, abia sensibil şi totuşi puternic; ceeace face însă farmecul şi valoarea acestei piese, este de asemenea crearea unui tip nou în teatru, nu de profundă umanitate a lui Morcovel, dar totuşi dând impresia de inedit.

Scampolo e copilul străzii, — străzii unui anumit oraş al Romii, după cum Gavroche e copilul străzii Parisului.

Scampolo e comoară de bunătate, de simplicitate, de inteligenţă, în care s'au adunat toate însuşirile naturii primitive, neatinse de rafinamentul şi perversiunile civilizaţiei. Scampolo are în exprimare verbul sprinten, colorat, plin de o spirituală ingeniozitate, şiret şi naiv în acelaşi timp în scenele de dragoste şi emoţie înăbuşită.

Chipul cum prinde consistenţă, cum evoluează şi cum se trădează sentimentul dragostei ei pentru inginerul Titu — căci Scampolo rămâne un crin alb în mijlocul noroiului străzii — sunt tratate de Dario Nicodemi cu o

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1)

Pentru a ajunge mai sigur la scop, poate chiar din convingere, dl Sándor s'a transformat în acelaşi timp în apostol al „pietismului", care este o derivaţie bigotă şi fanatică a protestantismului. Suntem informaţi că prin cuvântările d sale îmbibate de fanatism religios, dl Sándor care n'a uitat să vorbească în treacăt şi de „afurisiţii francmasoni", a reuşit într'adevăr să producă în Secuime un curent de duşmănie contra lui Bernády, manifestat pe-alocuri cu destulă violenţă.

*

Acţiunea grandilocventului domn Sándor nu este deci lipsită de roade. Toată speranţa celor cari vreau directoriu, este în d-sa.

Şi apoi, nu trebue să uităm că marea adunare a partidului va avea loc la Braşov, oraşul lui Szele Béla, prietenul dlui Sándor.

In acest fel înţelege dl Sándor să se răsbune că ungurii nu au voit să-l aleagă preşedinte. Şi ne vine în minte vorba d-sale de acum o lună:

„Preşedintele partidului maghiar nu poate fi decât sau un magnat sau eu. Nimeni altul nu-şi poate aroga dreptul de a fi conducătorul ungurilor din Ardeal!"

Nu 12 ci „numai" 6 mii de oameni au fost ucişi!...

Desminţirea macabră a sovietelor

Ziarul bolşevic „Pravda" polemizând cu presa mondială „burgheză" desminte informaţiile acesteia că armata roşie ar fi ucis 12 mii de oameni în Georgia şi o „linişteşte" cu o statistică în sensul căreia numărul celor împuşcaţi şi spânzuraţi este de „numai" 6 mii de oameni.

Este o infamie — conchide „Pravda" — felul cum mizerabila presă burgheză îndrăsneşte să exagereze cu intenţia de a compromite regimul sovietic...

(Comntinuare de pe pag. 1)

mână maestră nu numai de om de teatru, ci şi de adevărat psiholog-artist. Dna Jeana Popovici-Voina (Scampolo) a pus în evidenţă unele faţete ale rolului — acele de veoiciune şi sburdălnicie plebeiană; ni se pare însă că nu a tratat cu destul meşteşug notele de inerentă bădărănie ce se amestecă în complexiunea sufletească a copilului străzii transplantat într'o casă de burghezi; ni se pare de asemeni că nu a exploatat suficient tot ce era emoţie în acest rol.

Dna Silvia Ipescu-Hodoş (Emilia) a jucat cu mult temperament, îmbinând graţia feminină cu capriciile cochetăriei.

Dl Mihăilescu — Brăila a împerechiat admirabil bohemismul spiritul, naivitatea şi poezia — toate acele elemente care alcătuesc fondul inventatorilor, artiştilor şi creatorilor de iniţiative.

Dl Neamtzu Ottonel (Iuliu) a avut un rol în oferă şi sub preţioasele sale însuşiri artistice.

Dl Ghibericon (Un necunoscut) a intrat numai, eşind imediat din scenă şi a umplut sala de hilaritate. Dl Potcoavă (Giglio) în rolul său episodic a fost bine.

Criticus.

Nibelungii
va rămânea în amintirea clujenilor!

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: CĂSĂTORIA LUI JOHN TANNER (Premieră. Preţuri obişnuite. Abonament de premieră. Seria 114).

Vineri: CELE TREI GRAŢII (a 7-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 115).

Sâmbătă, matineu: MIZERIA (Prima reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează drul Janovics. Seria 115).

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 8-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 117).

Duminecă, orele 10 şi jum.: CĂSĂTORIA LUI JOHN TAHNER (Prima reprezentaţie pentru muncitori. Preţuri reduse. Seria 118).

Duminecă, matineu: MIREASA DIN HAMBURG (Preţuri reduse. Seria 1.9).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢII (a 9-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 120).

Luni: CELE TREI GRAŢII (a 10-a oră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 121).

—

Grozăvescu la Cluj. Astăzi suntem în măsură a veni cu date mai precise referitor la gastarea dlui Grozăvescu la Teatrul maghiar din Cluj. Vestea venirii acestui unic artist, s'a lăţit cu repeziciunea fulgerului şi lumea aleargă la cassa teatrului pentru a-şi rezerva bilete pentru reprezentaţiunile ce se vor da cu dl Grozăvescu. Biletele se vor pune abia Sâmbătă în vânzare, când fiecine îşi va putea alege pe plac biletele de cari are nevoie. Data gastării încă este fixată, tot aşa şi operele în cari va cânta. Marţi în 11 Nov. va cânta în „Tosca", Miercuri în 12 în „Bohemé", Vineri în 14 în „Rigoletto", iar cu dl Grozăvescu va cânta rolul lui Mimi din Bohemé celebra cântăreaţă d na Ritta Mărcuş. tot aşa şi rolul lui Gilda din Rigoletto. Acum decurg tratativele şi cu dl Athanasiu în vederea unor gastări. Efortul ce l face teatrul pentru a da publicului reprezentaţii cum numai în metropolele mari ale lumei se dau, este atât de gigantic, încât aceste patru reprezentaţii de operă vor rămâne pentru viaţă în memoria fiecăruia. Se înţelege, că toate acestea pretind mari sacrificii materiale. Insă pentru a nu obseda publicul. Direcţiunea a hotărât a ridica preţurile mai ieftine cu 100 la sută, iar cele mai scumpe cu 120 la sută, dar şi în cazul acesta de abia se va putea scoate onorarul artiştilor şi aceasta în cazul dacă toate patru reprezentaţile vor decurge cu săli pline. Pentru a satisface şi pe abonaţi, o seară se va da abonaţilor de premieră, iar una abonaţilor din seria A. iar una celor din B.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Nibelungii
va rămânea în amintirea clujenilor!

PREŢURI REDUSE

Văzuţ'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE Lloyd

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

Răspândiţi „Infrăţirea"

Lysoform

Nibelungii
va ramanea in amintirea clujenilor!

Mare vânzare de resturi!

Mare vânzare de resturi!

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi

în prăvalia de moda p. femei

LA CORSO

Cluj, Piaţa Unirii 17

Stofă de haine p. bărbaţi si femei,
Stofă pentru palton si raglan,
Flanel si catifea,
Mătase de haine si căptuşeală,
Pânza si zephir,
Damast si voile etc., etc., etc.

Resturi de stofe se vând cu preţurile cele mai favorabile

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi!

Mare vânzare de resturi!

Reclama este sufletul comerţului

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 6 Noembrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Logodiţii

Ciuma din Milano

Grandioasă înscenare în 8 acte, luată după renumitul roman al marelui scriitor *Alexandro Manzoni*. Direcţiunea artistică şi înscenarea datorită celebrului actor *Mario Bounard*.

CINEMA URANIA

Fecioara din Orleans

Mare dramă istorică din anul 1529 în 10 acte. Aranjată pentru film după tragedia lui *Schiller*. In rolul principal frumoasa artistă americană: *Geraldine Farrar*.

CINEMA APOLLO

Patt si Patachon

Hamlet în internatul de fete

Comedie de mare haz în 5 acte. In rolul principal cunoscuţii comici danezi: PATT şi PATACHON.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa laadministraţie.

Cameră mobilată de închiriat pentru două D şoare. Strada Horea No. 30. D 341

Predau o locuinţă cu folo sinţa de grădină pe 5 a schimbul unui împrumut 10.000. Adresa Str. F Toma Radu Deaconu. D de ghete.

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Uniunea Comercială S. A.

Avis

La „*Uniunea Comercială*" S. A. Sucursala Cluj strada Regina Maria No. 32 se găseşte de vânzare: ***2 case de fier, mese, scaune, fotoliuri, lămpi, rafturi, dulapuri, şi diferite obiecte cu preţuri convenabile.*** D332

Nibelungii
va rămânea în amintirea clujenilor!

Presa maghiară

Opinia d lui dr. Váradi Aurel

Ziarul „Brassói Lapok" de astăzi publică un primarticol datorit cunoscutului politician ungur şi advocat clujan dr. Váradi Aurel şi referitor la chestiunea şefiei partidului maghiar.

D. Váradi recunoaşte că cea mai potrivită persoană pentru preşi denţie ar fi d. Bernady György. D-sa se declară adversarul directoriului şi propune înfiinţarea unui comitet de conducere compus din 3, cel mult 5 persoane.

D. Váradi nu vrea alegerea unui singur preşedinte, căci se teme de luptele personale ce s'ar putea naşte, precum şi de consecinţele reclamei desgustătoare, obicinuite la alegeri, în favorul unui sau altui candidat la prezidenţie.

Criza partidului magaiar

„Şefii partidului maghiar — scrie ziarul poporal „Népujság" — a promis şi au jurat că vor începe să muncească în mod serios. Populaţia ungurească din Ardeal şi Bănat a crezut că aceşti şefi, lăsând la o parte chestiunile personale, certurile şi invidiile vor salva ceia ce este de salvat.

Burghezimea şi ţărănimea spera într'un program democratic.

S'au înşelat însă cu toţii. Şefii nu au voit să schimbe nimic din politica lor antidemocratică şi n'au renunţat decât la preşidenţia conţilor.

Iar acum se ciartă fără nici un folos dacă marea adunare a partidului să se ţină le Braşov sau la Târgu-Mureş. Este zădarnică însă şiretenia advocaţilor, manoperile profesorilor şi stratageasa popilor. Nimic nu mai poate determina pe bughezii muncitorii, lucrătorii manuali şi pe ţăranii satelor să fie cu încredere faţă de partidul maghiar.

Intre delegaţii designaţi pentru marea adunare nu este nici un ţăran, nici un industriaş şi nici un comerciant. Declarăm deci că orice vor hotărî domnii profesorii advocaţi şi solgăbirăii (pretorii) decisiunile dumnealor nu vor avea nici o importanţă pentru unguri.

Ei s'au exclus singuri din sânul maghiarimei, căci au nesocotit şi acum poporul, supunându-l politicei magnaţilor.

Gazetarii cunosc cântecul. Ştiu ei unde este puterea, mâna puternică, voinţa şi silinţa. Gazetarii ar vrea alegerea nu a unui patron de ziar, advocat sau magnat ci a domnului dr. Paál Arpád, incarnatul ungur. Gazetarii ştiu că dsa este omul viitorului unguresc şi cel mai potrivit reprezentant al intereselor minoritare ungureşti.

Domnii partidului maghiar însă nu vreau să asculte de dl Paál Arpád. Pentru a-l reduce la tăcere i-au luat pâinea din gură şi cel mai obraznic advocat din comitetul partidului maghiar a împiedecat continuarea colaborării d-lui Paál la „Keleti Ujság".

Oricine va fi însă ales drept şef al adunării admiratorilor de magnaţi, numită partidului maghiar, conducătorul ungurilor din Ardeal rămâne tot dl Paál Arpád.

Cuvântul lui este suficient ca sute de mii să se mişte pentru fericirea ungurilor din Ardeal."

D. Győri contra geografiei României

Ziaristul Győri Ernő are în numărul 248 al ziarului „Keleti Ujság" o eşire destul de necuviincioasă contra sistemului de învăţământ instituit de d. ministru Angelescu condamnând în primul rând „chinuirea copiilor" prin învăţarea geografiei ţării româneşti.

Judeţul Argeş, Muscel, Câmpulung, etc sunt pentru d. Győri probabil nişte noţiuni chinezeşti inutile ce nu pot interesă pe un minoritar. Se înţelege dacă ar fi vorba de geografia Ungariei, d. Győri n'ar avea nimic de zis.

Inmormântarea lui Nagyatádi

In numărul de eri al ziarului nostru am scris că vestitul răzeş Nagyatádi Szabo István, şeful partidului agrarian maghiar a murit lovit de apoplexie.

După o telegramă sosită ziarului „Ellenzék din Budapesta, politicianul ungur a fost înmormântat eri în comuna Erdő cso konya. Sicriul a fost purtat pe umeri de 6 deputaţi unguri.

Zece mii de oameni au petrecut carul mortuar. La groapă a vorbit primministrul maghiar Bethlen, susţinând că decedatul a împăcat întotdeauna adevărurile sociale cu interesele patriei.

Au mai vorbit: episcopul Ravasz, glorificând memoria marelui ţăran ajuns ministru, — secretarul de stat Tahy, în numele ţărănimei: Mayer János şi în cel al parlamentului — deputatul Huszár Károly.

Presa din streinătate se ocupă pe larg de personalitatea covârşitoare a defunctului. „Times" din Londra publică amănunte biografice din ciudata vieaţă a dispărutului consacrându-i un lung articol elogios.

Procesul Condeescu
în preajma încheierii

Ultima zi de desbateri — Asistenţa şi acuzatul — Vina acuzatului arătată de d. procuror Saragea — Este răspunzătoare adm. Cfr. spune apărătoriul —

Inceput acum trei săptămâni, procesul Condeescu a intrat ieri în faza decisivă. Trăgănarea aceasta a fost provocată de lipsurile instrucţiei, precum şi de marele număr al martorilor citaţi în proces. Insfârşit ieri au fost asculiaţi ultimii martori, s'a desvoltat rechizitorul şi pledoaria apărării, sentinţa urmând să fie pronunţată Sâmbătă.

Publicul şi acuzatul

In tot acest timp la desbateri a asistat un public numeros. Desfăşurarea procesului a fost urmărită cu o atenţiune pasionată. Funcţionari, studenţi şi alţi cetăţeni umpleau sălile de desbatere, aşa că ieri procesul a fost continuat în cea mai mare sală a tribunalului local, ticsită de asistenţă. Acuzatul, un tânăr blond şi cu eleganţă îmbrăcat, a dat dovadă de un calm extraordinar. La întrebări a răspuns cu destulă hotărîre fără să şi părăsească pe un moment atitudinea de bărbătească înfruntare a greutăţilor procesului. Şi nu era aceasta o problemă uşoară pentru el, care se vedea în faţa unei asistenţe vădit pornite contra lui, ca o reacţiune a opiniei publice faţă de plaga socială a fraudelor ce bântue dela război încoace în toate ţările. Totuşi în şedinţele de ieri s'a dovedit mai nervos, poate datorită surmenajului şi sbuciumărilor provocate de conştiinţa că se apropie momentul decisiv. U a şi dispreţul publicului asistent fac cu încetul loc simţământului de compătimire umană. Din odios cum era Condeescu este acum compătimit.

Dezbaterile de ieri

In şedinţa de dimineaţă s'a făcut ascultarea martorilor Stoicescu, inspector la C. F. R. şi delegat al direcţiunii generale să ancheteze cazul. Dsa arată, cum a fost descoperită frauda lui Condeescu, constatându-se că listele falşe de plată au fost iscălite de acuzatul cu numele dlui Teodorescu, şeful serviciului de tracţiuni fără să aibă autorizaţia acestuia.

Rechizitorul

După amiază la ora 4 dl procuror Saragea începe desvoltarea rechizitorului. Faptele sunt expuse cu elocvenţă convingătoare, concluziunile juridice pentru condamnarea acuzatului degajându-se dela sine. Actul e un model de stil şi formulare juridică, evidenţiând munca şi priceperea autorului.

Dintru început dl procuror Saragea constată că cercetările au fost conduse cu neglijenţă de autorităţile C. F. R. Astfel s-a pierdut timpul cel mai prielnic scoaterii la iveală a dovezilor. Dacă ele totuşi au putut fi adunate, se datoreşte autorităţilor judiciare şi în special dlui judecător de instrucţie Persescu.

Primul capăt de acuzare este falsificarea iscăliturii şefului dela serviciul de tracţiune dl inginer Teodorescu. Faţă de afirmaţiunile acazatului că era autorizat să iscălească pe inginerul Teodorescu, reiese în mod clar că era o falsificare ordinară, căci nici un funcţionar nu ştia de-o asemenea autorizaţie. Răspunderea cade integral asupra falsificatorului, în conformitate cu regulamentul C. F. R., aceeaş dispoziţiune fiind cuprinsă şi în legea contabilităţii publice. In calitatea de secretar al şcolii tehnice c. f. r. din Cluj Condeescu a comis o serie întreagă de abuzuri. A ridicat însemnate sume de bani pentru investiri inexistente. Pentru reparaturi a incassat sume disproporţionate, căci materialul de reparaţie era luat din depozitele C. F. R. Deasemeni a comis fraude prin nefurnizarea către staţii a lemnelor plătite de acestea. Fraudele se urcă la 1 milion 600 mii lei. O indicaţie concludentă constitue luxul exagerat al acuzatului, nefiind deloc dovedit şi plausibil că ar fi fost ajutat într'o atât de largă măsură de familia sa.

Pledoaria apărătorului

In şedinţa de după masă şi-a desvoltat pledoaria dl avocat Fabius arătând că acuzatul în momentul când a comis fraudele era prea tânăr, încât să poată rezista tentaţiunii banului. Pe deasupra mai era de-o nervozitate excesivă şi nu era supus nici unui control. Astfel răspunderea cade asupra întregei administraţii C. F. R. Ca încheiere dl Fabius cere achitarea lui Condeescu, care nu este decât o victimă a boalelor sale şi a administraţiei C. F. R.

După aceasta tribunalul amână pronunţarea sentinţei pe ziua de Sâmbătă la ora 9 dimineaţa.

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutor, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul S'a deschis!

„SPORT"

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16

asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Autorităţile şi activitatea culturală maghiară

Autorizaţii pentru artişti necetăţeni. De ce n'a putut juca trupa teatrală a dlui Fekete Mihály la Lugoj şi Arad. Un caz semnificativ la Oradea-Mare

Am arătat pâ ă acum în deosebite rânduri, care este atitudinea autorităţilor faţă de problemele culturale ungureşti în contradicţie cu afirmaţiunile de oprimare ale ziarelor ungureşti.

Astfel a fost prezentată ca o măsură de şicanare restricţiunile aduse importului de artişti dramatici din Ungaria, cu toate că aceste dispoziţiuni n'au alt rost decât protegiuirea artiştilor din ţară. Datorită acestei intervenţii a ministerului cultelor şi artelor numărul artiştilor unguri fără angajament este astăzi numai de opt. Şi se speră că în viitor toate restricţiunile vor fi suprimate.

Guvernul nu s'a opus nici când schimbului cultural dintre Ungaria şi minoritatea maghiară dela noi. Aproape toţi artiştii budapestani, cari au cerut autorizaţiuni să joace în România n'au fost refuzaţi. Astfel de curând a fost admisă intrarea în ţară a pianistului Kéri Szánto Imre şi a violoncelistei Iudata Bokor.

*

Caracteristic pentru mentalitatea ungurească de-a arunca asupra autorităţilor româneşti vina oricărui eşec cultural unguresc, este cazul reprezentaţiilor la Lugoj şi Arad a trupei teatrale din Timişoara a dlui Fekete Mihály. In ambele aceste oraşe d. Fekete n'a putut să dea decât un număr foarte redus de spectacole căci n'avea public. Şi de vină sunt acum autorităţile. Prin ce proces sufletesc au ajuns gazetele ungureşti la o asemenea constatare, credem că este de prisos să mai arătăm.

*

Insfârşit un al treilea caz petrecut la Oradea-Mare şi care pune în adevărata sa lumină atitudinea minoritarilor unguri, cari se bucură de atâta bunăvoinţă din partea statului român.

Inainte cu trei ani a venit în acele oraş un artist din Ungaria. A jucat fără a avea vre-o autorizaţie, obţinând-o însă mai apoi şi i-a mers bine de atunci încoace, dovada că nu s-a mai reîntors în Ungaria. Dar pentru aceea a crezut de cuviinţă să intercaleze în cursul reprezentaţiilor fel de fel de observaţiuni jignitoare la adresa statului român. Rezultatul firesc s'a produs A fost ordonată o anchetă a cazului. Renunţăm a publica numele artistului cu pricina pentru a nu ni-se spune că am voi să influinţăm mersul cercetărilor. Cazul este semnificativ şi ne ar plăcea să fie unic în viaţa teatrală maghiară din ţară, tocmai pentruca ca să se poată desvolta nestingherită.

— A apărut Istoria literaturii române scrisă în româneşte de d. Arpád Bitay şi profesor la liceul romanocatolic unguresc Marianum din Cluj.

— Prin „Monitorul Oficial" de astăzi a fost promulgate legile pentru recunoaşterea ca persoane juridice a Universităţilor din Cluj şi din Cernăuţi.

Ultime informaţii

— Mâine, Joi îşi inaugurează cursul de otorino-laringologie (nas, gât şi urechi) noul profesor al facultăţii de medicină din Cluj, dl Rion Predescu. Cursul va avea loc în sala de cursuri a clinicei oftalmologice la ora 11 jum.

— Reîntorcându-se din inspecţie, dl Sept. B. Mureşeanu, prefectul judeţului, azi pleacă la Bucureşti fiind chemat la ministeriu în interes de serviciu.

— Dl dr. Brancovici, vice-preşedintele sfatului negustoresc, profesor la Academia de înalte studii industriale şi comerciale din Bucureşti, precum şi director general al Societăţii de asigurare „Agricola", a sosit ieri în localitate, unde a vizitat Academia de Comerţ şi Industrie şi mai multe întreprinderi economice din Cluj.

— Reuniunea „Sfta Maria" a femeilor gr. catolice din Cluj va da o serată dansantă în seara zilei de prinderea postului (Sâmbătă 15 Noembrie) Serata va avea loc în sala Redута şi se dă cu scopul sporirii fondului pentru întreţinerea şi înfrumuseţarea bisericilor gr.-catolice din Cluj. Costumele naţionale sunt preferite.

— Ieri după amiază, la orele 3, dl prof. dr. N. Minovici a ţinut în sala de cursuri a institutului de anatomie, prelegerea de deschidere a cursului de medicină legală. Prelegerea, foarte interesantă, a fost ascultată de un numeros auditoriu de studenţi şi intelectuali.

* **Aucţiunea de lucruri de Artă şi Antichităţi.** „Arta" în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucţiune de pictură, mobilă, porţelan, sticlărie, covoare, argintării, şi alte obiecte de artă, şi anticităţi de proveniinţă din case (boereşti) nobile şi alte proprietăţi particulare, care aucţiune emulează cu cele din capitală. *Expoziţia obiectelor* va dura de la 11 Nov. 1924 oarele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitaţia* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 şi 30 minute. 58

— In şedinţa de ieri a comisiunei locuinţelor nu s'a dat nici cameră mobilată, deoarece comisiunea nu dispunea de nici una.

— Secţia şcolară a Asociaţiunei pentru cultura şi literatura poporului român, în sedinţa sa din 29 Oct. a. c. a hotărât să ţină în acestan şedinţe săptămânale în fiecare Joi seara, la ora 6, în localul seminarului pedagogic universitar. Se vor face comunicări şi discuţiuni asupra problemelor şcolare de actualitate. Sunt rugaţi a lua parte membrii secţiei şcolare aflători în Cluj. Ioi, 6 Noembrie, va face o comunicare dl. profesor universitar Onisifor Ghibu, asupra statisticei şcolare publicată de către ministerul instrucţiunei."

— In vederea ridicării unei statui a lui Coşbuc la Năsăud s'a pornit o acţiune de adunare a fondurilor.

— Astăzi soseşte în localitate d. Presan, general de corp de armată în retragere, fost şeful Marelui cartier general al armatei din Moldova în a doua perioadă a războiului nostru.

* **Profesoară reputată dă lecţiuni de limba franceză şi română. Conversaţia se poate face în limba germană până la învăţarea celor două cursuri. Relaţiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineaţa, în fiecare zi de lucru.** D 342

— **Societatea sportivă studenţească „UNIVERSITATEA" va da Sâmbătă 8 Noembrie un mare festival artistic în sala Teatrului Naţional, cu concursul celor mai de frunte artişti lirici şi dramatici ai Clujului. Nădăjduim că publicul clujan va da tot sprijinul său acestei frumoase serbări — frumoase atât prin scopul urmărit, cât şi prin valoarea ei artistică**

* **M. Sa Regina Maria despre filmul „Nibelungii".** Printr'o coincidenţă caracteristică, M. Sa Regele şi Regina României au asistat aproape în acelaş timp, în două localităţi deosebite ale Europei, la reprezentarea filmului „Niebelungii", „Sigfried". Ziarul de teatru şi cinema din Londra „The Referee", scrie cu data de 8 Iunie a. c.: „Puternica dramă în film „Nibelungii", despre viaţa şi moartea lui Sigfried are sezonul său triumfător în Albert Hall. Inainte de călătoria sa, Regina Maria a României a vizitat sala Albert şi şi-a exprimat admiraţia sa pentru film. A declarat, că acest film este opera cea mai admirabilă, care a văzut-o în (cinema). Ii deosebi i-a plăcut pădurea minunată, despre care nu a putut înţelege că aceasta fost fotografiată după construcţii şi nu după natură liberală. O specială aprobare a M. S. Reginei a aflat jocul dlui Paul Richter în rolul lui Sigfried pe care l-a remarcat ca cel mai bun din câte a văzut vre-odată". Cam în acelaş timp înregistrează ziarul Bucureştean „Viitorul" următoarea informaţie: M. S. Regele Ferdinand însoţit de Regele George al Greciei cu Regina Elisabeta şi suita, au asistat la reprezentaţia renumitului film „Nibelungii" care se joacă cu succes în grădina „Alhambra". Suntem informaţi că acest film va fi rulat în curând la Cinematograful Select din oraşul nostru.

— Dl inspector poliţienesc Meseşan ne-a autorizat să dăm o desmînţire categorică ştirilor fanteziste apărute în „Uj Kelet" despre evacuarea din locuinţă a unei familii evreieşti, locuinţă în care s'a mutat dl Meseşan.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— Ministerul cultelor şi artelor a dispus cu privire la valabilitatea diplomelor eliberate profesorilor de dans de către sindicatele acestora ca pe viitor ca să nu mai fie recunoscută, întrucât dreptul de a elibera diplome nu l au decât autorităţile. Sindicatul profesorilor de dans din Braşov a înaintat ministerului un proiect de organizare a unei Academii de dans, pentru recrutarea profesorilor de dans.

— In urma celor petrecute la Iaşi s'a hotărît să trimită în judecata comisiunii instituită pe lângă departamentul intrucţiunii publice pe următorii profesori universitari: A. C. Cuza, dr. Şumuleanu, d-r. Paulescu şi Haţegan. Aceşti profesori universitari sunt acuzaţi că au întreţinut şi întreţin agitaţiunile în rândul tineretului universitar.

— D. Moulile, consulul Franţei la Cluj a fost înaintat consul de clasa II a.

— *Lucrările pentru trasarea frontierei între România şi Cehoslovacia au fost definitiv terminate. Zilele acestea se vor face formele necesare pentru recunoaşterea oficială a acelei fruntarii.*

— A apărut în editura unei mari case de publicitate din Lipsca al doilea volum din colecţiunea de cântece şi jocuri româneşti a lui Béla Bartók. Străinătatea a făcut o frumoasă primire acestei lucrări.

— Cinematografele din Cluj nu s'au conformat până acum legii teatrelor. Dacă şi pe viitor nu vor face acest lucru vor fi luate măsuri de coverciţiune contra lor.

— La primărie a avut loc astăzi o consfătuire a tuturor şefilor de secţii discutându-se bugetul pe anul viitor.

— Cercul Studenţilor Universitari „Valea Arieşului" va ţine Sâmbătă în 8 Noemvrie la 24 orele 4 p. m. la şedinţă ordinară la Şcoala primară g eco-catolică. Membrii sunt rugaţi a lua parte.

— La primăria locală se lucrează actualmente la întocmirea unui regulament al circulaţiei autobuselor, care va cuprinde o reglementare completă a tuturor chestiunilor în legătură cu autobusele, fixând taxele, precum şi condiţiunile pe care trebue să le împlinească proprietarii de autobuse.

Marele Festival al studenţimii sportive din Cluj

Societatea sportivă a studenţilor „Universitatea", a organizat pentru Sâmbătă 8 Noembrie, ora 8 seara, un Mare Festival la Teatrul Naţional.

Opera Română figurează în programul acestei interesante seri de artă, prin dnele: Aca de Barbu, Lia Pop. Mimi Nestorescu şi dnii: C. Pavel, I. Indrieşu şi Săveanu.

Se va produce, deasemenea excelentul Trio, format din maestrul Bobescu, violoncelistul D'Angelis şi renumita pianistă, dra Voileanu.

Dintre artiştii Teatrului Naţional, vor spune versuri: dra Virginia Cronwald şi dnii St. Braborescu, Iosif Vanciu şi Al. Şerban.

Se vor executa dansuri, de către dl Ligeti împreună cu Baletul Operei.

Dl dr. Romul Boilă, profesor universitar, şi preşedintele societăţii va ţine o conferinţă.

Festivalul se va sfârşi cu hilarianţa comedie „Recomandaţia" de Maurey, jucată de artiştii Teatrului Naţional, dnii Mişu Ştefănescu, D. Constantinescu şi C. Rusel.

Biletele în cea mai mare parte au fost reţinute şi se prevede o deplină reuşită morală şi materială.

Condamnarea

falsificatorului de bancnote Fenyvesi şi a complicilor săi

Acuzatul principal era să fie omorât de complici

Ieri tribunalul din localitate a ascultat ultimii martori în acest proces. A urmat apoi rechizitoriul susţinut de d. procuror Ilea şi apărarea avocatului Gherman, care a cerut ca Banca Naţională să renunţe la pretenţiunea sa de despăgubire, întrucât acuzaţii n'au pus în circulaţie decât o neînsemnată cantitate de bancnote false.

Inainte de retragerea judecătorilor arată cum în preajma descoperirii lor complicii săi Ion şi Alexandru Parasca au încercat să-l omoare, ducându-l sub un pretext oarecare într'o pădure, de unde a scăpat numai cu mare greutate. Procedura fiind prea înaintată această acuzaţie nu este luată în seamă.

La ora 7 seara preşedintele d. Bohăţel, pronunţă sentinţa, prin care Fenyvesi este condamnat la 3 ani muncă silnică, iar complicii Parasca Ion şi Alexandru, Elisabeta Antal şi Ana Dózsa la câte 1—2 ani închisoare. Femeea Chiorean a fost achitată.

Citiţi şi răspândiţi:

«Infratirea Poporului»

O sondă în flăcări

— Pagube de milioane —

Luni dimineaţă, a erupt sonda nr. 7 a societăţii „Unirea" din Ţintea (Băicoi). Din cauza erupţiei violente sonda a luat foc.

Dându-se alarma, lucrătorii dela celelalte schele petrolifere şi locuitorii din satul Ţintea au luat imediat primele măsuri pentru localizarea incendiului.

Au făcut şanţuri adânci de jur împrejur pentru oprirea pe loc a ţiţeiului care era în flăcări, ca să nu se scurgă în spre satul Ţintea, ceeace ar fi însemnat un adevărat dezastru. La un moment dat incediul luase astfel proporţii în câte era ameninţat satul Ţintea. Autorităţile s'au gândit un moment la evacuarea locuitorilor din sat.

După câteva ore incendiul s'a mai domolit. Pagubele sunt de câteva milioane. Până în prezent nu se poate preciza dacă sunt sau nu victime, de oarece nimeni nu se poate apropia de sondă pe o rază de câteva sute de metri.

După toate probabilităţile, incendiul a luat naştere dela scânteia făcută de vre-o piatră în momentul erupţiei şi care a fost izbită de sondă.

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
268
CLUJ 1924
268
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

Anul V. Nr. 1221 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 7 Noemvrie 1924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Dl Vaida a vorbit!

Deși partidul național — mai precis fracțiunea care se găsește sub șefia dlui Iuliu Maniu — a declarat din nou că nu va lua parte nici de data asta la desbaterile Parlamentului, căci participând înseamnă a-i recunoaște legalitatea — adică a recunoaște realitatea politică — totuși dl Al. Vaida, sub-șeful fracțiunii Maniu, a vorbit în Cameră cu prilejul discuției proectului de răspuns la Mesaj.

In tradițiile și în practica parlamentară, discuția Adresei implică o înălțare și o generalizare a ideilor, care depășește activitatea de amănunte din desbaterile obișnuite, o obiectivitate academică în examinarea marilor probleme enunțate în cuprinsul Mesajului și dacă e posibil, nu numai urbanitatea tonului, ci și eleganța literară a expresiei.

In aceste condiții, s'ar putea spune în acest fel, se desfășura în fostul vechiu Regat discuția proectului de răspuns la Mesaj.

Educația parlamentară a dlui Vaida este cu totul de o altă esență decât aceea a parlamentelor occidentale și a Parlamentului fostului vechiu Regat. Dsa a crescut și și-a făcut educația politică în parlamentul din Budapesta, unde urbanitatea expresiei era înlocuită cu înjurătura și argumentarea cu pumnul și părulala.

Crescut în scandalul parlamentar, incapabil de a-și asimila noui metode și procedee în imposibilitate de a se adapta necesităților politice și sufletești ale României-Mari, dl Al. Vaida se sârguiește a introduce în Parlamentul român scandalul de gândire și de expresie din parlamentul dela Budapesta, căci tentativa de a introduce scandalul faptic, săvârșită cu prilejul discuției proectului de Constituție i-a dovedit complecta ineficacitate.

In aceste condiții de intelectualitate și educație parlamentară dl Al. Vaida a vorbit dăunăzi în discuția Adresei.

Ca fond, dl Al. Vaida în neputința de a îmbrățișa un orizont mai larg al lumei politice, incapabil de a îmbrățișa și exprima realitatea în idei generale, afundându-se până în gât în amănunte fără importanță, a fost pur și simplu meschin.

Dl Vaida are darul de a se repeta în chip superlativ, întrecând chiar pe dl Iuliu Maniu, prințul repetiției, fiindcă acesta, dintr'o prudență iesuitică, vorbește rar și tace des.

In obsesiunea repetiției dl Vaida aproape nici nu ține seamă de cuprinsul Mesajului și de problemele ce se pun desbaterilor actualei sesiuni a Parlamentului.

Dsa vorbește cu totul în afară de cuprinsul Masajului și de actualitatea politică, readucând în discuție chestiuni trecute, complect desbătute și rezolvate, cu desăvârșire perimata.

Apoi dl Vaida dela trecut, sare peste prezentul politic, într'un salt mortal în viitor — într'un viitor al ipotezei sale.

Dl Al. Vaida vorbește cu un demodat patos de prăbușirea Austro Ungariei și României, făcând — din aceste catastrofe — cu fina diplomație ce îl caracterează — un preludiu și un avertisment al unei eventuale prăbușiri a României-Mari, care s'ar datora guvernării liberale.

Dacă ne-am pune pe terenul absurdei ipoteze a dlui Vaida, apoi cei cari pregătesc prăbușirile, nu sunt acei cari activează desăvârșirea unificării și consolidarea ei, ci acei cari lucrează la destrămarea unității naționale prin acțiuni regionaliste și prin sabotarea funcționării mecanismului Statului.

Dl Vaida a vorbit!... A vorbit sforăitor, ca un năzbâtit cal din pusta maghiară, a fost plat și banal ca cel mai puțin inteligent repetițor al frazeologiei din presa din strada Sărindar — și mai cu seamă a fost miop, căci în viziunea politică cei mai perfecționați ochelari nu servesc la nimic.

In propriul său interes, dl Vaida mai bine tăcea și rămânea filosof ca dl Iuliu Maniu.

Inscripții

O statuie lui Coșbuc. — Un mănunchiu de admiratori inimoși și plini de pietate intelectuală și românească, au luat inițiativa de a strânge fondurile trebuitoare ridicării unei statui marelui poet George Coșbuc în Năsăud, satul său natal.

De sigur, Coșbuc, ca o superioară expresiune a geniului poetic al neamului nostru, este vrednic de o pomenire și glorificare, într'un stil mult mai mare. Nădăjduin că nu va trece multă vreme, și chipul blajin și concentrat de viață sufletească interioară al poetului, turnat în bronz ori șlefuit în marmoră, va lua locul de cinste în vre-una din marile instituții culturale din Capitală, ori pe o piață publică din București.

Dar, în lumea veșnică unde odihnește sufletul curat al lui Coșbuc, și de unde ochii lui spirituali cercetează locurile unde a trăit și pe care le-a iubit, nimic nu credem să-l emoționeze atât de profund, ca modestă cinstire pe care admiratorii lui o săvârșesc în satul în care a văzut lumina sfântă a zilei și unde și-a petrecut anii rustici și idilici.

In Bucureștiul, de lumea căruia se simțea cu totul strein, Coșbuc a tânjit de dorul satului lui, pe ale cărui motive de pitoresc, sensibilitate și imaginație a împletit firul de tort al poeziilor și a brodat, pe un fond de borangic baladele și idilele care i-au făcut faima.

Și dacă el nu poate dormi somnul veșniciei în țărâna primitoare a satului natal, de dorul căruia tânjea, ca o floare transplantată pe alte tărâmuri, în pământul unui vas — apoi chipul lui, întrupat în nemurirea artei, să privegheze senin și visător peste locurile ce le-a iubit.

Diodor

80 procente!!

— Constatări pesimiste —

Cel mai bun mijloc de a cunoaște realitatea este consultarea cifrelor statistice. Cuvântul s'a devalorificat și nu mai convinge. Astăzi numai cifra statisticei ne mai poate trezi din letargie și îndemna la fapte.

Academia Română a publicat o statistică a tuturor publicațiilor înregistrate de ea în decurs de un an. Reiese din această statistică faptul că 25 procente din toate publicațiile ce apar în țară sunt ungurești, iar pentru Ardeal procentul este de 80.

80 procente!... Cifra aceasta dovedește ceiace am mai afirmat noi de multeori și anume:

In Ardealul românesc cultura română nu este încă pe deplin stăpână. Stăpânește în locul ei cultura celor cu mijlooce materiale, a minoritarilor cari ne-au ținut în întunecime pentru a ne stăpâni mai bine.

In urma acestei opere de maghiarizare este mare numărul acelor intelectuali români cari chiar și dacă simt românește, cugetă și vorbesc încă ungurește.

De unde să vină salvarea? Librăriile Ardealului nu se află sub stăpânirea Bucureștiului ci a Budapestei. Presa, cantitativ superioară, este minoritară.

Intelectualul ardelean care vrea să citească o traducere cinstită din Balzac, Dostoiewski, Shaw, sau Strindberg — dacă nu cunoaște limba franceză — este silit să rămână și după 6 ani de la unire clientul prăvăliei ungurești.

Bucureștiul nu a venit până acum în ajutorul populației din provinciile alipite. In loc de traduceri din clasicii francezi — citiți în vechiul Regat în original — ni s'au dat în primul rând Pardonuri și Reviste Galante.

Atâta însă nu e destul pentru neromânizarea intelectualilor români ungurizați în vremurile de urgie.

Nu trebue să contăm nimic pentru realizarea emancipării publicului maghiarizat de sub tutela gazetelor și revistelor ungurești trebue desvoltat sentimentul demnității naționale. Un public românesc conștient și demn nu se lasă influințat de cărțile și gazetele minoritare, după cum în trecut nici ungurii nu s'ar fi lăsat să fie conduși de „Românul", de la Arad sau de Gazeta Transilvaniei de la Brașov.

Situația gazetarilor români trebue ridicată sub toate raporturile cel puțin până la nivelul situației gazetarilor minoritari. Gazetele românești — toate — să se bucure de toate avantajele Statului român. Iar de-odată cu frumosul gest al îngăduirii întrării în țară a cărților de la Budapesta să muncim și pentru ca Ardealul să fie cucerit de cartea și gazeta bună românească.

Cio.

Un discurs insolent la Senat

Episcopul reformat Nagy Károly după ce ne-a calomniat țara în fața delegaților trimiși de Liga Națiunilor, are îndrăzneală să ne arunce la Senat aceleași insulte în față

In nrul 1209 al ziarului nostru am arătat că episcopul Nagy Károly, cu prilejul sfințirii bisericii reformate din Ghernesig, a avut tristul curaj să spună următoarele:

„Numai acel Stat poate fi puternic care se bazează pe legi și dreptate. Statul român nu se bazează pe legi și dreptate ci pe violențe și baionete. In consecință el nu poate avea nici un viitor".

Minciuna insolentă dela Ghernesig a Sfinției Sale a fost împinsă și mai departe cu prilejul vizitei la Cluj a delegației Ligei Națiunilor, în frunte cu dl Erik Colban.

Episcopul Nagy Károly prin relatările sale mincinoase în fața reprezentanților Ligii Națiunilor, prin calomniile debitate la adresa „asupritoarei de minorități". Românii, s'a dovedit a fi unul din cei mai înverșunați dușmani ai țării, făcându-ne impresia unui veritabil iredentist.

Perfida și iezuitica față bisericească nu s'a sfiit să și pârască pe nedreptul țara, dlui Colban, învinuind-o că nu respectă tratatele internaționale și apasă pe atât de loialii unguri. Sfinția Sa a scornit toate acestea, deși știa că numărul școlilor ungurești s'a dublat dela unire încoace, că Statul român susține pe cheltuelile lui sute de școli ungurești și că în țara noastră domnește o toleranță dusă la extrem.

Credeam că un episcop prins în flagrant delict că instigă la sate și își calomniază țara înaintea străinilor își va trage toate consecințele păcatelor sale grele se va izola de viață publică și își va ispăși crima punându-și cenușe pe cap.

Iată însă, episcopul cu suflet negru a avut temeritate de a ține un discurs chiar în Senatul țării, silidându-ne și încercând să ne întunece judecata asupra persoanei dsale cu fel de fel de apucături iezuitice.

*

Având o încredere oarbă în presupusa ingnoranță a Bucureștiului în chestiunile din Ardeal, episcopul Nagy a vorbit de „durerile maghiare" cu ipocrizia unui catolic din evul mediu și cu o rară dragoste față de neadevăr.

A vorbit de legalitate pe care iredentismul maghiar nu o ia în seamă, de „silnicia" și „asuprirea" guvernului care a mers până la ultimele limite în solicitudinea lui față de cultura maghiară și a apelat la sentimentele poporului român, urât de dsa și la Rege, căruia profesorii reformați din Cluj — la propunerea capilor Bisericii reformate — au voit să-i refuze jurământul de credință.

„Nu ne putem mira — a spus Sfinția Sa — dacă străinătatea cultă vorbește de prigoniri religioase în România. (Nu ne mirăm nici noi când știm câți calomniatori adăpostim între granițele țării! — N. R.)

In ceeace privește chestiunea întrebuințării libere a limbei noastre trebue să constatăm că nici vorbă nu este de traducerea în fapte a punctelor dela Alba-Iulia, cari asigură fiecărei minorități administrație, învățământ și justiție în limba sa maternă.

Ba, din potrivă, în oficiile publice se pretinde minoritarilor să întrebuințeze limba românească (Ceva într'adevăr groaznic!... N. R.)

Cultura noastră este supusă din partea guvernului la și mai grele atacuri. Nu numai desvoltarea culturei noastre nu este asigurată ci se plănuiește chiar stârpirea ei."

După cum vedem episcopul Nagy se declară nemulțumit cu stările din România până când naivitățile utopice de la Alba-Iulia a nenorociților elevi ai lui László Oszkár nu vor fi traduse în fapte.

Administrația, învățământul și justiția românească să fie isgonite din orașele Ardealului căci ele sunt locuite de „compacte masse etnice" minoritare!...

— La sate cu proștii de valahi: orașele sunt ale națiunei maghiare, săsești și evreiești!..

Cultura maghiară este astăzi „asuprită". Guvernul a îngăduit deunăzi întrarea în țară a cărților din editurile budapestane doar pentru a „sugruma cultura maghiară."

Teatrele, asociațiile și reuniunile ungurești ce se află în fiecare oraș din Ardeal cu duiumul, de vreme ce elementul românesc abia are un singur teatru și abia se mișcă în massa de neromâni cari dețin toate bogățiile Ardealului, — servesc deasemenea scopul „stârpirei" a tot ce e maghiar!...

*

Ajunge... La ce folos argumentările și dovezile? Episcopul Nagy și partizanii dsale de reacredință cunosc tot atât de bine realitatea ca și noi.

Campania lor de denigrare și de calomnii la adresa țării este însă zădarnică. Solicitudinea Statului român și toleranța lui față de minoritari este tot atât de grăitoare, că și cinismul veninos și dușmănia față de români ce se desprinde din ultimul discurs la Senat al uitatului de sine episcop Nagy Károly.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Amiciția Cehoslovaciei cu România

„Gazette de Prague" consacră în numărul dela 30 Octombrie un luminos articol în care arată importanța politică a recentei vizite ce ne-a făcut-o ziariștii cehoslovaci și care evidențiază comunitatea de interese și aspirații dintre România și Cehoslovacia.

Comunicăm cititorilor noștri acest articol care manifestă sentimentele de care este însuflețită națiunea cehoslovacă față de România.

Utilitatea schimbuiui de vizite

Acum câteva zile un grup de ziariști cehoslovaci s'a reîntors dintr'o călătorie de trei săptămâni prin România. Peste câteva zile Praga va asculta pe unul dintre cele mai bune coruri române.

Acest schimb de vizite între două țări amice și aliate este foarte îmbucurător. căci dovedește că relațiunile oficiale de amiciție se întăresc prin legăturile intime pe cari ambele popoare știu să le stabilească între ele.

Pentru strângerea legăturilor dintre ambele națiuni, s'a făcut o merituoasă ipropagandă prin cărți și broșuri. Dar, observă „Gazette de Prague" — ori cât de intensă ar fi o atare propagandă nu poate avea întregul rezultat dorit; ea întâmpinând în multe părți indiferența — ba ceea ce e mai rău, scepticismul. In această direcție, cel mai bun mijloc este contactul direct între popoare. căci numai astfel se pot cunoaște și înțelege mai bine. O amiciție sinceră și solidă nu se poate cu adevărat întemeia de cât între popoare cari se cunosc și se înțeleg.

A cunoaște o națiune cu cari suntem aliați, a o cunoaște bine cu toate calitățile și cu defectele sale (cine nu le are?) trebue deci să fie prima obligațiune a celor cari conduc destinele unei țări. Și această datorie va fi cu atât mai bine împlinită cu cât mai mulți vor fi cei cari vor face experiențele necesare. In acest caz sunt ziariștii cehoslovaci cari după ce au vizitat o țară nu vor întârzia de a informa pe cititorii lor de cele ce au văzut. Ministrul afacerilor streine al României a înțeles perfect de bine acest lucru în ziua când a invitat presa cehoslovacă să organizeze o excurcursie în România.

Comunitatea de interese și aspirațiuni dintre cele două țări

Negreșit alianța dintre acel stat și Cehoslovacia este întemeiată pe o amiciție solidă. Ambele popoare știu foarte bine că nu numai că au luptat în comun având același țel: libertatea și independența, dar și în trecut au existat legături intelectuale între români și slavi. Și totuși — insistă ziarul din Praga — dreptate are ziaristul care în „Narodni — Osvobozeni" spune cât de puțin cunoaștem noi pe români, țara lor, moravurile, aspirațiunile, bogățiile lor materiale și intelectuale, interesele lor politice și sociale. Relațiunile dintre noi și români au fost mai toate indirecte și accidentale; fie în parlamentul din Budapesta, fie în închisorile maghiare așa că nu prea există tradiții amicale.

Dacă acum amiciția dintre ambele țări nu este un cuvânt fără rost, ca în trecut cum dreptate are redactorul ziarului mai sus citat.

Imprejurările politice anterioare războiului făceau că relațiunile să fie slabe între aceste două națiuni. Dar nu numai intervenția română în marele război ci și rezultatele victoriei aliaților au schimbat starea de lucruri. Ele au adus unificarea națiunei românești prin realipirea provinciilor cunoscute, formând România-Mare de astăzi, un stat cu adevărat nou pentru cei cari cunoșteau vechiul regat. Și tocmai acesta ar fi un puternic motiv pentru a-l cunoaște de aproape — conchide „Gazette de Prague."

Un expozeu al d-lui ministru Duca

Ministrul afacerilor străine al României, d. Duca pentru a ușura ziariștilor cehoslovaci cunoașterea situației, indispensabilă în interesul ambelor națiuni, a bine voit să facă un expozeu clar și sincer. D-sa în același scop favorizează călătoria dintr'o țară în cealaltă a intelectualilor cari vor strânge legăturile dintre ambele țări.

Aceleași dorințe animează și pe diriguitorii Cehoslovaciei, căci din ambele părți s'a recunoscut de mult necesitatea unei depline apropieri.

Desființarea episcopiei rom. catolice din Oradea-Mare.

Insfârșit, după trăgădări nesfârșite, chestiunea episcopiei romano-catolice din Oradea-Mare pare a fi ajuns în stadiul de-a fi rezolvită.

In urma tratativelor cu Vaticanul această episcopie, rămasă aproape fără credincioși prin tăierea ei în două de frontiera româno-ungară, va fi desființată.

Dispoziținea este binevenită, căci este absurd ca pentru o mână de credincioși, mai puțini la număr ca acei din orice protopopiat românesc, Statul să susțină o administrație complicată și costisitoare ca acea a unei episcopii, cu canonici, prepoziți capitulari etc. . .

Dupăcât suntem informați, edificiul reședinței episcopale va fi preluat de stat, servind de local pentru universitatea ce va fi înființată la Oradea.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: CELE TREI GRAȚII (a 7-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 115).
Sâmbătă, matineu: MIZERIA (Prima reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează drul Janovics. Seria 115).
Sâmbătă seara: CELE TREI GRAȚII. (a 8-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 117).
Duminecă, orele 10 și jum.: CĂSĂTORIA LUI JOHN TAHNER (Prima reprezentație pentru muncitori. Prețuri reduse. Seria 118).
Duminecă, matineu: MIREASA DIN HAMBURG (Prețuri reduse. Seria 119).
Duminecă seara: CELE TREI GRAȚII (a 9-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 120).
Luni: CELE TREI GRAȚII (a 10-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 121).

—

Tenorul Grozăvescu cu ultima reprezentațiune ce-o va da la Teatrul maghiar își ia pentru un timp mai îndelungat adio dela publicul clujan, deoarece celebrul artist are un angajament pentru mai mulți ani cu opera Metropolitan din New-York, cu operile din Boston, Washington și Buenos-Ayres, astfel încât mult timp nu vom mai avea prilejul să l vedem și să l auzim. Cu prilejul recentei gastări a tenorului Grozăvescu la teatrul maghiar, direcțiunea acestui teatru a stabilit următoarele prețuri: Grozăvescu va gasta în patru opere, Marți în „Tosca" (în abonament de premieră), Miercuri în „Boheme" (abonament de zi Nr. 30 B.), Vineri în „Rigoletto, (fără abonament), iar Sâmbătă în „Pagliaci" (Abonament 31 B.) Pe lângă Grozăvescu vor mai gasta în „Tosca" dna Ileana Lévay, în „Boheme" și în „Rigoletto" d-na Ritta Marcuș, rolul lui Rigoletto îl va cânta dl Teodorescu. Prețurile: Loja 500 lei, Fotoliu primele patru șire 200 lei. Fotoliu rang II. 150 lei. Stal rang I. 110 lei. Stal rang II. 90 lei. Stal rang III. 65 lei. Galerie șirul I. 80 lei. Galeria 60 lei. Galeria de sus 40 lei. Loc de stat 22 lei.

Schimbarea de guvern din Anglia

Dl Baldwin nu va sosi în Londra de cât când va fi nevoia să se prezinte Regelui. Deocamdată este ocupat cu lucrările preliminare pentru formarea noului cabinet.

In cercurile conducătoare ale partidului se spune că dl Baldwin va hotărî singur alcătuirea ministerului său. Prietenii săi declară că el ar fi hotărît să formeze un cabinet compus din cei mai buni oameni de stat din punct de vedere național și folositor întregului imperiu britanic, fără a ține seama de revendicări personale. Se spune, că până Vinerea viitoare dl Baldwin va fi în măsură să anunțe numele viitorilor membri ai noului cabinet.

Reclama este sufletul comerțului

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 6 Noembrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Logodiții

Ciuma din Milano

Grandioasă înscenare în 8 acte, luată după renumitul roman al marelui scriitor *Alexandro Manzoni*. Direcțiunea artistică și înscenarea datorită celebrului actor *Mario Bounard*.

CINEMA URANIA

Fecioara din Orleans

Mare dramă istorică din anul 1529 în 10 acte. Aranjată pentru film după tragedia lui *Schiller*. In rolul principal frumoasa artistă americană: *Geraldine Farrar*.

CINEMA APOLLO

Patt si Patachon

Hamlet in internatul de fete

Comedie de mare haz în 5 acte. In rolul principal cunoscuții comici danezi: PATT și PATACHON.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa la administrație.

Cameră mobilată de închiriat pentru două D șoare. Strada Horea No. 30. D 341

De închiriat o odae elegant mobilată. Confort modern. Str. General Neculcea 2. Casa Renner. V/11 etage. Lift. D 340

De vânzare un vijlă engleză de nouă luni. Adresa la Strada Căpitan Ignat (Szondi-u.) No. 3.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein și Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE Lloyd

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Citiți și răspândiți: **«Infratirea Poporului»**

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

In Cafeneaua Metropol dela 4 Noemvrie în toate serile de **Duminecă, Marți, Joi și Sâmbătă** **au loc concerte simfonice ale unei orchestre vieneze de primul rang.**

De ce a fost bătut ziaristul Győri Ernő

Motivul agresiunii este răzbunarea — Un interesant proces între două familii evreești din Oradea-Mare — Rostul unui denunț de propagandă contra statului român — Închiderea liceului evreiesc din Oradea-Mare

Apărători ai interesului public prin puterea cuvântului scris, ziariștii nu se bucură totuși, — lucru de altfel paradoxal în aparență, dar foarte firesc, — de simpatia tuturor. Explicația este simplă. Deoparte pentrucă interesul public poate fi conceput în deosebite feluri, după punctul de vedere din care este privit. Dealtăparte pentrucă interesul public, așa dupăcum este conceput de gazetar, nu cadrează totdeauna cu interesul particular al tuturor. Vorbim, se înțelege, de majoritatea copleșitoare a gazetarilor de bunăcredință.

Conflictele sunt deci inevitabile.

Și adeseori ziaristul este temporar înfrânt. Infruntând toate dificultățile acestei situațiuni, ziariștii stau însă neclintiți la posturile lor. Adversari și dușmani au totdeauna din belșug, dar rareori se întâmplă că această ostilitate să se transforme în răzbunare față de gazetari. Cazuri sunt totuși destule. Amintim doar de persecuțiunile gazetarilor români sub stăpânirea ungurească, cari stăteau ani dearândul în închisoare numai pentrucă aveau altă concepție despre interesul public decât stăpânitorii.

Alături de această răzbunare făcută în numele unui interes public, ziariștii au să îndure adeseori și o alta, pornită din ciocnirea unui interes particular cu acel public, susținut de gazetar, răzbunare, făcută de obicei cu orice mijloace.

Cine sunt bătăușii?

Astfel trebue privit cazul ziaristului ungur Győri Ernő, care, dupăcum anunțam cu câteva zile în urmă, a fost bătut ziua în amiaza mare pe una din străzile principale ale Clujului. Victima a suferit leziuni grave la ochiul drept, care însă acum sunt pe cale să se vindice. Bătăușii nu se știa cine au fost, doar atât se văzuse că unul era locotonent, iar celalt elev cu termen redus. Comenduirea piețiia început îndată cercetări pentru stabilirea identității personale a agresorilor, mai ales că erau ambii militari. Și în scurtă vreme li-s'a dat de urmă. Astăzi se știe că erau veniți din Oradea-Mare și că elevul cu termen redus este tânărul evreu Ladislau Schner.

Motivul răzbunării este atitudinea luată de dl Győri în „Keleti Ujság" față de-un proces al familiei tânărului Schner. Este un proces cât se poate de interesant ce urmează să fie judecat de consiliul de război din Cluj. Antecendentele acestui proces sunt cele ce urmează.

Antecedentele procesului

In vara anului 1923 Ladislau Bartha a înființat la Oradea un magazin de fierărie, având ca asociat pe tânărul Ladislau Schner, fiu al avocatului evreu Soma Schner din Oradea-Mare.

In scurtă vreme s'a văzut însă nevoit să desfacă contractul de asociatie, intentând totodată proces de fraudă contra lui Schner. Apoi în urma stăruințelor familiei Schner, Barta a renunțat la acțiunea penală. Recunoștința pentru dezistarea dela proces s'a produs în scurtă vreme. Tata avocatului Schner a denunțat autorităților militare pe Barta și mama acestuia, că fac propagandă contra statului în cârciuma lor din Oradea, îndemnând soldații la deserțiune și batjocorind familia regală. Denunțul se baza pe câțiva martori: In primul rând pe fratele ei Ladislau Schner și apoi pe un servitor și o servitoare, cari ar fi auzit vorbele incriminate ale lui Barta și mamei sale.

Având în vedere gravitatea acuzațiunilor s'a dispus în scurtă vreme arestarea pârâților, dar nu peste mult au fost puși în libertate, văzându-se că denunțul nu prea este întemeiat. Iar în cursul dezbaterii din 19 Septembrie a. c. acuzații au arătat că întreg procesul nu este altceva decât un mijloc de răzbunare al familiei Schner.

De ce a fost închis liceul evreesc din Oradea-Mare

In sprijinul lor au adus cazul închiderii liceului evreesc din Oradea închidere provocată tot printr'un denunț cu caracter politic făcut de aceeaș dșoară Magda Schner, numai pentrucă a fost respinsă la examenul de bacalaureat. Liceul a și stat închis câteva timp, dar pe urmă s'a văzut neserioxitatea denunțului și guvernul a autorizat reluarea cursului.

Nefiind dovezi suficiente, căci martorii nu prea făceau declarații pe placul denunțătorilor, procesul a fost amânat. Și în acest stadiu se găsește astăzi.

Iar pentrucă a scris toate acestea cu prilejul ultimei dezbateri, al arestării și punerii în libertate a acuzaților, d. Győri Ernő a fost bătut crunt pe străzile Clujului.

Presa din Ungaria

Apponyi sprijinește pe contele Bethlen

Ziarul „8 órai Ujság„ publică un interview cu contele Apponyi care a declarat următoarele:

„Este fapt, că suntem în mare nesiguranță și nu știu încotro duc căile politicei. In împrejurările actuale eu un aș fi capabil să lupt contra guvernului contelui Bethlen. Nu aș putea lupta chiar pentru că nu văd nici măcar cu aproximație cine ar putea să'l înlocuiască."

Mari demonstrații naționaliste pentru episcopul Prohászka

Citim în ziarul iredentist „Szozat" că tinerimea națională maghiară a aranjat mari demonstrații pentru catolicul episcop ungur Prohászka, atăcat cu violență în ultimele zile de către ziarul „Esti Kurir".

Cu prilejul demonstrației s'a cântat imnul maghiar, au vorbit Anka János, Korodi Katona János și Sáskai.

Acesta din urmă — un cunoscut fanatic — a spus că reverenda episcopului Prohászka însemnează mai mult pentru unguri, decât caftanul lui Béla Kun și a partizanilor lui din presă rămași în Ungaria în calitate de ariergardiști bolșevici. Episcopul Prohászka — după Sáskai — este atăcat numai pentruca îndrăznește să se afirme ca creștin."

Alt orator, Krüger, un șvab renegat, spune:

„Mătura și bâta, iată ceia ce trebue să aplicăm noi presei evreiești. Este de-ajuns dacă vom avea 6 gazete ungurești în toată țara, iar celelalte să piară. Cei ce conrup sufletul maghiar trebuesc alungați din țară, după cum Isus Christos a alungat pe vameși din templu."

Ca încheiere, Krüger spune că episcopul Prohászka este „adevăratul apostol al renașterii ungurești".

Din partea noastră adăugăm că numitul episcop budapestan — un fanatizator extraordinar de talentat — este un neîmpăcat dușman al românilor la fel — de cum — cu mulți prelați romanocatolici unguri.

Un tablou simbolic

Ziarul „8 órai ujság" anunță că pictorul maghiar Remsey György și-a terminat marele său tablou alegoric înfățișând „Ungaria încălcată. Tabloul simbolizează ideia unității de Stat unguresc cu vechile granițe.

Societățile iredentiste ungurești — după informațiile numitului ziar budapestan — au comandat reproducerea tabloului atârnător în mai multe mii de exemplare, pentru a le răspândi în toate orașele și satele Ungariei „ciuntite".

Reproducerile vor fi gata la Crăciun.

Protest maghiar contra tratativelor cu sovietele

Aflăm din „Magyarság" că la adunarea județană ce s'a ținut la Budapesta oratorii au protestat violent contra înțelegerei cu sovietele.

Au vorbit fostul subprefect Agoraszló Tivadar, dr. Erdélyi Tivadar fost primnotar județan și Kegl János.

„Cunoaștem binefacerile bolșevismului — a spus acesta. Cerem guvernului maghiar să nu dea mâna cu cei ce reprezintă desgustătoarea politică sovietistă.

Ciclul de conferințe ale contelui Apponyi

Gazetele budapestane sunt informate că faimosul conte Apponyi a hotărât să țină un ciclu de conferințe referitoare la ceiace a văzut și auzit la Geneva.

Conferințele vor fi aranjate de „Societatea chestiunilor externe" din Budapesta. Aceiași societate vrea să pună bazele unei „Societăți maghiaro-spaniole".

Noul președinte
al Americei — Coolidge

Alegeri sângeroase

Conform ultimelor telegrame sosite din New-York rezultatele alegerilor din Anglia arată că d. Coolidge poate fi considerat drept președinte al Statelor Unite.

Cu prilejul alegerii au avut loc mai multe ciocniri sângeroase. In Lixinvitown președintele alegerii a împușcat trei funcționari încredințați cu numărarea voturilor. Localul alegerii la Chicago a fost incendiat arzând scrum și buletinele de vot. In orașul Temesse 2 electori au fost împușcați.

Nibelungii
este filmul despre care vorbeste lumea intreaga

Nibelungii
este filmul despre care vorbeste lumea intreaga

Dela Subprefectul Județului Cojocna Nr. 12067/924

Publicațiune

Fiind că publicațiunea noastră cu Nr. 10182—1924 din 16 Septemvrie 1924 nu a adus resultatul pretins de legea contabilității, prin aceasta escriem un nou concurs cu termenul de 30 Noemvrie 1924 pe următoarele locruri:

1. Susținerea în bunăstare a apaductului din Palatul Județean.
2. Susținerea conductului electric din acel Palat și
3. Lucrările de lăcătar cari se vor ivi în anul 1925.

Ofertele sunt a se înainta în plicuri sigilate și prevăzute cu 5 la sută din prețul pretins, în numerar sau hârtii de valoare de Stat.

Ofertele se vor deschide la 1 Decemvrie 1924 orele 10 a. m. în biroul Subprefectului.

Oferte sosite după termenul fixat nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 3 Noemvrie 1924.

D 345 **Simu, subprefect.**

Nibelungii
este filmul despre care vorbește lumea întreagă

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanți, vizitii și incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună și 15 zile concediu pe an plătite, gratificație fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae și asistență medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporția vechimei.

CONDIȚIUNI: servicin militar satisfăcut, să știe ceti și scrie, 500—1000 lei garanție, 10 zile școală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc și minori peste 18 ani, precum și femei cu salarii de 70 și 60 lei pe zi. D 303

Din cauza crizei financiare,

ca să oferim Onor. Public ocazia, de-a se provedea cu cele necesare pentru iarna, ne-am decis, să vindem toate articolele pe cari le avem în magazin, ca:
stofe pentru dame și domni, plüș-uri, catifele, mătăsuri, pânză, căptușeli
și alte articole cari se pot spăla, cu rabatul de

10% 56

din prețul fix. Prăvălia de modă p. dame si domni

HELLER, WEISZ & MOLNAR

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Nibelungii
este filmul despre care vorbeste lumea intreaga

Nibelungii
este filmul despre care vorbeste lumea intreaga

Socoteala ce se cere dlui Maniu

Acțiunea grupului dlui V. Goldiș e în creștere. — Dl Iuliu Maniu prizonierul dlui Vaida și Mihai Popovici. — Politica dlui Iuliu Maniu: fantazistele făgăduieli de apropiată venire la putere

Cu toată tăcerea semnificativă a oficioaselor partidului național, mișcarea pornită de grupul dlui Goldiș pentru regenerarea partidului este urmărită cu un viu interes de aderenții din Ardeal ai partidului național. Prezidentul a rămas așa zicând încunjurat numai de neamuri și o restrânsă clică personală. Incolo dl Goldiș este stăpân pe situație.

Dacă nu se face însă o vâlvă mai mai mare în jurul acțiunei inaugurată la Sibiu, aceasta se datorește tăcerii pe care aderenții dlui Vasile Goldiș și-au impus-o până la termenul când urmează să li-se dea răspunsul actualei conduceri a partidului național. Deocamdată nu mai există nici o legătură între gruparea dlui Goldiș și aderenții dlui Maniu. Faptul ne-a fost confirmat de un mărcant membru al partidului național, motivându-l cu hotărîrea luată la Sibiu de-a se da curs liber diferendului.

*

Nemulțumirea față de d. Iuliu Maniu, care în acțiunile politice s'a lăsat condus orbește de dnii Al. Vaida și Mihai Popovici este în continuă creștere. Ostracizarea dlui Goldiș, — termenul este al unui naționalist de frunte — nu poate fi iertată dlui Iuliu Maniu. Și nu este vorba de ambițiuni personale ale președintelui „Astrei", ci de îndrumarea greșită a partidului.

D. Goldiș a fost acela care s'a opus răspundirii guvernului actual încă în cursul anului 1922, când urma să se țină faimoasa a doua adunare dela Alba-Iulia. N'a fost ascultat și de atunci promisiunea a mai fost repetată de 10-20 ori, fără cea mai mică perspectivă că va putea fi și împlinită. Rezultatul a fost discreditarea în fața marilor masse a partidului național.

Și dupăcum în această privință d. Maniu n-a voit să-și recunoască greșala atât de evidentă au mai fost trecute cu vederea destule propuneri sănătoase ale dlui Goldiș și altor fruntași.

*

Partidul Național tindea spre o conducere autocrată și centralistă a dlor Vaida și Mihai Popovici, căci voința plăpândă a șefului n-a contat vreodată.

Așa s'a procedat la fixarea candidaturilor de deputați, fără să se țină seamă de propunerile unor organizații județene. Peste favoriții dlor Vaida și Popovici nu s'a putut trece cu toate promisiunile exprese ale dlui Maniu.

*

Pentru toate acestea se cere astăzi fără milă socoteală dlui Iuliu Maniu. Și este lesne de înțeles zăpaceală ce-a cuprins organele partidului național, care ca struțul în fața pericolului iminent, stau cu capul în pământ și nici nu văd nici nu aud.

Din mizeriile apaductului local

O parte de stradă lipsită de apă — Se impun măsuri grabnice — Imperioasa necesitate a începerii lucrărilor de amplificare a apaductului

Arătam în ziarul nostru pericolele la care sunt expuși locuitorii Clujului din cauza insuficienții apaductului, dacă în scurtă vreme nu va putea fi înfăptuită amplificarea de mult proiectată. Dar pentru aceste lucrări orașul nu dispune de sumele necesare, ce se cifrează la aproximativ 28 milioane lei. Tratativele cu Banca Națională în vederea obținerii unui împrumut ce-ar acoperi cel puțin în parte cheltuelile de amplificare, sunt în curs. Nu se știe care va fi rezultatul. Publicul din Cluj le urmărește cu un vădit interes, pentrucă în felul acesta s'ar pune capăt nenumăratelor mizerii ale regimului apei la Cluj.

Astfel primim astăzi o plângere a locuitorilor din partea superioară a străzii Elisabeta, cari de câteva săptămâni nu mai au apă. Și aprovizionarea lor cu apă întâmpină astăzi greutăți nespuse. Căci în urma introducerii apometrilor, proprietarii caselor din partea inferioară nu le dau voie să-și care apa dela ei. In încurcătura lor acești oameni nu știu cui să se adreseze, mai ales că cei din fruntea apaductului cunosc foarte bine mizeriile îndurate de ei și totuși nu pot face cele necesare pentru curmarea răului.

Supunem această plângere aprecierii factorilor competenți, în nădejdea că se va găsi o modalitate de-a se veni într'ajutor acestor oameni necăjiți. Reînoim totodată cu acest prilej stăruitoarea rugăminte ca să se depună toată solicitudinea pentru obținerea împrumutului arătat dela Banca Națională. Conducătorii marei instituțiuni financiare, credem, nu vor refuza acest ajutor de care Clujul, capitala Ardealului, are astăzi neapărată nevoe.

Convocarea

marelui colegiu electoral

Vineri 7 Noembrie, la orele 11 a. m., Marele Colegiu electorul va fi convocat la Cemeră, spre a alege pe noul Mitropolit al Bucovinei.

Solemnitatea investiturei Inaltului Prelat va avea loc Duminică 9 Noembrie' cu ceremonialul obișnuit.

Noul ales va primi în ziua de 11 Noembrie pe Suverani la Cernăuți, cu prilejul împlinirei a 6 ani de la Unirea Bucovinei cu Patria-Mumă.

INFORMAȚII

— Dl I. G. Duca, ministrul de externe, va răspunde la discuția mesagiului la Senat, în ședința de Vineri 7 c.

*

— Astăzi s'a întrunit la Conservatorul de muzică din localitate, comisiunea pentru examinarea candidaților pentru ocuparea catedrei de violoncel. Comisiunea este compusă din d. G. Dima, directorul Conservatorului, președinte și dnii Popovici-Beyreuth și N. Teodorescu, directorul Conservatorului din Iași, membrii. Mâine la ora 10 dim. se va ține proba practică.

— In seara de Joi Noembrie cor. va avea loc în sala Prefecturii, concertul reputatei pianiste dna Ana Voileanu, profesoară la Conservatorul de muzică. In program figurează compoziții de Liszt, Bartok, Reger, Schuman, Negrea. Biletele se găsesc la Cartea Românească.

— Editorul revistei ungurești „Genius" a intentat acțiune penală contra redactorului revistei, Franyó Zoltán dela „Esti Lloyd" din Timișoara, pe care-l acuză de furt, escroherii și fraudă. In sprijunul acțiunei sale aduce și faptul întâmplat alaltăieri noapte, când Franyó a întrat cu forța în localul administrației revistei Genius, de unde a ridicat registrele și actele ce-a găsit acolo.

*

*** Aucțiunea de lucruri de Artă și Antichități.** „Arta" în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucțiune de pictură, mobilă, porțelan, sticlărie, covoare, argintării, și alte obiecte de artă, și anticități de proveniență din case (boerești) nobile și alte proprietăți particulare, care aucțiune emulează cu cele din capitală. *Expoziția obiectelor* va dura de la 14 Nov. 1924 oarele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitația* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 și 30 minute. 58

*** Profesoară reputată dă lecțiuni de limba franceză și română. Conversația se poate face în limba germană până la învățarea celor două cursuri. Relațiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineața, în fiecare zi de lucru.** D 342

*

— Societatea sportivă studențească „UNIVERSITATEA" va da Sâmbătă 8 Noembrie un mare festival artistic în sala Teatrului Național, cu concursul celor mai de frunte artiști lirici și dramatici ai Clujului. Nădăjduim că publicul clujan va da tot sprijinul său acestei frumoase serbări — frumoase atât prin scopul urmărit, cât și prin valoarea ei artistică.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

Noui adeziuni la Partidul Liberal

Locuitorii din comunele Beliș și Finciu cu cătunele lor, au trimis eri dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal următoarea telegramă:

Dlui Ion Bratianu, prim-ministru

București

Poporul din comunele Beliș și Finciu cu cătunele Bălcești, Jurcuța de jos, Jurcuță de sus și Dealul Calului, constituit în adunare generală vă vestește cu bucurie că s'a grupat cu însuflețire sub cutele drapelului partidului național liberal pe care Domnia Voastră îl conduceți cu atâta vrednicie spre binele neamului și vă roagă să primiți asigurarea neclintitului devotament.

Din încredințarea adunărei generale:

Dumitru Munteanu, preot.

Un comunicat al Chesturei Camerii

Indivizii la cari s'au găsit revolvere nu sunt studenți

Chestura Camerei a dat presei din Capitală un comunicat în sensul căreia orice „persoană care vine la Camera spre a asista din tribune la desbaterile parlamentare este rugată a nu purta arme de foc.

Poliția care percheziționează pe oricine din public care vine la Cameră, în urma ordinelor primite, confiscă orice armă de foc găsită asupra cuiva.

Aceasta, întrucât s'au găsit revolvere la câțiva cari se legitimau cu cărți de studenți, — iar la cercetările făcute s'a stabilit că acele cărți erau false iar purtătorii lor aveau casier la poliție".

Desvelirea

monumentului „Unirii Bucuvinei"

La 11 Noembrie a. c., se va desveli la Cernăuți monumentul ridicat în amintirea „Unirii" Bucovinei cu Patria mună.

Comitetul de inițiativă în unire cu guvernul a hotărît să se facă cu acest prilej cu toată strălucirea cuvenită și serbarea celei de a 6-a universare a memorabilei zile de 11 Noembrie 1918, când la chemarea Bucovinenilor de inimă armatele române își făcură intrarea în Cernăuți.

Bucovina a fost cea dintâi care a revenit la sânul patriei, tot astfel în 1924 exact după 6 ani tot Bucovina cea dintâi a ținut să ridice în amintirea acestui act grandiosul monument.

Aceste lucrări datează de 2 ani și au fost încredințate prin concurs artiștilor, noștri cunoscuți, sculptorul Burcă și V. Ștefănescu, arhitect.

La această manifestare națională trenuri speciale vor fi puse la dispoziția publicului.

Aflarea scrisorii lui Zinoview

După o telegramă sosită din Londra, poliția de acolo cu prilejul unei perchiziții la locuința secretarului partidului comunist englez, a reușit să afle faimoasa scrisoare a lui Zinoview.

După declarația prefectului de poliție, identitatea scrisorii este pe deplin stabilită. Se crede că diplomația sovietică a publicat în preziua alegerilor cu intenție această scrisoare atât de păgubitoare intereselor partidului labourist.

In Jugoslavia e liniște

Unele ziare au lansat știrea că sunt temeri de turburări sau de revoluție în Jugoslavia. Știrea este lipsită cu desăvârșire de temei.

Legațiunea jugoslavă din Capitală desminte, în modul cel mai categoric, știrea, adăogând că liniștea cea mai deplină domnește în tot regatul sârbo-croato-sloven. Criza ministerială merge spre rezolvire fără ca nimenea să se gândească a turbura ordinea în stat.

Comisiunea pentru unificarea bisericească

Eri a avut loc a patru și ultima ședință a comisiunii de unificare bisericească, convocată de d. ministru al cultelor Alex. Lapedatu, spre a lua cunoștință de proiectul legii pentru organizarea unitară a bisericii ortodoxe române și a statutului de aplicare al acestei legi.

Au participat la lucrări I. P. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea, I. P. S. Mitropolitul Moldovei Pimen Georgescu, I. P. S. Mitropolitul Ardealului Niculae Bălan, d. dr. Valeriu Braniște și d. ministru Alex. Lapedatu,

S'a citit și examinat ultima parte a Statutului, ca și în ședințele precedente s'a constatat o perfectă unitate de vederi față de toate chestiunile venite în discuție, cu excepția celei privitoare la alegerea Erarhilor.

Deosebirea de vederi pe această chestie nefiind de principiu, ci numai de modalitate, este aproape sigur că se va trece peste ea, toți membrii conferinței fiind animați de sincera dorință de a adera cu totul la proectul de lege înaintat de d. ministru Alex. Lapedatu pentru viitoarea organizare a Bisericii ortodoxe române.

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1222 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 8 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . . . 1000 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători . . . . . 600 L.

O OPOZIȚIE
de formule realizabile

In lipsa unor stabile și raționale principii, în lipsa unei directive luminoase, și mai cu seamă în lipsa energiei și vitalității, biata opoziție se vede redusă a trăi din exploatarea unor formule pe care le repetă mai cu seamă toamna, la începutul activității politice, dar pe care nu le-a putut realiza nici odată.

Formula predilectă, panaceul universal al opoziției, este alcătuirea unui front unic împotriva guvernului. Ziarele din strada Sărindar — și nu știm ce fatalitate și ce tainică afinitate le-a îngrămădit în aceeași ulicioară — în patriotismul lor de cea mai națională esență, vede în realizarea acestei formule nu numai mântuirea opoziției, ci chiar a țării, de a cărei soartă tresaltă întreaga ființă a tejghelelor lor.

Formula aceasta o lansează timid și echivoc dl Iuliu Maniu; o debitează cald, liric și hiperbolic, dl N. Iorga; o răcnește brutal gura partidului țărănesc.

Auzim de câțiva ani crâmpeele acestui cântec, mai mult de melancolie decât de îmbărbătare, cu note răzlețe care se pierd în vânt și pustiu fără de a se putea închega într'o melodie unitară.

Ceva mai mult, am văzut deseori pe debitorii acestei formule, încercând se treacă dela un deziderat platonic la fapt, tentând realizarea miraculoasei rețete de medicină politică, menită să salveze opoziția de moartea care începuse să-i paralizeze organele.

Formula frontului unic în politică a fost transpusă din strategia și experiențele războiului mondial, unde și-a dovedit utilitatea, ducând la victorie.

Frontul unic a fost posibil și realizabil cu succes în războiu între Statele care alcătuiau Antanta; fiind-că toate fracțiunile componente ale acestui tot, călăuzite de interese comune, tindeau către aceleași scopuri, către realizarea acelorași deziderate și idealuri.

Fracțiunile care alcătuiesc convulsionata noastră opoziție nu au nici interese comune — din potrivă — nu sunt călăuzite de aceleași scopuri, nici iluminate în drumul vieții și în vălmășagul luptei de regele aceluiași ideal.

Apoi, peste diferințiarea de interese și scopuri care învrăjbește fracțiunile opoziției, se suprapun oamenii, cu repulsiunea lor de temperamente, și cu ostilitatea lor de sentimente. Astăzi dacă nu mai e posibil ca în cadrele partidului țărănist să stea cot la cot dl Matei Cantacuzino cu dl C. Stere, în cadrele partidului național dl Vasile Goldiș nu mai poate lucra alături de dl Iuliu Maniu, cum ar fi posibilă o acțiune comună între oameni ca dnii N. Iorga, Ste.e și dr. Lupu, — sau chiar între dl general Averescu și Argetoianu cari de bine ce se înțelegeau au fracționat în două partidul poporului?

Unele fracțiuni ale opoziției au făcut cândva un bloc într'un efemer și palid guvern — și atunci am văzut în aceiași componență politică figura dlui N. Iorga, încadrată între dnii Lupu, Vaida, Mihalache, având ca fondal gălăgioasele lor cohorte de proaspeți și ageamii luptători politici.

Blocul acesta, nu numai că nu a putut cristaliza o operă de politică efectivă și creatoare, dar s'a destrămat într'o vreme mai scurtă de cât se credea, și foștii colaboratori de atunci se găsesc astăzi pe cele mai contradictorii și dușmănoase poziții.

Falimentul acestei experiențe nu a slujit însă la nimic și chiar acei cari au încercat'o atât de dureros, continuă se vorbească și astăzi, nu numai de un bloc al unor crâmpee ale opoziției, ci de un front unic al tutulor fracțiunilor opoziției?

Pot vorbi în voe: vorbe! vorbe! vorbe!...

Cât despre o realizare, dacă nu au altceva mai bun de făcut nu au de cât, după atâtea avorturi, se încerce din nou imposibilul.

Inscripții

Intre cărți: — De câteva zile îmi petrec după amiaza în sala de lectură a Universității din Cluj, — în țara cărților.

Biblioteca — bibliotecile mari — ca și muzeele de artă mi-au dat în totdeauna impresia catedralelor, în clipele când slujbele divine au încetat. E aceiași liniște, aceiași reculegere, aceiași atmosferă de meditație, căci din șirurile cărților, emană aceiași spiritualitate ca și din șirul icoanelor.

Icoana e un simbol, o evocație: cartea e materializarea unei idei și unui sentiment — și simplul aspect al cărților dă aceluia care are respectul ideilor și scrisului un sentiment de religiozitite. O fugară ochire pe numele autorilor evocă nu numai o serie de figuri gânditoare, de mari prieteni și luminoși călăuzitori, ci un fluviu limpede de gânduri și simțiri, o cohortă de năluci visătoare și radioase, așa cum Paradisul bisericilor deschide perspective de proaspătă și parfumată verdeață, cu părâuri de cristal, în preajma căror îngerii albi își instrună lirele de aur.

Cine iubește însul, meditația și reculegerea, cine are groaza brutalității și meschinării vieții, părăsește balsamul sufletului lui rătăcit în această lume, în taina mistică a bisericei, ca sub lumina unei luni de halucinație, ori în lumina de soare înviorător a bibliotecii.

Diodor

Improprietărirea locuitorilor
din comunele Sângerul-de-Câmpie și Chimitelnic jud. Turda-Arieș

— Dl ministru Cipăianu în mijlocul concetățenilor săi, cari îl salută cu dragoste și entusiasm, că o mândrie și binefacere a lor —

In ziua de 2 Noemvrie cor. cu o deosebită solemnitate s'a făcut împroprietărirea locuitorilor din comunele Sângerul-de-Câmpie și Chimitelnic, acest județ. In vederea acestor solemnități, la ora 8,50 au sosit în gara Feldioara Războeni cu trenul accelerat venind din București, dl subsecretar de Stat Cipăianu cu doamna, însoțit de domnii Ștefan Pop, senator și Matei, deputat. In gară au fost întâmpinați de dnii: Petrini, directorul General al Directoratului Agriculturei din Cluj, Munteanu, profesor la Academia Comercială Cluj, dr Peter Iuliu, inspector G-l Adtiv și prefect al județului, dr I. Boeru, deputat de Turda, D. Teodoru, consilier agricol, L. P. Chițimia, adtiv financiar, D. Ștefănescu, judecător tribunalul Turda, căpitan Metz, comand. comp. de jandarmi, dr Martha, prim medic veterinar al județului, I. Peteanu, directorul școlei agricultură și viticultură Turda.

Dl ministru Cipăianu la Sângerul-de-Câmpie

De aici cu automobilele au plecat la comuna Sângerul-de-Câmpie, unde la eșirea din sat, sub un frumos arc de triumf împodobit cu verdeață și drapeluri, sunt primiți cu strigăte de urale din partea poporului adunat în număr foarte mare, elevii școalelor primare și autorități. Primarul comunei Onuț Moldovan, salută sosirea dlui subsecretar de Stat Cipăianu, arătând importanța actului ce se săvârșește pentru poporul român din aceste comune, care prin jerfa armatei a ajuns vremurile când românul care a fost subjugat să fie stăpân pe pământul strămoșesc, mulțumind în numele locuitorilor tuturor acelora cari au muncit la înfăptuirea acestui act măreț și în special dlui Cipăianu, care a avut buna voință de a lua parte la această împroprietărire. Dl Cipăianu în cuvinte bine simțite de popor, arată că a avut deosebită plăcere să vie la această împroprietărire, cu atât mai mult și dsa este fiul comunei Chimitelnic, unde a trăit și din mijlocul cărora a plecat. Mulțumește pentru frumoasa primire ce i se face, sfătuind pe săteni ca să fie mândri de pământul ce li se dă.

Din mulțime o fetiță de 12 ani, orfană din război, în cuvinte calme cari au înlăcrămat întreaga adunare, mulțumește dlui Cipăianu, în numele orfanilor din aceste 2 comune, pentru grija ce o are pentru orfani, spunând că și ei micuții de orfani vor ruga pe Tatăl lor care este Domnul Hristos, pentru sănătatea celor ce le poartă de grijă.

In urmă, sub un umbrar de verdeață împodobit cu coroane naționale, s'a oficiat o slujbă religioasă de către protopopii Popa și Bota din Ludoșul de Mureș, înconjurați de 6 preoți.

Actul Improprietăririi — Sfaturi înțelepte pentru țărani

După terminarea serviciului divin, dl judecător Son, dela ocolul Ludoș de Mureș, dă citire hotărârilor de împropietărire ale locuitor din aceste două comune care este primită cu lungi ovațiuni de către adunare. In continuare dl judecător Son sfătuește pe cei împroprietăriți cum trebue să-și lucreze pământurile cari acum intră în stăpânirea lor, pământuri cari odinioară au fost ale marilor proprietari streini — grofi și conți — și cari pământuri erau muncite tot de acești locuitori ca robi. Il îndeamnă să fie mult mai mult recunoscători Patriei, care a avut grija că după multă trudă să-i pună în stăpânire de veci pe aceste locuri, — arătând totodată că această împroprietărire venită cu un ceas mai de vreme se datorește vrednicilor oameni de stat și orga-

(Urmare pe pagina II)

Ungurii au fost din nou la dl Colban

Politicianii ungurii au cerut dlui Colban darea afară a studenților dintr'un cămin al Bucureștiului, pentru ca să se înființeze acolo o școală maghiară. — Are Bucureștiul 200.000 de unguri? — Dacă da, cine sunt aceștia?

Cititorii noștri știu că dl Eric Colban, șeful secțiunei minoritare pe lângă Liga Națiunilor, a fost zilele trecute la București, unde a stat până Marți, când a plecat din România.

Acest scurt timp a fost suficient pentru ca iubiții noștri unguri din partidul maghiar dela Cluj să se alarmeze și în frunte cu dl Sándor József să dea năvală la București pentru a nu pierde ocazia de a ne calomnia țara în fața reprezentantului Ligei Națiunilor.

După relatarea apărută în „Keleti Ujság" întâlnirea dlui Colban cu iredentiștii dela Cluj a avut loc „din întâmplare". Nu știm pe cine vrea să înduce în eroare confratele maghiar și pentru ce alege mijloace atât de naive pentru a micșora vina calomniatorilor.

*

Dar să vedem care a fost plângerea dușmanilor țării noastre? O aflăm chiar în coloanele ziarului „Keleti Ujság".

„Unul dintre minoritari — scrie „Keleti Ujság" — a întrebat pe dl Colban, dacă știe că deși numărul ungurilor la București este mai mare de două sute mii, totuși acești unguri nu au școli ungurești în Capitala României".

In continuare, iredentiștii unguri au cerut evacuarea unui cămin al studenților români din București pentru scopurile învățământului maghiar.

Acest cămin, după ziarul „Keleti Ujság" ar fi fost când va al ungurilor.

*

Va se zică în București s'ar afla 200.000 de unguri, toți dornici de învățătură și cultură maghiară. In ceeace ne privește pe noi, nu credem într'un număr atât de mare al populației maghiare din Capitală.

Dacă însă e adevărată cifra aceasta atunci să ni se dea voe să spunem cine sunt acești 200 000 de unguri. Ei sunt aproape exclusiv servitoare, servitori, șoferi, vizitii, artiști, chelneri, bucătari, artiști și artiste de varieteu în primul rând suspecți introduși din Ungaria în țară prin fraudă. Dar să nu uităm mai ales de imensa mulțime în București a veselelor preotese a zeiței Venera care — după cum toată lumea știe — sunt cele mai răspândite „articole" de export maghiar.

Ungurii de alte ocupații nu întrec cifra de una, două mii și sunt răsfirați prin toate cartierele Bucureștiului, fără să aibă contact între ei.

*

Iată pentru cine se cere școală ungurească, iată la ce mijloace recurg „prietenii" noștri din partidul maghiar pentru a ne compromite. Bine că cunoaștem și noi cea mai nouă cerere minoritară, anume că studenți români să fie dați afară din cămin pentru a face loc școalei pentru slujnicele și prostituatele maghiare din București. Pentru ce nu și o Universitate?

(Continuare de pe Pag. 1)

nelor însărcinate cu efectuarea acestei mari şi însemnate opere. Vorbesc apoi preoţii Orsan Teodor din Tăureni şi Floreanu din Sângerul de Câmpie, cari după ce fac un mic istoric al tristului trecut în care a trăit acest popor românesc aduce mulţumirile lor şi ale poporului dlui Cipăianu care a ştiut şi a avut grija de concetăţenii săi.

Dl Senator Ştefan Pop, arată însemnătatea zilei, bucuria cetăţenilor acestor comune, care este bucuria întregului neam român, sfătuind pe locuitori la muncă, ascultare şi supunere faţă de cei ce conduc destinele Ţărei.

Dl deputat Matei, în cuvinte calde şi bine simţite de adunare după ce schiţează suferinţele trecutului în care s'a sbătut locuitorii acestor comune, aduce laude M. S. Regelui care la 1916 a tras sabia desrobirei neamului subjugat, care s'a realizat prin jertfa celor 800.000 din cei mai de frunte ostaşi ai ţărei. Deasemenea aduce laude dlui prim-ministru I. I. C. Brătianu pentru munca depusă dela venirea sa la conducerea ţărei şi mai ales pentru înfăptuirea în cea mai mare parte a împroprietăririi. Laudă vrednicia dlui Cipăianu, care este fiul comunei Chimitelnic, şi care a avut fericirea să vadă împroprietăriţi concetăţenii săi din mijlocul cărora a plecat şi în care şi-au pus toată nădejdea viitorului.

Dl deputat I. Boeru, deasemenea arată bucuria ce trebue să o aibă aceşti locuitori prin punerea în stăpânire a locurilor pe cari în trecut le-au lucrat ca robi.

Discursul dlui ministru Cipăianu

Dl subsecretar de Stat Cipăianu, primit cu lungi ovaţiuni şi strigăte de trăiască, îşi începe vorbirea, spunând adunărei că a venit la această mare sărbătoare ca să le dea ceeace le-a făgăduit. Sfătuieşte pe concetăţenii săi ca să-şi păstreze pământurile ce li se dau acum, pământ pe care ţara cu mari sacrificii l'a luat dela cei cari i-au considerat robi în trecut, — sfătuindu-i să fie vrednici de aceste locuri sfinte azi, să fie supuşi şi ascultători şi pe viitor, promiţându-le că rămâne acelaş bun voitor pentru binele şi fericirea neamului românesc.

Dl senator Ştefan Pop cere autorizaţia adunărei ca să trimită câte o telegramă de mulţumire M. S. Regelui, dlui prim-ministru Brătianu şi dlui Al. Constantinescu, ministrul agriculturei, propunere care este primită cu aplauze.

Dl ministru Cipăianu trage prima brazdă

După terminea cuvântărilor, în entuziasmul de nedescris al sătenilor, printre ceri se vedeau femei plângând şi bătrâni albiţi de ani făcând semnul crucii, în sunetul imnului. „Deşteaptă-te Române" cântat de orchestra particulară din Ludeşul de Mureş. Dl Subsecretar de stat Cipăianu urmat de mulţime, trage prima brazdă a împroprietăririi. În urmă săteni, sătence în frumoase costume naţionale şi toţi cari au fost invitaţi împreună cu dl Cipăianu şi doamna au întins o frumoasă horă românească.

Banchetul

La ora 1 şi jum. a urmat un banchet în casele fratelui dlui Cipăianu din comuna Sângeorul de Câmpie la care a luat parte şi alţi invitaţi veniţi mai târziu, printre cari numărăm pe: Dnii P. Ninitescu, poliţistul oraşului Turda, supbrefect dr. Alex. Moldovan, dr. Petroiu medic şef al judeţului, dr. M. Moldovan avocat Turda, T. Roşu revizor şcolar al judeţului, dr. Iuliu Ghenţiu primarul oraşului Turda, dr. Vasile Meşter şi dr. Carol Elekes notari publici, etc. etc., precum şi un însemnat număr de locuitori din cele două comune.

Seria toasturilor o începe preotul Cioba din Sângerul de Câmpie, care închină pentru dl Cipăianu.

Dl dr. Iuliu Peter, prefectul judeţului, închină în sănătatea mamei dlui Cipăianu, o femee de peste 70 ani, care sta mândră alături de feciorul său la masă, — care a dat Neamului românesc vlăstarul folositor al neamului.

Vorbea apoi pe rând de protopop Popa şi Bota, cari aduc elogii Familei Regale, închinând pentru sănătatea lor.

Dl deputat Matei arată că împroprietărirea făcută până acum în judeţul Turda Aiuş, se datoreşte şi parlamentarilor acestui judeţ cari au muncit pentru înfăptuirea ei. Închină pentru dl Prim-Ministru Brătianu, care în fruntea unui partid solid a ştiut să dea Ţărei cea ce a avut nevoie prin munca sa. Dl Subsecretar de stat Cipăianu mulţumeşte tuturor celor prezenţi, spunând că prezenţa celor de faţă au 2 înţelesuri: bunul obştesc şi unitatea sufletească a elementelor de Stat, fără deosebire de relijie. Neamul românesc — continuă Dsa — prin muncă, cinste şi vitejia lui, a dat dovezi pe câmpăl de luptă şi prin faptele lui l'au ajutat la aşezarea în mijlocul popoarelor mari şi civilizate. Pentru opera pornită şi în viitor cere sprijinul tuturora pentru binele neamului românesc.

Închină în sănătatea celor cari au avut buna voinţă de a lua parte la această serbare.

Plecarea dl. ministru Cipăianu

La ora 3½ p. m. dl Cipăianu cu Doamna, însoţit de autorităţile şi persoanele venite de la Turda, în automobile au plecat la Ludoşul de Mureş unde au vizitat şcoala de contabili. Aici sunt primiţi de directorul şcoalei dl. Davidescu, corpul profesoral şi elevi. Dl director Davidescu face o expunere a activităţei şcoalei, arătând roadele de până acum datorite în mare parte dl. Cipăianu care a înfiinţat această şcoală.

Dl Cipăianu mulţumeşte pentru frumoasa situaţie ce i se prezintă, spunând că se simte fericit când vede că sămânţa aruncată a prins rădăcini, dând roade frumoase folositoare neamului.

După ce dsa arată scopul principal al acestor şcoli, prin cuvinte frumoase îndeamnă pe elevi la muncă, întrucât şi ei fac parte din luminitorii viitori ai poporului dela ţară, dorindule spor la muncă şi belşug.

După ce au vizitat toate clădirile şcoalei rămânând pe deplin mulţumit, dl Cipăianu cu dna au plecat la gara Feldioara de unde cu trenul de seara au plecat la Bucureşti.

Corespondent.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Nibelungii
va zgudui intreg Clujul

Anomaliile pieţei de carne la Cluj

Ce-a stabilit ancheta cu privire la nerespectarea preţurilor maximale — Pe lângă preţul de 40 lei chilogramul de carne de porc tot mai există câştig pentru măcelari Imperioasa necesitate de reducere a actualelor preţuri

Cititorii noştri cunosc în destul de bine anormaliile comerţului cu carne în oraşul nostru. Avem preţuri maximale, menite să protejeze pe consumatori, care însă nu sunt respectate de toţi măcelarii. **Dar lucru ciudat, nerespectarea nu se face prin vânzarea pe preţuri mai urcate, ci sub acele fixate de primăria oraşului.**

Sunt câţiva măcelari cari vând carnea de porc cu 40 lei chilogramul în timp ce ea a fost maximată la 48—52. Faptul a produs şi produce o mare agitaţie printre consumatori, cari asaltează aşa zicând măcelariile cu preţuri mai reduse. Astfel stând lucrurile, s'a sesizat primăria, instituind o comisiune pentru anchetarea cazului. Această comisiune a constatat că într'adevăr un număr de măcelari vând carnea de porc sub preţurile maximale. Au fost deci imediat invitaţi la primărie reprezentanţii asociaţiei măcelarilor, la după propunerile cărora au fost fixate actualele preţuri maximale.

Aceştia spun însă că este vorba de-o concurenţă neloială, carnea pusă în vânzare sub preţurile maximale fiind de-o calitate inferioară. Cercetările făcute în acaastă direcţie au arătat că n-nu dreptate cei dela asociaţia măcelarilor. Fraţii Szigheti şi ceilalţi măcelari cari s'au desolidarizat de acţiunea asociaţiei spun la rândul lor, că chiar şi pe lângă preţul de 40 lei lucrează cu un beneficiu suficient.

*

In acest stadiu se găseşte astăzi chestiunea. Evident că asociaţia măcelarilor ţine morţiş la punctul său de vedere, căci altfel ar recunoaşte că s'a folosit de date inexacte când au fost stabilite preţurile maximale în vigoare. Primăria la rândul său se vede nevoită a lua măsurile necesari pentru înlăturarea anomaliei existente, care însă nu pot tinde decât la reducerea preţurilor şi nici decum la menţinerea lor aşa cum le avem astăzi.

Chestiunea trebue rezolvită cât mai în grabă, orice trăgănare având urmări rele incalculabile.

Cititi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

Nibelungii
va zgudui intreg Clujul

Mare vânzare de resturi!
Mare vânzare de resturi!

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi
în prăvalia de moda p. femei
LA CORSO
Cluj, Piaţa Unirii 17

Stofă de haine p. bărbaţi si femei,
Stofă pentru palton si raglan,
Flanel si catifea,
Mătase de haine si căptuşeală,
Pânza si zephir,
Damast si voile etc., etc., etc.

Resturi de stofe se vând cu preţurile cele mai favorabile

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi!
Mare vânzare de resturi!

Nibelungii
va zgudui intreg Clujul

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa la administraţie.

Predau o locuinţă cu folosinţa de grădină pe 5 ani în schimbul unui împrumut de Lei 10.000. Adresa Str. Feleacului, Stil nou Toma Radu Deaconu Lustragiu de ghete. D 343

De vânzare un vijlă engleză de nouă luni. Adresa la Strada Căpitan Ignat (Szondi-u.) No. 3.

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană" Cluj, Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centrale şi la Alba-Iulia, Piaţa Mihail Viteazul. D 294

Piano scurt excelent de vânzare. Calea Victoriei 115. D 349

* **Profesoară reputată dă lecţiuni de limba franceză şi română. Conversaţia se poate face în limba germană până la învăţarea celor două cursuri. Relaţiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineaţa, în fiecare zi de lucru.** D 342

Nibelungii
va zgudui intreg Clujul!

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Din cauza crizei financiare,

ca să oferim Onor. Public ocazia, de-a se provedea cu cele necesare pentru iarna, ne-am decis, să vindem toate articolele pe cari le avem în magazin, ca:
stofe pentru dame şi domni, plüş-uri, catifele, mătăsuri, pânză, căptuşeli
şi alte articole cari se pot spăla, cu rabatul de

10% 56

din preţul fix. Prăvălia de modă p. dame si domni
HELLER, WEISZ & MOLNAR
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Nibelungii
va zgudui intreg Clujul

Lysoform

Nibelungii
va zgudui intreg Clujul

Presa maghiară

Dl Colban în audiență la contele Bethlen

Citim în „Ujság" că dl Colban șeful secțiunei minoritare pe lângă Liga Națiunilor a fost primit ieri în audiență la contele Bethlen, prim-ministrul Ungariei. Prim-ministrul maghiar a tratat vreme îndelungată cu domnul Colban.

Ungurii și tulburările dela Iași

„Noi nu punem la îndoială — scrie „Keleti Ujság" — oarecare bunăcredință a conducătorilor mișcării de dreapta din România Noua generație a românilor care a ieșit acum din băncile școlii vede că deși visul național român s'a împlinit, totuși roadele la cari se nădăjduia, nu s'au ivit.

O țară din cele mai bogate nu este în stare să facă nimic pentru această generație. Instituțiile menite să ușureze traiul studenților la noi sunt înapoiate. Nimic nu e deci mai firesc, ca o parte a studențimei se recurgă la falșa și seculara rețetă cu „jidanii" și „jidăniții". După părerea noastră măsurile excepționale nu folosesc. Boala se va ascunde în interiorul organismului ca, mai târziu, să isbucnească, pricinuind stricăciuni și mai mari. Ar fi vremea ca guvernul să dea frâu liber manifestărilor opiniei publice muncitoare, pacinice și doritoare de progres, ținută încătușată dela unire încoace".

Ziarul „Kelleti Ujság" este un vecinic nemulțumit. Până acum a învinuit guvernul că nu aplica măsuri îndeajuns de aspre celor ce tulbură ordinea, iar astăzi pretinde „frâul liber"!...

Szabó Dezsö visează Clujul

Cel mai mare scriitor ungur în viață, Szabó Dezsö, autorul romanului „Satul măturat" a scris din Italia (Nervi o scrisoare mamei sale la Cluj, mărturisindu-i că el se vizează în fiecare zi la Cluj. Declară că nu regretă expatrierea sa din Ungaria. „Eu — scrie Szabó Dezsö, — care în Ungaria am fost încunjurat de atâta ură, aici, între streini, prin simpla mea apariție stârnesc simpatii."

Marea adunare a partidului maghiar se amână

Ziarele ungurești de astăzi anunță că marea adunare a partidului maghiar nu se va mai ține la 30 Noembrie, deoarece această zi coincide cu o sărbătoare protestantă.

Comitetul executiv al partidului maghiar să va întruni la Cluj în ziua de 18 Noembrie pentru a fixa o nouă dată.

„Ellenzék" adaugă că n'ar strica, dacă comitetul executiv al partidului maghiar folosindu-se de prilejul acestei întruniri la 18 Noembrie ar renunța la ținerea adunării într'un oraș atât de periferic ca Brașovul.

O soluție genială!

Discuția în chestiunea directoriului și a președinției partidului maghiar continuă încă.

Dl Molter Károly, profesor la liceul reformat din Tr. Mureș, a declarat ziarului „Ellenzék" că este de părerea să se aștepte până când și ceilalți membrii designați să facă parte din directoriu — urmând pilda domnilor Paál Arpád, Bernády György, Jakabffy Elemér și contele Béldy Kálmán — vor renunța la această calitate de membru.

Iar cel din urmă care va rămânea singur în directoriu, acela să fie... președintele!...

Trăiască pesimismul!

„Minoritarul maghiar — scrie „Spektator" în „Ellenzék" — își îndulcește viața amară(!) cu speranțe. Curentul de stânga, ca și cel de dreapta îl face să spere. Promisiunile cabinetului Brătianu îl fac să tresară. Dacă pe pânza de film a planurilor se desenează figura lui Averescu sau Iorga, pulsul speranțelor minoritare bate din nou.

Am spus de nenumărate ori că speranțele ungurilor din România nu au nici o bază. Acest lucrú îl repetăm până la saturație."

Va se zică, după dl „Spektator" ungurii din această țară să nu mai spere în nimic. Dela Statul român nu poate veni nimic bun!

Dar atunci de unde să aștepte o rază de speranță ungurii din România?

Nu cumva din Ungaria lui Horthy?

Revendicarile corporatiei industriale din Cluj în legătură cu noua lege industrială

In vederea formulării revendicărilor sale în legătură cu noul proiect al legii industriale, corporația industrială din Cluj a ținut ieri o ședință, la care s'a hotărât să se înainteze în această chestiune un memoriu guvernului.

Corporația industrială din Cluj cere în primul rând să se dea o deșoebită atențiune instrucției industriale, legea prevăzând în mod expres că brevete industriale nu vor putea primi decât acei ce-au făcut ucenicie și dovedesc prin certificat medical că sunt apți pentru exercitarea meseriei în chestiune. Ucenici nu vor putea fi, după propunerea corporației, decât absolvenții școlilor primare, pentrucă un meseriaș, trebue să știe să scrie și să citească.

Insfârșit memoriul cere pedepse grele pentru cei ce pe nedrept exercită vre-o meserie, propunând totdeodată și pedepsirea celor ce fac comenzi la astfel de meseriași.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția" la Administrația ziarului.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, matineu: MIZERIA (Prima reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează drul Janovics. Seria 115).

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAȚII. (a 8-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 117).

Duminecă, orele 10 și jum.: CĂSĂTORIA LUI JOHN TAHNER (Prima reprezentație pentru muncitori. Prețuri reduse. Seria 118).

Duminecă, matineu: MIREASA DIN HAMBURG (Prețuri reduse. Seria 119).

Duminecă seara: CELE TREI GRAȚII (a 9-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 120).

Luni: CELE TREI GRAȚII (a 10-a oră. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 121).

—

No. 2554—1924.

Publicațiune de licitație

In baza încredințării primită prin procesul verbul cu N.-rul de mai sus, aduc la cunoștință generală, că se vor vinde prin licitație publică cu intervenția mea la 10 Neomvrie 1924 p. m. la ora 3 (trei) 16 baloturi diferite mărfuri și articlii textili, care formează gaj, în magaziile intrepozitelor „Albina" din localitate Piața Gării în Cluj, într'o massă cu prețul de strigare de Lei 200.000 dar și cu un preț mai redus.

Vadiul este 10%.

Prețul de cumpărare să va achita imediat împreună cu 2% taxa de cumpărare și impozitul de lux, prin cumpărător.

Cluj, la 6 Nomvrie 1924.

Dr. Laurențiu Nestor,
notar public.

D 348

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul „SPORT" S'a deschis!
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine și unde sosesc zilnic nouatăți de tricotagi, ciorapi, mănuși și se vinde cu prețuri ieftine
ALEXANDRU HOSSZU

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16
Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu prețurile cele mai reduse!

7
Grands Prix
CEASORNICE Longines
ELEGANTE ȘI PRECISE

36-2 ORIGINALUL 36-2
Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrează prețioasele Dv. rufe

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA" este cea mai simplă

Ultime informații

— *Din cauza sărbătorii de mâine Sf. Arhangheli Mihai și Gavril ziarul nostru va apare Luni la orele obicinuite.*

— Lucrătorii și patronii brutari au apelat la primar Oct. Utalea, ca arbitru în conflictul lor pentra salarii.

— Mâine, în ziua Sf. Archangeli serviciul divin românesc la biserica Minoriților va începe precis la ora 10 a. m.

— Cu prilejul Crăciunului din anul acesta Camera de industrie și comerț din Cluj aranjează un târg al micilor industriași din localitate.

— Bugetul pe anul viitor al orașului a fost aproape în întregime întocmit. In cel mai scurt timp va fi luat în desbatere de comisiunea financiară a orașului.

— La 1 Noembrie a expirat contractul colectiv al muncitorilor dela fabrica Renner. Tratativele în vederea încheierii noilor contracte colective încep săptămâna ce vine sub conducerea Inspectoratului Muncei din Cluj.

— Ieri a sosit la prefectura poliției răspunsul ministerului de interne la demisia dlui prefect de poliție Gritta, pe care o respinge în mod categoric, arătând că chiar acum e mai multă nevoe de priceperea și energia dsale pentru menținerea ordinei la Cluj.

— Birjarii din Cluj au hotărît să ceară primăriei o restrângere a circulației de autobuse. De Duminică într'o săptămână ei se întrunesc în sala Reduta pentru a-și formula revendicările.

— **„Batta“** magazinul de încălțăminte face cunoscut onoratului public, că i-a sosit marfa pentru sezonul de iarnă. Mare asortiment! Calitate superioară!

— *Episcopul maghiar unitar Iosif Ferenc a declarat ziarului „Keleti Ujság“ că aderă întru toate la cele spuse în discursul său la Senat de către episcopul reformat Carol Nagy.*

— Excelentul artist al mandolinei Simicel, care a întreprins un turneu prin orașale Ardealului, va concerta Miercuri 12 Nov. la Turda, iar Duminică 16 Nov. la Dej.

— Delegații României au comunicat guvernului că zilele acestea s'a trimis în țară, din Germania, în comptul despăgubirilor, un nou transport de materiale de cale ferată și vagoane.

*** Aucțiunea de lucruri de Artă și Antichități.** „Arta“ în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucțiune de pictură, mobilă, porțelan, sticlărie, covoare, argintării, și alte obiecte de artă, și anticități de proveniență din case (boerești) nobile și alte proprietăți particulare, care aucțiune emulează cu cele din capitală. *Expoziția obiectelor* va dura de la 14 Nov. 1924 oarele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitația* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 și 30 minute. 58

— **Societatea sportivă studențească „UNIVERSITATEA“ va da Sâmbătă 8 Noembrie un mare festival artistic în sala Teatrului Național, cu concursul celor mai de frunte artiști lirici și dramatici ai Clujului. Nădăjduim că publicul clujan va da tot sprijinul său acestei frumoase serbări — frumoase atât prin scopul urmărit, cât și prin valoarea ei artistică.**

— *Pronunțarea sentinței în procesul Condeescu a mai fost amânată cu 2 zile și anume pe Lunia viitoare.*

— Comisiunea pentru controlul chioșcurilor și gheretelor de sub conducerea dlui Mihai Cadar a dat până acum peste un număr mare de chioșcuri și gherete pentru care proprietarii sau deținătorii n'au dreptul în toată regula. Unii se folosesc de autorizațiile altora. In sfârșit mulți și-au ridicat chioșcuri fără să aibă autorizație. Impotriva lor se procedează după rigoarea legii.

— Astăseară se reia la Opera Română, pentru întâia oară în această stagiune, admirabila creație a lui Puccini, opera Toscă. In rolurile principale vor apare dna Aca de Barbu și dnii Nagacevski și Szabó.

— Insfârșit se cunoaște și numele celui de-al doilea agresor al ziaristului Győri Ernő. Este locotenentul în rezervă Bucurenciu Ion din Oradea-Mare, care s'a prezentat în redacția ziarului „Nagyvárad“ din Oradea opunând că l-a bătut pe Győri, pentrucă i-a calomniat mireasa, care este dșoara Magda Schucz. Comentând acest fapt ziarul „Nagyvárad“ se întreabă de ce era nevoe ca dl Bucurenciu să îmbrace uniforma, atunci când pleca la Cluj spre a-l bate pe ziaristul Győri.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— Ni se anunță din Oradea-Mare că la Academia de drept a isbucnit un conflict între studenții creștini și evrei, dl Popovici, prefectul de acolo, care e și profesor la Academie a îndemnat pe studenți să renunțe de-a face tulburări. Motivul pentru care studenții evrei au fost atacați este că ar fi bârfit pe profesorii lor.

— Ieri în fața dlui prefect Sept. B. Mureșanu, a dlui subprefect Oct. Simu și a dlui primar Oct. Utalea. dl Tischler, cunoscutul exploatator de păduri din Cluj, a făcut promisiune că va ridica o școală de lemn în satele Frasinet și Serinț, aparținătoare comunei Retițea, copiii din aceste sate fiind nevoiți astăzi să facă un drum de 7 kilometrii până la școală. Tot ieri dl Tischler a dăruit 10 mii lei pentru fondul construcțiilor școlare din județul Cojocna. Frumosul gest al dlui Tischler merită toată lauda.

— Se știe, ca facultățile de medicină din România au avut și până acum un număr mare de studenți turci și bulgari. In anii trecuți veniseră și la Cluj câțiva. Ieri cu sosit în localitate încă 40 studenți medicinești bulgari, bursieri ai statului bulgar.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Criza politică din Jugoslavia

Imposibilitatea formării unui guvern de concentrare

Organul oficial al partidului radical „Samoprava“, făcându-se ecoul dispozițiilor defavorabile formării unul guvern de concentrare, fostul ministru democrat Timotievici, care fusese însărcinat cu formarea guvernului de concentrare, a remis mandatul său eri regelui. Regele a chemat pe șeful partidului democrat, dl Davidovici cu care a avut o lungă întrevedere.

Când va fi format noul guvern englez

Londra, 6. — Vineri va avea loc în palatul Buckingham predarea insignelor către viitorii miniștri. Vineri dimineața se va publica lista noului cabinet.

Lunea viitoare seara va avea loc la Guidhall banchetul dat de primarul Londrei cu ocazia aniversării de un an în noua lui funcțiune.

*

D. Baldwin va face în curând o expunere a politicei guvernului său.

*

„Times“ crede a ști că actualul cabinet va cuprinde pe acei foști miniștri conservatori, cari nu au luat parte la formarea guvernului Bonar Law. Pe de altă parte pentru ca numărul reprezentanților din minister în Camera Comunelor să fie cât mai mare, se va reduce pe cât posibil numărul lorzilor în guvern. Printre viitorii miniștri se citează: Austen Chamberlain, lordul Burkenhead și Sir Robert Horne, n cazul când acesta din urmă ar putea să renunțe la ocupațiile sale. D. Winston Churchill, deși nou în rândul conservatorilor, va face și el propabil parte din noul minister.

Adunarea parlamentară va fi poate amânată cu o săptămână, pentru a putea da timp noilor miniștri să ia cunoștință de lucrările departamentului respectiv. In consecință, depunerea jurământul noulor miniștri în fața parlamentului va avea loc poate la 25 Noembrie, iar ședințele regulate vor începe la 1 Decembrie.

Dinasticismul partidului național

Partidul național din Ardeal are sistemul lui de a ataca Coroana. Astfel la discuțiunea generală a Adresei de la Cameră a pus pe dl Măgură sa atace Coroana, iar la Senat pe dl Aciu.

Ambele discursuri sunt comentate apoi de Lupta, organ clandestin al partidului național bine înțeles într'un sens aprobativ.

Și totuși partidul național se declară cel mai sincer și devotat partizan al Tronului.

Falimentul comunismului în Cehoslovacia

Praga. — In Cehoslovacia se constată decăderea comunismului, decădere confirmată de expunerea raportorului în actualul congres în care se arată că partidul comunist, care în prezent numără 130.000 membri, a pierdut dela ultima întrunire a congresului din anul trecut 40 mii membri.

„Pravo Lidy“ arată că un mare număr de congresiști s'au prezintat secretariatului partidului social-democrat ca să declare aderarea lor la acest partid.

„Nar Osvobozeni“ relevă că comunismul nu are pe viitor nici o șansă de a se propaga în sânul clasei muncitoare din Cehoslovacia și că ceva mai mult, trebue să ne așteptăm la dezertări din partid, fapt dovedit și de rezultatele numeroaselor alegeri comunale. Ingerința moscovită în afacerile Cehoslovaciei nu a făcut decât să grăbească procesul acestei desagregări.

Rezultatul alegerii prezidențiale din Statele-Unite

Londra, 6. — Din New York se anunță rezultatul definitiv al voturilor întrunite de cei trei candidați la prezidența Statelor-Unite. Coolidge a întrunit 371 de mandate, Dawis 149 iar La Follette 16. Pentru Coolidge au votat 18 milioane de cetățeni, pentru Dawis 8, iar pentru La Follette 4. Participarea la vot a întrecut toate așteptările.

Ziarele anunță că Dawis se va retrage din conduceren partidului democrat, iar locul lui îl va lua Macadoo, ginerele lui Wilson. La Follette intenționează înființarea unui nou partid progresist.

*

Noul Senat american se compune din 43 democrați, 48 de republicani și 4 progresiști.

O ciocnire sângeroasă cu ocazia alegerii

Londra. — Din New-York se anunță că la Lexingien statul Tennessee, a avut loc o încăierare sângeroasă în ziua alegerilor. Doi funcționari au fost uciși și unul rănit.

„Societatea mondiala a muncitorilor intelectuali“

O înfrățire a intelectualilor de pretutindenea

După o știre sosită astăzi, zilele trecute s'a format la Paris „Societatea mondială a muncitorilor intelectuali.

Comitetul de presidență a acestei sociatați a fost compus din domnii Borel, francez; Murray, englez; Euriques, italian; Driesch, german, — cu toții profesri din Elveția.

Cu prilejul ședinței de constituire d. Painleve a ținut un important discurs spunând că intelectualii trebue să fie strâns uniți și cu încredere în forța ce o reprezintă.

Profesorul Wolff, german a vorbit despre legăturile culturale și intelectuale ce au existat în trecut între Germania, Franța și Italia.

„Societatea mondială a muncitorilor intelectuali“ va începe în curând o intensă propagandă, de-ocamdată în statele europene.

Intensificarea activității politice a Sașilor

Comitetul executiv al sașilor din țara Bârsei și județul Brașov a ținut de curând o ședință în care s'a constatat, între altele, că este necesar ca reprezentanții lor parlamentari să se prezinte alegătorilor pentru a-i ține în curent cu chestiunile politice mai importante.

Această hotărâre a fost luată pentru că o parte din parlamentarii sași, în loc să reprezinte interesele populațiunei ce i-a ales, fac pangermanism și provoacă prin atacuri violente în ziare susținute de străini, indignarea opiniei publice românești.

Acesti politiciani ambițioși s'au îndepărtat dela politica tradițională a sașilor, grație căreia ei și-au putut menține până azi ființa etnică.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunțăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat și că servim
la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, pește etc.

Cu prețurile cele mai moderate!

Curățenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 7 Noembrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Logodiții

Ciuma din Milano

Grandioasă înscenare în 8 acte, luată după renumitul roman al marelui scriitor *Alexandro Manzoni*. Direcțiunea artistică și înscenarea datorită celebrului actor *Mario Bounard*.

CINEMA URANIA

Fecioara din Orleans

Mare dramă istorică din anul 1529 în 10 acte. Aranjată pentru film după tragedia lui *Schiller*. In rolul principal frumoasa artistă americană: *Geraldine Farrar*.

CINEMA APOLLO

Patt si Patachon

Hamlet in internatul de fete

Comedie de mare haz în 5 acte. In rolul principal cunoscuții comici danezi: PATT și PATACHON.

Institut de Arte Grafice „INFRĂȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul V. Nr. 1223 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 11 Noemvrie 1924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI Și A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIBUC

B 7168

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

MARILE SERBARI ALE „ASTREI“ LA ARAD

De la trimisul nostru special

Apariția simbolică a capilor celor două biserici naționale este salutată cu un indescriptibil entusiasm — Dl Vasile Goldiș, președintele „Astrei“ într'o frumoasă și bărbătească cuvântare arată noul plan de activitate al „Astrei“: luminarea țărănimei — Cuvântul reprezentanților bisericei

Serbările culturale organizate de „Astra“ anul acesta la Arad au fost încununate de un mare succes moral, atât prin participarea unui mare număr al directorilor de despărțăminte și reprezentanți ai culturei românești de pretutindeni, cât și prin marile inițiative luate și mai cu seamă prin spiritul de entusiasm și patriotism ce le-au însuflețit.

Vineri 7 Noemvrie la orele 4 și 20 au sosit în localitate membrii Comitetului central al „Astrei“ cari au fost primiți în gară de către un comitet de primire, de corul societății muzicale „Armonia“ și muzica militară a regimentului 93 infanterie.

După prezentarea obișnuită membrii Comitetului central au fost conduși de către elevii cercetași la locurile de incartiruire, aranjate din vreme.

A urmat apoi consfătuirea membrilor Comitetului central cu directorii de despărțăminte în sala mare a Primăriei.

Seara membrii „Astrei“ au luat o masă comună în sala restaurantului „Cornul Vânătorilor“.

Ziua I.

Apariția celor doui capi ai bisericelor noastre naționale, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Balan al Sibiului și I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu al Blajului, a stârnit o explozie de entusiasm printre asistenți, cari i-au aplaudat călduros vazând în acest act continuarea tradițională colaborări a celor două biserici pe terenul culturei și naționalității. Venerabilul episcop al Aradului, P. S. Sa Episcopul Ion Popp, este salutat cu o deosebită dragoste și smerenie.

Sosirea dlui Vasile Goldiș, președintele „Astrei“ este întâmpinată cu aplauze entusiaste.

Discursul de deschidere al dlui Vasile Goldiș

Dl Vasile Goldiș își exprimă emoția ce-l coprinde prezidând pentru întâia oară serbările „Astrei“. Am înaintea mea, spune dl Vasile Goldiș, pe cei 9 mari înaintași cari au prezidat „Astra“: Șaguna, Timotei Ciparlu, Gh. Barit, Andrei Bârseanul „suflet

Dl Vasile Goldiș
Președintele „Astrei“

de aur și fără de prihană“ etc. etc. Înaintea mea am prezentul măreț al unirei într'un Stat al tutulor Românilor. Cum voi putea eu să-mi împlinesc sarcina într'o situație cu proporții atât de uriașe? Voi căuta să complectez slabele mele puteri prin voința hotărâtă de a lucra pentru propășirea „Astrei“ și continuarea împlinirei marei ei meniri pe terenul culturii naționale.

După aceia dl Vasile Goldiș recapitulează faptele naționale și culturale săvârșite în cursul anului.

Pelerinajul făcut de „Astra“ în fostul vechiu Regat a fost un isvor de înălțare sufletească, o închegare a unității sufletului național.

Prin sărbătorirea lui Avram Iancu, această figură națională de clasic eroism român, a intrat în Panteonul neamului. După aceia dl Vasile Goldiș schițează programul acțiunei viitoare a „Astrei“: înființarea de despărțăminte în toate provinciile românești și munca intensă pentru scoaterea țărănimei din bezna în care să sbate și punerea ei în valoare pe toate terenurile.

Dl Vasile Goldiș își termină bine gândita și bărbătească sa cuvântare făcând o caldă apologie a unirei, dragostei și solidarității ce trebue să domnească între toți Românii.

Cuvântarea I. P. S. S Mitropolitului N. Bălan

Mă simt fericit, spune I. P. S. Sa Mitropolitul Sibiului, că mă aflu în mijlocul acestei serbători a culturii și a sufletului românesc, în această întrunire de frați.

E în tradiția sfintei noastre biserici de a sprijini mișcările culturale și naționale ale neamului. Cultura trebue să meargă mână în mână cu biserica — cultura națională și credința strămoșească — pentru ridicarea și întărirea neamului.

I. P. S. Sa ia act cu bucurie de hotărîrea „Astrei“ de a începe o activitate intensă pentru luminarea țărănimei căreia în totdeauna Biserica strămoșească i-a consacrat atenția, dragostea și străduința cuvenită.

Luminarea masselor trebue să fie scopul principal al „Astrei“, I. P. S. Sa își încheie inimoasa rostire, dând binecuvântarea Sa acestei adunări.

Cuvântarea I. P. S. S Mitropolitul Vasile Suciu

Sunt preot, și ca preot, spune I. P. S. Sa sunt propagatorul culturii în omenire. Cultura trebue să unească educația minții cu educația inimii.

Avem cu toții sfânta datorie de a lumina neamul, de a-i cultiva mintea și înfrumuseța sufletul, de a i face nu numai educația culturală, ci și pe acea morală și religioasă și pe acest teren, cultivat cu atâta vrednicie de „Astra“ ne întâlnim cu toții.

I. P. S. Sa salută cu bucurie hotărîrea „Astrei“ de a începe o stăruitoare activitate pentru scoaterea țăranului din mizeria lui intelectuală și îndreptarea lui pe căile luminoase ale culturii.

Binecuvântarea P. S. S. Episcopul Ion Papp

Sunt bolnav, spune P. S. S. Episcopul Aradului de un an și opt luni. Sărbătorile „Astrei“ mi-au dat un nou avânt de viață și de aceia am putut veni în mijlocul dvoastră.

Mă bucur că mă găsesc în mijlocul dvoastră, în mijlocul atâtor cărturari cari muncesc pentru luminarea poporului. Între dvoastră mă simt împintenat și simt puteri noui în împlinirea misiunei de arhiereu și conducător al poporului.

Venerabilul prelat, care de un sfert de veac păstorește episcopia Aradului dă binecuvântarea sa arhierească adunărei „Astrei“.

Alte discursuri

Dl **I. Georgescu**, prefectul județului Arad, aduce salutul și omagiul județului, arătând cinstea ce o constitue pentru acest oraș serbările „Astrei“.

Dl I. Georgescu vorbește apoi cu multă poezie și elocvență de „marele mister al unirii“. Dl prefect anunță apoi că dă „Astrei din partea județului 40 mii lei care se servească ca prin fond pentru opera de cultură a satelor din județul Arad.

Părintele Theodor Botiș, director al noului despărțământ al Aradului, arată importanța acestui „praznic al culturii naționale“.

Discursurile reprezentanților instituțiilor culturale

Dl **Ion Lupaș**, membru al Academiei Române, aduce expresiunea sentimentelor de înaltă și frățească apreciere a Academiei, asigurând „Astra“ de tot sprijinul acestei instituții, cu acțiunea pentru înfrățirea în gânduri și simțiri și în luptă de penetrație culturală.

Dl **general Manolescu** aduce două saluturi: acela al „Ligei Culturale“ al cărui președinte dl N. Iorga se găsește în imposibilitate de a fi aici, fiind ocupat la Cernăuți, și al instituției „Casele Naționale“ care se inspiră în activitatea lor din pilda „Astrei“.

Dl **I. G. Savin** salută „Astra“ în numele „Fondației Culturale Carol I.“

Dl **Th. Costescu** aduce salutul societății literare „I. G. Bibicescu“ și al județului Mehedinți. Arată apoi opera de înființare de biblioteci și răspândire de cărți românești, atât în Banatul românesc, cât și printre Românii din Banatul sârbesc și Serbia.

Dl **deputat Iacobescu** vorbește în numele despărțământului „Astrei“ din Basarabia, arătând marea nevoe ce se simte acolo de cartea și cultura românească.

Dl **Th. Costescu** anunță că societatea culturală „I. Gh. Bibicescu“ donează despărțământului „Astrei“ din Basarabia 4000 volume și 12 biblioteci.

Dna **Smara**, în numele „Uniunei de artă și istorie națională“ își exprimă bucuria că „Astra“ începe o operă de luminare a „țăranului care a învățat în 6 zile să tragă cu tunul“.

Dl **Râmneaț** aduce salutul studențimei universitare din Cluj.

La sfârșit, dl Vasile Goldiș dă citire textului unei telegrame de omagiu către M. Sa Regele Ferdinand și alta către A. S. Regală Principele Carol — care sunt acoperite cu un delir de aplauze.

Banchetul

La orele 2 după amiază a avut loc un mare banchet în sala restaurantului „La crucea albă“ — la care au participat peste 500 de oaspeți.

Dl Vasile Goldiș a luat loc în capul mesii între I. P. S. S. Mitropolitul N. Balan și I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu. Seria toasturilor a deschis-o dl Vasile Goldiș.

Toastul dlui Vasile Goldiș

Poporul român, în rezistența și în lupta care a dus la victorie, a fost însuflețit de nădejde și răbdare — virtuțile suferinței — și de puterea jertfei, a cărei măsură au dat-o temnițele, șirul martirilor și morților din războiul pentru unitatea neamului.

E glorios fapt să-ți învingi dușmanul, dar eroic și măreț, supra uman, e să te învingi pe tine însu-ți, pentru binele obștesc.

Expresia fidelă a jertfei de sine pentru binele țării a fost M. Sa. Regele.

Dl Vasile Goldiș urează M. Sale Regelui viață lungă, fericire și sănătate, pentru a rămânea cât mai multă vreme paznicul destinelor neamului nostru.

Muzica întoneaza imnul regal și sala întreagă în picioare aclamă cu frenezie.

Alte toasturi

Dl **Robu, primarul Aradului**, arată fericerea orașului de a găzdui pe luminătorii neamului, cari sunt grupați în sânul „Astrei“.

Bogdan-Duică spune că nu de mult a găsit într'o biserică o evangelie de acum 200 de ani a lui Antim Ivireanu, în care se spune că ucigașii sunt osândiți se mănânce pământ și fărimituri de cărbune.

Ce imens progres a făcut de atunci până acum biserica!

Bogdan Duică aduce omagiul de recunoștință celor două biserici naționale, care au lucrat pentru cultura neamului.

Mai vorbesc, dl Beștelei, fost președinte al Curții de Apel din Galați, Russu, Vasile Bologha pentru armată, protopopul Botiș pentru dl Trancu-Iași

I. P. S. S. Mitropolitul Balan, răspunzând dlui Bogdan-Duică, spune că se simte mândru a fi coborâtorul lui Antim Ivireanu, care acum 200 de ani răspândea lumina și cultura în popor,

I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu, referitor la cele spuse de dl Bogdan-Duică arată, colaborarea care a existat în totdeauna între intelectuali și cler.

Dl **Trancu Iași** arată dragostea de care a fost însuflețit în totdeauna pentru Arad. „Am dat Ardealului biblioteca lui A. D. Xenopol, i-am dat ca ministru un dispensar; acum nu mai pot să-i dau decât sufletul meu.

Dl **general Manu** aduce omagiul armatei societății „Astra“.

Dl **C. Angelescu**, fost ajutor de primar al Bucureștilor, încheie seria toasturilor, spunând că întrunirea „Astra“ se înfățișează așa, frumoasă și măreață, cum au visat-o cei din București.

*

La Marile serbări ale „Astrei“ Clujul a fost reprezentat prin dnii N. Bogdan, directorul despărțământului Cojocna, Bogdan-Duică, profesor, Daianu și Prie.

Conferința dlui I. Lupaș

După amiază la orele 6 dl prof. Ion Lupaș și-a desvoltat în sala Palatului Cultural conferința „Doui umaniști români din secolul al XVI“ — o conferință documentată și foarte interesantă care arată marea contribuție ce

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1)

a dat-o Românii de aci vieţei intelectuale şi politice a Ardealului.

Unul din aceşti umanişti a fost Nicolae Olah, cancelar pe lângă craiul Ardealului, el a scris versuri şi o cronică. In surghiunul din Belgia şi-a scris memoriile.

In 1543 a fost numit episcop la Agram, iar în 1553 a fost numit mitropolit la Strigoniu.

Celalalt umanist român a fost Mihail Valahu, care şi el a fost cancelar pe lângă craiul Ardealului.

*

Seara trupa Teatrului Naţional din Cluj a reprezentat pe scena Teatrului Orăşenesc piesa dlui Kiriţescu „Un erou" cu aceeaşi distribuţie ca la Cluj.

Reprezntaţia a avut un mare succes. Un public numeros a aclamat pe artiştii Teatrului Naţional din Cluj.

ZIUA a II.

Duminică a fost ziua a doua ziua de închidere a serbărilor „Astrei".

Dl **Vasile Goldiş** anunţă că „Universitatea Liberă" de sub preşidenţia „Astrei" a trimis ca reprezentant pe domnul Mihail Dragomirescu.

Dl **Colonel Bacaloglu** aduce salutul „Celor trei Crişuri" *Dl Simu, secretarul „Astrei" citeşte telegrama trimisă de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi Artelor.*

In această telegramă dl Al. Lapedatu îşi exprimă regretul că reţinut de îndeletniciri oficiale nu poate participa la serbările „Astrei" aşa cum dorea din toată inima.

Dsa trimite „Astrei" salutul său frăţesc şi expresiunea devotamentului şi sprijinului său.

Se mai citesc telegramele trimise de P. S. Episcopul Roman Ciorogariu, Asociaţia Clerului „Andrei Şaguna", „Ateneul Popular Tătăraş" et. etc.

In timpul acesta îşi face apariţia în sală dl Octavian Goga, care este salutat cu aplauze entuziaste. Dl Octavian Goga, în mijlocul aplauzelor, se urcă pe scenă, strânge călduros mâna dlui Vasile Goldiş, apoi ia loc lângă preşedintele „Astrei.".

Dl **Onisifor Ghibu** citeşte raportul activităţei „Astrei" pe anul trecut.

După amiază s'a citit mai multe raporturi referitoare la gospodăria internă a „Astrei" şi o lungă listă de membrii — membri noui — din vechiul Regat.

Conferinţa dlui Bogdan-Duică

Dl Bogdan-Duică şi-a desvoltat după amiază în sala Palatului Comunal conferinţa „Eminescu în Ardeal" conferinţa care a proectat noui lumini în sbuciumata viaţă a marelui poet al românismului.

Dl Bogdan-Duică s'a ocupat de Eminescu ca actor, şi l'a urmărit pas cu pas, în fiecare oraş din Ardeal, în turneul ce l'a făcut în trupa lui Pascaly. Dl Bogdan-Duică l'a cercetat pe Eminescu la Blaj, Alba-Iulia, Sibiu, Braşov, Lugoj, Cluj şi Arad. Cu o răbdare de benedictin dl Bogdan-Duică a răscolit colecţiile ziarelor germane, ungare şi româneşti de pe vremuri, citind pasagii interesante din articolile, consacrate de acele ziare turneului lui Pascaly.

Dl Bogdan-Duică arată că publicul românesc din Ardeal, în patriotismul şi dragostea lui pentru literatura românească, a reuşit să modifice repertoriul trupei, care era în mare parte alcătuit din piese streine, direcţiunea trupei introducând piese româneşti în repertoriu.

*

Seara s'a dat o frumoasă serată în sala Palatului Cultural — şi astfel său încheiat minunatele serbări ale „Astrei" la Arad, lăsând în inimile tutulor amintirea emoţionantă a unor mari clipe de înălţare sufletească şi de patriotică încordare intefectuală pentru luminarea poporului.

Bernády primeşte preşidenţia

Zilele trecute d. dr. Bernády György a fost sărbătorit la Târgu-Mureş de 300 politiciani unguri. Cu acest prilej d Bernády a făcut următoarele importante declaraţii.

„ Nu am râvnit şi nu râvnesc la preşidenţia partidului maghiar. Dacă însă voinţa lui Dumnezeu şi porunca fraţilor mei mă vor aşeza în scaunul de preşedinte, cu toate puterile mele slabe voi primi această însărcinare şi îmi voi da toată silinţa sămi îndeplinesc cu cinste datoria".

In afară d. d. Bernády au luat cuvântul Gámán György, Bretter Vilmos, Nagy Endre, Arkossy Jenő, Osváth Kálmán, Şebeşlyén Miklos, Bálint János, etc. cari au făcut elogiul dlui Bernády, cel care a clădit oraşul Tg.-Mureş.

Dl Bernády — mulţumind tuturora cari l'au sărbătorit — a declarat că programul d-sale este munca desinteresată.

Mare vânzare de resturi!

Mare vânzare de resturi!

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi

în prăvalia de moda p. femei

LA CORSO

Cluj, Piaţa Unirii 17

Stofă de haine p. bărbaţi si femei,
Stofă pentru palton si raglan,
Flanel si catifea,
Mătase de haine si căptuşeală,
Pânza si zephir,
Damast si voile etc., etc,, etc.

Resturi de stofe se vând cu preţurile cele mai favorabile

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi!

Mare vânzare de resturi!

Opera Română
„TOSCA"

Vinerea trecută, Opera Română a reprezintat în reluare, pentru întâia oară în această stagiune, faimoasa dramă muzicală a lui Puccini: Tosca.

Valoarea muzicală a lucrărilor maestrului Puccini, contestată cu violenţă de critica modernistă franceză, are totuş, totdeauna o primire călduroasă din partea publicului.

Manon, Bohema, Tosca lasă amintiri melodice, amintiri de admirabilă poezie muzicală.

Tosca, excelent închegată ca libret, este muzicată în chip fericit.

Vestita cântăreaţă, Floria Tosca îşi deplânge dragostea într'o rară bogăţie ritmică şi melodică. Scarpia îşi desvălue cruzimea de suflet în faze pline de dramatism, iar pictorul Mario Cavaradossi tenorizează cu o nobilă frăgezime lirică.

Interpreţii acestor roluri trebue să fie neapărat, definitivi mânuitori de voci, dublaţi de veritabili artişti teatrali.

Reprezentarea acestei lucrări, de către ansamblul tineresc dela Opera Română, aşa cum s'a prezintat Vinerea trecută, exceptând pe dna Aca de Barbu, a fost o simplă demonstraţie şcolastică.

Dl Szabo, în Scarpia a fost neverosimil şi insuficient.

Istoriceşte, şeful poliţiei Romei, era un sadic rafinat, o canalie inteligentă.

Scarpia dlui Szabo este un subcomisar de periferie.

Nici un gest rotund, nici o elegantă liniatură de prestanţă.

Abuzul de verism — cine o fi sfătuitorul? — a făcut, ca în actul II, în puternica scenă dintre Tosca şi Scarpia, să asistăm la un spectacol complet ignobil.

Scarpia râvneşte amorul Floriei Tosca şi întrebuinţează brutalitatea cea mai odioasă. Pe scenă însă, această brutalitate trebue exprimată în strict convenţionalism teatral.

Dacă se trasmite spectatorilor numai impresiunea gândurilor lui Scarpia, atât este deajuns.

Repetăm, Scarpia era de-o esenţă aristocratică. Poliţist abil, el întrebuinţează intriga, pentru a despărţi sufleteşte pe Floria Tosca de Mario Cavaradossi.

Evantaiul contesei D'Atavanti pe care l'a găsit în biserică, şi-l arată insinuant celebrei cântăreţe este indiciu edificator.

Privită ca joc şi artă de cântec, interpretarea dlui Szabo a fost o integrală desfigurare a rolului.

Dl Nagacewski, în Mario Cavaradossi, n'a emoţionat.

Vocea d-sale, plăpândă, străbate greu în sală. D-sa nu posedă meşteşugul acela pe care Francezii îl numesc: „l'art de porter la voix".

Dna Aca de Barbu, cu alţi parteneri, ar fi, fără îndoială o bună interpretă a Floriei Tosca.

Bine dl Tr. Gavrilescu în Angelotti, coreci, sacristanul.

Orhestra condusă „con brio" de maestrul Bobescu.

M. Munteanu.

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

Tribunalul Cluj. Nr. 1568—1924/107

Publicaţiune

Tribunalul Cluj publică că cu decisul No. 1568—1924 a stins procedura de concordat forţat deschis contra debitorului Mauriţiu Frenkel proprietarul firmei inregistrate cu şediul în Cluj cu decisul No. 1568/3 din 3 Aprilie 1924.

Cluj, la 6 Noemvrie 1924.

D 350 **Dr. Anca** (ss), judecator.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi 11 Noembrie

CINEMA SELECT

Nibelungii

Poemul eroic german cu renume mondial pe film. Scris pentru film de *Thea Harbon*, aranjat de: *Fritz Lang*. In rolul principal; *Hanna Ralph şi Paul Richter*

CINEMA URANIA

O lupta pe fundul marii

Dramă de aventuri americană în 7 acte.

CINEMA APOLLO

Şoarecii Gri

Dramă criminală sensaţională Partea I 8 acte americană din viaţa copaşilor. In rolu principal: *Emilio Ghiant* za la mort.

MICA PUBLICITATE

3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa la administraţie.

Predau o locuinţă cu folosinţa de grădină pe 5 ani în schimbul unui împrumut de Lei 10.000. Adresa Str. Feleacului Stil nou Toma Radu Deaconu. Lustiagiu de ghete. D 343.

Piano scurt excelent de vânzare. Calea Victoriei 115. D 349

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul S'a deschis!

„SPORT"

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16

asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

CEASORNICE **Longines** ELEGANTE şi PRECISE

7 Grands Prix

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ **„ASTRA"** PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

„Unde's țăranii unguri?“

Adunarea partidului maghiar secția județul Ciuc. — Inceputul cu haz, sfârșitul cu necaz . . .

Comitetul de conducere al partidului maghiar secția județul Ciuc a aranjat eri — cum s'ar zice — o „mare“ adunare „poporală“, dar fără... popor și fără prea multă asistență.

Scopul adunării ce s'a ținut la Sereda Ciucului a fost pregătirea sufletelor în vederea marei adunări a partidului maghiar la Brașov și a alegerii de președinte sau de membrii în „directorul“ despre care s'a vorbit atâta în ultimul timp.

Dintre cei prezenți la adunare amintim pe dd. protopopi Szabó și Gő.ög Ioachim, advocații Pál Gábor și dr. Nagy Jenő directorii de bancă Balog Géza și Puskás István și proprietarii ziarului „Brassói Lapok“ Kahana și Grünfeld. Adunarea a fost deschisă de d. Incze Domokos președintele secția județul Ciuc al partidului maghiar. Dsa a îndemnat pe ungurii prezenți să fie cu neclintită credință față de conducătorii de azi ai partidului maghiar.

„Este de condamnat — a spus d. Incze Domokos — acțiunea acelora cari tind la distrugerea unității partidului maghiar. Am fost învinuiți că acțiunea noastră politică n'a dat încă roade și n'a fost încununată de succes. Este adevărat că rezultatele sunt mici, dar vina nu este a conducătorilor partidului maghiar ci a indiferenței publicului maghiar din Ardeal.“

La aceste cuvinte glumețe o parte din auditoriu părăsește sala de adunare în semn de protestare.

Se citește scrisoarea de salut a dlui dr. Szele Béla, advocat și primredator al ziarului „Brassoi Lapok“. D. Imreh Gábor se războiește cu politica „de asuprire“ a Statului român și atacă pe d. ministru Tatărăscu care nu și-ar fi îndeplinit promisiunile.

Voci: „N'*avem nevoe de concesiunile guvernului?*“

Se aleg delegați pentru marea adunare ce se va ține la Brașov. Aleșii sunt domnii Dóczy János, Bartha Mihály, Gál Tamás, Gőrög Joachim, Csáki Gergely, Darvas Albert, Balog Géza, Puskás István, etc!

D. Nagy citește o moțiune în sensul căreia unitatea partidului maghiar este mai presus de toate. Cei ce nu se supune ordinelor partidului maghiar sau lucrează pentru neexecutarea lor, trebue considerat drept dușman al națiunei maghiare. La marea adunare a partidului ce se va ține la 7 Decemvrie la Brașov delegații să aleagă președinte numai dacă încrederea maghiarimei nu va fi împărțită. În caz contrar delegații să adere la ideia alegerii unui directoriu.

Cuvântul atât de nepopular „directoriu“ stârnește o mică furtună. Pin toate unghiurile sălii se aud protestări violente.

„Avem candidatul nostru!“ — strigă mai mulți.

Președintele adunării, înțelepțește nu îngădue să ia nimeni cuvântul și declară că d sa consideră moțiunea de primită.

Vorbește apoi d. Balog Géza. Dsa atacă ziarul „Keleti Ujság“ care a învinuit cu incorectitudini pe d. Pál Gábor. frunțaș al partidului maghiar. Această învinuire — a spus d. Balog — lovește mai întâi de toate în interesele partidului. De asemenea și d. Sándor a fost insultat — la Cameră (?!) Adunarea hotărește să se trimită d-lui Sándor o telegramă de recunoștință pentru activitatea depusă.

La cuvântul d. Zomora Dániel și constată amărât că numărul celor prezenți este mic dar și acestia nu aparțin decât clasei intelectuale.

Partidul maghiar n'a reușit să trezească interesul marilor masse poporale. Ele au rămas și de data aceasta absente.

„Unde sunt classele muncitorești unde sunt țăranii unguri și săcui, căci eu nu văd nici unul în sală“ — a isbucnit d. Zomora.

Eșirea săcuiului Zomora stârnește-e o ploaie de... înjurături neaoș și de huiduieli.

„Șefii se scoală de pe scaune, se uită împrejur, dar țăranii și muncitorii săcui — că'n palmă. Insultele adresate d-lui Zomora care a îndrăznit să spună adevărul, se înțelesc însă.

Cea mai mare gălăgie o fac un grup de evrei membrii în partidul maghiar.

„Rușine de așa ungur“ — strigă unul din ei.“.

O singură primire încruntată a dlui Zomora îi reduce însă la complectă tăcere. Râsete.

Unii aprobă și aplaudă alții desaprobă atitutidinea dlui Zomora. Se naște un vacam îngrozitor. D. Zomora vrea să se explice spunând că d-sa nu a contestat calitatea de delegați a celor de față ci a constatat numai un fapt indiscutabil:

Absența totală de la adunare a classelor muncitorești și țărănești din secuime.

Ultimele d-sale cuvinte sunt înghițite de sgomotul și vocifărările din sală.

Președintele ca se evite scandalul închide adunarea, Advocații, profesorii, popii cari au luat parte la acaastă adunare a partidului maghiar se împrăștie borborosind, cu capul în pământ și demoralizați.

Un singur cuvânt adevărat al săcuiului Zomora i-a trezit la realitate...

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

*** Profesoară reputată dă lecțiuni de limba franceză și română. Conversația se poate face în limba germană până la învățarea celor două cursuri. Relațiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineața, în fiecare zi de lucru.** D 342

Mișcarea birjarilor

Contra autobuselor — Reducerea numărului brevetelor

Inregistram cu o vădită satisfacție desvoltarea circulației autobuselor în orașul nostru, pentrucă o credem în interesul populației. Dar cu totul alta este părerea birjarilor. Ei spun că autobusele ruinează străzile, fac zgomot și însfârșit ceea ce este mai grav, iau pâinea birjarilor. Invocând aceste motive și nenumărate altele, birjarii se adresează tuturor autorităților, cerându-le să facă ceva contra autobuselor. Dar aceasta este astăzi imposibil de realizat. Regulamentul circulației autobuselor, care va fi întocmit zilele acestea, nu va cuprinde nici o restricțiune a regimului actual, ci dimpotrivă se spune că întreprinderile de autobuse vor primi autorizația să circule și după ora 10 seara, pentru a putea transporta publicul dela teatre și alte spectacole. Și într'adevăr nici un motiv serios nu se opune acestei lărgiri a regimului în vigoare.

Toate acestea au îndemnat pe birjari să-și întoarcă în altă direcție lupta lor. In adunarea lor generală, pe care o vor ține Dumineca viitoare în sala Reduta, birjarii vor cere o reducere a numărului brevetelor. Căci spun ei astăzi sunt în total 250 birjari în Cluj, dintre cari însă jumătate nu-și exercită ei meseria, ci prin alții.

Revocarea brevetelor acestor oameni nu întimpină nici o dificultate. Rămâne ca adevărații birjari să-i demaște.

Reclama este sufletul comerțului

LUNI 10	MARȚI 11	MIERCURI 12	JOI 13	VINERI 14	SÂMBĂTĂ 15	DUMINECĂ 16

Cel mai grandios film german! **Cel mai minunat poem eroic din lume!**

Legenda lui Sigfried! **Legenda lui Sigfried!**

Seria I. **Seria I.**

NIBELUNGII ! NIBELUNGEN

Vechiul poem eroic **german**

Perla literaturei germane!

La CINEMA SELECT

Scrisă pentru film de:

Thea Harbou

Răzbunarea Krimhildei!

In rolul principal:

Paul Richter

Regisor:

Fritz Lang

Comoara Nibelungilor!

Inspirat din conținutul acestui poem eroic

Richard Wagner

a compus patru opere din cele mai celebre

Politica la serbările „Astrei“

Abținerea ostentativa a dlui Iuliu Maniu și a amicilor săi — Demonstrația averescanilor — Deprimarea Takiștilor cari au venit la Arad, pentru a asista la disolvarea partidului dlui Iuliu Maniu — Dl Octavian Goga anunță „înțelegerea“ cu dl. Marghiloma

Frământările din partidul național s'au încordat în așa mod, punând pe primul plan al actualității politice personalitatea dlui Vasile Goldiș, înconjurat de o atmosferă de surprize și de nenumărate posibilități politice, în cât, poate spre mirarea multora, în jurul serbărilor „Astrei“ din Arad — serbări pur culturale — s'au desfășurat de dată o serie întreagă de demonstații și machinații politice.

Până Duminică seara se pusese în circulație cele mai senzaționale știri politice: să vorbea de o manifestare publică pentru dl Vasile Goldiș a amicilor dlui Al. Marghiloman, cari trebuiau să se întoarcă din vizita ce o făcuse șefului la Viena.

Se vorbea de declarații decisive ale dl Vasile Goldiș care trebuia să clarifice situația din partidul național.

Aceste știri sensaționale nu s'au realizat. Serbările „Astrei“ însă nu au fost scutite de importante manifestări și acte politice.

*

Mai întâi, dl Iuliu Maniu și amicii săi au ținut să facă o demonstrație politică împotriva dlui Vasile Goldiș, uitând că de data asta nu era în joc omul politic Vasile Goldiș, ci președintele istoricei societăți culturale și naționale al „Astrei“

Dl Iuliu Maniu și personagiile marcante din fracțiunea al cărui șef este, au boicotat serbările „Astrei“ de la Arad.

Dl Iuliu Maniu a participat până acum la toate serbările „Astrei“, de data asta a străiucit prin absența sa. Absenții au fost și dl Vaida Voevod și toți acei cari alcătuesc statulmajor al dlui Iuliu Maniu, fiindcă acești apostoli ai culturii naționale, înțeleg să pedepsească „Astra“ pentru durerea ce le-a făcut'o dl Vasile Goldiș.

Dintre amicii dlui Maniu au sosit la Arad în ultimul moment dl Aurică Dobrescu, cunoscutul scandalagiu de la Brașov, dl Coltor și Sever Dan, care a fost ocupat în tot timpul cu convorbiri „culturale“ cu takiștii din partidul național, cari veniseră la serbările „Astrei“ ca la o sgomotoasă întrunire politică din cine știe ce cartier electoral din București.

Dl Octavian Goga, care cunoaște situațiile de aci și psihologia Ardealului, a venit discret, încunjurat numai de partizani cari sunt membrii ai „Astrei“. Nu cu acelaș tact, discreție și respect de cultură au procedat averescanii dela București.

Dl Gr. Trancu-Iași, care este șeful electoral al Capitalei, a procedat ca un adevărat elector, de și se găsea în mijlocul unor serbări strict culturale.

Dl Trancu-Iași a sosit însoțit de o întreagă trupă de agenți electorali, cari nu au nimic comun nici cu Ardealul, nici cu cultura, cari s'au transportat în Arad, așa cum s'ar mobiliza în ziua unei alegeri la Cuibul cu Barză.

Acești agenți au venit în massă la ședințele „Astrei“ — din desbaterile cărora au înțeles ce poate pricepe o pisică citind în calendar — și-au manifestat sgomotos la banchetul „Astrei“ la care a vorbit și dl Trancu-Iași.

*

Mulți takiști alarmați de situația critică din partidul național au venit la Arad, așteptând desfășurarea evenimentelor.

Nici reprezentanții takiștilor nu erau superiori averescanilor, cari în pasiunea lor culturală au luat drumul lung dela București la Arad.

Printre acești takiști citâm pe dnii Vasile Toncescu, Chiriță Vasilescu, C. Angelescu etc. advocați din București. Bieții takiști aveau o mină atât de dezorientată — cu deprimări de curci ploate în mohorâte zile de toamnă.

*

Averescanii au ținut Duminică după amiază o consfătuire intimă în casa dlui dr. Bodiu la care au participat vre-o 70 de inși.

Dl Octavian Goga a comunicat în această consfătuire că „înțelegerea“ dintre dl general Averescu și dl Al. Marghiloman este un fapt împlinit. Încă un important eveniment politic a fost adus la cunoștința publicului, cu prilejul serbărilor dela Arad.

Intimii dlui Vasile Goldiș au ieșit din rezerva de până acum și-au recunoscut că ruptura dintre dl Vasile Goldiș și Iuliu Maniu este astăzi un fapt împlinit și ireparabil — fapt pe care îl recunosc astăzi în public și amicii dlui Maniu.

„Nu mai sperați, domnilor regățeni“

„Noi rămânem ceia-ce suntam domnilor regățeni — scrie „Spectator“ în „Ellenzék“ Rămânem aceiași chiar dacă ne luați toți banii, toate întreprinderile, tot pământul, toate gazetele, toate școlile. Noi rămânem credincioși destinului nostru și de aceia să nu mai sperați, domnilor regățeni“.

Nu mai insistăm asupra necinstei afirmației că „regățenii“ ar lua „toți banii, toate școlile, toate întreprinderile, tot pământul și toate gazetele ungurești“ (în Ungaria nu există nici a zecea parte din libertățile de presă din România — N. R.) — ci ne mulțumim a atrage atenția dlui „Spektator“ că între „speranțele regățenilor“ și balivernele iredentiștilor din Ardeal și ale „deșteptăților“ din Ungaria nu este nici o legătură.

Poporul român se simte cu mult mai tare decât să râvnească la „banii, întreprinderile și gazetele“ ungurești. Statul român vrea desvoltarea iar nu sugrumarea culturei neromânilor din țară. Numai în timpul dominației maghiare se credea că asuprirea minorităților folosește consolidării Statului și intereselor națiunei dominante.

Presa maghiară

Moartea unei scriitoare maghiare

Citim în „Ujság“ că scriitoarea Szabóné Nogall Janka a murit la Budapesta în vârstă de 63 ani.

Ungurii și adunarea „Astrei“

Aflăm din „Keleti Ujság“ că la adunarea dela Arad a „Astrei“ au participat și societățile culturale ungurești din Arad.

Acest fapt a fost cu plăcere comentat de fruntașii Astrei în frunte cu dl Goldiș.

Societățile culturale ungurești orădane au înțeles ceiace partidul maghiar nu vrea să priceapă: *că nu boicotul reciproc, nu alimentarea urei, ci apropierea frățească este ceiace se impune pentră viitor și doresc massele populare din Ardeal.*

Condeescu a fost condamnat la ani 5 munca grea

Tribunalul din localitate a pronunțat astăzi sentința în procesul Condeescu condamnând pe acuzat la 5 ani și jum. temniță grea. In motivarea sentinței este cuprinsă frauda a 2 și jum. milioane precum și cumulul a mai multe infracțiuni ca falsificare de acte publice, abuz în exercițiul funcțiunei ș. a. I s'au aplicat dispozițiunile articolului 92 d n codul penal de atenuare a pedepsei în urma circumstanțelor atenuante, de morfiuomanie etc.

Schimbarea de guvern din Iugoslavia

Radici a părăsit Belgradul

„Ceske Slovo“ comentând schimbarea Cabinetului iugoslav declară că această schimbare nu alterează întru nimic realitatea iar tentativa făcută de Coroană în vedere de a constitui un guvern cu colaborarea croaților marchează un demers înțelept întru cât s'a documentat în acest mod, voința de a ajunge la un acord.

Radici, a cărui atitudine extremistă se opune metodelor pacinice, nu a înțeles aceste intențiuni favorabile.

Noul mitropolit al Bucovinei

Alegerea noului mitropolit al Bucovinei a fost salutată elogios de către întreaga presă din Bucovina.

Consistoriul și organizația clerului au hotărât să facă o primire cuvioasă înaltului prelat. La hotarul Bucovinei și prin toate stațiile prin care va trece noul mitropolit va fi salutat de către șefii bisericii.

Luni se va face în mod ceremonios instalarea noului mitropolit.

O sucursală a uzinelor Ford în România

Uzinele de automobile Ford intenționează să întemeieze în unul din porturile României o uzină în stil mare pentru fabricarea de automobile și mașini agricole. Direcția uzinelor tratează acum cu guvernul român pentru obținerea unor concesiuni.

Ultime informații

— Administratorul financiar al județului Cojocna aduce la cunoștința tuturor dlor funcționari ai Statului, că în conformitate cu Art. 115 din legea contribuției și cu Art. 22 din legea de percepere și urmărire, că impozitele directe sunt a se achita trimestrial fiind exigibile în lunile Ianuarie, Aprilie, Iulie și Octomvrie. Astfel fiind și având în vedere că și ultimul termen pentru achitarea impozitelor a expirat, toți domnii funcționari ai Statului sunt invitați să justifice plata impozitului pe venitul global stabilit pe anul în curs, contrariu nu vor putea ridica salariile pe luna Noemvrie curent.

— Dnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat sînt rugați a trece pe la Biroul Sindicatului spre a se înscrie pentru lemne de iarnă. Inscrierile țin până Miercuri 12 Octomvrie. După această dată nu se va face nicio nouă inscriere.

— Aprovizionarea orașului cu făină este asigurată până în Ianuarie.

— Astăzi s'a reintors din București d. Sept. B. Mureșanu, prefectul județului și d. Simionescu, director general al finanțelor din Ardeal.

— Secțiunea medico-pedagogică de pe lângă clinica psichiatrică din Cluj va începe un curs și tratament pentru corectarea turburărilor de vorbire (gângav, pelitici etc.) Informațiuni și înscrieri la Direcțiune.

— *Dl Carol Iahoda, mare industriaș a donat Primăriei un vagon de lemne, (zece mii de kgr. pentru a fi distribuit săracilor din localitate. Cererile trebuesc adresate dlui Victor Bolja la Primărie. Ar fi de dorit ca acest gest să fie imitat și de alții.*

— De astăzi începând, redactorii ziarului „Patria“: N. Istrate (Carpațin) redactor pentru partea economică; Ecaterina Pitiș, redactor peutru culturală, Aurel Vasilescu, secretar de redacție; A. Gociman, redactor pentru partea politică; Radu Dragnea, șef redactor și Aurel Grădinaru, reporter, s'au retras din redacția ziarului „Patria“.

— *Din partea bătrânului învățător pensionar pentru care am cerut obolul cititorilor noștri, primim a scrisoare prin care mulțumește Cassei Capșa din București pentru darul de un costum de haine ce i-a făcut.*

— In ședința de mâine a consiliului orășenesc se va dezbate din nou chestiunea prețurilor maximale. Sunt două eventualități: Sau se vor reduce actualele prețuri, se înțelege acolo unde se poate, sau vor fi desființate prețurile maximale; dar e întrebarea, dacă legea speculei permite acest din urmă lucru.

— După toate probabilitățile restauratori din Cluj vor hotărî să reducă prețurile actuale, dar aceasta numai pentru stâta timp cât prețurile alimentelor vor rămânea mai scăzute.

*

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— Uniunea muncitorilor grafici din Ardeal și Banat aranjează Duminecă viitoare o expoziție de lucrări grafice în sala Muzeului industrial din str. Gh. Barițiu.

— Astăzi au început la inspectoratul muncii din Cluj tratativele dintre fabrica Renner și muncitorii acesteea în vederea încheierii noilor contracte colective.

— Ieri înainte de amiazi a avut loc înmormântarea restauratorului și hotelierului Friedmann, fost proprietar al New-York-ului. La înmormântare a luat parte un public select și numeros, vorbind la mormânt din partea asociației restauratorilor dl Decei. Decedatul a fost unul dintre cei mai apreciați restauratori din Cluj.

— *De ieri se află în localitate P. S. Sa Arhimandritul Mitrofor Dionisie Simionescu Starețul Sfintei Monastiri „Sinaia“, exarh Sfintelor Monastiri din Ep. Ungro-Vlahiei, Membru în Consistorul Superior Bisericesc, Primul Președinte al Societății Crucea. P. S. Sa a venit la Cluj pentru a cunoaște orașul și institutiile sale culturale, precum și pentru a vizita pe P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan și pe dnii prof. univ. Paul și Sept Mureșanu. Astăzi înaltul oaspe pleacă la Ciucea pentru a vizita pe d. Oct. Goga.*

— *„Crucea Roșie“ filiala Cluj aranjează în 16 Nov. Duminecă d. p. în 6 oare în Redută un Maitneu dansant, cu producții interesante, la bufet vor servi doamnele din comitet, intrare de 40 Lei și 20 Lei pentru studenți. Nu ne îndoim că toți oamenii de bine își vor da întâlnire acolo, răsplătind prin numeroasa lor prezență munca desinteresată, ce comitetul prestează cu atâta tragere de inimă în interesul scopului umanitar la care s'a înrolat.*

La 22 Noemvrie, Sâmbătă va ține conferință la Universitate tot pentru „Crucea Roșie“ apreciatul Prof. Univ. d. V. Bogrea, ora exactă se va indica ulterior prin ziare.

— **„Bata“** magazinul de încălțăminte face cunoscut onoratului public, că i-a sosit marfa pentru sezonul de iarnă. Mare asortiment! Calitate superioară!

Demisia guvernului Seipel

Grevă generală la căile ferate austriace

In Austria s'a proclamat greva generală a căilor ferate deoarece direcțiunea nu voia să cedeze în chestiunea urcărei salariilor.

Directorul general al căilor ferate, a hotărât în urmă să și dea demisia, Consiliul de miniștri, convocat de îndată a intervenit pentru retragerea imediată a Cabinetului Seipel, deoarece greva căilor ferate periclitează opera de asanare.

*

După ce convorbirile cu lucrătorii căilor ferate, cari reclamau sporirea salariilor — au dat greș Seipel a remis demisia Cabinetului.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția“ la Administrația ziarului.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul V. Nr. 1224 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 12 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
CLUJ 12 NOV 1924
Nr. 7358

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Politicianismul la serbările „ASTREI"

Cu puțin înainte ca dl Vasile Goldiș, președintele „Astrei" să-și înceapă discursul de deschidere, am aruncat o privire asupra publicului compact adunat în eleganta sală festivă a Palatului Cultural.

Am văzut o lume întreagă de harnici muncitori pe tărâmul minței și inimei românești intelectuali distinși, profesori meritoși, convinși preoți cu ochii iluminați de văpaia credinței — am văzut factorii, colaboratorii, militanți ca și modeștii și anonimii soldați ai splendidei și românești idei care a însuflețit și animează și astăzi tot atât de puternic întregul organism al „Astrei". Dar nu am văzut acolo oamenii cari trebuiau se fie și am mai văzut oameni cari nu aveau ce căuta acolo.

Nu am văzut acolo nici pe dl Iuliu Maniu, nici pe dl Vaida, nu am văzut pe nici un intelectual — afară de dl Sever Dan — din fracțiunea de partid națională condusă de dl Iuliu Maniu și nu am fi fost surprinși de absența lor în funcțiune de politiciani, ci de abținerea lor în calitate de membrii ai „Astrei".

Și cu atât mai remarcată a fost această absență, cu cât la precedentele serbări ale „Astrei" dl Iuliu Maniu se afirma cu multă ostentație, iar dl Vaida se agita cu caracteristica sa intempestivitate încadrați în agitația febrilă a partizanilor și miliției-nilor.

Nu mai de parte de cât la prima alegere când trebuia să se împlinească locul rămas vacant prin moartea mult regretatului și neuitatului Andrei Bârseanu — atunci când se înfățișeau două candidaturi, aceia a dlui N. Iorga și a dlui Vasile Goldiș — și la alegerea din anul care a urmat, la Timișoara, când a fost proclamat președinte al „Astrei" dl Vasile Goldiș asistau plini de bărbăție și entuziasm dnii Iuliu Maniu, Vaida și toți prietenii și clienții lor.

Nu a trecut de cât un an de atunci, și culturalii, patrioții intelectuali, oamenii cari poartă grija luminării poporului Ardealului, devotații tradiționali ai „Astrei" dnii Iuliu Maniu, Vaida și întreaga cohortă din jurul lor, găsesc de cuviință se absenteze în mod demonstrativ dela serbările „Astrei" din Arad. De ce? Nu este aceiași „Astra" care a luminat și care trebue se lumineze destinele culturale ale poporului?

„Astra" a rămas aceiași, președintele ei, sub raportul cultural e același, dar dl Vasile Goldiș nu mai are nuanța politică din trecut.

Și atunci, patrioții culturali, intelectualiștii români din fracțiunea partidului național condusă de dl Iuliu Maniu au hotărât să boicoteze „Astra" și au boicotat-o în chip brutal.

Dar, dacă unii din cei cari trebuiau să fie acolo nu au fost, în schimb au fost alții cari nu aveau ce căuta.

Ce caută acolo organizația electorală a Capitalei în frunte cu dl Trancu-Iași, oamenii cari nu au nimic nici cu „Astra" nici cu cultura românească, nici cu Ardealul?

Ce căutau acolo minusculii advocați takiști, cu reputații de strictă activitate de suburbie electorală, oameni cari nu au putut trece nici odată bariera care desparte lumea semidoctă de domeniul privilegiat al civilizației nici granița ce desparte politicianismul de coterie de marea politică națională?

Afirmarea politicianismului în jurul serbărilor „Astrei" dela Arad a făcut o penibilă impresie asupra publicului ardelenesc, care venise acolo călăuzit de idealul culturii naționale care planează într'o zonă infinit superioară meschinăriei politicei de răspântii și de echivoce culise

Inscripții

Nici odată! — Unul din intimi lui Anatole France, care a priveghiat cele din urmă clipe ale liniștitei agonii a marelui artist, spune că, nu cu mult înainte de a închide de vecie ochii trupești, el și-a îmbrățișat soția, și-a spus:

— De-acum nu am să te văd nici odată! Teribil cuvânt! In el se concretizează laconic și lapidar toată proporția dintre un sceptic și un credincios.

Pentru creștin acest teribil nici odată nu există nici în dicționarul nici în psihologia lui.

Omul credinței, spune pe patul morții, senin și convins, celora dragi, prin regretul vremelnicei despărțiri, un emoționant, un misterios și mistic: la revedere! Să știi că totul se sfârșește aci, într'o mână de țărână ori într'o băltoacă de noroi, în care se pierde tot ce a fost sensibilitate și gândire, sentimentalism și pasiune, scriind pe piatra funerară înfiorătoarea inscripție: Nici odată!

Sfânta Maria Tereza, cu o sublimă naivitate, spunea de Diavol, că e nefericit, fiind-că nu iubește. De o mie de ori mai nefericit ca Diavolul acel care nu crede!

Diodor

„Cea mai gravă insultă"

Ziarul iredentist „Szózat" din B-pesta cere darea în judecată a organuiui „Népszava" pentru „grava insultă" și „josnica calomnie" ce a adus-o ungurimei din Ardeal că ar fi . . . loială

Zilele trecute a apărut în ziarul „Szózat" un interesant articol datorit publicistului Gálocsy Arpád și intitulat „Népszava" și frații noștri rupți dela sânul patriei maghiare".

Asupra cititorului normal articolul face o impresie destul de comică. Asupra cititorilor „deșteptați" din Ungaria însă, de sigur, el a făcut o adâncă impresie, i-a făcut să și pomenească de mai multe ori de Dumnezeii maghiarilor care tolerează astfel de lucruri.

In cele de mai jos reproducem părțile esențiale din savurosul articol al „deșteptului" și „deșteptatului" Gálocsy Arpád.

*

„In grelele împrejurări de astăzi — scrie Galocsy — cineva și-a permis să comită o ticăloșenie de o gravitate extraordinară ce a scandalizat toată lumea. Făptașul este ziarul socialist „Nepszava" care a atăcat persoane în imposibilitate de a se apăra de învinuiri de acestea, căci dacă ar face-o ei ar fi grav pedepsiți pentru îndrăzneala lor".

Iată ce scrie acest, uitat de sine ziar „Népszava":

„Preoții (unguri N. R.) din Ardeal și Slovacia nu intenționează să se jertfească pentru patria maghiară.

Moșierii din Bănatul sârbesc sunt buni jugoslavi, după cum, mai înainte, au fost buni maghiari.

Nu există un singur capitalist în teritoriile rupte dela trupul Ungariei care ar vărsa lacrimi patriotice că granița este înaintea și nu la spatele lor".

Câtă ticăloșenie trebue ca cineva să scrie asemenea articole!... Cel care a îndrăznit să mărească cu astfel de calomnii murdare suferințele fraților noștri ce gem sub ocupația streinilor, nu poate fi decât un mișel și ticălos de cea mai lașă speță. O, scumpii noștri frați ce vă aflați dincolo de linia demarcațională!...

Nu aveți patrie în țara în care locuiți și cea mai mică manifestare patriotică (??) a voastră însemnează suferinți și temniță grea. Voi nu vă puteți deci apăra în fața mârșavei calomnii.

Am să ridic deci cu mânușa scoasă de pe păroasa și atât de murdara mână și aruncată ungurilor de sub ocupație.

*

Gestul meu este justificat și am datoria să-l fac căci cei de dincolo îmi sunt frați și știu că învinuirea este o calomnie!...

Atrag deci atenția procurorului asupra acestui articol. justiția maghiară are datoria să dea satisfacție ungurilor de sub ocupație atât de grav insultați.

Iar cel menit să aplice măsurile cuvenite este Statul maghiar, căci rareori i s'au adresat națiunei insulte atât de mari și murdare ca cea a lui „Nepszava".

Insulta cea mai gravă a fost rostită. Așteptăm consecințele.

*

Orice comentarii ar scădea farmecul și savoarea năzbâtiei iredentiste a veselului și nostimului domn Gálocsy Arpád.

Un cuvânt de apărare

de V. Bogrea, prof. univ.

Din partea dlui profesor V. Bogrea primim:

Cluj, 11 Nov. 1924.

Stimate d-le director,

Asum câteva săptămâni, fiind atacat de dl G. Bogdan-Duică printr'un articol din revista locală „Societatea de mâine", am trimis redacției respective cuvenitul răspuns.

Publicându-l, dl Duică a găsit de cuviință să adauge o notă, prin care declara solemn că nu-mi va răspunde nimic,

Polemica, pe care nu eu o provocasem, părea deci oprită aici, când, consecvent declarației sale, dl Duică revine la șarjă, printr'un nou articol îndreptat împotrivă-mi.

Față de acest nou atac, m'am crezut, firește, dator cu o replică, pe care am transmis-o spre publicare pomenitei reviste.

Până aici, lucrurile sunt oarecum normale.

Aflând însă de răspunsul mieu, dl Bogdan-Duică, care înțelege a se folosi de situația d-sale de membru în comitetul revistei pentru a ataca la adăpost de ripostă, amenință cu demisiunea, în caz că s'ar publica întîmpinarea mea. Iar, sub presiunea acestei amenințări, se vede, onoratul comitet de redacție, în care figurează și colegi de Universitate, ca dd. Ghibu și Lupaș, a avut cavalerismul de a decreta acum încetarea polemicei, refuzând cu seninătate dreptul de apărare al celui atacat, după ce uitase să discute măcar, la timp, legitimitatea și oportunitatea provocării, repetate, a dlui Bogdan-Duică.

În aceste condiții, va înțelege, cred, oricine, că, — lăsând acelui onorat comitet întreaga răspundere morală a procedeului, — mă văd silit a recurge la ospitalitatea ziarelor locale.

Am toate motivele să sper, stimate domnule director, că simțul dv. de dreptate nu-mi va refuza ceeace mi-au refuzat colegii din numita redacție, și vă rog să primiți pentru aceasta, împreună cu salutările cele mai distinse, cele mai bune mulțumiri ale mele.

V. Bogrea.

Sărmană obiectivitate!

Ocolind un răspuns loaial, direct și imediat, prin „asigurarea" superbă, că „nu voiu avea nici un respuns (*sic*) la respunsul mieu", d. G. Bogdan Duică îmi răspunde totuși, în numărul următor al revistei unde-și atribuie roluri de dictator, printr'un articol, plin de cele mai „obiective" insinuări la adresa mea.

Mai puțin strateg ca d. Duică, voiu răspunde imediat și punct cu punct.

1. Autorul monografiei despre Gepizi a găsit cu cale să publice, în prefață, un referat al profesorului Kossinna și o scrisoare a romanistului Meyer-Lübke asupra lucrării sale. Unii critici, ca d. O. Densușianu, i-au luat în nume de rău această indiscreție; alții ca cel dela „Ungarische Jahrbücher", au aflat chiar prilejul să vorbească disprețuitor de discreditul științii valahe, care și-ar da seamă că nu poate conta fără gir străin în lumea științifică occidentală. In ce mă privește, am luat pur și simplu act de cele două certificate germane și am trecut la cetirea cărții, fără a mă crede întru nimic angajat prin aprecierea exprimată în ele; iar, când, la capătul volumului, am ajuns la altă părere decât aceea a învățaților străini, nu m'am alarmat câtuși de puțin, ci mi-am spus-o cinstit, pe față. De altfel, atestatul germanistului nu se pronunță, asupra părții romanice (mai precis: române) din operă, iar scrisoarea romanistului nu spune, în esență, nimic mai mult decât ceiace știm azi cu toții: că, principial, prezența elementelor vechi germanice în românește nu se poate contesta.

Dar dl Duică ridică tonul, autoritar:

„Unde W. Meyer-Lübke și G. Kossinna au vorbit așa, — cerem respect, mai ales școalei iorghiste, caracterizată printr'o exagerată și neîndreptățită conștiență (*sic*) de sine".

Răspundem liniștit:

Faptul că cutare învățat strein — oricum s'ar chema el — „a vorbit așa", nu implică de loc, în mod necesar, că lucrul e în adevăr *așa*. (Ori ne-am cufundat pentru totdeauna în acel fetișism al „străinătății", care nu poate înțelege că, măcar în materie de istorie și limbă românească, verdictele streinilor, cari ne cunosc, fatal, mai puțin, nu pot fi privite ca „Wahrheiten in letzter Instanz?") Dacă e vorba, apoi, de „respect", acela trebue cerut — în bună și democratică obiectivitate — dela toți, iar nu numai — sau „mai ales" — dela „școala iorghistă", de care dl G. Bogdan-Duică, presentatorul volumului de „Omagiu lui N. Iorga", s'a ținut totdeauna foarte departe. Și, în sfârșit, dacă e vorba de „exagerată conștiință de sine", aceea — se va vedea îndată, unde trebue căutată.

2. Dl Duică insinuează că recensia mea ar fi fost scrisă în scop de a face atmosferă defavorabilă candidaturii dlui Diculescu la o catedră universitară din Cluj.

Dar directorii „Anuariului", în care a apărut recensia, știu bine — și o pot spune — că ea fusese depusă încă de acum un an și mai bine (August 1923), când nici nu se pomenia de vacanța și candidatura în chestie.

Dl Duică nu are, deci, măcar scuza unui „post hoc, ergo propter hoc" sofistic.

3. Luându-și cea mai marțială poză de care e capabil, dl Duică, care e neîndurat cu „îndrăzneala" celor ce nu-și apără decât demnitatea și convingerea ultragiate, ține să declare, că, atâta timp cât va face parte din „Facultatea sa", va veghia ca în ea să nu pătrundă decât forțe de întâiul rang (iar nu mediocrități superficiale, cu care se îndărătnicesc, diabolic, s'o înzestreze ceilalți colegi!) și, — fiindcă, în cazul special al catedrei de istorie universală, dsa nu face parte din comisiune, ci „numai asistă", dl G. Bogdan-Duică „avertizează în scris, că va con-

(*Urmare pe pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

trola de afară de comisie şi că va scrie încă". Aceasta, pentrucă dumnealui e „prieten obiectiv" al unuia dintre candidaţi şi mai e foarte „aspru cu cei ce nu voiesc să fie drepţi..." Drept care, dl N. Bănescu, preşedintele comisiunii, formate din oameni ca dd. N. Iorga, Romul Cindea şi alţii, e „avertizat" la rândul său, textual: Să ştie că îl privim, până la proba contrarie, cu încredere!"

„Proba contrarie" e, evident, eventualitatea unei alte păreri a comisiunii de cât acea a dlui Duică.

Şi notaţi că e vorba de un concurs, cu cercetarea unor lucrări de specialitate, cu o posibilă supunere a concurenţilor la examen, etc.

Iar d. Duică intervine, se îmbulzeşte, ameninţă cu piaţa, „terorizează"...

Ce ideie şi-o făcând dsa despre colegii de Universitate, când crede că e nevoie de ătari ingerinţe spre a-i sili să fie drepţi; ce ideie o fi având d. Duică despre dsa însuşi, când îşi asumă acest rol de „controlor de afară", — de „jandarm rural" al Universităţi, ar fi zis Coşbuc —; şi, mai pre sus de toate, ce ideie trebuie să-şi facă publicul cetitor despre probitatea conştiinţii academice, când un membru al corpului universitar crede necesar să adopte o asemene atitudine de matador, „avertizând" şi ameninţând în dreapta şi'n stânga?

Doamne! Dacă nici asta nu mai e „obiectivitate", lipsă de hipertrofie a „conştiinţii de sine", de „îndrăzneală", — atunci cuvintele nu mai au niciun înţeles!

4. De filosofemele din partea a doua a articolului dlui Duică, plin de date autobiografice interesând posteritatea şi de pecadile stilistice („citatul sociologului italian" e, în realitate, citatul dlui Duică din sociologul italian!), nu ne vom atinge: *Nolli (sic) me tangere*! (Nu ne atingem, precum vedeţi, nici de ortografia latinească a dlui Duică).

Şi nu ne vom atinge, fiindcă, atunci, ar trebui să întrebăm, între alte lucruri relative la „colaborarea culturală", cum se împacă preferinţa dlui Duică pentru „concepţia *transpersonală*" a culturii (mai presus de individual şi colectiv naţional) cu postulatul firesc, propovăduit şi de d-sa însuşi, al naţionalismului? Şi cum poate tăgădui d-sa, istoric literar, care ştie şi cum „înjesc veveriţele", rostul ironiei, ca mijloc de luptă civilizată împotriva exagerărilor de tot soiul?

Vom releva însă, că după mentalitatea noastră de „iorghişti" incurabili, a spune, — cum a făcut d. Duică, — că o recensie e „rău intenţionată", nu este a te mărgini în „domeniul purei intelectualităţi" *(Kritik der reinen Vernunft!)*, iar faptul, că nu poţi pune în loc, *stante pede*, o „altfel de realitate", nu-ţi ridică dreptul de a mărturisi că — după judecata ta — „realitatea" „descoperi ă" de cutare e falsă sau iluzorie.

De acest drept s'a folosit subscrisul în recensia blestemată ce i-a atras fulgerele „pedepsitoare" ale acelui răzbunător al „ştiinţii insultate" care e domnul G. Bogdan-Duică, persoană eminamente „obiectivă", care n'a insultat nici odată ştiinţa sau conştiinţa colegilor săi.

V. Bogrea.

O rusine

Ziarul „Nagyvárad" transformat de câţiva profesori români nemulţumiţi, în for de judecată a persoanelor şcolare.

Câţi-va profesori orădăni s'au prezintat în repetite rânduri la ziarul evreo-maghiar „Nagyvárad" din Oradea-Mare cerând publicarea mai multor învinuiri de ordin administrativ la adresa dlui inspector Gocan şi a dlui director de internat Ion Pop.

Ziarul „Nagyvárad", după cum era de prevăzut, a satisfăcut cererea celor câţiva profesori, simţindu-se îndeosebi de măgulit din motive lesne de înţeles.

In ceeace ne priveşte pe noi suntem cei dintâi cari recunoaştem dreptul criticei. De aici însă, până la transformarea ziarului „Nagyvárad" în tribună a chestiunilor româneşti este o mare distanţă.

Dd. Gocan şi Pop sunt cunoscuţi ca buni români, cari şi-au îndeplinit întotdeauna datoria atât din punctul de vedere al învăţământului, cât şi din cel al intereselor elementului românesc. Nemulţumirile faţă de activitatea dumnealor cad în competinţa autorităţilor superioare şcolare şi a dlui ministru al instrucţiunei publice, dar nici de cum în a cititorilor organului evreo-maghiar „Nagyvárad", care numai for de judecată a persoanelor şcolare nu este.

Ne mirăm că acest lucru atât de simplu nu a fost înţeles de cei ce au bătut la uşa redacţiei ziarului maghiar şi ne întrebăm:

Ce educaţie cetăţenească românească pot da elevilor profesorii din cari lipseşte în măsură atât de mare simţul de demnitate naţională?

Oare în era maghiară profesorii unguri au recurs, vre-odată la coloanele „Românul"-ui de la Arad sau ale „Gazetei Transilvaniei" de la Braşov când aveau dor de harţe personale?

40729/E.—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 1 Decemvrie 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de;

a) 100 buc. stâlpi de brad,
b) sticle de lămpi,
c) uleiu de in fiert,
d) ziperig în bucăţi,
e) articole de asbest şi cauciuc,
f) cârpă albă şi cârpă de resturi de saci.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte. Ofertele se vor face pentru fiecare poziţie în parte.

D 351 **Direcţiunea Reg. C. F. R. Cluj.**

Regatul României Subprefectura judeţului Arad

No. 16821/924.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţă generală că nou înfiinţata „şcoală de notari" din Arad în conformitate cu dispoziţiile ordinului Ministerului de Interne No. 63588—1924 din 3 Noemvrie 1924 se va deschide la 1 Decemvrie 1924.

Se primesc elevi, cari întrunesc condiţiunile cuprinse în §-ul 15 a Regulamentului referitor la şcoalele de notari comunali şi cercuali No. 120.000—1913 N. I. şi anume 8 cl. de liceu sau studiile echivalente prevăzute prin dispoziţiile suplimentului dela amintita ordonanţă de exemplu: şcoala comercială cu bacalaureat, şcoala de agronomie din Cluj, şcoala militară pentru ofiţeri. In anul prezent vor putea fi primiţi şi cei fără practica de un an prevăzută în punctul b. a §-lui 15 a Regulamentului No. 120 000/1913 însă fără de acestea vor fi preferiţi cei cu practică.

Dacă numărul ascultătorilor nu va fi complect cu aceştia escepţional în anul acesta se vor primi şi elevii cu 6 şi 7 clase de liceu sau şcoală comercială fără bacalaureat însă numai dacă an practică de cel puţin un an.

1. Trebue să fie cetăţean român şi să cunoască bine limba ţării în scris şi în vorbire.
2. Să fie cu viaţa nepătată şi sănătos.

Cererile impreună cu actele justificative şi anume:

1. Certificat de studii,
2. Certificat de practică,
3. Certificat de apartinenţă,
4. Declaraţie că cunoaşte limba ţării în scris şi vorbire, şi
5. Certificat medical.

Se vor înainta la adresa „Direcţiunei Şcoalei de notari din Arad" (Subprefectura judeţului Arad) cel mai târziu până la 25 Noemvrie a. c. Examenul de admitere va avea loc în ziua de 29 Noemvrie 1924. Cursurile îşi vor lua începutul în ziua de 1 Decemvrie 1924.

Frecventarea cursului este obligatorie şi examene particulare la finele de an nu se admit decât celor amintiţi în punctul b. a §-lui 25 a Regulamentului No. 120.000/1913.

Dr. Lazar, subprefect:
D 352 directorul şcoalei de notari din Arad

O invenţie senzaţională

Membrul orchestrei Teatrului maghiar, violoncelistul *Andrei Répay*, fostul profesor de musică în fostul Conservator de musică din Cluj, a inventat un instrument, care aplicat în ori şi ce instrument musical cu coarde, ca violine, viole, cellouri, contrabasuri, este în stare a-i schimba caracterul şi ridica tonul instrumentului, precum şi timbrul lui.

Inventatorul a numit această invenţiune, asupra căreia a şi obţinut patenta de privilegiu sub Nr. 5246 şi 9940, *acusticon*, care este introdus în violină ori în instrumentul respectiv, astfel, că se scoate sufletul de lemn (popul) din instrument şi în locul lui se introduce acusticonul. Violinele provăzute cu acusticon capătă un sunet mai puternic, mai nobil, plin şi mai fermecător, ridicând de sine înţeles şi valoarea instrumentului în care este introdus. Introducerea lui se face fără ca instrumentul să fie desfăcut.

Scriitorul acestor şire, aflând că şi alţi violinişti de forţă din localitate şi-au provăzut instrumentele cu acusticon, şi-a predat două violine ca să fie provăzute cu acusticonul lui Répay şi a rămas frapat de schimbarea produsă de acusticon. Pentru aceasta recomandă călduros şi altora invenţia lui Répay.

Dr. I. Cl. Iuga.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Concertul mandolinistului Simicel in Ardeal

Răspunzând dorinţei generale a publicului ardelean, care i a apreciat în destule rânduri virtuozitatea, mandolinistul Simicel a hotărît să dea o serie de concerte în principalele centre ale Ardealului. Organizate cu un bogat program din cei mai mari maeştri ai muzicei, concertele artistului Simicel vor fi pretutindenea un rar şi distins eveniment artistic.

Iată ordinea concertelor: Duminică 16 Nov. Dej, Joi 19 Nov. Baia-Mare, Sâmbătă 22 Nov. Beclean, Duminică 23 Nov. Gherla, Marţi 25 Nov. Alba Iulia, Miercuri 26 Nov. Aiud, Joi 27 Nov. Reghinul-Săsesc, Sâmbătă 29 Nov. Uioara, Duminică 30 Nov. Blaj.

Seria concertelor se va termina cu un mare coacert la Teatrul Naţional din Cluj, care se va da în ziua de 7 Decembrie.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Boicotul contra inginerilor chimişti români

Elevii Şcolii Superioare de Comerţ din Târgu-Mureş au vizitat zilele trecute sub conducerea profesorului lor de fizico-chimice dl Liviu Codarcea mai multe fabrici şi uzine din Cluj.

Cu acest prilej s'a constatat că inginerii chimişti angajaţi de aceste fabrici nu numai că nu sunt români, dar nici măcar cetăţeni ai ţării nu sunt.

Inginerul chimist de la fabrica „Iris", este de pildă german. De asemenea şi cel de la fabrica de băuturi spirituoase Bognár şi Szilágyi.

La turnătoria de fier inginerul chimist este cetăţan austriac. Angajatul fabricei Renner încă nu are calitatea de cetăţean român.

Suntem informaţi din sursă sigură, că direcţia fabricelor amintite refuză categoric angajarea inginerilor români, chiar şi când au licenţa de la cele mai renumite Universităţi din Franţa şi Anglia.

Un grup de aceşti ingineri chimişti români cari au făcut considerabile jertfe pentru a'şi termina studiile în streinătate, în urma boicotului fabricelor minoritare sunt acum siliţi să se înapoieze în Franţa să'şi câştige acolo pâinea, oricât de dorniei ar fi fost ei să stea în ţara lor natală şi să servească interesele neamului românesc.

Reclama este sufletul comerţului

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Preţurile pieţei şi preţurile maximale

O anchetă oficială pe piaţa de alimente

Variaţiunile la preţul cărnei de porc — Cauzele scăderii preţurilor — Preţurile făinelor şi laptelui — Primăria în faţa unei alternative: liberă concurenţă sau preţuri maximale?

De aproape o lună de zile chestiunea preţurilor maximale preocupă în mod intensiv opinia publică şi autorităţile din Cluj. Cu toţii ne aşteptam la o scădere a preţurilor, care însă nu se mai produc. Abia la două articole maximate şi anume la carnea de porc şi la făină preţurile au scăzut sub cele maximale. Incolo scumpetea este în plină ascensiune.

Faptul scăderii preţurilor cărnii de porc sub cele maximale a produs oarecare senzaţie. Lucrurile s'a petrecut aşa că firma „Fraţii Szigeti", din Piaţa Mihai Viteazul a ieşit din asociaţia măcelarilor şi după aceasta a vândut carnea de porc cu 40 lei chilogramul în timp ce era maximată la 48—52. In scurtă vreme apoi, constrânşi de concurenţă, măcelarii ceilalţi s-au văzut nevoiţi să reducă şi ei preţurile. Făina se vinde cu 25 bani sub preţurile maximale.

Astfel stând lucrurile, evident, că primăria trebuia să caute să iasă din această încurcătură, când preţurile maximale sunt mai urcate ca acele de pe piaţă.

Măcelarii şi brutarii au fost invitaţi la primărie, discutându-se cu ei asuprind, modalităţii de asanare a actualelor împrejurări. Unii au propus desfiinţarea preţurilor maximale alţii au cerut menţinerea lor, aşa că rezultatul acestor tratativc este aproape nul.

Dar studiindu-se mai de aproape situaţia, s'a văzut că la multe articole preţurile maximale nu sunt respectate, vânzările făcându-se mai scump. Odată constatat acest fapt s-a pus din nou problema controlului pieţii, cerându-se un concurs efectiv al publicului. Se înţelege, consumatorii nu s'au grăbit de loc cu reacţiunea ce se aştepta din partea lor, iar controlul oficial a rămas şi pe mai departe aproape inexistent. Doar atât că au luat fiinţă comisiuni de examinare a preţurilor, cu menirea de-a constata adevărata stare de fapt.

Dupăcum se vede problema este foarte complexă şi găsirea remediilor de înlăturare a răului existent nu este uşoară. In şedinţa sa de astăzi consiliul orăşenesc va trebui însă să aducă o hotărâre în această privinţă. D. consilier Aurel Moga depune multă stăruinţă pentruca hotărârea consiliului să poată fi cât mai în conformitate cu necesităţile zilelor de azi. Astfel ieri, spre a se convinge personal şi la faţa locului despre mersul pieţii dsa a făcut o inspecţie la mai multe măcelării, magazine de făină şi pe piaţa laptelui.

Primul magazin vizitat a fost măcelăria Fest şi Hajdu, în vitrină cu un mare afiş pe care scrie 40 lei carnea de porc. Intraţi înăuntru proprietarul ne spune că vinde carnea de vită pe preţurile maximale 24—26 ei chilogramul de prima calitate, calitatea a doua 16—18 lei. La viţei sugaci chilogramul 28—36 lei, iar ceilalţi viţei pe preţul vitelor. Carnea de porc 40—44 şi untura 70 lei chilogramul.

Trecând de aici la „Fraţii Szigeti constatăm cu surprindere plăcută că această firmă a scăzut la 36 lei chilogramul de carne de porc. Unul dintre proprietari ne istoriseşte, antecedenţele ieşirei lor din asociaţia măcelarilor, cărui fapt i-se datoreşte actuala scădere a preţurilor la carnea de porc. Altminteri preţurile ar fi rămas tot urcate, cu toate că porcii se vând relativ ieftin şi aceasta deoparte pentrucă stagnează exportul, dealtă parte pentrucă a dat boala în porci şi îngrăşătoriile, spre a putea vinde cât mai mult, au redus preţurile. Imprejurările actuale se vor prelungi până în Decemvrie sau Ianuarie, când va da ger, căci atunci încep să lucreze fabricele de salam, ceea ce va urca iarăşi preţurile. Preţul de 36 lei chilogramul nu e un preţ de câştig, ci numai de concurenţă. Preţurile nu mai au nici un rost, căci este greu de tot să le stabileşti de aşa fel ca să corespundă situaţiei reale de pe piaţă. La carne n'adaugă decât cuvenitele 10 procente de os şi dau carne de prima calitate. Slănina o vând cu 66, iar la vită şi viţei au aceleaşi preţuri ca toţi ceilalţi măcelari, adecă preţurile maximale.

Măcelăria Gürsch, care furnizează pentru armată are următoarele preţuri: carne de vită cal. I. 24 lei, cal. II. 16 lei. Viţel sugaci 32 lei. Porc 40 lei, iar untura 70 lei. Aceleaşi sunt preţurile la aproape toate măcelăriile. Totuşi sunt unele ca bunăoară Barabás, care vând carnea de porc cu 48—52 lei, adecă pe preţurile maximale.

Şi interesant, că lumea cumpără şi dela acestea ca şi dela ce lelalte. Cumpărătorii şi măcelarii aceştia spun, că ceilalţi măcelari aţumă şi prelucrează carnea cea mai bună, pe care o vând pe preţuri urcate, din care-şi acopăr apoi pierderea dela preţurile scăzute.

Acelaş lucru ni-l spune şi proprietarul unui restaurant şi al unei pensiuni, cari cumpără carnea de porc numai pe 48—52 lei, afirmând când cea ieftină nu corespunde exigenţelor publicului.

Interesantă este piaţa laptelui, unde s'a trecut de mult peste preţurile maximale de 6 şi 7 lei vânzându-se pe 8—10 şi chiar până în 14 lei kilogramul.

Lăptăriile mai mari au încetat să mai desfacă laptele, căci nu-l pot vinde pe preţurile maximale. Laptele este deci prelucrat în brânză şi unt. Cauza acestei stări de lucruri este scumpirea transportului, care face la 100 kilograme de lapte 302 lei.

Piaţa de făină prezintă cele mai mari condiţiuni de stabilitate. Făina se vinde cu 25 bani sub preţurile maximale kilogramul. Dar făina cea neagră este de o calitate atât de proastă, încât numai amesteeată cu calităţi superioare este consumată. Aprovizionarea cu făină de grâu a oraşului este asigurată până în Ianuarie. Tendinţa grâului este de-a se urca.

*

In şedinţa sa de astăzi consiliul orăşenesc e pus în faţa unei alternative greu de rezolvit. Sau va desfiinţa preţurile maximale, dar e întrebarea oacă legea speculei permite aceasta, sau va încerca să le fixeze în conformitate cu situaţia de pe piaţă.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

Citiţi şi răspândiţi:
«Infratirea Poporului»
cea mai bună gazetă săptămânală.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

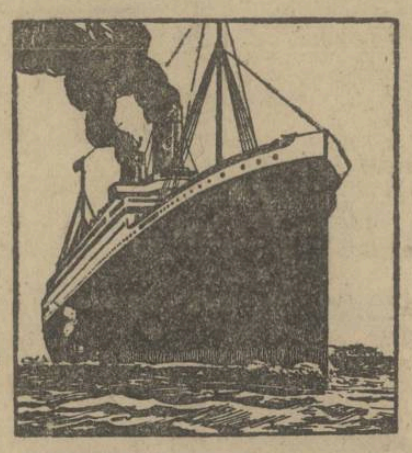

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Pera, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Lloyd-Exp. 34

Cronica Sportivă

Sfarsitul campionatelor de toamna

Sensaţionala înfrângere a C. F. R. de către Academia (2:0). — Tenorul Grozăvescu — sportsman

Sub auspiciile distinsului cântăreţ, s'au desfăşurat ultimele întreceri din acest sezon. Nelipsit dela matchuri în trecut, a rămas şi după ce a atins culmi de glorii nebănuite un prieten prieten fidel al sportului. Vechile reminiscenţe, relaţiile de prietenie cu sportsmanii universitari, cu toate că soarele era cu dinţi, l'au îndemnat să-şi revadă „colegii în arta fotballului", prezenţa lui determinand victoria Universităţii. Duioase scene s'au petrecut Duminică în garderoba clubului „U", începând dela sfioasa şi candida sărutare a lui Bonci până la furtonoasa îmbrăţişare a lui Csöves şi Toni Mureşan. „Grozavul" ţinea cu orice preţ să vadă goaluri şi de aceia a crezut să intervină personal, mai ales că era cu doamna şi ştiut este că doamnele sunt foarte supărate când matchul să termină fără marcări. Păcat că intervenţia s'a produs numai după primul halftime, căci băeţii fă ceau altfel minuni. Dar „capul" lui Bonciocat trimis ideal în goal, echivalează ci jumătatea de duzină comandată de „Csutka". Insemnătatea zilei de eri se rezumă în contractul de mutuală sprijinire a lui Grozavescu şi „U", adecă „Grozavul" va da un concert în favoarea „U", iar aceasta la caz de nevoe va aranja o întrecere de fotbali în favorul lui Grozavescu (se zice pentru acoperirea speselor de drum pe distanţa arena sportivă a oraşului-Metropolitan Oper). Se dă ca sigur că înainte de plecarea sa în America va lua lecţii de box dela dl Ing Salvan, iar Toni Mureşan se va îngriji de imitarea tenorului în tainele trântei — căci atâtea calităţi se cerez dela un cântăreţ pe noul continent. Iată darea se seamă a întrecerilor de eri.

Universitatea şi KKSE 1:0, (0:0) Sampionat cl.

Echipa universitarilor se prezinta cu rezerve în locul lui Guga şi Huza, în timp ce comercianţii şi-au întărit rândurile cu cei mai buni jucători. De fapt eri au jucat cei mai buni combatanţi faţă de cea mai straşnică apărare din Cluj. Lupta a fost dârză, bogată în variaţiuni şi momente enervante şi era cât pe aci să se termine cu un rezultat nul. Jocul porneşte cu multă vioiciune şi ambiţie din partea comercianţilor, pentru ca să se termină în semnul superiorităţii absolute a „U". Shooturile puternice ale lui Krieshofer şi imposibilitatea înaintaşilor „U" de a transforma, formează senzaţia primei reprize. „Mânjii" din KKSE şi-au arătat de multe ori copitele, dar au găsit un excelent „maistru" potcovar în dr. Hirsch (U).

Intr'adevăr avântul tinerese a făcut pe Kaşişti să confunde de multe ori mingea cu adversarul, ceeace evident a dat naştere la violente ciocniri. Pe la sfarşitul reprizei se judecă pedeapsă contra KK E Giurgiu I. lansează ideal spre centru când vigilentul Bonci făcând salt în înăltime, careiar fi asigurat şampionatul în această dexteritate, trimite cu capul mingea la destinaţie. Goalul a fost decisiv pentru şampionat. „U" rămâne definitiv campioana întrecerilor de toamnă, putând să treacă liniştită la odihna de iarnă, căci fiecare jucător şi-a făcut cu prisosinţă datoia.

Victoria—KMSE 9:0. Samp al. I. Ploaia de goaluri nu reprezinta raportul fidel de forţe. KMTE se mişcă viguros în câmp, face eşiri periculoase însă fără rezultat. Prima repriza mai resistă atacurilor vehemente ale Victoriei, pentru ca apoi să primească rezignat droaia de goaluri. Victoria a ajuns în locul al doilea şi dacă va învinge şi Academia, locul acesta-i rămâne asigurat.

Arena CFR

Academia—CFR 2:0. Infrângerea ceferei a fost cea mai mare sensaţie a zilei. Prin Victoria preţioasă şi frumoasă de eri Academia a scăpat din zona periculoasă a căderii din cl. I. Desvoltarea technicei este atât de evidentă încât Academia promite la primăvară a fi un adversar foarte periculos. Mândria Academiei poate fi cu atât mai mare cu cât CFR a fost nebătută.

KAC—Haggibor 4:0. A doua surpriză a fost bătaia straşnică a echipei sioniste. Am mai spus că norocul tradiţional a părăsit pe evrei. Ruşinea este mare, KAC fiind complect handicapat.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa la administraţie.

Piano scurt excelent de vânzare. Calea Victoriei 115. D 349

De vânzare un vijlă engleză de nouă luni. Adresa la Strada Căpitan Ignat (Szondi-u.) No. 3.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Miercuri, 12 Noemvrie

CINEMA SELECT
Nibelungii
Poemul eroic german cu renume mondial pe film. Scris pentru film de *Thea Harbon*, aranjat de: *Fritz Lang*. In rolul principal; *Hanna Ralph şi Paul Richter*

CINEMA URANIA
O lupta pe fundul marii
Dramă de aventuri americană în 7 acte.

CINEMA APOLLO
Şoarecii Gri
Dramă criminală sensaţională Partea I 8 acte americană din viaţa epaşilor. In rolu principal: *Emilio Ghiani* za la mort.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Ultime informații

— Mâne seara, Miercuri 16 Noembrie va avea loc la Turda, concertul renumitului mandolinist Simicel. Publicul din Turda pregăteşte o frumoasă primire artistului fin şi muzicantului de gust care este Simicel.

— Consistorul superior al bisericii unitare ungureşti a ţinut zilele trecute obicinuita şedinţă anuală, la care au fost înşirate din nou toate acuzaţiunile aduse autorităţilor române de către episcopul reformat Carol Nagy la Senat. In numărul nostru de mâine vom reveni mai pe larg.

— Ministerul de interne a cerut primăriei locale să întocmească de urgenţă listele de cetăţenie din Cluj.

*** Aucţiunea de lucruri de Artă şi Antichităţi.** „Arta" în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucţiune de pictură, mobilă, porţelan, sticlărie, covoare, argintării, şi alte obiecte de artă, şi anticităţi de provenienţă din case (boereşti) nobile şi alte proprietăţi particulare, care aucţiune emulează cu cele din capitală. *Expoziţia obiectelor* va dura de la 14 Nov. 1924 oarele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitaţia* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 şi 30 minute. 58

* Mulţumim tuturor acelora, cari cu prilejul morţii iubitului nostru soţ şi tată, ne-au exprimat condolenţele lor. Deasemeni mulţumim d-lor medici Mátyás Mátyás şi Tiberiu Vári, pentru tratamentul lor devotat lui Martin Friedmann şi fii.

*** Profesoară reputată dă lecţiuni de limba franceză şi română. Conversaţia se poate face în limba germană până la învăţarea celor două cursuri. Relaţiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineaţa, în fiecare zi de lucru.** D 342

— D. consilier orăşenesc Aurel Moga, însoţit de d. Stan şi un redactor al ziarului nostru a făcut eri o anchetă pe piaţa Clujului. In cursul acestei anchete s'a constatat că în general preţurile maximale nu sunt respectate. Se vinde şi mai ieftin dar şi mai scump. Astfel carnea de porc este pusă în vânzare de majoritatea măcelarilor pe 40 lei chilogramul, iar firma Fraţii Szigeti a redus preţul la 36 lei, pentru a face concurenţă măcelarilor grupaţi în asociaţie. Conducătorii acestei intreprinderi spun că tot mai au şi puţin câştig pe lângă aceste preţuri. Scăderea arătată se datoreşte stagnării exportului de porci, precum şi boalei de porci, din care cauză porcii îngrăşaţi sunt vânduţi. Carnea de vită se vinde pe preţurile maximale de 24—26. La lapte nu se respectă preţurile maximale, vânzându-se pe 8—10 lei, maximarea fiind la 6—7 lei. Făina este mai ieftină cu 25 bani ca preţurile maximale. In altă parte a ziarului nostru publicăm o dare de seamă amănunţită asupra acestei anchete.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

— Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor române greco-catolice din Cluj aranjează pe ziua de 13 Noemvrie (Joi) seara la orele 8 în sala Redutei (strada Memorandului nr. 21) o serată dansantă. Costumele naţionale sunt preferite. Va cânta muzica militară. Taxele de intrare: de persoană 60 lei, de familie 120 lei. Dnii studenţi plătesc 20 lei.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— Venind în turneu cultural prin Ardeal, sosesc la Cluj în ziua de 30 Noemvrie la ora 10 a. m. 12—14 scriitori români, cari în seara aceleaş zile aranjează o şezătoare literară la Teatrul Naţional.

— D. Alex. Lapedatu, ministrul cultelor, a promis că donează 50 biblioteci pentru şcolile din judeţul Cojocna. Aceasta încă în cursul anului curent. Anul viitor numărul acestor biblioteci va fi sporit. In bugetul pe anul viitor al ministerului cultelor d. Alex. Lapedatu a prevăzut peste 2 milioane lei pe seama bisericelor din judeţul Cojocna. D-sa a mai dat 200,000 lei pentru capela metropoliei din Blaj şi 100,000 lei pentru Institutul Recunoştinţei tot din Blaj.

— Dl prefect Sept. B. Mureşanu a tratat la Bucureşti chestiunea bugetelor oraşului şi al judeţului. Deasemeni a avut o consfătuire cu dl ministru Alex. Lapedatu, desbătând nevoile reparării bisericilor din judeţul Cojocna. Cu dl C. Anghelescu, ministrul instrucţiunii dl prefect a avut o convorbire în chestiunea noilor construcţiuni şcolare din judeţul Cojocna.

— Ieri după amiazi a avut loc la primărie o consfătuire prezidată de dl prefect Sept. B. Mureşanu şi luând parte dl primar Utalea şi reprezentanţii birjarilor şi întreprinderilor de autobuse. S'a discutat chestiunea întocmirii unui regulament al circulaţiei birjelor şi autobuselor la Cluj.

— In sala Reduta, primăria oraşului va deschide un cinematograf comunal.

— In şedinţa de astăzi a consiliului orăşenesc au fost stabilite noile preţuri maximale.

— Uniunea uzinelor electrice din Ardeal şi Banat a ţinut astăzi o consfătuire la camera de industrie şi comerţ, la care a luat parte şi dl Octavian Utalea. primarul oraşului.

*

— „Crucea Roşie" filiala Cluj aranjează în 16 Nov. Duminecă d. p. la 6 oare în Redută un Matineu dansant, cu producţii interesante, la bufet vor servi doamnele din comitet, întrare de 40 Lei şi 20 Lei pentru studenţi. Nu ne îndoim că toţi oamenii de bine îşi vor da întâlnire acolo, răsplătind prin numeroasa lor prezenţă munca desinteresată, ce comitetul prestează cu atâta tragere de inimă în interesul scopului umanitar la care s'a înrolat. La 22 Noemvrie, Sâmbătă va ţinea conferinţă la Universitate tot pentru „Crucea Roşie" apreciatul Prof. Univ. d. V. Bogrea, ora exactă se va indica ulterior prin ziare.

— In ziua de Joi 13 Noemvrie îşi celebrează cununia religioasă d. Laurian Guguian, medic veterinar şi director al abatorului local cu d şoara Elisabeta Dimoftache.

Tribuna liberă*)

Direcţiunea Cinematografului SELECT, roagă respectuos onoratul public a se prezenta la timp la reprezentaţiile filmului NIBELUNGII, intrucât afluenţa fiind foarte mare regrezentaţiile vor incepe după un orariu inainte stabilit.

*) Administraţia nu la responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

Sindicatul micilor morari din Ardeal şi Banat

Duminecă a avut loc în Cluj, la Camera de Comerţ şi industrie — adunarea de constituire a „Sindicatului morarilor mici şi mijlocii din Ardeal şi Banat.

La adunare au luat parte delegaţii regionalelor înfiinţate de curând la Timişoara, Arad, Salonta, Oradea, Satumare, Cluj, Dej, Tg.-Mureş, Sibiu, Ciuc, Deva — reprezentând 250 mori.

Sindicatul nou înfiinţat are sediul în Cluj — în palatul Camerii de Comerţ şi Industrie şi e pus sub conducerea centrală a presidentului ales în persoana dlui Vasile C. Osvadă, ajutat de presidenţii a 9 regionale şi trei secretariate administrative în care a fost organizat Banatul şi Ardealul. Aşteptăm cele mai bune rezultate dela această organizare a industriei agricole.

Raspanditi „Infratirea"

O mare cantitate de perdele din dantela
Marca Siag
în toate lăţimile, piele şi linoleum, Galoci (pantofi de noroi)
Marca Wimpassing
pentru bărbaţi, dame şi copii în toate mărimile
sub preţul de cumpărare pot căpăta revânzătorii
Iosif Pollák
agent com. Cluj, Str. R. Maria 38

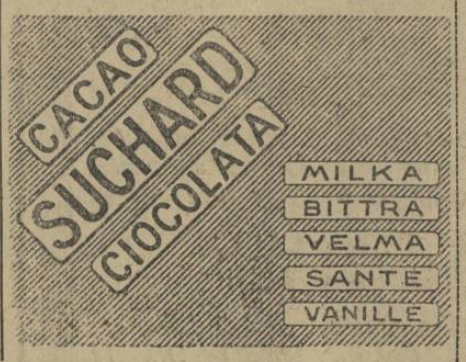

Rolul Camerelor de Comerţ

Conducătorii să-şi înţeleagă misiunea! Lămuririle dlui M. Romanovici

In urma unui incident care a avut loc nu de mult la „Sfatul Negustoresc" când dl Căciulă, secretarul Camerei de Comerţ, şi-a permis să nege dreptul de discuţie în materie economică a acestei organizaţii, ni-am adresat dlui Romanovici, care a binevoit să ne dea următoarele lămuriri asupra felului cum trebuie înţeleasă instituţia Camerelor de Comerţ ca şi rolul ce revine conducătorilor acestor instituţii:

„Ultima întrunire a Sfatului Negustoresc mi-a adus o surpriză nouă prin accentuarea care s-a făcut relativ la competinţa de discuţie asupra unor chestiuni mai mult decât importante din viaţa noastră de toate zilele. Mi se pare, că se caută să se dea o importanţă cu totul deosebită unei stări defapt, care se datoreşte numai imprejurărilor.

Cred, că se înţelege greşit diferenţele între Sfatul Negustoresc, Camera de Comerţ, Asociaţia Patronilor, Uniunea Industriaşilor, Micii Industriaşi şi alţii. Sfatul Negustoresc este reuniunea comercianţilor şi industriaşilor dintr'o localitate sau dintr'o regiune. Este o organizaţiune recunoscută ca persoană morală însă neoficială. Tot aşa şi celelalte organizaţiuni. Camera de Comerţ trebue să fie formată din tot ce este mai select în acestea organizaţii numite mai sus şi este semioficială, pentrucă reprezintă interesele întregei clase a acelor pe care-i reprezintă pe lângă guvern şi ca urmare a acestei situaţiuni este organizată de aşa natură, încât să dea datele, de care are nevoe guvernul în diferitele sale acţiuni.

Datorită acestui fapt Camera de Comerţ se imparte în două:

1. Reprezentarea intereselor economice a membrilor săi din circumscripţia în care se găseşte, şi aceasta reprezentare deci nu poată să o facă decât acei, cărora li s'a încredinţat conducerea de către alegătării Camerei de Comerţ şi care se înţelege că susţin programul lor.

2. Partea administrativă în legătură cu cele arătate mai sus, care desigur că trebue să fie destul de bine reprezentată şi are nevoe de specialişti şi specializati.

Atâta vreme, cât părerile Camerei de Comerţ trebue să emane dela conducătorii ei reali, găsesc o datorie a acelora, care şi-au asumat aceasta răspundere faţă de alegătorii lor, nu trebue să aibă loc vre-o manifestaţiu ne economică din partea oricărei din cele arătate mai sus, în care Camera de Comerţ să nu-şi spună cuvântul autorisat.

Este bine ca toţi comercianţii să cunoască aceasta chestiune, pentrucă dacă în Ardeal s-a făcut un uz prin a se trimete funcţionarii Camerilor de Comerţ pentru a reprezinta Camera de comerţ în diferite ocaziuni de manifestare economică, cred, că s'a datorit mai mult faptului, că ei cunoşteau limba română. Este uşor să exemplificăm şi cred că este suficient să vă atrag atenţiunea că în vechiul regat nu este acţiunea economică la care să nu ia parte Camera de Comerţ şi în care ocaziuni totdeauna este reprezentată numai prin preşedinţi, vicepreşedinţi alţi reprezentanţi reali ai ei.

Ţin să adaug cu aceasta ocaziune, că este de condamnat oricine îşi asumă situaţiuni şi uită, că au obligaţiuni de indeplinit, sacrificând de multe ori chiar interesele.

„Ca să revin la chestiunea dela care am plecat, după cum am explicat şi în întrunire, chestiunile economice se discută totdeauna din două puncte de vedere:

„Punctul de vedere teoretic şi care rămâne în cea mai mare parte economiştilor de carieră, şi

„punctul de vedere practic, care urmează să fie discutat de practicieni adică comercianţi industriaşi şi alţii. Şi dacă din acest punct de vedere se pune chestiunea, nu înţeleg, şi nici nu era locul pentru obiecţiunea funcţionarilor Camerei de comerţ. Căci Camera de comerţ, Sfatul Negustoresc şi celelalte asociaţiuni nu suntem toţi decât una".

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ
a ASOCIAȚIUNII
SIBIIU

Anul V. Nr. 1225 | 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI | Joi 13 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ÎNȚELEGERE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 lei

Spre cucerirea realităților naționale

Cu prilejul unei conferințe a dlui prof. I. Lapedatu

Revista „Societatea de Mâine" a avut fericita inspirație să publice în ultimul său număr conferința rostită de dl profesor Ion Lapedatu la deschiderea cursurilor Academiei de Comerț din localitate. Recetită în întregime, această conferință este un minunat îndreptar pentru tineretul pe care învățământul universitar îl aruncă în viață, un îndreptar plin de înțelepte observații și învățăminte pentru foarte mulți dintre intelectualii noștri.

Dl profesor Ion Lapedatu, un reputat economist și o minte adânc pătrunzătoare, ridică în conferința d-sale în primul rând o chestiune esențială în mecanismul educației noastre școlare. D-sa constată ignorarea realităților practice ale vieței în sistemul nostru de învățământ — de multe ori chiar în ceea ce numim învățământ — de multe ori chiar în ceea ce numim învățământ practic — și îndeamnă studențimea să se îndrume singură și din timp către viața practică. Cunoștințele teoretice predate în școli au scopul nu de a creia desrădăcinați, ideologi plutitori în căile văzduhului sau ale utopiei, ci de a pătrunde mai adânc înțelesurile multiple și complexe ale vieței, a le înțelege, a le stăpâni și a le modela după împrejurări și cerințe. Astfel înțeleasă instrucțiunea, ea ne poate da garanțiile isbânzii de mâine.

In deosebi pentru noi în Ardeal, problema aplicațiunei practice a cunoștințelor teoretice are o importanță capitală. Triumfători în realizarea cauzei naționale, trecutul de nedreptăți și silnicii ne fură încă triumful realităților sociale. Generațiile românești ale trecutului au fost sistematic excluse și de la învățământul unei culturi firești sufletului lor și de la beneficiile unei vieți sociale complecte. Intelectualii noștrii au trebuit să le mlădie unei culturi impuse care nu era a noastră și aceasta pentru un număr restrâns de îndeletniciri sociale: avocat, preot, profesor sau învățător și mai rar, funcționar de bancă Generația care se ridică este, în adevăr, așa cum o numește d. prof. Ion Lapedatu, „generația fericită". Ei i s'au deschis toate căile, zăvorâte altădată; ei îi revine gloria de a cuceri realitățile vieței, rămase încă în mâni străine.

Și pentru aceasta nu este destul numai un relativ simț patriotic de suprafață, ci o adâncă conștiință că lupta pe care trebuie încă să o dăm, reclamă și pregătire, reclamă și puterea de sacrificiu a îndura toate neplăcerile ciocnirei cu realitatea, pentru a învinge.

E deci necesar ca tinerimea românească să se convingă că *„știința agonisită prin studii, să fie dusă și verificată cât mai curând, cât mai larg și cât mai adânc în viață"*, spune d. prof. Lapedatu. Dar pentru aceasta, primul semn de cumințenie se așteaptă dela o altă înțelegere a ierarhiei sociale, prin o revenire la vechile și bunele sisteme de apreciere de altădată. A nutri o ambițiune sănătoasă și utilă nu este un păcat atâta vreme cât pentru satisfacerea ei se urmează calea progresivă a cuceririlor de fiecare zi printr'o continuă și neobosită muncă. Viața socială de astăzi, încă turbure, se pare că ni-a rupt dela aceste principii. Exemple sînt destule. Câți nu au răzuit la situații pe cari nu le meritau și pentru cari nu aveau nicio pregătire, și pe câți nu i-am văzut strălucind de falsă glorie? Dar gloriile ușor câștigate nu rezistă vremei, și nu de glorii avem nevoie ci de ostași conștienți în lupta pe care trebuie, să o dăm pentru a întregi realizarea idealului național cu punerea lui în faptă.

Exemplul vieței lui Emil Costinescu dat de d. prof. Ion Lapedatu, trebuie urmat de toți cei ce, plini de avânt și de învățătură, vor trebui să înfrunte mâine viața. Conferința dlui prof. Ion Lapedatu trebuie citită.

Sărbătorirea Unirei Bucovinei

Neamul românesc, în frunte cu M. Sa Regele, înfăptuitoral eroic al visului național, sărbătorește în Cernăuți ziua istorică, măreață zi a românismului, când Bucovina, din propria-i și emoționanta ei impulziune s'a alipit Patriei Mume.

Pe orizontul lumei, după atâtea zile de resiriște, de durere și dolîu pentru românism, începuseră se mijească zorile luminoase ale idealului național, menite se înfășure în purpura-i glorioasă toate fracțiunile românismului, reunite după veacuri de despărțire, în aceiași unitate de Stat, după cum a fost pururea în aceiași unitate de cuget și simțire.

Bucovina a fost cea dintiu provincie care a alergat la sânul mamei — sprintenă, voioasă, dedelirând de fericire.

Noblețea, generozitatea și frumusețea gestului ei s'a înălțărit de apururi în cadrul de glorie al istoriei neamului românesc. Misionarii nu au stat la gânduri, nu au pregetat, nici nu au întrat în „pertractări".

El nu s'au tocmit, nu s'au precupețit. Nu a fost o ofertă condiționată, cu modalități și schimburi de avantaje. A fost un dar național.

Bucovina s'a dat toată Patriei Mume, cu toate comorile ei sufletești, cu toate expansiunile deliciului fericirei, și impulsiunea ei sublimă și generoasă nu a putut fi pângărită de nici un calcul personal, de nici un interes regional.

Acum șase ani Bucovina s'a contopit voioasă, fericită în minunea înfăptuirei idealului național și astăzi, în aniversarea acestei zile glorioase, românismul de pretutindeni aduce prinosul de recunoștință și admirație, nobilei și eroicei provincii românești

Gazetarii cehoslovaci în România

Articolul d-lui B. Svihovsky în ziarul ceh „Prager Presse"

In nr.-ul 307 al ziarului „Prager Presse" a apărut un articol cu impressii din România datorit cunoscutului publicist ceh dl B. Svihovsky, unul dintre gazetarii cehi cari ne-au vizitat țara în ultimele săptămâni.

In cele de mai jos reproducem câteva părți din interesantul articol.

„Am trecut — scrie dl Svihovsky — prin Oradea, Arad, Timișoara, oprindu-ne la Reșița, una din cele mai mari întreprinderi industriale din țară. Am plecat la Dunăre, am pătruns în pădurile României și am învățat să cunoaștem mănăstirile și satele acestei țări. Am văzut capitala României, apoi Iașii unde dorm îngropate atâtea dasamăgiri și s'au împlinit atâtea visuri minunate. Am vizitat Basarabia, pe urmă orașele Galați și Brăila cari nu sunt lipsite de importanță pentru comerțul și industria cehoslovacă.

Am cunoscut ținuturile petrolifere din valea Prahovei și neam reîntors acasă prin Cluj.

Astăzi când urmăresc cu creionul roșu pe harta României mari calea pe care am parcurs o în automobile, trăsuri, cu trenul și cu vaporul, îmi răsar înaintea ochilor sufletești minunate și mărețe tablouri văzute și trăite.

Când mă gândesc la toate superbele impresiuni ale călătoriei, nu'mi pot îndestul exprima recunoștința față de cei ce au executat întreg programul călătoriei noastre așa cum a fost întocmit. Aceștia au fost desinteresații noștrii însoțitori, dd. Marcel Romanescu, secretar la legație și Bălteanu. Dniile lor au fost pe vățiutorii și însoțitorii noștri prin întreagă România, îngrijind de noi în modul cel mai amabil.

Știam că vom fi bine primiți și știam că românii sunt măeștri atât în aranjarea sărbărilor cât și în cea a decorurilor necesare. Ceiace însă am văzut, a întrecut toate așteptările. Orice descriere inspirată va rămânea numai o palidă umbră a realității. Nu'mi permite spațiul să povestesc toate surprizele pe cari ni le-au pregătit diferitele orașe și sate.

Orașele din Transilvania, — Oradea-Mare, Aradul, Timișoara, Sibiul și Clujul s'au întrecut în a dovedi trăinicia legăturilor de simpatie între românii ardeleni și cehoslovaci cari au luptat odinioară umăr la umăr contra asupritorilor fostului regim.

Românii sunt oratori avântați și iscusiți. In afară de limba lor maternă ei mai vorbesc sau limba franceză sau cea germană și știu să se înflăcăreze și să vorbească inspirat.

Indeosebi calde erau cuvintele lor când aminteau de Cehoslovacia. Toasturile în onoarea pre-

(*Urmare pe pag. II.*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Premierele Teatrului Național

›Onoarea‹, piesă în 4 acte de Sudermann

Cât de învechită apare astăzi faimoasa piesă a lui Sudermann, care a făcut pe vremuri atâta sgomot nu numai în Germania, din care atmosferă morală și socială a fost inspirată, ci chiar la noi în țară!

Sforile ei teatrale apar astăzi ca odgoane cu noduri grosolane roase pe alocuri, încheeturile ei au mucegai și paralizie, iar elementul pe care autorul l'a considerat ca pur și suficient dramatism pentru a însufleți piesa și a sgudui publicul, în psihologia și în concepția lui etică se relevă ca un obișnuit melodramatism.

Piesa lui Sudermann — piesă „á theze" — a deslănțuit în Germania nu numai polemici de foiletoane, ci patimi și indignări sociale, fiindcă isbea nu atât într'o concepție morală abstractă, principială, ci în concepția unei anumite lumi de acolo despre sentimentul și noțiunea onoarei.

Acea anumită lume de acolo — o mixtură de junkeri prusaci, nobili scăpătați, burghezi parveniți, paraziți cari își drapează goliciunea morală în toga unui orgoliu ridicol — își învălue micimele sufletești, scăderile sufletești, chiar imfamiile în concepția și practica unei convenționale și hipocrite noțiuni a „onoarei" — a acelei onori în funcțiune, nu de conștiința proprie, ci de opinie publică, de spadă și de pistol.

Teza evidentă a piesei lui Sudermann este aceea că, concepția „Onoarei" nu reprezintă absolutul, ci e relativă și particulară fiecărui popor, fiecărei caste sociale chiar fiecărui individ.

Ideia lui Sudermann nu e câtuși de puțin nouă, căci teoria lui despre onoare, nu este de cât o părticică din vechea teorie a relativității moralei în genere. „Ceeace este moral de o parte a Pirineilor, este imoral de ceialaltă parte a Pirineilor—a spus'o Pascal.

Singura originalitate a lui Sudermann consistă în aceea, că el a dat o formă dramatică, încercând să întrupeze în psihologii umane și în conflicte scenice, vechea teorie a relativității morale, cu aportul specific al concepției onoarei.

Forma dramatică a tezei lui Sudermann este de o naivitate pur germanică, e primitivă, pentru a nu spune cuvântul just și adecuat: grosolană. Campionii onoarei din piesa lui Sudermann își demască egoismul și meschinăria cu o brutalitate neobișnuită chiar în viață, ne cum în artă unde talentul și meșteșugul, purifică, păstrând nota de adevăr, căci în definitiv arta dramatică nu este o simplă transpunere exactă și filografică a vieții.

Campionii onoarei din arta lui Sudermann, nu numai că sunt în sub-conștientele lor demascări mai grosolani ca în viață, dar această grosolănie nu corespunde nici adevărului psihologiei umane. Nici în viața cotidiană omul nu apare în goliciunea lui morală. El pune mai mult decât clasica frunză de viță: își acopere, dintr'un instinct de conservare, hidoșenia nudității morale, cu perfidia, hipocrizia și șiretenia.

Campionii „onoarei" lui Sudermann sunt construiți dramaticește, acționează și vorbesc pe scenă, mai grosso-modo, mai pe șleau ca în viață — de aceia piesa, dacă în unele părți e melodramă, în alta e comedie primitivă și grotească.

Totuși piesa lui Sudermann a plăcut și aseară. In marele public, în publicul cel obișnuit și bun, e un puternic fond de moralitate firească și sentimentală, care va face de-apururi succesele romanelor-foileton și melodramelor, cu toată concepția și realizarea lor de vulgară artificialitate.

In primul rând al interpretării a fost dl Stănescu-Papa, în rolul „resoneurului" — contele Trast! Rolul unui „resoneur" e dificil, primejdios, căci un actor, chiar talentat, dacă este lipsit de inteligență, cade în declamare searbădă, în patos și în predică somniferă.

Dl Stănescu-Papa a jucat rolul cu o inteligentă bonhomie, cu tact și cu toată naturaleța, însuflețind și susținând cu jocul său, când vioi, când măsurat, întreagă interpretare.

Dna Natalia Ștefănescu (dna Heinecke) a pus în evidență cu talent și cu spirit nuanțele contradictorii ale rolului său, în care sentimentul firesc de mamă intră'n conflict cu concepțiile ei morale, — în contrast cu ale fiului ei. Dna Ștefănescu nu a forțat hilaritatea, ci s'a mulțumit cu un succes de spirit, așa cum îl comporta rolul.

(Continuare de pe Pag. 1.)

şedintelui nostru Masaryk au fost absolut lipsite de orice nuanţe de banalitate şi erau pline de cugetări clar formulate cuprinzând sentimente de adevărat omagiu „pentru marele om de Stat şi pentru mai marele om", pentru apostolul adevărului şi al dreptăţii", pentru Masaryk „al cărui nume este sinonim cu adevăratul umanitarism".

Gazetele locale (şi oraşele de provincie româneşti au foarte multe ziare de acestea) am publicat o serie de articole cu prilejul excursiei noastre, iar unele au scos ediţii speciale cehoslovace.

Ne permitem să ne exprimăm convingerea că excursia de studii a gazetarilor cehoslovaci în România a fost un nou prilej de întărire a legăturilor de prietenie între cele două state aliate.

Gazetarii cehoslovaci se bucură încă de pe acum de întoarcerea vizitei din partea colegilor lor români."

*

Articolul dlui Svihosky mai cuprinde descrierea primirilor entusiaste din gările împodobite cu flori şi steagurile celor două state. Are cuvinte elogioase mai ales la adresa porturilor naţionale pitoreşti ale doamnelor şi domnişoarelor române, precum şi a ţăranilor cari i-au întimpinat.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Dl M. Ştefănescu, tatăl Heinecke, alcoolic, paralitic, imoral — adică cu morala lui — a pus în jocul său, nota de firesc, descernământ şi măsură, nu numai în latura lui fizică, ci şi în expresia sufletului lui turbure, amestec de egoism, laşitate şi presumţie comică. Alma (fiica familiei Heinecke) este fata foburgului industrial din marile Capitate: tânără, cu explicabil fond de cochetărie, tocmai fiindcă este tânără şi trumoasă, fără necesara supraveghere morală, molipsită de viaţa frivolă şi strălucitoare din marile oraşe, Alma nu este o natură vulgară, mai cu seamă nu este o fire trivială. Dinpotrivă, are chiar frumuseţi de suflet: ceeace o goneşte din casa părintească, spre lumina balurilor şi poezia amăgitoare a iubirilor libere şi frivole, este tocmai vulgaritatea şi brutalitatea casei părinteşti.

Pentru ce dna Jeana Popovici-Voina a făcut din Alma o mică şi ţâfnoasă mahalagioaică din Obor?

Dl Dumitriu (Robert Heinecke) putea pune mai multă pasiune, o mai dramatică expansiune, o nuanţare mai dureroasă în rolul său.

CONFERINŢELE

„Extensiunei universitare" cu concursul Astrei

Ciclul 1924--25 Seria I.

In Cluj s'a înfiinţat de către profesorii Universităţii o asociaţie cu numele de „Extensiunea Universitară" cu scopul de a răspândi şi populariza cunoştinţele ştiinţifice referitoare la problemele culturale, sociale şi economice din timpul nostru, în strânsă legătură cu vieaţa poporului român.

Potrivit scopului urmărit, Extensiunea Universitară va ţine anul acesta o serie de conferinţe publice cu caracter de popularizare ştiinţifică, în Cluj şi în toate centrele însemnate din Transilvania şi Banat.

Membrii Comitetului sunt dnii: V. I. Bărbat, preşedinte, Fl. Ştefănescu-Goangă, secretar şi membri V. Bogrea, A. Borza, M. Botez, D. Călugăreanu, N. Drăgan, S. Dragomir, I. Moldovan, C. Negrea, I. Paul, Sextil Puşcariu, profesori universitari.

Seria I. a conferinţelor se va ţine în sala IV a facultăţei de litere şi filosofie, în fiecare Vineri la orele 6 p. m., după cum urmează:

14 Nov.	M. Eminescu în Transilvania	de Prof.	G. Bogdan-Duică.
21 „	Parcuri naţionale şi rezervaţiuni ştiinţiifice — —	„ „	Al. Borza.
28 „	Concepţia de normal şi patologic — — — — —	„ „	M. Botez.
5 Dec.	Limba română şi graiul ardelenesc — — — —	„ „	Sextil Puşcariu.
12 „	O glorie uitată: B. P. Haşdeu — — — —	„ „	V. Bogrea.
19 „	Kant şi morala creştină —	„ x	Pavel Roşca.

Regatul României Subprefectura judeţului Arad

No. 16821/924.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţă generală că nou înfiinţata „şcoală de notari" din Arad în conformitate cu dispoziţiile ordinului Ministerului de Interne No. 63588—1924 din 3 Noemvrie 1924 se va deschide la 1 Decemvrie 1924.

Se primesc elevi, cari întrunesc condiţiunile cuprinse în §-ul 15 a Regulamentului referitor la şcoalele de notari comunali şi cercuali No. 120.000—1913 N. I. şi anume 8 cl. de liceu sau studiile echivalente prevăzute prin dispoziţiile suplimentului dela amintita ordonanţă de exemplu: şcoala comercială cu bacalaureat, şcoala de agronomie din Cluj, şcoala militară pentru ofiţeri. In anul prezent vor putea fi primiţi şi cei fără practica de un an prevăzută în punctul b. a §-lui 15 a Regulamentului No. 120 000/1913 însă fără de acestea vor fi preferiţi cei cu practică.

Dacă numărul ascultătorilor nu va fi complect cu aceştia escepţional în anul acesta se vor primi şi elevii cu 6 şi 7 clase de liceu sau şcoală comercială fără bacalaureat însă numai dacă an practică de cel puţin un an.

1. Trebue să fie cetăţean român şi să cunoască bine limba ţării în scris şi în vorbire.
2. Să fie cu viaţa nepătată şi sănătos.

Cererile impreună cu actele justificative şi anume:

1. Certificat de studii,
2. Certificat de practică,
3. Certificat de apartinenţă,
4. Declaraţie că cunoaşte limba ţării în scris şi vorbire, şi
5. Certificat medical.

Se vor înainta la adresa „Direcţiunei Şcoalei de notari din Arad" (Subprefectura judeţului Arad) cel mai târziu până la 25 Noemvrie a. c. Examenul de admitere va avea loc în ziua de 29 Noemvrie 1924. Cursurile îşi vor lua începutul în ziua de 1 Decemvrie 1924.

Frecventarea cursului este obligatorie şi examene particulare la finele de an nu se admit decât celor amintiţi în punctul b. a §-lui 25 a Regulamentului No. 120.000/1913.

Dr. Lazar, subprefect:
directorul şcoalei de notari din Arad

D 352

P. S. S. arhimandritul mitrofor D. Simionescu la Cluj

Anunţam alaltă ieri sosirea la Cluj a acestui nalt şi distins demnitar bisericesc. Prin înfiăţişarea-i de apostol, Prea Sfinţia Sa a impus celor cari fără a ştii cine este l-au văzut pe străzile Clujului, iar celor cari au avut prilejul să stea de vorbă cu P. Sfinţia Sa, prin vasta i cultură şi arzătoarea-i dragoste de neam şi biserică.

Dar atâta nu este de ajuns pentru a da o caracterizare cât de sumară a personalităţii P. S. S. arhimandritului Dionisie Simionescu.

Trebue să mai adaugăm munca P. Sfinţiei Sale, pentru neam şi biserică, desfăşurată cu devotament timp de o jumătate de secol. Din această imensă muncă o bună parte a tindea spre desrobirea Ardealului.

Dela badea Cârţan şi până la părintele Lucaci şi d. Octavian Goga toţi ardelenii trecuţi în vechiul regat au fost opriţi cu drăgoste în casa dela Sinaia a P. S. S. arhimandritului Simionescu, care înţelegea să-i sprijinească din tot sufletul, prin îndemnuri, sfaturi şi ajutoare materiale. Deasemeni a avuut legături de strânsă prietenie cu marele Aurel Popoviciu. Istoria desrobirii Ardealului nu poate fi scrisă fără să se facă pomenire de această nălţătoare faţă bisericească.

Reclama este sufletul comerţului

Purtaţi numai renumitele **Berson** tocuri şi tălpi

fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

BereCorvin

înteresţe şi răcoreşte.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

96 II

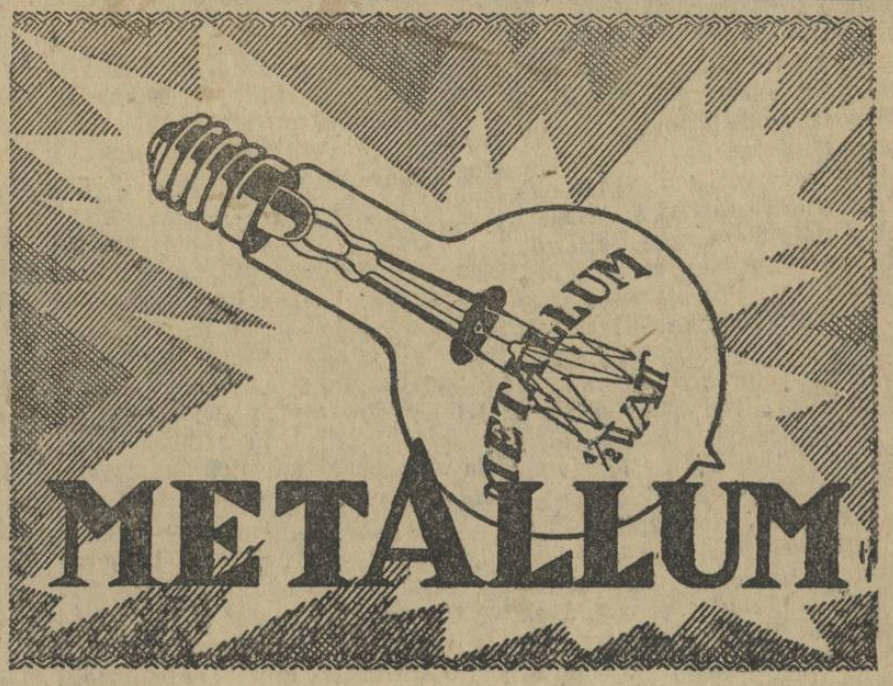

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

aşina cu adevărat universală, folosibilă la arat, tree-
t, sămânat, pentru mânarea de mori şi ferestraie,
ntru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul

FORDSON se află în depozit la firma PERRY

Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (43-1)

I SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

lenținerea vechilor prețuri maximale

**ótărârea de ieri a consiliului orășenesc — Curs
er concurenței până la limita prețurilor maxi-
ale — Frații Szigeti amenințați de către măcelari
datorirea publicului consumator — Piața făinei
laptelui — De ce este scump laptele — Restau-
ratorii reduc prețurile**

Ceea ce prevedeam s'a împli-
Consiliul orășenesc, după discutat ieri timp îndelungat estiunea prețurilor maximale, ntru a nu aduce o hotărâre pită s'a reîntors la soluția nținerei, deocamdată a vechi- prețuri. Ele fixează o limită ste care nu se poate trece ând dealtfel curs liber, concu-ței. In felul acesta prețurile ximale nu mai corespund che-rii lor, dar astăzi împrejură- sunt de așa natură, încât uțiunea adoptată de primărie e unică reală și realizabilă. fel s'ar provoca o rezistență maipomenită din partea măce-lor cartelați, înlăturându-se te binefacerile aduse de libe-concurență, care a provocat uccrea prețurilor la carne. Totuși nu se poate prevedea vreme va fi menținut regi- acesta.

Printre măcelari agitația este siderabilă și frații Szigeti, ora se datorește reducerea tată, au fost amenințați din tea celorlalți măcelari.

Publicului îi revine acum în-orirea să sprijinească acțiunea ieftinire, iar orgauele oficiale control să fie la postul lor.

*

spă acestea continuăm cu licarea constată ilor făcute cu jnl anchetei din zilele tre-

numărul nostru de ieri atin-m în treacăt situația de pe făinei și pâinei, arătând rânzările se fac cu 25 bani prețurile maximale, afară, înțelege, de făina neagră, se vinde pe prețul maxi-de 8 lei și 50 bani. Dar ința de urcare a prețului la nu asigură o stabilitate mai acestor prețuri. Astăzi grâul cumpără cu 820—830 lei în vechiul regat, iar tran-ul costă la vagon 5000 lei. ă însă ca sigur că aceste ri nu se vor menține decât în Ianuarie, când va urma, toți anii, o urcare a lor. până la această dată apro-narea cu grâu a orașului asigurată.

laiul este ieftin, vânzându-7 lei chilogramul en de-i 6·50 en gros. Aceasta se este bunei recolte de po- în Ardeal.

râța a scăzut dela 6 la 4 r fasolea se vinde cu 12 ilogramul.

*

i interesantă și mai greu glementat este piața lapte-că de mult prețurile maxi- nu mai sunt respectate. ile de pe piață variază în-14 lei, observându-se tot-a Lunia și Joia o mică re, căci în aceste zile vin săteni la Cluj.

Lăptăriile mari însă, aproape nici nu mai desfac lapte, ci îl transformă în unt și brânzături, având chiar și până acum cantități mari de unt și brânză pe care nu le pot vinde. Proprietarii acestor lăptării spun, că pe lângă prețurile maximale prea reduse dânșii nu pot lucra, căci sunt în imposibilitate să vândă fără respectarea lor, dupăcum fac sătenii.

Lapte ar fi destul și ieftin în unele regiuni ale Ardealului, dar prea e scump transportul. care se urcă la 302 lei pentru suta de chilograme de lapte. Astfel a trebuit să se renunțe la ideea de-a aduce lapte din regiunea Ibașfalău, unde chilogramul se poate cumpăra în cantități mari pe prețul de 5—6 lei.

*

Ca încheiere înregistrăm promisiunea restauratorilor de-a se acomoda valului de ieftinire. Dar ei spun că nu se obligă la aceasta decât pentru timpul cât se vor menține actualele prețuri mai reduse.

După șase ani

Memento

Era la 6 Noembrie 1918 Cățcăul — comună fruntașă pe valea Someșului — a fost cercetat de înalți oaspeți. Cu trenul a sosit dl vicar I. Boroș — atunci protopop în Dej — cu doui ofițeri din armata austro-ungară. Cu automobilul Contelui Bethlen — mânat de un tânăr Conte — au sosit dnii dr. Teodor Mihali, G. Gradovits, dr. Cl. Barbul advocați în Dej. S'a ținut adunare în biserică cu mulțime de popor din localitate și împrejurimi. S'a constituit Consiliul național român comunal și s'a înființat garda națională română. Dl protopop îndeamnă mulțimea să aleagă mai mulți membri în Consiliu. Cineva propune pe Bojor George, altul îndată strigă; „acela nu-i bun". Dl protopop întreabă: „pentru ce nu-i bun?" Respectivul și mai accentuat răspunde: „acela nu-i bun, că-i grec". — Era cantorul ortodox — dl dr. T. Mihali îl ceartă zicând: „ce vorbești măi? Că și frații noștri, cari vin să ne desrobească sunt tot de aceeași lege, *„și cu timpul cu toții una o să fim"*.

Mărite zile au fost acelea.

Atunci, cei de dincolo erau așteptarea noastră, erau salutați ca frații și desrobitorii noștri. Atunci răsunau dealurile Ardealului de cântecul:

„Pe-al nostru steag e scris unire".

„Jurăm, că vom da mâna să fim pururea frați".

Astăzi . . . ? Ce iute uităm!

De față

Ştiri Politic

Regenerarea Partidului National

— Dl Vasile Goldiș și amicii săi se întrunesc sâmbătă la Cluj —

Dl Iuliu Maniu a dat răspunsul în scris memoriului înaintat de dl Vasile Goldiș și de ceilalți 27 de fruntași ai partidului național, pe care presa din strada Sărindar, amică și colaboratoare a dlui Maniu, îi numește cu atâtă lipsă de pudoare „răsvrătiți". Acest răspuns a fost primit eri Marți.

In acest răspuns, dl Iuliu Maniu se declară gata a discuta și a „pertracta" — nu a accepta — toate cererile și doleanțele formulate în memoriul prezentat de cei 28 de fruntași ai partidului național, afară de un singur punct: chestiunea înființării directoratului de 3, în care se între și dl Vasile Goldiș și un reprezentant al fostului vechiu Regat!

Dl Iuliu Maniu în răspunsul său scris anunță că va înființa noui vice-președinți, cari vor fi șefii regionali ai partidului național, și că în speță dl Vasile Goldiș, va fi șeful partidului în Ardeal — astfel că dl Iuliu Maniu se remarcă și mai departe singurul și supremul șef al partidului.

Despre înființarea directoratului de trei — în forma propusă de memoriul celor 28 — dl Iuliu Maniu declară că nu-l poate accepta, fiindcă... nu este conform statutelor! — dogma infailibilă a statutelor, unicul principiu, singura doctrină politică a dlui Maniu!

Dl Vasile Goldiș și amicii săi se vor întruni Sâmbătă în Cluj pentru a discuta respunsul dlui Iuliu Maniu și a clarifica definitiv situația din partidul național.

Punctul de vedere al dlui Vasile Goldiș și al tuturor celor cari au pornit mișcarea de regenerare a partidului național este neclintit intransingent: înființarea directoratului de trei în forma propusă!

In această chestiune dl Vasile Goldiș și toți amicii săi nu admit nici o transacțiune.

Ziua de Sâmbătă este așteptată în toate cercurile politice ca o zi definitivă.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 13 Noemvrie 1924

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.
Scris pentru film de
THEA HARBON
aranjat de:
FRITZ LANG
In rolul principal:
HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Fecioara codrului
Poveste dramatică plină de peripeții senzaționale in 7 acte, inscenată de matele regisor american: D. W. GRIFFITH.

CINEMA APOLLO
Șoarecii Gri
Seria II. 9 acte.
Canalia roșie
(6000 volții . . .)
In rolul principal: EMILIO GHIONE ZA LA MORT

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul S'a deschis!

„SPORT"

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine și unde sosesc zilnic nouătăți de tricotagi, ciorapi, mănuși și se vinde cu prețuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa la administrație.

Fată de casă caută serviciu la o familie mai mică. Adr. Calea Victoriei 27. D 359

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Citiți și răspândiți:
«Infratirea Poporului»
cea mai bună gazetă săptămânală.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein
și
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE Lloyd

PREȚURI REDUSE

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

trungurile „ASTRA" sunt indispensabile in atelierele moderne

Marea adunare a Bisericei unitare

Cuvântarea episcopului Ferenz József. — Seful Bisericei unitare din Ardeal cere resistenţă energică în locul protesturilor platonice

Eri s'a închis marea adunare clujană de 2 zile a Bisericei unitare maghiare din Ardeal. Ţinem să accentuăm dela 'nceput că la aceasta adunare care ar fi trebuit să rămână pur bisericească s'a discutat iarăşi politica, s'a polemizat cu guvernul şi s'a făcut obicinuitul şi banalul pomelnic al imaginarelor „sulerinţe maghiare".

Au ţinut să se prezinte la aceasta adunare şi câţiva cetăţeni unguri. S'a remarcat de pildă prezenţa cunoscutului domn Józan Miklos, protopop unitar la Budapesta.

După deschiderea adunării ia cuvântul episcopul Bisericei unitare din Ardeal, Ferencz József care — probabil la dorinţa şi la inspiraţia unitarilor cu anumite sentimente — a spus că *„unguril unitari trăiesc vremuri grele şi că împrejurările de azi sunt mai rele decât cele de altădată.*

Deasupra şcolilor noastre — a continuat episcopul Ferencz Jozsef — atârnă sabia lui Damocle. Această sabie ameninţă cu moartea şcolile şi limba noastră maternă (?!)

Zilnic ne plângem la Bucureşti, dar fără nici un rezultat. In momentul în care legea şcolară va fi votată, vom fi executaţi (?!) Eu, considerând vârsta mea înaintată nu pot promite să vorbesc la Senat în acesie chestiuni.

Spun deci aici ce am pe suflet.

Inaintea reprezentanţilor Bisericei unitare şi înaintea lumei întregi ader la declaraţiile lui Nagy Károly, episcopul Bisericei reformate surori!

(Cititorii noştri ştiu că episcopul Nagy a rostit o cuvântare duşmănoasă la adresa Statului român care l'a trecut definitiv în galeria duşmanilor de moarte ai neamului românesc).

„Să nu rămânem inactivi — a stătuit episcopul. Să înlocuim sistemul protesturilor laconice cu politica resistenţei energice. Să jertfim mai mult din prisosul nostru pentru scopurile Bisericei unitare".

In continuare, episcopul Ferencz József a vorbit de acţiunea americană pentru protecţia minorităţilor iniţiată de dl dr. Cornisch.

Societatea care a pornit această acţiune are membrii ce reprezintă 60 milioane de oameni. Intre conducătorii societăţii se află numeroşi reprezentanţi ai vieţii publice americane, în frunte cu alt fost preşedinte al Statelor Unite.

Delegaţia acestei societăţi a fost nu de mult în Ardeal şi s'au informat atât la Bucureşti cât şi la reprezentanţii Bisericilor ungureşti. Plângerile ungurilor, precum şi răspunsul guvernului sunt în posesiunea acestei societăţi americane.

Aceiaşi societate a înaintat guvernului un proect menit să resolve problema Bisericilor ungureşti în Ardeal."

*

După mai multe cuvântări de ordin pur bisericesc şi fără importanţă pentru publicul românesc, marea adunare a Bisericii unitare din Ardeal a votat o moţiune în care se protestează contra „opresiunei" româneşti. Biserica unitară maghiară apelează la massele poporului român cerându-le să'şi respecte promisiunile făcute de ele (?!) la adunarea din 1918 dela Alba-Iulia.

Se hotăreşte o mai energică resistenţă, deoarece — spune moţiunea — protesturile platonice s'au dovedit ineficace.

Concertul mandolinistului Simicel in Ardeal

Răspunzând dorinţei generale a publicului ardelean, care i a apreciat în destule rânduri virtuozitatea, mandolinistul Simicel a hotărît să dea o serie de concerte în principalele centre ale Ardealului. Organizate cu un bogat program din cei mai mari maeştri ai muzicei, concertele artistului Simicel vor fi prelutindenea un rar şi distins eveniment artistic.

Iată ordinea concertelor: Duminică 16 Nov. Dej, Joi 19 Nov. Baia-Mare, Sâmbătă 22 Nov. Beclean, Duminică 23 Nov. Gherla, Marţi 25 Nov. Alba-Iulia, Miercuri 26 Nov. Aiud, Joi 27 Nov. Reghinul-Săsesc, Sâmbătă 29 Nov. Uioara, Duminică 30 Nov. Blaj.

Seria concertelor se va termina cu un mare coacert la Teatrul Naţional din Cluj, care se va da în ziua de 7 Decembrie.

„Cântarea Romaniei" la Praga

Cronicarul muzical al ziarului „Prager Presse" d. Iosif Bartos scriind despre concertul dat de „Cântarea României" la Praga are cuvinte elogioase atât la adresa dlui dirigent Marcel Botez cât şi la cea a minunatului cor românesc.

D. Bartos observă însă că pentru viitor ar fi de dorit un program mai românesc decât cel din urmă. Cehii vreau să cunoască din toate punctele de vedere arta românească şi doresc ca programul să fie compus numai din bucăţi româneşti.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

***Debutul Grozavescu.** Dupa un repaus de două zile, astăzi deja s'a ameliorat starea dlui Grozavescu într'atâta, încât Vineri îşi va putea începe gastarea atâta de mult aşteptată. Din cauza acestei indispoziţiuni, s'a făcut posibil că publicul clujan să-l audă pentru întâia dată în unul dintre primele sale roluri, în rolul lui Canio din Pagliacci. Cu privire la acest rol, toate criticele consună în faptul, că în acest rol bate pe toţi antecesorii săi. Reprezentaţia operei Pagliacci de Vineri seara se va da în afară de abonament, bilete se capătă într'o cantitate de tot limitată. Sâmbătă va debuta în Rigoletto, iar Luni în Tosca, pentru această reprezentaţiune sunt valabile biletele cu seria 122. Pentru Tosca şi Rigoletto nu se mai capătă bilete. Marţi se va reprezenta Boheme, cu seria de bilete No. 123.

Ultime informaţii

— *Eri seara la ora 6.45 a plecat din gara de Nord la Cernăuţi, trenul regal cu Suveranii pentru a lua parte la solemnitatea desvelirei monumentului Unirei.*

Guvernul e reprezentat prin dnii Ionel Brătianu, I. G. Duca, Al. Constantinescu, Gh. Mârzescu, Al. Lapădatu, Chirculescu, general Mărdărescu, general Moşoiu, I. Nistor şi I. Inculeţ.

— Tribunalul local a amânat ieri procesul de concordat forţat al dlor Csiszár şi Nagy Dániel, proprietarii hotelului Central. Noua desbatere va avea loc la 3 Decemvrie.

— Duminecă va avea loc pe arena sportivă din parc matchul de football dintre aleasa Clujului şi aceea a O ăzii-mari. In cercuri sportive acest match este aşteptat cu mare nerăbdare căci între footballul orădean şi clujan există o veche rivalitate.

— Tratativele dintre fabrica Renner şi muncitorii acesteia, începute sub conducerea inspectoratului muncii n'au dus la rezultat. Patronii au cerut o reducere a salariilor la care însă muncitorii nu s'au învoit.

— Consistorul superior al Bisericii unitare ungureşti din România şi-au ţinut ieri ultima şedinţă, ocupându-se de chestiunea administraţiei interne bisericeşti, precum şi de organizarea şcolilor secundare confesionale şi a teologiei unitare.

— Consiliul de război din Cluj a condamnat ieri la 6 ani muncă silnică pe dezertorul Florea Suciu, care în fruntea unei bande de hoţi a comis multe acte de banditism în Munţii Bihorului. Dintre complici numai o parte au fost prinşi până acum.

— *Guvernul a decis ca odată cu aplicarea noului buget să înfiinţeze o legaţie în capitala Albaniei (Tirana). Postul de ministru plenipotenţiar a fost oferit dlui profesor universitar Simion Mândrescu, deputat, care a şi acceptat această înaltă demnitate. Guvernul albanez a dat cuvenitul agrement pentru numirea dlui Simion Mândrescu, care va pleca la Tirana la 15 Ianuarie 1925.*

— Impiegatul de mişcare Talpoşiu Gheorghe, casier de mărfuri în gara Braşov a fost destituit din serviciu, pentru fals în acte publice şi sustragere de bani ai Statului.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— **„Crucea Roşie" filiala Cluj aranjează în 16 Nov. Duminecă d. p. la 6 oare în Redută un Matineu dansant, cu producţii interesante, la bufet vor servi doamnele din comitet, întrare de 40 Lei şi 20 Lei pentru studenţi. Nu ne îndoim că toţi oamenii de bine îşi vor da întâlnire acolo, răsplătind prin numeroasa lor prezenţă munca desinteresată, ce comitetul prestează cu atâta tragere de inimă în interesul scopului umanitar la care s'a înrolat. La 22 Noemvrie, Sâmbătă va ţinea conferinţă la Universitate tot pentru „Crucea Roşie" apreciatul Prof. Univ. d. V. Bogrea, ora exactă se va indica ulterior prin ziare.**

— Din cauza grevei dela c. f. austriace, toate trenurile internaţionale, de şi vin şi pleacă regulat din Bucureşti, merg numai până la Bratislava, de unde se înapoiază. Eri, expresul de Paris a sosit în Capitală cu un singur pasager, înapoiat dela Bratislava. Cele mai multe garnituri ale trenurilor internaţionale au rămas prin Austria.

— Comitetul şcoalei de conductori technici din Cluj aduce cele mai vii mulţumiri societăţii „Industria Sârmei" pentru acordarea a 4 burse (12.000 lei) elevilor meritoşi şi lipsiţi de mijloace dela această şcoală.

— **Dela Soc. de Stiinţe din Cluj.** Soc. de Ştiinţe din Cluj ţine adunare generală în Amfiteatrul Institului de Botanică Generală Joi 13 Noemvrie ora 8¾ seara. La ordinea zilei: 1. Darea de seamă a comitetului. 2. Comunicări: a) Prof. Univ. P. Thomas: La microdosage de l'acetone et de l'acide (3 oxy butyrigue. b) Prof. Univ. A. Ostrogovich şi V. Crassu: Acţiunea acidului azotos asupra metildioxi-triazinei (Dioxi-triazil-formaldoximă şi derivaţi.

— Din initiativa d-lui profesor Al. Stoenescu, s'a înfiinţat la liceul real „Dr. I. Meşota" din Braşov societatea de educaţie fizică „Şoimii Bârsei", membrii fiind toţi elevii acestui liceu. Preşedinte activ a fost proclamat d. C. K. Ionescu, directorul liceului, iar preşedinte de onoare d. maior Teodoru, preşedintele comitetului şcolar, secretar d. Gaciu, secretarul liceului; profesor şi director de cursuri, d. Al. Stoanescu. Societatea are de obiect desvoltarea gustului pentru exerciţiile sportive-gimnastice, Societatea şi-a constituit o echipă sportivă intitulată „Pui de şoimi". care a alcătuit un program vast de şezători culturale, teatru, conferinţe, demonstraţiuni, jocuri naţionale de popularizare, şi în fiecare sărbătoare şi Duminică va întreprinde un turneu în comunele vecine mai mari.

— Comisiunea locuinţelor din Cluj a înaintat ministerului de interne un memoriu în care propune câteva modificări a dispoziţiunilor în vigoare, pentru a se putea asigura locuinţe funcţionarilor la Cluj. Acest memoriu a fost transmis ministerului cu rugămintea de-a fi delegat d. Vărariu, director general administrativ, împreumă cu un inspector pentru anchetarea situaţiei din oraşul nostru. In numărul nostru de mâine vom reveni mai pe larg asupra acestei chestiuni.

— Astăzi a avut loc la prefectura judeţului a conferinţă prezidată de d. prefect Septimiu Mureşanu, discutându-se mai multe chestiuni de actualitate. Au luat parte dnii primar Utalea, primnotar orăşenesc Cărpinişan şi prefect de poliţie Gritta.

* **Profesoară reputată de lecţiuni de limba franceză şi română. Conversaţia se poate face în limba germană până la învăţarea celor două cursuri. Relaţiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineaţa în fiecare zi de lucru.** D 34

Aparate de ras si lame

de cea mai bună calitate

la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Infiinţarea secţiei de cercetaş „Fântânele"

In 2 Noemvrie 1924 s'a formasecţia cohortei Fântânele. Deau fost invitaţi mai multe personalităţi din oraşul nostru, totuşnumărul acelora cari doresc regenerare morală a societăţii începând cu tineretul şcolar, a fosmic. Cohorta „Fântânele" estdeja în al cincilea an de existenţii datorit organelor de controdela Bucureşti şi Cluj nu s'format încă secţia ei, organul dcontrol din partea publicului marşi al părinţilor.

S'a dat dovadă la această întrunire a oamenilor de bine do oarecare înţelegere a problemelor cercetăşeşti şi s'a luahotărîrea reorganizării conducerşi educaţiei cercetaşilor noşţiîn cadrul legilor cercetăşeşti Regulamentului asociaţiei „Cercetaşilor României".

Intre altele s'a hotărît înfiinţarea de cohorte la sate, înfiinţarecenturiei cercetaşilor seniori (fracercetaşi), continuarea instrucţieprin cursul şefilor de patrule salte celea. Tot cu această ocazi conducerea legiunei Napoca judeţului Cojocna s'a încredinţaprofesorului Atanasie Popa comandat de centurie, iar a cohortei a rămas şi pe mai departprofesorului Simeon Ilieşiu.

De acum înainte voim să auzim şi glasul publicului şi al părinţilor semnalând ori-ce abatere a cercetaşilor dela moralcinste şi muncă.

Pe această cale sunt invitaţi toţi oamenii de bine cari se interesează de educaţia cercetăşească să cerceteze cursurile speciale cari se ţin în fiecare Luni dela 15—17 în localul liceului Gh. Barifiu din Cluj. In speciafoştii cercetaşi cari ar dori sfacă parte şi în viitor din această organizaţie utilă şi frumoasă.

Cronica

Condamnarea unui scriitor ungur

Citim în ziarul „Keleti Ujság" că scriitorul ungur Szász Zoltána fost condămnat la un an temniţă pentru „insulte la adresanaţiunei maghiare".

De fapt, scriitorul Szász nu criticat decât crimele ucigaşilolocotenentul Héjjas şi baronPronay.

Ungurii din Ardeal au un nouprilej de a medita asupra „libertăţii" de presă din Ungaria o compara cu stările dRomânia „asupritoare".

Justiţia română n'a amendşi n'a închis nici un gazetar sau scriitor ungur, deşi iredentismulscrisului unuia sau altuia dinera în afară de orice îndoială.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1226 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 14 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. II.163

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 48 L.
PE 6 LUNI . . . . . 24 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 5 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 60 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 50 L.

O bucurie strategică

Anumite foi din Bucureşti puse în serviciul dlui Iuliu Maniu, ca singurul aport ce la putut aduce politiceşte cea ce mai rămăsese din fostul partid conservator-democrat, jubilează de o trepidantă bucurie, fiindcă, faptul cultural al serbărilor „Astrei" de la Arad, a trecut fără a aduce spărtura din partidul naţional, la care se aşteptau atât acei puţini cunoscători ai politicei ardelene, şi mai cu seamă acei cari se tem de acest eveniment sigur, implacabil.

Aceşti zeloşi, ca ori ce neofiţi, partizani şi susţinători ai situaţiei dlui Iuliu Maniu, respiră uşuraţi, şi simulează o bucurie entusiastă, umplând cele patru puncte cardinale ale Universului cu strigătele: „Nu a fost decât o intrigă a averescanilor! Nu a fost de cât o tentativă a liberalilor! Dl Vasile Goldiş, este şi rămâne al dlui Iuliu Maniu".

Bucuria aceasta a partizanilor de dată recentă ai dlui Iuliu Maniu nu este numai de scurtă durată, dar nici măcar nu este o bucurie sinceră, a cărei explicaţie ar fi naivitatea, ci o bucurie de strategie politică.

In fond, oamenii cari delirează astăzi, fiindcă dezastrul care credeau că se va întâmpla la Arad nu s'a produs, ştiu bine că la mijloc nu este de cât o chestie de amânare şi de timp.

Ei nu fac astăzi altc va, decât încercarea ultimelor şi disperatelor mijloace de a împedica înfăptuirea unei fatalităţi politice: desrobirea partidului naţional de tutela dlui Iuliu Maniu şi clicei sale şi orientarea partidului pe căile lui firești către adevăratele lui destine.

Toţi acei cari cunosc politica Ardealului şi fruntaşii acestei politici îşi dau bine seamă, ca de cea mai elementară realitate, că faptul cultural al serbărilor „Astrei" dela Arad nu putea fi un prilej de manifestare politică a noului curent din partidul naţional. Din potrivă acest fapt constituie o incompatibilitate cu o demonstraţie politică.

Dl Vasile Goldiş, om de carte şi toţi amicii săi cari se închină culturii naţionale, au suficientul sentiment de cultură, au atâta respect şi evlavie pentru trecutul şi menirea „Astrei" în cât să nu-i ştirbească prestigiul prin vre-o coloratură politică.

Dl Vasile Goldiş a venit la Arad ca preşedinte al „Astrei" care este o instituţie de pură şi strictă cultură românească, amicii săi au venit acolo ca membrii ai „Astrei".

In intenţia nici unuia nu a trecut gândul ori ispita vre-unei manifestaţii politice, fie de rămânere sub epitropia politică a dlui Iuliu Maniu, fie de eliberare şi de revenire la rostul şi la adevărata menire a partidului.

Acest lucru nu l'au înţeles nici averescanii din Capitală, cari au venit la Arad în massă electorală, ca într'un sector de mahala bucureşteană, nici takiştii din partidul naţional cari au venit pentru a exercita o contra-presiune politică.

Acest lucru se fac a nu l înţelege nici foile din Capitală, amice şi colaboratoare ale dlui Iuliu Maniu, cari jubilează de faptul că la serbările „Astrei" dela Arad nu s'a produs eliberarea grupului condus de dl Vasile Goldiş de sub neinteligenta tiranie a dlui Iuliu Maniu.

Acest act politic nu se putea produce la serbările culturale şi naţionale ale „Astrei" fiindcă ar fi constituit o lipsă de respect şi pietate faţă de preţioasa şi strălucita instituţie, de care dl Vasile Goldiş şi amicii săi nu sunt capabili.

El se va produce — aşa cum stau lucrurile astăzi — cu o siguranţă logică, cu o fatalitate matematică, acolo unde trebue.

Inscripții

Gânduri de toamnă. — La Arad între două şedinţe atât de îmbelşugate în idei ale „Astrei" m'am plimbat pe malul Mureşului, în agonia blajină şi melancolică a zilei de toamnă.

Natura are cumînţenia de a muri liniştită, senină, cu o poetică resemnare — şi gestul ei suprem, atât de frumos şi de înţelept, ar trebui să constitue o lecţie şi o pildă pentru om.

Revolta împotriva definitivei sentinţe a lui Dumnezeu, — ori a fatalităţii — nu numai că este inestetică, laşă, ridicolă, dar este complect inutilă.

Acei cari au depăşit animalitatea, cari prin puterea raţiunei îşi domină instinctul, surâd în faţa morţii cu seninătate, ori cu tristeţe — potrivit firei lui.

Socrate moare cu mintea lucidă, sigură, clară şi luminoasă, vorbind discipolilor de nemurirea sufletului.

Acei cari cred, mor iluminaţi de viziunea magnifică a Paradisului şi a eternităţii vieţii.

... Cele din urmă frunze ruginite ale copacilor din parc mureau lent, şi de sigur nici nu ştiau că mureau. Vor fi oare oameni atât de fericiţi încât nu ştiu că mor!

Diodor

Destrămarea partidului țărănist

Soarta partidului național în Ardeal o are partidul țărănist în vechiul regat — Falsele democrații se divulgă singure — Tendințele subversive ale partidului țărănist — Două documente elocvente

Am arătat în repetate rânduri că, după cum partidul naţional se destramă în Ardeal, în vechiul regat partidul ţărănist sufere aceeaşi nemiloasă soartă. Falsele democraţii ale partidelor noui, uzate prin propriile lor mijloace, sunt cu violenţă repudiate de opinia publică desmetecită. In ceea ce priveşte partidul ţărănist e destul să privim desele demisiuni traduse în acest partid. Două documente publicate de „Viitorul" sunt destul de elocvente. Elementele patriotice se desprind cu revoltă din partidul ţărănist, care s'a abătut pe căi potrivnice ţărei şi neamului.

Astfel iată ce spune dl Kiriţescu, institutor în Capitală, demisionând din partidul ţărănist:

„Ei bine, stimate d-le Mihalache, astăzi după 2 ani de atentă examinare a diverselor dumitale atitudini, am constatat, cu adâncă părere de rău, că ai lăsat să se cuibărească în cassa partidului ţărănist — mai ales după atitudinea avută în ultimul recent congres ţărănist — *demagogia* cea mai uricioasă, *bolşevismul şi trădarea de ţară şi de neam*, cari au izbutit d'abinelea să te încătuşeze în ghiarele lor, ca apoi să le serveşti de unealtă, la aşezarea în scumpa România-Mare a piedestalului internaţionalei a III-a moscovită".

Este prin urmare evident că însăşi membrii partidului ţărănist nu mai pot tolera să stea alături de oameni cu tendinţe vrăjmaşe celor mai scumpe sentimente ale ţărei.

De asemenea dl Gh. N. Popescu-Bolintin, şetul organizaţiei partidului ţărănist din plasa Bălintin (jud. Ilfov) părăsind partidul ţărănist, împreună cu întreaga organizaţie condusă de dsa, scrie dlui Mihalache, între altele, următoarele:

„In ultimul timp însă, văzând atitudinea de desinteresare completă a faptelor bune şi mai ales tendinţa de alte directive a politicei generale susţinută de câţiva fruntaşi, fiindumi oroare a mai sta alături cu asemenea trădători şi turburători ai ordinei sociale, vă anunţ că nu mai fac parte din nici o organizaţie a acestor scopuri meschine şi funeste pentru ţară şi tron şi cu mine vă părăseşte şi majoritatea populaţiei, membri din circumscripţiile Bolintinului, cari au fost conduse de mine".

Iată deci partidul ţărănist, ţintuit la stâlpul infamiei, de către însăşi membrii săi.

Chestiunea evreiasca si Ianus-ul maghiar

Ungurii apelează la capitalul evreilor din Ardeal, cerând sprijinul lor moral și material. — Un duios apel filosemit al unui publicist șovinist maghiar.— Intre iredentism și filosemitism

Nu există pe lume un singur neam mai antisemit din fire ca poporul maghiar, mai cu seamă după războiu. Cine are ochi să vadă şi urechi să audă ştie că atât ungurii din Ungaria lui Horthy cât şi cei din Ardeal poartă cea mai neîmpăcată ură neamului evreiesc. Ororile antisemite din Ungaria vorbesc dela sine. Iar în Ardeal, de câte ori ne angajăm cu ungurii de greutate la discuţii pe chestiunea evreilor din Ardeal, interlocutorii noştrii ne spun râzând şi cu oarecare ironie:

„Chestiune evreiască?... Pentru noi nu există... Suntem gata să renunţăm cu plăcere la toţi evreii unguri în favorul... naţiunei româneşti!..."

In presă însă, la întruniri şi cu prilejul altor manifestări publice aceiaşi unguri ţin cu tot preţul să facă pe filosemiţii şi ocrotitorii evreimei „asuprită de români". Intr'adevăr: cine ar fi mai capabil de această nobilă sarcină umanitară reacţionarii şi şovinştii partidului maghiar?!...

Evreii nu sunt tocmai simpatici, dar banii lor prind bine în situaţia de azi a maghiarimei ardelene — iată mentalitatea lor.

„Ein echter deutscher Mann
Mag keinen Franzen leiden,
Doch ihre Weine trinkt er gern"...
(Faust).

Setea ungurească după banul lucitor al urgisitului evreu se manifestă cu o lipsă de pudoare unică. Revista „Magyar Kisebbség" de pildă publică în ultimul ei număr un articol datorit unui publicist şovinist ascuns după pseudonimul „Spectator". — Intre altele, — iată ce scrie dl Spectator:

„Evreimea maghiară din Ardeal în poesiunea comorilor ei spirituale şi materiale are îndatoriri speciale şi trezeşte mari speranţe în cercurile minoritare din Ardeal.

Cei cari mă cunosc ştiu că sunt un admirator al virtuţilor şi şi capacităţilor evreieşti. Evreimea dispune azi de un capital şi mai puternic decât cel anterăzboinic. Sentimentele ei pacifice constituesc un puternic sprijin pentru renaşterea lumei. Insuşirile ei mlădioase sunt călăuze bune în conducerea unui Stat.

Situaţia evreimei maghiare din Ardeal este tragică. Ea poartă în aceste vremuri de transiţie (?!) două cruci: chinurile stigmatului evreiesc şi maghiar.

Bunăvoinţa aparentă a Statului român faţă de evrei este datorită nu sionismului sprijinit de Antantă — după cum mulţi cred — ci speranţei că la urma urmelor va reuşi despărţirea evreilor de fraţii lor unguri creştini. Indată însă ce această speranţă a românilor s'ar îndeplini, cauza evreilor ar fi iremediabil pierdută (?!) şi s'ar ivi din nou antisemitismul de Stat (!) şi politic (!) al românilor, atât de cunoscut înainte de războiu în România.

Situaţia evreilor maghiari faţă de români este grea. Dată fiind însă pregătirea intelectuală şi materială a evreilor, ei au trecut cu uşurinţă peste toate greutăţile, de până acum — cu escepţia chestiunei şcolare.

Antisemitismul maghiar, anemic, nu are importanţă. Evreimea din Ardeal ştie bine că acest antisemitism nu este decât o urmare a curentului european, ba chiar şi american, născut în urma schimbării balanţei averilor, precum şi a valurilor de antisemitism din Ungaria *ciuntită (?!!)*

Totuşi, alegerea nu e grea. Interesele morale, posibilităţile spirituale, vederea clară în chestiunile economice îndeamnă pe evrei să rămână unguri, după cum au şi rămas, abstrăgând câteva cazuri de oportunism.

Noua situaţie nu oferă evreimei o îmbogăţire sau o înaintare mai pronunţată decât cea de până acum. Imprejurările externe vor sili însă pe români să renunţe la ura de rassă (?!)

Dintre cele două feţe ale tragicului situaţiei, evreimea ardeleană să aleagă pe cea mai nobilă şi strălucitoare: calitatea ei maghiară. Soarta evreimei este înlănţuită de cea a ungurimei, la fel părechei de animale ce trag acelaşi jug de lemn. Asta fiind situaţia, evreimea să nu se clătine cerând libertăţi aparte.

Evreii trebue să tragă toate consecinţele şi să se grăbească să ajute pe faţă şi cu entusiasm cu toată averea lor materială şi spirituală cauza minorităţii maghiare. Ajutând o, se ajută pe sine însăşi.

Iată apelul meu către cei bogaţi şi cu mijloace.

Să sperăm că îndată ce capitalul se va convinge de rentabilitatea sprijinirei cauzei minoritare, cassele de fer se vor deschide. Să pregătim deci întâlnirea voluntară şi utilă a vieţei minoritare cu banul!"

Trebue să spunem — fără intenţia de a jicni pe cineva — că apelul lăţeş al ungurilor iredentişti la punga evreilor maltrataţi de ungurii lui Héjjas — fraţi de cruce şi de sentimente cu duioşii filosemiţi unguri de ocazie din Ardeal — este de-o brutalitate şi nerușinare care ne surprinde.

Dacă evreii „magyar ember" sunt atât de miopi să nu vadă ce se ascunde după elegiacul filosemitism al d-lui Spectator şi al matadorilor din partidul maghiar, cu atât mai rău pentru ei.

Unificarea bisericească

De ce întârzie? — Vechiul regat nu admite laicizarea bisericii — Biserica trebue să servească interesele superioare ale statului

— Declaraţiile P. S. Sale arh. mitr. D. Simionescu —

Apreciind rolul pe care biserica îl are în viaţa noastră naţională, ziarul nostru a dat tot deauna o deosebită atenţiune problemelor bisericeşti. Dintre acestea cea mai importantă şi totdeodată de-o mare actualitate este unificarea bisericească. Şi este interesant, că cu toatecă din cele mai vechi timpuri unitatea bisericească a fost aceea care a făcut ca Românii de pretutindeni să întreţină legături strânse, astăzi pe teren bisericesc ne-am unificat mai puţin ca în orice altă direcţie. Se procedează în această privinţă cu o precauţiune şi încetineală nemaipomenită. Congresul naţional bisericesc ţinut toamna aceasta la Sibiu n'a contribuit cu nimica la unificarea bisericească, problema fiind amânată până la alt congres, care probabil nu va avea loc decât în anul viitor. Dealtfel punctul de vedere al factorilor hotărâtori din Ardeal este în general cunoscut tinzând la o transplantare a Statului organic şi în celelalte provincii. Sunt totuş, şi aici destui oameni cari împărtăşesc vederile enunţate de d. dr. Ioan Matei, care a demonstrat necanonicitatatea Statului organic, arătând că altfel a fost conceput de către marele Şaguna.

Astfel stând lucrurile, am profitat de prezenţa la Cluj a P. S. Sale arhimandritului Mitrofor Dionisie Simionescu, exarh al sf. monastiri din Sinaia şi deci un marcant reprezentant al bisericii de dincolo de Carpaţi, pentru a cunoaşte punctul de vedere al factorilor bisericeşti din vechea Românie. Pe Prea Sfinţia. Sa ne-a fot dat să-l întâlnim la prefectura judeţului. Şi iată în cele ce urmează părerea acestui înalt demnitar bisericesc:

„Problema unificării bisericeşti, asupra căreia voiţi să-mi cunoaşteţi părerea, ne spune P. Sfinţia Sa, este studiată cu tot dinadinsul de factorii hotărâtori. In nici un caz însă ea nu va putea să fie rezolvită în spiritul cerut de ardeleni, care ţin morţiş la Statutul organic. Acesta nu este canonic şi ar fi greşit din punct de vedere ortodox să fie adoptat astăzi. In trecut a avut o oarecare justificare în Ardeal, ceea ce nu înseamnă că trebue să l recunoaştem ca punct de plecare la unificarea bisericească a României-Mari.

Vechiul regat nu este contra acordării de drepturi mirenilor, dar nu admite laicizarea acestei instituţiuni, aşa dupăcum o avem în Ardeal.

Problemele bisericeşti trebue să fie privite astăzi prin prisma unităţii statulni român şi este lesne de înţeles că această unitate face să dispară orice patriotism local. Bunăoară alegerea episcopilor prin marele colegiu este mai în concordanţă cu interesele superioare ale bisericii, ca acea făcută numai de credincioşii eparhiei respective.

„Dealtfel, încheie distinsul nostru convorbitor, critica mea asupra părerii dominante în Ardeal o găsiţi expusă în ultimul număr al revistei „Crucea" dela Bucureşti."

In numărul nostru de mâine vom da un rezumat al acelui articol.

Comisiunea

pentru evaluarea pagubelor de război în Ardeal

Pentru evaluarea pagubelor de război din Ardeal au fost numiţi membri în comisiunea superioară din Cluj d-nii:

J. Micşa prim-preşedinte al Curţii de apei din Cluj.

Septimiu Mureşeanu, prefect al judeţului Cojocna.

Chr. Simionescu, director general al finanţelor din Cluj.

Membri în comisiunile de prima instanţă

La Cluj d-nii: Al. Balaş consilier la Curtea de apel.

St. Zopa, inspector financiar.

La Târgul-Mureş d-nii: Gh. Drăghicescu consilier la Curtea de apel.

Victor G. Maior, prefect al judeţului, Petre A. Florian, inspector finaciar.

La Timişoara d-nii Art. Dumitrecu, consilier la Curtea de apel.

Dr. Costea Iuliu, prefect al judeţului.

C. Michăileanu, inspector financiar.

La Oradea-Mare d-nii: St. Stăncescu, prim preşedinte al Curţii de apel.

Dr. Niculae Popovici, prefect al judeţului.

Petreanu, inspector general de finanţe.

Pe lângă fiecare comisiune va funcţiona unul sau doi secretari aleşi şi numiţi de către comisiune dintre funcţionarii administraţiei financiare sau şi prefecturii de judeţ respective.

Membrii comisiunilor vor fi retribuiţi pentru fiecare zi de lucru efectiv cu o îndemnizare de 250 lei pe zi, iar secretarii cu jumătate din salariul brut bugetar (cu accesorii) al funcţiunii ce ocupă.

*

Plata se va face din fondul de 20 milioane lei repartizat pentru ajutorarea pagubelor din Ardeal.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 14 Noemvrie

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.

Scris pentru film de THEA HARBON

aranjat de: FRITZ LANG

In rolul principal: HANNA RALPH PAUL RICHTER

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Fecioara codrului

Poveste dramatică plină de peripeţii senzaţionale in 7 acte, inscenată de marele regisor american: D. W. GRIFFITH.

CINEMA APOLLO

Şoarecii Gri

Seria II. 9 acte.

Canalia roşie

(6000 volţii...)

In rolul principal: EMILIO GHIONE ZA LA MORT

MICA PUBLICITATE

3 LEI CUVÂNTUL

Fată de casă caută serviciu la o familie mai mică. Adr. Calea Victoriei 27. D 359

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

Citiţi şi răspândiţi:

«Infratirea Poporului»

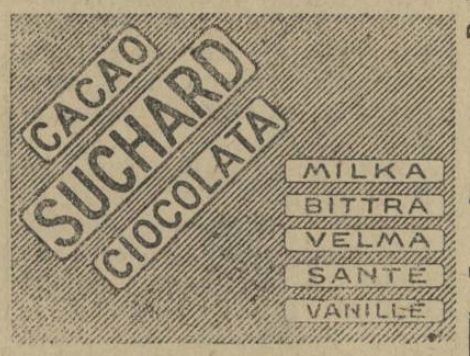

Lysoform

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein şi Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

Lloyd

PREŢURI REDUSE

LEMNE DE FOC!

R. M. de prima calitate stânjeni ori tăiate cu preţul cel mai avantajos vinde pentru comercianţi şi consumatori şi transportă la domiciliu D 258

Stăruinţa Românească S. A.

Secţia de lemne. Cluj, Piaţa Unirei 20. 329. Telefon 804.

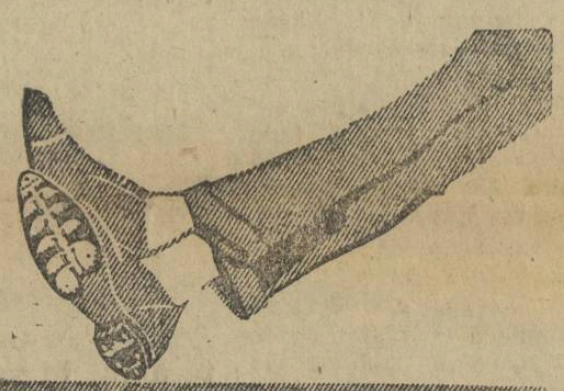

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ○○○○○○○

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Rolul şi importanţa „Crucei Roşii“

Un istoric plin de frumoase fapte — Datoria publicului românesc din Ardeal

Ingrijorată de indiferenţa din ce în ce mai crescândă a opiniei roastre publice faţă de operile de bine facere, centrala „Crucei Roşie Române“ publică un interesant studiu, din care ne facem o datorie să reproducem.

„In *1863* câţiva Genevezi, sub impresia amintirilor războiului din Italia (Solferino) au început o campanie pentru a ajunge la o alinare a suferinţelor răniţilor din război. In primul rând au căutat ca să fie permis unor organizaţiuni speciale să aducă răniţilor îngrijiri chiar pe câmpul de luptă şi în al 2-les rând, au căutat ca acest rol să fie protejat, căpătând aceste organizaţiuni oarecare imunităţi.

Ideia îşi făcu repede drumul, şi după câteva consfătuiri se reuni în *1964 o primă conferinţă internaţională* care elaboră vestita convenţiune dela Geneva care fu treptat primită şi ratificată de toate statele civilizate. Această convenţiune modificată în cursul anilor este codificarea regulelor ce se angajează beligeranţii să le respecte în privinţa formaţiunilor sanitare.

Odată cu ratificarea convenţiunei s'a format în fiecare din statele semnatare o societate a Crucei Roşie. Organul lor central este Comitetul Internaţional al Crucei Roşie cu sediul în Geneva căruia îi este încredinţată conducerea în linii generale şi apărarea principiilor proclamate.

Aceste rezultate obţinute, Crucile Roşii au căutat, — pe lângă pregătirea lor pentru caz de răsboi — să lucreze şi în timp de pace la alinarea nenorocirilor. Astfel pe lângă acţiunea lor de ajutor în cazuri de inundaţiuni, cutremure şi alte calamităţi, au avut o acţiune din cele mai însemnate în luptă contra sifilisului, paludismului şi altele.

Pe lângă acest rol sanitar Crucea Roşie mai are un alt rol foarte important acela de a veni în ajutorul prizonierilor de răsboi. Pe acest teren nu există încă nici un alt organ care s'o poată înlocui. Pe când statele beligerante n'au nici un mijloc de a comunica între ele pentru a interveni în favoarea conaţionalilor prinşi, Crucea Roşie graţie caracterului său internaţional recunoscut, poate să îndeplinească această funcţiune, şi cu ajutorul celorlalte Cruci Roşii neutre şi a Comitetului Internaţional de la Geneva ea mijloceşte corespondenţa şi aprovizionarea lor. Toate angajamentele şi convenţiile speciale încheiate în cursul ultimului război pentru îmbunătăţirea situaţiei prizonierilor pentru schimbul de răniţi, repatriere de militari sau civili sau de ostatici au fost negociate în conferinţe ale Crucei Roşie unde delegaţii lor figurau ca reprezentanţi autorizaţi ai ţărilor lor, după cum ele ratificau angajamentele luate.“

La 1876 a luat fiinţă şi în România Societatea de Cruce Roşie naţională, aderând la Convenţiunea de la Geneva. Prima formaţie sanitară a acestei societăţi a luat parte activă în războiul ruso-turc de la 1876.

Un an mai târziu, în războiul nostru pentru independenţă, de la 1877 rolul formaţiunilor sanitare şi umanitare ale Crucei Roşii Române a fost covârşitor.

In 1885 Crucea Roşie a luat parte la războiul sârbo-bulgar, dând sprijin şi deoparte şi de alta.

Dar importanta activitate şi utilitatea acestei instituţii de binefacere s'a putut evidenţia la mai mult în marele războiu de întregire.

In acest război Crucea Roşie a pus la dispoziţia guvernului 62 spitale fixe cu circa 13.000 paturi şi cinci spitale de campanie cu câte 200 paturi.

La evacuarea Munteniei, Statul a încredinţat Crucei Roşie spitalele pline de răniţi, care şi-a luat angajamentul de a le face să funcţioneze mai departe punându-le sub ocrotirea „Crucei Roşie“.

In rezumat, în acest război Crucea Roşie a adus următoarele servicii:

1) A adăpostit în spitalele sale peste 150.000 de răniţi şi bolnavi, reprezentând circa 4 900.000 de zile de ospitalizare;

2. A distribuit în cantinele sale de gări un număr considerabil de porţii, de diferite alimente şi băuturi:

3. In cantinele din Bucureşti a distribuit refugiaţilor din Oltenia, Muntenia şi Dobrogea cum şi populaţiei sărace din Bucureşti 8.000.000 prânzuri în afară de pâine.

4. A dat ajutor în teritoriul ocupat la 65.400 prizoneri cu bani, hrană şi îmbrăcăminte;

5. A adăpostit în Bucureşti 3 mii refugiaţi;

6. A transmis prin administraţia sa din Bucureşti şi Iaşi mai mult de 350.000 de scrisori şi informaţiuni pentru prizonieri şi civili alcătuind în total aproximativ 488.000 fişe; de asemenea a transmis şi 58.000 colete pentru prizonierii români internaţi în lagărele inamice;

7. A creat comitete de ajutor ale Crucei Roşie în diferite oraşe din occident prin mijlocul cărora a dat ajutor prizonierilor din lagările inamice;

8. A mijlocit un schimb de corespondenţă între teritoriul liber şi cel ocupat;

9. A organizat în teritoriul ocupat, în lipsa altei instituţiuni, ajutorul invalizilor de război şi orfanilor de război.

In total Crucea Roşie a cheltuit în timpul războiului pentru întregirea spitalelor sale o sumă aproximativ de 20.000.000 lei.

*

Aceste date este bine să se cunoască aici în Ardeal unde organizarea Crucei Roşii Române este la început. Meritoasele străduinţe ale doamnelor române ardelene, în frunte cu dr. Sidonia Docan, trebuesc susţinute de întreaga opinie publică românească. Sâmbătă secţia Clujană a Crucei Roşii organizează un concert, urmat de dans, în sala Reduta. Sfătuim să nu lipsească nimenea dela acest prilej de a ajutora o operă, care este a noastră a tuturor.

Presa maghiară

Iarăşi „regăţenii“ şi „ardelenii“

„Conform unei legi eterne — scrie „Temesvári Hirlap“ — în fiecare ţară elementele ce reprezintă spiritul şi cultura vor eşi învingătoare. Să cercetăm cultura din vechiul regat şi să o comparăm cu cea din Ardeal. Aceasta din urmă este reprezintată prin bărbaţi cari şi-au câştigat cultura între graniţele unor ţări occidentale“...

Spre deosebire — bineînţeles de tinerimea vechiului Regat, adăugăm noi, care — după cum se ştie — şi-a câştigat şi îşi câştigă cultura numai la Sofia, Niş, Cetinje, Valona şi alte centre balcanice şi nu a avut deosebitul noroc să cunoască „occidentalismul“ ce caracterizează capitala lui Apponyi.

Procesul contelui Károlyi

In cursul procesului intentat contra contelui Károlyi, fost prim ministru al Ungariei, s'au citit motivele confiscării imensei lui averi.

Aceste motive au fost citite de magistratul Rácz şi sunt reproduse şi în ziarul „Ellenzék“ de azi.

Aflăm din această înşirare de motive că contele Károlyi este învinuit cu organizarea unei greve muncitoreşti cu scopul de a-şi sili ţara să capituleze în faţa Antantei şi să ceară pace. A avut contact cu spioni din streinătate. A sprijinit materialiceşte societatea antimilitaristă şi defaitistă „Galilei“.

A tratat cu puteri streine, lucrând pentru ruperea legăturilor ce existau între ţările puterilor centrale. Nerespectând constituţia Ungariei, a voit instituirea unei republici condusă de el. A constituit „sfaturi militare“ comitând prin aceasta crimele de insultă la adresa Regelui, trădare de ţară, rebeliune militară etc.

A fost unul din autorii mişcărilor octombriste, decadenţii armatei şi a republicei. A ajutat pe comunişti să vină la putere. A încheiat un armistiţiu inutil şi jicnitor pentru demnitatea naţională maghiară. După ce a fugit din Ungaria, a continuat să lucreze contra patriei sale.

După magistralul Rácz aceste motive sunt suficiente pentru confiscarea imensei averi a contelui Károlyi. Ea va trebui să devină proprietatea Statului maghiar care a trebuit să sufere atât de mult în urma acţiunei lui Károlyi.

— Cititorii noştrii ştiu că învinuirile la adresa lui Károlyi sunt sau mincinoase, sau exagerate. Károlyi, de fapt, a comis o singură crimă pe care Ungaria reacţionară nu i-o iartă: a fost un democrat convins şi a făgăduit desrobirea ţăranului ungur ţinut în întunecime de actualii stăpâni ai Ungariei horthyste.

Acţiunea lui „Brassoi Lapok“

Paralel cu propaganda aproape tuturor gazetelor ungureşti din Ardeal pentru preşidenţie şi pentru d. Bernády, ziarul „Brassoi Lapok“ duce izolat o campanie pentru directoriu şi contra „francmaşonului“ d. Bernády.

Confratele braşovean afirmă că Bernády se bucură de unanima... antipatie a tuturor bunilor creştini, mai ales a clerului catolic.

De aceia — afirmă „Brassoi Lapok“, — la o alegere de preşedinte, d. Bernády n'ar întruni nici măcar un sfert al voturilor.

Reclama este sufletul comerţului

Regia Monopolurilor Statului — Fabrica de Chibrituri Cluj.

D. 360.

No. 2951/924

Licitaţie

Se aduce la cunoştinţă, că în ziua de 26 Noembrie 1924, ora 10 a. m. se va ţine în localul Direcţiunei Fabricei de Chibrituri Cluj, o licitaţie publică cu oferte închise pentru aprovizionare cu 30 (trei zeci) vagoane (a 10.000 kgr.) lemne de foc esenţă fag.

Ofertele timbrate, închise şi sigilate se vor depune la Direcţiunea Fabricii până în ziua de 26 Noembrie 1924, înainte de ora licitaţiei arătându-se preţul pe vagon a 10.000 kgr. lemne aduse pe linia de garaj a fabricii, descărcate şi aşezate în stive.

Lemnele vor fi bine uscate, tăietura din anul 1923

Vagoanele vor trebui cântărite oficial în staţia Cluj în prezenţa delegatului fabricii înainte de a fi aduse la curtea fabricii.

Furnitura se va face în decurs de o lună de la data comunicării aprobării.

Ofertele vor fi valabile trei săptămâni.

Odată cu înaintarea ofertelor se va depune o garanţie de 3% din valoarea furniturii, în numerar sau efecte de stat.

Factura va fi timbrată de furnizor conform legii.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu art. 72-83 din Legea Contabilităţii Publice.

Cluj, 11 Noembrie 1924.

Directorul fabricii Inginer: (ss) **N. N. Georgescu**

Tribunalul Cluj. donf. No. 4096/1924

Publicaţiune

Tribunalul Cluj publică, că conf. dispoziţiunilor Ordi Pres. No. 4070/1925, a deschis, la cererea debitorului Mauriţiu Friedmann din Cluj, contra lui, procedura de concordat forţat în afară de faliment începând cu ziua de az. toate consecinţele de drept prevăzute în această ordonanţă.

Inspector de avere a fost numit Avocat Dr. Adonis Popov, locuitor în Cluj.

Tribunalul învită, prin prezenta publicaţiune creditorii falitului ca până la data de 27 Noembrie 1924 să-şi declare în scris şi sub sancţiunile prevăzute în paragraful 190 Procedurii de Concordat, toate creanţele fără de debitor.

Fixează termin pentru dezbaterea concordatului pe ziua de 11 Decembrie 1924 în localul oficios al Tribunalului (camera 150) 13 la care dată creditorii pot să reprezinte personal ori prin repr. cu procură în regulă.

Cluj, la 18 Octombrie 1924

D 361. Judecător: (ss) **Decuseară**

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

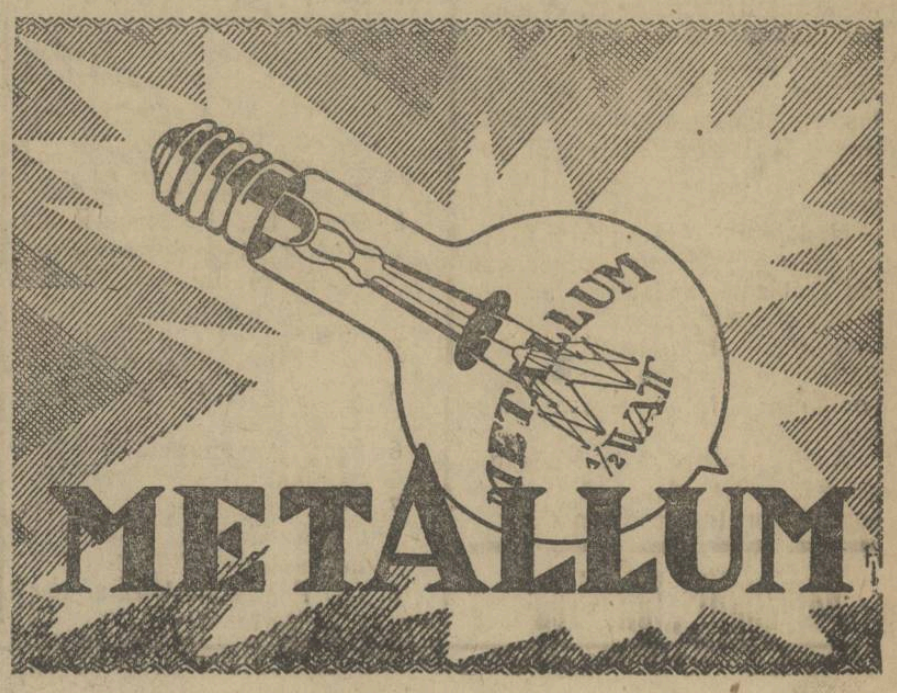

Datoria publicului pentru ieftinirea traiului

Disproporția dintre prețurile alimentelor și articolelor de îmbrăcăminte

Din anchetele noastre anterioare cititorii „Înfrățirii" și-au putut face o icoană fidelă asupra situației de pe piața Clujului.

In general tendința prețurilor este de-a se ieftini, se înțelege, afară de câteva articole care totdeauna se scumpesc toamna, ca laptele și derivatele lui. Același lucru îl putem spune și despre zarzavaturi, mai scump la Cluj, ca ori unde.

Dar pentru ca acest val de ieftinire, abia pornit, să nu fie înăbușit în scurtă vreme, este nevoe să fie susținut de publicul consumator. Ar însemna să ne facem iluzii, dacă am crede că îndolența acestui public a dispărut.

Plătește mai binișorice prețuri, decât să-și ia osteneala unei reacțiuni contra scumpetei: prin denunțarea celor cari nu respectă prețurile maximale și prin încurajarea comercianților, cari vând pe prețuri mai reduse. Deasemeni am dori să vedem o intensificare a controlului oficial.

Odată stabilită aceastăscădere generală a prețurilor la alimente, organelor de control revine datoria de-a forța o reducere a prețurilor la celelalte mărfuri Legea spcculei trebue să fie aplicată cu toată rigoarea. Căci este absurdă disproporția exagerată dintre costul de astăzi al alimentelor și acel al îmbrăcămintei. Pentru articolele de import înțelegem cât de cât această disproporție, dar nu pentru cele produse la noi în țară.

Conferintele administrative de la ministerul de interne

D. G. Tătărăscu, subsecretar de stat la ministerul de interne a convocat la o conferință administrativă pe toți prefecții de poliție din țară precum și pe toți prefecții de județe cu excepția celor din Basarabia.

Ordinea a fost astfel fixată:

Astăzi, Joi 18 Noemvrie sânt convocați toți prefecții de poliție din țară.

Luni, 17 Noemvrie vor sosi toți prefecții județelor din vechiul regat;

Marți, 18 Noemvrie vor lua parte prefecții de județe din Bucovina și Ardeal.

Pentru prefecții din Basarabia conferința se va ține la Chișinău, sub președenția dlui G. Tătărăscu, în cursul săptămânei viitoare.

Pentru cartiruirea funcționarilor

Un memoriu al comisiunei de rechiziții din Cluj

Anunțam ieri că comisiunea de cartiaruirea fucționarilor publici din Cluj a întocmit un memoriu adresat ministerului de interne prin care se propun câteva schimbări ale actualului regim al locuințelor, pentru asigurarea bunului mers al cartiruirii funcționarilor publici.

Și într'adevăr în împrejurările de astăzi din cauza rezistenții proprietarilor, în majoritate minoritari, slujbașii statului, ajung cu greu la locuințe, sau dacă le au le pierd cu ușurință, evacuările fiind destul de dese.

Activitatea comisiunei de rechiziție este iluzorie din cauza insuficientei reglementări a chestiunei, reglementare ce lasă numeroase ușițe de scăpare proprietarilor.

Nădăjduim deci că vor fi acceptate propunerile comisiunei de rechiziție, menite să înlăture o situație de anomalii care nu mai poate fi prelungită, fără o periclitare serioasă a intereselor românești în orașele ardelenești.

Ancheta propusă de comisiune nu va putea decât să verifice toate afirmațiunile de mai sus.

Raspanditi „Infratirea"

Dela Teatrul National

La Teatrul Național se repetă „Un drum pribeag" dramă istorică în 5 acte în versuri de dl Nicolae Iorga.

In rolurile principale dnii Mihăilescu-Brăila, Virgil Vasilescu, Ghibericon, Potcoavă, Voicu și dna Jeana Popovici-Voina.

Piesa se repetă sub conducerea dlui G. Mihăilescu și va vedea lumina rampei Marți 18 Noembrie.

In acelaș timp se studiază „Plicul" comedie în 2 acte de Liviu Rebreanu sub direcția de scenă a dlui Sică Alexandrescu. Din distribuție fac parte domnii Neamtzu-Otionel, Mișu Ștefănescu, Virgil Vasilescu, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, N. Dimitriu, N. Voicu și dna Sylvia-Jipeseu Hodoș.

„Plicul" se va juca la 25 Noembrie.

Repertoriu

Sâmbătă 15 Noembrie „ONOAREA".

Duminică 16 Noembrie matineu „EXTEMPORALUL"

Marți 18 Noembrie „UN DOMN PRIBEAG"

Joi 20 Noembrie „ONOAREA"

Ședința soc. Științelor Medicale

In ziua de 15 Noembrie va avea loc ședința ordinară a soc. Științelor Medicale. Ședința se va ține la ora 5 p. m. în amfiteatrul clinicei medicale, cu următoarea ordine de zi:

1. Dr. Țeposu: Prezentări de bolnavi.
2. Dr. L. Câmpianu: Prezentări de bolnavi: a) Formă rară de ulcer gastric penetrant, b) Ruptură uterină, cu sarcină la termin, c) Transplantare de tersidă.
3. Prof. Dr. Predescu-Rion: a) Nevrită paludică a acusticului, b) Un caz de colestertom auric.
4. Prof. Dr. Iacobovici: Diverticulul duodenului.
5. Dr. Kernbach: Sifilisul inimei.
6. Prof. Dr. Minovici: Avort criminal.
7. Prof. Dr. Vasiliu și Dr. Gsoia: Cancer primitiv al ficatului.
8. Dr. Filipescu: Ulcere gastrice perforate.

Ultime informații

— **„Crucea Roșie" filiala Cluj aranjează în 16 Nov. Duminecă d. p. la 6 oare în Redută un Matineu dansant, cu producții interesante, la bufet vor servi doamnele din comitet, întrare de 40 Lei și 20 Lei pentru studenți. Nu ne îndoim că toți oamenii de bine își vor da întâlnire acolo, răsplătind prin numeroasa lor prezență munca desinteresată, ce comitetul prestează cu atâta tragere de inimă în interesul scopului umanitar la care s'a înrolat. La 22 Noemvrie, Sâmbătă va ține conferință la Universitate tot pentru „Crucea Roșie" apreciatul Prof. Univ. d. V. Bogrea, ora exactă se va indica ulterior prin ziare.**

— Duminică va fi hirotonisit întru protopop arhidiaconul Dumitru Antal, noul protopop al Reghinului.

— Astăzi a avut loc o consfătuire la primărie în vederea formării unui comitet de recepție a scriitorilor români, cari sosesc la Cluj în ziua de 30 Noembrie. Numele scriitorilor încă nu se cunoaște.

— „Universul" publică următoarea informație: *„Ziarele maghiare din Ardeal pretind a ști că la întrunirea partidului poporului din Arad, dl Octavian Goga ar fi anunțat fuziunea partidului poporului cu partidul progresist."* — Atragem atenția popularului confrate bucureștean că această informație a fost publicată întâia oară de ziarul „Înfrățirea" și nu de ziarele maghiare, cari au reprodus o după noi, bineînțeles, după un vechiu sistem al anumitei prese române și minoritare, fără a indica sursa.

— Mâine se începe la Universitate ciclul de conferințe organizat de asociațiunea „Extensiunea Universitară" cu concursul „Astrei". Va conferența dl profesor Bogdan-Duică despre Eminescu în Ardeal. Conferința începe la ora 6.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

* **Aucțiunea de lucruri de Artă și Antichități.** „Arta" în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucțiune de pictură, mobilă, porțelan, sticlărie, covoare, argintării, și alte obiecte de artă, și anticități de provenință din case (boerești) nobile și alte proprietăți particulare, care aucțiune emulează cu cele din capitală. *Expoziția obiectelor* va dura de la 14 Nov. 1924 oarele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitația* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 și 30 minute. 58

— **Dela Soc. de Stiințe din Cluj.** Soc. de Științe din Cluj ține adunare generală în Amfiteatrul Institului de Botanică Generală Joi 13 Noemvrie ora 8¾ seara. La ordinea zilei: 1. Darea de seamă a comitetului. 2. Comunicări: a) Prof. Univ. P. Thomas: La microdosage de l'acetone et de l'acide (3 oxy butyrigue. b) Prof. Univ. A. Ostrogovich și V. Crassu: Acțiunea acidului azotos asupra metildioxi-triazinei (Dioxi-triazil-formaldoximă și derivați.

— Crucea Roșie roagă persoanele cari au promis lucruri pentru Bufetul serbărei să binevoiască a le trimite *direct la Redută* Duminecă 16 Nov. între orele 2—4 unde vor fi preluate de doamne din comitet.

— *Eri a avut loc la Turda concertul mandolinistului Simicel. Concertul a avut o frumoasă reușită, publicul numeros răsplătind pe subtilul artist cu puternice aplause. — Duminecă, 13 crt., Simicel va concerta la Deș.*

— Primăria din Oradea-Mare a cerut consiliului orășenesc din Cluj să-i împrumute paviloanele regale și ministeriale, construite cu prilejul serbărilor de comemorare a lui Avram Iancu pentru a se servi de ele la serbările pentru desvelirea statuei M. Sale Regelui, ridicată la Oradea-Mare.

— Colegiul electoral al Adunării de putații din circumscripția electorală Dej, județul Solnoc-Doboca, a fost convocat pentru zilele de 3 și 4 Decembrie 1924, pentru a alege un deputat în locul rămas vacant prin încetarea din viață a d-rului Romulus Micșa.

— In adunarea sa generală, ținută în Capitală Reuniunea forestieră din Ardeal a hotărât desființarea sa.

— In cercuri economice ungurești este comentată cu îngrijorare actuala situației a exportului de făină din Ungaria, care pierde din ce în ce terenul în favorul exportului de făină român și jugoslav.

— Incepând cu ziua de 1 Decemvrie secția financiară și perceptoratul orășenesc vor face o conscriere a tuturor locuitorilor din Cluj pentru a servi la încassarea impozitelor și taxelor comunale.

— In ședința de mâine a consiliului orășenesc se va da redactarea definitivă a bugetului pe anul viitorul al orașului.

— Din partea societății studenților în drept primim: „Se aduce la cunoștință tuturor colegilor, că a apărut cursul „Teoria generală a regimului fonciar" de dl Prof. C. Negrea, curs de care au nevoe atât colegii cari se pregătesc pentru examenul fundamental III, cât și cei cari pregătesc rigorosul pozitiv. Având în vedere numărul restrâns al exemplarelor de cari dispunem, rugăm pe fiecare coleg a cere cât mai repede cursul. Costul cursului e Lei 35 plus Lei 5 spese de trimitere prin poștă. Cursul se va cere dela Societatea Studenților în Drept. Totodată rugăm pe dnii colegi, cari dețin cărți din Biblioteca Societății a le înapoia cât mai curând în vederea reorganizării Bibliotecii. Cei cari nu se vor supune acestei somațiuni vor fi anunțati Decanatului.

Omagiu lui Nagyatádi

Cunoscutul răzeș Bárdos Péter din Feneșul Săsesc — unul din conducătorii țărănimei ungurești — publică în „Ellenzék" un articol omagial despre Nagyatádi Szabo István, marele răzeș mort nu de mult.

Dl Bárdos — făcând aluzie la concepția actualilor șefi ai partidului maghiar — arată că și între țărani se află elemente folositoare în politică și îndepărtarea lor sistematică dela conducere este păgubitoare intereselor țării.

— Consfătuirea pentru stabilirea noului regulament al autobuselor și brijelor a fost amânată pe Luni.

— Incassarea taxelor comunale pe localurile comerciale și industriale întâmpină mari dificultăți, deoarece cei vizați nu satisfac obligamentelor lor.

— Zilele trecute Facultatea de drept, din localitate a delegat pe profesorii universitari, cari urmează să facă parte din comisiunea de examinare a candidaților la examenele de magistrați. Numele lor însă nu sunt cunoscute.

— In ședința de mâine a consiliului orășenesc se va discuta din nou chestiunea prețurilor maximale.

Serata dlui Fehér Arthur

Fostul societar al teatrului „Vigszinház" din Budapesta, actorul Fehér Árthur a aranjat eri la „Reduta" din str. Memorandului o serată în cursul căreia a declamat din Morois Rosenfeld, Kis Jozsef și poema în proză „Clopotele" de d. Emil Isac.

D. Fehér, care este un reprezentant al școalei vechi de declamație, a avut un răsănător succes.

Desvelirea monumentului Unirii Bucovinei

— Răspunsul M. S. Regelui la banchet —

M. S. Regele, mulțumind pentru cuvintele rostite de dl primministru, a spus:

Ridicarea monumentului Unirii în Capitala Moldovei de sus, însemnează unirea sufletelor peste țostele granițe.

Generațiile viitoare vor lua pildă de pietatea voastră către cei cari s'au jertfit sute de ani pentru dragostea de neam și țară.

Alci în Bucovina, totdeauna iubirea de neam și-a a aflat un răsunet impunător.

M. S. *Regele a închinat pentru Bucovina.*

*

După banchet oaspeții au vizitat cimitirul eroilor.

*

Seara a fost reprezentație de gală la Teatrul Național și masă la Cercul Militar.

Serata la gală

La orele 8 seara s'a jucat la Teatrul Național, în prezența Inalților oaspeți „Legenda „Coroanei".

*

A urmat apoi banchetul dela Cercul militar.

Au luat parte membrii Familiei Regale, miniștrii și ofițerii garnizoanei.

Dl g-ral Mircescu a vorbit cu entuziasm de vitejia ostașilor Bucovinei divizia a opta.

M. S. Regele a vorbit de jertfele Bucovinei și a spus că dă numele domnitorului Grigore Ghica, sacrificatul veovod, regimentului 8 infanterie.

A mai declarat că ia comanda reg. 41 vânători, fost 114 bucovinean.

A terminat făcând urări diviziei a opta.

*

La orele 10 seara, Familia Regală și membrii guvernului au pornit cu trenul spre Capitală.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul V. Nr. 1227 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 15 Noemvrie 1924

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu
5227

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN.
PE 6 LUNI
PE 1 LUNĂ
PE 1 AN pentru autorități
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Imbunătățirea soartei funcționarilor

— Sporirea lefurilor —

Prin noul budget, care va intra în vigoare cu începutul lunei Ianuarie lefurile funcționarilor publici vor fi sporite în mod simțitor.

Guvernul acesta de refacere și consolidare a României-Mari pe toate terenurile, în preocupările lui de ordin general, în sinteza soluției crizei economice și financiare creiată de anomaliile războiului și agravată de niște gugernanți nepricepuți și nu tocmai corecți în împlinirea datoriilor față de țară și de budgetul Statului, în grija care o poartă tuturor categorilor sociale a consacrat o deosebită atenție și solicitudine funcționarilor publici.

In mecanismul Statului, în această formidabilă mașină ordonatoare a întregei noastre vieți sociale, fiecare șurub, ori cât de modest ar fi, își are nu numai rațiunea lui de a fi, dar de buna lui stare și de normala lui funcționare depinde acțiunea generală a giganticei mașini.

In speță, șurubul de care vorbim la figurat, e o ființă vie, cu psihologia ei, cu necesitățile ei morale și materiale, cu grijile și îndatoririle ei față de ai să și față de țară.

Funcționarul, cel mai mare, ca și cel mai mic, un colaborator al Statului, care înfăptuește țara și neamul atât în contingențele prezentului, cât și în orientările către viitor.

De aceia, una din grijile principale ale acestui guvern, escelent și cinstit prețuitor al forțelor vii și active ale neamului, a fost consacrată, dela început îmbunătățirii soartei funcționarilor, în limitele organizării și conservării unui echilibrat și stabil budget al Statului.

Priceperea și îndemânarea ministrului de finanțe, dl Vintilă Brătianu, a cărui înaltă autoritate în materie și patriotism intens nu o poate centesta nici cel mai înverșunat dușman, a fost aceia de a îmbunătăți soarta funcționarului public, paralel cu îmbunătățirea budgetului Statului: dl Vintilă Brătianu a legat în mod pozitiv și armonic soarta funcționarului public de soarta gospodăriei generale a Statului.

Ca un mare gospodar, cuminte și rațional, dl Vintilă Brătianu a început prin a pune regulă și ordine în budgetul Statului, creîndu-i venituri noui, dându-i echilibrul necesar, punându-l în măsură de a face față nevoilor prezentului și de a plăti datoriile trecutului.

Isbutind, printr'o muncă puțin obișnuită la oamenii zilei de astăzi și printr'o escepțională pricepere în materie financiară, să creeze disponibilități budgetare, dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, s'a gândit și a procedat cu aceste disponibilități financiare la îmbunătățirea soartei funcționarilor publici.

Funcționarii publici au o nouă dovadă de atenția și grija ce le-o poartă guvernul — acest guvern atât de calomniat de elementele parazitare ale politicei, de agenții dezordinei și anarchiei și de uneltele dușmanilor neamului.

De sigur, elementele de muncă ale acestui neam au o soartă mai grea de cât aceia din nainte de războiu — soarta lor este în funcțiune de îmbunătățire generală a țărei, care și ea suferă consecințele și fericite și anevoioase ale războiului.

Cu guvernanți cuminți și patrioți, cu muncă și răbdare soarta tutulor elementelor de muncă ale acestei țări — între care au un loc fruntaș funcționarii publici — să va îmbunătăți, paralel cu îmbunătățirea generală a situației țării.

Insoriții

Unitatea culturală. — In ultima adunare a „Astrei" ținută de unăzi la Arad, istorica și valoroasa instituție culturală a făcut un pas hotărât către unitatea culturală a neamului. „Astra" a luat oficial hotărârea să și extindă activitatea din Ardeal, atât în fostul vechiu Regat cât și în toate provinciile, prin înființarea de despărțăminte și prin admitere de membri.

Unitatea noastră culturală e un fapt de dată vechie, istorică.

Gestul „Astrei" constitue o coordonare a individualităților și acțiunilor culturale către un scop unitar, precis: înălțarea țărănimei, punerea ei în valoare, prin învățătură, prin carte.

Prin noua ei acțiune „Astra" săvârșește două mari acte culturale și naționale în același timp: desăvârșirea unității sufletești între toate ținuturile românismului și posibilitatea unei afirmări mai largi de sigur desăvârșită într'un viitor mai îndepărtat — a țărănimei în civilizația românească.

Numai prin afirmarea țărănimei într'o largă măsură, în timp și spațiu, cultura românească va putea dobândi viața ei etnică: aducând astfel în simfonia civilizației europene un accent personal, dinstinct, care îi va da locul de cinste în istoria gândirei și sensibilității lumei.

Diodor.

Antisemitismul Ungariei

Adunarea apărătorilor de rassă la Jászberény. — Referada unui procuror antisemit. — Dovada adevăratelor sentimente maghiare față de evrei

De vreme ce politicianii unguri din Ardeal — după cum am arătat în numărul de eri — apelează la punga evreilor ardeleni pentru înfăptuirea unor scopuri iredentiste, în Ungaria lui Héjjas și Pronay — care este idealul acestor unguri — bântuie cel mai de neînchipuit antisemitism.

Tovarășii de convingere din Ungaria ai sentimentalilor solicitatori ardeleui de burse evreiești lucrează și operează fără nici un scrupul. Propagandei antisemite i se dă frâu liber. Autoritățile ungurești în loc să oprime, sprijinesc pe față acțiunile de îndemn la ură de rassă.

Pentru a ne convinge de intensitatea antisemitismului ce bântuie în Ungaria — țara de vise a evreilor „magyar ember" din Ardeal — vom aminti de marea adunare din zilele trecute a apărătorilor de rassă ținută la Jászberény.

Gömbös, unul dintre oratorii adunării a spus cu acest prilej că „până când curge sânge în vinele ungurilor, Budapesta, presa, băncile, pământul nu pot rămâne în mâna evreilor. Ce ne rămâne nouă, ungurilor? Situația de azi se datorește în parte magnaților unguri. Un păstor de capre muntenegrean are mai multă demnitate națională ca un aristocrat maghiar."

Ulain a cerut aplicarea lui numerus maximus în comerț, industrie, învățământ. etc.

Kiss Menyhért a susținut că evreul nu trebue considerat drept de-aproapele creștinului. După cum strămoșii lor au transformat biserica din Ierusalim în hală de vânzare, tot așa, evreii unguri au făcut biserică de Ierusalim din bursa budapestană.

*

convingător cu referința la antisemitismul maghiar este un raport oficios al procurorului cavalerul Daner Béla. Acesta — după ziarul „Szózat" din Budapesta — a făcut în procesul Kádár Lehel sub nrul 1988—1924 un referat din care citâm:

„Cum se explică atitudinea evreilor cari în caz de conflict cu cineva nu se interesează de mărimea pedepsei ci se străduiesc, ca acuzatul să fie condamnat ca instigator contra confesiunei evreiești? Una e atidudinea evreilor în cazul instigației contra unei confesiuni și alta în cazul instigației contra unor clase sociale.

Codrii Sionului sunt plini de bucurie când gazetarul ungur este închis pe o zi pentru instigație contra confesiunei evreiești, iar când pedeapsa se aplică pentru instigație contra claselor sociale, ei se întristează.

Evreimea a invadat pretutindenea sub pretextul că e confesiune. In calitate de confesiune și nu de națiune a pus ea stăpânire pe comerțul, industria, posițiile mai importante și cârmuirea culturei maghiare.

Nu ne este permis să ne apărăm. Ei sunt ... confesiune, iar cine rostește cuvântul de evreu este redus la tăcere sub pretextul că instigă. Iar instigația contra confesiunei este — se înțelege — un lucru inferior. Iată ce stigmate false vreau să aplice evreii celor cari luptă pentru păstrarea moravurilor și virtuților ungurești.

Justiția maghiară trebue să refuse aplicarea stigmatului de instigație contra confesiunei impusă de evrei. Este totuși o îndrăsneală să întrebuințezi pe magistratul ungur ca instrument în favorul dușmanilor rassei ma-

(Urmare pe pag. II.)

E posibil acordul Goldiș-Maniu

Câteva svonuri îngrijorătoare — O înțelegere care ar însemna un succes al clicei din jurul dlui Maniu — A slăbit voința dlui Goldiș? — O desilusie care ar fi și ultimă

Se vorbește de câteva zile de eventualitatea unei concilieri între d. Goldiș și Maniu. Svonurile pretind că misionarii dlui Maniu au fost la Arad și au oferit dlui Goldiș satisfacerea tuturor doleanțelor sale, cu escepțiunea directoratului de trei, care zic oamenii clicei, este împotriva statutelor partidului național.

Pe de altă parte, un reportaj al ziarului „Adevărul" reproduce o convorbire cu d. dr. Dionisie Roman, care precum se știe la Sibiu a propus soluția directoratului la conducerea partidului național, și care astăzi, nu știm prin ce minune, desaprobă ideea directoratului.

Dar iată ce spune „Adevărului" d. dr. Dionisie Român:

— **„Nici prin gând nu mi-a trecut să dau sprijin acelora cari ar voi să înlăture dela conducerea partidului nostru pe d. Maniu sau pe d. Vaida. Eu bucuros aș fi dat concursul meu numai ca să înlătur unele nemulțumiri, dar nu ca să înlătur pe fruntași.**

E adevărat că la Sibiu, dela mine a pornit ideia unui directorat dar asta numai ca o propunere pentru a mulțumi pe toți, un directorat de șapte, dar acei cari au reluat propunerea mea au redus'o la un directorat de trei. Fără dnii Maniu și Vaida la conducerea partidului național nici n'aș putea concepe o bună conducere a partidului nostru".

Această declarație, dacă se adevărește ca autentică, alăturea de svonul „pertractărilor începute la Arad între dl Goldiș și Maniu, ne îndreptățesc să ne îndoim de seriozitatea mișcărei dlui Goldiș. In adevăr, obiectivul principal al aemulțumiților din partidul național era d. Maniu, care, înconjurat de o clică de oameni, sectară și despotică, face imposibilă orice activitate politică sincer închinată intereselor superioare ale țărei. Or revenirea care se pare că s'ar opera astăzi în sentimentele nutrite de nemulțumiți față de d Maniu, ar însemna în primul rând o abdicare de la înșeși esența nemulțumirilor lor, perfect justificate.

Iată de ce nu înțelegem motivele unei împăcări în forma în care se anunță. Știam pe d. Goldiș, om totdeauna bine intenționat în manifestările sale politice, cu o minte fără ascunzișuri perverse ca a multora din ceilalți conducători ai partidului național, și pentru aceasta am apreciat acțiunea pe care o reprezenta. Dar mai știam pe d. Goldiș, ca pe un om lipsit de prea multă tenziune a voinței, un om capabil să se însuflețiască pentru o idee bună și sănătoasă, să se manifeste pentru ea, să o îmbrățișeze și să o părăsiască cu aceeași grabă. Pentru aceasta și de rândul acesta când d. Goldiș întrunea nădejdile de mai bine ale întregului Ardeal un fel de teamă ne oprea să credem prea mult în dsa. Era ceva mai presus de noi, era trecutul dlui Goldiș care ne făcea cu degetul și ne sfătuia să stăm în rezervă.

O-i câtă îndoială am fi avut în puterea de caracter a dlui Goldiș, ne gândiam însă cu această mișcare a întregului Ardeal conștient că nefasta politică a partidului național nu poate fi politica poporului românesc, întregit cu lungi și grele sacrificii, nu se poate închide în pumnul cu mușchii relaxați a unui singur om, și că prin urmare dl Goldiș își va da seama, măcar de rândul acesta, că d sa nu este liber a face ceva ce-i poruncește mintea sa capricioasă, ci ceea ce îi cere o voință mai presus de a sa, voința tuturor. Astfel înoculat, dl Goldiș putea fi omul așteptat.

Și ar fi dureros dacă și de rândul acesta d-sa a dat cu piciorul nădejdilor puse în d-sa. Căci să ne gândim la ceea ce poate rezulta dintr'o înțelegere, așa cum se anunță! Punctele câștigate prin aparența de acceptare pe care o propune dl Maniu nu aduce nici o schimbare în miezul gândurilor ca i prezidează la conducerea partidului național. Dl Maniu rămâne și mai departe conducătorul despotic al partidului și alături de d-sa o clică mai puternică decât dl Goldiș. Prin urmare tot dl Maniu, obișnuit să spună una și să facă alta, va schimba direcția ziarului „Patria", și va alege baza viitoarelor „pertractări". In locul dlui Agârbiceanu va veni dl Man dela Gherla. Cu ce se va schimba atmosfera nesuferită a oficiosului clujan? Deasemenea, încadrat între dnii Vaida și Ciceo Pop, dl Goldiș va fi tot așa de însignifiant la conducerea partidului național, ca și până acum: tot dl Maniu a eșit învingător.

Pornită să regenereze conduita partidului național, mișcarea nemulțumiților amenință să ajungă la rezultate complect opuse. Așa cei puțin reese din svonurile cari circulă și pe cari nu le desmint încă niciun fapt. Dl Goldiș se află la o gravă cotitură. De felul cum va ști să o aleagă, depinde și reputația sa de om politic și prestigiul mișcărei parnite. O soluțiune în sensul care se anunță ar fi o gravă desilusie, dar și cea din urmă pe care dl Goldiș o poate servi poporului românesc din Ardeal.

(Continuare de pe Pag. 1.)

gh'are ce tind la decadența noastră.

Să ne aducem aminte de cuvintele episcopului Prohászka: „Evreimea a devenit din parte integrantă în parte preponderentă a națiunei și în loc să fie un element folositor, istovește poporul unguresc.“

Nu mi pot închipui ca Inalta Curte de Casație să înjosească spiritul legilor maghiare prin o condamnare a celor ce se află sub focul de artilerie al presei evreiești.“

*

Din documentele mai sus citate cititorii noștri și evreii unguri din Ardeal se pot convinge de calitatea antisemitismului fără scrupule al fraților de convingeri din Ungaria ai șefilor partidului maghiar. Intr statul și justiția antisemită a ungurilor și silințele României de a elimina cu mână de fer orice desordine și ură de rassă este o prăpastie care trebue remarcată de toți oamenii cinstiți.

„Năpasta“ la Teatrul maghiar

Continuând laudabila operă de popularizare a pieselor românești, Teatrul maghiar din localitate a jucat eri seara „Năpasta“ celebra piesă a lui Caragiale.

Constatând că actorii unguri au fost în notă și credincioși intențiilor autorului român, spunem purul adevăr.

Decorul, măștile și costumele ireproșabile.

Marea artistă dna Poór Lili a avut în rolul Ancei o creație [illegible]

Dl Forgács Sándor ne-a dat un Dragomir veritabil: decăzut, fricos, chinuit rob al vederilor și al remușcărilor.

Admirabil, dl Kemény László în Ion Nebunul. Adânc omenesc și îndoloșător, dl Kemény a ținut încordată atenția publicului și i-a sguduit nervii.

Corect, dl Mihályfiy László în rolul mai mic al lui George.

Traducerea dlui dr. Janovics Jenő — ireproșabilă.

Noui hotărâri fiscale

Comisiunea actuală fiscală, care lucrează pe lângă ministerul de finanțe, a luat următoarele noui hotărâri fiscale în ce privește aplicarea impozitelor directe: 1. capitalurile dinainte de războiu, ale întreprinderilor particulare, nu pot beneficia de dispozițiunile art. 24 din legea contribuțiunilor, adică să fie socotite întreit în calculul rentabilității, întru cât acest lucru nu s'a acordat decât Societăților pe acțiuni.

Această măsură a fost dictată de faptul că, întreprinderilor particulare li s'au acordat prin lege alt avantaj și anume: capitalul se socotește în acel calcul cel puțin jumătate din cifra afacerilor chiar dacă acest capital este mic.

2. Majorarea capitalului făcută prin supra evaluarea imobilelor la societățile pe acțiuni și pentru cari aceste societăți au eliberat noui acțiuni fără vărsăminte nu se consideră ca beneficii ei drept capital.

GABRIEL FAURE

A murit Gabriel Fauré.

După trecerea lui Anatole France dincolo de viață și la un interval atât de scurt, cultura franceză încearcă o nouă, dureroasă și ireparabilă, pierdere.

Muzica, în general, se desparte de unul dintre înțelegătorii ei de geniu.

Acest „Schumann francez“, cum îl numea odinioară, critica muzicală, se ridica cu mult deasupra compozitorului german.

Melodiile vii și seducătoare ale Maestrului, nu sunt simple lied-uri, scrie cronicarul P—B. Gheusi.

Frumusețea, grandoarea, armoniile noui, rezoluțiile necunoscute, sensibilitatea, poezia sublimă, înalta melancolie a paginilor lui muzicale, sunt perfecte capodopere.

Caracterizarea lui Gheusi este fericită.

Sentimentalismul de cele mai multe ori, monoton al lied urilor schumaniene, pe portativele scrise de Gabriel Fauré poartă aripi de-o senzibilitate, când angelică, când majestoasă ca o revelație supraumană.

Ca și Massenet a fost un oficiant credincios și inspirat al improvizațiilor de-orgă.

Când era organist la „Madelaine“, parisienii îi ascultau spontaneitatea melodică și varietatea modulațiilor, cu smerenia aceea care se acordă învățăturilor biblice.

Gabriel Urbain Fauré s'a născut la Pamiers în 1845. La vârsta de nouă ani s'a înscris la școala de musică Niedermeyer, unde a avut de profesor pe Dietsch și Saint Saens.

Laurcat, în 1865 al tuturor cursurilor școalei, devine organist la Sauveur, la Rennes și după trei ani organist la Notre-Dame de Clignancourt din Paris, în urmă la Madeleine.

Mai târziu, fu numit director al Conservatorului de muzică și membru al Institul Franței.

Opera sa muzicală cea mai pură muzică din timpurile noastre, este o serie nesfârșită de triumfuri.

Melodii îmbibate de cea mai delicată savoare melodică și armonică, sinfonii de orhestră, o celebră messade Requiem, muzică de scenă ca, marmoreana Pénélope, apoi Prometeu, etc.

Acum doi ani, i se glorifica la Sorbona, un jubileu de neuitat la care erau prezenți intelectuali din lumea întreagă și i s'a oferit marea cruce a legiunii de onoare.

Serata Reuniunii femeilor române gr. cat. din Cluj

Aseară a avut loc în sala Redutei serata dansantă a Reuniunii femeilor române din Cluj, al cărei venit a fost destinat înzestrări gr. catolice. Așa se vede, în vederea acestei serate nu s'a făcut destulă propagandă. Numărul participanților a fost atât de mic, încât se poate zice cu drept cuvânt, că a fost mai mult o seară familiară. Cei cari au ținut să și împlinească datoria față de Reuniunea femeilor și bisericile române gr. catolice au avut totuși o seară foarte plăcută. S'au jucat jocuri românești și moderne, cele câteva costume naționale au fost o adevărată podoabă a salei prin frumsețea lor.

Iată numele dnelor și dșoarelor, cari au participat: Dnele Deciu, Deleu, Meruț, Varga, Ciura, Dragomir, Simu, Borza, văd. Șoldea, Mușa, văd. Precup, Gisella Vilt, Onișor, dr Liviu Pop, Mureșianu, Boilă, Opriș, Orban, dna și dșoara Paulina Popa, dna și dșoara Ostate, dnele Hossu, Pușcar și Docan. Dșoarele Cornelia Maior, Mureșianu, Eremici, Ciordaș, Ciura, Orban, Cirlea, Mușa, Ana Pop etc.

Increstăm absența preoților și a altor mulți fruntași ai bisericei române gr. catolice și ne exprimăm nădejdea, că în viitor se va face o mai vie propagandă în vederea unor astfel de serate.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Febuarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

Citiți și răspândiți:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 15 Noemvrie

CINEMA SELECT
Nibelungii!
Poemul eroic german cu renume mondial pe film.
Scris pentru film de
THEA HARBON
aranjat de:
FRITZ LANG
In rolul principal:
HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Fecioara codrului
Poveste dramatică plină de peripeții senzaționale in 7 acte, inscenată de marele regisor american: D. W. GRIFFITH

CINEMA APOLLO
Șoarecii Gri
Seria II. 9 acte.
Canalia roșie
(6000 volții...)
In rolul principal: EMILIO GHIONE ZA LA MORT

Tribunalul Cluj. donf. No. 4096/1924

Publicațiune

Tribunalul Cluj publică, că conf. dispozițiunilor Ordi Pres. No. 4070/1925, a deschis, la cererea debitorului Maurițiu Friedmann din Cluj, contra lui, procedura de concordat forțat în afară de faliment începând cu ziua de az. toate consecințele de drept prevăzute în această ordonanță.

Inspector de avere a fost numit Avocat Dr. Adonis Popov, locuitor în Cluj.

Tribunalul învită, prin prezenta publicațiune creditorii falitului ca până la data de 27 Noembrie 1924 să-și declare în scris și sub sancțiunile prevăzute în paragraful 190 Procedurii de Concordat, toate creanțele fără de debitor.

Fixează termin pentru dezbaterea concordatului pe ziua de 11 Decembrie 1924 în localul oficios al Tribunalului (camera 150) 13 la care dată creditorii pot să reprezinte personal ori prin repr. cu procură în regulă.

Cluj, la 18 Octombrie 1924

D 361. Judecător: (ss) **Decuseară**

Reclama este sufletul comerțului

LOTERIA
Sindicatuui Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur și rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat
insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 Febr. 1925 în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.
Grabiți-va deci și cumpărați.
Cine cumpără cel puțin 10 Bilete
contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Camioanele cu cardan „ASTRA“ au cea mai mare viteză

Inaugurarea monumentului unirei Bucovinei

Înălțătoarea cuvântare a M. S. Regelui — Discursul dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri

Serbările pentru inaugurarea monumentului unirei Bucovinei cu patria mumă au fost prilej de înălțătoare manifestațiuni patriotice. M. S. Regele a rostit prea frumoasa cuvântare pe care o reproducem mai jos.

Discursul M. S. Regelui

M. S. REGELE FERDINAND

Se împlinesc în curând 150 ani, de când prin nefaste împrejurări politice Moldova a fost crud ciuntită tocmai din partea aceea în care se făcuse descălicătoarea țării și unde se odihneau voevozii întemeietori. Țara Moldovei a fost greu încercată prin pierderea unui ținut așa de bogat locuit de o mândră și vrednică țărănime, care prin toate vicisitudinele vremilor a rămas și astăzi temeiul etnic în această parte a țării. Neclintita statornicie a românului a fost scut apărător, iar credința în Dumnezeu propovăduită de un cler însuflețit de conștiința națională precum și munca înțeleaptă a fruntașilor și a cărturarilor de seamă ai neamului, i-au ținut trează în inimă nădejdea că până în cele din urmă sfânta dreptate va ieși biruitoare.

Și când s'au împlinit 400 de ani dela zidirea mănăstirei Putna, tinerimea română, în fruntea căreia era marele poet Eminescu, a chemat pentru o pioasă serbare de pomenire pe românii de pretutindeni. A fost atunci o manifestare de o rară înălțare sufletească dovedindu-se că flacăra conștiinței naționale este mai vie de cum își închipuiau unii și că cenușa legendarului erou de la Putna este făcătoare de minuni.

Și când apoi din porunca străină s'a făcut aci în Cernăuți serbarea centenarului încorporărei Bucovinei la Austria, Iașul capitala Moldovei, a răspuns cu o pioasă și îndurerată procesiune la locul unde bunul Voevod al Moldovei, Grigore Ghică, fusese ucis mișelește pentrucă se împotrivea la răpirea unei însemnate părți din țară; iar înaltul și neuitatul meu unchiu, Domnitorul Carol I, a dăruit atunci Iașului bustul acestui vrednic Voevod, martir căzut pentru apărarea patriei. Acest gest vădea gândul său intim de a se realiza odată multele aspirațiuni ale României despre care vorbește în testamentul său.

Ca urmaș credincios al aceluia care și-a pus ca deviză: tot pentru țară nimic pentru mine, când a sunat ceasul suprem al împlinirii dreptăților, în fruntea vitezei mele armate, am tras sabia pentru întregirea pământului strămoșesc.

Prin jertfele grele ale oștirei mele și ale întregului Regat, precum și a vitejilor fii ai Bucovinei cari au alergat sub steagurile armatei mele, am ajuns să vedem unite în acelaș hotar toate țările locuite de români.

Domnia Voastră ați avut bunul gând să înălțați acest monument pentru veșnică aducere aminte a acestor jertfe, precum și a unirei în sânul patriei mume a celei mai frumoase și scumpe părți din vechea țară a Moldovei. Cu deosebită dragoste am venit împreună cu Regina și cu Principii Moștenitori spre a ne bucura cu toții în acest ceas solemn și în aceleaș timp să ne plecăm sufletele către a tot puternicul și să-l rugăm să ne insufle duhul păcei, îndepărtând dintre noi orice pismă și neunire și întărindu ne în munca cea sănătoasă cu dreptate pentru binele obștesc și înălțarea patriei.

Un minunat cor alcătuit din elevi dela toate școalele, a intonat imnuri anume compuse pentru această solemnitate.

A urmat revista trupelor și defilarea omagială a mulțimei prin fața Suveranilor și a monumentului.

Au defilat trupele din garnizoană cercetașii, elevii școalelor, breslele de meseriași, studenți și țărănimea în frumoase costume naționale.

Cuvântarea dlui Ion I. C. Brătianu la banchet

După terminarea solemnității a urmat un banchet de 300 tacâmuri la palatul metropolitan.

La șampanie d. Ioan I. C. Brătianu, președintele consiliului, a pronunțat următoarea cuvântare:

Sire,

Ați amintit înălțătoarele cuvinte prin care primul Rege „Întemeetorul", vă lasă moștenire dragostea de neam și credința în destinele lui.

Cu prilejul centenarului răpirei Bucovinei, în 1875, Eminescu — sient vates poetae — invoca astfel pronia cerească: „Fie voia stăpânului țărilor ca din neamul Măriei Sale, Prea înălțatului nostru Domn, să se nască răzbunătorul pierderilor noastre și întregitorul Patriei."

Fost-a aceasta voia stăpânului țărilor și Majestatea Voastră reprezentant suprem al conștiinței și voinței românimei, în fruntea vitezei ei oștiri, ați pășit prin suferință și prin jertfă, dar fără șovăire când a sunat ora istorică a mult așteptatelor realizări.

In mijlocul trudelor ce ea impunea, neasemănat ajutor și mângâere ați găsit Majestatea Voastră și întregul vostru popor în Augusta și vrednica Voastră soție.

Această neasemuită izbândă impune noui și sporite îndatoriri. E legitimă revendicarea Românilor de a avea la gurile Dunărei loc de cinste în munca neamurilor pentru propășirea civilizației. E legitimă și sigură de izbândă pentru că e însuflețită de amintirea unui trecut glorios de statornicie și bărbătească dragoste de neam.

Niciodată și nicăeri nu apar mai laolaltă și mai limpede aceste însușiri — chezășii ale viitorului — de cât azi când serbăm bărbăția prezentului în jurul monumentului care consacră integritatea României în acest sfânt ținut obârșia Moldovei, Panteon al slăviților ei Voevozi.

Pentru vădirea muncei sale România are nevoie de pace și siguranță la granițele sale, de ordine și liniște înlăuntru lor.

Cu sollicitudine și hotărâre ea voește ca cetățenii săi de orice origină să și desfășure în plin într'o atmosferă de frățietate în susirile de cultură și de producțiune spre folosul lor și al întregei vieți sociale.

Poporul român își îndeplinește astfel menirea menținând statului român caracterul său de factor al civilizației latine.

Intru îndeplinirea acestei misiuni și al înaltelor datorii pe care ea le comportă, forțele naționale se strâng cu dragoste și cu încredere în jurul Tronului și doresc din inimă viață lungă,

Ion I. C. Brătianu
președintele Consiliului de Miniștri

fericită și rodnici M. M. V. V. pentru ca mulți ani să puteți asigura întărirea și propășirea statului pe care l'ați iubit și l'ați sporit. Să trăiți Sire

Să trăiască M. S. Regina, să trăiască Principele României pentru ca la rândul său să desvolte sfânta moștenire ce-o veți lăsa.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Notariatul Hida. No. 1380—924. not.

Publicațiune

Vama târgurilor de țară și săptămânale din Hida se dă în arendă pe timp de 3 ani cu 1 Ianuarie 1925 prin licitație publică, care să va ține la 7 Decemvrie 1924 la oarele 10 a. m. în Oficiul notarial din Hida. Prețul de strigare 22 500 Lei. Condițiunile de licitare să pot vedea la oficiul notarial din Hida.

Hida, la 8 Noemvrie 1924. D 362

Notariat: **Emil M. Baldi.** Primar: **Petru Mureșan.**

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul „SPORT" S'a deschis!

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16

asortat bine și unde sosesc zilnic nouătăți de tricotagi, ciorapi, mănuși și se vinde cu prețuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri. Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

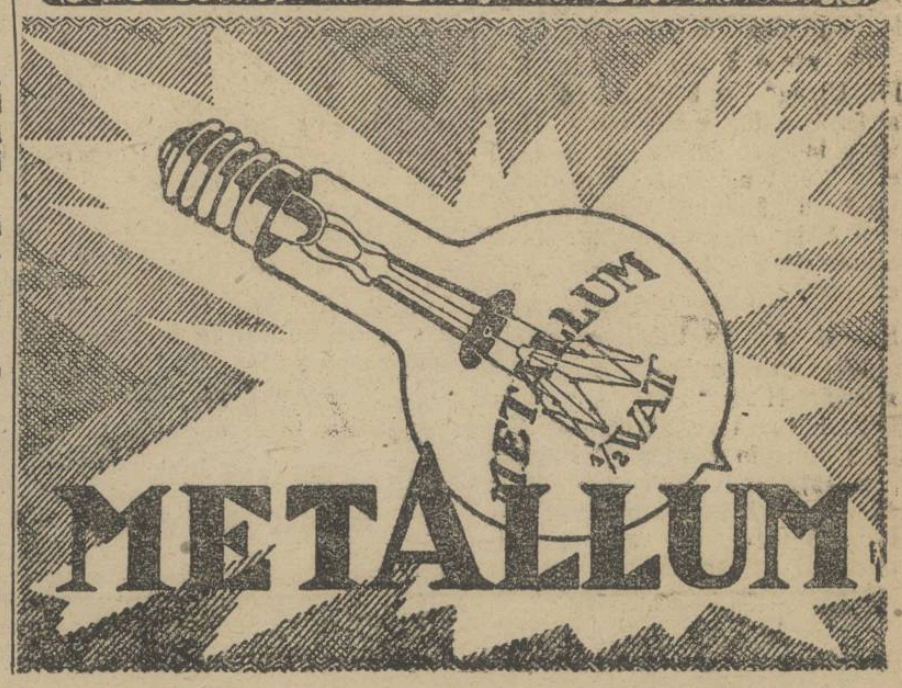

Presa maghiară

Duelul Kovács—Pulitti

Cititorii noştri ştiu că în urma unui schimb de vorbe cu prilejul jocurilor olimpice la Paris, şampionul de scrimă ungurul Kovács a provocat la duel pe şampionul italian Pulitti.

Aflăm din „Uj Kelet" că duelul a avut loc la Nagykanizsa şi s'a terminat cu răniri uşoare reciproce. Pulitti şi Kovács s'au împăcat pe teren şi au fost ovaţionaţi de public.

Populaţia ungurească din Nagykanizsa a manifestat pentru prietenia maghiaro italiană.

Rákosi Jenő a împlinit 83 de ani

Presa maghiară aminteşte că scriitorul şi publicistul Rákosi Jenő (un faimos sămănător de ură şi instigator contra Românilor) a împlinit 83 de ani.

Presa maghiară budapestană a sărbătorit cu căldură de ziua naşterii pe Rákosi, autorul romanului antiromânesc „Clopotele amuţite".

Polemica Zágonyi—„Brassói Lapok"

In furia lui faţă de dl Bernády György, ziarul „Brassói Lapok" atacă şi pe cei consideraţi drept partizani ai candidatului dela Târgu-Mureş la preşidenţia partidului maghiar.

Astfel, ziarul maghiar a învinuit pe dl dr Zágoni István, primredactor al ziarului „Keleti Ujság" că face propagandă pentru Bernády numai din interes personal. Anume, dl Bernády ar fi promis d-lui Zágoni că în cazul alegerii d-sale îl va face preşedinte administrativ al partidului maghiar.

In numărul de astăzi al ziarului „Keleti Ujság" dl Zágoni desminte afirmaţiile lui „Brassói Lapok".

Chestiunea moşiilor contelui Károlyi

Deodată cu începerea procesului său de trădare de patrie, contele Károlyi renunţase la imensele sale moşii în favorul naţiunei maghiare. Procesul de faţă nu interesează deci materialiceşte pe conte.

Aflăm astăzi din „Keleti Ujság" că guvernul maghiar intenţionează să cedeze aceste moşii nu poporului maghiar, ci contelui Károlyi Imre pentru serviciile ce acesta le-a făcut regimului reacţionar de azi în detrimentul poporului maghiar.

Mecenatele lui Ady

Se ştie că poetul Ady Endre a avut un mecenate care'l ajuta adeseori când era în lipsă.

Acest mecenate, baronul Hatvani Lajos a fost în ultimul timp atăcat cu multă violenţă şi învinuit că ar fi abuzat de prietenia poetului Ady.

De vre-o 3 zile ziarul „Keleti Ujság" publică o serie de articole datorite baronului Hatvany în care acesta declară că el a ajutat pe poetul care ducea lipsă cu gândul la opera lui artistică, iar nu cu intenţia de a abuza de situaţia lui de „mecenate".

Săcuii şi partidul maghiar

Ideia directoriului — scrie „Temesvári Hirlap" este şi antipatică: între săcui. Săcuimea cere preşedinte în fruntea partidului.

Acest preşedinte — susţin săcuii — să fie simpatic şi înaintea Bucureştului, altcum acţiunea lui va rămânea lipsită de resultate. Ei zic că Bernády întruneşte toate calităţile.

Partizanii directoriului, dinpotrivă, spun că mai mulţi oameni văd mai bine. Un singur om s'ar mai putea clătina, dar mai mulţi nu.

Alţii propun o altă soluţie. Anume, până când lumea nu va fi de acord în chestiunea alegerii de preşedinte, să se ceară dlui Ugron István conducerea şi pentru mai departe a partidului maghiar.

In continuare ziarul maghiar protestează contra unei eventuale grupări aparte a săcuilor şi îşi exprimă dorinţa că ungurii şi săcuii să fie totdeauna strânşi uniţi deoarece nu există (?!) nici o deosebire între aceste două popoare.

Românizarea comerţului

Cooperative centrale la oraşe

Incontestabil că sub raportul cooperaţiei rurale Ardealul a făcut dela unire încoace progrese însemnate. In cele mai multe regiuni avem în majoritatea comunelor cooperative săteşti, ocupându-se atât cu desfacerea beuturilor şi articolelor monopolizate de state precum şi cu vânzarea celorlalte articole căutate de ţărani.

Prin preţurile mai reduse, înţelegând să se mulţumească cu beneficii minimale, cooperativele au început să recucerească terenul ocupat de streini în comerţul satelor noastre.

Dar după acest prim pas de naţionalizare, urmează să fie continuată opera inaugurată după unire. Trebue să se creieze cooperative centrale în toate târguşoarele şi oraşele, dela care să se aprovizioneze cu mărfuri cooperativele săteşti.

Intâlnind ieri un învăţător, conducător al unei cooperative săteşti, acesta ne vorbea cu entuziasm de opera măreaţă ce-o va înlăptui creiarea cooperativelor centrale. Altfel comerţul rămâne tot în mâna streinilor, cari ne exploatează. Şi odată ivită această idee e nevoe numai de puţină încurajare din partea Statului, pentruca să o vedem realizată.

Nu mai stăruim, căci credem că factorii competenţi îşi dau seama de marea importanţă a acestei probleme.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Impozite restante la Cluj

Arătam altădată cu câtă febrilitate se lucrează în oraşul nostru la încassarea impozitelor restante. Totuş lucrările acestea întâmpină mari dificultăţi. Numeroşi contribuabili au plecat din Cluj, sau şi-au vândut toată averea, aşa că agenţii de încassare se reîntorc adeseori fără vreun ban. Mai trebue să treacă cel puţin o jumătate de an până ce toate restanţele vor fi încassate.

Dar cu această situaţie nu se prea împacă unii negustori. Ei ar dori sa prelungească la infinit stările de fapt de până acum, spunând că în actuala criză de numerar le este absolut imposibil să plătească sumele cerute de stat. Şi ele sunt considerabile, căci până în 1922 nu s-a încassat nici un impozit.

Pentru a pune capăt încurcăturii de până acum secţia financiară a oraşului a alcătuit un proiect de conscriere a tuturor contribuabililor din Cluj, proiect la a cărui punere în practică se va proceda dela 1 Decemvrie.

Reforma agrara

din România la conferinţa internaţională a camerelor de comerţ

Zilele trecute şi-a încheiat la Paris desbaterile conferinţa internaţională a camerelor de comerţ.

Stând ieri de vorbă cu unul dintre reprezentanţii României la această conferinţă, am aflat lucruri interesante pentru ţara noastră, care au format obiect de discuţiune la conferinţa amintită.

România a fost acuzată că prelungeşte nesiguranţa de după războiu prin neîncheierea lucrărilor de expropriere şi împroprietărire agrară.

Iată deci că la Paris nu se aduc acuzaţiuni în ajunul înfăptuirii depline a reformei agrare şi ţăraniştii tot mai trâmbiţează o revizuire a reformei agrare, menită să aducă noui exproprieri.

Din cauza disolvării prăvăliei vânzare totală

autorizată

Interesul fiecăruia care doreşte a se provedea cu pălării atât pentru dame cât şi pentru domni să se folosească de ocazie şi să alerge la prăvălia

Old England

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 22

unde se desface marfa atlătoare în magazie cu preţ redus!

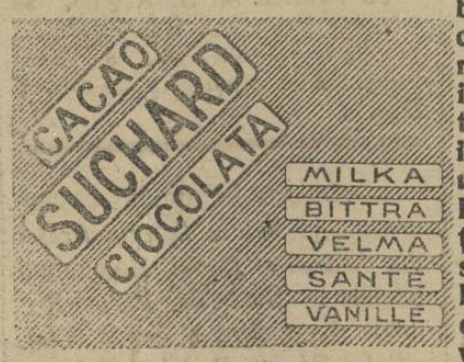

Ultime informaţii

— Uniunea ofiţerilor de rezervă secţia Cluj, va ţine adunare generală în ziua de 23 Noemvrie 1924, la orele 10 dim. în sala Prefecturii. Cu următoarea ordinea de zi: Cuvânt de deschidere; Raportul Secretarului General asupra activităţii Comitetului de până acum; Raportul Casierului; Numirea unei comisii pentru înscrierea membrilor şi încasarea cotizaţiilor; Chestia improprietăririi ofiţerilor de rezervă; Alegerea Comitetului; Eventualele propuneri; Inchiderea adunării.

— Toţi elevii particulari locuitori în Cluj, înscrişi la şcoala civilă de băeţi din loc. Sunt invitaţi să treacă la cancelaria şcoalei spre a li se face comunicări cari îi privesc.

— Unirea foştilor voluntari despărţământul din Cluj ţine şedinţă Duminecă, la 16 Noemvrie la orele 10 dimineaţa la „Banca Voluntarilor". Se va face programul de activităţi pentru iarnă şi reorganizarea comitetului din Cluj.

—„Societatea Ocrotirea Orfanilor din Răsboiu, în ziua de 25 l. c. orele 12 vinde la licitaţie publică una trăsură. Amatorii sunt rugaţi a şi înainta ofertele închise la Biroul Regional din Str. Cogălniceanu No. 8 orele 8—2 a. m. Trăsura se poate vedea la imobilul din Str. Tunarilor. No. 50.

* **Avis.** No. 1990—1924. Se aduce la cunoştinţă Onor. public consumator că din cauza scăderei apei râului Someş, forţa Uzinelor electrice s-a redus cu 800—1000 Kilovaţi şi în consecinţă pentru că oraşul Cluj să nu fie lipsit în timpul serei de iluminaţie necesară, se face un călduros apel la întreaga populaţie Clujeană a reduce consumul curentului la minimum posibil, aceasta fiind în interesul general, căci contrar pe timpul încărcărei maxime dela ora 5 la 7 seara vom fi nevoiţi a întrerupe periodic diferite sectoare ale oraşului privindu-le pe câte o jumătate oră de iluminaţie. — Directorul Uzinelor Inginer: (ss.) **Roată**. D 364

* **Profesoară reputată dă lecţiuni de limba franceză şi română. Conversaţia se poate face în limba germană până la învăţarea celor două cursuri. Relaţiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineaţa, în fiecare zi de lucru.** D 342

— **„Crucea Roşie" filiala Cluj aranjează în 16 Nov. Duminecă d. p. la 6 oare în Redută un Matineu dansant, cu producţii interesante, la bufet vor servi doamnele din comitet, întrare de 40 Lei şi 20 Lei pentru studenţi. Nu ne îndoim că toţi oamenii de bine îşi vor da întâlnire acolo, răsplătind prin numeroasa lor prezenţă munca desinteresată, ce comitetul prestează cu atâta tragere de inimă în interesul scopului umanitar la care s'a înrolat. La 22 Noemvrie, Sâmbătă va ţinea conferinţă la Universitate tot pentru „Crucea Roşie" apreciatul Prof. Univ. d. V. Bogrea, ora exactă se va indica ulterior prin ziare.**

— *Ieri a fost afişată la baroul avocaţial din Cluj suspendarea dreptului de a exercita profesiunea de avocat a dlui E. Lusztig fiind însărcinat cu rolul de curator d. avocat dr. Vasilie Aurel. Suspendarea a fost pronunţată de comisiunea disciplinară de apel a baroului.*

— D nii Dimitrescu, controlor în serviciul mişcării şi Moga, şef de birou în serviciul de întreţinere CFR., între cari s'a produs un acut conflict încheiat cu o aprigă bătaie în birourile direcţiunii regionale CFR. au fost daţi în cercetarea disciplinară a comisiunei de pe lângă serviciul contenciosului.

— Astăzi, după toate probabilităţile, muncitorii fabricei Renner din Cluj vor ajunge la un acord cu patronii. Contrar celor apărute în alte ziare n'a fost vorba de o reducere de salarii cerută de patroni, ci de menţinerea vechilor salarii şi o modificare a sistemului de calculare a plăţii lucrului cu bucata. Muncitorii au renunţat la urcarea de 15 la sută, revendicată la început si s'au declarat dispuşi să accepte condiţiunile patronilor de remunerare a lucrului cu bucata. Vechile salarii variază după vechimea muncitorului între 10·80 şi 20 lei pe oră. In baza nouei înţelegeri lucrul cu bucata urmează să fie retribuit după calificaţia cerută de munca fiecărui lucrător, împărţiţi în trei clase.

— Astăzi s'a terminat ancheta în cauza ţăranilor din Cojocna, cari cu dela sine putere au ocupat o parte din moşia dlui Palló, moşie ce la-a fost atribuită lor de prima instanţă de improprietărire. Ancheta a stabilit că preoţii de acolo, precum şi alte organe administrative n'au avut nici un amestec în această chestiune. In numărul nostru de mâine vom publica un amănunţit reportaj asupra acestui senzaţional caz dovedind vinovăţia moşierului Pallé.

— Pe Marţi, 18 Noemvrie sunt convocaţi la Ministerul de Interne toţi prefecţii din Ardeal pentru a discuta împreună cu comisiunea parlamentară noul proect de lege administrativă.

— Printre avocaţii clujeni provoacă o vie nemulţumire atitudinea unor funcţionari judiciari, cari când e vorba să caute vre un dosar legitimează lăra nici un rost chiar şi avocaţi pe cari îi cunosc foarte bine.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-:

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ
„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul V. Nr. 1228 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 16 Noemvrie 1924

No. 3101
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

Infrăți[illegible]

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. [illegible]
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . [illegible]
PE 1 AN pentru autorități . . . [illegible]
PE 1 AN pentru preoți și învățători [illegible]

Politica financiară a dlui Vintilă Brătianu

— O paralelă cu politica financiară a Franței —

O telegramă din Paris, lapidară prin cuprinsul și laconismul ei, anunță că dl Clementel, ministrul de finanțe, a declarat că acum Franța va avea un buget echilibrat. Telegrama aceasta nu are nici o elocvență și nici o sugestiune pentru cei cari se împotrivesc cu atâta îndârjire și pentru cei cari defaimă, cu o egală lipsă de patriotism și competință, politica financiară a dlui Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe?

In Franța abea acum, după șase ani dela încheerea păcei, s'a isbutit a se asigura țării un budget echilibrat.

Intâia și dominanta grijă a dlui Vintilă Brătianu, când a luat conducerea departamentului finanțelor a fost aceia de a da țării un budget echilibrat, care să alcătuiască, așa cum e firesc, temelia și motorul vital al întregei noastre gospodării publice.

Nu știm ce a găsit în finanțele Franței dl Clementel, care anunță cu atâta satisfacție și mândrie, că în sfârșit a reușit se înzestreze Franța cu un budget echilibrat. Dl Vintilă Brătianu, luând conducerea departamentului său, a găsit în finanțele României, haosul; nici o normă nu călăuzea un budget, încărcat nu numai de datoriile necesitate de cheltuelile războiului, dar copleșit de datorii nesocotite contractate în chip oneros și de risipe făpluite de precedentele guverne ale dlor Vaida și general Averescu.

Din primul an al guvernării liberale, dl Vintilă Brătianu, printr'o excepțională știință a finanțelor, printr'o muncă ce ulmește până și pe cei mai de rea credință vrăjmaș, și prin chibzuiala unui eminent gospodar, a isbutit să înzestreze țara cu un bugdet echilibrat nu numai pe hârtie — căci dl Vintilă Brătianu nu este un fantazist ironic — ci în realitate, primul budget echilibrat al României de după războiu, un budget care a dat escedente.

Și fiindcă dl Vintilă Brătianu a reușit să facă acest act de cea mai curajoasă și inteligentă inițiativă, care cristalizează rara sa competință în materie financiară, fiindcă d sa a înfăptuit această adevărată minune, sageamii a căror erudiție financiară culmineză în știința tabiei lui Pitagora și semidoctii nouilor partide cari s'au inițiat în misterul finanțelor din catastiful datoriilor contractate la cârciuma din sat, s'au crezut îndrituiți să asmuță țara împotriva politicei financiare a dlui Vintilă Brătianu.

Dar massele poporului, cu instinctivul și inalterabilul lor bun simț, conducându-se de realități, au dat aprobarea lor politicei financiare care a înzestrat țara cu un budget echilibrat, dătător de escendente financiare ce au servit la îmbunătățirea soartei funcționarilor publici, ofițerilor și magistraților, și-a respins politica financiară de vorbe deșarte și de negațiune a matadorilor opoziției.

Și dacă acești matadori, cari nu își pot echilibra propriul lor budget de cât cu generoasele contribuții ale sovietelor ori ale societății „Ica" sau ale dolarilor evro-americani, ori din cumularea samsarlâcurilor, cu democrația, nu s'au dat bătuți în fața definitivei evidențe a politicei financiare a dlui Vintilă Brătianu, apoi exemplul Franței, paralela și comporația acestui exemplu cu situația financiară a României, pune din nou în valoare marea concepție financiară a dlui Vintilă Brătianu și strălucitele ei consecințe.

In Franța abea acum după șase ani, s'a putut constitui un budget echilibrat — și până acum numai pe hârtie — iar în țara noastră, dl Vintilă Brătianu, chiar în anul, când a luat conducerea ministerului de finanțe, a dat României, dintr'un haos budgetar, un budget echilibrat, încheiat cu escedente.

Inscripții

„Războiul nostru". Sub pseudonimul Niculai Cibin, autorul volumului „Războiul Nostru" — de curând apărut în escelente condiții technice — se ascunde un brav ofițer, care mai înainte de a scrie cu atâta însuflețire epopeea neamului nostru, a participat cu întreaga lui ființă la dureroasa și glorioasa ei înfăptuire. Discreția adevăratului soldat s'a transpus la scriitor — cel care a scris atât de frumos și exact istoria războiului nostru, ține să rămână în umbra modestiei ca mânuitor al condeiului, după cum vrea să fie și ca mânuitor al spadei.

In acest volum se urmărește pas cu pas — ca într'un marș reimie, de un ritm eroic — toate fazele războiului nostru pentru înfăptuirea idealului național, începând cu deziderateie noastre istorice, trecând prin neutralitate, străbătând durerile efemerei înfrângeri, însemnând clipele de răstriște din Moldova, urcând pe crestele gloriei la Mărești și Mărășești și culminând cu implântarea tricolorului pe meterezele Budapestei.

Cartea aceasta este scrisă nu numai amănunțit, cu grija exactității și adevărului, constituind o prețioasă documentare, ci și frumos, cu darul scrisului prin care trece suflul sincer și puternic al unei vibrații personale și suflul epopeei neamului.

Diodor.

Instalarea noului mitropolit al Bucovinei

Discursul dlui A. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor

Cu ocaziunea solemnității instalării I. P. S. Sa Nectarie ca metropolit al Bucovinei, d. Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor a rostit în catedrala din acest oraș, următoarea cuvântare:

Prin voința membrilor marelui Colegiu Electorul al țării, reprezentanția ai bisericii și poporului nostru drept credincios din România întregită, și prin grația Majestății Sale Regelui, augustul și gloriosul nostru Suveran, iai azi în seamă, Inalt Prea Sfințile Stăpâne, păstoria sufletească a celei mai vechi eparchii moldovene.

Imprejurări, hotărâte adesea printr'un tainic și nepătruns înțeles, fac ca Inalt Prea Sfinția Ta, ora al acestor locuri, să vii la Scaunul mitropolitan al Bucovinei, pe acelaș, drum, pe care — cum însu-Ți ai relevat — a venit, odinioară, la Suceava, cel dintâiu arhipăstor al ținutului acestuia, pe drumul Vlădicăi Iosef dela Cetatea-Albă.

Și precum acela venia, atunci să organizeze în sens național, viața bisericească a noului Stat al Moldovei lui Alexandru cel Bun, tot așa vii acum Inalt Prea Sfinția Ta să restabilești, în situația schimbată de astăzi și în formele cu putință încă, vechi rosturi ale bisericii noastre din Bucovina anterioare răsluirei ei dela trupul patrei mume și să introduci, cu iubire și înțelepciune, viața particulară a acestei biserici, formată în decursul stăpânirii străine, în viața generală a bisericii ortodoxe din România mare.

Personalitatea noului ierarh

Căci ești Inalt Prea Sfi..ite, cel mai chemat să îndeplinești aceste postulate.

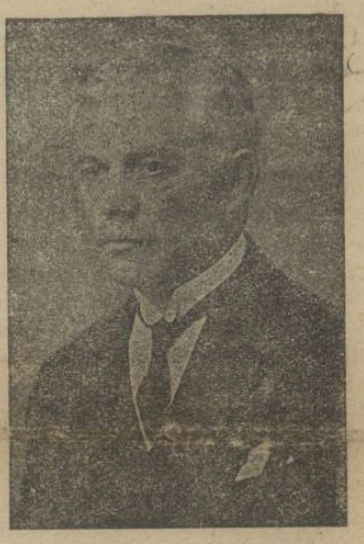

Al. Al. Lapedatu
ministru Cultelor și Artelor

Intr'adevăr, născut și crescut în Bucovina, cu cunoștința și intuiția deci a lucrurilor și oamenilor, a împrejurărilor de tot felul din trecut și prezent, vei putea să cârmuești eparhia ce Ți s'a încredințat așa fel ca să nivelezi, rând pe rând toate acele asperități pe cari vitregia stăpânirii căzute le-a creat și le-a susținut.

Făcând apoi parte din generația bucovineană a războiului pentru întregirea neamului, generațiune luptătoare pentru afirmarea culturei române și pentru izbândirea idealului național, înalt Prea Sfinția Ta ești chemat să fii, în lumea noastră bisericească, reprezentantul autorizat al năzuinților actuale ale acestei generații: consolidarea, cu un ceas mai curând, și sub toate raporturile, a statului întregit cu atâtea străduințe, jertfe și suferințe.

Având în fine, ca învățat și cleric, conștiința însemnatului rol al bisericei noastre în viața neamului, vei putea lupta, în cursul anilor ce Ți stau larg deschiși înainte, pentru așezarea acestei biserici în cadrele și rosturile cuvenite pentru ca ea să-și poată îndeplini pe deaîntregul menirea sa, spirituală și morală, culturală și națională.

Aceste sunt înalt Prea Sfințite, temeiurile pe cari clădim speranțele ce punem în păstoria înalt Prea Sfinției Tale la arhidieceza Bucovinei. Ele ne în-

(Urmare pe pag. II.)

Impăcarea nu se poate face

Calculele dlui Maniu au dat greș — D. Goldiș dorește un partid nou — Două ciudate defecțiuni în sânul nemulțumiților — Declarațiile dlui Goldiș

Relevând în numărul nostru de eri svonurile despre o posibilă împăcare între dnii Goldiș și Maniu, în sensul că partidul național să accepte propunerile dlui Goldiș fără ideea directoratului, ne exprimam îndoiala în puterea de voință a dlui Goldiș. Ceea ce însă la noi era un justificat sentiment la conducerea partidului național se pare, că este un calcul. D. Maniu, cunoscând firea nestatornică a răzvrătitului dela Arad, caută să o speculeze în folosul intereselor sale politice. Așa se explică svonurile cari au circulat, lansate de ziare bine cunoscute ca simpatice partidului național. In esența lor aceste svonuri nu aveau altă menire decât să prezinte situația din partidul național rezolvată cu succes pentru d. Maniu și clica din jurul său.

Faptele însă se pare că stau cu totul altfel. Tentativele dlui Maniu de a intra în „pertractări" cu d. Goldiș n'au putut duce la niciun rezultat. Incercările șefului partidului național de a da pe căi lăturalnice oferind dlui Goldiș a vagă prezidențle în Ardeal, n'au făcut decât să îndârjiască pe nemulțumiți în lupta pe care o duc,

Această situație reiesă clară din declarațiile făcute de d. Goldiș la Arad corespondentului „Luptei", tocmai atunci când ziarele anumitei prese trâmbițau mai aprig „acordul Goldiș-Maniu" în forma cunoscută, D. Goldiș a declarat între altele:

„După cum am declarat și la adunarea „Astrei" văd în neamul nostru calități nenumărate și cred cu nestrămutare în viitorul, gloria și fericirea lui. De aceea conștiința mea cere — și 35 de ani de activitate au putut dovedi că nu sunt mânat de ambițiuni și nici de interese particulare — să lupt cu slabele-mi mijloace — pentru alcătuirea unui partid puternic, național-democratic, în care poporul să vadă adevărat sprijinitor.

„Fără să mă stinghereasca interesele meschine ale cutărui personagiu sau susceptibilitatea celuilalt, voiu lupta pentru această idee, chiar de ar fi să rupă zăgazurile tuturor partidelor spre a se aduna, de pretutindeni, oamenii de bine, conștiința mea și interesele neamului o cer. Poporul care are tot ce-i trebue să sufere din pricina ambițiilor mici."

*

Dar dacă din partea dlui Goldiș suntem lămuriți, rămân de clarificat două atitudini: declarațiile dlui dr Diomisie Roman făcute „Adevărului" și ieșirea violentă a ziarului dlui Aurel Vlad „Solia Dreptății" împotriva dlui Goldiș.

Atât dl dr Dionisie Roman, care a propus ideea directoratului, cât și dl Aurel Vlad, au luat parte activă la formularea deziderateior dela Sibiu. Cum se face că astăzi dl dr Dionisie Roman desaprobă ideea directoratului și declară că fără dnii Maniu și Vaida la conducere, nu se poate concepe partidul național? Și cum se face că la Sibiu dl Aurel Vlad își dădea adesiunea la mișcarea de nemulțumire, consacrând pe dl Goldiș ca șef al mișcărei, pentruca după mai puțin de o lună de zile să vadă în dl Goldiș un element dizolvant al Ardealului și un ambițios plin de păcate?

Desigur că aceste două rușinouse autopălmuiri sunt opera clicei, care a știut să amenințe și să măgulească, să plângă pe ruinele partidului național și ale democrației. Și dacă aiurea n'a isbutit să frângă hotărîrea pecetluită la Sibiu, ea se poate mulțumi cu reconvertirea dlor Dionisie Roman și Aurel Vlad.

Cu aceștia însă a scăpat partidul național de ceea ce îi era frică?

(Continuare de pe Pag. 1.)

dreptăţesc a ne bucura sincer, a Te felicita cordial şi a-Ţi face urări călduroase pentru înalta demnitate la care dorinţa bisericii, voinţa naţională şi graţia regală te-a înălţat.

Omagii pentru un mare arhiereu

Vii, înalt Prea Sfinţite, la această înaltă demnitate după vremuri grele şi cumplite, cele mai grele şi mai cumplite poate prin care a trecut ţara aceasta dela întrarea sa în istoria neamului nostru şi şi după un păstor vrednic şi meritos, care cu concursul alor săi, a putut păstra caracterul naţional al bisericii întemeiată de Alexandru cel Bun şi înzestrată de Ştefan cel Mare, îndurând, cu resignare adversităţile unui războiu aşa de nemiloase cu poporul său şi cu sine.

Vii în vremuri noi, senine şi pline de zări luminoase, în care munca şi silinţele noastre ale tuturor pentru binele patriei şi al neamului sunt ocrotite şi asigurate. Fii deci omul zilelor în care trăim, omul năzuinţelor pentru care luptăm, omul idealurilor ce nutrim ca să răsplăteşti încrederea ce se pune azi din toate părţile în Înalt Prea Sfinţia Ta.

Cu această urare, exprimând, în calitate de ministru al cultelo, omagii de înaltă şi călduroasă recunoştinţă v nerabilului ierarh, care, cu preţul a mari şi grele suferinţe, morale şi fisice, s'a învrednicit să ducă la limanul mântuirei naţionale corabia ce i-a fost încredinţată la timpul său şi care, în situaţia bătrânului preot din templul Ierusalimului, lasă azi, în interesul bisericii pe care a iubit-o şi servit-o, locul său altuia mai tânăr şi mai viguros. — Te felicit, înalt Prea Sinte, încă odată în numele guvernului ţării şi nu mă îndoesc că toţi acei reprezentanţi ai bisericii noastre din Bucovina, cari, înaintea altora, au înţeles spiritul vremurilor noui vor sta în jurul Înalt Prea Sfinţiei Tale ca să conlucreze pentru mărirea bisericii lui Hristos şi pentru propăşirea neamului românesc.

Intru mulţi ani, Stăpâne?

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia“ la Administraţia ziarului.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat şi că servim
la ori ce oră.

Bucătărie românească şi maghiară

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Cazul contelui Károlyi

Ungaria lui Horthy şi ideia împroprietăririi ţăranilor unguri — Semnificaţia unui proces

Tânăr, bogat ca un rege, talentat, ambiţios, contele Károlyi Mihály a avut o soartă tragică. Dânsul este astăzi un exilat, avere nu mai are şi nu ştiu dacă suferinţele nu i au răpit şi tinereţa sufletească ce-l caracteriza mai înainte. Şi-a păstrat doar' talentul.

Cel mai bogat conte al Ungariei de odinioară trăeşte astăzi în mare mizerie la Londra. Copii lui sunt lăsaţi în grija unui minier ungur din Franţa. Contesa Károlyi — cea mai exemplară soţie — care a fost una din femeile sărbătorite ale aristocraţimei maghiare contribue şi ea la uşurarea sarcinelor vieţii, dând lecţii de franceză, engleză, germană.

In luna trecută a plecat în America să ţină o serie de conferinţe. Vigilenţii oameni ai lui Horthy au reuşit însă să trezească bănuiala poliţiei americane faţă de „bolşevica“ contesă, ale cărei conferinţe au fost oprite şi ea arestată. In curând însă, adevărul a ieşit la iveală, intrigile horthyste au fost demascate, autorităţile americane după o scurtă deţinere au liberat pe contesă şi interesantele conferinţe au început.

*

Moşia contelui Károlyi Mihály este de 400 000 iugăre în valoare de mai multe miliarde. Acest Cresus modern dispunea de castele pe cari le-ar fi invidiat mulţi regi şi se bucura de o imensă faimă în întreaga lume.

Contele Károlyi — cu toate ispitele averii sale — n'a trăit însă o vieaţă de sibarit.

Prin o învoire a sorţii cel mai bogat magnat al Ungariei, era un democrat convins şi un îndrăgostit de popor.

In timpul regimului Tisza, l'am văzut în rândurile democraţilor de stânga. A luptat pentru votul universal şi contra dominaţiunei feudalilor din cari făcea totuşi şi el parte. Din acest motiv contele Károlyi a fost şi este un trădător în faţa nobilimei maghiare.

In anul 1918 când a devenit primministru al Ungariei contele Károlyi a aruncat în public ideia exproprierii moşiilor şi a început să împărţească pământ pe gratis din însăşi domeniile sale din Kápolna.

Cel dintâi om de Stat ungar care a împroprietărit pe ţărani a fost deci contele Károlyi.

Dânsul nu s'a mulţumit însă cu aceasta ci, mai târziu, — cu un gest împărătesc — a dăruit moşiile sale de 400.000 de iugăre în întregime pentru scopuri naţionale şi culturale.

Iar moşia pe care strămoşul său, Károlyi Sándor a primit o în dar dela Habsurgi ca răsplată că a tradat pe Rákoczy, a dat-o în întregime poporului maghiar, „proprietarul ei legal“ — ca să întrebuinţăm însăşi cuvintele actului de donaţie.

Mai târziu, magnaţii unguri, plini de dor de răsbunare, au hotărît să răpună pe contele Károlyi care începea să le strice rosturile. Au intentat proces de trădare de patrie contra lui şi, în acelaş timp, au votat o lege referitoare la confiscarea averilor trădătorilor de patrie.

Conform legii anterioare cel menit să judece în chestiuni de trădare de patrie era Parlamentul. Numai el avea dreptul să declare pe cineva ca trădător de patrie.

Din motive politice însă şi de oarece între miniştrii atunci la putere se aflau mulţi figuranţi ai guvernului Károlyi între ei şi ministrul agriculturei Nagyatádi Szabó István, precum şi o mulţime de prefecţi şi înalţi funcţionari rămaşi în funcţiune, — regimul horthyst a votat o lege ad-hoc, cu singurul scop de a putea confisca toate castelele şi moşiile contelui Károlyi. Actele lui de donaţie au fost declarate drept nule.

Pornindu-se procesul, contele Károlyi a cerut să i se dea voe să dovedească nevinovăţia sa în sensul că în timpul războiului el n'a luptat decât pentru independenţa Ungariei şi pentru o pace cât mai apropiată. In ceeace priveşte bolşevismul el n'a avut nici un contact cu oamenii lui.

Tribunalul — din motive lesne de înţeles şi la ordinul ministrului de justiţie maghiar — a respins cererea contelui Károlyi dovedirea nu s'a permis şi moşiile contelui Károlyi au fost declarate confiscate, spre cea mai mare bucurie a pretendentului lor, contele Károlyi Imre, care îşi aştepta răsplata pentru serviciile aduse de el regimului horthyst.

Zădarnic a fost avertismentul străinătăţii. Poincare, prim-ministrul francez de atunci, bazându-se pe tratatul dela Trianon în sensul căruia Statele învinse sunt oprite să persecute oemenii lor politici pentru atiiudinea lor în timpul războiului mondial; — a protestat energic contra intenţiilor guvernului maghiar.

Avertismentul străinătăţii a fost însă zădarnic.

Curtea de apel a aprobat sentinţa de confiscare adusă de tribunal. Procesul se desbate acum la Curtea de Casaţie şi sentinţa se va pronunţa peste 3 săptămâni.

*

Procesul Károlyi are însemnătatea lui. Mai întâi de toate el este expresiunea fricei Ungariei retrograde de reforma agrară iniţiată de contele Károlyi.

Latifundiarii unguri vreau să împiedece cu orice preţ ca moşia de 400.00 de jugăre a contelui Károlyi să devină a ţăranilor. Orice început de împroprietărire ar putea transforma într'o lavină care să nimicească pentru totdeauna sistemul medieval de asuprire şi împilare a actualei Ungarii.

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ Cluj
bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

— Toţi elevii par iculari locuitori în Cluj, înscrişi la şcoala civilă de băeţi din loc. Sunt invitaţi să treacă la cancelaria şcoalei spre a li se face comunicări cari îi privesc.

Aviz important!

La cererea generală!

Fiind o afluenţă extraordinar de mare la reprezentaţiile filmului

NIBELUNGII

gloria technicei ecranului si ca intreg publicul clujan să poată vedea acest monument de artă, cu mari sacrificii i-a succes Direcţiunei CINEMATOGRAFULUI SELECT de a mai rula încă două zile Luni si Marti 17 si 18 Novembrie partea I. a acestui film fenomen Rugăm deci onoratul public de a nu lipsi dela o ocaziune aşa de rară

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană“ Cluj, Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centrale şi la Alba-Iulia, Piaţa Mihail Viteazul. D 294

Dactilografă perfectă română caut ocupaţie pentru după masă. Adresa la administraţie. D 366

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Lysoform

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 16 Noemvrie

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.

Scris pentru film de THEA HARBON

In rolul principal:
HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Fecioara codrului

Poveste dramatică plină de peripeţii senzaţionale în 7 acte, inscenată de marele regisor american: D. W. GRIFFITH.

Luni, 17 Noemvrie

Pluta Morţii

Dramă americană senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: **Asta Egede Nissen**

CINEMA APOLLO

Duminecă râsului!

Zigotto contra Zigotto

Trei comedii americane de mare haz în 6 acte.

Luni, 17 Noemvrie

PUIUL TATII

Aventurile groaznice ale lui Jackie şi Floki în 5 acte.

Bere Corvin
Înteresţe şi răcoreşte.
Corvinsor
erősít és üdít.
FABRICA DE BERE S.A TIMIŞOREANA.
TEMESVÁRI POLGÁRI SÖRFÖZDE RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

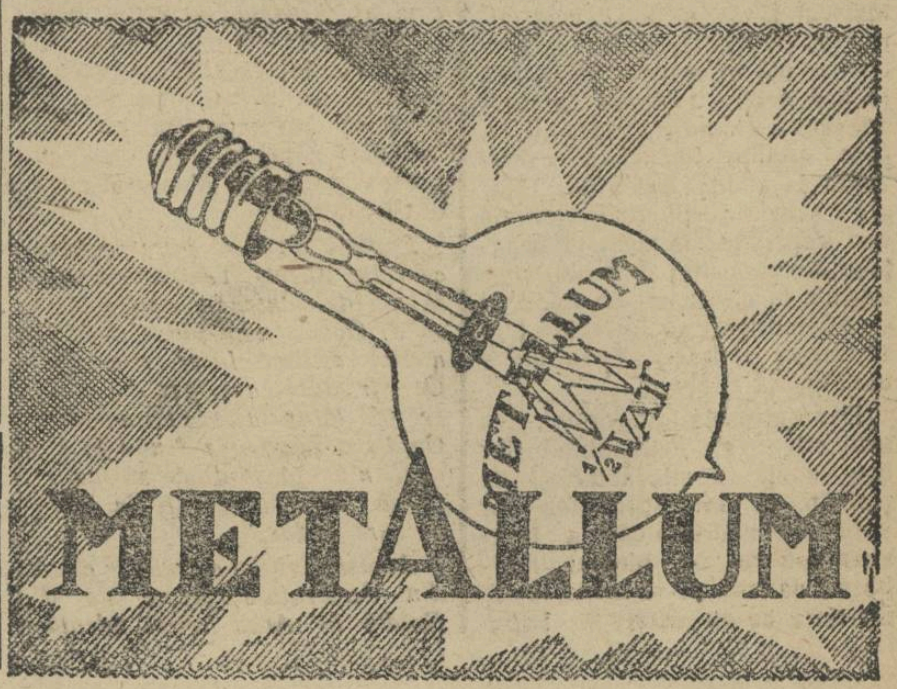

METALLUM

Politica economică a României

„Relațiile economice ale României depind de relațiile sale politice cu cei șase vecini ai săi" — Relațiile cu Austria — Situația noastră economică

Declarațiile dlui V. Brătianu, ministrul finanțelor

„Neue Freie Presse" publică următorul interview luat de corespondentul său la București, d-lui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe al României.

„Liniile generale de conduită ale politicei românești pacifiste, — spune d. Vintilă Brătianu, — sunt hotărâte de faptul că actuala graniță politică a României e în acelaș timp și cea etnografică. Din cauza poziției sale geografică, România se silește să fie în cele mai bune relații cu vecinii săi. Alături de alianțele sale cu Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia, România mai vrea să fie cât de curând în bune relații de prietenie cu Austria, Ungaria și Bulgaria, cum era în timpurile normale, în toate tratatele cari au fost încheiate cu aceste țări sau mai sunt încă de încheiat România va avea în vedere cele de mai sus.

Relațiunile economice ale României depind de relațiunile sale politice cu cei șase vecini ai săi.

Relațiunile cu Austria

Intrucât privește Austria, — continuă d. V. Brătianu — se poate spune că dat fiind teritoriul Dunării de sus. România are posibilitatea unui schimb de mărfuri pe apă, cu ea. România, care posedă teritoriul deltei dunărene până la marea Neagră, are, împreună cu Austria aceleași posibilități de transport, așa încât comerțul celor două țări sunt în contact neîntrerupt.

Relațiunile internaționale economice ale României, sunt caracterizate prin faptul că România produce, pe de o parte materiale prime, pe de altă parte articole industriale, pe jumătate sau complect gata. Intre aceste ultime aricole, se impune în primul rând cel mai de seamă produs al țării: petrolul. Din cauza aceasta, România se află în situația de a intra în relațiuni economice, atât cu statele agricole, cât și cu cele industriale.

Situația transporturilor în România

„Grație politicei sale, pe care a dus-o în ultimii ani, României i-a reușit să se alăture pieței Europei contrale Un schimb de mărfuri, cere însă în primul rând mijloace adecuate de transport. In această privință, după război, statul nostru s'a lovit de multe dificultăți. Cele patru sisteme de cale ferată, existente azi pe teritoriul României, vor trebui să fie adecuate noilor situații economice și geografice, arterele principale de comunicații ale țării mărite, vor trebui să fie și ele mărite. Se mai poate, ca să se ușureze căile ferate de traficul prea intens al comunicațiilor, prin întrebuințarea căii naturale a Dunării. Fluviul acesta, care de la încheierea păcii a devenit cu adevărat un fluviu internațional, este grație instalațiilor din porturile sale precum și grație conlucrării statelor riverane, pentru o parte din schimbul de mărfuri, o cale foarte eftină și în acelaș timp mult mai rapidă.

Schimbul de mărfuri Româno-Austriac

Cea mai avantajată în această privință e Austria. Austria, care de felul său e un stat industrial, importând produse agricole, are un schimb de mărfuri cu România foarte intens, care și ea, la rândul ei, are nevoe de unele articole ale unor anumite ramuri industriale austriace, cărora le prezintă în felul acesta un larg debușeu al mărfurilor lor. Viena, așezată tocmai în punctul, care tocmai începe să fie un punct de comunicație de mare importanță, așa dar la începutul acestei căi, joacă în partea de sus a Dunării, același rol pe care îl joacă România în bazinul de jos al aceluiaș fluviu.

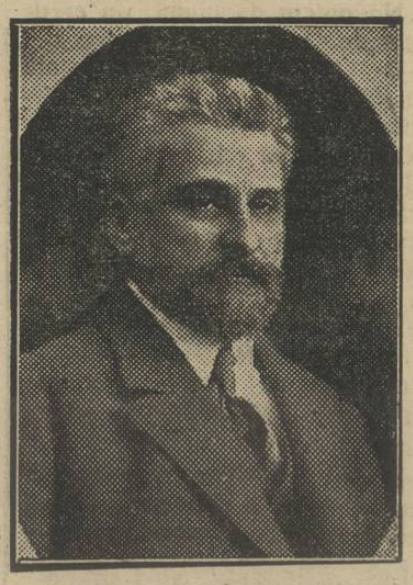

VINTILĂ BRĂTIANU
ministrul de finanțe

Sfera de influență a Vienei se întinde asupra întregei Europe centrale, aceia a României, cuprinde țărmurile Mării Negre până la Constantinopol.

Nimic așa dar nu stă împotriva unei intense legături de comunicație între cele două țări. Dificultățile, cari se creia României, înainte de războiu, de către fosta monarhie austro-ungară, au încetat acuma, de când aceasta din urmă nu mai există, iar azi între România și Austria nu mai există niciun motiv de fricțiuni.

Romănia, care nu are industrie independentă, a trebuit să se sprijine totdeauna pe industriile streine, așa dar încât Austria va putea să înlocuiască cu succes toate celelalte piețe de unde se aproviziona.

Posibilitatea unei conlucrări

Această conlucrare a factorilor streini cu România — spune d. Brătianu — se poate face în trei feluri. Primul fel e acel al schimbului de mărfuri; al doilea activitatea industriilor, precum și acea a inginerilor și forțele de lucru, în domeniul economic, lucrând alături de elementele românești.

Școlile românești dau astăzi posibilitate forțelor sale tinere, să capete cunoștințele necesare unei activități technice superioare, totuși ea primește binevoitoare pe toate acele elemente, ce vin să înmulțească numărul technicianilor de frunte în toate ramurile industriei și agriculturei, evident în limitele îngăduite de legile țării. A treia formă a conlucrării cu România e aceia a participării capitalului strein, la întreprinderile naționale. Aceasta însă numai sub condițiunea, ca aceste capitaluri streine, să lucreze numai pe terenurile economice, nu și pe acel politic. România dorește, ca în această privință, să urmeze o politică care să i facă posibil, ca în viitor să evite orice fel de conflicte economice, dela cari s'ar fi ajuns fără voia ei, la conflicte politice.

Aceiaș dorință, România o nutrește și față de Ungaria. Evident, în marginile, pe cari politica acestui vecin va îngădui României să aibe relațiuni normale cu el.

Viața economică din România

In ce privește problema relațiunilor financiare și activitatea băncilor străine în România, va trebui să se aibe în vedere că întreaga conducere a vieței economice a unei țări, rezidă în mâinile băncilor. Plasa pe care o formează filialele băncilor străine în provinciile odinioară în stăpânirea monarhiei austro-ungare, nu trebue avută aici în vedere, atâta vreme cât plasa, pe care o formează băncile românești, nu e destul de puternică, pentru a se da României impresia, că viața ei economică își primește caracterul ei dela ele. Reese din aceasta că activitatea filialelor băncilor străine nu e stăvilită în vechiul regat, ne opunem numai la impunerea unui sistem financiar în acele provincii, cari abia au început, să se orienteze după piața Bucureștiului. România a întâlnit și ea aceleași dificultăți, căci acele bănci cari au vroit să-și deschidă filiale în Viena, a trebuit să renunțe la proectele lor, din cauza greutăților de cari s'au lovit din partea autorităților competinte austriace.

Urcarea automată a leului

„Privitor la problema economică, specific românească, voi numi în primul rând desvoltarea cursului valutei noastre. Prețurile pieței interne nu sunt în raport cu acele ale piețelor străine, dovedind că leul a avut pe piețele internaționale o desapreciere mai mare, decât era logic. Din această cauză, trebue să așteptăm o urcare automată a leului, cursul pe care valuta românească, va trebui să-l ajungă, pentru a echilibra diferențele de preț, de cari vorbim, e un curs dublu, decât cel de azi.

„Starea favorabilă a situației economice a României, se oglindește în bugetul țării. Anul financiar 1924, care dă un excedent bugetar, e al treilea. Dacă suntem însă departe, de a putea face față tuturor nevoilor noastre, trebue însă relevat că învățământul a fost simțitor augmentat procedându-se și la îmbunătățirea căilor ferate. Cât de curând se va începe campania de lucru pentru construirea unei comunicații directe între Bucovina și Transilvania, același lucru între Petroșani, unde sunt minele de cărbuni și bazinul dunărean. De asemeni se va stabili o legătură directă între centrul transilvănean de răsărit, Brașov cu porturile dunărene Brăila și Galați.

Bugetul anului 1925

„Intrucât privește bugetul pe 1925 — arată dl Brătianu — s'au prevăzut în ei toate acele sume cari sunt necesare pentru consolidarea datoriilor noastre în străinătate. De regulat, mai e numai o „tranșe" de 20 milioane lei, către Statele Unite americane, paritatea legală, față de o datorie de 1.400.000.000 lei care înseamnă cifra totală a datoriilor noastre în străinătate. De oarece situația fiscului român e favorabilă, ne vom strădui să urcăm salariile funcționarilor.

Se va proceda și la regularea datoriei interne. Intreaga sumă va fi plătită până la finele lui 1925. Datoria față de Banca Națională va fi aranjată ceva mai târziu. Deocamdată România nu urmărește nici o politică de deflație nici una de inflație.

Criza de numerar

„Criza de numerar, care domnește pe piață, nu e decât un simptom al însănătoșirei noastre valutare. A trebuit să încetăm emisiunea de noui bancnote, pentru a nu deprecia leul și mai mult.

Rezolvarea acestei crize, nu se va face printr'o nouă emisiune, ci va fi adusă prin augmentarea valorilor interne, cari vor dovedi în curând că banii aflați azi în circulație, vor îndestula nevoile țării. Acest principiu a fost de altfel arătat de conferința dela Bruxelles ca singurul în stare să facă posibilă o asanare economică lentă, dar sigură.

Sursele de venituri ale statului nu se vor schimba mult în 1925. Reforma sistemei impozitelor indirecte nu va avea un caracter fiscal. Ea nu se face, decât din cauza existenții în România a patru sisteme de impozite indicate, pe cari trebue să le unim.

Noua lege a spirtoaselor, va avea în vedere în primul rând cerințele higienei și pe acele ale politicei sociale. Politica bugetară va fi ușurată prin exploatarea averii statului. Ne va fi ușor să împlinim un sfert al acestui buget din sursa indicată mai sus, așa cum se făcea înainte de războiu. Privită din acest punct de vedere, situația României e mult mai favorabilă decât aceia a multor state europene, cari nu sunt în stare să echilibreze cheltuelile lor prin veniturile averii statului.

LEMNE DE FOC!

de prima calitate stânjeni ori tăiate cu prețul cel mai avantajos vinde pentru comercianți și consumatori și transportă la domiciliu

Stăruința Românească S. A.

Secția de lemne. Cluj, Piața Unirei 20. 329. Telefon 804.

„OLLA"

In momentul de față cel mai bun și mai higienic mijloc de apărare de

GUMA

Garantie sigura

Se găsește în fiece drogherie, farmacie și prăvălii similare. E veritabilă această gumă numai dacă poartă marca „OLLA". 353

Aparate de ras si lame

de cea mai bună calitate

la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

HUNWALD

CLUJ,
Str. Viahuța 3.

Telefon interurban
147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16

Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu prețurile cele mai reduse!

56 11

Ultime informații

— Bătrânul învățător pensionar, pentru care am cerut obolul cititorilor noștri, a primit din partea dnei Camelia Sonea din Cluj mai multe obiecte de îmbrăcăminte pentru iarnă, pentru care ne roagă să-i aducem mulțumirile sale. Totodată ni se trimite o scrisoare către doamna Sonea, pe care o rugăm să o ridice dela secretariatul ziarului nostru.

— La secretariatul ziarului nostru se află de câteva zile o adresă însoțită de acte, adresată Direcțiunei facultății teologice reformate din Cluj. Fiind vorba de acte de valoare, rugăm direcțiunea facultății teologice reformate să delege pe cineva pentru ridicarea lor.

— Alaltăieri s'a jucat ultimul match pentru campionatul de toamnă la Cluj între Victoria și Academia, terminându-se cu rezultatul de 2:0 în favoarea Victoriei. Academia, regenerată de curând, a fost un adversar de temut tot timpul jocului.

— S'a răspândit în ultimul timp svonul că la ultima ședință a consiliului superior al magistraturii candidații din Ardeal de a fi numiți magistrați ar fi fost nedreptățiți. Din sursă autentică deținem informația că toți candidații ardeleni respinși nu îndeplineau condițiunile cerute de lege, lipsindu-le stagiu de advocați sau magistrați.

— Actualele prețuri maximale vor fi menținute până la sfârșitul acestei luni.

— Astăzi după amiazi comitetul școlar din Cluj va dezbate chestiunea aplicării nouei legi școlare întrucât această lege impune multe obligăminte comunelor, de întreținere a edificilor încălzirea lor ș. a., statul plătind numai corpul didactic.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— **„Crucea Roșie" filiala Cluj aranjează în 16 Nov. Duminecă d. p. la 6 oare în Redută un Matineu dansant, cu producții interesante, la bufet vor servi doamnele din comitet, întrare de 40 Lei și 20 Lei pentru studenți. Nu ne îndoim că toți oamenii de bine își vor da întâlnire acolo, răspîndind prin numeroasa lor prezență munca desinteresată, ce comitetul prestează cu atâta tragere de inimă în interesul scopului umanitar la care s'a înrolat. La 22 Noemvrie, Sâmbătă va ține conferință la Universitate tot pentru „Crucea Roșie" apreciatul Prof. Univ. d. V. Bogrea, ora exactă se va indica ulterior prin ziare.**

* **Aucțiunea de lucruri de Artă și Antichități.** „Arta" în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucțiune de pictură, mobilă, porțelan, sticlărie, covoare, argintării, și alte obiecte de artă, și anticități de proveniență din case (boerești) nobile și alte proprietăți particulare, care aucțiune emulează cu cele din capitală. *Expoziția obiectelor* va dura de la 14 Nov. 1924 oarele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitația* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 și 30 minute. 58

— *Ieri a sosit la Cluj dl Vasile Goldiș. D sa a plecat astăzi înapoi la Sibiu. În cercurile politice clujene se dă o deosebită importanță politică acestei vizite de scurtă durată.*

— Tratativele dintre muncitorii și patronii brutari conduse de dl primar Octavian Utalea n'au dus la rezultat. Ele vor fi reluate Duminecă.

— Primăria orașului a cerut dlui prefect ca în baza legii pentru înfrânarea speculei să delege în comisiunea de stabilire a prețurilor maximale un reprezentant al consumatorilor dintre funcționarii sau pensionarii publici. Deasemeni s'a cerut Camerei de comerț delegarea a câte unui reprezentant al fiecărei branșe negustorești.

— Medicii din Ardeal și Banat se întrunesc la 20 Noemvrie într'o consfătuire la Cluj, la care vor lua parte și dl ministru Săveanu și dl secretar general prof. univ. Gane, D. Titu Ionescu va vorbi despre „Casa medicilor" iar dl prof. univ. Botez despre „Boalele sociale" consfătuirea va avea loc la prefectura județului.

— Dnii subprefect Oct. Simu, inspector al reformei agrare Flor și căpitan de jandarmi Constantin Bradea au plecat astăzi în plasa Teaca pentru a face o inspecție.

— Bugetul orașului Cluj va fi încheiat Lunia sau Marția ce vine. In ședința sa de ieri consiliul orășenesc a hotărât reducerea cheltuelilor pentru a putea fi acoperite din venituri.

— Marți sosește la Cluj d. Niculae Iorga. Cu acest prilej la Teatrul Național se va juca piesa „Domn pribeag" a dlui Niculae Iorga.

— Ieri au sosit la Cluj funcționarii polițienești transferați din Arad la Cluj, dându-li-se însărcinări din cele mai importante.

— In cercuri gazetărești clujene se vorbește de înființarea unui nou ziar unguresc scris exclusiv de ziariști unguri.

— In cercuri sportive clujene s'a lansat idea unui match de football între Universitatea, campiona Clujului, și o echipă aleasă formată din jucătorii celorlalte cluburi sportive locale. Matchul acesta ar fi de un interes deosebit.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Reprezentația de adio a dlui Grozăvescu, cu debutul dnei Rózsa Illi. Prețuri ridicate. Abonament sters. Seria 134.

Vineri: IMBRĂȚIȘEAZĂMĂ (Premieră, Prețuri obișnuite. Abonament de premieră Nr. 19. Seria 135).

Sâmbătă matineu: FEMEIA TRIUMFĂTOARE (Premieră. Prețuri reduse. Seria 136).

Sâmbătă seara: IMBRĂȚIȘEAZĂMĂ (a 2-a oră. Abonament de zi Nr. 33. A. Seria 137).

Opera română

Trubadurul

A fost un act de pioasă venerație artistică, înscrierea operii „Trubadurul" în repertorul companiei lirice clujene.

„Trubadurul" este un admirabil concertando de melodii inspirate și disparate scene dramatice.

Și s'ar putea spune că la reprezentațiile Trubadurului de Verdi, ne ducem să ascultăm smerenioși, cântăreți definitivi de belcanto, cari interpretează melodii aripate, de-o invenție melodică sugestivă și pasională.

Critica de operă italiană de odinioară, spunea că, pentru a fi cântăreț, trebue să fi dăruit cu trei calități: voce, voce, voce! Pentru a cânta Trubadurul, cântăreții trebue să întrunească aceste ciudate trei calități.

„Trubadurul" de aseară, a fost un spectacol de admirabile intenții, numai intenții.

Partitura lui Verdi a fost onorată cu o prețioasă atenție, în ceeace privește montarea atât de bogată, până la inutilitate.

In adevăr, decorurile greoaie ca concepție tehnică, fac din cele opt tablouri un supliciu pentru nervii spectatorilor inițiați în factura melodică a marelui maestru italian.

Cântecul de aseară a suferit o desfigurare flagrantă.

Verdi, în interpretarea lirică a interpreților operii clujene. cu excepții, a fost o vădită desfigurare melodică.

Nu s'a înțeles decât prea puțin, din bijuteriile melodice ale Trubadurului.

Succesul serii a fost împărțit între dnele Nestorescu și Lia Pop.

Dna Nestorescu a frazat frumos, cu o melancolie nobilă și impresionantă. Vocea caldă a dnei Nestorescu, condusă cu abilități de pură artă, a stârnit elogiul spectatorilor.

Dna Lia Pop a fost o excelentă Azucena. Dsa nu a fost deajuns de verdiană, dar asta este chestiune de școală. Dna Lia Pop are o învățătură lirică germanică, nici de cum italiană și astfel nu putem s'o învinuim.

Dl C. Pavel caută pretutindeni dramă, dramă.

Excelent actor, subordonează cântul exteriorizării dramatice.

Dar Verdi, însuflețit amant al cântului, vrea cântec. Și dl C. Pavel nu cântă.

Basul Ujeicu a avut momente frumoase în primul tablou.

Dl M. Săveanu, debutant până la evidența cea mai precisă, a dovedit și calități vocale și multe insuficiențe de studiu. Oricum, faptul de a i se fi încredințat rolul Contelui de Luna a fost un hazard.

Dna Ducu a fost o delicată prietenă a Leonorei.

Orhestra a ascultat de sfaturile maestrului Bobescu.

Traducerea dlui N. Apostolescu este făcută în stilul reporteristic de fapte diverse care de mult, a dispărut din jurnalistica românească.

M. Munteanu.

Presa maghiară

Prozatorul Benedek Elek și directoriul

D. Benedek Elek, cunoscutul autor de povești săcuiești a declarat ziarului „Ellenzék" următoarele:

„Nu mă ocup cu politica, dar dată fiind importanța chestiunei directoriului, țin să declar că sunt partizanul președinției.

Pe capra unei trăsuri nu poate fi decât nu singur vizitiu. O trăsură cu nouă vizitii (directoriul ar fi compus din nouă membrii — N. R.) s'ar răsturna în șanț.

In cazul admiterii directoriului lumea ar crede că ungurii din Ardeal nu au nici un bărbat potic care ar merita președinția.

Nu putem da lumei un certificat de sărăcie de felul acesta.

De altcum, în urma activității de până acum a partidului maghiar, interesul ungurilor din Ardeal față de el este tot mai mic.

Săcuii suferă în urma numeroaselor ingerințe (?!) și actualul partid maghiar nu face nimic în interesul lor. Ungurii din Ardeal nu sunt existența partidului maghiar. Rădacinile indiferenței față de partidul maghiar nu trebue să câștige în adâncime.

In ceia ce privește persoana președintelui, eu nu cunosc om mai potrivit ca d. Bernády."

Lui „Ellenzék" nu-i place „Năpasta"

Cititorii noștrii au aflat în numărul de eri al ziarului nostru că teatrul maghiar din localitate a jucat „Năpasta" cunoscuta piesă a lui Caragiale în traducerea dlui Janovics.

Cu acest prilej „Ellenzék" constată că figurile piesei sunt rusești, atmosfera e rusească, dar fără adâncimea, sufletul și fanatismul rusesc. Lipsește din ea spiritul spectacolelor lui Grand Guignol de-asemenea și calcularea matematică a efectului final.

In „Năpasta„ nu găsim nicăiri urma autorului minunatei și scânteietoarei „Scrisori pierdute" Persoanele sunt create aparte și în ansamblu par șterse și fără nici un conținut sufletesc De-alungul celor două acte adevărul psihologic se sbate după aer.

Poór Lil a cântat superior din instrumentul rău înstrunat al autorului. Mihályffy a dat un ton ce trăește și creația d sale a fost una din cele mai valoroase.

Amintim aici că ziarul „Keleti Ujság" este de-asemenea de părerea că „Năpasta este o piesă nu prea valoroasă și constată că ea n'a făcut o impresie deosebită asupra publicului unguresc.

Zomora, țăranul săcui

— Scrie „Népujság" — a vorbit la adunarea advocaților, profesorilor și preoților din Cluc. A întrebat pentru ce nu se află nici un țăran între cei prezenți la adunare. Domnii îmbrăcați în blane au injurat pe țăranul Zomora care a trebuit să tacă.

Când însă vor vorbi o sută mii de săcui de felul lui Zomora, soartea ungurilor din țară se va schimba. Ei vor alege un conducător al cărui tiliu va însemna nu originea nobilă, ci îndatoriri la muncă.

Sfârșitul grevei chelnerilor

Eri după masă, a avut loc în localul uniunei patronilor în alimentare, sub președința dlui Petre Mihăileanu, o consfătuire între patronii de restaurante și cafenele pe de o parte și șefchelnerii și chelnerii, cari n'au aderat la greva generală.

Cu această ocazie, s'a constituit un nou sindicat profesional pentru sprijinirea intereselor comune, de oarece actualul comitet al sindicatului chelnerilor n'a condus sindicatul în spiritul intereselor comune.

S'a ales cu ocazia aceasta o delegațiune compusă din 5 persoane care să conducă noul sindicat.

In felul acesta greva chelnerilor a luat sfârșit.

O mare cantitate de perdele din dantela
Marca Siag
în toate lățimile, piele și linoleum, Galoci (pantofi de norol)
Marca Wimpassing
pentru bărbați, dame și copii în toate mărimile
sub prețul de cumpărare pot căpăta revânzătorii
Iosif Pollák
agent com. Cluj, Str. R. Maria 38

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

36-3

Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăță admirabil și este extrem de spornic

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

CLUJ Nr. 6278

CLUJ 7 NOV 1924

Anul V. Nr. 1229 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 18 Noemvrie 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 600 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 800 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

Expozeul dlui I. G. Duca, ministrul de externe

— Situația internă —

Dl I. G. Duca, ministrul de externe, a vorbit la Senat, în numele guvernului, în discuția proectului de răspuns la Mesaj, rostind unul din acele discursuri cu care ne-a obișnuit frumosul său talent, în care temeinicia gândirei, cu darul justei observări și logicei argumentări, găsește o elegantă și impresionantă expresie literară.

Dl I. G. Duca a aruncat mai întâi o ochire asupra pitorestei priveliști ce o oferă taberile opoziției, atât de împestrițată într'o continuă frământare, care după ce atinge punctul culminant al convulsiunei, cade în deprimare și marasm, pentru ca apoi, sub impulsul nuoilor evenimente să reia de-acapo gama zădarnicei agitații.

După aceea dl I. G. Duca a arătat opera reconstructivă înfăptuită de guvern pe toate terenurile, expunere pe care dl I. I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri, a subliniat-o și complectat'o printr'o oportună întrerupere, în care a formulat contribuția morală pe care acest guvern a dat'o țării „căci ceeace era de lipsă moștenirei pe care am primit'o era creditul moral al țării".

Dl I. G. Duca și-a încheiat magistralul discurs făcând un expozeu al situației noastre externe.

Din marele discurs al dlui I. G. Duca, în care ministrul nostru de externe, a examinat cu un spirit perspicace și judicios toate problemele actualității politice, reținem pentru astăzi în restrânsul cadru al acestor modeste coloane, partea referitoare la politica internă.

Dl I. G. Duca, cu o mână rapidă, dar de artist experimentat și virtuos, a executat o frescă a aspectului ce îl înfățișează opoziția, o frescă plină de culoare și nuanțe, cu desemnul reliefat, în care grija de a reda exact, conștiincios realitatea este însuflețită de darul artistului de a prinde nota caracteristică a unei situații și trăsătură distinctivă a unei figuri.

Dl I. G. Duca a prins admirabil situația fiecare din fracțiunile opoziției și a desemnat cu o mână de maestru câteva figuri de politicieni, cari vor remâne ca un document pentru istoria politică a vremurilor turburi prin care trecem.

Dl I. G. Duca a găsit cuvântul just, expresia fericită, care va rămâne închizând în ea pentru viitor anumite situații și anumite figuri, așa cum materia fluidă a chilimbarului, solidificându-se în vremuri imemoriale, a prins și a conservat până astăzi minusculele viețăți de atunci.

„Pe țărăniști, a spus dl I. G. Duca, mai mult îi scuz de cât îi acuz; pe averescani îi admir; pe iorghiști îi fericesc iar pe naționaliști îi compătimesc".

Și dl I. G. Duca, care a găsit expresii atât de fericite pentru a caracteriza situația fie-cărui crâmpei de opoziție, și-a explicat, și-a justificat și dovedit caracterizările, transformându-și imaginile, literare în realitățile politice care i le-au sugerat.

Dl I. G Duca a vorbit în numele unui partid și unui guvern de acțiune pozitivă și de reconstrucție, privind din această situație, ca din înălțimea unui soclu de bronz, zădarnicele frământări, nenorocitele sbuciumări, ale unei lumi, fără călăuzirea unei busole morale, fără însuflețirea unei idei și iluminarea unui ideal.

Cât de mărunte cât de lamentabile apar aceste svârcoliri din înălțimea, de unde le privește un om de Stat, a cărui întreaga viață a fost o operă de muncă pozitivă în cadrul unui mare partid politic care și-a legat numele de istoria regenerări țării și neamului nostru!

De aci, isvorește sentimentul de indulgență, de delicată și creștinească milă, atitudinea lipsită de ori ce urmă de adversitate, cu care dl I. G. Duca a vorbit de o opoziție care își pierde forțele și însuși existența într'o zădarnică risipire.

Discursul dlui I. G. Duca, din care am privit aci numai o fațetă strălucitoare, e atât de îmbelșugat în idei, în observații juste, considerații temeinice, pulsând vioi de realități și adevăruri, în cât ne vom face o adevărată plăcere a reveni.

Prestigiul României

Nu este zi, în care presa opoziției — în care naționalismul dlui Iuliu Maniu se îmbrățișează cu bolșevismul drului Lupu și cu internaționalismul machabeilor din strada Sărindar — să nu vorbească cu o vădită satisfacție personală, cu o adevărată voluptate de presupusa reaua reputație de care s'ar fi bucurat (!) țara noastră în străinătate.

Procedeul și practica acestor domni în a defăima țara care îi adăpostește și îi nutrește admirabil e cât să poate de simplu: în anumite redacții din București să confecționează articole calomnioase la adresa României, care prin tovărășii de peste hotare se plasează în anumite foi străine, de unde niarele înstrăinate de la noi le reproduc cu comentarii ad-hoc — adică, comentându-și propria lor proză și imfamie.

De un asemeni prestigiu România nu are nevoe; ea trece cu dispreț peste imfamiile urzite și combinate de complicitatea vrășmașilor interni și externi.

România ține însă la un alt prestigiu peste granițele țării: acela al factorilor competenți și al oamenilor ai Stat.

Și România prin munca și demnitatea ei și-a câștigat și și-a asigurat acest prestigiu.

De aceia, cu drept cuvânt dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, în întreruperea ce a făcut'o discursului dlui I. G. Duca, a declarat că ceeace a dat guvernul acesta, mai pre sus de toate este creditul moral al Statului, știrbit de precedentele guverne.

La acest credit — pe care l'a obținut acest guvern — țara ține ca la un bun prețios, iar nu la reclama plătită și interesată politicește, din presa internă și externă, de care uzează în chip atât de provocator anumiți politicieni și anumita presă.

Mizeria intelectualilor și sinuciderile

— Bernard Schaw despre sărăcie —

De o vreme încoace gazetele anunță aproape în fiecare zi noui cazuri de sinucidere sau încercări de sinucidere. In majoritatea cazurilor sinucigașii sunt studenți și alți intelectuali pe cari sărăcia i-a împins la desnădejde.

Alaltăeri, Sâmbătă de pildă, s'a întâmplat un nou caz de încercare de sinucidere. Un student din localite și-a tăiat la baia Diana arterele dela mâni și picioare.

Cazul nu este izolat. In trecutul apropiat s'au sinucis studenți la Iași, București și Cernăuți. Oameni tineri pun mâna pe revolver, își taie arterele curmându și viața fără cea mai mică mustrare de cuget.

Sângele tânăr și cald — dornic parcă de libertate — evadează gâlgâind din corpul plăpând, chinuit de foame, de lipsuri și slăbit de muncă. Pe fața crispată de suferințe se așează imobilitatea măreață a morții, pe buze zimbetul senin al celor dincolo de bine și de rău, iar sufletul desmoșteniților vieții se cufundă în Nirvana.

Ei ne părăsesc dârji și cu capul ridicat. Nenorociții știu ca păcatul lor — sărăcia — e mare, de neiertat, cel mare mare din toate păcatele.

„Săraci", — asta înseamnă că au fost condamnați să îndure frigul, să sgriburească înghețați pe la poarta restaurantelor luxoase de unde se revarsă valurile de armonie ale muzicei și clinchetul vesel al paharelor ciocnite de fericiții vieței și trebue să umble prost îmbrăcați, să sufere zimbetul disprețuitor al femeilor frumoase, să muncească când alții odihnesc și să îndure toate îmbrâncelile și umilințele sorții.

*

In legătură cu sinuciderile intelectualilor mizeri dela noi ne vine în minte „Evanghelia lui Andrew Underschaft" o piesă mai recentă a marelui B. Shaw, care abundă în paradoxe asupra sărăciei.

După Shaw sărăcia este o crimă în sine. Una din cele mai mari. Iată un adevăr de care toți fug.

Și cu cât societatea e mai coruptă mai stricată și mai ipocrită cu atât se îngrozește mai mult de acest adevăr.

Ar trebui să luptăm contra sărăciei — scrie Shaw — ca și contra bolilor contagioase. Ea este leagănul tuturor viciilor. Ar trebui să spunem pe față că nu există decât o singură crimă capitală, cea a sărăciei și cei ce au venituri mai mici de 365 lunți sterlingi sunt o primejdie pentru societate.

Hrana, îmbrăcămintea chiria, încălzitul, viața demnă — totul și toate sunt dependinte de bani. Sărăcia ucide sufletul. Infectează societatea fizicește și moralicește.

Discursurile „instructive" nu folosesc la nimic. Dacă însă dai condiții de trai omenești unui sărac, a doua zi el se va sătura, a treia zi se va îmbrăca, — apoi își va închiria locuință sănătoasă, va cîți cărți va avea o purtare demnă și cinstită, nu va mai fi silit să mintească și să se umilească și va deveni cu încetul un factor de progres și civilizație.

(Urmare pe pag. II.)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

CRONICA MUZICALĂ

de Mihail Munteanu

Jean Atanasiu, Traian Grozăvescu și Rita Mărcuș la Teatrul Maghiar

Reprezentațiile de Operă dela teatrul maghiar cu dna Rita Mărcuș, baritonul Jean Atanasiu și tenorul Traian Grozăvescu, atât de mult așteptate de iubitorii teatrului muzical, formează azi punctul de admirație al Clujului. Dl Janovics, directorul teatrului maghiar este un excelent animator de artă. Ansamblul pe care l-a prezintat dsa în operile Pagliacci și Rigoletto, s'a încrustat definitiv în istoria artei clujene. Eminenții artiști cari au apărut Vineri și Sâmbăta săptămânei trecute la rampa teatrului din piațeta parcului, au demonstrat ce superbă pepinieră de voci înseamnă lirica românească.

Mai mult încă, la aceste spectacole s'a evidențiat cu cât temperament și muzicalitate sunt dăruiți reprezentanții artei noastre de a cânta.

Am auzit pentru întâia oară glasul de savoare și totuș puternic metalizat al dlui Traian Grozăvescu. Natură teatrală, reputatul tenor, exprimă fericit, într'o coordonare sinceră și de fină virtuozitate artistică, ideia poetică încrustată pe sensibilitate sunetelor cari alcătuesc fraza muzicală.

Dicțiunea lirică este în atenția dlui Grozăvescu, o grije dominantă.

Priceput debitant al aerului, d-sa poate astfel tenoriza într'o liniște clasică, urmărind cu evidentă minuțiozitate, culoarea sonală și impecabilitatea dicțiunei.

Deși a cântat în limba germană, limbă de-o fonetică prea puțin muzicală, dl Grozăvescu a învins greutățile cari i-ar fi împiedecat expansiunea vocală, și a cântat într'un stil de mare anvergură.

Apariția marelui nostru bariton pe o scenă clujană, neștiută de publicul ce aștepta reprezentațiile tenorului Grozăvescu, a fost un dar plin de generozitate, pe care dl Janovics, nesocotind orice chestiuni de sacrificiu bănesc, l-a oferit numeroșilor admiratori ai celei mai fermecătoare voci din galeria cântăreților români.

Câtă amploare, ce feerie de culori sonale risipite în nuanțări de cea mai desăvârșită noțiune de artă lirică!

Vocea eminentului meu prieten, neîncăpătoare în sala teatrului maghiar, făcea impresia unor intențiuni de-a evada.

Căuta, par'că uși și ferestre spre a se desfășura imensă, în imensitatea naturii.

Dna Rita Mărcuș, a cântat cu insinuări de frăgezime vocală, cu sunete cari învăluiau delicat tristețile Gildei.

Justa școală de cânt a dnei Rita Mărcuș îi dă posibitatea să emită acutele cu ușurință și să impresioneze prin lărgimea și puritatea lor sonală

Basul Virág cântă în registrul de sus al vocii, un re sau un mi bemol deschise în condițiuni tehnice cari îl onorează.

In general spectecolele acestea nepregătite, simple improvizații norocoase, au suferit oarecari ezitări proprii unor asemenea împrejurări, cari însă s'au pierdut în interpretarea glorioasă a cântăreților.

E ușor de închipuit entuziasmul până la delir al spectatorilor.

Tinerimea universitară a manifestat nobil și de un pitoresc memorabil.

Târziu, în mijlocul nopții, pe străzile cari duc dela parc sprepiața Unirii, o voioșie de glasuri tinerești, opreau trecătorii.

Studenții făceau oficiul de tracțiune la trăsurile cari conduceau pe cântăreți spre locuințe.

*

Partiturile spectacolelor de Operă cu soliști români, dela Teatrul Maghiar sunt conduse de d. dr Bródi. In deajuns de cunoscut în localitate, dsa s'a arătat și de astădată, acelaș fin mânuitor al baghetei.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Sărăcia — după mărturia paradoxalului Shaw — este o crimă. Săracia la noi — vizând în primul rând intelectualimea şi pe studenţi români cari sunt conducătorii de mâine — este, fără îndoială o problemă îndeosebi de îngrijorătoare. Pentru minoritarii din România — atât de bine situaţi materialiceşte — problema este mai puţin existentă.

Pentru noi însă ea reprezintă o deosebită importantă şi trebue să-i facem loc de cinste între problemele ce ne preocupă.

Cazurile de sinucidere a intelectualilor devenite atât de dese sunt un avertisment.

Cornelius.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 18 Noemvrie

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.

Scris pentru film de THEA HARBON

In rolul principal:

HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Pluta Morţii

Dramă americană senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: **And Egede Nissen**

CINEMA APOLLO

Puiul Tatii

Greaznicele aventuri ale lui Iackie şi Floki în 5 acte. In rolul principal: **Iackie Coogan**

Biblioteci populare
pentru comunele din judeţul Arad
— Iniţiativa dlui prefect I. Georgescu —
UN APEL CĂTRE CITITORI

Prefectul jud. Arad. d. I. Georgescu a luat frumoasa iniţiativă de a înzestra comunele româneşti ale judeţului cu biblioteci populare. In urma stăruinţelor sale 45 biblioteci, alcătuite din cărţi donate de editurile din ţară sau cumpărate de prefectură, au fost donate comunelor româneşti. Iată distribuţia lor, pe care o reproducem după confratele „Tribuna Nouă" din Arad:

Bibliotecile colecţionate sunt formate astfel: 15 biblioteci din câte 92 volume; 20 biblioteci din câte 76 volume şi 10 biblioteci din câte 68 volume.

Cele de categoria I-a au fost destinate următoarelor comune: Dud, Ollaca, Nădab, Ghiula-Vărşand, Şiclău, Chieri, Lugăzău, Tornea, Macea, Şepreuş, Revetiş, Bonţeşti, Luncşoara, Aldeşti şi Monoriştea.

Cu cele din categoria doua, au fost înzestrate comunele: Susani, Bodeşti, Musca, Neagra, Lazuri, Aciuţa, Tisa, Ioneşte, Măgulicea, Sârbi, Cristeşti, Leasa, Groşi, Bătuţa, Corbeşti, Seliştie, Camna, Cuiaşi, Vozdoci şi Lupeşti.

Cele 10 biblioteci de la III-a categorie, au fost distribuite comunelor: Joia-Mare, Musteşti, Honţişor, Minead, Nădălbeşti, Băneşti, Oci, Acula, Slatina şi Baia.

Cu alte cuvinte 45 de biblioteci în totalătea comune, cu un total de 3580 volume.

Dl I. C. Georgescu, prefectul judeţului, iniţiatorul acestor biblioteci la sate, a ataşat la fiecare bibliotecă următorul apel-adresă:

Die Director,

Cunoscând trecutul satelor româneşti — sub fostul regim — acel trecut, când cei cari nu vă iubeau, căci nu aveau de ce, v'au ţinut în întuneric, am găsit cu cale că este a mea datorie, să arunc în satele, care au zăcut în bezna, scânteia călăuză unei frumoase conştiinţi: „Cartea". In acest scop Vă trimit un număr de exemplare de diferite cărţi, specificate în alăturatele două tablouri ni'l veţi restitui, semnat de D Voastră că aţi primit cărţile prevăzute în el, iar celalalt se va păstra ca inventar al bibliotecei.

Suntem în judeţ de frontieră, deci ne trebue un plus celor din interiorul ţării. Nimeni şi pe nici un altfel de drum, nu ne poate da şi nici nu putem ajunge la acel ceva mai mult, decât prin carte. Frontierile temute vecinilor-dornici de năvăliri — nu sunt decât două: munţii cu crestele în nori şi apele cu isvoarele repezi şi adânci.

Frontiera de azi a judeţului, care o formăm, nu are nici una din aceste două avantagii temute. Ne trebue deci ceva omenesc, acolo und Natura a fost vitregă în dărnicii. Acest ceva omenesc este tocmai acel ceva mai mult, de care vorbeam mai sus: este oţelirea unei conştiinţi de grăniceri descălicători ai vechilor strămoşi, cari în denumirea de grăniceri, tălmăceau cea mai mare favoare care le-o putea da conducătorul. Oamenii graniţelor, din cele mai vechi timpuri, au fost tot ce au avut ţările mai naţional, mai conştient.

In D-Voastră sunt convins, că trăeşte o conştiinţă demnă de grăniceri, dar tineretului de azi, care se redică din şcoale, îi trebue lumină ai dacă se poate cât mai mult lumină.

Cărţile învăţate în şcoală nu-i deshid decât drumuri, dar aceste drumuri ca să fie frumoase, trebuesc plantate cu arbori folositori şi roditori. Rostul cărţilor din biblioteca pe care v-o încredinţez astăzi, este tocmai această plantaţie de podoabe sufleteşti.

Acum vine rândul D-voastră a şti să o administraţi, adică să-i scoateţi la lumină acest suflet.

In zilele de sărbătoare, ca şi în serile, când după muncă fizică, mintea cere o recompensă a frumosului, îndemnaţi locuitorii comunei D-voastră să deschidă cărţile bibliotecii — şi sunt sigur — că printr'o metodă raţională, fiecare cetăţean se va convinge că adevăratul repaos, nespusa linişte şi limpezire, precum şi îmbogăţirea minţei cu cunoştinţi folositoare, nu se pot găsi decât în filele unei cărţi, pe paginele căreia oamenii învăţaţi au aşternut prinosul lor de gânduri frumoase şi folositoare. Tot datoria D-voastră, este aceea de a îngriji ca aceste cărţi să fie totdeauna bine întreţinute şi adăpostite în rafturi pe care le veţi face fie din donaţiile locuitorilor meseriaşi — din localitate — la care D voastră veţi binevoi să apelaţi, şi în caz contrar se vor face din fondurile comunale, cu a căror mânuitori veţi lua contact.

La rândul meu ca un vechiu şi convins iubitor al păturei ţărăneşti — atunci când voiu veni în comuna D-voastră — Vă promit că pe aceia cari îmi vor tălmăci „prin graiu" înţelesul unei cărţi cetite, îi voiu recompensa aşa cum se cuvine celor dornici de a cunoaşte tălmăcirea cărţilor, distribuind în acest scop: premii băneşti precum şi alte avantage. Cărţile încredinţate în momentul de faţă, recunosc că nu sunt tocmai numeroase. D-voastră însă sunteţi datori a-le înmulţi şi a le pune în slujba luminării conştiinţii naţionale; căci din paginele lor, locuitorii comunei D-voastră vor căpăta cele mai frumoase şi adevărate cunoştinţe despre Patrei, şi despre istoria acestui neam, a cărei familie o formăm toţi la un loc. De aceea sfatul meu este acesta: Chemaţi în biblioteca comunei D voastră pe fiecare locuitor în parte, arătaţi-i roadele cărţilor cetite, învăţaţi-i să le păstreze cura şi cu sfinţenie, şi să nu se întâmple — cumva — unui vizitator străin de localitatea D-voastră, ca atunci când va cerceta biblioteca, să găsească cărţile cu foile netăiate, aşa cum s'a întâmplat subsemnatului în una din comunele judeţului.

Nu găsesc de prisos a adăuga, că depinde acum dela D-voastră, să ştiţi cum să deşteptaţi în săteni gustul cetitului.

Prefectul Judeţ şi oraşului Arad,
Inspector General Administrativ:

I. Georgescu.

LEMNE DE FOC!

de prima calitate stânjeni ori tăiate cu preţul cei mai avantajos vinde pentru comercianţi şi consumatori şi transportă la domiciliu

D 258

Stăruinţa Românească S. A.

Secţia de lemne. Cluj, Piaţa Unirei 20. 329. Telefon 804.

Tribuna liberă*)

Pentru evitarea ori-căror neînţelegeri ţin să declar, că advocatul din Cluj, *dr. Ernest Cseke* nu mi-e nici un fel de rudă şi nu stau cu dânsul în nici o legătură, eu fiind substitut de notar public, încă din anul 1915. Cluj, la 12 Noemvrie 1924. *Dr. Vincenţiu Cseke.* D 370

*) Administraţia nu ia responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Copiez cu maşina note de Drept. Tot acole se poate învăţa dactilografia. Str. Muzeului 7.

Fată de casă caută serviciu la o familie mai mică. Adr. Calea Victoriei 27. D 359

S'a deschis! **Aranjat din nou Magazinul** S'a deschis!

„SPORT"

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16

asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

LOTERIA

Sindicatuui Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

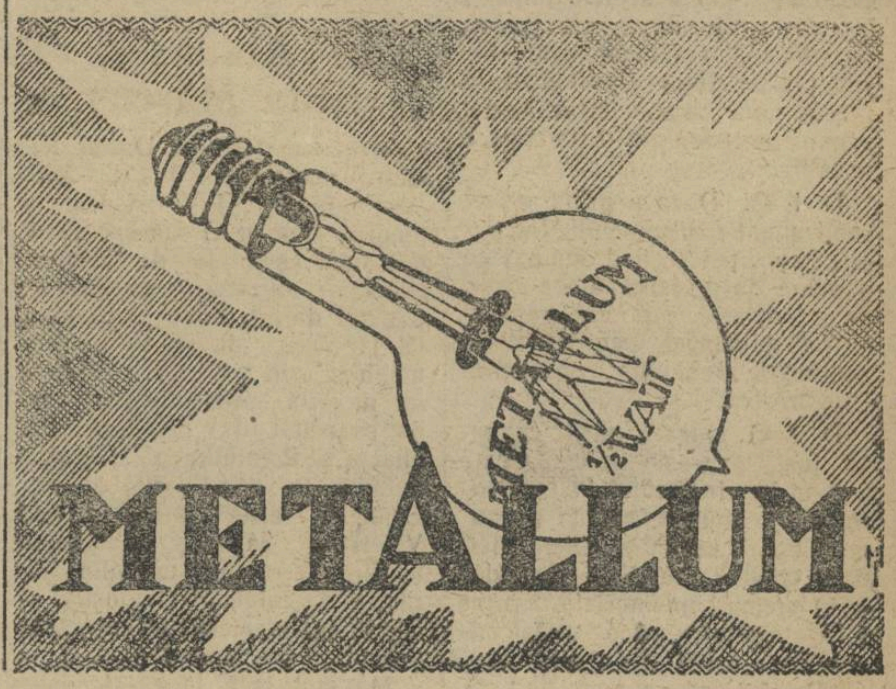

Un conflict de reformă agrară la Cojocna

De ce sunt nemulţumiţi sătenii — 55 ţărani ocupă 100 iugăre din moşia proprietarului Palló — Proprietarul lăsase sătenilor numai pământ improductiv — Dl Palló a voit să provoace un conflict între ţărani şi jandarmi — Stadiul conflictului — Ce a stabilit ancheta

Duminică s'au împlinit două săptămâni de când 55 ţărani din comuna Cojocna au ocupat cu dela sine putere o parte mică de 100 jugăre din marea moşie a dlui Palló Emeric.

Motivul acestui act era, că, ţăranii se credeau nedreptăţiţi prin reforma agrară. In scurtă vreme însă sătenii au renunţat să-şi facă ei singuri dreptate, cedând înapoi proprietarului cele 100 jugăre ocupate. O anchetă a fost instituită pentru a se vedea cum s'au petrecut faptele, dl Palló denunţând ca instigatori pe fostul primpretor de acolo Feldrihan şi pe părintele protopop Suciu. dl Octavian Simu, subprefectul judeţului, primnotarul judeţean şi un căpitan de jandarmi au luat parte la anchetă, stabilind absoluta lipsă de amestec în această chestiune a dlor Feldrihan şi Suciu.

Dar tot atunci cercetările au scos la iveală lucruri, cari arată că agitaţia sătenilor n'a fost lipsită de orice bază, ea fiind datorită zelului cu care dl Palló a procedat la eludarea dispoziţiunilor reformei agrare.

Cum s'au petrecut faptele. — Exproprierea

Din moşia de 609 jugăre a dlui Palló, situată în hotarul comunei Cojocna, comisiunea de ocol I rurală din Cluj a declarat expropriat un teritoriu de 220 jugăre. Pământul acesta a fost distribuit între ţărani, cari timp de 4 ani l'au lucrat în arendă forţată.

Hotărîrea amintită nu era însă validă de drept, căci o apelase comisiunea locală, cu vădita intenţiune de a obţine mai mult pentru săteni. Văzând aceasta, proprietarul a făcut şi el apel.

Instanţa de apel se pronunţă în favoarea proprietarului

La dezbaterea apelului dl Palló s'a prezentat în faţa comisiunei judeţene cu un avocat bine pregătit, în timp ce sătenii nu aveau pe nimeni care să le apere drepturile, comisiunea locală nefiind de loc enunţată. Nu i deci de mirat că hotărîrea comisiunei judeţene a fost în favorul proprietarului, lăsând pe seama ţăranilor abia 100 jugăre din totalul de 220 jugăre, expropriate de prima instanţă.

Ţăranii lăsaţi fără pământ cultivabil

In baza acestei hotărâri proprietarul s'a grăbit şi a arat şi însămânţat aproape întreg teritoriul arător din cele 220 jugăre, lăsând ţăranilor numai coaste improductive şi surpături. Indreptăţiţii la împroprietărire au protestat, dar protestul le-a rămas zadarnic, aşa că erau acum nevoiţi să ceară dela proprietar pământ în arândă. Faptul îi intriga foarte mult, mai ales că vedeau, cum proprietarul a isbutit să eludeze dispoziţiunile legii. In cursul anului 1923 ţăranii au ţinut o mare întrunire, la care au ales o delegaţiune, care să ceară ministerului agriculturii, ca până la tranşarea diferendului de către instanţa supremă, să fie lăsaţi în posesiunea celor 220 jugăre, ce le lucraseră timp de 4 ani. Dar acţiunea lor a rămas fără succes.

Actul desnădăjduit al sătenilor

Insfârşit la 27 Octomvrie a. c. o delegaţiune de 9 săteni s'a prezentat dlui Pallo, cerându-i să le dea în locul celor 100 jugăre pământ improductiv, loturi cultivabile. Proprietarul le-a refuzat în mod categoric cererea, ameninţându-i că-i va împuşca dacă vor îndrăsni să intre pe pământul lui.

Atunci sătenii s'au dus la agronomul regional, căruia i-au comunicat hotărârea lor de-a ocupa cu dela sine putere pământul ce li se cuvine. Agronomul a încercat să i convingă că nu procedează în mod corect, arătându-le că vor suporta toate consecinţele legale ale unui asemenea procedeu. Sătenii n'au ascultat de sfaturile agronomului, ci au ieşit în faţa locului şi au împărţit între ei pământul cu pricina.

Ce-a făcut proprietarul

La aceasta proprietarul a solicitat intervenţia preturei şi a postului de jandarmi din Cojocna. Aceste autorităţi ştiind că nu s'a întâmplat nici un act de violenţă, au sfătuit pe proprietar să se adreseze judecătoriei de ocol pentru încălcarea proprietăţei. Dar proprietarul n'a ascultat de autorităţile locale, ci s'a dus la Mociu, de unde a venit cu o patrulă de jandarmi. Ciocnirea dintre ţărani şi jandarmi s'a evitat numai din cauză că jandarmii sosiseră seara târziu, când sătenii erau deja toţi la casele lor.

Ţăranii cedează — Reacţiunea proprietarului

A doua zi ţăranii, pentru a evita orice dezordini, au semnat cu toţii un proces verbal, declarând că nu vor mai intra pe moşia proprietarului. Cu aceasta conflictul părea aplanat.

Dl Palló a început apoi o acţiune de calomniare prin presă a conducătorilor poporului român din Cojocna.

Dar dupăcum se vede de mai sus, aceştia n'au avut nici un amestec în întreaga chestiune. Indeosebi contra primpretorului Feldrihan, astăzi transferat la Ormeniş, dl Palló a adus o serie întreagă de acuzaţiuni, dovedite neîntemeiate în cursul cercetării disciplinare, încheiată cu o lună în urmă. Motivul acestei atitudini agresive este faptul că dl Feldrihan a descoperit falsitatea unui act eliberat de primăria din Cojocna fiului dlui Palló, repatriat în Ungaria şi reîntors în ţară act prin care urma să obţină încetăţenirea. Falsul era datorit notarului şi primarului din Cojocna, azi ambii sunt arestaţi.

*

In rezumat aceasta este adevărata stare de fapt a conflictului dela Cojocna. Bunăcredinţă a ţăranilor este evidentă, dar tot evidentă este şi reaua credinţă a proprietarului Palló. Instanţa supremă de revizuire a reformei agrare va trebui să dea dreptate sătenilor.

Presa maghiară

Partidul naţional şi partidul maghiar

Dl Sulyok István face în ziarul „Elienzék" o comparaţie între criza partidului naţional şi cea a partidului maghiar.

Partidul naţional — după părerea dlui Sulyok — nu mai poate, partidul maghiar încă n'a putut să mişte masele de care dispune.

— Partidul maghiar — adăugăm noi — nu va putea mişca masele până când nu se va hotărî să adopte o politică constructivă şi folositoare ţării şi până când nu va şti să împace interesele ungurilor din Ardeal cu cele ale Statului român.

Dl Franyo Zoltán — spărgător?

Scandalul cu revista Geniusz redactată de dl Franyo Zoltán la proporţii. „Temesvári Hirlap" de azi publică o declaraţie a dlui Zala Béla proprietarul revistei din care aflăm lucruri aproape de necrezut.

Dl Zala susţine că literatul ungur şi-ar fi însuşit banii încasaţi pe seama revistei şi a comis număroase acte incorecte. Când i s'a cerut să răspundă de bani dl Franyo Zoltán, pentru a înconjura consecinţele actelor dsale a spart birourile dlui Zala furând număroase acte şi toţi banii ce se aflau acolo. Dl Zala a denunţat poliţiei pe dl Franyo pentru spargere, furt, eschrocherie şi delapidare.

Evreii unguri şi Majláth

Ziarul anticlerical „Keleti Ujság" reproducând cuvântarea la Senat a neastâmpăratului episcop romano catolic contele Majláth constată că româno-iobul prelat a avut dreptate din toate punctele de vedere.

„Intr'o adevăr — exclamă ziarul maghiar — cum poate sili statul român pe armeni şi evrei să înveţe în altă limbă decât în cea maternă maghiară?"

Iată o chestiune în care anticlericalul „Keleti Ujság" şi clericalul conte Majláth sunt de aceiaşi părere şi se înţeleg de minune.

Centenarul romancierului Jókai

Aflăm din gazetele ungureşti că cercurile culturale maghiare din Ardeal, precum şi cele din Ungaria se pregătesc să serbeze cu deosebit fast centenarul celebrului romancier ungur Jokai Mor, născut în 18 Februarie anul 1825.

La iniţativa curoscutului iredentist octogenar Rákosi Jenő s'a format o comisiune pentru pregătirea sărbărilor centenarului. Membrii comisiunei sunt: contele Andrássy Gyula, contele Apponyi Sándor, contele Degenfeld, baronul Radvánszky, episcopul Prohászka şi scriitorii Pekár Gyula şi Herczeg Ferenc.

Raspanditi „Infratirea"

Primăria comunei Suciag Nr. 308/1924 adm.

Publicaţiune de licitaţie

Primăria comunei Suciag (p. u. Cluj) aduce la cunoştinţă generală, că la data de 30 Noemvrie 1924 ora 2 p. m. prin licitaţie publică arândează edificiul asanumit „Casa Poporului" cu dreptul de crijmărit, situat în centrul comunei aparţinând de aceste 4 camere.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea afişate la Primăria comunei susnumită şi la Secretariatul cercual în Baciu.

Suciag, la 12 Novemvrie 1924.

D 368 Secretar cercual: IULIU WOHLOVACHT.

No. 937—924 **Publicaţiune**

Se aduce la cunoştinţă generală că casa de cârciumă a comunei Feneşul-săsesc (plasa Gilău, judeţul Cojocna) se închiriază prim licitaţie publică verbală pe timp de 3 ani, începând cu data de 1 Ianuarie 1925.

Licitaţia se va ţine în ziua de 24 Noemvrie 1924 orele 10 a. m. în biroul notarial din Feneşul-săsesc.

Preţ de strigare: 20.000 Lei anual.

Condiţiunile detailate se pot vedea în biroul notarial din Feneşul-săsesc între orele de serviciu.

Feneşul-săsesc la 4 Noemvrie 1924.

D 367 L. S Ilyes m. p. notar.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16
Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu preţurile cele mai reduse!

CEASORNICE Longines
Grands Prix ELEGANTE şi PRECISE

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:
Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cere

Cronica Sportivă

Footbaal-Asociaţie

Oradea-Mare—Cluj: 1:0 (0:0) Match interurban. Arbitru: Suciu (Braşov)

Terminându-se seria matchur-i lor de şampionat, C. R., credincios tradiţiilor, deşi ne găsim în pragul iernei, a ţinut cu orice preţ să cunoască forţa combativă a alesei oraşului, drept pentru care a angajat selecţionata Orăzii.

Intrecerea de eri a fost o adevărată senzaţie şi plăcută variaţie în programul sportiv mai mult sau mai puţin monoton, aducând în acelaşi timp cea mai incontestabilă dovadă a hegemoniei noastre sportive. Dar am mai avut prilejul să tragem o paralelă între cele două alese, care ne duce la concluzii foarte preţioase. Clujul şi-a compus echipa din jucătorii cei mai buni, actualmente disponibili, până când orădanii au uitat să aducă pe Rónai şi pe Dreşcher, combatanţi de paradă. Poate încrederea conducătorilor sportivi din Oradea a mers până la naivitatea infantilă de a învinge aleasa noastră şi cu elevi footbalişti. Ori cum ar sta chestiunea, trebue să constatăm marea diferinţă de clasă ce exista între cele două alese. Combatanţii Clujeni au fost cu excepţia lui Chifor, toţi la locul lor şi au conlucrat în perfectă armonie. O admirabilă înţelegere şi inteligenţă exploatare a situaţiunilor a dominat spiritele în tot decursul jocului. Deşi slab ajutaţi de halfi, combatanţii mereu aduc în pericol poarta adversarului, pe care numai norocul o apără de dezastru. Chiar de la început, Bonciocat bate cu capul mingea în bara stânga, ceeace stârneşte aplauze frenetice. Shoturi peste shoturi merg spre poarta Orăzii. Orădanii scapă cu greu din focul concentric, fără ca să treacă deseori peste linia de mijloc. Toate atacurile orădanilor sunt zădărnicite de apărarea noastră. Aceasta din urmă la început timidă, nesigură, se achită onorabil de rolul încredinţat, luptând cu însufleţire şi succes. Ce păcat că lipseşte pasul cuminte, adecă legătura dintre apărare şi combatanţi.

Nu putem îndesjuns lăuda absenţa egoismului la combatanţi. In apărare s'au remarcat Krieshoffer şi Pop până când înaintaşii au fost deopotrivă de buni. Adevărată vâlvă a făcut excelenta formă a lui Giurgiu I şi Bonciucat. Primul şi-a asigurat prin debutul strălucit de ieri pentru totdeauna postul de mărginaş la dreapta. Rakytovsky s'a afirmat din nou ca cel mai ideal centru al Clujului, dribleur şi jongleur neîntrecut. Distribuţia mingilor, ingenioasele apucături, recunoaşterea imediată a situaţiei i au făcut cinste. Szatmáry în poartă n'a prea avut de lucru. Eleganţa cu care prindea mingile credem că nu este la locul ei, deoarece putea fi fatală.

Faţă de aceste constatări, ar trebui să spunem contrarul despre echipa orădană, în care numai apărarea a fost la înălţime. Combatanţii făceau impresia unor cruzi începători, doar Kinigli şi mai târziu veteranul Markovits mai înjghebau câte o acţiune plăcută ochilor. In schimb la durităţi şi vehemenţă simpaticii oaspeţi a dus premiul întâi, lucru pentru care nu-i invidiem. Modul de joc uman al Clujenilor a servit drept contrast faţă de interminabilele violenţe ale oaspeţilor, apostrofaţi dealtcum de publicul indignat.

Orădanii numai în prima repriză sunt adversari demni. In al doilea halftime decad şi Clujul domină tot timpul terenul, chiar şi după ce Chifor este dat afară. Cu atât mai preţioasă este gloria. După atâtea acţiuni frumoase, împiedecate în mod brutal de orădani, aproape către sfârşit se naşte goalul victorios. Bonciucat transmite mingea lui Cipciegan. Acesta ca o săgeată o duce până la linia de corner centrează iar Rakytovsky în plină fugă o trimite inaparabil în goal. Acţiunea a fost atât de rapidă şi surprinzătoare, încât oaspeţii au rămas fascinaţi. Un unsprezece judecat contra Orăzii este lansat de Krieshoffer în mâna portarului Ströck. Alt goal obţinut din corner nu-l judecă arbitrul, deoarece ar fi fost dat cu mâna.

Suciu vroind să fie energic şi drept, a fost tocmai invers. Multe greşeli, multe sentinţe nejustificate îi apasă conştiinţa. Cel puţin să fi observat semnele arbitrilor de linie. Rezultatul real ar fi fost 3:8, în favoarea Clujului. Chiar raportul de cornere dovedeşte superioritatea sa. Duminecă viitoare orădani au ocazie să-şi ia revanşă. Sperăm însă că vor mânca bătae şi mai straşnică.

Cronicar.

Noile contracte colective ale muncitorilor fabricei Renner

Ieri a fost încheiat contractul colectiv al muncitorilor fabricei Renner din Cluj. Noul contract colectiv este valabil pe trei luni, fără a se mai face obicinuitele revizuiri lunare.

Au fost menţinute vechile salarii muncitoreşti, plătindu-se ora de lucru dupăcum urmează: Lucrători cu vechime de până la 2 ani 10·80 lei ora. Dela 2—4 ani 12·80, 4—6 ani 14·40, —,68 ani vechime 16·20 lei, 8—10 ora 17·24 lei, iar dela 10 ani vechime în sus dela 18·80 până la 20 lei ora.

Referitor la remunerarea lucrului cu bucata noul contract împarte pe muncitori în 3 clase, plătindu-se pentru fiecare bucată un salar calculat după maximul salarului oral muncitorilor de clasa I şi minimul muncitorilor de clasa III.

Opiniа dlui Dózsa Endre

Ziarul „Keleti Ujság" publică un important prim-articol datorit distinsului ungur ardelean dl Dozsa Endre, preşedintele Societăţii literare ardelene ungureşti.

După părerea dlui Dozsa numai domnii dr Bernády György, Sándor Jozsef şi dr Zima Tibor sunt candidaţi serioşi la preşidenţie. Din articol reiese că dintre aceştia dl Dozsa preferă pe dl Bernády.

Ultime informaţii

— Înştiinţăm pe această cale că începând de astăzi d. Gh. Chendi încetează de a mai fi Administratorul ziarului nostru. Direcţiunea.

— *Săptămâna trecută nu ne-a adus clarificarea situaţiei din partidul naţional. Aderenţii dlui Maniu spun că această trăgănare înseamnă o aplanare a conflictului Goldiş-Maniu. Cu totul alta este părerea celor din grupul Goldiş. Aceştia susţin că fiecare zi ce trece sapă mai adâncă prăpastia dintre cele două fracţiuni. Miercuri d. Goldiş va răspunde adresei dlui Maniu, răspuns de desminţire categorică a afirmaţiunilor din tabăra dlui Maniu că cei 28 dezidenţi se vor mulţumi cu soluţiuni intermediare şi conciliaţiune. Adunarea generală a partidului a fost convocată pe ziua 23 Noemvrie la Braşov, pentruca sub presiunea publicului braşovean, aderent al dlui Mihai Popovici, să preseze asupra dlor Goldiş şi a tovarăşilor săi de luptă.*

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— *Trenul expres 31 a fost atacat Duminică cu pietre între Bucureşti şi Chitila. S'a spart un vagon de clasa I-a şi după declaraţiunile verbale ale mai multor călători, s'ar fi tras şi focuri de pnşcă asupra trenului, Răniri de călători n'au fost.*

— De faţă fiind dl Oct. Simu, subprefectul judeţului Cojocna, s'a făcut la Ormeniş preluarea de către dl Feldrihan a conducerii preturei de acolo. Dl Goşa a trecut primpretor la Cojocna, iar dl Habor la Mociu.

— Săptămâna aceasta vor fi terminate ultimele lucrări în legătură cu edificiul şcolar din Ţăgşor, cursurile fiind începute în săptămâna viitoare.

— Dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a plecat astăzi la Bucureşti în interes de serviciu.

— In cursul vizitei sale de ieri la Cluj, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor a avut o lungă întrevedere cu dnii Zaharia Bârsan şi Popovici directorii Teatrului Naţional şi Operei din Cluj.

— In cursul inspecţiei făcute la Teaca de către dl Oct. Simu, subprefectul judeţului a fost schimbată reprezentanţa comunală de acolo, din care făceau parte 30 saşi faţă de 10 reprezentanţi ai locuitorilor români, unguri, ovrei şi ţigani, cari au majoritate absolută acolo.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

* **Licitaţie.** Se aduce la cunoştiinţa generală că în ziua de 12 Decemvrie a. c. ora 10 dimineaţa, se va ţine licitaţie publică, la închisoarea de minori Str. M. Cogălniceanu No. 10. Cluj, pentru vânzarea 4 (patru) vaci şi 3 (trei) junince de rasa elveţiană. Licitaţia se va ţine conform art. 72—80 din legea contabilităţei publice. Condiţiunele de vânzare se pot vedea în fie care zi de lucru, orele 8—12 şi 3—6, la Direcţia închisorii. **Direcţiunea.**

— Proiectul de lege, aprobat ieri de consiliul de miniştri, prin care se prevăd noui sancţiuni în vederea asigurărei ordinei va fi supus Maiestăţi semnăturei regale. In parlament va fi depus Miercuri sau Joi de către d. Ionel Brătianu.

Libera petrecere în tara a strainilor

Dispoziţiunile ministerului de interne

Afluenţa străinilor în uitimul timp a luat proporţiile unei adevărate invaziuni, periclitând pe departe ordinea şi siguranţa statului prin acţiunile subversive, iar pe de alta, aducând şomajul muncitorilor indigeni prin îndepărtarea lor din fabrici şi industrii, şi înlocuirea lor cu elemente străine.

Făcând această constatare, trebue să se dea o deosebită atenţiune chestiunii străinilor în ţară, precum şi controlul la care aceştia trebue să fie supuşi.

Pentru o cât mai bună reglementare a acestui control, ministerul de interne a dat un ordin circular tuturor inspectoratelor dispunând în rezumat următoarele:

1) Toate biletele de liberă petrecere, se vor elibera numai de brigăzile şi seviciile de siguranţă acolo unde sunt, de poliţii acolo unde nu se află oficiu de siguranţă şi de administratorii de plasă în judeţe.

2) Biletele de liberă petrecere se vor elibera numai pentru valabilitatea vizei consulare prevăzută în paşaport.

3) Toate prelungirile se vor acorda numai de inspectoratele generale de siguranţă şi anume:

1) Pentru lucrătorii din fabrici şi 2) orice salariaţi ai muncii şi industriei autorizaţiunile de prelungerea şederii în ţară nu se vor putea da decât după ce se va lua avizul inspectoratelor muncii şi industriei. Avizele negative vor fi absolut obligatorii.

Alin. II. Pentru celelalte cereri de pralungiri cari nu privesc pe cei vizaţi la alin. I. aceste prelungiri se vor acorda tot de inspectoratele de siguranţă, constatând motivul bine-determinat al străinului pentru şederea în ţară.

Alin. IV. Pentru străinii aflaţi în ţară înainte de 1916, seviciile, brigăzile poliţiile şi administraţiile de plasă vor raporta inspectoratelor de siguranţă, care vor face preschimbarea biletelor de liberă petrecere.

4. Cererile de prelungire a biletelor de liberă petrecere se vor face de streini oficiilor arătate la început cu cel puţin *zece zile înainte* de expirarea termenului de şedere în ţară pentruca la la data expirării, deciziunea luată de inspectorat să poată ajunge în timp util la oficiul care a făcut cererea.

5. Nici o prelungire nu poate fi acordată pe mai mult de 6 luni. Se mai poate, însă acorda o ultimă prelungire peste 6 luni, dacă după o nouă cercetare se constată că motivele invocate la prima cerere de prelungire persistă. Această nouă prelungire nu se va putea acorda pe mai mult de 6 luni.

Refugiaţii politici a căror situaţie este aranjată prin deciziunile date, nu vor intra în categoriile de mai sus şi se va hotărî pe viitor asupra situaţiei lor, conform dispoziţiilor în vigoare.

O altă categorie de străini este şi a acelora aflători în ţară de mai mult timp şi cari au solicitat cetăţenia în baza tratatelor de pace. Unora li-s'au respins cererile pentru lipsă de stagiu sau lipsă de procedură şi asifel se găsesc cu situaţia neclarificată faţă de legea controlului străinilor, prin aceea că au făcut declaratii de opţiune.

Tuturor acestora li se vor primi cererile de autorizare şi rămânere în ţară conform art. din lege, care spune: La opţiunile prevăzute în art. 1, 2 şi 3 sunt supuşi şi străinii autorizaţi de ministerul de interne a şedea în ţară fără permis de călătorie. Biletul de liberă petrecere se va elibera în acest caz pe baza autorizaţici ministerului şi va fi valabil pe timpul cât este valabilă şi această autorizare. Străinilor cari din orice motive n'ar mai avea paşapoarte sau permise de călătorie şi nici nu şi-ar mai putea procura altele, li se vor elibera bilete numai dupăce vor fi autorizaţi să stea în ţară de ministerul de interne. Autoritatea la care străinul s'a prezentat în scopul arătat mai sus, îi va elibera o dovadă, cu care el va putea justifica cererea la termen a biletului de liberă petrecere.

In acelaş mod se va proceda şi cu acei ce au solicitat încetăţenirea, conform legii de naturalizare şi cărora ministerul le-a eliberat certificatul doveditor.

Artiştii străini vor trebui să alăture autorizaţiile ministerului cultelor şi artelor de-a juca în ţară.

Intrebând pe dl dr Eugen Bianu, inspector general al siguranţei în Ardeal, ce părere are asupra rezultatului aplicării acestei noui reglementări, d-sa ne-a spus că este atât în interesul streinilor din ţară cât şi al statului.

— Până acum starea sanitară a oraşului este mulţumitoare. Sunt numai câteva cazuri de scarlatină şi difterie.

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" serveşte curent electric pentru 75 bucăţi becuri de 25 luminări.
2912-6

Institut de Arte Grafice „INFRĂŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1230 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Mercuri 19 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
6550

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

Consolidarea materială și morală

In marele discurs pe care dl I. G. Duca, ministru de externe l'a rostit la Senat în numele guvernului, cu prilejul discursului Adresei, dsa în examinarea întregului complex al problemelor actualității politice, a pus între altele în evidență realizările făcute de guvern pe terenul consolidărei materiale a țărei, iar dl Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștrii, printr'o întrerupere la locul ei, a completat expunerea dlui I. G. Duca, arătând cum acest guvern a dat Statului creditul moral de care nu să mai bucura.

In adevăr, actualul guvern a primit o moștenire nenorocită nu numai în gospodăria publică, unde nesocotința și nepriceperea precedentelor guverne ale dlor Vaida și Averescu lăsaseră haosul și golul, dar ca o consecință a unei dezastruoase politici financiare să adaogă o nefastă moștenire morală.

Politica financiară a precedentelor guverne, politică de debitori, cari pe o parte nu își plătesc datoriile, iar pe altă își duc zilele de astăzi pe mâine trăind din expediente, distrusese creditul moral al Statului în străinătate.

Politica realistă a vremei, având ca temelie buna stare economică și financiară a unei țări, nu mai putea avea încredere într'un Stat condus de niște nechemați, indolenți și dezorientați cari își băteau joc de avuția țării și de veniturile Statului.

Partidul liberal, solicitat de voința țării și chemat la guvern de încrederea Suveranului, luând răspunderea situației, cu bărbăție și hotărîre, a procedat la lecuirea gravei crize, ce a moștenit-o sub amândouă raporturile, atât cel material, cât și cel moral: îmbunătățirea situației economico-financiară, din care trebuia să rezulte refacerea creditului moral al Statului în streinătate, sporirea prestigiului lui și sancțiuni pentru vinovați.

Astăzi vedem consecințele pozitive ale fecundei opere a guvernului: ordine și bună stare în gospodăria publică, care prosperează pe temelia unui buget echilibrat, dispunând de excedente din care s'a plătit datoria flotantă a Statului, atât în străinătate, cât și în țară și din care s'a putut îmbunătăți în chip simțitor salariile funcționarilor — fără suprimări de funcționari în massă ca în Franța.

Spiritul pozitiv și realist al politicei Occidentului în fața operei de muncă, de chibzuială, cu rezultate atât de bine făcătoare și fecunde, săvârșită de guvern, și-a schimbat atitudinea ce o luase față de acțiunea precedentelor guverne, care prin nepriceperea și dezorientarea lor distrusese cu desăvârșire creditatului în streinătate.

Grație activității guvernului, lumea autorizată a Apusului are astăzi toată încrederea în Statul nostru — ca Stat bogat, care își plătește datoriile și care se reface grabnic și temeinic în interior pe toate terenurile.

Opera realizată de guvern nu mai în trei ani de zile reprezintă un bloc masiv, de proporții neobișnuite, care impresionând pe cel din apropiere, totuși depășește prin extensiunea ei vizionalitatea lui.

Când timpul și istoria îi va da depărtarea și perspectiva necesară, ea va apare celui care o va privi și examina în toată vasta ei proporție, în toate consecințele ei, care nici nu pot fi precizate în prezent.

De aceia toate frământările dușmănoase toate bârfelile și atacurile unei opoziții lipsită de conștință și bun simț — nu mai vorbim de lacunele de natură superioară — rămân zădărnicii ridicole, fiindcă țara reală, care trăește din muncă și idealuri de viitor, este cea mai bună prețuitoare a operei de muncă și de construcții cu destinații de îndelungat viitor pe care o săvârșește actualul guvern.

Inscripții

Un umanist. Dl G. Popa-Lisseanu, neobositul și învățatul cărturar, își continuă cu stăruință și pricepere — cu un ales talent — munca de a tălmăci în românește capo d'operile literaturei greco-latine.

De curând dl G. Popa-Lisseanu a dat la iveală — sub auspiciile Casei Școalelor — două noui și escelente traduceri: „Toxaris sau Prietenia" după Lucian și „Amor și Psyche" basm mitologic după Apuleius. Dl G. Popa-Lisseanu este un umanist, unul din puținii umaniști din țara noastră, unde cultura și pasiunea clasicismului sunt abea existente.

Fire altruistă, dl G. Popa-Lisseanu nu se mulțumește se păstreze pentru sine, să deguste ca un egoist, comorile neprețuite ale literaturei clasice, ci cu o largă generozitate le împărtășește publicului românesc.

In această acțiune culturală dl G. Popa-Lisseanu pune o stăruință de adevărat benedictin, o pricepere fină, un gust ales și o egală știință, atât a limbei din care traduce, cât și a limbei românești pe care o mânuește ca un adevărat artist.

Dl G. Popa-Lisseanu e un promotor activ al fortificărei și idealizărei spiritului românesc prin cultura clasică care din nenorocire a fost atât de neglijată la noi.

Diodor.

Discuția la Mesaj

Discursul dlui N. Bănescu

prof. universitar, deputat de Aleșd

O paralelă instructivă
Viața parlamentară de ieri și de azi

In ședința Camerei de la 1 Noembrie dl N. Bănescu, prof. universitar și deputat de Aleșd a rostit discursul pe care îl dăm mai jos după note stenografice.

Dl P. Gârboviceanu, vice președinte: dl Bănescu are cuvântul.

Dl N. Bănescu: Dlor deputați, sunt doi ani de când asist, în această Adunare, la desbaterile ei și nu m'am putut decide a participa vreodată la discuție. Intrat întâia oară în Adunarea Națională, simțeam, dlor, nevoia de a mă familiariza cu o atmosferă pe care numai de departe o cunoscusem până acum. Și astăzi, după 2 ani de observație atentă, de ascultare liniștită, mă urc la această tribună, mărturisesc, nu fără un sentiment de adâncă sfială. Căci sunt, dlor, unul dintre aceia, cari, în tinerețea lor, au urmărit cu viu interes desbaterile vieței noastre publice, și aici, în Parlament, și afară, în marile adunări ale partidelor ce-și disputau puterea. Tânăr de tot, student apoi la Universitate, obișnuiam să asist la ședințele Adunărilor Naționale, de câte ori o chestiune mare era la ordinea zilei și participam, de multe ori, la marile întruniri publice, în care fruntașii politici ai țărei făceau, poate mai adesea de cât astăzi, procesul adversarului. Și iată, dlor deputați, ce amintiri păstrez eu din acele desbateri ale vieței noastre publice de acum vreo 25 de ani și mai bine.

Urcat la această tribună, la care se perindează astăzi modestele noastre persoane, dincolo, la aceea a Senatului, care mai păstrează încă, prin simpla sa înfățișare, nealterată, ceva din mireasma trecutului, oratorul își depăna cu însuflețire șirul cugetării sale, în mijlocul atențiunii generale. Ore întregi, ședințe de-arândul, curgea vorbirea prinsă în silogisme, ori liber împrăștiată, în voia sugestiilor provocate de întrerupători, vehement sau liniștit, pasionat sau spiritual, după temperamentul vorbitorului, totdeauna însă susținând o ideie, demn și obiectiv. Nu mi s'a întâmplat, dlor, vreodată a vedea un orator împiedicat de a se rosti, a auzi o întrerupere jignitoare, care să provoace un scandal. Și era, dlor deputați, o generație care dădea pe terenul politic lupte aprige, ea ne-a lăsat totuș, în analele parlamentare, unele dintre cele mai frumoase pagini.

Dincolo, afară din Parlament, asistai la tumultul vieții de „agoră". Elocvența se traducea acolo în zbucniri violente, pasiunile oratorice își aflau, în mijlocul tumultului popular, un joc

D. N. Bănescu.
prof. univ. deputat de Aleșd

liber, sguduind massele. Dar nimic din toată acea pasionată violență nu pătrundea în incinta Reprezentațiunii Naționale.

Generația dinaintea noastră a avut în totdeuna conștiința vie a prestigiului ce trebuia să înconjure aceeștă înaltă expresie a vieții noastre publice. (Aplause din partea majorității). Și pentru tânărul care asista pe atunci la desbateri, într'una din tribunele fixite, ca și astăzi, de public, era această priveliște o adevărată școală de educație politică. Cunoștințele serioase care formau obiectul cuvântării, talentul de multe ori strălucit al expunerii, puterea argumentației logice, erau însușiri care făceau să încolțeas ă în sufletele tinere frumoase năzuințî.

Ceva din emoția lui Tucidide tânăr, din puternicul îmbold ce avea să dea îndată aripi geniului său, la auzul cetirei Istoriilor lui Herodot, a putut înfiora, și în modestele săli ale Parlamentului nostru de atunci, atâtea suflete tinere, dornice de lucruri mari.

Cu aceste amintri, intram eu, d-lor acum doi ani. cu o îndreptățită emoție, în incinta acestei Adunări, în care pentru întâia oară aveam onorea să fiu mai mult de cât un simplu ascultător de galerie. Vă puteți prin urmare, închipui sentimentul ce s'a trezit în mine, când n'am mai putut afla aici atmosfera pe care o lăsasem cu vreo 25 de ani în urmă. Mă izbisem, d-lor, e drept, în campania electorală, de o mare deslănțuire de patimi. Nu crezusem însă un singur moment că torentul acela pustiitor, care surpa, în val-vârtejul său, toate credințele, care spulbera, în câteva zile, dinaintea unui public aiurit, tot trecutul unor ființe de atâtea ori onorabile, nu crezusem că el va năvăli sălbatec, nimicitor, în chiar această incintă, în care înaintașii noștri, și în cele mai pasionate momente ale lor, știuseră totuși să nu admită alte arme afară de acelea pe care două milenii de civilizație le dase puterii cuvântului.

Pentru ca încercarea mea să fie mai mare, întâmplarea a făcut sa ajung, aici, d lor, în momentul culminant al acestei noui faze a vieții noastre parlamentare.

Am intrat în acele memorabile zile ale depunerii prefectului de Constituție.

Căzusem, evident într'o lume nouă, stârnită de haosul ce a revoluționat atâta în anii din urmă spiritul popoarelor.

Stăteam, prin urmare, nedumerit, în fața prefacerii ce venise atât de fulgerător și radical, căutam a prinde elementele acestei prefaceri, ce dase vieții politice a țării aspectul acelei turbulente democrații fără scrupul, pe care antichitatea a cunoscut-o numai la capătul evoluțiunii sale politice. (Aplause prelungite.)

De atunci, timp de doi ani, nici unul din mijloacele menite a discredita regimul parlamentar...

O voce: Care regim?

D. N. Bănescu: Parlamentar... nici unul din aceste mijloace n'a fost cruțat în desbaterile la care am asistat.

Și mai întâiu, d-lor, această luptă înverșunată, dată de multe ori cu puteri unite, pentru distrugerea vechilor partide ale țării, și în prima linie a aceluia dintre ele cari stă, astăzi, singur biruitor dinaintea d voastre (Mare sgomot, întreruperi pe băncile opoziținii țărăniste).

D. Virgil Madgearu: Cu jandarmi și furt de urne. D-ta ești reprezentantul cel mai autentic al furtului de urne. Am fost acolo când ai furat, și să nu vorbești în numele democrației. D. Banu, fost ministru, este de față și poate să mărturisească, nu d-ta reprezentantul furtului de urne. D. Banu, fost ministru, poate să vă spună cum în gara Cluj, mi a arătat telegrama cu rezultatul alegerii, cu balotajul. Mare sgomot). Acesta este domnul care face astăzi morală. (Mare sgomot, vociferări pe băncile opoziției).

D. N. Bănescu: D lor deputați, fiindcă d. Virgil Madgearu are curajul să ridice această chestiune a alegerii mele, țin să-i amintesc de voturile cumpărate

(*Urmare pe pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

pe bani de partidul său. Există rapoarte ale președinților de secție, care denunță aceste josnice fapte.

Să se ia dosarul alegerii dela Aleșd, care, probabil, se găsește încă în arhiva Camerei, și se vor vedea, în toată goliciunea lor, mijloacele acestor corupători de conștiințe.

Voci pe băncile majorității: Rușine. (Mare sgomot.)

D. Virgil Madgearu: D-ta ai furat mandatul. (Mare sgomot.)

D. N. Bănescu: Pentruce. dlor deputați, nu au atacat această chestiune în ședința de validare a alegerii mele? Le-a fost teamă că voiu arăta cum au cumpărat voturile cu bani. (Aplause pe băncile majorității, protestări pe băncile opoziței).

Voci: Rușine. (Mare sgomot).

Dl P. Gârboviceanu, vicepreședinte: D le Madgearu, vă rog să adresați expresiuni parlamentare.

Dl Virgil Madgearu: Dl acesta care a furat un mandat de deputat, când are curajul să spună că noi am cumpărat voturile. (Protestări pe băncile majorității, mare sgomot).

Voci: La ordine.

Dl N. Bănescu: Eu, d-lor, nu pot răscoli un trecut de orori, în care oameni ca dl Madgearu s'au cufundat până în gât; eu îmi exprim aici, liber, în fața Adunării, cuvântul meu de mandatar al națiunii. (Mare sgomot, vociferări pe băncile opoziției).

Voci pe băncile opoziției țărăniste: Să-ți fie rușine. (Mare sgomot, protestări).

Voci pe băncile majorității: La ordine!

(Sgomot mare. Dl Ianculescu intervine).

Dl Virgil Madgearu: Treci la loc. Să nu ai curajul să vii înaintea noastră. D-ta, d-ta vii înaintea noastră și amenințî? (Sgomot mare).

Dl I. Ianculescu: Să mai pofteștî la Romanați....

Dl Dr N. Lupu: D-le președinte, vă atrag atenția că în ședința de Joi seara se va dovedi înaintea acestei Adunări că acest om a fost prins furând urnele. N'are dreptul să amenințe. (Mare sgomot, vociferări. Mari apostrofe).

Dl P. Gârboviceanu, vicepreședinte: D-le orator, vă rog să continuați.

Dl Bănescu: Eu, dlor, am alte obișnuințe decât demagogia cutărui deputat din rândurile dv. Eu fac aici o expunere obiectivă, așa cum îmi dictează conștiința mea, și mărturisesc sincer că nu pricep această iritațiune subită, care provoacă pe câțiva dintre onorabili colegi depe băncile opoziției să sară și să facă atâta tumult.

Eu sunt încă la introducerea cuvântăril mele și prin urmare fac aci o expunere istorică. (Aplause pe băncile majorității.)

Această pagină de istorie liber e fiecare s'o primească cum va vrea. Pe dl Madgearu, dacă îl indispune aceasta, n'are decât să părăsească ședința. Nimeni nu-l obligă să asculte. (Aplause puternice.)

Spuneam, d-lor, că în atmosfera aceasta ce s'a creat dela război încoace sunt lucruri care, pentru judecătorul obiectiv, nu pot să-și aibă explicația lor.

Ziceam că lupta atât de înverșunată pentru distrugerea vechilor partide ale țării, pretenția aceea greșită de a înlocui prin formațiunile recente favorizate — trebuie să o mărturisiți și d-voastră — de haosul adus de război, de a înlocui partide cu trecut și tradiții, partide, cari oricâte păcate ar avea, prezintă totuș, cele mai serioase garanții de conducere, prin capitalul unei experiențe acumulate de generațiuni, prin crezul care de atâtea ori a strâns la olaltă pe fruntașii acelor generațiuni, — această luptă și această pretenție, dlor, mărturisesc nu numai o lipsă de simț politic, dar și o pasiune violentă, vătămătoare binelui public. Lasă că interesele țării cer ca partide care au avut un rol însemnat în desvoltarea ei să nu dispară cu totul, fie și numai pentru a lega firul unei vieți ce se renovează astăzi prea nerebdător, cu trecutul, din care este bine să purceadă în totdeauna orice inovație; lasă că interesele generale cer ca toate partidele serioase să vină deschis în luptă, căci numai așa se garantează procesul de selecțiune a forțelor ce duc un Stat la progres, dar, dlor, afară de aceste considerațiuni, silințele aproape unanime ale adversarilor noștri de a tăgădui în bloc merite ce sunt încă în memoria celor mai bătrâni, de a arunca oprobriul asupra unui partid care s'a legitimat totuș de atâtea ori în viața țării, prin actele sale mari (aplause pe băncile opoziției), asemenea silințe au și o primejdioasă latură morală. Ele aruncă desgustul în sufletele oneste, fac pe atâția dintre puținii oameni de caracter ai societății de azi să se dea la o parte, să se desintereseze de trebile publice. Nu vi s'a întâmplat multora dintre dvoastră să auziți oameni de ispravă întrebându vă, cu un aer de imputare: „Dar ce cauți, dle, om ca dta, în mocirla desgustătoare a politicei?"

Este o pagubă reală discreditul ce se întinde tot mai mult asupra unei activități, care este și trebuie să rămână o supremă datorie cetățenească.

Cine a studiat, dlor, cu imparțialitatea cercetătorului științific, perioada politică a generației dinaintea noastră, rămâne adânc impresionat de respectul pentru persoana vorbitorului, de obiectivitatea discuției, ce deosebesc toată acea perioadă politică, una, de sigur, din cele mai agitate. Cine străbate analele parlamentare ale epocei dela 1870 încoace, e cu adevărat mișcat de solidaritatea ce strângea de atâtea ori laolaltă pe fruntașii țării, în fața gravelor crize ce frământau Statul.

Și-mi permit, dacă dl Madgearu îmi dă voie.

Dl Virgil Madgearu: Îți dau toate voile.

Dl N. Bănescu: ...să chem în memoria d-sale un singur fapt.

Dl dr. N. Lupu: Despre trecut te ascultăm, dar prezentul să l vedem.

D. N. Bănescu: Voiu vorbi și despre prezent și sunt sigur că o să aplaudați. Fiindcă nu aceste urne, pe cari le scoateți cu îndârjire mereu înaintea noastră, fac fericirea acestui popor. Alta este, d-le Lupu, suferința mare a acestui popor, mizeria morală a acestei țări. Și aceasta nu o vedeți d-voastră. (Aplause pe băncile majorității).

D. dr N. Lupu: Mă uit la acei cari aplaudă, ca să văd mizeria morală a acestei țări. (Sgomot).

D. I. D. Ianculescu: Eu mă scol la ora cinci dimineața și muncesc.

D. N. Bănescu: La 1871 se desbătea dlor, cu multă pasiune, în Parlamentul țării, concesiunea Strusberg. Ion Brătianu, care inițiase această concesiune, era făcut răspunzător de toate efectele ei dezastroase, deși mai multe guverne participaseră la încheerea definitivă a convenției și puseseră în aplicare această convenție. Timp de 9 zile, 15 oratori, toți fruntașii tribunei de atunci, au rostit greu cuvântul de osândă, căutând a implica în chestie chiar și persoana Domnitorului. Ei bine, dlor, în acea atmosferă pătimașă, un adversar de talia lui Manolache Costache Epureanu a luat atunci, în fața Adunării, apărarea lui Ion Brătianu. Cogălniceanu, rostindu-se și el în această chestiune, a știut să se ridice la înălțimile senine ale obiectivității. El regreta că nu vede, pentru moment, în sală, pe Ion Brătianu, „căci, ori ce ați zice", declara dânsul, „eu îl iubesc". Luând cel din urmă cuvântul, ca să se apere, Ion Brătianu începe prin a face mai întâi teoria Constituțională asupra responsabilității Capului Statului. El scoate cu totul din discuțiune persoana Domnitorului, care este amestecată și astăzi acolo unde nu trebuie, și în mod loial, la asupra lui întreaga vinovăție. Dar în discursul său memorabil, Ion Brătianu spulberă cu fapte toate acuzațiunile. Și e caracteristică, pentru moravurile acelui timp, pe care noi adesea îl acoperim de hulă, e caracteristică încheerea lui Ion Brătianu.

Războiul franco-german se sfârșise.

Prusia îngenunchiase Franța. Dela Berlin se făceau puternice presiuni asupra noastră, în favoarea lui Strusberg. Presiunile mersese până la amenințări. În ziua aceea, Brătianu venise posomorât la Cameră. „Ce ai?" — îl întrebase cineva, la intrare. „Sunt trist", răspunsese dânsul. „Poate a crezut acel domn că fac aluzie la afacerea de față" — își începea Ion Brătianu peroația discursului său. „Nu, dlor. Sunt trist de un lucru mult mai grav. Sunt trist de când soarele dreptății și al libertății a fost întunecat de fumul tunurilor, de pulberea cetăților în ruine, de fumul orașelor și al satelor înflăcărate. De atunci s'a făcut întuneric și mă aștept ca România să treacă prin multe nenorociri, prin multe zile amare, pentrucă cei slabi, când nu e lumină, sunt supuși la toate încercările, la toate nenorocirile..."

Și Ion Brătianu își încheia cuvântărea făcând un apel călduros la toți, ca, în fața intereselor superioare ale națiuni, să stea strâns uniți, să și uite certurile ce-i desbină, ca să nu li se poată imputa că, din cauza desbinărilor dintre dânșii, streinii au putut să i sfâșie.

„Dați-mă în judecată" — zicea dânsul — „dacă mă găsiți vinovat; trimiteți-mă dinaintea Casațiunii, trimiteți-mă la pușcărie, dar eu fac apel la toți și la mine însumi ca, în chestiunile naționale, din pușcărie chiar să lucrăm la unirea tuturor, spre a mântui țara".

Și chestiunea aceasta. care răscolise atâta sufletele, s'a rezolvat atunci, în Camera dela 1871, prin înțelegerea tuturor; iar Mihail Kogălniceanu, care nu fusese totdeauna prietenul politic al lui Ion Brătianu, a sfârșit prin a se așeza alături de dânsul, contribuind puternic la opera de organizare a tânărului nostru Stat.

„Oligarhie" și „democrație": Misiunea istorică a partidului national-liberal

Iată, dlor, ce nobilă atmosferă înconjura luptele politice ale înaintașilor noștrii; iată ce exemple oferă acel trecut politic, pe care cu atâta stăruință se îndărătnicesc unii, în România de azi a l pecetlui de „oligarhic", a l arunca la gunoi, a-i nimici până și amintirea ce ar tulbura greu, ca o vedenie, visele de aur ale democraților noștri.

Se face, dlor, astăzi, atâta uz, se face atâta abuz de cuvântul acesta de „oligarhie". El a descălicat, odată cu armatele liberatoare, peste toate hotarele noastre de ieri.

Să-mi permiteți a cita un document în această privință. Ce fel de oligarhie înfățișa partidul pe care atâția voiți astăzi a-l desființa, ne-o arată mărturisirea aceluia care toată viața sa a luptat în potriva acestui partid, luptă dârză, dar luptă înaltă de doctrină, de principii, ne-o arată mărturisirea celui mai ireductibil dintre adversarii săi, mărturisirea lui Petre Carp. Făcând, în Camera din 1887, o caracterizare a partidelor noastre istorice, iată, dlor, cum definește Petre Carp misiunea istorică a partidului național liberal, în desvoltarea țării:

„Adevărata glorie a acestui partid, adevăratul merit al d-lui Brătianu, și nu al dlui Brătianu cu majoritatea de astăzi, dar al dlui Brătianu cu aceia cari l-au înconjurat în trecut și al căror ultim reprezentant a rămas el, este că au democratizat Statul român, — și bine ați făcut, și acesta va fi gloria d-voastră în istorie."

Dl Dr. N. Lupu: Dar de fierul roșu, când a vorbit Petre Carp?

Dl Ed. Racoviță și dl I. Ianculescu; pe vremea aceea unde erai?

Dl dr. N. Lupu: Nu într'un consiliu de administrație al d-voastre!

Dl A. Alimănișteanu: Erai prefect liberal.

Dl dr. N. Lupu: (Către d-nul Alimănișteanu). Nu mă întrerupe, că te întreb acum câți bani ai încasat dela primăria Capitalei, pe casa soacrei dtale, care făcea 2 milioane, și pentru care ai luat 7 milioane jumătate?

Dl Al. Alimănișteanu; Atâta cât făcea valoarea casei. Dar spune-mi dta din ce trăiești?

Dl dr. N. Lupu: Ai încasat șapte milioane jumătate și casa nu făcea decât două.

Dl Al. Alimănișteanu: Am încasat atâta cât făcea. Dta nu ai autoritate morală să mă întrebi cât timp nu poți să spui din ce trăiești. (Sgomot, întreruperi).

Dl P. Gârboviceanu, vice președinte: Dlor, vă rog, vorbește așa de frumos oratorul, încât merită să fie ascultat cu atenție.

Dl N. Bănescu: Eu, dlor, am adus aci opinia unui șef politic, care toată lumea știe de ce prestigiu moral se bucura în fața țării, opinia omului care era reprezentantul ireductibil al spiritului conservator din această țară, a omului care a lăsat amintirea curată a unui bărbat integru, a unui caracter de bronz în viața noastră politică; și cuvintele unui Petre Carp au desigur și astăzi mai multă greutate decât cuvintele multora dintre noi.

Și o asemenea recunoaștere din partea unui adversar de talia lui, și încă în mijlocul acelei crâncene opoziții, care se ridicase la capătul lungei guvernări de 12 ani a lui Ion Brătianu, are, incontestabil, o valoare istorică.

Dar, dlor, pentrucă m'ați provocat, pentrucă ați vorbit de acele dureroase alegeri, în care săptămâni întregi ați terorizat lumea cu deputații dvoastră de azi și cu cei de ieri și ați împânat satele cu o sută cincizeci de agenți în ițari, voiu denunța, d-lor, aparatul imund al demagogiei electorale a dlui Madgearu. În deslănțuirea de patimi ce va rămânea memorabilă, partidele democrației recente nu s'au sfiit a vârî în luptele lor până și imaginea sacră a patriei.

N'am avut, dlor deputați, în timpul luptelor mele electorale, durere mai mare decât asistând la acest proces de defăimare a unui trecut, care trebue să fie scump tuturor.

Falșificându-se istoria, se schița dinaintea țărănimei neștiutoare a Ardealului o imagină meschină a țării liberatoare, făcându-se dintr'însa un spectru hidos în ghiarele unor vampiri. Toată pleiada entusiastă a bărbaților cari au luptat pentru cucerirea libertăților noastre, toți câți s'au trudit a face din România Statul respectat de ieri, erau trecuți sumar la rubrica „spumei Fanarului". Mica și eroica Românie apărea astfel în ochii țăranului ardelean ca un desgustător colț de Levant.

A denatura astfel istoria țării, pentru niște biete succese electorale, este, d-lor, un lucru nedemn, împotriva căruia se ridică orice conștiință onestă. (Aplause pe băncile majorității). Patriotismul în numele căruia se chema că luminează națiа acești răspânditori de hulă, patriotismul, d-le Madgearu, — cum a spus-o atât de bine Eminescu, — nu este numai iubirea de țarină, dar este, mai cu seamă, iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu poate să fie iubire de țară. Și trecutul de 50 de ani al poporului nostru a fost stropit cu noroi, desfigurat cu intenție, acolo unde trebuia să fie mai sincer și mai cald înțățișat, în ținuturile alipite. Despărțite de veacuri de Regat, necunoscându-l bine, aceste ținuturi privise totuș cu dragoste la dânsul și cu încredere așteptase să le aducă mântuirea.

Speram, d-lor, și cele întâmplate azi m'au desmințit, că revărsarea aceasta de patimi, care de atâta vreme ne sugrumă aici, se va potoli, în cele din urmă, și timpul, care vindecă toate, va aduce între noi dreapta judecată. Nu cere nimeni, d-lor, dela membrii opoziției să recunoască perfecțiunea legiferării săvârșite. În acești doi ani de guvern, să afirme că acest guvern a făcut fericirea României întregite. (Întreruperi, murmure, protestări, sgomot pe băncile opoziției). În vremurile pe cari le-a lăsat catastrofa de ieri a lumei, nici un guvern nu va putea face fericirea vreunui popor: cine pretinde altfel, spune, d-lor, un neadevăr. Dar putem cere dela această opoziție să examineze nepărtinitor împrejurările, să discute cu noi obiectiv, fără ură și fără exagerare voită, fără să generalizeze pripit fapte izolate, cari se întâmplă în totdeauna ori unde; să semnaleze, d-lor, în chip serios și documentat greșelile, fiindcă nimeni nu poate fi atât de presumțios încât să se creadă infailibil, să colaboreze cu noi, în mod sincer și leal, la îndreptarea acestor greșeli. O asemenea atitudine, d-lor, ar câștiga opoziției mai mult prestigiu în fața opiniei publice și ar impune, desigur, mai mult și aici, majorității.

Dl Virgil Madgearu: Nu te îngriji de prestigiul nostru, îngrijește-te de prestigiul d-tale, care este destul de știrbit acolo la Cluj.

Dl N. Bănescu: Cu un om atât de orbit de patimă ca d ta nu am să discut niciodată; nu m'aș putea cobori dela obiectivita-

tea ce mi-am impus, pentru a răspunde la asemenea cinice afirmațiuni.

Dacă ai însă ceva de obiectat, în toată cariera vieții mele publice de 25 de ani, urcă te aici, la tribună, îndrăsnește a articula împotriva mea un cuvânt, și atunci ne vom răfui amândoi.

D. Dr. N. Lupu: Noi am face o, dar s'ar supune votului dumnealor.

Analisa proiectului. — Răspuns la Mesaj

D. N. Bănescu: Proiectul de răspuns la Adresa Tronului, aduce, d-lor, la început, o caracterizare a vieții politice externe și interne a țării, în care se oglindesc, firește, rezultatele acțiunei de până acum a guvernului.

In privința situațiunei externe, cine poate afirma, în mod serios, că situațiunea României nu este bună în concertul Statelor europene? Cât pentru situațiunea internă, aceea, d lor, se poate discuta o sesiune întreagă, și nu știu de partea cui ar ieși adevărul și dreptatea. Dela începutul vieței noastre parlamentare, opoziția își face totdeauna o datorie silindu se a demonstra că realitatea nu este tocmai așa de trandafirie cum o află, de obicei majoritatea. Și e bine, d lor, că se face astfel: ce ar fi, în adevăr, dacă depe toate băncile acestei Adunări s'ar ridica ditirambice imnuri de slavă, umplând agitata noastră atmosferă de un aromitor aier de tămâie, pentru situația prezentă a țării? Am adormi cu toții, pe laurii biruințelor de ieri: Să se facă însă discuțiunea cu seninătatea și obiectivitatea epocei pe care am avut onoare să o evoc în memoria d-voastre și pentru aceea am evocat-o. Constat însă că trecutul nu aduce, din nefericire pentru noi nici o învățătură.

Sunt, însă, d-lor, în Proiectul de răspuns la Adresă, pe care eu îl voi discuta mai puțin pentru că nu îmi place să intru în polemică, pe această chestiune cu opoziționea; ar fi să răpesc Adunărei un timp prețios, fără prea multă utilitate, — dar sunt în acest proiect de răspuns cel puțin două lucruri, covârșitoare prin efectele lor mari; iar a le tăgădui realitatea ar însemna a face o simplă glumă ușoară. Este, d-lor, mai întâiu, „opera de împroprietărire", operă considerabilă, a cărei valoare numai urmașii o vor putea aprecia în toată întinderea ei. N'aș putea să spun, d lor deputați fără să ies din obiectivitatea pe care vreau s'o păstrez și fără putință de a fi desmințit, n'aș putea afirma că opera aceasta n'a suferit, pe alocuri, grave amputări, dictate de multe ori de preocupări meschine și condamnabile. Am constatat aceste infirmități ale operei eu însumi, în mijlocul alegătorilor mei. Organele însărcinate cu aplicațiunea legii au fost, în unele locuri și în unele cazuri, mai prejos de toate așteptările noastre. De aceia, d-lor, m'aș bucura împreună cu mulți dintre d-voastră, dacă lucrările comisiunilor, și ale tuturor comisiunilor, s'ar aduce, în toate acele cazuri semnalate, în cercetarea înaltei Curți de Casație împotriva acelora cari au compromis o operă atât de salutară. (Aplause, strigăte de „bravo" pe băncile majorității și ale minorității).

D. Dr. N. Lupu: Ar trebui să loviți întâiu în Alecu Constantinescu. Aveți curajul să o faceți?

D. N. Bănescu: Atunci ar îmbrăca, d-lor, cu adevărat, această operă caracterul de „mare operă istorică", cum o definește în proiectul de răspuns onoratul d. raportor.

Mai este, d-lor, un lucru, dinaintea căruia trebue să se închine orice om cinstit din această țară; e întărirea situațiunii noastre financiare.

Este meritul omului celui mai criticat, celui mai insultat astăzi această ordine desăvârșită pusă în haosul finanțelor de ieri ale României. (Aplause strigăte de „bravo" pe băncile majorității).

Dar o operă ca aceia a d-lui ministru de finanțe nu se poate judeca, d-lor, în tumultul asurzitor, stârnit de atâtea clase de interesați, cari fac din apetiturile lor și din nechibzuința lor calul de bătaie al crizei fatale de azi: perspectiva timpului singură va răsbuna această admirabilă operă de toată nedreptatea care i se face în vremea noastră. (Aplause).

Afară de aceste considerațiuni generale, proiectul de răspuns la Adresa Tronului aduce o enumerare a proiectelor de legi ce vor face preocuparea noastră în sesiunea actuală.

Dl dr N. Lupu: Preocuparea dlui Iuca.

Dl N. Bănescu: Și a d-voastră, care vorbiți.

In această privință, d-lor, cine nu va saluta cu o deosebită bucurie proiectul de reformă administrativă, menit a aduce țării întocmirea reclamată de vremurile nouă și a asigura mai bine propășirea intereselor generale, afât de strâns legate de aparatul administrativ? Fiecare dintre noi știe, într'adevăr, ce lacune imense prezintă sistemul administrației actuale, care are pe deasupra neajunsul că înfățișează mai multe sisteme, unul mai rău de cât celălalt.

Cu aceste lacune și în această confuziune, am putut vedea adesea interesele generale călcate în picioare, dominația arbitrariului și conrupției, sfidarea conștiinței cetățenești, în neputință de a reacționa eficace. Stabilitatea pe care o aduce proiectul de reformă, răspunderea pecuniară față de interesele celor lezați, — și am vrea această răspundere cât mai mare și mai garantată, — participarea straturilor largi ale populației la gospodăria comunei și a județului sunt, d-lor, un fericit augur al acelei vestite descentralizări administrative, reclamată necontenit de două generațiuni încoace.

Dl Dr. N. Lupu: Descentralizarea este înscrisă de acum 40 ani. Nu are să vie nici acum cu dânsa! (Intreruperi).

Dl N. Bănescu: Cu aceeaș bucurie trebuie să salutăm, d-lor, proiectul de reformă a învățământului. El răspunde unor trebuințe tot atât de mari. Experiența de două decenii a școalei secundare actuale a putut arăta direc iva ce trebuie imprimată acestei școli, spre a răspunde mai bine trebuințelor multiple și nouă ale culturii naționale.

Acelaș lucru se poate spune cu privire la învățământul particular. Dl ministru al instrucțiunii publice, care și-a câștigat merite atât de mari prin asigurarea condițiunilor materiale ale școlii românești, va aduce astfel o întregire morală operei sale, așezând principiile nouă ale învățământului public și particular.

Problema grea, de sigur, ea preocupă spiritele, în chip serios și aiurea. Căci este vorba înainte de toate de a se preface sufletul acestui învățământ, fără de care condițiunile materiale cele mai strălucite nu înseamnă nimic. Programe și metodă, dascăli și conștiință, — iată factorii suverani ai școlii viitorului. Să sperăm însă, cunoscută fiind iubirea de bine a dlui ministru de instrucție, date fiind simțimintele ce însuflețesc pe reprezentanții corpului didactic al țării, să sperăm că această problemă își va găsi deslegarea ei cât mai repede și cât mai temeinică.

Cu bucurie și mai mare salutăm proiectul de reformă a legii electorale, obiectul permanent al decepției și necazurilor noastre. Ne pare bine că se vor putea lua, cu acest prilej, toate măsurile, care să garanteze pretutindeni libera exprimare a voinții alegătorilor, ca să nu mai auzim, în această incintă, acele penibile încriminațiuni, menite a scobori prestigiul regimului nostru parlamentar.

Modificarea legii pensiunilor era o datorie mare pentru noi, o chestiune de dreptate socială pe care am întârziat-o prea mult. Starea de plâns în care se află slujitorii de ieri ai Statului, este și un primejdios „memento" pentru slujitorii săi de astăzi. De aceea ne pare bine că vedem, în sfârșit, acest proiect de lege anunțat prin Mesagiu.

Toate celelalte legiuiri, privitoare la unificarea legislativă, la finanțe și la economia noastră națională, voi fi primite cu adâncă mulțumire de oricine dorește a vedea ridicându-se mai trainic edificiul de azi al Statului nostru.

Aș fi dorit, poate, d-lor deputați, să văd în proiectul de răspuns ceva mai precis și mai îndrăsneț chiar, cu privire la îmbunătățirea soartei funcționarilor publici. Mijloacele pe care România-Mare le pune azi la îndemâna slujbașilor săi nu se mai pot admite. E o situație care atinge grav demnitatea și siguranța Statului nostru.

Intr'o alcătuire temeinică de Stat, funcționarii trebuie să fie puși la adăpostul ispitelor. Sunt sigur, d-lor, că onoratul guvern se gândește serios la dânșii. Aș dori însă, în această privință, un hotărît act de guvern, o soluție de caracter permanent, căci numai așa se poate asigura mersul prosper și sigur al serviciilor noastre publice (Aplause prelungite).

Să nu uităm, d-lor deputați că fiecare din funcțiunile Statului este o adevărată magistratură, în înțelesul clasic al cuvântului. Să nu lăsăm a decădea pe fiecare zi prestigiul și autoritatea acestei magistraturi: când ne vom trezi cu adevărat, ar putea fi, din nefericire, prea târziu.

(Sfârșitul în numărul de mâine).

Situația politică în Ungaria

După moartea lui Nagyatádi Szabó István

Moartea neașteptată a răzeșului Nagyatádi Szabó István a fost o pierdere ireparabilă nu numai pentru partidul micilor agrarieni condus de el, ci și pentru guvernul actual în care defunctul figura ca ministru al agriculturii.

-

Dușmanii partidului agrarian și opoziția credeau că turma rămasă fără păstori se va împrăștia. Așteptările acestora au fost însă înșelate. Partidul micilor agrarieni nu se disolvă. El este astăzi condus — până la alegerea de președinte — de dl Mayer János care a declarat ziarelor din Budapesta că partidul micilor agrarieni va sprijini și pentru mai departe actualul guvern și că încrederea lui în politica prim-ministrului maghiar Bethlen nu a scăzut.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Reprezentația de adio a dlui Grozăvescu, cu debutul dnei Rózsa Illi. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 134.

Vineri: IMBRĂȚIȘEAZĂMĂ (Premieră, Prețuri obișnuite. Abonament de premieră Nr. 19. Seria 135).

Sâmbătă matineu: FEMEIA TRIUMFĂTOARE (Premieră. Prețuri reduse. Seria 136).

Sâmbătă seara: IMBRĂȚIȘEAZĂMĂ (a 2-a oră. Abonament de zi Nr. 33. A. Seria 137).

Duminecă, orele 10 și jumătate: CONCERTUL HEVESI acompaniat de orchestră. (Prețuri obișnuite. Seria 138).

Duminecă matineu: MOARA ROȘIE (a 15-a oară. Prețuri reduse. Seria 139).

Duminecă seara: CELE TREI GRAȚII (Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 140).

LEMNE DE FOC!

de prima calitate stânjeni ori tăiate cu prețul cel mai avantajos vinde pentru comercianți și consumatori și transportă la domiciliu

Stăruința Românească S. A.

Secția de lemne. Cluj, Piața Unirei 20. 329. Telefon 804.

IN ARAD

Bucătărie cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află

La 375

PALKOVITZ

visavis de Primărie

RESTAURANT CENTRAL

IOSIF PFERSCHI

Anunțăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat și că servim la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, pește etc.

Cu prețurile cele mai moderate!

Curățenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte și devize efectuate de specialiști, la [illegible]

Ultime informații

— Înștiințăm pe această cale că d. Gh. Chendi a încetat de a mai fi Administratorul ziarului nostru. Direcțiunea.

— Ieri a sosit în localitate dl Nicolae Iorga. La gară a fost primit de către dl Virgil Bărbat, decanul facultății de litere, și de un grup de studenți și profesori. Dl Iorga vine la Cluj pentru a prezida comisiunea de numire a noului titular al catedrei de istorie universală de pe lângă Universitatea locală. Dsa va ține astăzi la orele 5 o conferință la Universitate, iar deseară va participa la reprezentația piesei „Un domn pribeag", opera sa, dată de teatrul Național în cinstea autorului. Astăzi la prânz profesorii universitari au oferit dlui Iorga o masă comună în sala mică a restaurantului New-York.

— După cum am anunțat, în ziua de 30 Noembrie va sosi în localitate un grup de scriitori, membri ai Societății Scriitorilor Români, cari se află într'un turneu de propogandă organizat de ministerul cultelor și artelor. In vederea primirei oaspeților, a avut loc eri la ora 12 la Primărie, o consfătuire, la care au participat dnii: Oct. Utalea, primarul orașului; G. Bogdan Duică, Ion Lupaș, Ghibu, prof. universitari, părintele Dăianu, Barbu, dir. Bibliotecii, Petrescu, președintele tribunalului, comandantul garnizionei, Moga, consilier al orașului, Cărpinișan, prim notar, Bogdan, directorul liceului Regina Maria, Zaharia Bârsan, dir. Teatrului Național, G. Popovici-Beyreuth, dir Operei Române, D. Tomescu, președintele Sindicatului presei române. S'a hotărât ca ședătoarea care va avea loc la Teatrul Național să se țină în ziua de 1 Decembrie, pentru a se serba cu acest prilej și ziua unirei Ardealului. Primăria va da o masă de înfrățire. S'a ales o comisiune pregătitoare.

** Cu onoare aduc la cunoștință On. public, că după moartea bărbatului meu conduc și pe mai departe localul sub numele și conducerea mea, rugând pe această cale și de aci înainte sprijinul binevoitor al On. public. Văd. l. **Martin Friedmann**, arendașul hotelului, cafenelei și restaurantului „New-York". D373*

— Ziarele ungurești din localitate au scris lucruri aproape fantastice despre felul cum se plătesc la Cluj mandatele poștale, afirmând că publicul e nevoit să aștepte cu săptămânile până să și primească banii. Suntem antorizați să dăm cea mai categorică desmințire acestor afirmațiuni tendențioase, poșta distribuind zilnic dela 500,000 până la 2 milioane lei prin cei 9 factori poștali. Studenților li-s'au făcut și li-se fac avantagii deosebite, întrucât li se distribue banii și Dumineca.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— D. Vasile Goldiș a făcut ieri la Arad interesante declarații în legătură cu criza din partidul național. D sa a spus că în cursul consfăturii cu aderenții săi, care a avut loc Sâmbătă la Cluj, nu s'a ajuns la nici o soluție. Tratativele cu d. Maniu sunt încă în stadiul de pregătire și abia după 2 săptămâni grupul dlui Goldiș va putea lua o atidudine precisă.

— Dela 26 August de când Comisiunea de cartiruire a funcționarilor publici funcționează pe lângă prefectura județului a eliberat bonurile dela numerii 1215 până la 1550, deci în total 335. Dintre acestea au fost anulate aproximativ 100. Majoritatea bonurilor sunt pentru camere mobilate, 20 pentru camere nemobilate, iar 25 pentru apartamente de 2—3 camere.

— Primăria orașului Cluj a cerut astăzi în mod telegrafic ministerului cultelor și artelor să comunice numele scriitorilor români, cari soseec la 30 Noemvrie la Cluj.

* Se primesc ucenici pt. imediată angajare. La întreprindere Românească Electrotechnică și Mecanică **Teodor Maior** Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

— Patronii întreprinderilor industriale din Cluj au hotărît ca pe viitor să nu mai facă urcări de salarii, decât în cazuri de necesitate extremă, punând în felul acesta capăt creșterii scumpetei.

— Intre România și Ungaria s'a ajuns la un acord în senzul căruia diferendele dintre factorii economici ai acestor două țări să fie rezolvite de o comisiune mixtă formată din comercianți români și unguri și prezidate de-o personalitate din altă țară, Astfel de comisiuni vor lua ființă la București, Budapesta și Oradea-Mare.

* **Avis.** Ori ce fel de traduceri din limba: engleză, germană și maghiară în limba română, cu prețul cel mai avantagios traduce. A. C. Vartic Str. Gh. Barițiu 26. Șc. de cond. Technici. 3

— Ni se annnță din Oradea-Mare că a sosit acolo dl Ullmann, directorul societății Lloyd din Budapesta. Dsa a spus că scopul vizitei sale este să inițieze tratative în vederea înființării unei comisiuni de arbitraj pentru aplanarea diferendelor dintre cercurile economice din Ungaria și România.

— In fața unui numeros public, dl Ládai, unul dintre cei mai de seamă juriști ardeleni, și-a ținut eri conferința sa despre „Deprecierea monetară și pretențiunile băneștii dintre diferitele state". Puternicele argumente ale conferențiarului au fost îndelung aplaudate de ascultători.

— Miercuri Corpurile legiuitoare vor lua vacanță, întrucât membrii biroului Camerei și Senatului sunt invitați la serbările dela Oradea Mare. Se știe că Vineri are loc în Oradea Mare solemnitatea desvelirei statuiei regelui Ferdinand. La această solemnitate vor participa și o parte din membrii guvernului în frunte cu d. I. Brătianu. Vacanța Corpurilor legiuitoare va-lura Luni 24 cor.

— Astăzi, la ora 6 seara comitetul despărțământului local al Astrei ține o ședință în localul liceului Regina Maria. Sunt invitați la aceasta ședință toți membrii comitetului, precum și membrii fondatori și pe viață ai „Astrei".

In ședința de astăzi a consiliului orășenesc a fost desbătut bugetul pe anul viitor al orașului. Ședința continuă după masă.

— La Arad a avut loc ieri un congres al comunelor bisericești neologo-mozaice din Ardeal, participând 45 delegați.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

TOSCA
la Teatrul Maghiar

Reprezentațiile de Operă cu soliști români dela Teatrul Maghiar, continuă cu același desăvârșit succes.

Aseară s'a cântat Tosca în mijlocul unui entusiasm de nedescris.

Baritonul Atanasiu a trăit în sufletul veninos al lui Scapia, într'o concepție de înaltă artă.

Tenorul Grozăvescu, în excelentă dispoziție vocală, a fost un Cavaradossi de neuitat.

Dna Ilonka Lévay, impresionantă ca joc și cântec a reliefat amărăciunea tragică a Floriei Tosca cu o sinceritate nobilă.

Astă-seară se va cânta Boema iar pentru mâine seară d. Ianovics, directorul teatrului Maghiar ne-a promis o reprezentație de Carmen cu tenorul Grozăvescu.

— M. —

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 19 Noemvrie

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Seria II.

Răsbunarea Krimhildei și Comoara Nibelungilor

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.

In rolul principal:

HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Pluta Morții

Dramă americană senzațională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: Aud Egede Nissen

CINEMA APOLLO

Ciclonul

Dramă seuzațională din viața contrabandiștilor chinezi în 5 acte. In rolul principal cowboyul american: TOM MOI.

No. 47261/E.—1924.

Publicație

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 28 Decemvrie 1924 (stil nou) ora 11 a. m. se va ține la Direcția IV. Regională a Căilor Ferate Române din Cluj, pentru aprovizionarea de:

200.000 kg. petrol rafinat tip Cfr.
30000 kg. petrol destilat.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Serv. Economat, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 371 **Direcțiunea Regională.**

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelora cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiunilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru

Subsemnatul Dl. Alexandru Vecsei, de profesiune componist și profesor de muzică, domicilat în Cluj, Str. Brătianu No. 16 renunțând la supușenia maghiară după cum dovedesc cu actul No. 1797 legalizat de notarul public din Cluj, la 27 Septemvrie a. c. pe care'l anexez aci, vă rugăm să binevoiți a dispune ca să se îndeplinească formele legale de încetățenirea mea ca supus român în favoarea căreia am optat. Binevoiți a cunoaște că mai mult de 30 ani am exercitat profesiunea mea în București și diferite orașe din România aci am înterese familiare (o fiică căsătorită cu un supus român) prima mea soție a decedat pe teritoriul acestei țări în București.

Existența'mi este asigurată din profesiune.

Pentru care anexez pe lângă declarația de optare la supușenia Română actul de căsătorie cu a doua mea soție Estera Olah și pașapoartele No. 265228—923 și No. 441482—924.

Mai anexăm în timbre fiscale suma de lei (50) cinci zeci.

D 375 Cu deosebită stimă: (ss) **Alexandru Vecsei.**

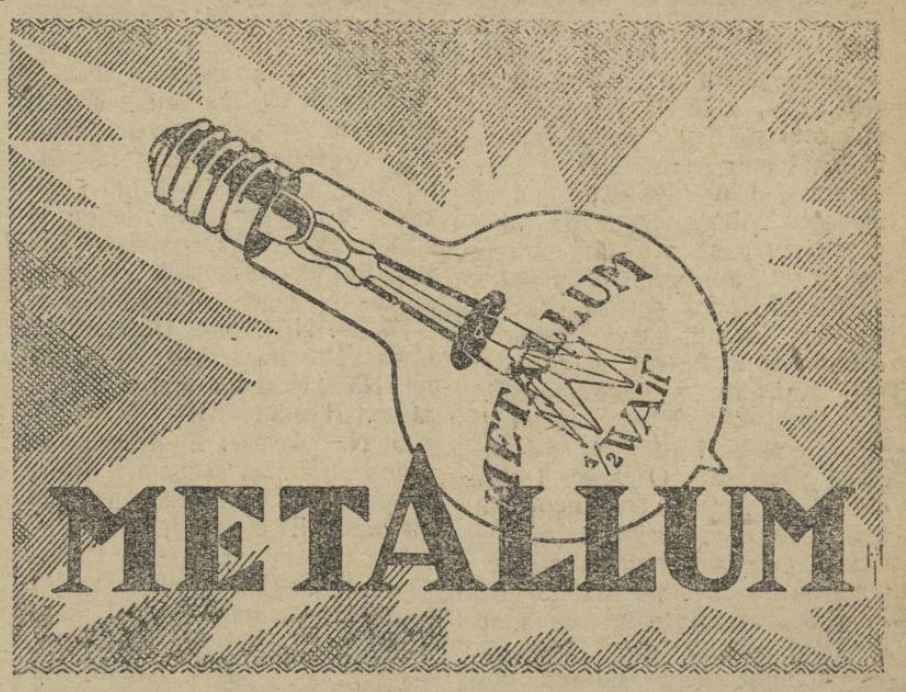

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1231 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 20 Noemvrie 1924

CLUJ 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

›Pertractanții‹ în ›pertractări‹

Cine a urmărit cu oarecare interes criza din partidul național provocată de acțiunea grupului Goldiș, nu se poate să nu fi fost frapat de un fapt și ridicol și trist, în acelaș timp. De mai bine de o lună d. Maniu este în posesia memoriului redactat la Sibiu. Cu toate acestea situația din partidul național este staționară. Dl Maniu, în deosebi vizat de doleanțele grupului Goldiș, n'a vrut să înțeleagă că dsa avea datoria morală, un elementar simț de pudoare, să se dea deoparte și să lase altora dreptul de a judeca dacă Goldiștii au sau nu dreptate când cer schimbarea conducerei partidului național, atât în formă cât și în fond. Dar dsa n'a voit să se dea în laturi ci încearcă mereu să „pertracteze."

Că dl Maniu împinge mania sa de a „pertracta" până și în sânul partidului național, nu este chiar așa de extraordinar. După ce a „pertractat" cu toate partidele politice și pretutindeni și-a pierdut creditul, în lipsă de alți „pertractanți" dl Maniu îi caută în jurul său, fericit că l'a găsit pe dl Goidiș. Ceea ce este însă curios, este că dl Goldiș s'a putut preta la aceasta. Se petrece astfel un fenomen ciudat. Tocmai omul care se părea predestinat să rupă obiceiurile neroade ale conducerii partidului național, revărsând asupra vieței publice ardelenești o altă atmosferă, mai bună, se dovedește că a rămas încă la vechile obiceiuri.

Dl Goldiș n'a putut rezista tentativelor dlui Maniu, a „pertractat" și continuă să „pertracteze". Trăind ani de zile în tovărășia „pertractanților" dl Goldiș s'a infectat de mania lungilor tărăgăneli inutile. Pe sufletul său plăsmuit din alt aluat decât cel al oamenilor clicei, s'a prins ca o sgură lipsa de hotărîre și puterea de a vedea repede și clar în miezul chestiunilor.

Datorită acestui fenomen ni se oferă de mai bine de o lună spectacolul ridicol și grotesc al „pertractărilor" între „pertractanți". Dintr'o chestiune care se punea hotărît între a o rupe cu o conducere înrăită și îndărătnică și a transforma totul la această conducere, dl Goldiș a isbutit să facă o chestiune de tocmeli fără rost, de memorii stereotipe și de somații lipsite de efect.

Or, când se delimitau la Sibiu cadrele acțiunei de purificare a partidului național, dl Goldiș și numeroșii săi prieteni știau că nu mai pot sta la tocmeală, știau că nu mai au a înainta memorii și știau că o singură somație poate da rezultate, într'un sens sau altul, cum se face că dela Sibiu până la Cluj, gândurile s'au putut schimba până într'atât, încât după mai bine de o lună de zile se pertractează încă? Pentrucă rămâne hotărît că sau dl Maniu acceptă pe deaîntregul ideea prefacerilor și atunci lasă dreptul partidului național — pe care dsa îl pretinde democratic — să se pronunțe; ori dsa nu vrea să știe de nicio schimbare și atunci oamenii dlui Goldiș trebuie să se orienteze în altă parte, dacă nu vor să sufere o rușinoasă înfrângere. Așa se punea chestiunea încă dela Sibiu. „Pertractările" n'aveau niciun rost și, desigur, dl Goldiș a săvârșit o gravă eroare atunci când a pornit lupta fără să se scuture de toate vechile obiceiuri contractate prin șederea sa în partidul național.

„Pertractanții pertracteză!" Dar dacă vor continua să „pertracteze" cel dintâi dl Goldiș va avea de pierdut. In schimb, după atâtea „pertractări" nefericite, dl Maniu va repurta un succes.

Concursul

pentru Catedra de istorie universală

Dintre cei patru candidați la catedra de istorie universală a facultății de litere din Cluj s'au prezentat numai doi și anume dnii C. Diculescu și C. Marinescu. Ieri ambii candidați au ținut o prelegere despre „Eghemonia franceză în secolul XIV-lea, iar astăzi au vorbit despre „Bibliografia critică a operilor de istorie universală. După masă vor face o probă practică. Comisiunea de specialiști este prezidată de dl N Bănescu, având ca membri pe dnii Nicolae Iorga, Minea dela Iași și Pușcariu, Lupaș, Dragomir și Bogrea, profesori universitari la Cluj. In baza propunerii acestei comisiuni se face numirea noului titular al catedrei de istoria universală.

De vorbă cu d. prof. N. Iorga

Distinsul profesor și îndrumător al sufletului românesc vorbește „Infrățirei" despre problemele culturale la ordinea zilei

„Astra" și rivalitățile politice. — Turneul Scriitorilor români în Ardeal. — Câteva cuvinte asupra mișcării literare de azi. — „Scrisul e o misiune, nu o profesiune". — Necesitatea unei mari reviste pontru îndrumarea culturei și literaturei românești. — De ce nu se poate întemeia o asemenea revistă?

Folosindu-ne de prezența la Cluj a marelui nostru învățat, d. prof. N. Iorga, am cercat să obținem părerile d sale asupra mai multor chestiuni culturale care interesează Ardealul.

Cerând părerea d-sale asupra adunării de la Arad a „Astrei" asupra discuțiilor în jurul acestei adunări și asupra rostului pe care această societate culturală l ar avea astăzi, — d. profesor N. Iorga a binevoit să ne declare următoarele:

„Am urmărit cu un interes deosebit adunarea de la Arad a „Astrei". M'a lovit lipsa de tact a introducerii rivalităților politice în această societate în care ele n'au ce căuta.

Aduc un exemplu. La congresul Ligii Culturale la Piatra Neamț un ofițer în retragere mi-a oferit să formez un nou partid politic pe care l'ar susține mulți membrii ai ligei. Aceasta era cu vre-o patru ani înaintea războiului. Eu i am retras cuvântul și l'am mustrat sever înaintea tuturor.

„Astra" și-a arătat la Arad dorința de a întra în Basarabia. Ideie bună în sine, dar întreb: **Dece nu se consolidează mai întâi acasă și dece evită să-și creieze legături durabile cu alte societăți de cultură?"**

„In curând, domnule profesor, „Societatea Scriitorilor Români" va întreprinde un turneu de șezători literare în Ardeal. Ce părere aveți cu privire la această acțiune și ce ne-ați putea spune despre mișcarea noastră literară de azi?"

„Nu fac parte din societatea scriitorilor români. Anume, pentru că scrisul nu îmi pare ca o profesiune, ci ca o misiune. Și cum Dumnezeu a risipit talent în cine a găsit, mă întreb ce aș putea eu avea comun cu cineva care prin literatura lui încurcă sau conrupe?

Ce însemnează a fi scriitor român? A scrie cu talent. Dar întreb iarăși: după ce norme se recunoaște talentul?

In literatura de astăzi sunt simpli văcsuitori de ghete de deosebite națiuni cari, fiindcă au curajul de a fi indecenți la colțul străzii, trec în rândul nouil literaturi. Eu nu le-aș încredința nici măcar încălțămintea.

Societatea scriitorilor români îi respinge?... Aici e chestiunea!

Și atunci, o societate fără misiune, pentru ce vine la Cluj? Operele se pot citi și la librărie. La librărie nu se poate găsi personalitate.

In câte exemplare o are Societatea scriitorilor români?"

„Ați fost, domnule profesor, decenii de arândul animatorul și îndrumătorul mișcării literare românești. Nu credeți că a sosit vremea să reluați acest rol? Ar fi nevoe, de pildă, de o mare revistă de îndrumare culturală și literară în primul rând pentru provinciile alipite".

„Ce pot face cu o mică revistă provincială, cum este revista „Ramuri" din Craiova? Ce pot face eu când noua literatură se cere plătită — și e lucru firesc? Iar editori cari să dea bani, nu sunt.

Ce pot face eu astăzi, când n'a mai rămas nimic din vechiul nostru fanatism al sănătății?

Ce pot face când pe vremea mea, în critică, se ce ea curaj și delicatețe? Iar acum se cere o obrăznicie de care creșterea mea mă face incapabil? Distribuitor de certificate la moderniști, ca să se extarieze înaintea judecăților mele, refuz să fiu.

N'am fost criticul chelner, nici criticul călău. Am fost un judecător drept între oameni de omenie. Câți mai sunt astăzi oameni de omenie între genii cu găoacea pe dânșii?!.."

„Ce credeți, domnule profesor, despre actuala literatură ardeleană?".

„Unde s'o găsesc? A face literatură modernistă de Viena sau de Budapesta, asta nu însemnează a face literatură ardelenească". *C. I. C.*

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Dela Teatrul Național

UN DOMN PRIBEAG

— Poem dramatic de N. Iorga —

Ca un omagiu adus strălucitei personalități a dlui N. Iorga, care se află pentru câteva zile în Cluj adus de îndeletniciri culturale, Teatrul Național a reprezentat poemul său dramatic „Un domn pribeag".

In cele cinci acte, scurte și concentrate ale acestei opere scenice, este și poemă și dramă: Căci intriga imensă a piesei este învăluită într'o atmosferă de poezie, când melancolică și vaporoasă, când tragică, iar versurile albe în care este scrisă se desfășură ca o inscripție pură pe imaculatea unei lespezi de marmoră.

Istoric pasionat, dublat de un mare român, pasionat liric de trecutul sbuciumat și măreț al neamului, dl N. Iorga și-a brodat poemul cu fire de aur și cu fire de sânge pe canavana unei dramatice file din cronica neamului. Dl N. Iorga are din natură și din belșug însușirile unui scriitor dramatic al trecutului. Istoricul N. Iorga nu este numai un validator și minuțios cercetător de documente și descifrator de inscripții, o formidabilă memorie de fapte și de fenomene istorice, ci un poet și un orbit al trecutului.

El are viziunea trecutului; pentru el trecutul nu este nici un mort, nici o vedenie, nici un strigoi, ci un element viu, cu ființe în carne și oase, cu decoruri și culori reale, în mijlocul cărora trăește și se mișcă cu mai multă libertate și familiaritate chiar de cât între contemporanii săi.

Dl N. Iorga are darul de a evoca acest trecut, dându-i conturul și comunicând pulsațiile vieței lui cititorilor și spectatorilor. Darul de a învia o ființă din mormântul istoriei este egal în puterea-i miraculoasă cu darul de a crea ființe vii, și cine poate crea ființe din istorie ori din neant, cu psihologia lor, cu conflicte lăuntrice ori în conflicte cu ceilalți ori cu lumea înconjurătoare, este destinat a fi autor dramatic.

Pe lângă darul emoției, necesar autorului dramatic, dl N. Iorga are darul poeziei, care înfășură cu mândria-i presărată cu stele de aur și crini de ninsoare realitatea vieții și istoriei — care este o tot atât de vie realitate — al poesiei în suflet și în expresie, căci stilul pieselor istorice ale dlui N. Iorga este colorat și plastic, scânteetor de imagini care colcăe de lumină ca o comoară orientală.

Stilul și elocvența lirică și patetică a eroilor pieselor istorice ale dlui N. Iorga îi învălue în veștminte din care nestematele imaginilor se deprind, ca stropii vii de lumină, așa cum diamantele cădeau din eleganța lordului Buckingam.

In interpretare, trebue să ținem seama că poemul dramatic al dlui N. Iorga a fost pus în scenă numai în trei zile; interpretarea a fost deci un adevărat „tour de force" în care artiștii s'au achitat potrivit mijloacelor lor de mobilitate și asimilare.

Totuși dna Jana Popovici-Voina a spus versurile cu delicatețe și suavitate, cu o continută și comunicativă emoție, cu poesie.

Poemul dramatic „Un domn pribeag" a obținut un mare succes, publicul acoperind cu aplauze entusiaste și ovațiuni pe dl N. Iorga.

Criticus

Cititi și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

„O RUSINE“

— Răspuns la o întâmpinare anonimă —

In numărul 1924 al ziarului nostru am publicat sub titlul de mai sus un articol în care am susținut că un grup de profesori orădani s'a prezintat în repetite rânduri la ziarul evreo-maghiar „Nagyvárad“ din Oradia-Mare cerând publicarea mai multor învinuiri de ordin administrativ la adresa d-lui inspector Gocan și a dlui director de internat Ion Pop.

Cu acest prilej ziarul nostru a protestat contra gestului profesorilor cari au transformat ziarul „Nagyvárad“ în tribună a chestiunilor românești. Nemulțumirile față de activitatea inspectorilor școlari — susțineam noi — cad în competința autorităților superioare școlare, și a d-lui ministru Angelescu, dar nici de cum în a cititorilor organului evreo-maghiar „Nagyvárad“ care numai for de judecată a persoanelor școlare nu este.

*

La acest articol al nostru primim din partea *„celor 16 profesori de la liceul „Gojdu“ semnatori ai memorului către Min. Instrucțiunei publice“* o scrisoare nesemnată, plină de necuviințe, în care suntem somați să dovedim dacă profesorii semnatari au recurs într'adevăr la intervenția ziarelor minoritare în această chestiune.

Necuviințele celor cari nu îndrăznesc să semneze nu le luăm în seamă. Somațiile lor sunt deplasate, deoarece faptul că profesorii nemulțumiți s'au prezintat la redacțiile ungurești reiese din însăși ziarele maghiare, vizate. Articolele apărute în „Nagyváradi Napló“ de la 4 Noembrie și declarația d-lui profesor Aurel Popa publicată în nrul 251 al ziarului „Nagyvárad“ sunt dovezi destul de elocvente.

Iar în numărul de 5 Noemvrie al ziarului „Nagyvárad“ citim că: **în redacția unui ziar minoritar din Oradia s'a prezentat o delegație (deputație) a profesorilor secundari pentru a face declarații.**

Ca încheiere, ținem să spunem că noi nu avem intenția de a cerceta cauzele nemulțumirilor unor profesori secundari față de superiorii lor.

Noi nu putem oferi coloanele ziarului nostru pentru publicarea necontrolată a învinuirilor aduse factorilor școlari. Un asemenea procedeu este contrar intereselor învățământului românesc în Ardeal.

Invinuirile de felul acesta trebuesc cercetate de cei în drept, iar nu vânturate prin presă.

Noi am susținut și susținem că gestul unor profesori români supărați pe superiori de a apela la coloanele și ospitalitatea presei evreo-maghiare este „o rușine“.

Și ne-am bucurat văzând că presa română din Oradea este de aceiași părere ca noi.

Procesul fraudelor lui DANIELESCU

— Interogatorul acuzatului —

Tribunalul din Cluj a luat în dezbatere procesul interesant și plin de peripeții al fraudelor lui Danielescu. In jurul acestor fraude s'a făcut multă vâlvă, mai ales în cursul lunei Maiu din anul curent, când Danielescu încercase să se sinucidă. Acuzatul a luat patru milioane lei din cassa administrației financiare, întrebuințând această sumă în afaceri personale. In cursul cercetărilor cari au urmat după descoperirea afacerei, s'a dovedit că Danielescu luase banii numai pentru a-i specula. El a fost surprins cu lipsa de 4 milioane de un control financiar. Ministerul de finanțe a întreprins pe neașteptate o revizie a casseriei Această dispoziție a zădărnicit combinațiile lui Danielescu.

Ședința tribunalului a fost prezidată de dl Alexandru Bohățiel, președinte de senat. Acuza este susținută de dl procuror Constantinescu. Apărătorul lui Danielescu este avocatul dr. Valer Roman. Mai sunt implicați în acest proces dnii dr. Lustig, dr Citrom. dr. Wertheim și Havas.

La interogator Danielescu declară că a fost un funcționar conștiincios, dar avea o adevărată oroare să conducă personal casseria, pentru simplul motiv că nu se pricepea la lucrul acesta. Arată că a cumpărăt din banii săi mobilier și recuizite de birou. Știind că în fiecare an, de două ori, și anume în Decemvrie și Iunie se face controlul cassei, în Ianuarie a luat primii bani din cassă, dându-i împrumut în condițiuni ca în Iunie să i poată avea iarăși în cassă. Danielescu avea intenția să ceară să fie absolvat de conducerea casseriei, fiind hotărât să demisioneze în cazul când cererea nu i-ar fi împlinită.

Declarația de acum a lui Danielescu diferă de cele spuse de el la instrucție. Președintele îi face atent, iar acuzatul răspunde că până acum nu și-a mărturisit această intențiune, pentrucă îi era rușine față de colegii săi.

Își menține afirmațiunea că în Sâmbăta premergătoare sinuciderii a lăsat din întâmplare deschisă ușa cassei, când apoi au dispărut banii. Spune că a mai lăsat și alte dăți neîncuiată cassa, se înțelege tot din greșeală, constatând după aceea totdeauna mai mari sau mai mărunte lipsuri de bani. Imprejurarea aceasta l-a îndemnat să se folosească de banii statului. Declară că a voit să se sinucidă, pentrucă îi era frică de pedeapsă.

A ată că a constatat o lipsă de 5 milioane lei, dupăce lăsase deschisă cassa de fier. In cursul interogatorului, acuzatul răspunde încurcat, afirmând câte odată că o săptămână, altă dată că numai o asigură zi, ar fi stat neîncuiată cassa.

Ce a făcut cu sumele defraudate

Danielescu a mărturisit că a plasat sume mai mari la băncile „Mezőgazdasági“, „Közgazdasági“ și „Hitelbank“ și la „Casa de păstrare clujană“.

Deasemeni a împrumutat bani surorei sale și dlor Lusztig, Wertheim, Havas și Citrom. In cursul dezbaterii de după amiazi au fost ascultați toți aceștia.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Reprezentația de adio a dlui Grozăvescu, cu debutul dnei Rózsa Illi. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 134.

Vineri: IMBRĂȚIȘEAZĂMĂ (Premieră, Prețuri obișnuite. Abonament de premieră Nr. 19. Seria 135).

Sâmbătă matineu: FEMEIA TRIUMFĂTOARE (Premieră. Prețuri reduse. Seria 136).

Sâmbătă seara: IMBRĂȚIȘEAZĂMĂ (a 2-a oară. Abonament de zi Nr. 33. A. Seria 137).

Duminecă, orele 10 și jumătate: CONCERTUL HEVESI acompaniat de orchestră. (Prețuri obișnuite. Seria 138).

Duminecă matineu: MOARA ROȘIE (a 15-a oară. Prețuri reduse. Seria 139).

Duminecă seara: CELE TREI GRAȚII (Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 140).

* **„Imbrățișează-mă“** De mult de când nu a apărut pe scena teatrului o comedie franceză, publicul dornic după o astfel de seară, va fi pe deplin recompensat, căci Vineri seara se va reprezenta una dintre cele mai fine, picante comedii pline de o adevărată savoare, „Imbrățișează-mă“ de Tristan Bernard, care cu toată siguranța, nu numai că va plăcea, dar se va menține foarte mult pe afiș. Ansamblul depune o forță nemai pomenită pentru a împrumuta acestei comedii întreg spiritul francez, prin care să i se asigure reușita deplină.

* **„Cele trei grații“.** Duminecă seara se va reprezenta opereta devenită atât de populară, „Cele trei grații“, de astădată în afară de abonament.

Dela Teatrul Național

Direcțiunea Teatrului Național din Cluj a hotărît să trimeată cât de des echipe de artiști cari să viziteze orașele de provincie din apropiere. Reprezentațiile acestea se vor da în aceleași condițiuni de montare și distribuție în care au fost jucate la Cluj.

Prima serie de reprezentații în provincie vor avea loc între 24 și 27 Noemvrie cu comedia „Floarea de Lămâiță“.

Reprezentațiile vor avea loc în ordinea următoare:

Luni	24 Noemvrie	în Arad.
Marți	25 „	în O. Mare.
Joi	26 „	în Turda.
Vineri	27 „	în T.-Mureș

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Copiez cu mașina note de Drept. Tot acolo se poate învăța dactilografia. Str. Muzeului 7.

Pian sistem Bösendorfer se vinde. Informațiuni Str. Gen. Berthelot 12, partea ușa 2.

Impiegat auxiliar caută Serviciul de Poduri și Șosele Cluj (Prefectură). Cereri se primesc până 25 Noemvrie. D 379

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

PREȚURI REDUSE
Văzut'ați Vitrinele
magaziei firmei pentru femei și bărbați
Diamanstein
și
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.
? ?
Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești
PREȚURI REDUSE Lloyd
PREȚURI REDUSE

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Raspanditi „Infratirea“

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Joi, 20 Noemvrie 1924
CINEMA SELECT
Nibelungii!
Seria II.
Răsbunarea Krimhildei și Comoara Nibelungilor
Poemul eroic german cu renume mondial pe film.
In rolul principal:
HANNA RALPH
PAUL RICHTER
CINEMA URANIA
PREMIERA!
Pirati Oceanului
O dramă pe mare în 6 acte.
In rolul principal: *Dorothy Dalton și Jacc Halt.*
CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Vicarul Satanei
Seria I.
Groaza întrupată
Drămă detectivă de aventuri.
In rolul principal: *Harry Piel*

Lysoform

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul S'a deschis!
„SPORT“
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine și unde sosesc zilnic nouătăți de tricotagi, ciorapi, mănuși și se vinde cu prețuri ieftine
ALEXANDRU HOSSZU

Motorul de benzină „ASTRA“ dispune de forță motrică sigură.

Discuția la Mesaj

Discursul dlui N. Bănescu

prof. universitar, deputat de Aleșd

Considerațiuni generale politice: Moralitatea vieții publice de azi

Dar, d-lor deputați, toate aceste lucruri se vor discuta, la timpul lor, cu toată amploarea pe care Adunarea a dovedit că știe să o dea chestiunilor mari ale vieții noastre constituționale. Eu nu merg, prin urmare, mai departe în această ordine de idei. Folosindu-mă însă de o veche tradiție parlamentară, după care discuția în jurul Proiectului de răspuns la Adresă este și un prilej de considerațiuni generale politice, — și asemenea considerațiuni sunt, poate, ce este mai sugestiv și mai util din toată această discuțiune, — voiu atinge, d-lor deputați, o chestiune de acută actualitate a vieții noastre publice de astăzi. Ea se leagă strâns de critica pe care de atâtea ori o adresați băncii ministeriale, nu *acestei* bănci ministeriale, în fruntea căreia se găsește o conștiință onestă și o voință energică de a face cât mai mult binele, ci oricărei bănci ministeriale, în genere. Ei bine, d-lor, mă voiu face astăzi apărătorul băncei ministeriale, împotriva d-voastre a tuturor, prieteni politici, ca și adversari.

Se obișnuiește, d lor deputați, a se face răspunzător cutare ministru, a se învinui, uneori, întreg guvernul, pentru toate necazurile vieței noastre obștești. Dar miniștrii sunt expresiunea noastră, a Parlamentului (Protestări din partea opoziției).

Dl Dr. N. Lupu: Ba vice versa. D-ta se vede că vorbești din cărți, din Tucidide.

Dl. N. Bănescu: Și, după cum ne place a ne asociația la succesele repurtate uneori de guvern, a ne însuși laudele, pe care, în anumite împrejurări, el și le atrage, tot astfel trebuie să știu a ne lua solidar o răspundere pentru acte de care este, poate, cel din urmă vinovat.

Nu enunț, d-lor, un paradox; mă explic îndată. Datoria cea dintâi și cea mai elementară a unui guvern este de a asigura *domnia legilor*.

Aceste două cuvinte, atât de simple, sunt cheia de boltă a fericirei unui popor, sunt însăși rațiunea de a fi a Statului. A formulat-o, lapidar, marele cugetător politic al antichității: „Acolo unde legile nu cârmuiesc, nu este Stat organizat", *„Uk esti politea"*, a zis Aristoteles. Fie aceste legi cât de draconice, atâta timp cât ni se aplică tuturor, deopotrivă, nu poate fi strigăt de revoltă. Ce facem noi, însă, d-lor, pentru-ca, în sfera acțiunii noastre, deci în toate colțurile României-Mari, să asigurăm respectul acestui elementar principiu de existență a Statului? Ce facem, pentru a încuraja pornirea cea bună a ministrului dornic de legalitate? Ce facem, iarăș, pentru a împiedica acte de flagrantă călcare a legii, de câte ori ministrul se întâmplă să fie un om arbitrar? Mă iertați, d-lor; nu fac, nici o personalitate; vă rog să dați cuvintelor mele înțelesul unei profesiuni de credințe.

Sunt de peste 20 de ani în viața publică a țării, și fac o constatare, care nici o dată n'a primit o confirmare mai puternică decât în zilele de acum. Războiul, d-lor, a aruncat lumea într'un adevărat delir al materialismului celui mai cras. Spiritul de solidaritate, de fraternitate socială, n'a fost nici odată mai slab între oameni; nici odată maxima: „Homo homini lupus", n'a fost de o aplicație mai universală. O goană nebună după cele materiale, o luptă încleștată, o întrecere care sfidează și cele din urmă resturi ale unor simțiri ce făceau, pe vremuri, podoaba inimii omenești. Pentru cine a cunoscut în viață, ori măcar în arheologie, altă lume și alt suflet, nu poate fi privelițte mai desgustătoare.

Prosperitatea materială, d-lor, este, de sigur, nu numai o pornire instinctivă a individului, dar și un vădit semn de progres social, un factor însemnat de civilizație; cu o singură însă și fundamentală condiție: ca această prosperitate materială să fie rodul muncei oneste, să fie încununarea virtuții. (Aplause puternice.) Așa a înțeles'o, d-lor lumea veche, în epoca ei de strălucire morală. Poeții au slăvit-o ca un dar al zeilor...

O voce: Prea o iei de departe...

D. N. Bănescu: E bine, d-lor, să mai răsfoiți câte odată paginile trecutului, să împrospătați învățămintele și ale istoriei și ale filosofiei. In societatea despre care aminteam, toată lirica greacă răsuna, dela un capăt la altul, de lauda avuției împodobite de merite. Ea este, după genialul Pindar, ca un astru strălucitor, splendoarea autentică a vieții. „Uk aretes ater olbos", *nu este avuție fără de virtute*, repetă el necontenit, în Odele sale triumfale, în care cântă succesele vieții pământești.

Principiile acestea nobile sunt astăzi, din nefericire, o literă moartă; ele zac în uitate, vechi pagini de „Morceaux Choisis", interpretate rare ori de câte un biet dascăl de grecește, la câte o anemiată secție clasică a învățământului nostru modernizat.

Astăzi, d-lor, în lumea desgustătoare de acum, avuția nu se mai întemeiază pe virtutea cântată de cei vechi: ea împodobește de cele mai multe ori, lenea trândavă, frauda, abuzul și desfrâul. (Aplause prelungite pe băncile majorității.)

Dar dlor, o societate care îngădue asemenea fenomene de descompunere merge cu pași repezi la ruină. Toată acea criză morală, care trece de atâtea ori prin inimile noastre câte un rece fior, nu are, fiți siguri, altă origine.

Ei bine, în această vițiată atmosferă, ce la proporții îngrijitoare pe fiecare zi, datoria fiecăruia dintre noi este de a fi un sol al legii, o sentinelă a dreptății.

Câți au însă, dlor, curajul de a lua în piept valul vrăjmaș, a opri îndrăzneț revărsarea lui păgână, a chema la datorille aproapelui pe fiara, care de cele mai multe ori îi reclamă sprijinul?

In epoca de decădere a imperiului roman, filozofia populariza se, dlor, un obiceiu care a adus, în straturile de sus ale societății, o adevărată înviorare morală: era acel examen al conștiinței, care făcea pe un Seneca filozoful ca, în fiecare seară, înainte de a se culca, să și cheme sufletul dinaintea tribunalului conștiinței sale supunându-l la un lung și aspru interogatoriu, pentru a se convinge întrucât se făcuse mai bun, în cele 24 de ore scurse.

Acest examen al conștiinței ne-a dat pe Marcu-Aureliu, o podoabă a tronului compromis al Cesarilor.

Astăzi lumea e prea grăbită ca să se mai oprească la asemenea îndeletniciri.

Să restaurăm, dlor, o clipă, printre noi acest bun obicei al stoicilor din epoca decadenței romane; să ne chemăm, câte odată, sufletul dinaintea înfricoșatului județ al conștiinței noastre și vom vedea câți dintre noi n'ar avea motive să se îngrozească de sentințele acestui înfricoșat județ.

Te ridici, dlor, în cutare unghiu al țării, încerci cu ostenelile lui Hercule curățirea imenselor grajduri, care nu mai sunt o fabulă, și îndată alții, pentru ambiția lor și pentru păcatele lor, te paralizează. Ei sunt mai tari, fiind mai mulți.

Și legea cedează, frântă în mâna celui mai tare ministru...

D. dr Lupu: (Intrerupe).

D. Al. Vaida-Voivod: Rog pe d. dr. Lupu să nu deranjeze această antologie istorica așa de frumoasă. Să lase vorbitorul să-și desvolte această expunere literară, ca să putem vedea și când dumnealor nu aplaudă. (Sgomot).

D. N. Bănescu: Căci democrația, d-le Lupu, în numele căreia vă agitați cu atâta îndârjire, democrația se ține cu numărul, nu cu vrednicia. O constată încă legiuitorilor anăchitați i: Kat'arith mon, u Kat'axian, zicea dânsul, și constatarea rămâne din antichitate până azi.

D. Dr. N. Lupu: Este mai bine cu numărul decât cu jandarmii și baioneta, care nu erau atunci.

D. N. Bănescu: Cu numărul celor buni! Și așa, d-lor. se păcătoșesc moravurile, țără de care legile, fiți siguri, nu înseamnă nimic.

Dar noi, dlor, suntem chemați înainte de toate a face educația masselor, a ridica moravurile, căci este iarăși un principiu consacrat de mii de ani că Statul se păstrează prin moravuri și educațiunea singură face moravurile.

De aceea s'a putut zice, cu drept cuvânt, că toată chestiunea socială este înainte de toate o chestiune de moralitate.

Și poate, niciodată, d-lor, mai mult decât astăzi.

Căci niciodată mai mult de cât acum individul n'a fost fundamentul oricărei prefaceri sociale.

El influențează direct cârmuirea, el participă, măcar în teorie, la suveranitate, și este o necesitate imperioasă de a prefface individii, prin eficacitatea educațiunii morale și a bunelor moravuri. Este un lucru elementar a mai spune că, în această privință, mijlocul cel mai sigur este exemplul cel bun: ni-l arată și morala, ni l indică și sociologia, „tipul adevărat al acțiunii sociale". „Câți dau însă astăzi în Stat, exemplul cel bun? Câți îl ocrotesc și îl încurajează măcar? Cuvântul trist al lui Juvenal: „Probitas laudatur et alget", (probitatea este lăudată dar tremură de frig), cuvântul acesta dramatic rămâne și astăzi de actualitate.

Aristoteles, d-lor, a formulat un principiu, care rămâne un adevăr nesmintit și astăzi, după două mii și mai bine de ani: „In ordinea naturii", zice dânsul, „Statul este înaintea familiei și înaintea fiecăruia dintre noi". Câți urmează, d-lor, astăzi acestei superioare maxime? Câți nu surpă, de multe ori cu situațiunea pe care le-o dă un rol politic, câți nu surpă avuția noastră comună, avuția Statului, în folosul lor și al familiilor lor? (Aplause puternice).

Un orator, d lor, și cel mai vestit, făcea odată, în fața poporului, o paralelă între vremurile strălucite dinainte și epoca sa, epocă tristă, în care numai puterea geniului său oratoric stârnea cele din urmă energii ale poporului grec, întru apărarea neatârnării sale: „Este un vădit semn de regres, zicea dânsul, că părinții noștri ridicase edificiile publice — porturi, propylee, arsenale, portice — în așa chip, în cât generațiile următoare nu le-au mai putut întrece.

„Locuințele private ale celor ce se aflau la putere erau atât de modeste, încât casa unui Cimon, unui Aristide și în genere a oamenilor celor mai iluștri, era tot atât de simplă ca și aceea a vecinului. In vremea noastră, — continuă Demosthenes, căci dintr'însul e citatul — construcțiile publice se părăduesc, iar oamenii cârmuirii își clădesc case mai mărețe decât edificiile Statului. Pentrucă strămunii nu căutau a se îmbogăți din afacerile publice, ci fiecare dintre dânșii se simțea dator a spori bogăția comună", afirmă, cu melancolie, marele Atenian.

Dureroasă, instructivă paralelă! Străbateți astăzi, dlor. orașele României, străbateți întinsul văilor ei, și veți vedea câte palate adăpostesc pretențioasele persoane ale unor neofiți politici, despre cari lumea știe spune câte mijloace aveau ieri! (Aplause mari).

Și interesați-vă, în acelaș timp, cum stă biserica, școala, Casa Statului, orice local public, alături de strălucitoarele palate ale eminentelor mediocrități.

Dar ce importă, dlor? lumea se trage, sfios, la o parte dinaintea lor, ea salută respectuos maiestatea sacră a avuției, „sanctissima divitiarum maiestas", ca în vremile biciului de foc ale satiricului român, fie această avuție adunată prin fraudă, fie smulsă prin crimă și nelegiuire. (Aplause prelungite).

Antichitatea avea, dlor, împotriva acestei insolențe a individului, o divinitate, pe Nemesis, răzbunătoarea dreptului lezat. „Meden agan", nimic peste justa măsură, era sentința ce fulgera în litere de foc, pe dinaintea ochilor trufiei obraznice. Astăzi, din nefericire, o singură divinitate a mai rămas din Olimpul vechilor credințe: e Dyonisos, împleticindu se în mersu-i ameț, cu ochi tulburi de voluptate, el își mână, sgomotos, bacchanalele peste mizeria unei lumi în suferință. Zădarnic ai încerca, dlor deputați, a opri alaiul infernal: furia mitică a zeului întunecă mințile, și dansul sinistru trece înainte, sporind... (Aplause prelungite).

Necesitatea unei acțiuni de asanare morală

Iată de ce spuneam, dlor, și foarte sincer, că iau astăzi apărarea băncii ministeriale. In împrejurările triste pe cari numai le-am schițat — și cine ar putea tăgădui în chip serios realitatea lor? — în aceste triste împrejurări, nu este de mirare că suflete oneste se țin departe de cele publice, că politica ajunge tot mai mult un sport, o îndeletnicire de tarabă. Cine, cu alte deprinderi, se amestecă într'însa, riscă a-și lăsa acolo cel puțin jumătate din onoarea sa și din prestigiul său. (Aplause prelungite).

De aceea, dlor deputați, eu admir curajul d-lui Președinte al Consiliului și, ceeace s'ar părea, poate, un paradox, doresc acest curaj și mai mare.

Plutarch ne povestește, dlor, în „Viața lui Themistocle", că acesta se simțea de timpuriu atras către vultoarea luptelor politice. Pentru a-l feri de primejdioasa ispită, — și se știe ce sfârșit tragic a avut, — tatăl său îl duse, într'o zi, în port, și, arătându i sfărămăturile corăbiilor aruncate de apele mării la țărm, îi zise: „Iată ce te așteaptă la capătul carierii politice!"

Nu știu, dlor deputați, ce sfaturi va fi dat Ion Brătianu fiilor săi, la capătul sbuciumatei sale vieți. Știu însă cum s'a încheiat lunga sa carieră glorioasă, și-mi vin în minte acele sfărămături ale corăbiilor aruncate la țărm, după ce înfruntaseră de atâtea ori asprel furtuni ale mării. Cunosc bine pe dl Președinte al Consiliului; știu ce nobile sentimente zac în inima sa, ce cuget curat stăpânește concepția sa politică. De aceia nu mă mir că a avut curajul, după ce văzuse acele nobile sfărămături ale unei glorioase cariere, să ia totuși în mâinile sale, pe vremuri de furtuni, cârma primejduitei corăbii, cum nu mă mir de munca îndărătnică și onestă, de grija patriotică, pe care ministrul finanțelor le pune în serviciul binelui public. (Aplause prelungite și îndelung repetate).

Cu însușirile de care în totdeauna a dat dovadă, cu autoritatea pe care toți i-o cunoaștem, cu devotamentul atâtor oameni de ispravă, gata a face în jurul său o nobilă gardă de onoare, nu gardă de pretorieni (aplause îndelung repetate și prelungite), dl Președinte al Consiliului ar putea, de sigur, îndrăzni mai mult; căci nu știu, dlor, dela cine am putea pretinde astăzi mai bine acest lucru. Și ce încununare mai strălucită a unei cariere atât de pline ca a sa, decât această hotărâtă, eroică încercare de a înălța moravurile, care să deschidă căile viitorului României? (Aplause prelungite pe băncile majorității).

Chiar de ar fi să cadă, în această încercare, ar fi, dlor, o cădere cu mult mai glorioasă, decât atâtea biruințe repurtate în atmosfera sugrumătoare de azi. (Aplause prelungite și îndelung repetate).

Dl P. Gârboviceanu, vicepreședinte: Ridic ședința.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Ultime informații

— Înștiințăm pe această cale că d. Gh. Chendi a încetat de a mai fi Administratorul ziarului nostru. Direcțiunea.

— Comitetul executiv al partidului maghiar, întrunit ieri după amiazi, a hotărât cu majoritatea de voturi candidarea la președenția partidului a dlui Ștefan Ugron. Dl Bernádi a declarat că își menține candidatura. Deschiderea adunării generale convocată la Brașov va avea loc în ziua de 14 Decemvrie la ora 11 a. m. A mai fost desbătută chestiunea coloniștilor unguri din Ardeal și Banat.

— Ieri s'a ales noul comitet al cercului studențesc sătmărean din Cluj „Junimea sătmăreană" în modul următor: Președinte dl profesor Ghita, vicepreședinte dl Valer Bogdan, doctorand în medicină, secretar general dl Victor Ille, student în medicină și secretar de ședință dl Aurel Lupaș, student în drept și cassier Paul Șichet, student în medicină. Societatea „Junimea sătmăreană" a hotărît celebrarea unui parastas la 1 Decemvrie pentru memoria părintelui Lucaciu.

— Inspectoratul muncii din Cluj a întocmit o statistică a muncitorilor lipsiți de lucru din regiunea Cluj.

— Ni se anunță din Satu-Mare un fapt ce-o produs mare senzație acolo. De 2 săptămâni au dispărut surorile Osvát Juliska, Mariska și Bözsi. Cunoscuții lor credeau că au plecat în Basarabia pentru a-și aduce blănuri, căci continuau ocupația tatălui lor, care fusese blănar. Mama lor murise în Decemvrie anul trecut, așa că cele trei surori nu mai aveau pe nimeni. La stăruințele tăbăcarului Weinerger, care spunea că a observat că locuința lor e încuiată pe dinăuntru, autoritățile au forțat ușa. Cele trei surori au fost găsite spânzurate de plafon alături de fiecare fiind câte un scaun răsturnat. De haina celei mai tinere dintre surori era prinsă o scrisoare, ce cuprindea voința lor cum și unde să fie înmormântate.

— Astăzi s'a continuat dezbaterea procesului fraudelor Danilescu, ascultați fiind complicii și câțiva martori.

— In Decemvrie vor avea loc la Cluj examenele cerute magistraților nedefinitivați din Ardeal precum și ale notarilor pentru a fi numiți judecători. Numărul acestora se urcă la 80.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

* **Aucțiunea de lucruri de Artă și Antichități.** „Arta" în Strada Avram Iancu No. 3 aranjază aucțiune de pictură, mobilă, porțelan, sticlărie, covoare, argintării, și alte obiecte de artă, și anticități de proveniență din case (boerești) nobile și alte proprietăți particulare, care aucțiune emulează cu cele din capitală. *Expositia obiectelor* va dura de la 14 Nov. 1924 orele 10 până la 16 Nov 1924 orele 20. *Licitația* obiectelor se va face începând cu ziua de 17 Nov. 1924 zilnic de la orele 15 și 30 minute. 58

— Societatea sportivă a studenților Academiei comerciale din Cluj aranjează în seara zilei de 22 Noemvrie 1924 o serată dansantă în sala de gimnastică a Academiei comerciale din str. Șaguna 14. Venitul curat este destinat augmentării fondului societății.

— Ieri până seara târziu consiliul orășenesc a dezbătut proiectul de buget pe anul viitor al orașului. Dezbaterea a continuat și astăzi, pentruca în cel mai scurt timp bugetul să poată fi înaintat spre aprobare ministerului.

— In ședința săptămânală a secției școlare a „Astrei" din 20 Noembrie a. c. care va avea loc în localul „Seminarului Pedagogic Universitar" la ora 18, domnul Prof. universitar V. Stanciu va ține o conferință urmată de discuțiuni despre „Școalele Civile". Sunt invitați a lua parte toți membrii corpului didactic din Cluj, indiferent dacă sunt sau nu sunt membri ai secției școlare a „Astrei".

— Eminentul cântăreț, tenorul Traian Grozăvescu a apărut aseară în Bohema. In Sala Teatrului Maghiar plină până la ultimul loc, cele patru acte ale partiturei lui Puccini au fost gustate de public cu vie însuflețire.

— Astăzi la ora 5 d. Nicolae Iorga va vorbi în Sula Universității despre „Istoria Ardealului".

— Dnii miniștri Moșoiu și Anghelescu, sosiți la Oradea-Mare, au plecat împreună cu d. Gocan, director regional al instrucțiunii din regiunea Oradea-Mare, în comunele din județul Bihor pentru a inspecta noulle construcțiuni școlare.

* Profesoară reputată dă lecțiuni de limba franceză și română. Conversația se poate face în limba germană până la învățarea celor două cursuri. Relațiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineața, în fiecare zi de lucru. D 342

*

— In pivnița casei din strada Avram Iancu 12 a fost găsit ieri cadavrul unui copil nou născut aruncat acolo pe-o fereastră. Pentru descoperirea mamei criminale cercetările continuă.

— In cursul săptămânii acesteia vor fi întocmite listele îndreptățiților de a fi împroprietăriți cu lucuri de casă la Cluj. Improprietărirea se va face numai dupăce la fiecare candidat se va cerceta cu deamănuntul, dacă are sau nu dreptul de-a fi împroprietărit.

— Luni, 24 Noemvrie, la orele 5 p. m. d. prof. V. Bogrea va ține în sala II a Universității o conferință în folosul „Crucei Roșii" filiala Cluj, vorbind despre „Chipuri de femei din lumea antică". Publicul e rugat a participa în cât mai mare număr la această conferință.

*

— Din cauza zăpezii mari căzute ieri și azi noapte accelerat-ul de București a sosit la Brașov cu o întârziere de trei ore. Interesându-ne la forurile competente, care este situația liniilor ferate în Ardeal, ni s'a spus că dela Teiuș până la Borșa și dela Războieni până la Madefalău, atât liniile principale, cât și cele laterale sunt practicabile. Sunt înzăpezite liniile Costești—Turnul-Măgurele, Ploiești—Chitila-Triaj și Giurgiu - Videle.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16

Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu prețurile cele mai reduse!

56 II

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere

Dl N. Iorga și chestiunea ungurească

Dl profesor N. Iorga a acordat ziarului „Keleti Ujság" un interview referitor la chestiunea minoritară maghiară din Ardeal.

Iată ce a spus între altele marele nostru savant:

„Politica ungurilor din Ardeal este greșită. Vă izolați într'un colț și de acolo strigați într'una: protestăm, protestăm. Izolarea voluntară poate avea urmări nefaste. Pentru v'ați ales deputați minoritari, moderni și luminați?

Știu: aveți numai trei deputați. Aceștia însă ar avea datoria să participe la toate ședințele, să prezinte într'o formă europeană toate relele și să ia parte la munca constructivă.

Când se vorbește în numele maghiarimei noi vedem la tribună pe dl Sándor József care se ține de mici scandaluri pentru a se mândri alegătorilor cu ele.

Este această o treabă serioasă? Este asta o politică minoritară? Totul nu este decât o operă negativă.

Actuala ordine de Stat nu poate fi schimbată decât printr'o catastrofă. Nici o catastrofă nu ne va ajunge însă.

Nici bolșevismul nu vine. Să începeți deci a munci. Credeți-mă, numai acela va învinge care va munci mai bine, mai nobil și mai mult. O concurență legală între noi și dvoastră este de dorit, ea ne va ajuta amândurora.

La dvoastră evul mediu a ținut până la sfârșitul războiului. Astăzi, sub steagul românesc ar putea și ungurii din Ardeal să înceapă o nouă eră, o epocă a democrației și a conștiinței superioare a oamenilor muncitori.

Ungurii sunt însă un popor romantic. Asta e frumos, dar dacă poporul maghiar va rămânea romantic, el va pierde și Ungaria mică după cea mare. Vezi dta, cei din Ungaria ar trebui să vadă că nu revanșa ci cultura ungurilor din Statele învecinate ar fi adevărata operă ungurească.

Nici germanii nu locuesc cu toții în Germania ci și în alte țări. Cu toate acestea, cultura germană nu însemnează numai cultura Germaniei, ci o cultură mondială. Nici noi românii nu locuim cu toții între granițele României, ci sunt sute de mii în afară de ele. Dar nici un român cu minte nu înțelege să clădească opera națională pe o acțiune de cucerire a teritoriilor locuite de ei. In mijlocul națiunei se află țara-mamă încercuită de o cultură identică națională în afară de granițele țării.

Un Stat este cu atât mai puternic, cu cât mai răspândite sunt culorile (surori dlui țările ce l încunjoară.

Regretabil însă, și la unguri și la români sunt destui oameni cari aleargă cu steag național în gură și într'un loc mai urât al trupului, în loc să muncească și să lase și pe alții să muncească".

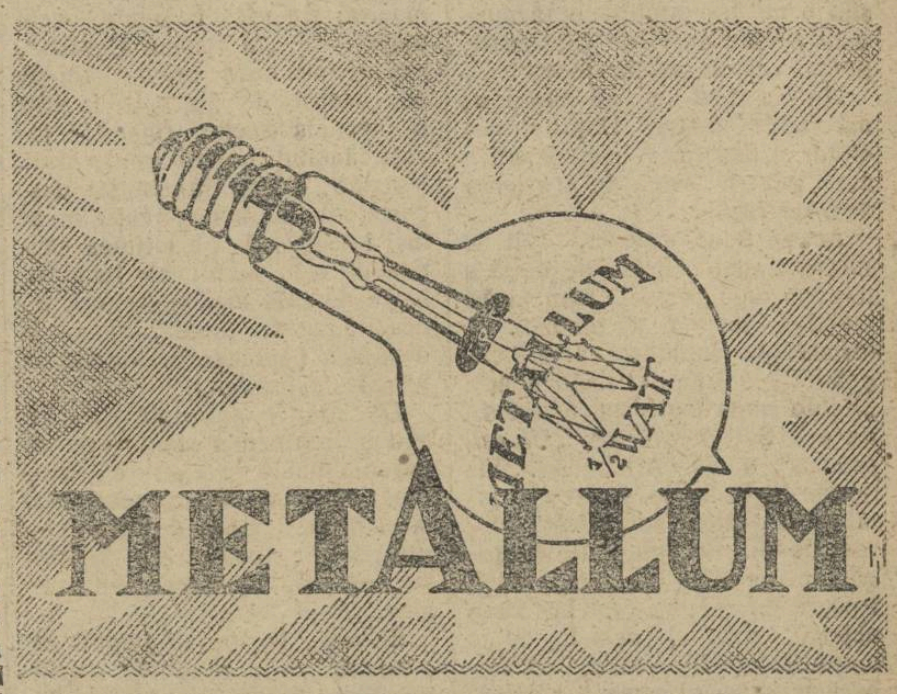

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1232 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Veneri 21 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R. Nr. 7646
CLUJ 22.NOV.924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 960
PE 6 LUNI 240
PE 1 LUNA 80
PE 1 AN pentru autorități . . . 800
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600

Sarbatoarea dela Oradea-Mare

— Inaugurarea statuei M-Sale Regelui Ferdinand —

Mâine se inaugurează la Oradea-Mare statuia ecvestră a M. Sale Regelui Ferdinand, în care eternitatea bronzului întrupează de-apururi, ca un simbol de veghe și supremă autoritate la granița de vest a țării figura energică și senină a celui care a înfăptuit idealul național — a înăiului Imperator al tutulor Românilor.

In această cu prisosință meritată cinstire națională pe care poporul român o face marelui său rege, nu rezidă numai un firesc omagiu, un prinos emoțional de admirație legitimă și de cea mai sinceră și respectuoasă dragoste — ci un elocvent simbol.

Avem în față o fotografie a statuei care se inaugurează mâine: pe un superb cal cobrat, cu gâtul încordat într'un intens arc gata să se destindă și să asvârle săgeata, se afirmă în bronz făptura M. Sale Regelui, cu seninătatea majestoasă și impresionantă în firescul ei, a omului forte conștient de puterea excepțională ce o deține și de marea lui misiune istorică.

Pe umerii lui apasă un trecut glorios, pe care a știut să-l împlinească cu o supremă cinste, egală și vrednică de exemplarele caractere antice, și cu un eroism care ar entusiasma și pana lui Plutarch, iar în viziunea ochilor lui larg deschiși se desfășură un viitor plin de atenție și concentrare.

El stă acolo ca o pază sigură și sfântă, îndepărtată și vitează sentinelă la granița cea mai primejduită, în care neamul întreg își pune liniștea, temeiul de muncă și creațiune, — destinul.

Și Omul providențial, care a isbutit cu atâtea fertile și cu atâta bărbăție să înfăptuiască destinul istoric și național va fi în măsură să împlinească misiunea lui de chezășie a prezentului și de sentinelă la graniță.

Mâine, când în veneratia și entusiasmul unui neam întreg va cădea pânza revelatoare a chipului Eroului, conștiința siguranței și dăinuirei noastre în cadrele și în harta dictată de iminenta justiție a istoriei și săvârșită de epopeea războiului nostru, va fi întărită și îmbărbătată de prezența elocventă a acestui simbol.

Ca un medalion figurativ la soclul acestei statui imaginația și dorința neamului așează profilul viguros al generalului Traian Moșoi, din a cărui inițiativă a răsărit mărețul monument simbolic al M. Sale Regelui Ferdinand.

Monumentul acesta, în care neamul românesc și-a concentrat și eternizat în bronz sentimentul de recunoștință și admirație pentru acela care, prin înțelegerea destinului și prin vitejie săvârșește misiunea de întâiul Imperator al tutulor Românilor, în inițiativa lui reprezintă omagiul respectuos și emoționat al Soldatului către marele lui Căpitan.

Generalul Traian Moșoi, e un soldat un sensul mare, cu înțelesul roman al cuvântului — urmașul și moștenitorul autentic al acelor legiuni, care sub fâlfâirea aripelor acvilelor au impus lumei dreptatea, ordinea și autoritatea, slujind peste interesele și idealurile neamului, căruia și-a închinat viața, însuși cauza civilizației.

Ultimul act al glorioasei lui cariere militare, marșul peste Tisa care a înfipt tricolorul pe meterezele Budapestei, a pus sigilul definitiv pe cea din urmă filă, concluzia logică și imperioasă, a epopeei înfăptuirei idealului național, salvând în același timp cauza civilizației europene grav primejduită de bolșevici.

...De mâine încolo la granița de vest a țării priveghează sentinela supremă și definitivă a României-Mari: M. Sa Regele Ferdinand, întiul Imperator al tutulor Românilor.

— Astăzi a sosit în localitate dl N. Săveanu, ministrul sănătății publice și ocrotirilor sociale. D-sa a fost primit la gară de dl Titu Ionescu, directorul regiunei sanitare Cluj, și de reprezentanții celorlalte autorități locale. Dl ministru a luat apoi parte la congresul medicilor.

Inscripții

Cetatea Albă. — Dimineață, prin pervazul sur al ferestrei, am zărit cu uimire plină de emoție, legănarea albă a întâilor fulgi de zăpadă.

Ceva banal: de vremuri memoriale se produce fenomenul căderei întâilor fulgi de zăpadă și de când există hârtie și cerneală poeții, sensitivi și simpli scribi transcriu vibrațiile sentimentale suscitate de acest firesc și fatal fenomen meteorologic.

Dar ce nu este banal în această lume în care totul nu este de cât o eternă repetare?

„Banal comme l'amour, la mort, la beauté" a spus poetul Charles Morice, ceeace nu împedică, ca amorul, moartea și frumusețea se fie nu numai impresionante, dar se apară, în fața ochilor noștri uimiți, ca o noutate.

Și acum, câteva zile, când întâii fulgi de zăpadă se legănau leneși și cocheți în văzduh cenușiu, am avut sensația că pentru întâia oară ninge pe această înbătrânită planetă.

Și fulgii de zăpadă au continuat să cadă, cu un ritm lent, abia perciptibil, lăsându-se într'un chilim alb pe stradă, învăluind coperișurile cu cearceafuri, încercuind ferestrele caselor în ochelari grotești de pedant neamț, preschimbând cetatea neagră într'un mausoleu de marmoră, în care lespedele mortuare s'au lăsat grele peste cei vii.

Diodor.

Cum trebue înțeleasă istoria Ardealului

A doua conferință a dlui N. Iorga ținută la Universitatea din Cluj

Ieri la orele 5 și jumătate seara dl N. Iorga și-a ținut a doua conferință la Universitate arătând cu strălucitul său talent și temeinica eduditie „Cum trebue înțeleasă o istorie a Ardealului?"

Dl N. Iorga a fost întimpinat și de astă dată cu aplauze prelungite cari au durat câteva minute.

Dl N. Iorga mulțumește publicului pentru primirea călduroasă și — în aplausele întregei săli — promite să mai vină și de altă dată la Cluj pentru a ține conferințe.

Dl profesor N. Iorga își începe conferința întrebând, dacă se poate scrie o istorie a Ardealului. Ar fi vorba, bineînțeles, de o istorie de care să fie mulțumite toate națiunile Ardealului, căci s'au scris multe istorii, dar numai pentru sași și unguri.

S'a spus că Ardealul până la cucerirea regelui maghiar ar fi fost un teritoriu pustiu. Că acest rege a fost unul național și că cucerirea s'ar fi făcut prin forța etnică cu care a intrat în Ardeal.

Pentru o mai grabnică colonizare s'a recurs la sași, cari — precum se știe — nu-s desnaționabili, dar nici nu voim să-i desnaționalizăm. Ei au creat sate și orașe. Aceste din urmă au fost în primul rând opera drumurilor de comerț spre țările românești.

Aceste păreri cuprind și câteva neadevăruri. Nu a existat un pustiu în mijlocul Europei. Nu a existat acest deșert — ceeace înseamnă nu un teritoriu nelocuit ci unul puțin locuit — pentrucă noi am fost totdeauna aici. Teoria originii noastre din peninsula balcanică este o copilărie. Naivitățile debitate de Heinemann sunt susținute azi de tot mai puțini oameni serioși. Adversarilor noștri le-a cam pierit curajul să afirme asemenea neadevăruri și au devenit mai lăsători în chestiunea originii noastre.

Teoriile de felul acesta le putem combate cu destulă ușurință N'avem nici un text contimporan pentru plecarea noastră de aici. Noi am fost totdeauna plugari, iar plugarii nu se mută. Unde sunt documentele referitoare la o revenire a noastră pe aceste plaiuri în secolul XIII și XIV?

Dacă am fi venit, am fi avut privilegii. Orice emigrant avea hrisovul cu privilegiul ui.

Nu puteam veni din Balcani în secolii XIII și XIV nici din alte motive. Nu ne-am putea închipui un timp mai nefavorabil pentru emigrare ca aceste secole. Condițiile economice erau atunci cu mult mai favorabile în Balcani, decât aici. Al doilea, Ungaria a fost o țară de prigonire catolică, deci ceva nu prea ademenitor pentru noi.

Toate acestea nu însemnează că noi n'am fi un element romanic și pentru peninsula balcanică. In viitor nu este exclusă în Balcani o revenire a hegemoniei romanice.

In ceeace privește ungurii, eu n'am nici un sentiment de dușmănie față de ei. Regii maghiari n'au intrat în Ardeal ca cuceritori naționali ci ca reprezentanți ai catolicismului.

Teoria cu descendența lor din hunii lui Atila s'a demodat cu totul. Savantul Karácsonyi care o mai susține și astăzi ar trebui să se obișnuiască să viseze numai noaptea, nu și ziua.

*

Vorbind de săcui, continuă dl N. Iorga, nu putem să nu amintim că tipul lor aduce adeseori la cel românesc și casa lor este asămănătoare casei noastre. Ei au luptat subt steagul lui Ștefan cel Mare și Petre Rareș nu pentrucă i-ar fi chemat cineva. Ci au venit chiar ei la cei despre cari au socotit că sunt apărătorii lor contra turcilor. De asemenea, ei au luptat subt comanda lui Mihai Viteazul fiindcă el a fost pe vremea aceea apărătorul drepturilor lor țărănești.

(Urmare pe pag. II.)

Cine a făcut politică la serbările »Astrei«?

— Dl Maniu și takiștii! —

Interviewurile pe cari dl profesor N. Iorga le acordă reprezentanților presei, oridecâteori vizitează un oraș cultural, nu sunt numai idei de un interes palpitant, expuse cu înălțarea aceea atât de proprie personalității ilustrului nostru savant, dar prin fondul lor incisiv, privind totdeauna faptele actualității, vieții noastre politice și culturale, dau naștere la comentări aprinse.

La Cluj dl N. Iorga a vorbit de cultura românească în general, de literatură, a vorbit și de politică.

Congresul anual al „Astrei" care s'a ținut la Arad, nu se putea să fie trecut cu vederea, de atenția veșnic încordată a șefului naționaliștilor.

*

Dl profesor N. Iorga a regretat că la congresul „Astrei" s'a făcut politică. O regretăm și noi. Dar trebue specificat, cine au fost aceia cari au coborît nivelul desbaterilor culturale ale „Astrei", la Arad.

Fără îndoială dl N. Iorga nu s'a gândit nici un moment să facă această declarație, ca o aluzie cât de ușoară la adresa dlui V. Goldiș care a prezidat congresul.

Alții sunt aceia, pe cari, fără a-i numi îi vizează d-sa și cuvintele dlui N. Iorga sunt destul de transparente, pentru a descoperi cu ușurință pe autorii crimei de les-cultură dela congresul „Astrei".

Abținerea dlui Maniu însuși și a clicei sale politice de a asista la desbaterile dela Arad, a fost cea mai evidentă și dureroasă demonstrație de politicianism meschin și prin înfățișarea acestui politicianism desgustător, era fatal să lovească în idelitatea pură, în concepția de existență a „Astrei".

In adevăr desbaterile dela Arad, cari trebuiau să rămână culturale, au fost tulburate politicește, de către dl Maniu și semidocții săi prietenii politici, prin lipsa de solicitudine semnificativă ce au arătat-o cu acel prilej „Astrei" și astfel culturii românești.

Dar când a pierdat dl Maniu vre-o ocazie, care îi da putința să dovedească cât este de mărunt la fizic și îngust la minte?

Dl Maniu, fidel tăcerii „pertractante" și al obținerii își continuă această existență negativă cu o solemnitate comică.

Dsa, dintr'un calcul smuls par'că, dela baza libretelor de operetă, ca să-și mascheze fondul intențiilor, a trimis la Arad o delicioasă companie de electori „regățeni".

Este ușor de înțeles, ce au făcut la congresul „Astrei" mărunțaiele electorale ale takismului, sosite la Arad ca să ia parte la clipe de nobilă înălțare culturală românească.

Așa trebuesc înțelese cuvintele de amărăciune ale dlui profesor N. Iorga.

La congresul „Astrei" s'a făcut politică, s'a tăcut politică meschină, politică anti-culturală și anti-românească — iar acei cari au făcut-o sunt d-l Iuliu Maniu cu agenții săi electorali, a căror prezență nu avea nici un rost la o serbare culturală.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Aceste trei naţiuni s'au păstrat cu caracter aparte. Venind în Ardeal ei au devenit alţii.

Superstiţia de rasă pură a ungurilor trebue să dispară. Ei nu mai reprezintă rassa cuceritorilor din vechime. Dacă ar veni azi Arpád la noi în vechea lui înfăţişare, ungurii ar cere probabil ajutorul autorităţilor româneşti din Ardeal.

Prin şederea lor în Ardeal ţara Ardealului ungurii au căpătat un caracter absolut deosebit. In orice caz, neamurile din Ardeal se înţăleg cu mult mai bine între ele, decât cu confraţii lor de peste graniţă.

*

Legăturile saşilor cu românii au fost totdeauna din cele mai strânse. Să nu uităm că Sibiul şi Braşovul au înflorit în primul rând prin căile de comunicaţie spre ţările româneşti.

Ungurii, sacuii şi saşii au fost modelaţi de privilegiile pe cari le-au avut şi au avut o viaţă aparte de conaţionalii lor.

Din potrivă, românii lipsiţi de privilegii au avut totdeauna strâns contact cu fraţii lor din ţările romaneşti. Moţanii pătrundeau până la Nistru. Călugării din Ardeal erau adeseori oaspeţii mănăstirilor de dincolo. Negustorul român a cutreerat toate ţinuturile româneşti. Fruntaşii ardeleni au păstrat o legătură permanentă cu fraţii lor de peste hotare.

Dorim acest lucru însă şi pentru mai târziu Dorim să vedem pe comerciantul ardelean la Brăila şi Galaţi. In trecut am avut unguri până şi la Cetatea-Albă. Este de dorit o întindere cât mai mare din partea tuturor.

Unirea adevărată a Ardealului cu Ungaria n'a avut loc niciodată. Ardealul a fost un voevodat ca şi ţările româneşti după cum „scaunele" săculeşti şi „stühle" ale saşilor sunt luate dela „scaunele de judecată" ale noastre.

Ardealul a existat în forma unei colaborări de naţiuni. Altfel ar fi avut o capitală. Dar care e capitala Ardealului? Capitala românilor ar fi poate Alba-Iulia. Ungurii, săcuii şi saşii n'au capitală. Clujul, acest oraş săsesc maghiarizat nu poate fi considerat drept capitală.

Gabriel Báthory a voit să facă — cu gând de cucerire a teritoriilor româneşti — din Sibiu o capitală a Ardealului.

Pentru viitor vrem ca ţara noastră să ţină drumuri deschise pentru orice muncă cinstită şi pentru orice credinţă curată.

Autorii dramatici sărbătoresc pe dl Corneliu Moldovanu

— Cuvântarea dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor —

Autorii dramatici au sărbătorit în saloanele de sus ale restaurantului Europa, din Capitală, pe colegul lor Corneliu Moldoveanu, cu prilejul numirii ca Director General al Teatrului Naţional. Au participat dnii: Lapedatu, ministrul Artelor, I. Minulescu, directorul general al Artelor, C. Teodorian, preşedintele Societăţii Autorilor Dramatici, M. Sorbu, inspectorul turneurilor dela ministerul Artelor. apoi dnii: Liviu Rebreanu, A. de Herz, Victor Eftimiu, C. Riuleţ, directorul Presei din ministerul de Interne, V. Popa, dra Igena Floru, Romulus Voinescu, N. Soreanu, Enescu, G. Plopeanu, Soare, Hahn, Mircea Rădulescu, Măciucescu, Moţun, etc.

Dnul Teodorian a ţinut o cuvântare arătând că după războiu politica a înţeles că la teatru trebuesc numiţi oameni de teatru şi că toţi scriitorii cari au ocupat postul de Director General al Teatrelor au ridicat cultura românească. Evidenţiază meritele dlui Corneliu Moldovanu, în domeniul literaturii şi al vieţii publice.

Dl Corneliu Moldovanu a susţinut că meritul este al dlui ministru Lapedatu. Dsa afirmă că în programul dsale este să facă tot ce este cu putinţă pentru afirmarea literaturii dramatice originale. Dsa constată cu satisfacţie căderea teatrului Bulevardier.

D. A. de Herz cere dlui ministru să pue în legea teatrelor garanţia tantiemelor autorilor dramatici.

Dl Victor Eftimiu crede că Teatrul Francez din vremile mai nouă ar fi decăzut cu totul în timp ce artiştii şi scriitorii noştri se ridică.

Dl Ion Minulescu, socoteşte că e mai bine să încurajăm pe scriitor în mod real, decât să constatăm în public că sunt mari şi când putem să le punem piedici. Nu crede în decăderea artei franceze, la care s'a adăpat.

Dl ministru Lapedatu, răspunzând tuturor, a scos în relief meritele dlui Corneliu Moldovanu, spunând că este mulţumit să constate opera de bun gospodar şi de bună competinţă realizată de dl Corneliu Moldovan în scurtul interval de când funcţionează în postul de director al teatrului din Bucureşti.

Dl ministru arată apoi că din bugetul ministerului artelor a aprobat un fond de 100.000 lei pentru autorii dramatici, făgăduind că în marginile posibilităţii bugetare va mai adăoga alte sume la acest fond.

Dsa promite că va fi în totdeauna prietenul autorilor dramatici.

Agapa s'a terminat la orele 12 într'o admirabilă atmosferă de cordialitate.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul „SPORT" S'a deschis!

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16

asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine

ALEXANDRU HOSSZU

Intreprinderea de Instalatiuni

Electrice a Orasului Cluj

alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere

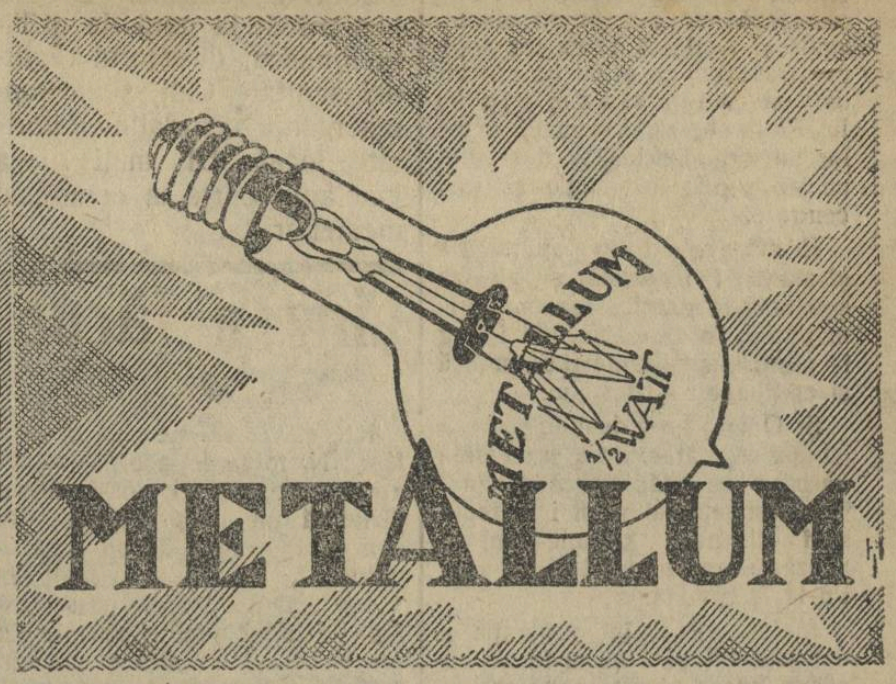

Bere Corvin
înfereşte şi răcoreşte
Corvinsor
erősít és üdít.
FABRICA DE BERE S.A TIMIŞOREANA.
TEMESVÁRI POLGÁRI SÖRFÖZDE RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

Repertoriul Teatrului National

Joi, 20 Noemvrie „Viforul".
Vineri, 21 „ „Revizorul".
Sâmbătă 22 Noemvrie „Un domn pribeag.
Duminecă 23 Noemvrie „Un Erou"
Marţi, 25 Nov. reluare. „Srigoii".
Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege".
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag".
Marţi, 2 Dec. premieră „Plicul"
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".

La 26 şi 27 Noemvrie vor avea loc reprezentaţiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

Uzina Electrică a Oraşului Cluj No. 2037—924

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 20 Decemvrie 1924 ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică pentru furnizarea a 500 (cincisute) bucăţi stâlpi de stejar drepţi 10 a. m. lungime, 17—20 cm. diametru la vârf, necesari Uzinelor Electrice.

150 buc. în termen de 30 zile după aprobarea ofertei
350 buc. dela 1 Martie 1925 până la 30 Maiu 1925.

Locul de predare 300 (treisute) bucăţi la uzina termică în curtea Uzinei Str. Ilie Măcelar iar 200 bucăţi pe linia de înaltă tensiune între Cluj-Uzina Hidroelectrică Someşul rece.

Ofertele închise se vor înainta cel mai târziu până la ora licitaţiei la Direcţiunea Uzinelor, în calea Regele Ferdinand No. 30 etaj I. unde se pot lua şi informaţiuni amănunţite. Ofertanţii se vor conforma art. 72—84 din legea contabilităţi publice al statului.

D 381 Directorul Uzinelor Inginer (ss.) ROATĂ.

Maşinile unelte „ASTRA" sunt furnizabile din magazie.

Pentru menținerea ordinei interne

DOUĂ PROIECTE DE LEGI: Unul pentru reprimarea unor anumite infracțiuni contra ordinei publice

Altul referitor la reglementarea portului și vânzărei armelor

Pentru asigurarea ordinei interne Consiliul de miniștrii a aprobat să fie depuse pe biroul corpurilor legiuitoare, două proecte de legi, unul privind reprimarea unor anumite infracțiuni îndreptate contra liniștei publice, celalt privind reglementarea portului și vânzărei armelor.

Primul proect prevede că simplul fapt al asocierei mai multor persoane în scopul de a prepara sau de a executa crime în contra persoanelor sau proprietăților, precum și orice înțelegere stabilită, în acelaș scop, constitue un delict care se va pedepsi cu închisoare dela 5000—10.000 lei și cu interdicțiunea corecțională.

Când acei cari făcuseră înțelegerea aveau calitatea de funcționari publici sau salariați ai Statului, județului și comunei, precum și în cazul când formarea asociației sau stabilirea înțelegerei s'a făcut într'un local consacrat cultului sau într'o instituțiune publică de Stat, județeană sau comunală, se va aplica maximum pedepsei de mai sus.

Aceiaș pedeapsă se va aplica și acelora cari se vor fi aflat cu știință la o astfel de asociațiune sau vor fi participat la o înțelegere stabilită în același scop.

Provocarea directă la infracțiunile de mai sus, prin daruri amenințări, etc. se va pedepsi ca și infracțiunea însăși chiar dacă provocarea n'a fost urmată de efect.

Aceiași pedeapsă se va aplica și acelora cari cu știință vor da instrucțiuni pentru mânuirea sau întrebuințarea mașinelor, armelor, instrumentelor sau oricărui alt mijloc destinat executărei crimelor în contra persoanelor sau proprietăților.

Se va pedepsi cu închisoare dela 2000—10.000 și cu interdicțiunea corecțională, ori cine cu știință va înlesni pe autorii infracțiunei de mai sus, procurându-le instrumente pentru comiterea crimelor, mijloacelor de corespondență sau propagandă, locuință etc.

Persoanele cari s'au făcut culpabile de infracțiunile de mai sus, vor fi apărate de pedeapsă dacă înainte de orice urmărire vor fi încunoștiințat autoritățile competinte despre existența asociațiației sau înțelegerei.

Se va pedepsi cu închisoare dela 2—5 ani, amendă dela 2000—10.000 lei și cu interdicțiune corecțională toți acei cari prin discursuri, cuvântări, strigări, cântece sedițioase sau amenințări rostite în public, vor fi provocat direct la comiterea unei fapte calificate crimă.

Provocarea direct la delicte prin aceleași mijloace se va pedepsi cu închisoare dela 6 luni la 2 ani cu amendă dela 1000-5000 lei și cu interdicțiunea corecțională.

Dacă provocarea a fost urmată de execuțiune sau de o tentativă, provocatorii se vor pedepsi întocmai ca autorul.

Aceleași pedepse se vor aplica și acelora cari prin serieri de orice fel, corespondență, gravuri, de semne, afișe, embleme, imprimate clandestine ziare răspândite în public sau expuse vederii publice, vor fi provocat direct la comiterea unei infracuni.

Acei cari vor fi lăudat sau aprobat fapte calificate crime sau delicte sau pe acei cari au participat la atari fapte se vor pedepsi cu închisoare dela 6 luni la 2 ani, cu amendă dela 500—5000 lei și cu interdicțiunea corecțională.

In acest caz, dacă autorul nu este cunoscut se va urmări și pedepsi pentru publicațiunile neperiodice: editorul sau în lipsa lui tipograful; pentru cele periodice; directorul sau în lipsă

Dl G. G. Mârzescu
ministrul de justiție

redactorul; iar pentru imprimatele clandestine: vânzătorul sau colportorul, dacă nu vor arăta pe nici una din persoanele responsabile după lege sau acei dela cari dețin acele imprimate.

Faptul de a exiba sau purta în public embleme, insigne, steaguri sau pancărte, când prin aceasta se manifestă afilierea la asociațiunile prohobite sau se aduce aprobare în mod neîndoios vreunui fapt prevăzut și pedepsit de această lege sau codul penal, sau când aceasta va constitui un îndemn le rebeliune sau o dezordine se va pedepsi cu închisoare de la o lună până la 6 luni și cu amendă de la 1000—10000 lei.

Se va pedepsi cu închisoare corecțională dela 5-10 ani, cu amendă dela 8.000—10.000 lei și cu interdicțiunea corecțională, faptul de a intra în legătură cu vre-o persoană sau asociațiune din străinătate în scopul de a primi ajutoare de cri-ce fel pentru pregătirea revoluțiunei comuniste sau pentru schimbarea prin mijloace teroriste a ordinei actuale din Stat, precum și faptul ajutorării sau devenirei de membru al vreunei asociațiuni din străinătate carl ar avea de scop să lupte prin aceleași mijloace în contra instituțiunilor și ordinei de Stat în România.

Ori ce provocațiune directă adresată militarilor, în scopul de ai îndepărta dela îndatoririle lor ostășești se va pedepsi cu închisoare dela 3—6 ani, amendă dela 2000—10 000 lei și cu interdicțiune corecțională. Când provocațiunea va fi adresată personalului serviciilor indispensabile apărărei naționale sau ordinei publice va fi de 1—2 ani și amendă dela 1000—5000 lei.

Aceeași pedeadsă se va pronunța și în contra acelora cari prin acelea i mijloace vor provoca direct la comiterea de acte cu scop de a micșora producțiunea, de a împiedica repararea, sau transportarea materialului necesar apărării naționale sau la distrugerea acestui material.

In cazurile de mai sus dacă culpabilul este funcționar public sau salariat al statului, județului sau comunei se va aplica maximum pedepselor stabilite în acele articole.

Ori cine va fabrica sau strânge va trasporta sau procura în mod clandestin sau fără autorizațiuni arme de foc, explozibile sau muniții de ori ce fel se va pedepsi cu închisoare dela 2 până la 5 ani, cu amendă dela 2000—10.000 lei și cu interdicțiunea corecțională.

Armele, munițiunile și explozibilile se vor confisca.

Infracțiunile calificate crime sau delicte de codul penal, de această lege sau de orice altă lege, săvârșite în locul unei mulțimi tumultoase se vor pedepsi, în caz de crimă cu închisoare dela 7 luni la 2 ani, iar în caz delict cu închisoare dela 2 luni până la 6 luni.

Pedepsele de mai sus se vor pronunța împotriva tuturor acelora ce se vor dovedi că în mod voluntar se găseau în mijlocul mulțimei tumultoase.

Dispozițiunile acestea nu se aplică dacă autorul infracțiunei este cunoscut sau dacă se va dovedi că în vederea săvârșirei acestei infracțiuni a existat o înțel gere anterioară între două sau mai multe persoane ce se găseau în mijlocul mulțimei.

In acest caz se vor aplica dispozițiunile din dreptul comun cu privire la agenții provocători, autori și complici.

Se vor pedepsi cu amendă dela 1000 la 10.000 lei:

Tatăi sau mama minorilor precum și orice persoană însărcinată cu supravegherea și educațiunea acestora, când din lipsa lor de supraveghere minorul până la 15 ani se va găsi luând parte la manifestațiuni turburătoare ordinei publice și acesta independent de pedepsele cuvenite după normele de responsabilitate ale dreptului comun. In caz de recidivă pedeapsa se va îndoi.

Art. 1. — In toate cazurile de condamnațiuni, judecătorii vor putea decide că după executarea pedepsei private la libertate, condamnatul să nu se poată întoarce în locul unde a comis infracțiunea sau cari să interzică și accesul unor alte localități ce se vor arăta anume în hotărârea condamnatoare.

Judecătorul poate de asemenea să fixeze condamnatului o localitate unde este dator să locuiască.

Durata acestei interdicțiuni va fi dela 2 la 5 ani.

Competența, instanței de judecată se va determina conform regulelor dreptului comun și dispozițiunilor art. 105 din Constituție.

Competința va aparține instanțelor militare pentru toate infracțiunile mai sus comise pe un teritoriu pus sub stare de asediu.

In toate cazurile nu pot fi considerate ca infracțiuni politice delictele prevăzute de această lege când prin săvârșirea lor se urmărea distrungerea însăși a bazelor organizațiunei sociale în genere sau când s'au încercat a se executa prin mijloace teroriste.

Instanțele de judecată vor putea interzice la începutul sau în cursul desbaterilor în totul sau în parte reproducerea sau dările de seamă ale desbaterilor în măsură în care aceste dări de samă ar putea constitui un pericol pentru ordinea publică.

Interdicțiunea va fi pronunțată de instanțe după cererea Ministerului public.

Oricine va contraveni acestor interdicțiuni va fi judecat de tribunalele ordinare și se va pedepsi cu închisoare dela 2 până la 6 luni.

Toate instituțiunile flagrante prevăzute de această lege când nu sunt comise în regiunile aflate sub stare de asediu se vor instrui și judeca de tribunale conform legii micului parchet din 13 Aprilie 1913 care se extinde pe tot teritoriul țărei în ce privește aceste infracțiuni.

In caz de recunoaștere a circumstanțelor ușurătoare pentru infracțiunile acestea, judecătorii nu vor putea scobori pedeapsa decât cel mult până la jumătate din minimum prevăzut pentru fiecare infracțiune în parte sau în caz de recidivă nu se va putea scobori sub minimum fixat de lege.

*

Art. 1. — Al doilea proect, privește portul armelor de foc și întrebințarea munițiunilor lor cum și portul armelor albe, care vor fi permise numai în anumite cazuri și condițiuni.

Fără autorizațiune pot purta astfel de arme numai militarii sub arme sau în serviciul comandat și agenții forței publice.

Particularii nu pot cumpăra, purta și poseda arme și muniții decât cu autorizațiunea dată de autoritățile competente civile și militare.

In teritoriile supuse regimului stării de asediu, comandamentele militare sunt în drept să ia orice măsură vor crede necesare pentru asigurarea ordinei și siguranței Statului.

In teritoriile sub regimul stărei normale de pace, autorizațiunea se va da de către autoritățile civile: prefectura județului, prefectul poliției.

Cererile pentru obținerea autorizațiunii vor fi motivate, vor arăta felul armei și cantitatea de muniții și vor fi însoțite de un certificat eliberat de primar în comuele rurale și polițai în cele urbane, în care se va atesta pe răspunderea celor cari îl eliberează, că solicitatorul prezintă garanții reale de bună purtare și moralitate.

Cei cari în momentul promulgărei legei de față vor poseda deja asemenea autorizațiuni sunt obligați a le prezenta la viză pentru prelungire.

Sub nici un cuvânt nu se pot elibera autorizațiuni de a purta arme acelora cari au fost condamnați la închisoare pentru crime sau delicte în contra persoanelor sau proprietăților, acelora, pentru cari, motive temeinice în interesul ordinei și siguranței publice, se opun la aceasta (bețivi, dementi) minorilor mai mici de 18 ani, celor de la 18 ani în sus li se pot acorda autorizațiuni, nu mai după cererea părinților sau tutorilor.

Autorizațiunea de a purta arme se poate retrage de autoritatea care a dat-o.

Ministrul de interne, în anumite împrejurări, poate anula autorizațiunile dintr'o anumită regiune a țării, și obliga pe posesori să le depună sub luare de dovadă într'un anume depozit.

Oricine fără autorizațiunea autorităților competinte va purta arme se va pedepsi cu închisoare dela 1—2 luni, cu amendă până la 2000 lei și cu confiscarea armei.

Se va aplica maximum dedepsei de mai sus în următoarele cazuri:

a) *Dacă având sau nu autorizațiune, învinuitul s'a găsit de a purta arma la o întrunire publică, în localul de alegeri, sau al unei autorități publice.*

b) *Când culpabilul de a purta armă fără autorizațiune, a fost condamnat pentru delicte contra persoanei, cu violență sau pentru violență și rezistență față de autoritateo, se găsește sub urmărirea autorităților, sau s'a găsit noaptea într'o locuință sau dependențele ei, unde s'a introdus fără voia stăpânului.*

Cel ce având autorizație de a purta armă, din neglijență a lăsat arma ca să ajungă în mâna unei persoane ce nu are autorizațiune sau a unui minor sub 18 ani se va pedepsi cu amendă dela 1000 - 5000 lei, iar dacă a dat-o de bună voe pedeapsa se va îndoi.

— Vânzarea armelor se va face numai persoanelor care posedă autorizațiunea de a purta arme, eliberate de autoritatea în drept de a da asemenea autorizațiuni.

Comercianții vor vinde numai armele și cantitatea de muniții prevăzute în autorizațiune.

Comerciantul care nu se va conforma legei va fi condamnat la 6 luni — 2 ani închisoare și cu închiderea magazinului.

Persoanele cari la data promulgărei legei vor poseda arme sunt obligate să le declare autorităților și să ceară autorizațiunea necesară.

In caz că autoritatea va refuza liberarea autorizațiunei, posesorul e dator a depune arma la compania de jandarmi, care o va înainta cu adresă depozitului de muniții regional, până la îndeplinirea formalităților de obținerea autorizațiunei.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein
și
Moskovitz
CLUI,
Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

Lloyd

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE

* **Profesoară reputată dă lecțiuni de limba franceză și română. Conversația se poate face în limba germană până la învățarea celor două cursuri. Relațiuni la secretariatul ziarului între 9—12 dimineața, în fiecare zi de lucru.** D 342

Examenele de capacitate ale magistraturii

In preajma deschiderii primei sesiuni de examinare — Revendicările candidaţilor la aceste examene

In conformitate cu noua lege a magistraturii la 1 Decemvrie se vor începe în toate centrele universitare examenele de capacitate pentru judecători. In Ardeal candidaţii la aceste examene sunt foarte numeroşi, parte din ei notari, parte judecători, aşa că aceste examene vor aduce o înbunătăţire binesimţită situaţiei actuale, căci în multe centre n'avem magistraţi în număr indestulitor.

Am arătat cum vor fi alcătuite comisiunile de examinare întrând în ele doi profesori universitari designaţi de facultăţile de drept doi profesori universitari sau magistraţi numiţi de guvern. Preşedenţia este atribuită prin lege prim preşedinţilor curţilor de apel din oraşele cu universităţi.

Termenul examenelor este cât se poate de apropriat şi cei ce voiesc să se prezinte în sesiunea de acum muncesc din zor pentru a se putea prezenta cât mai bine pregătiţi. Dar există oarecari temeri, care îi stânjenesc în munca lor. Până astăzi nu se ştie ce caracter vor avea aceste exemene. Regulamentul de punere în aplicare a legii a apărut dar nu a clarificat chestiunea aceasta. După modul de alcătuire a comisiunilor de examinare prevăzut de lege, examenele ar urma să fie mai mult teoretice, căci altă explicaţie nu se poate da cuvintelor „2 profesori universitari sau magistraţi numiţi de guvern", cari cu cei doi profesori designuaţi de universităţi vor forma comisiunile de examinare.

Dar tocmai lucrul acesta intrigează pe candidaţii la examnele magistraturii. Ei sunt eminamente oamenii practicei juridice şi din cauza marei extensiuni a materialului, precum şi a timpului relativ scurt, le este absolut imposibil să facă o aprofundere temeinică doctrinară a materialului din care vor da examen, mai ales că tot timpul au fost nevoiţi să facă serviciu.

*

Nu cunoaştem alcătuirea comisiunei de examinare ce va funcţiona pentru Ardeal în oraşul nostru, Atâta ştim că magistraţii au cerut întrarea în ea a doi magistraţi alături de cei doi profesori universitari.

Candidaţii la aceste examene mai cer, se procedeze faţă de ei, cum se face la examenele de avocaţi, care au un caracter aproape exclusiv practic. Un indiciu, spun ei, că leginitorul n-a voit să atribue examenelor un caracter doctrinar îl constitue faptul că probele în scris se fac în două ore, timp absolut insuficient pentru o desvoltare doctrinară serioasă.

Dl prof. N. Iorga şi chestiunea ungurească

„Când e vorba de chestiuni generale ale ungurimei nu pot trata cu cei ce nu sunt decât factori de vieaţă bisericească" — spune dl prof. N. Iorga

D. prof. N. *Iorga a făcut ziarului „Keleti Ujság" interesante declaraţii asupra chestiunei ungureşti din care o parte le am reprodus în numărul de eri.*

„Nu a-ţi avut prea mult noroc, — a spus dl N. Iorga. Conducătorul revoluţiei d-voastre a fost contele Károlyi, care o fi fiind el om de omenie şi de bunăcredinţă, dar — la fel cu aristocraţii români — suferă de-o paralizie internă.

Judecă bine, vede bine, este om plăcut, numai umbla nu poate şi devine incapabil când ar trebui să meargă şi să conducă. După el a venit un Béla Kun, apoi Horthy, amiralul nanfragiului. Toate acestea sunt pur ev-mediu, toată lumea o vede, numai d-voastră nu.

Pentru ce nu clădiţi? Pentru ce aşteptaţi totul de la o schimbare de ordin intern sau extern? Pentru ce nu înfiinţaţi biblioteci şi asociaţii?

Pentru ce nu mergeţi la sate?

Un popor talentat, simpatic, avântat şi harnic ar putea oare să se dovedească incapabil de a'şi scutura lanţurile robiei? Dacă a'şi fi primministru eu a'şi da muncei culturale maghiare acelaşi ajutor ca şi celei româneşti."

In altă ordine de idei dl prof. N. Iorga a deciarat:

„Vine dl Nagy Károly şi spune că ceiace dânsul cere pentru biserica sa este o cerere a ungurilor. Şi vin pe rând toate bisericile cari toate vreau să fie reprezentantele exclusive ale maghiarimei.

Lor le-aşi spune că atunci când e vorba de chestiunile generale ale ungurimei nu pot trata cu cei ce nu sunt decât factori de vieaţă bisericească.

Le dau tot ce li se cuvine dar politică nu pot face cu ei.

Pentru ce atâta tactică din partea ungurilor? Pentru ce nu caută ei între factorii români pe cei cu cari ar putea colabora cari merită încredere şi cari nu vreau nici să îi păcălească, nici să îi desnaţionalizeze.

Şi pentru ce vă mai ascundeţi şi azi în dosul instituţiilor medievale? Pentru ce ascultaţi de medievali? Nu vedeţi că armatura întregei lumii este din cele mai moderne?

Pentru ce nu începeţi clădirea unor temelii moderne a vieţii d-voastre minoritare?"

*

Semmificativele cuvinte ale d-lui profesor N. Iorga au făcut o adâncă impresie asupra factorilor politicei ungureşti din Ardeal. Intr'un număr viitor vom reproduce şi comentariile presei maghiare.

Reclama este sufletul comerţului

Ultime informaţii

— Mâine fiind sărbătoare, ziarul nostru va apare Sâmbătă la orele obişnuite.

— Înştiinţăm pe această cale că d. Gh. Chendi a încetat de a mai fi Administratorul ziarului nostru. Direcţiunea.

— Sâmbătă la 22 Noemvrie 1924 ora 9 a. m. se va celebra la biserica gr. cat. din Cluj parastasul pentru dr Iulian Pop fost primar al oraşului Cluj.

— In seria conferinţelor organizate de „Extensiunea Universitară" şi de „Astra" la Universitate, mâine, Vineri, la 21 Nov., ora 6 seara va vorbi profesorul dr Al. Borza despre „Parcuri naţionale şi rezerve ştiinţifice", însoţind conferinţa cu proiecţiuni luminoase.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— Ieri s'a deschis la Cluj adunarea medicilor din regiunea sanitară Cluj. Desbaterile au avut loc la prefectura judeţului, discutându-se chestiunea salarizării medicilor. Ei cer salarii mai urcate, în conformitate cu nevoile traiului.

— Toţi domnii făgărăşeni împreună cu familiile lor sunt rugaţi a lua parte la seara de cunoştinţă ce va avea loc Sâmbătă în 22 Noemvrie a. c. orele 8·30 seara în sala cea mică a restaurantului New York.

* ***Direcţiunea Cinematografului Select cu onoare aduce la cunoştinţă On. publicului că neputând obţine cu nici un preţ prelungirea seriei II. al filmului Nibelungi, partea doua va fi reprezintat numai în zilele de Joi 20, Vineri 21, Sâmbătă 22 şi Duminecă 23 Noemvrie prin urmare toată lumea să se grăbească a asista la reprezentarea ultimei serii în zilele aci pomenite, altfel va fi expusă se piarză aceasta ocazie.***

* **Avis.** Ori ce fel de traduceri din limba: engleză, germană şi maghiară în limba română, cu preţul cel mai avantagios traduce. A. C. Vartic Str. Gh. Barijiu 26. Şc. de cond. Technici. 3

*

* Se primesc ucenici pt. imediată angajare. La întreprindere Românească Electrotechnică şi Mecanică **Teodor Maior** Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

— *Concertul dnei Ana Voileanu, fiind amânat pentru o dată ulterioară, persoanelor cari au reţinut bilete, li se restitue sumele respective la librăria „Cartea Românească".*

— O delegaţie de studenţi medicinişti s'a prezentat ieri decanului facultăţii, cerând să fie opriţi de a intra în sălile de disecţie studenţii evrei, pentru tot timpul cât nu se vor furniza cadavre evreeşti. Studenţii au arătat că un student evreu a disecat timp de 2 săptămâni pe cadavre creştineşti, spunând că e ungur reformat. Decanul a promis că va lua măsuri pentru respectarea dispoziţiunilor în vigoare.

— Ieri un bărbat de vârsta mijlocie, îmbrăcat numai cu o cămaşă, a sărit în canalul Someşului. Identitatea nu i-a putut fi constatată. Fiind nebun a fost internat în clinica de psihiatrie.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

Concertul Ana Voileanu

Concertul dnei Ana Voileanu anunţat pentru dumineca viitoare se amână pentru o zi nedeterminată.

Excelenta pianistă suferă, din cauza abuzului de exerciţii, de sinovită profesională şi se află sub îngrijirea medicală a d-lui dr. Rădulescu, directorul spitalului de ortopedie.

Amânarea concertului dnei Ana Voileanu este o mare pierdere pentru acest început de sezon muzical, deschis atât de glorios prin vizitele cu cari au onorat oraşul nostru marele pianist Béla Bartók şi cântăreţii Grozăvescu şi Atanasiu.

Nădăjduim într'o grabnică însănătoşire, pentru a putea să completăm galeria neuitatelor seri ale interpreţilor de muzică pomeniţi în rândurile acestea, cu numele atât de reputat al dnei Ana Voileanu.

Raspanditi „Infratirea"

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 21 Noemvrie

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Seria II.

Răsbunarea Krimhildei si Comoara Nibelungilor

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.

In rolul principal:

HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Pirati Oceanului

O dramă pe mare în 6 acte. In rolul principal: *Dorothy Dalton şi Jacc Halt.*

CINEMA APOLLO

HARRY PIEL

Vicarul Satanei

Seria I.

Groaza întrupată

Dramă detectivă de aventuri. In rolul principal: *Harry Piel*

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Reprezentaţia de adio a dlui Grozăvescu, cu debutul dnei Rózsa Illi. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 134.

Vineri: IMBRĂŢIŞEAZĂMĂ (Premieră, Preţuri obişnuite. Abonament de premieră Nr. 19. Seria 135).

Sâmbătă matineu: FEMEIA TRIUMFĂTOARE (Premieră. Preţuri reduse. Seria 136).

Sâmbătă seara: IMBRĂŢIŞEAZĂMĂ (a 2-a oră. Abonament de zi Nr. 33. A. Seria 137).

Duminecă, orele 10 şi jumătate: CONCERTUL HEVESI acompaniat de orchestră. (Preţuri obişnuite. Seria 138).

Duminecă matineu: MOARA ROŞIE (a 15-a oară. Preţuri reduse. Seria 139).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢII (Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 140).

—

* **„Imbrăţişează-mă"** De mult de când nu a apărut pe scena teatrului o comedie franceză, publicul dornic după o astfel de seară, va fi pe deplin recompensat, căci Vineri seara se va reprezenta una dintre cele mai fine, picante comedii pline de o adevărată savoare, „Imbrăţişează-mă" de Tristan Bernard, care cu toată siguranţa, nu numai că va plăcea, dar se va menţine foarte mult pe afiş. Ansamblul depune o forţă nemai pomenită pentru a împrumuta acestei comedii întreg spiritul francez, prin care să i se asigure reuşita deplină.

* **„Cele trei graţii".** Duminecă seara se va reprezenta opereta devenită atât de populară, „Cele trei graţii", de astădată în afară de abonament.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Copiez cu maşina note de Drept. Tot acolo se poate învăţa dactilografia. Str. Muzeului 7.

Caut un subnotar şi un scriitor pe deplin versat în lucrările de contabilitate comunală şi agendele notariale. Postul să poate ocupa imediat. Primăria Sâniob, plasa: Secheihid jud. Bihor. 380

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-:

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1233 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 23 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
CLUJ 24 NOV 1924
4269

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 48
PE 6 LUNI 24
PE 1 LUNĂ 4
PE 1 AN pentru autorități . . . 600
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300

Marea serbare națională dela Oradea-Mare

— Desvelirea statuei M. Sale Regelui Ferdinand —

M. Sa. Regina și A. Sa Regală Principele Carol sunt ovaționați de popor

— Solemnitatea din Piața Unirei — Discursurile P. Sale Episcopului Roman Ciorogariu, Primarului Coriolan Bucico și generalului Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice — Banchetul: toastul dlui Ion I. C. Brătianu și răspunsul A. Sale Regae Principele Carol —

Oradea-Mare 21. — Frumosul și impunătorul oraș, care în vastele lui edificii, în vile cochete și în palate monumentale vorbește de muncă, de bună stare și avere, s'a înveșmântat în haine de serbătoare, așa cum se cuvine pentru marea zi a desvălirei statuei M. Sale Regelui Ferdinand și pentru primirea distinșilor oaspeți se participe la această solemnitate.

Străzile sunt împodobite cu steaguri și cu cunune de brazi, iar ferestrile și balcoanele sunt învăluite în somptuoase covoare.

In Piața Unirii, unde urmează să se săvârșească solemnitatea, tribunele publice, încă dela orele 9 de dimineață sunt înțesate de un imens public, zeci de mii de oameni, români localnici, români, din fostul vechiu Regat, și minoritarii așteaptă cu nerăbdare și emoție marea clipă.

In Piața Unirei, transformată în parc, monumentala statue ecvestră a Regelui Ferdinand, operă a sculptorului minoritar Cara, e învăluită într'un imens tricolor, prin care vântul să strecoară lăsând prelungi fiori,

Și ninge ... Fulgii de zăpadă să întețesc, roesc febril în aerul rece, zăpada învălue coperișurile caselor și tribunelor, să așează pe umerii zecilor de mii de asistenți, compacți, unul într'altul, ca ruine noui.

Trenul ministerial și trenul regal sunt în întâ ziere și de și e frig și ninge din belșug, nimeni nu se gândește să-și părăsească locul ocupat cu trudă.

Sosirea trenului ministerial

Trenul ministerial sosește la orele 10 și 40.

Din tren coboară domnii miniștrii: Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, I. G. Duca, ministrul de externe, Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, general Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, dr. C. Anghelescu, ministrul instrucției, N. N. Săveanu, ministrul sănătății publice, I. Inculeț, ministrul Basarabiei, A. G. Cipăianu, subsecretar de Stat.

Episcopii: P. S. Sa Visarion Puiu, episcop de Bălți, P. S. S. Ghenadie, episcop al Buzeului, P. S. Sa episcopul militar Iustin Teculescu.

Generalii Pressan și Petala.

Au mai sosit dnii deputați: Dârlea cu o delegație de 25 țărani din județul Arad, Eftimescu din Putna, Lupu din Vaslui, Lobonț din Sălaj și senator Stambuliu din Buzău, Duiliu Marcu arhitect din București, autorul planului parcului ce înconjoară monumentul, Bran, senator de Maramureș, Meruț, deputat de Bistrița-Năsăud, Bosie, secretarul dlui prim-ministru. Se mai aflau pe peron dnii deputați: col. A. Negulescu, dr. N. Zigre și D. Lascu.

Intru întimpinarea distinșilor oaspeți se aflau pe peron: general Meunier (cu doamna), președintele comisiei pentru delimitarea frontierei româno-ungară, cu care dl prim-ministru sen.-treține voios, apoi prefectul județului și prefectul poliției și șeful-inginer al orașului, șeful siguranței, primarul, Comănici, sub-directorul casei pădurilor, d-na Bucico, d-na Horvath, Corpul profesoral, Consiliul comunal, Comisia monumentului, magistrații, Academia de drept, ziariștii români și maghiari

Sosirea trenului regal

M. S. REGINA MARIA

Un fior de emoție trece prin asistența, nerbdătoare de pe peron: trenul regal înaintează lent majestos. Muzica Regimentului 5 Roșiori intonă „Imnul Regal", publicul se descoperă evlavios, apoi formidabile urale isbucnesc, cutremurând cu vibrațiile lor coperișul peronului, văzduhul, ecourile.

Din tren coboară M. Sa Regina și A. Sa Regală Principele moștenitor Carol, care sunt primiți de dnii miniștri.

Dl Coriolan Bucico. primarul orașului Oradea-Mare, urează bună-venire M. Sale Regina și Alteței Sale Principelui Carol, oferindu-le tradiționala pâine cu sare.

Dl Popovici, prefectul județului Bihor, conduce pe M. Sa Regina și pe Alteța Sa Principele Carol, prezentând pe șefii autorităților locale.

In sala de așteptare Inalții Oaspeți sunt întâmpinați de Societatea femeilor Române din localitate. Doamnele Popovici, Bucico și d șoara Popovici au prezintat Reginei buchete de albe crizanteme, rostind fiecare câte o scurtă cuvântare de binevenire.

M. Sa Regina se întreține cu fiecare cu grațioasa Sa amabilitate, împrăștiind divinul Său surâs de lumină și bunătate.

Pornirea cortegiului

După sfârșitul prezentărilor cortegiul s'a format în modul următor pornind către Piața Unirei.

1 automobil prefectul poliției. 1 escadron cavalerie; 1 automobil Mareșalul Curții; 1 automobil regal cu Regina și Principele Carol; 1 escadron de cavalerie; Damele de onoare; Aghiotanții regali; Dl Ministru președinte; Dl președinte al Corpurilor Legiuitoare; Dnii Miniștrii; Dnii Generali; Dl inspector al serviciului de siguranță; PP. SS. LL. Episcopul ortodox, unit, catolic, reformat, evanghelic, Rabinii.

Domnii parlamentari; Dnul prefect al județului; Dnii ofițeri superiori din garnizoană, cari vor veni cu trupele lor; Dl primar cu ajutoarele; Dl Prim-președinte al Curții de Apel cu Procurorul general și Președintele Tribunalului; Dl Șef-inspector școlar.

Pe tot parcursu imensul public a ovaționat cu delir trecea M. Sale Regina Maria și a Al. Sale Regele Principele Carol.

Dela gară până la Piața Unirei a fost o continuă și entusiastă vibrare de urale.

Solemnitatea din Piața Unirei

Automobilul regal intră în Piața Unirei: o formidabilă urare isbucnește din toate piepturile, din zecile de mii de asistenți.

M Sa Regina Maria, însoțită de A. Sa Regală Principele Carol, coboară surâzătoare din automobil. Nu știm prin ce dumnezeiască minune, prin ce grație divină, apriga ninsoare încetează și cerul să înflorească de o lumină plăpândă, delicată.

Se începe serviciul divin.

Oficiază sub un baldachin portativ, din fața statuei învăluită într'un imens tricolor al M. Sale Regelui Ferdinand, P. S. Sa Episcopul Roman Ciorogariu, încadrat între P. S. Sa Episcopul Visarion de la Bălți P. S. Sa Episcopul Iustinian Teculescu, înconjurați de protopopii și alți clerici.

Răspunsurile au fost date de corul școalei normale de băeți, de sub conducerea d-lui Gheorghe Bota, împreună cu corul liceului de fete „Doamna Oltea" de sub conducerea dlui director Voștinar, compus din 300 persoane și dirijat de maestrul Gheorghe Strat S'a cântat liturghia după Muzicescu.

Apoi imensul tricolor, care învălue monumentala statue ecvestră a M. Sale Regelui, cade în falduri largi la pământ, și majestoasa imagine a Eroului este salutată cu formidabile urale.

CUVÂNTĂRILE

Cuvântarea P. S. Sale Episcopului Roman Ciorogariu

Regele Ferdinand! și-a ridicat însuși monument neperitor: România-Mare, Intemeetorul României-Mari și a scris cu spada numele în cartea nemuririi.

Statuia, întocmai ca cea ridicată mai înainte adoratei noastre Regine, e omagiul acelora cari, acestor Suverani trimiși de Dumnezeu neamului românesc, le pot mulțumi libertatea. O grăitoare mărturie cât de mult prețuesc această libertate și cetățenie română, cât de adâncă este iubirea Suveranilor noștri în sufletul granței noastre.

Aceeace s'a împlinit din porunca vremurilor diriguite de mâna lui Dumnezeu, a trecut în conștiința acestui suflet de veghe, ca o credință în statornicia noului așezământ de stat. Statuiele aceste sunt simbolul credinței în veșnicia acestui așezământ.

Inchei sfințirea acestei statul cu acest credeu mărturisit de toată suflarea românească ca o dogmă de stat, implorând binecuvântarea Domnului asupra întemeetorilor României-Mari, Rege și Regină și asupra întregei Auguste case Domnitoare, Amin.

Majestate, Inălțată Doamnă Al. Regală!

Ridicată din inițiativa nobilă și patriotică a unui comitet, compus din bărbați însuflețiți pentru cauzele mari naționale, se înalță mândru, în mijlocul acestul parc, impozanta statue equestră a M. Sale Regelui Ferdinand I., pentru a vesti tuturor celor de față și viitori, recunoștința, gratitudinea noastră eternă și sentimentele noastre de nefățărită lolalitate, ce le simtim față de Acela, care prin înțelepciunea și vitejia Lui a realizat visul de mărire al românilor.

Statuia aceasta — turnată în bronz — așezată aici în această parte extremă la hotarele apusene ale României-Mari, în ținuturile legendarului Gelu și desvelită în mijlocul unei serbări mărete, va aminti pentru totdeauna domnia glorioasă a Majestăților Voastre, când prin jertfe uriașe de sânge a vitezei noastre Armate, ni-a fost dat să vedem împlinit visul și dorul nostru stămoșesc de a trăi uniți toți într'un singur stat, ce stă azi în fruntea popoarelor din Orientul Europei.

Consiliul și obștea acestui municipiu, pe care am distinsa onoare a-l reprezenta și care are negrăita fericire de a vedea înălțându-se falnic în centrul orașului acest simbol sfânt al unității naționale, a ținut, ca statuia Majestății Sale Regelui să fie împrejmuită de un parc monumental, care să fie o dovadă eclatantă a sentimentelor ei de iubire și lolalitate față de glorioasa noastră Dinastie, căreia îi datorăm înfăptuirea României-Mari între hotarele vechei Dacii.

Inălțată Doamnă, care în decursul luptelor pentru întregirea neamului nostru, V'ați coborât în mijlocul eroilor răniți și cu mâinile

Voastre prea graiioase, aţi oblojit, cu dragoaste, rănile vitejilor şi aţi alinat suferinţele martirilor, descinzând acum în mijlocul nostru împreună cu Alteţa Sa Regală suntem fericiţi de a Vă putea brezenta omagiile noastre cele mai profunde. Impreună cu sentimentele noastre de adâncă şi eternă recunoştinţă şi de sinceră loialitate, ce obştea acestui oraş Vă aduce prin mine, pentru prea Inalta Voastră prezenţă cu care ne-aţi onorat şi distins preagraţios, cu prilejul solemnităţii desvelirii acestui monument, făcând astfel, ca serbarea aceasta să fie neuitată şi să lase urme îndoit de neperitoare în inimile supuşilor M. Voastre, adânc recunoscători.

Aducem mulţumirile de profundă recunoştinţă, de admiraţiune şi de dragoste-ale obştei noastre viteazului şi gloriosului General Moşoiu, din a cărui iniţiativă patriotică s'a ridicat acest monument măreţ.

De asemenea mulţumim din adâncul inimii noastre înaltului nostru guvern spentru prijinul binevoitor ce ne-a dat, precum şi tuturor acelora cari prin munca sau obolul lor au contribuit la înfăptuirea acestei opere măreţe. In fine mulţunim oaspeţilor noştri, cari au binevolt a răspunde la apelul nostru venind din toate colţurile Ţării de a vedea bucuria noastră nemărginită, luând parte la această solemnitate în număr atât de impunător.

In calitatea mea de primar ai acestui oraş, luând în primire acest monument spre îngrijire şi pază declar solemn, că-l voiu păzi cu sfinţenie ca pe un tezaur scump al oraşului nostru şi ca pe unul dintre cele mai scumpe odoare ale naţiunei şi neamului nostru.

Discursul dlui ministru general Traian Moşoiu

Prea Inălţată Doamnă şi Regină!

Dl general TRAIAN MOŞOIU
ministrul Lucrărilor Publice

Sunt bucurii cutremurătoare, cari nu îngăduesc cuvintelor să se avânte înaripate şi să le trâmbiţeze ţăriilor, sunt bucurii cari îngreunează de sens vorbele şi le fac să cadă măsurate, dar profunde ca răsunetul bronzului.

Aşi vrea să pot grăi acum în rostul cumpănit al bătrânilor apologişti, celor cu inima plină, cu bucurii multe, cari gonesc îndoiala, căci sărbătorirea de azi a unei noi biruinţi a gândului de totdeauna al neamului acestuia, e afirmarea liniştită a profundei conştiinţe ce o avem despre tăria noastră.

Două milenii, frământând pământul cu sângele lui, şi-a păstrat neamul născut dintr'o jertfă, întreaga tiinţă a sa, asa după cum o primise dela legionarii purtători de acvile nebiruite şi dela asprul neam al codrilor. Două milenii a fost, în latul fericitei aşezări a lui Traian, luptă necurmată.

Şi iată că după un răgaz, în care zvonul febrii al muncei pentru aşezarea temeinicilor temelii ale ţărei era întrerupt de prevestiri de furtună, a venit ceasul învolburărei celei mari şi celei de pe urmă.

Pe întreaga întindere a pământului pustia războiului, dar din această Incleştare supremă, trebuia să se lămurească principiul care să călăuzească de aici înainte viaţa popoarelor.

Se cerea neamului strâns între Carpaţi şi Dunăre, purtător de steag împodobit cu acvile române, să întregească stăpânirea română farîmiţată de vremi.

Şi se cereau jertfe de nenumărate vieţi tinere, trecătoare, topite în eterna viaţă a patriei. Avea să fie aspră luptă, iar calea de biruinţă, însemnată cu trupuri voinice, oprite scurt în mersul lor înainte de glonţ sau de schije.

Dar pe fiecare din flăcăii oastei de cămăşi albe, îi ducea spre cetatea neamului nostru, pe care caută acum s'o recucerim, un gând care era crescut odată cu fiinţa lor, care trăia în ritmul precipitat al sângelui tânăr.

Insă tot avântul şi toată tăria erau întrupate în Acela pe care geniul cel prielnic al neamului ni-l, dăduse stăpânitor în anii hotărîtori.

El a fost cei dintâi în mersul scurt şi biruitor, pe drumuri de cucerire, tăiate altă dată de Romani, iar când s'a abătut asupra noastră valul restriştel, în ceasurile descumpănitoare de suflete. El a fost cel mai viteaz. El a fost cel mai statornic în credinţă, în biruinţă. Atunci am simţit cât de mult este al nostru, cât de mult suntem ai Lui.

S'au pregătit neamului nostru, în crunţii ani dinaintea desăvârşirei biruinţei, toate suferinţele pentru ca de pe coroana stăpânitorului să nu lipsească nici o strălucire.

Acum, semn ai veşniciei stăpânirii noastre, chipul biruitorului se înalţă la hotarul dinspre spus al ţărei sale, închegând în el credinţa ce o avem şi resfrângând asupra oraşului de graniţă o rază din incomparabila-i strălucite, care luminează întreg cuprinsul Ţărei.

Cei prin străduinţa, cărora s'a ridicat, ni-l încredinţează acum nouă celor de aici.

Priviţi chipul stăpânitorului de oameni, ca pe al zeului tutelar al cetăţei.

După terminarea discursurilor dlui general Tr. Moşoiu, ministrul lucrărilor publice, a prezintat M. Sale Regina, pe dl Cara, autorul statuei şi pe dl architect Duiliu Manciu.

Defilările

Apoi M. Sa Regina şi A. S. Regală Principele Moştenitor, însoţiţi de dnii miniştrii, reprezentanţii armatei şi reprezentanţii autorităţilor au trecut într'o tribună construită anume, de unde s'a primit defilarea cortegiilor etnice, a populaţiei satelor şi a armatei.

Au trecut frumoasele care, cu ţărănci şi ţărani, învestmântaţi în costume naţionale, chiuind şi jucând după datinele strămoşeşti ca în zilele de sărbătoare, au defilat cortegiile etnografice, cu nota lor de pitoresc, ca pagini de cronică, de idilă şi de basm batrânesc.

M. Sa Regina primea salutul lor, cu o adevărată bucurie, mulţumind voios şi răspunzând cu surâsuri salutului şi urărilor veselilor oaspeţi cari reconstituiau sub ochii iluminaţi ai M. Sale autentica viaţă a românismului, cu farmecul şi poezia ei.

Au defilat apoi zeci de mii de ţarani din satele din judeţ, exprimând bucuria zilei de mare sărbătoare naţională.

A urmat apoi defilarea trupelor din localitate în frunte cu generalii Danila Papp şi Petala. Şi pe când trupele se scurgeau în ritmul lor viril de epopee, soarele isbucnind din norii care acoperiseră dimineaţă, le acoperit cu aurul gloriei şi viitoarelor destinets rălucite.

Banchetul

După terminarea defilărilor, a urmat banchetul oferit de comună în vastul salon al Cercului Catolic.

Au participat la banchet M. Sa Regina, A. S. Regală Principele Moştenitor, domnii miniştrii reprezentanţii autorităţilor militare şi civile şi trei sute de invitaţi. S'au rostit două toasturi: dl Ion. I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de ministri a toastat pentru M. Sa Regele iar, A. Sa Regală Principele a răspuns în munele M. Sale Regelui.

Toastul dlui Ion I. C. Brătianu, preşedintele Consiliul de miniştri

DOAMNĂ,

Recunoştinţa n'a îngăduit neamului să aştepte pentru ca să slăvească pe Suveranii cari pe veci reprezintă cea mai strălucită epocă a istoriei noastre naţionale.

Dumnezeu şi-a ales omul care, în zilele hotărâtoare de atâta vreme adăstate, să simtă dorul veacurilor şi să întrupeze aspiraţiunile lor.

L'a ales şi i-a dat alături de Majestatea Voastră, spor de însufleţire în concepţii şi de puteri în luptă, mângâere în nevoi şi durere.

O ştim noi cari V am văzut în clipele îndrumătoare dela Bucureşti şi în tragicele împrejurări din Moldova, cei cari v am aclamat în meleagurile aci vecine, când le-aţi străbătut pentru prima oară, alături de Augustul Vostru soţ

Dl I. Brătianu
preşedintele Consiliului de miniştri

înfăptuire.

Să trăiţi Doamnă. Să trăiască Majestatea Sa Regele! Să trăiască Alteţa Sa Regală Principele Moştenitor şi întreaga Voastră Augustă Familie!

Răspunsul A. Sale Regale Carol Principele Moştenitor

Vă mulţumesc pentru cuvintele atât de frumoase pe cari le aţi rostit astăzi cu prilejul inaugurării statuei primului Rege al Românlei.

Sunt convins că cuvintele care le-aţi exprimai reprezintă gândul întregului popor al acestei ţări.

Inaugurăm astăzi în această cetate chipul turnat în bronz şi cioplit în piatră al primului Domn al Românlei întreg te. Cred că pe lângă simbolul ridicat Celui care în clipele cele magrele a ştiut să urmeze durerile şi suferinţele poporului Său, ca şi bucuriile lui, trecute ca aci lângă hotare să vedem o piatră de hotar care niciodată şi prin nici un chip nu va putea fi strămutat de aci.

Acest monument este simbolul statorniciei neamului nostru pe aceste plaiuri, este şi o chemare a unirei tuturor cetăţenilor în jurul simbolului pentru prapăşirea patriei noastre comune.

Telegrama trimisă M. Sale Regelui

Cu prilejul acestei mari serbări, a românismului domnii miniştri au trimis următoarea telegramă M. Sale:

In aceste clipe gândul nostru se îndreaptă către Majestatea Voastră, către tot ceeace prin dragoste şi înţelepciune a-Ţi făcut Sire pentru neamul nostru.

Statuia inaugurată astăzi la hotarele patriei întregite este o mărturie a recunoştinţei ce deapururea Poporul Românesc va păstra Aceluia sub a cărui ocărmuire s'au înfăptuit visurile sale seculare:

Ion I. C. Brătianu preşed. consiliului de Miniştri:

I. G. Duca ministru de externe.

General Moşoiu ministru de lucrări publibe.

Dr C. Anghelescu ministru de instrucţie.

Alexandru Lăpedatu ministru de culte.

N. N. Săveanu ministrul sănătăţei.

Inculeţ, ministrul Basarabiei.

Cipăianu, subsecretar de Stat al Domenii.

După banchet M. Sa Regina şi A. Sa Regală Principele Moştenitor, însoţiţi de dnii miniştri, de reprezentanţii autorităţilor militare şi civile au participat la inaugurarea institutului societăţii Principele Mircea, unde s'a oficiat un serviciu divin, iar dna prezidentă a societăţii a rostit un discurs omagial.

Monumentul M. S. Regelui Ferdinand la Oradea-Mare

Congresul medicilor din regiunea Cluj

Ce cer medicii județeni, orășenești, de spital și de circumscripție rurală. — Reducerea lucrărilor de birou. — Subordonarea față de autoritățile administrative. — Repararea clădirilor de spitale. — Complectarea aranjamentului și a rufăriei spitalelor. — Prea multe formalități la primirea bolnavilor în spital. — Salariile medicilor. — Deplasările

Răspunsul domnului N. Săveanu, ministrul sănătății publice

Anunțam în numărul trecut că Joi a sosit în localitate dl N. Săveanu, ministrul sănătății publice, pentru a lua parte la congresul medicilor din regiunea Cluj. In prezența dlui ministru Săveanu și a dlui secretar general prof. Gane, congresul a fost deschis în sala cea mică a prefecturii județului de către dnul Titu Ionescu, directorul regiunii sanitară Cluj, care după câteva cuvinte de salut, adresate dlui ministru, schițează un plan pentru înființarea unei case a medicilor din Ardeal.

După aceasta fotoliul prezidențial este ocupat de dl dr. Colcer, medic practician în Baia-Mare, urmând ca fiecare categorie de medici să-și expună revendicările formulate în cursul consfătuirilor din ziua premergătoare.

Iată în cele ce urmează un rezumat al cererilor și propunerilor rostite.

Revendicările medicilor județeni

Medicii județeni propun în primul rând o reducere a lucrărilor de birou, pe care sunt obligați să le facă. Li se cer fel de fel de statistici și rapoarte, ce necesită o muncă foarte meticuloasă, nepot ivită pentru medici. Pentru îndeplinirea acestor lucrări ar trebui să fie numit personal suficient de birou. Altminteri medicii județeni nu pot să și facă datoria lor de medici. Deasemeni e absolut necesar, ca medicii județeni să aibă câte un automobil în fiecare centru de județ, pentru a se putea deplasa cu ușurință.

In privința salariilor medicii cer să fie echivalați cu magistrați, deoarece venitele lor din practica particulară sunt reduse din cauza agendelor oficioase foarte numeroase, iar cu privire la pensionări propun să înceteze până ce nu va fi votată noua lege a pensiilor.

Ce cer medicii orășenești

In numele acestei categorii de medici vorbește dl Fodor, medicul șef al orașului Cluj. D-sa începe prin a arăta mulțimea agendelor oficiale ale medicilor orășenești.

In ceeace privește tratarea gratuită a pacienților săraci, d-sa e de părere ca pe viitor categoria săracilor să fie restrânsă la cei înscriși în listele săracilor. Medicii orășenești trebue să se ocupe de izolarea tuberculoșilor și altor bolnavi cu boale infecțioase, dar n'au localuri corăspunzătoare în vederea acestui scop. Deasemeni întâmpină greutăți mari la internarea alienaților, spitalele existente fiind neîncăpătoare pentru numărul mare de alienați. Au numeroase agende de birou pentru care cer personal auxiliar. Salariile actuale să fie urcate, fiind egalate cel puțin cu ale medicilor de circumscripții rurale. La intervale nu prea mari să se organizeze cursuri medicale, pentruca medicii să fie puși în curent cu nouile descoperiri din domeniul medicinei. Medicii orășenești să fie împroprietăriți cu loturi de case. Să fie simpliticate lucrările statistice în uz astăzi și să se aplice medicilor dispozițiunile de avansare pe loc în vigoare cu privire la magistrați.

Nevoile spitalelor și medicilor de spitale

Dl dr Ilea din Sighetul-Marmației arată halul în care au ajuns aproape toate edificiile spitalelor din Ardeal. Trebue să li se facă în cel mai scurt timp reparații radicale, pentrucă altfel se ruinează. In al doilea rând spitalele au nevoe de-o complectare a aranjamentului, instalației și rufăriei, prevăzându-se în bugetele din anii următori sumele necesare pentru sporirea și deparizitarea anuală a încăperilor. Cota alimentară pentru bolnavi de 15 lei la zi și 12 pentru personal este insuficientă în împrejurările de astăzi. Aprovizionarea cu combustibil să se facă în măsura cubajului încăperilor, iar pentru bucătării să se dea lemn sau cărbuni după trebuință.

Medicii de spitale mai cer să fie înlăturate actualele formalități greoaie de primire în spitale a bolnavilor. Spitalele să fie împroprietărite cu terene de cultură pentruca aprovizionarea cu alimente să poată fi făcută în condițiuni mai avantajoase. Medicilor și personalului din spitale să li se asigure o situație materială în conformitate cu rolul și calificația lor. Aranjarea situației medicilor secundari de spital. Să se pună în practică dispozițiunile legii pontru crearea spitalelor de epidemii.

Alături de aceste revendicări comune tuturor spitalelor, casele de alienați au unele specifice ale lor.

Dealtfel asistența alienaților este destul de desvoltată la noi în țară în comparație cu străinătea. Dintre cei 34.000 alienați, câți există în țară, 5 mii sunt internați în spitale existente. Se impune înființarea pe lângă fiecare spital a unei secțiuni de alienați. Infiermierii și medicii alienești să fie retribuiți în conformitate cu osteneala muncii grele îndeplinită de ei.

Memoriul medicilor de circumscripții rurale

Urmează la cuvânt dl Grapini (Ciucea) care citește memoriul medicilor de circumsripții rurale, pe care îl publicăm în întregime, dată fiind importanța lui.

Dle Ministru,

Din încredințarea medicilor de circumscripții rurale, aparținători Reg. XI. Sanitară cu onoare vă înaintez următoarale cereri, și doliante:

1. Noi medicii de circumscripții rurale luptăm cu cele mai mari greutăți în ce privește transportarea în comunele aparținătoare circumscripțiilor noastre. Mijloacele necesare pentru deplasări ne lipsesc. Diurnele sunt așa de mici în cât ne este cu neputință să mai putem face față cheltuielilor survenite din cauza aceasta. Vă rugăm să ni se dea cai din hergheliile Statului și 5 hectare de pământ fiecărui medic. Totodată cerem mărirea diurnelor în măsura scumpetei actuale.

2. Statutul funcționarilor de Stat prevede bani de chirie sau locuință în natură pentru fieștecare funcționar. Noi medicii de circumscripție rurală nu primim aceasta. Pensiunele nu sunt stabilite, așa că după o muncă de zeci de ani situația noastră și a familiilor noastre nu ne este asigurată. Gradațiile nu le primim. In anul 1922, din 1 Mai unii am primit gradații până la 1. Septemvrie 1922, la care dată însă și cele primite ne-au fost reținute din salarul de bază. De atunci nu le mai primim.

3. Diurnele fixe și mobile nu le-am primit dela 1. Decemvrie 1922, până la 1 Aprilie 1923. Vă rugăm să ni se plătească sau să fie reținute în impozite către Stat.

4. Având în vedere lucrurile imense de birou vă rugăm să numiți agenți sanitari sau secretari pe lângă toate circumscripțiile rurale și circumscripțiile să fie provăzute cu imprimatele necesare.

5. Să fie suficientă subscrierea medicilor la dresarea proceselor verbale în cazuri de contravenții.

6. Să se plătească atâtea deplasări în cazuri de epidemii sau alte cazuri grave, câte s'au făcut de fapt. Până în prezent nu s'au satisfăcut acestea.

7. Să se înmulțească numărul moașelor de circumscripții și să fie provăzută fiecare circumscripție cu o etuvă de desinfectat și un desinfector pentru combaterea boalelor epidemico-contagioase.

8. Legea autorizează pe primari cu îndeplinirea vizitei morților. Vă rugăm să binevoiți a înființa cursuri speciale pentru necroscopi.

9. Leafa și spesele de transport le primim cu întârzieri de 3—5 luni. Rugăm să ni se plătească acestea regulat între 20—30 a fiecărei luni.

10. Suntem îngreunați cu facerea și cu compunerea multor tabele statistice inutile. Reproducem datele dintr'o statistică în alta. Toate acestea s'ar putea face într'o singură statistică lunară sau anuală. Ba suntem siliți a întocmi tabele statistice și de acelea, care le înaintează primarii, secretarii comunelor și oficiile statistice.

11. Fiecare comună are 8—10 cârciume. Ar fi consult să se înființeze în locul acestora infermerii stabile pe spesele comunelor sau statului reducându-se bine numărul cârciumelor.

12. De către forurile superioare suntem tratați cu neîncredere, la dresarea oricărui act, tabelă statistică, proces-verbal, suntem siliți a ne adresa primăriilor, juraților sau jandarmilor din comune să adevereasca prin subscrierea lor, sau în multe cazuri neștiind primarii scrie prin punerea degetului — actul sau procesul verbal făcut de noi. Medicul de circumscripție are puterea să dreseze acte medico-legale sau alte acte oficioase subscrise numai de el, și este absurd ca el să nu poată dresa cu valabilitate un act statistic sau un proces verbal, pentru a ridica diurna lui atât de mică sau pentru a face o tabelă statistică.

13. In fine vă rugăm ca medicii să nu fie pedepsiți pentru orice act mic sau greșeală de adaugere în tabelele statistice, ori cauze neadevărate cu detragerea lefei dela 10—30 zile, fără a fi interogați și trecuți prin comisia disciplinară.

Domnule Ministru! Acestea sunt pe scurt cererile și dolean-țele medicilor de circumscripție rurală din Reg. XI. San.

Vă rugăm cu insistență să binevoiți a le de ascultare.

Urmează conferința dlui profesor universitar Botez despre „Boalele sociale".

Răspunsul dlui N. Săveanu, ministrul sănătății publice

Luând apoi cuvântul d. N. Săveanu ministrul sănătății publice, răspunde rând pe rând la toate propunerile și cererile formulate de vorbitori.

D sa promite că se va năzui ca în viitor medicii să fie scutiți de îndeplinirea prea multor agende de birou, pentru a se putea dedica chemării lor de medici. Ministerul face în limita posibilităților toate sforțările pentru a satisface revendicările corpului medical, dar oricât de mare ar fi sacrificiul statului, multiplele nevoi ale sănătății publice, e greu să fie acoperite numai de către stat. Comunele și județele trbue să-și facă și ele datoria. Lor le revine cel puțin în parte susținerea spitalelor.

In privința salarilor medicii nu vor fi nedreptățiți, ci vor primi retribuțiuni în conformitate cu calificația și vechimea lor. Deascineni a dispus să nu se mai facă nici o pensionare până ce nu va fi volată legea pensiilor.

Trecând la chestiunea examenelor de limba română cerute medicilor minoritari, d. ministru arată necesitatea lor și promite că va mai aproba o sesiune.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 23 Noemvrie

CINEMA SELECT

Nibelungii!

Seria II.

Răsbunarea Krimhildei si Comoara Nibelungilor

Poemul eroic german cu renume mondial pe film.

In rolul principal:

HANNA RALPH
PAUL RICHTER

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Pirati Oceanului

O dramă pe mare în 6 acte.
In rolul principal: *Dorothy Dalton și Jacc Halt.*

CINEMA APOLLO

HARRY PIEL

Vicarul Satanei

Seria I.

Groaza întrupată

Dramă detectivă de aventuri.
In rolul principal: *Harry Piel*

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Reclama este sufletul comerțului

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16

Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamnă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu prețurile cele mai reduse!

56 II

Procesul fraudelor Danielescu

Interesante discuţii juridice. Ascultarea de noui martori. Părerea medicilor experţi. Amânarea dezbaterii

Dezbaterea de Miercuri a procesului Danielescu a fost de-un interes deosebit în urma discuţiilor de ordin juridic dintre avocaţi.

Imediat după deschiderea şedinţei d. dr Ioan Suciu, decanul baroului avocaţial local şi avocat al Statului, arată că după închiderea desbaterii trecute a fost insultat de acuzat pe coridorul tribunalului, în timp ce era escortat în arestul parchetului. Danielescu recunoaşte că a rostit cuvinte de insultă la adresa dlui dr Ioan Suciu, dar spune că a făcut aceasta pentru a se apăra faţă de d. dr Ioan Suciu, care l-a înjurat pentrucă, schimbase câteva cuvinte cu soţia sa.

D. avocat Valer Roman, apărătorul acuzatului, stăruie apoi asupra chestiunii, dacă Danielescu putea sau nu să schimbe câteva vorbe cu soţia sa, concludând că prin aceasta n a încălcat normele de procedură, întrucât a fost deja interogat. După aceasta preşedintele admonestează pe acuzat pentru incidentul cu d. Ioan Suciu.

*

Urmează ascultarea surorei lui Danielescu, care recunoaşte că a primit dela fratele ei în împrumut suma de 200 mii lei, dar nu cunoaştea proveniența banilor.

Dl dr. Ioan Suciu, cere să se constate dacă consemnările banilor din cassă erau false sau nu. Apărătorul respinge această întrebare spunând că numai procurorul avea dreptul s'o pună, această împrejurare neinfluinţând deloc chestiunea despăgubirilor datorite fiscului, reprezentat de d. Suciu. Apărătorul statului răspunde că s'a văzut nevoit să pună această întrebare pentru simplul motiv că procurorul o trecuse cu vederea.

*

Dnii Laurenţiu Maxim, consilier financiar şi Victor Mureşanu, subdirector în Casa de depuneri, confirmă afirmaţiunile lui Danielescu de-a se fi plâns lor că nu mai poate conduce casseria.

Bucătăreasa lui Danielescu, o femee tânără şi vioaie, numită Suzana Incze, spune că în medie Danielescu nu cheltuia mai mult de patru mii lei pentru trebuinţele casei. Şi aminteşte că mobilierul acuzatului a fost cumpărat înainte ca Danielescu să fi preluat conducerea casseriei.

D. Ujvárosi, judecător, ascultat ca martor, arată că îndată descoperirea fraudelor a venit la dânsul avocatul Lusztig, pentru a-i ieşe părerea. N'a facut altceva, decât a aderat la cele spuse de dl Lusztig ca opiniune a dlui Camil Negrea, profesor universitar şi avocat.

*

Urmează ascultarea medicilor experţi. D. prolesor universitar Iuliu Haţieganu îşi exprimă convingerea că dacă tratamentul acuzatului mai întârzia numai o singură zi infecţia devenea mortală. Dl. dr. Nicolae Pop prezintă un aparat prin care se poate dovedi oacă Danielescu este stângaci sau nu. această împrejurare fiind de mare importanţă la stabilirea dacă acuzatul a avut într'adevăr intenţiunea să se sinucidă. Se face apoi proba cu aparatul, iar rezultutul este că Danielescu nu i stângaci.

Procurorul cere acurzatului să răspundă la întrebarea dacă a mai fost condamnat pentru fraude. Acesta recunoaşte că numai datorită amnestici n'a stat închis trei luni, pentru nişte nereguli comise ca secretar comunal.

*

Ultimul martor ascultat ieri a fost dl dr. Hirsch Elemér, cunoscutul sportsman din clubul Universitatea, care recunoaşte că a împrumutat dela Danielescu suma de 180,000 lei cu o dobândă de 24 procente. Banii au fost restituiţi Statului.

Tribunalul amână apoi dezbaterea pe Marţia viitoare.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Caut un subnotar şi un scriitor pe deplin versat în lucrările de contabilitate comunală şi agendele notariale. Postul să poate ocupa imediat. Primăria Sâniob, plasa: Secheihid jud. Bihor. 380

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană" Cluj, Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centrale şi la Alba-Iulia, Piaţa Mihail Viteazul. D 294

Pianino de vânzare strada Tudor Vladimirescu 2, etaj I·

*** Publicaţie de licitaţie.** No. 1700—1924. Banca Generală a Ţării Româneşti S. A. Sucursala Cluj va vinde prin licitaţie în baza art. 306 Cod. Com. cu asistenţa noastră în detrimentul firmei debitoare: aţă, mătase, bumbac, ciorapi, nasturi şi diferite textile în preţul de strigare de 1,400.000 Lei. Licitaţia se va ţine la 26 Noemvrie 1924 ora 3 postmeridian în Cluj, în Magazia băncii, Strada Londrei 29 şi marfa su va vinde în caz de nevoie şi sub preţul de strigăre. Amatorii vor depune 10% vadiu. Cumpărătorul are să achite imediat preţul de cumpărare plus 2% taxa şi impozit. Condiţiunile detailate de licitaţie se pot vedea la subsemnatul notar public. Cluj, la 21 Noemvrie 1924. Dr. Ioan Cosma, notar public. D 386

IN ARAD

Bucătăr'e cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află

La 375

PALKOVITS

visavis de Primărie

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat şi că servim la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar spectal, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Ultime informaţii

— Înştiinţăm pe această cale că d. Gh. Chendi a încetat de a mai fi Administratorul ziarului nostru. Direcţiunea.

— Aprovizionarea cu lemne a oraşului Cluj este asigurată zilnic sosesc noui transporturi.

— Mâine la orele 10 jumătate dimineaţa, va avea loc la Teatrul Maghiar, concertul de piano şi orhestră al dnei Hevesi Piroska.

— In ziua de 15 l. c. am pierdut portmoneul Cal. Reg. Ferdinand în care erau carnetul de călătorie şi alte acte fără valoare, aflătorul să predea la poşta centrală în schimbul unei frumoase remuneraţii.

— Conflictul dintre muncitorii şi patronii brutari din Cluj, supus arbitrajului dlui primar Utalea n'a putut fi aplanat.

— Tribunalul local a condamnat ieri pe individul Francise Vince la 2 luni închisoare. pentrucă a furat din locuinţa doctorului Odiseu Apostol un palton.

— Tratativele conduse de inspectoratul muncii din Cluj între muncitorii fabricei de giuvaeruri şi patroni n'au dus la rezultat.

— Astăzi s'au reîntors în localitate dnii primar Utalea şi consilier orăşenesc Aurel Moga, venind din Oradea-mare dela serbări.

— In ziua de 30 Noemvrie se vor distribui la primăria locală dipl me câştigătorilor de premii la concursul de vitrine, aranjat cu prilejul târgului de mostre.

D. dr. I. Mateiu, deputat un distins colaborator al „Infrăţirei" a deschis birou avocaţial în Bucureşti, Parcul Cornescu Str. C. N. 15

— De ieri nu se mai găsesc în localitate ţigări, ţigarete şi tutun. La vestea scumpirei, articolele monopolizate au dispărut de pe piaţă.

*** Aviz.** Subsemnatul, pierzând Livretul şi Adeverinţa despre aranjarea situaţiei militare eliberate la 12 Sept. 1921 de Cercul de recrutare Cluj şi Buletinul de identitate le declar de nule şi fără valoare în mâna oricui s'ar găsi. **Vedean Nicolae.**

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţ'a ziarului.

— In zilele de 26 şi 27 Nov. se va reprezenta la Teatrul Naţional piesele: Shylock şi Ţăranul Baron, în frunte cu marele artist Ion Brezeanu, care a creat şi în aceste piese roluri ce l prin în fruntea marilor artişti.

*** Avis.** Ori ce fel de traduceri din limba: engleză, germană şi maghiară în limba română, cu preţul cel mai avantagios traduce. A. C. Vartic Str. Gh. Barițiu 26. Şc. de cond. Technici. 3

LEMNE DE FOC!

R. M. de prima calitate stânjeni ori tăiate cu preţul cel mai **avantajos** vinde pentru comercianţi şi consumatori şi transportă la domiciliu D 295

Stăruinţa Românească S. A.

Secţia de lemne. Cluj, Piaţa Unirei 20. 329. Telefon 804.

*** Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

Repertoriul Teatrului National

Duminecă 23 Noemvrie „Un Erou"
Marţi, 25 Nov. reluare. „Srigoii".
Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege".
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag".
Marţi, 2 Dec. premieră „Plicul"
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".

La 26 şi 27 Noemvrie vor avea loc reprezentaţile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

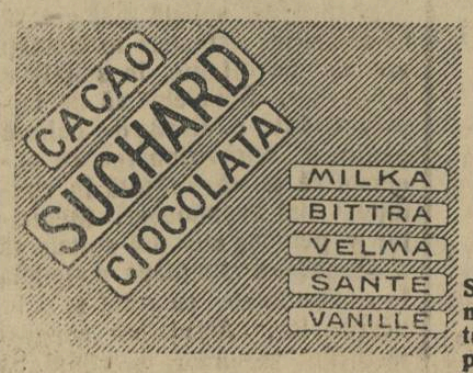

Se găseşte în fiece drogherie, far macie şi prăvălii similare. E veri tabilă această gumă numai dac poartă marca „OLLA". 35

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona".
Lloyd-Exp. 34 *Arad, Strada Colonel Paulian N*

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şliruirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de gezmuri şi întreprindere de pus geamuri. Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul V. Nr. 1234 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Marți 25 Noemvrie 1924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 600 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 1000 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. 4904
5 NOV. 924

DISCUȚIA LA MESAJ

MARELE DISCURS AL D-LUI I. G. DUCA

MINISTRUL DE EXTERNE

Opera constructivă a partidului liberal. O amănunțită analiză a situației politice. Activitatea guvernului pentru consolidarea creditului și prestigiului țărei

Cu prilejul discuției la Mesaj care a avut loc la Senat, dl I. G. Duca ministrul de externe a făcut următorul grandios expozeu, pe care îl dăm cititorilor noștri după note stenografice.

D-lor Senatori

Când acum un an am avut onoarea să vorbesc la discuțiunea Mesajului vă spuneam că, ceeace caracteriza situațiunea opoziției și a noastră era că opoziția se ceartă și că guvernul clădește.

Dl N. Costăkescu: Și astăzi opoziția clădește și guvernul se ceartă.

Dl I. G. Duca, ministru de externe: Die Costăkescu, voiți să întrerupeți la fiecare frază? Eu primesc și acest fel de discuțiune.

Dl N. Costăkescu: Nu voi întrerupe decât numai când veți spune lucruri ca acestea.

Dl I. G. Duca, ministru de externe: Die Costăkescu vă previn că veți auzi lucruri și mai usturătoare pentru partidul dvoastră decât acesta.

A trecut un an și se cuvine ca astăzi, recapitulând activitatea noastră în decursul acestui restimp, să examinăm din nou cari sunt pozițiunile noastre respective. Mă grăbesc să spun că, după părerea mea, acest an a dovedit un singur lucru: că opoziția s'a certat și mai tare și că guvernul a clădit și mai mult (aplauze).

Opoziția se ceartă. Noi clădim

Și acum dați-mi voe să vă dovedesc aceste două afirmațiuni.

Opoziția s'a certat și mai tare. Nu aș vrea să supăr prea mult pe dl Costăkescu fiindcă constat dela început că dsa este astăzi cam irascibil; dar nu este mai puțin adevărat că va trebui să convină și dlui, cu acel spirit de obiectivitate de care a dat adeseori dovadă, că anul acesta va rămâne în analele opoziției ca anul pertractărilor neîntrerupete și al înțelegerilor nereușite. (Aplauze).

Dar n'aș vrea să insist prea mult asupra acestei situațiuni triste a opoziției, pentru două motive: în primul rând pentru că această situațiune a opoziției nu poate să bucure pe nici un bun român.

Nu poate să bucure pe nici unul din cei ce se preocupă de desvoltarea de mâine a țării, această stare de complectă neputință, de veșnică și stranie frământare, în care opozițiunile se prezintă în țara noastră.

Nu vreau s'o fac și din alt punct de vedere, pentru o considerațiune personală, dacă vreți, și anume că nu-mi place mie să insist prea mult asupra nenorocirilor altora.

De aceia aș vrea în treacât în câteva cuvinte numai să schițez situațiunea fiecăruia dintre partidele de opoziție. Și atunci îmi veți da voie să spun că pe țărăniști sunt mai mult dispus să-i scuz de cât să-i acuz; pe averescani sunt mai mult dispus să-i admir, pe iorghiști sunt mai mult dispus să-i fericesc, și pe partidul național ardelenesc cu toată buna mea voință, nu pot decât să-l compătimesc! (Aplauze).

Pe țărăniști îi scuz

Pe țărăniști, dece îi scuz mai mult, decât îi acuz? Fiindcă vedeți, domnilor, este ceva tragic la urma urmei în situațiunea acestui partid. Acest partid pretinde să represinte interesele unei clase, ale clasei țărănești. Și persoanele cari vorbesc, sau vor să vorbească în numele acelei clase, represintă din aspirațiuni diametral opuse ca acele ale masei pe care vor s'o represinte.

(Aprobări).

Țărănimea noastră, o știe toată lumea, este creștină, este conservatoare. Persoanele care vor s'o reprezinte sau care cred că o reprezintă sunt anticlericale antimonarhice cu reserve internaționale, și aproape bolșevisante. Și astfel vă explicați acest fenomen al neînțelegirilor care tot mai mult se observă între massa țărănească și conducătorii ei. Dacă pe lângă toate acestea, mai adăugați că acești conducători sunt obligați să și croiască un drum în viața noastră politică în desacord cu masa pe care o reprezintă, și târând la picioarele lor trei ghiulele, din care una singură ar fi suficientă pentru a compromite un partid veți vedea că numai ușoară nu le este sarcina.

Prima ghiulea e temperamentul d-rului Lupu, a doua ghiulea e perspicacitatea domnului Mihalache iar a treia e trecutul domnului Stere! (Aplauze puternice). Și în fine când se mai cere încă acestui partid, cu aceste trei ghiulele la picioarele lui, să mai și umble, „ridică-te Lazăr și mergi" și să meargă în dâra luminoasă a soarelui roșu dela Moscova, recunoașteți că am dreptate când spun că mai mult scuz acest partid, decât trebue să-l acuz! (Ilaritate).

Pe Averescani îi admir

Pe averescani, spuneam că sunt dispus mai mult să-i admir. Într'adevăr iată un partid care nu are doctrină, un partid care s'a rezimat pe popularitatea unui om și pe pumnul altui om. (Ilaritate). Doctrină nefiind, n'a putut, să se creieze. Popularitatea unui om a mers descrescând, unii zic chiar, că a dispărut, iar pumnul, s'a mutat în alt

Dl I. Gh. Duca
ministru de Externe

lagăr! (Ilaritate). Și cu toate aceste condițiuni defavorabile, să trăești în perfecta seninătate de suflet a omului, care vede înaintea ochilor săi numai un viitor strălucit, pentru mine aceasta este o stare de spirit, care îmi provoacă o adâncă admirație. (Aplauze).

Pe Iorghiști îi fericesc

Pe Iorghiști îi fericesc. Da domnilor. Pe de o parte era un grup de ideologi, care au crezut, că pot, grupați în jurul unui om, de o mare valoare științifică, să joace un rol de căpetenie în viața politică a acestei țări. Nu au fost însă în stare, pentru cauze pe cari nu am a le maxima aci, să creieze o adevărată organizațiune politică, care să se întindă în tot cuprinsul țării.

Pe de altă parte era un grup de oportuniști politici, care au fost întâiu, înainte de războiu, în partidul-conservator, și care, alături de Nicolae Filipescu, au luptat cu o îndârjire deosebită împotriva votului obștesc și a exproprierii.

Pe urmă acest grup de oportuniști a tras la hanul dlui general Averescu și acolo cuprinși de o criză de democrație acută au devenit în materie de sufragiu universal apărătorii cei mai înfocați, ba chiar ziceau ei singurii lui autori autentici, iar în materie de expropriere, nemulțumiți de opera partidului liberal autorii celei de a doua expropriere.

Mai târziu, pentru cauze pe care iarăși, n'am a le examina aci, acest grup de oportuniști a trebuit să și caute un alt adăpost politic și a ajuns la dl Iorga. Pentru că am vorbit de Nicu Filipescu, dați-mi voe în treacât să vă reamintesc o vorbă frumoasă, pe care a spus'o odată și care se aplică de minune acestor oportuniști: „sunt convins că nu știu nici ei încă, unde au să însereze până în cele din urmă". (Aplauze).

Și astfel aceste două grupări, a oportuniștilor și a ideologilor, au crezut că împreunându-se, vor putea să fie mai puternice decât erau. Au uitat însă că sunt uniri care mai mult slăbesc decât întăresc.

Într'adevăr, cine observă, frământările, care sunt astăzi în această grupare, poate să se convingă că o atare unire între două mentalități care nu se pot împreuna, n'a făcut decât să slăbească și pe unii și pe cei lalți.

Și cu toate acestea acest partid arată și el o perfectă seninătate de suflet, este convins că viitorul este al lui și în această stare de fericire în care se află, nu vreau să viu eu cu o notă discordantă. (Aplauze.)

Pe ardeleni îi compătimesc

Pe ardeleni, domnilor, vă spuneam că cu toată bunăvoința mea nu pot decât să i compătimesc.

Voci: Partidul Național.

D. I. G. Duca, ministrul afacerilor străine: Da partidul național ardelenesc.

Partidul național ardelenesc avea o ambițiune în viața noastră publică: A voit să absoarbă întrânsul organizațiile politice existente până astăzi în țara noastră și a încercat rând pe rând cu diferite formațiuni politice acest proces de absorbțiune. A muncit, a pertractat, s'a svârcolit cinci ani de zile. Rezultatul e că este amenințat el însuși de o criză de dezagregare în propriul său sân.

Ce poate să fie, domnilor, mai trist pentru un partid, decât aceeas ă situațiune, când ai vrut să absorbi pe alții, să vezi că începi să te descompui tu singur și în aceste condițiuni împreună cu mine sunt sigur că veți compătimi din adâncul sufletului d-voastră norocirea ce a dat peste frații noștri ardeleni din partidul național. (Aplauze).

Politica constructivă

Și acum, când ați văzut, care este situațiunea partidelor de opoziție, când vă reamintiți toate episoadele din anul din urmă, cum au pertractat, cum au anunțat fuziuni, care s'au desfăcut a doua zi, altele, care n'au putut să ia naștere chiar atunci când erau deja anunțate oficial, când vă reamintiți toate acestea, vă rog să le puneți față în față cu opera noastră.

Noi în timpul acesta am clădit tot mai mult și fiindcă dl Costăkescu părea să ia în derâdere acest cuvânt, am să-l justific. Voi începe cu finanțele publice.

În ce situație am găsit noi finanțele țărei acum trei ani?

Trei probleme grele avea de rezolvat ministrul finanțelor: În primul rând situațiunea bugetară a statului: De fapt nu aveam buget, aveam o întocmire bugetară deficitară, care tăcea că nici nu puteai să stabilești exact, cari pot să fie veniturile și cari trebue să fie cheltuelile României Mari.

Acest deficit se accentuase așa de mult, în ultima vreme încât erau persoane competente, care credeau că este imposibil ca înainte de cinci, șase ani să reajungem la echilibrarea bugetului nostru.

A doua probl mă pe care o aveam de rezolvat: O datorie flotantă externă de mai multe miliarde franci aur, care circulau sub forma de bonuri de tezaur protestate, aproape în toate orașele din Europa, care ajunseseră să se vândă la mezat, nu prin bursele din lumea, întreagă dar prin cafenelele din Occident.

Și a treia problemă: o datorie flotantă internă, foarte mare, al cărei sold, nici nu era bine stabilit și apăsa greu atât asupra finanțelor cât și asupra creditului nostru. În fiecare zi apăreau noui conturi neplătite, noui ordonanțe neachitate, casa statului era goală nici macar lefurile funcționarilor nu se mai puteau plăti! Iată situațiunea financiară pe care am moștenit'o de la acei, cari, ca dl Vasiliu și Irimescu, ne vorbeau mai dăunăzi de pașapoarte și criză morală.

Dl I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri: Să-mi dați voie să vă spun că, toată expunerea colegului nostru este dreaptă și precisă, dar eu cred că era destul să spuie că, ceea ce era de lipsă în moștenirea pe care am primit'o era creditul

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1.)

moral al statului nostru! (Aplauze prelungite).

Dl I. G. Duca, ministru de externe: In aceste condițiuni nu mai am nevoie să mai repet ceea ce a spus dl prim-ministru. Care mai putea să fie creditul moral a unui stat care nu-și plătea datoriile, care nu era în stare să prezinte nici un cont exact al obligațiunilor sale flotante?

Dl dr Toma Ionescu: Dar care e creditul moral actual al statului? Să vă spun eu: este nul.

Echilibrarea bugetului

Dl I. G. Duca, ministru de externe: Vă arăt acum, care este creditul moral pe care l'am moștenit. Peste câteva minute veți vedea și care, este creditul moral de astăzi, pe care d-v. nu-l cunoașteți fiindcă în momentele de față, să-mi dați voie să vă spun, că sunt multe chestiuni pe care nu le mai cunoașteți. (Aplauze, ilaritate.)

In fața acestei grave situațiuni, ce-am făcut noi? Bugetul. Am echilibrat bugetul din primul an și l'am echilibrat în așa condițiuni în cât am reușit, încă dela început, să avem excedente bugetare. Grație acestui buget cuminte al ministrului de finanțe, suntem azi în măsură să ne prezentăm în fața lumei.

Credit moral — d-le Toma Ionescu, — ca unul din puținele state având un buget cu excedente. (Aplauze.)

Și nu cu excedente întâmplătoare, cu excedente de 2—3 milioane, ci cu excedente foarte însemnate.

Pe anul 1922 am avut un excedent de 2.431,035.217·20

Pe anul 1923, 3.745,751.818, iar anul acesta, dacă ar fi să judecăm după încasările de până acum, suntem îndreptățiți să afirmăm că excedentul va fi tot așa de însemnat dacă nu și mai însemnat de cât în anul din urmă.

Iată deci, prima parte a programului nostru financiar realizată, și realizată mai presus de așteptările cele mai optimiste.

Datoria flotantă

A doua parte a programului e datoria flotantă. In mai puțin de 6 luni după venirea noastră la guvern am consolidat, în condițiuni avantagioase toată datoria flotantă externă a statului nostru și am scos din circulație toate acele bonuri de teazur protestate care se vindeau la mezat, prin cafenele. A doua cauză, d-le Toma Ionescu, de ridicare a creditului nostru moral. (Aplauze.)

Astăzi, putem spune: nu numai că toată datoria noastră flotantă externă este consolidată dar că am reluat serviciile datoriei noastre publice în aceleași condițiuni ca înainte de război și că în bugetul statului figurează ia așă în scris, printre cheltuelile lui obișnuite, anuitățile și dobânzile întregei noastre datorii externe.

Am reușit astfel să rezolvăm și a doua greutate moștenită s'o rezolvăm în condițiunile cele mai satisfăcătoare pentru statul și creditul nostru.

Al treilea punct: Datoria flotantă internă. Am plătit prin mijloacele simple bugetare ale statului, din încasările obișnuite două treimi din datoria flotantă internă, iar suma care a mai rămas astăzi de plată și care nu depășește un miliard și jumătate lei, va fi până în câteva luni de zile achitată în întregime cu ajutorul vânzărei redevenței de petrol, operațiune care este tocmai în curs în momentul de față.

Așa fiind putem deci spune că și al treilea punct, al greutăților financiare pe care le aveam de rezolvat, este soluționat prin politica înțeleaptă a ministrului de finanțe.

Salariile funcționarilor

Dl Costăkescu spunea: Da recunosc, aveți excedente; dar cu prețul cărora sacrificii le ați obținut. Ați comprimat pe nenorociții funcționari, i-ați lăsat să trăiască cu niște salarii de mizerie și pe spinarea lor v'ați asigurat acele excedente cu care veniți astăzi să vă lăudați!

Adevărat să fie? Făcut'am noi această politică de restabilire a finanțelor publice, fără să ținem seamă de nevoile funcționarilor?

D. N. Costăkescu: Intrebați-i pe ei.

D. I. G. Duca ministru de externe: Apoi, am aci cifre căci nu vreau să vorbesc cu aproximația neștiințifică a dlui Costăkescu.

D. N. Costăkescu: Cifrele au influență dezastruoasă.

D. I. G. Duca ministru de externe: Iată, aceste cifre. Ministerul de finanțe a sporit alocațiunile funcționarilor în cursul acestor doi ani și jumătate cu peste un miliard șeapte sute de milioane de lei.

Aveți să-mi spuneți: nu este suficient, salariile funcționarilor nu sunt încă mulțumitoare.

Sunt de acord cu dv. dar cu două condițiuni:

Intâi să nu uitați, — dacă sunteți imparțiali — că situațiunea economică de după războiu, se prezintă astfel în toate țările în cât vă desfid să găsiți o singură țară în care funcționarii să nu se plângă. In genere toți intelectualii toți cei cu salarii fixe, suferă mult de pe urma situației create de război.

Puteți să mergeți unde vreți, pretutindeni veți găsi problema insuficienței lefurilor funcționarilor.

D. N. Botez: In Franța au fost concediați 20.000 funcționari!

D. I. G. Duca, ministru de externe; In al doilea rând să recunoașteți că această chestiune n'a încetat de a preocupa guvernul și îl preocupă și azi. Știți cu toții că în momentul de față preocuparea de căpetenie a domnului ministru de finanțe la întocmirea noului budget, este tocmai să găsească resursele necesare, ca țără a **dezechilibra situațiunea noastră financiară, să poată asigura un trai mai bun funcționarilor publici.** (Aplauze).

Inzestrări și refacere

Dar am făcut mai mult, dlor, pe terenul financiar.

Nu ne-am mulțumit să echilibrăm cheltuelile normale ale statului. Am făcut înzestrări însemnate și am început opera de refacere. Am dat și dăm mereu din larg pentru multe nevoi ale statului nostru din aceste excedente budgetare de care vorbiți cu atâta ușurință.

Am dat peste un miliard pentru nevoile armatei, am dat patru sute milioane pentru școli... (Aplauze), pe lângă materialul lemnos din pădurile statului care singur reprezintă peste un miliard de lei, am dat pentru la Ministerul lucrărilor publice aproape două sute milioane, pentru drumuri, și poduri și așa mai departe. Nu vreau să lungesc.

Prin urmare vedeți că prin chibzuita politică a dlui ministru de finanțe am consolidat datoria publică externă și vom stinge peste câteva luni complect datoria flotantă internă, am echilibrat budgetul și am făcut și numeroase înzestrări pentru progresul și bunul mers în viitor al țărei. (Aplauze).

Imi veți zice: nu e suficient, mai sunt încă nevoi multe de îndeplinit.

Sunt de acord și aci cu dv. Dar care este acela dintre noi care a putut să aibă această credință naivă că cinci ani după războiu, toate nevoile României Mari vor fi îndeplinite și că nu va mai fi nevoe de nimic pentru înzestrarea acestei țări? (Aplauze).

Programul economic

Alta este însă întrebarea care puteați s'o puneți: Ați făcut oare ceva pentru a crește bogăția țărei? Și astfel ajungem, domnilor la cercetarea programului economic al guvernului.

Noi am considerat, anul trecut că după ce am rezolvat situația budgetară a statului trebue să facem un pas înainte și că în condițiuni care să nu pericliteze independența noastră economică, se cuvine să găsim la punerea în valoare a bogățiilor țărei.

Aci ne-am găsit în prezența a două teze, două teze care nu erau noi, două teze care de mult fac obiectul preocupărilor și luptelor noastre politice. Am găsit pe de-oparte reluată de partidul țărănesc și de celelalte partide de opoziție vechea teză a conservatorilor de odinioară: „totul trebue dat capitalurilor străine" și teza noastră pentru care am luptat luptăm și vom lupta, fiind că face parte integrantă din credințele adânci ale partidului nostru:

Desvoltarea noastră economică trebue să se facă de sigur și cu colaborarea capitalurilor străine dar în așa condițiuni în cât să se salvgardeze cât se poate mai mult din independența eeonomică a țărei. (Aplauze).

Pe baza acestor credințe fundamentale ale partidului nostru, am întocmit un program economic și dacă va fi vre-odată un merit mare al dlui Vintilă Brătianu, pe care îl acuzați în fiecare zi cu atâta violență și cu atâta patimă, de sigur că cel mai frumos titlu de glorie al domniei sale nu va fi, că a putut, să echilibreze bugete, trecătoare și consolida datorii vremelnice dar că a știut să așeze o temelie puternică la întocmirea economiei naționale a României Mari. (Aplauze puternice și îndelung repetate).

Simțul meu de dreptate mă obligă, să spun, că nu cunosc în Europa un plan economic de ansamblu mai măreț, mai complect, de cât acela care l'ați votat anul trecut. Am făcut legile necesare pentru punerea în valoare a energiilor, legea căderilor de apă, electrificările, și am făcut și proiectele de legi necesare pentru comercializarea tuturor întreprinderilor publice.

Luați acest program în întregimea lui examinați-l pe toate fețele lui și veți putea, să constatați, că el este un program unitar, că pleacă de la aceiași concepție, că este stabilit pe aceiași bază fundamentală și de aceia vă previn domnilor, că veți încerca să s himbați acest plan, să l distrugeți, dar nu veți reuși, fiindcă nu veți reuși să săpați și să distrugeți o temelie de granit. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Acest plan economic nu este un plan de cuvinte.

Dl dr. Toma Ionescu: De partid.

Dl I. G. Duca, ministru de externe: Domnule doctor, ași vrea să mă întrerupeți cu argumente serioase dar să veniți aici cu această frază pe care eu, care nu sunt încă bătrân o aud însă de peste douăzeci de ani și anume că facem asemenea întreprinderi pentru procopsirea partizanilor, e un cântec și vulgar și răsuflat. Vă rog găsiți altceva. (Aplauze).

Vă spuneam, că acest program nu este un program de cuvinte, este unul de realizări. In curând veți vedea pe baza lui și în condițiunile cerute de noi, capitalurile străine venind și colaborând la desvoltarea noastră economică. Veți vedea terenurile noastre petrolifere date conform concepțiunilor noastre veți vedea instituțiunile comercializate în condițiunile cerute de noi și veți vedea și isvoarele de energii concesionate tot după aceleași norme. (Aplauze).

In ziua aceea apropiată nu are să vă mai rămână, domnilor din opoziție, decât un lucru, în fața operei acesteia pozitive, în fața clădirei acesteia a noastră, domnule Costăkescu, să zidiți și dv. dacă sunteți în stare, o altă clădire mai puternică și mai frumoasă.

(Aplauze prelungite).

Problema transporturilor

Unul din problemele grave, pe carej le-am găsit la venirea noastră a guvern, era chestiunea transporturilor, de care se leagă toată desvoltarea economică a țării. In ce stare erau transporturile? Cred că nici nu este nevoe să o mai reamintesc. O știți cu toții. Vreau totuși să aduc aci câteva cifre, fiindcă d. Matei Cantacuzino în cuvântarea d-sale de care nu vreau să mă ocup, la un moment dat, striga aci pe un ton melodramatic: „Domnilor dela guvern, mai gândiți-vă și la biața țară".

Aceasta era tocmai când vorbea de transporturi. L'am întrerupt zicându-i că vorbește de o chestiune pe care nu o cunoaște. Sunt dator să vă fac dovada.

D lor, când am venit la guvern noi am găsit 284 de trenuri pentru călători, avem actualmente 1088. (Aplauze prelungte). Când am venit la guvern am găsit 297 trenuri de marfă astăzi 800 Locomotive în serviciu erau 1300, astăzi aproape 2000.

D. N. Costăkescu: Comandate de d vs.?

D. I. G. Duca, ministru de externe: Foarte multe comandate și de noi și, în orice caz, toate plătite de noi, (aplauze prelungite). In ce privește situațiunea căilor ferate, nu vreau să intru în cercetarea prea multor cifre fiindcă d. Panaitescu, raportorul d vs., în frumoasa și documentata sa cuvântare de ieri v'a adus atâtea cifre în cât mă dispensează pe mine a le mai repeta.

Dar luată în generalitatea ei cum se prezintă chestiunea transporturile? De unde la venirea noastră la guvern, transporturile de mărfuri erau aproape inexistente, noi am reușit să avem astăzi pe căile ferate un trafic care este superior traficului dinainte de război. Și am reușit în acelaș timp de unde podurile erau aproape toate distruse, să reclădim toate podurile importante și să refacem în condițiuni satisfăcătoare toate rețelele O singură și ultimă cifră aproape 7 milioane de traverse au fost înlocuite în mai puțin de trei ani.

Apoi când aceasta este situațiunea, să veniți dvs. să-mi spuneți: nu ați făcut nimic pentru căile ferate și să vie dl Matei Cantacuzino și să ia aci aere melodramatice și să ne recomande a ne gândi „la biata țară!". Dati-mi voe să vă recomand mai bine dv. să nu mai veniți la tribuna parlamentului să ne vorbiți de chestiuni pe care nu v'ați dat nici măcar grija de a le cerceta (aplauze).

Deasemenea o problemă care ne preocupă în cel mai înalt grad, era problema învățământului. Noi am spus în programul nostru de partid că atâta timp cât vom avea un popor de analfabeți poporul român nu va putea juca în lume rolul ce i se cuvine.

De aceea am ținut să facem în special în direcția învățământului primar o sforțare excepțională. Și rog pe orice persoană de bună credință, să spue dacă cunoaște în toată viața Statului nostru o sforțare mai măreață și mai rodnică decât aceia făcută în ultimii trei ani de zile. (Aplauze prelungite).

Am întemeiat școli normale în toate capitalele de județ, am întreit numărul învățătorilor, am luat astfel de măsuri încât am ajuns la acel ideal pe care eu când eram ministru al instrucțiunei publice, înainte de războiu îl consideram ca un ideal îndepărtat, „o școală în fiecare cătun, un învățător la 50 de copii". Am clădit școli primare și normale în toate unghiurile țărei. (Aplauze prelungite). Aproape 6000 de locaturi școlare au fost create prin energia, — cum spunea cineva dela ministerul instrucțiunei — exasperantă, a doctorului Anghelescu. (Aplauze prelungite).

Drumurile

Ne-am ocupat și de chestiunea drumurilor. Dela 15.000 de klm. de drumuri practicabile în momentul venirei noastre la putere am ajuns acum la 30.000 klm. de drumuri practicabile. Nici aceasta nu este suficient. Desigur, trebuie să facem încă o sforțare considerabilă mai cu seamă în Basarabia unde este lipsa mai mare, dar, recunoașteți că în toate direcțiunile și pretutindeni am clădit și clădim.

Dar, să mergem mai departe. Ne-am preocupat în cel mai mare grad de unificarea administrativă și în genere de unificare în toate direcțiunile vieții noastre de Stat, fiindcă știți domnilor, că noi considerăm că suntem la guvern pentru consolidarea României Mari. Aceasta este misiunea, acesta este scopul guvernării noastre. (Aplauze).

Legile de unificare — Armata

Ce am făcut în această direcțiune?

D. președinte al consiliului a depus chiar astăzi biuroul senatului proectul de lege de unificarea administrativă, bazat pe acele principii de descentralizare pe care le-ați înscris în constituție. Ministrul de justiție a făcut legea pentru unificarea magistraturii. La ministerul său se lucrează în mod foarte activ de către numeroase comisiuni la unificarea diferitelor noastre legiuiri. D sigur, o lucrare grea, o lucrare lungă, dar o lucrare care se urmă este cu o perseverență care o va duce în curând la bun sfârșit.

Vedeți că Mesajul Tronului v'a anunțat că s'a isprăvit unifi-

Autobusele „ASTRA" dispun de tot confortul.

carea codului penal şi a procedurii penale.

Tot aşa la celelalte departamente. La departamentul instrucţiunei: aţi votat anul trecut legea de unificare a învăţământului primar public. Veţi avea a vota anul asesta legea de unificare a învăţământului primar privat şi şi veţi avea în acelaş timp a vă rosti asupra organizării şcoalei noastre secundare.

La departamentul cultelor: Legea de unificare a bisericii ortodoxe este aproape terminată şi zilele acestaa va fi supusă ultimei cercetări a sinodului şi în curând veţi avea a vă rosti d v. aci în senat, asupra ei.

Prin urmare domnilor, în ori şi ce direcţiune, nu se vede de pe urma acestei guvernări decât operă pozitivă operă constructivă.

Armatei i-am arătat cea mai mare solicitudine. Nu-mi este permis să vorbesc într'un Senat de situaţiunea în care noi am găsit-o la venirea noastră la putere. Tot ce pot spune — şi orice om serios va înţelege spusele mele — este că ţara azi este în măsură să se apere şi că nu ştiu dacă ar fi fost în măsură să se apere atunci. (Aplauze puternice.)

Politica externă

Când aceasta este opera noastră, să ne mirăm că putem să prezentăm aci o situaţiune externă mai bună decât în trecut? Situaţiunea externă nu este decât reflexul politicei interne. Cu o politică internă rea, nu se poate avea o politică externă bună, şi vice versa. Aceasta, îmi dă posibilitatea, mie care sunt în momentul de faţă ministru de externe, să vă vorbesc cu mai multă libertate de situaţiunea externă, fiindcă socotesc că nu vorbesc nici de opera nici de meritele mele.

Ei bine, domnilor, trei scopuri aveam noi când am venit la guvern în privinţa politicei externe: Să menţinem bunele legături cu aliaţii noştri cei mari şi cu aliaţii noştri cei mici. Să îmbunătăţim raporturilor noastre cu celelalte ţări şi în special cu vecinii. In al treilea rând, să ridicăm prestigiul ţării, care din cauza situaţiunei ei interne, nu era sub fostele guvernări aşa cum ar fi trebuit să fie prestigiul unei ţări ca România întregită! (Aplauze).

Raporturile noastre cu aliaţii noştri cei mari se prezintă în condiţiunile, cum spune Mesajul, cele mai mulţumitoare. Dacă mai era nevoe de dovezi, le-am avut în decursul acestui an. Că au fost la un moment dat dificultăţi cu unii sau cu alţii, dificultăţi cari rezultă din lichidarea situaţiunei economice a războiului, se poate.

Dar toate aceste dificultăţi au fost rezolvate într'un spirit amical în care câteodată, atitudinea dârză a României a putut să provoace oarecari nemulţumiri dar cari în cele din urmă s'au transformat în stimă, pentru felul cum am ştiut să ne apărăm interesele noastre. (Aplauze îndelung prelungite).

Cu aliaţii noştri cei mici au putut să fie ici colo incidente cari s'au regretat aici cum s'au regretat acolo. Dar situaţunea cu dânşii nu a încetat de a fi din cele mai cordiale. La toate conferinţele pe cari le am avut în mod public s'a afirmat perfecta noastră solidaritate cu Polonia şi cu ţările din Mica Înţelegere. (Aplauze prelungite).

Cu ţările vecine am găsit raporturi foarte puţin sătisăcătoare când am avut onoarea să vin la departamentul externelor: Cu Bulgaria, raporturi inexistente. Cu Ungaria mai puţin decât raporturi inexistente, raporturi nesatisfăcătoare cu Austria, asemenea raporturi neexistente.

Care este situaţiunea astăzi? Cu Austria, raporturile cele mai satisfăcătoare. Expresiunea lor palpabilă, s'a văzut cu ocaziunea vizitelor cancelarului Seipel şi a dlui Grumberger la Bucureşti precum şi cu ocaziunea vizitei pe care preşedintele consiliului a făcut-o la Viena. (Aplauze).

Cu Bulgaria pot spune fără teamă de a mă înşela, că suntem astăzi, dintre toţi vecinii ei aceia cu care ea întreţine raporturile cele mai amicale.

Cu Ungaria am îmbunătăţit de asemenea raporturile noastre şi convenţiunile iscălite în primăvara trecută, sunt de asemenea o manifestare vizibilă a situaţiunii îmbunătăţite.

Iar în ceia ce priveşte prestigiul nostru, nu a fost, domnilor senatori o frază întâmplătoare aceia pe care am înscris-o în Mesagiul Tronului, atuncia când am spus că autoritatea noastră se manifestă sporită în toate conferinţele internaţionale. (Aplauze).

Prestigiul României

La Genova rolul pe care dl Brătianu l'a jucat a fost atât de însemnat în cât cu ocaziunea vizitelor pe care le-am făcut în streinătate am avut prilejul din partea unuia din oamenii din cei mai autorizaţi ai Europei de atunci, să primesc şi astăzi elogii pentru atitudinea dlui Brătianu. (Aplauză).

Şi pentru serviciile nepreţuite, pe care dsa le-a adus cauzei păcii. (Aplauze).

La conferinţa dela Lausane — iertaţi mă că vorbesc de o conferinţă la care am fost şi eu delegat al României dar nu pot, pentru respectul adevărului să nu spun că am ştiut acolo să apărăm, toţi delegaţii României, nu numai eu, interesele ţării astfel în cât ele să fie pe delin salvgardate. Dar trebue să mai spun că atunci când am părăsit conferinţa am primit în scris mulţumirile marilor puteri, pentru concursul eficace pe care reprezentanţii României, l'au dat la restabilirea păcii în Orient. (Aplauze).

Iar personal nu am putut să am mai mare satisfacţie sufletească, decât să aud pe însăşi Regele Angliei, cu ocaziunea banchetului pe care l'au oferit Majestăţilor Lor la Londra, mulţumind Regelui nostru, pentru concursul priceput, şi elocuent pe care delegaţii României l'au dat la Lausanne pentru întemeerea unei păci trainice în această parte a lumei. (Aplauze).

România la Societatea Naţiunilor

De asemenea domnilor, nu poi să trec cu vederea onoarea care nu s'a făcut persoanei mele, dar care s'a făcut ţării româneşti, la liga naţiunilor prin iocul de cinste ce mi s'a dat şi care este o nouă dovadă a autorităţii mari pe care România a ştiut să şi o câştige în streinătate, (Aplauze).

Fiindcă am vorbit de liga naţiunilor nu am să intru astăzi în examinarea marei chestiuni, care s'a discutat acolo, voiu avea ocaziunea în cursul acestei sesiuni să presint domniilor voastre, protocolul pentru arbitrajul obligator şi pentru desarmare şi cu ocaziunea aducerei în faţa Senatului a acestor acte diplomatice asupra cărora veţi avea a vă rosi, vom examina în toată întinderea ei această importantă chestiune, de care sunt legate atâtea interese vitale ale Statului nostru.

Tot ceia ce pot să spun deocamdată este ceia ce ştiţi şi D-voastră din declaraţiunile pe care le-am făcut, şi anume că noi vom căuta în această chestiune să solidarisăm acţiunea noastră cu acţiunea celor cari urmăresc consolidarea păcii şi desarmarea, dar că, bine înţeles, vom fi în totdeauna călăuziţi şi de situaţiunea specială în care se găseşte ţara noastră, de necesităţile, de precauţiunile deosebite pe care această situaţiune ni le impun. (Aplauze.)

Chestiunea paşapoartelor

Şi d-lor, când aceasta este situaţiunea noastră externă şi când aceasta este opera pozitivă şi constructivă a guvernului nostru în toate direcţiunile d-voastră la toate acestea răspundeţi: paşapoartele. Ei bine, să vorbim şi să vedem şi ce este această faimoasă chestiune a paşapoartelor.

Chestiunea paşapoartelor se poate rezuma în puţine cuvinte: câţiva oameni incorecţi au traficat asupra paşapoartelor.

Am deferit afacerea justiţiei şi Deasemenea am deferit-o în aşa condiţiuni încât libertatea absolută a justiţiei să fie garantată.

Veţi spune, mai sunt implicate şi alte persoane. Preşedintele consiliului a declarat la Cameră, şi eu în numele guvernului la Senat: nu avem intenţiunea să ne solidarizăm cu nimeni în această afacere. (Aplauze). Nu are nici un interes, nici moral nici politic partidul liberal să se solidarizeze nici cu traficanţii de paşapoarte nici cu traficanţii de nici un fel. (Aplauze).

Vreţi însă să amplificaţi chestiunea paşapoartelor la urma urmei este un incident, dar ea este importantă ca simptom al acelei crize morale în care vă zvârcoliţi, a acelei fraude pe care aţi introdus-o în administraţia publică a ţării.

Criza morală şi sancţiunile

Criza morală? Să vorbim şi de criză morală. Criza morală noi am creiat-o sau criza morală noi am moştenit-o!? Dar ce domnilor, aţi uitat în ce situaţie morală ne-aţi lăsat ţara? Aţi uitat ce era la ministerul comunicaţiilor cu permisele de vagoane? Aţi uitat ce era la Ministerul de Industrie cu permisele de export? Aţi uitat procesul de descompunere morală, în care aduseseraţi ţara în guvernările precedente? Aţi uitat toate aceste lucruri? Noi v'am făgăduit atunci un lucru. Că nu vom veni la guvern numai ca să guvernăm şi consolidăm, ci ca să dăm şi sancţiuni. Şi ce? Nu am dat sancţiuni? Care este terenul pe care nu am dat sancţiuni?

S'a vorbit anul trecut de fraude la Comitetul Agrar. Unele din acuzaţiuni le-aţi adus personal domnului ministru de domenii. Şi dl ministru de domenii le-a spulberat în discuţiunea dela Cameră. Toate persoanele semnalate au fost denunţate parchetului şi nimic nu s'a făcut ca justiţia să nu-şi îndeplinească datoria. A trecut un an de atunci şi nu se aude nici o şoaptă nici din partea persoanelor celor mai pătimaşe contra celor ce se petrec la comitetul agrar. Ce înseamnă aceasta? Că unde am găsit un lucru încercat, fără milă am aplicat sancţiuni? (Aprobări.)

Dar în magistratură? Amicul meu Mârzescu nu s'a influenţat de nici un fel de consideraţiune pentru a înfiera pe orice magistrat care nu ştie, să-şi ţină onoarea şi demnitatea. (Aplause). şi în chestiunea paşapoartelor, în jurul căreia vă place dvs. să faceţi atâta zgomot, nu ne-am uitat nici la ce este nici la cine este. Dacă a comis un delict, l-am tratat ca un deliquent de drept comun.

Să vă spun eu ce este chestiunea paşapoartelor. Nu este o panama. Chestia paşapoartelor este un paravan, pe care aţi crezut că puteţi să-l întindeţi în momentul în care vă erau mai scăzute acţiunile şi în care procesul descompunerei era mai desăvârşit în rândurile Dvs. (Aplauze).

Criza morală a noastră? Criza morală a noastră este de asemenea un paravan cu care vreţi să acoperiţi acuzaţiunile pe care vi le aducem noi. Fiindcă domnilor, criza morală există. Criza moraiă există din nenorocire în universităţi şi am vrea să vă vedem pe Dvs. profesori universitari, mai dârji în apărarea prestigiului universităţilor şi în asigurarea disciplinei studenţilor.

Criza morală există în partitidele acelea care întreţin raporturi ciudate şi care întreprind nepocieri suspecte cu toate internaţionalele care urmăresc slăbirea s'au distrugerea acestui stat. (Aplauze prelungite). Criză morală există la oamenii politici care vor să joace un rol în această ţară nu în temeiul unor credinţe adânci, ci în numele unor ambiţiuni personale şi care dau şi ţării şi tineretului aspectul plimbărilor din partid în partid după nerespectabilele lor convenienţe personale. (Ap auze).

De aceia domnilor primim, nu astă-zi, dar întotdeauna discuţiunea cu dv. pe terenul autorităţei morale, Autoritatea morală a partidului naţional-liberal este aşa de temeinic stabilită prin opera şi trecutul nostru încât domnule Costăchescu, la toţi am auzit aceleaş cântec epigon.

Asemenea învinuiri de lipsă de autoritate morală au încercat în patima lor să le adreseze partidului liberal toţi membrii opoziţiunilor de pe vremuri începând cu Alexandru Lahovary şi sfârşind cu d-ta (ilaritate). De la toţi auzim acelaşi cântec. (Aplauze prelungite).

Şi a dispărut, d-le Costăchescu partidul politic al lui Alex. Lahovary; vezi să nu dispară şi formaţiunea politică în care te afli d-ta astăzi (aplauze îndelung repetate).

Unde mergem

Concluziunea acestei situaţiuni. Concluziunea dlor este foarte simplă: să urmăm fiecare calea noastră. Mergeţi dvs. înainte...

Dl Nicolae Filitti: La Moscova! (ilaritate).

Dl I. G. Duca ministru de externe:... dacă vreţi pe calea pe care mergeţi de câtva timp şi noi vă asigurăm că nu ne vom clinti din calea noastră.

Unde vă va duce calea dvs. nu ştim. Ştim un singur lucru, că dacă vreţi să vă meargă mai bine în viitor, trebue să ieşiţi dintr'însa. Iar în ceeace ne priveşte pe noi ştim foarte bine unde are să ne ducă calea de operă constructivă, pe care ne-am ales'o. Ea ne va duce la consolidarea României întregite adică la scopul pentru care am venit la guvern. Căci încă odată noi nu am venit la putere pentru a guverna în condiţiuni obişnuite şi a ne perinda pe aceste bănci cum pot să se perinde pe băncile ministeriale guvernele trecătoare în vremuri obişnuite. Noi am venit la guvern pentrucă am considerat, că după ce am avut fericirea să facem România-Mare avem şi datoria să lăsăm generaţiunilor viitoare o România-Mare puternică, iar nu o România-Mare ameninţată, neputincioasă şi slăbită. (Vii aplauze îndelung repetate ovaţiuni.

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul „SPORT” S'a deschis!
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine
ALEXANDRU HOSSZU

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16
Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu preţurile cele mai reduse!

Ultime informaţii

— In chestiunea vizitei la Cluj a scriitorilor români, anunţată pe 30 Noemvrie, n'a sosit încă nici un răspuns dela minister, care să arate numele scriitorilor.

— Astăzi a sosit în localitate dşoara Bacalbaşa, inspectoară şcolară, pentru a inspecta în special şcolile minoritare de fete.

— Miercuri tenorul Grozăvescu va cânta la Teatrul maghiar în Madama Butterfly.

— *Dnii profesori universitari Camil Negrea şi Traian Pop au fost delegaţi de universitatea locală în comisiunea de examinare a magistraţilor, comisiune ce va funcţiona la Cluj. Numărul candidaţilor de-a fi examinaţi la Cluj este de 92. La Bucureşti s'au anunţat 300, printre ei şi ardeleni.*

— Astăzi după masă comisiunea pentru întocmirea unui regulament al circulaţiei autobuselor şi birjilor va ţine prima şedinţă

— Dl Septimiu B. Mureşanu, prefectul oraşului şi judeţului, s'a reîntors ieri în localitate venind dela Bucureşti, unde a luat parte la conferinţa prefecţilor.

— Monitorul oficial publică numirea primpreşedinţilor la următoarele tribunale din Ardeal: Arad, Dej, Turda şi Sighetul-Marmaţiei.

— Societatea de patinaj din Cluj deschide anul acesta un nou loc de patinaj în Calea Victoriei.

— Primăria locală a cerut unei mori din Ghiriş ofertă pentru aprovizionarea oraşului cu făină.

— *Eri a avut loc la Gherla concertul mandolinistului Simlcel. Publicul a făcut frumoase ovaţii subtilului artist.*

— *Venind din Oradea-Mare, unde a asistat la serbările de desvalire a statuei, d. Alex. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor, a sosit Sâmbătă după masă la Cluj D-sa a plecat ieri la Bucureşti.*

— Seratele societăţilor studenţeşti „Junimea" şi a Academiei comerciale aranjate Sâmbăta trecută au avut un deosebit succes.

— Bugetul oraşului se va întocmi definitiv în cursul săptămânii acesteia, urmând să fie înaintat spre aprobare ministerului. Suntem informaţi că rubrica cheltuelilor a fost redactată cu un deosebit spirit de economie.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

LEMNE DE FOC!

de prima calitate stânjeni ori tăiate cu preţul cel mai avantajos vinde pentru comercianţi şi consumatori şi transportă la domiciliu

Stăruinţa Românească S. A.

Secţia de lemne. Cluj, Piaţa Unirei 20. 329. Telefon 804.

M. D 258

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— Între muncitorii şi patronii fabricei de giuvaeruri conflictul a fost aplanat ieri, fabrica acordând muncitorilor un spor 5 procente la salarii.

— Expoziţia de arte grafice aranjată zilele trecute de Uniunea muncitorilou din aceasta branşe a avut un frumos succes. Expoziţia de lucrări de specialitate din străinătate a făcut o bună impresie, contribuind la educaţia gustului marelui public.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Am învins toată concurenţa!

Ne-a chemat la **Paris,**
Ne-a chemat la **Londra,**
Ne-a chemat la **Berlin,**
dar noi
am ales *Clujul* pentru
a face a râde toată lumea.

Doi strengari şi jumătate

Din 6 acte se poate judeca ori cine dacă suntem noi ori

Patt si Pattachon

regii râsului. Pentru prima dată vom debuta la

Cinema Urania

cu incepere de Luni, 24 Noemv.

Partidul maghiar contra dlui prof. N. Iorga

La ultima adunare a comitetului executiv al partidului maghiar dl Gyárfás Elemér a atacat violent pe dl N. Iorga pentru declaraţiile făcute ziarului „Keleti Uiság", reproduse şi de noi.

După dl Gyárfás dl prof. N. Iorga a vorbit ca un cinic şi a insultat (?) grav maghiarimea.

— Nimeni nu a îndrăsnit să vorbească de ungurii din Ardeal aşa ca dl Iorga — a spus d-nul Gyárfás Elemér.

La propunerea dlui Gyárfás, conducerea partidului maghiar hotăreşte ca cei trei deputaţi la Cameră ai partidului maghiar să ceară explicaţii dlui N. Iorga pentru jicniturile-i afirmaţii.

Suntem siguri că dl prof. N. Iorga va şti să dea răspunsul cuvenit reprezentanţilor trecutului şi ai reacţiunii.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Caut un subnotar şi un scriitor pe deplin versat în lucrările de contabilitate comunală şi agendele notariale. Postul să poate ocupa imediat. Primăria Sâniob, plasa: Secheihid jud. Bihor. 380

Repertoriul Teatrului National

Marţi, 25 Nov. reluare. „Strigoii".
Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege".
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag".
Marţi, 2 Dec. premieră „Plicul"
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".

La 26 şi 27 Noemvrie vor avea loc reprezentaţiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 25 Noemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Barbat nevasta si...
Comedie sentimentală în 6 acte, după scrierea lui *Augusta*. In rolul principal: *Fremenda Negri Paugat şi Luigi Sernenti*

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Doi strengari şi jumătate
Istorie romantică în 6 acte. In rolul principal: *Horo şi Zuru.*

CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Vicarul Satanei
Seria II.
Infernul pe pământ
Dramă detectivă de aventuri.
In rolul principal: *Harry Piel*

Tungsram

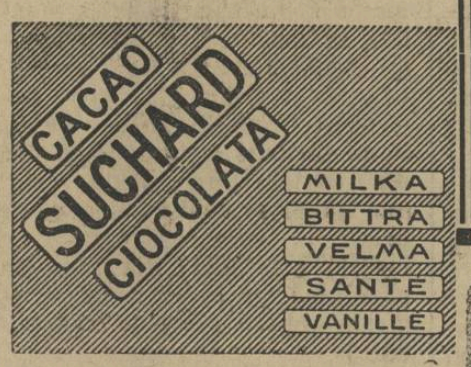

No. 9759—1924.

Publicaţiune

Fiindcă publicaţiunea noastră cu No. 9759—1924 din 18 Noemvrie 1924 nu a adus rezultatul dorit, prin aceasta escriem un nou concurs cu terminul de 5 Decemvrie 1924 pentru următoarele efecte pentru Subprefectură şi 10 Preţuri

1. hârtie de scris şi de maşină,
2. rechizite,
3. imprimate,
4. întreţinerea maşinilor de scris,
5. lucrări de compactorie,
6. tipărirea „Monitorului Judeţului".

Ofertele sunt a se înainta în plicuri sigilate şi provăzute cu 10% din preţul pretins în număr sau hârtii de valoare de Stat.

Ofertele se vor deschide la 6 Decemvrie 1924 orele 10 a. m. în biroul Subprefectului.

Ofertele sosite după terminul fixat nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 19 Noemvrie 1924.

No. 383 Subprefect: **Simu,**

No. 4725—1924. D 385

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că se va ţinea licitaţie publică în ziua de 1 Decemvrie a. c. orele 10 a. m. pentru procurarea a 500 per. ghete. iar la orele 12 pentru procurarea a 250 costume pt. băeţi, 250 rochiţe pentru fete şi 500 paltonaşe pentru copii, în conformitate cu legea contabilităţii publice art. 72—83, necesare Centrelor pentru Ocrotirea copiilor din Ardeal, cu oferte închise şi sigilate, în localul Direcţiunei I Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei No. 27.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia Domnilor concurenţi, în fie care zi de lucru, la Serviciul de Economat din Direcţiunea I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj. Str. Gen Grigorescu No. 47—49.

Director Reg.: **Dr. Titus Ionescu.** Şeful Econ om.: **Maior.**

No: 790—1924 secr. D 388

Publicaţiune

In comuna Palatca la 19 Decemvrie 1924 la 10 ore se va ţinea esarândarea cârciumei comunală prin licitare publică.

Preţul de strigare 4800 Lei.

Se dă în arândă pe timp de 3 (trei) ani, începând cu 1 Ianuarie 1925.

Condiţiunile de licitare se pot vedea la biroul notarial din Palatca.

Primăria comunei.

Palatca, la 15 Noemvrie 1924.

S. **Vasile Bărăian,** primiar. S. **Desideriu Sava** n. cerc.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de gezmuri şi întreprindere de pus geamuri. Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

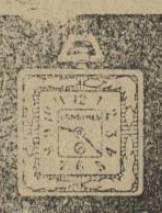
7 Grands Prix

CEASORNICE
Longines
ELEGANTE şi PRECISE

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1235 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Mercuri 26 Noemvrie 1924

CLUJ 1924 1 2

3918

R CLUJ I. Nº

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE
PE 1 AN 48
PE 6 LUNI 24
PE 1 LUNĂ 8
PE 1 AN pentru autorități . . . 600
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360

Imbunătățirea situației funcționarilor

La noi și în Franța

Guvernul Herriot a îmbunătățit situația funcționarilor de Stat din Franța prin sporirea salariilor — fapt destul de apreciat, atât în Franța, cât și aiurea și mai cu seamă la noi, unde guvernul prin noul buget, care intră în aplicare la 1 Ianuarie, va spori pentru a treia oară, și în mod simțitor, salariile funcționarilor.

Pentru a aprecia această măsură de ameliorare a soartei funcționarilor de Stat în justa ei valoare și utilitate, trebue să ținem seama de condițiile și modalitățile în care a fost realizată în Franța, unde constitue un mare merit al guvernului Herriot și în acele condiții și modalități în care a fost săvârșită în România, cu mult superioare și utile celor din Franța și unde totuși să găsesc elemente ale opoziției care să speculeze această problemă împotriva guvernului.

In Franța, guvernul Herriot, pentru a putea îmbunătăți situația funcționarilor prin sporirea salariilor, a făcut o simțitoare, sângeroasă operație în corpul funcționarilor: s'au redus în massă numărul funcționarilor, al căror sacrificiu a dat putința, de a spori salariul funcționarilor păstrați în slujbă.

Să se noteze că nu este vorba de suprimări de sinecure și de paraziți bugetari, ci de funcționari de carieră, funcționari utili biurocrației, că din sacrificarea lor dureroasă, și din sumele bugetare rămase disponibile prin această sacrificare, să se poată spori salariile funcționarilor păstrați în slujbă.

Prin urmare, sporirea salariilor funcționarilor din Franța, nu s'a făcut prin normale și necesare economii bugetare, ci prin suprimări de funcționari, prin jertfirea nemiloasă a unora, pentru binele colegilor lor mai fericiți.

Ca dovadă, că lucrurile stau așa în Franța, e faptul că numărul orelor de muncă, de birou, ce trebue să le dea Statului funcționarii conservați: au fost considerabil sporite, pentru a putea înlocui cantitatea de muncă a funcționarilor suprimați, așa că sporirea salariului de fapt nu este decât o justă retribuțiune pentru un sur-plus de muncă, o plată de ore suplimentare cum se obișnuește în stabilimentele industriale.

Guvernul nostru a îmbunătățit soarta funcționarilor de Stat, prin un simțitor spor al salariilor, fără operația în carne vie în organismul biurocrației, fără sacrificarea unora pentru binele altora, printr'o modalitate mult mai sănătoasă și mai rațională, mult mai eficace. Guvernul a început prin economii bugetare, suprimând numai sinecurele, care constituiau primejdioase și parazitare eflorescențe bugetare — și ca dovadă că guvernul nu a suprimat funcționari utili și necesari, ci numai sinecuriști e faptul că orele de muncă și de birou al funcționarilor nu au fost sporite, pentru a se realiza mărirea salariilor ca în Franța.

In România sporirea salariilor funcționarilor a rezultat în mod normal și logic dintr'o admirabilă chibzuire a budgetului general al Statului, care conceput cu știință și realizat cu hotărâre de dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a dat disponibilități și escedente din care s'a putut îmbunătăți simțitor situația funcționarului. Prin urmare guvernul nostru a reușit să îmbunătățească soarta funcționarului de Stat, sporindu-i salariul, fără amputări în organismul viu al biurocrației și fără sacrificii cari ar fi clătinat echilibrul de balanță al budgetului Statului — printr'o normală intensificare a budgetului general al Statului. — Opera dlui Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, căreia prezentul și viitorul îi va datora înt eaga regenerare financiară și economică a României.

„Magyarság"

Sâmbătă apare un nou ziar politic maghiar la Cluj intitulat „Magyarság".

Noul ziar maghiar se află sub conducerea ziaristului de profesie dl Olajos Domokos, ceeace ne face să sperăm că va fi un organ bine informat și bine redactat.

Un simbol

Așa a numit A. Sa Regală statuia pe care admirația și recunoștința neamului a ridicat-o M. Sale Regelui Ferdinand la Oradea-Mare, la granița de vest a României Mari.

Regele Ferdinand, primul rege al tuturor Românilor, prin actele săvârșite și prin rolul împlinit în înfăptuirea destinelor neamului în viață fiind, a luat caracterul unui simbol, căreia arta i a dat nemurirea bronzului la Oradea-Mare: e simbolul realizărei idealului național.

Mihai Viteazul a simbolizat tragedia idealului național — M. Sa Regele Ferdinand este simbolul gloriei și victoriei idealului național.

Trecutul nostru până în preajma marelui războiu s'a legat de simbolul care îl întrupa Mihai Viteazul — prezentul și viitorul țărei se cristalizează în jurul simbolului căreia arta i-a dat forma tangibilă a nemuririi în impunătoarea statue din Oradea-Mare.

E un simbol de o supremă elocvență care spune după fericita expresie A. S. Regale Principele Carol — „veșnica stăpânire a neamului nostru pe aceste plaiuri.

Stăpânirea noastră aci, legitimată de drepturile istorice și etnice, câștigată prin jertfa a 800.000 de români care ne-au repus în stăpânirea noastră strămoșească, e eternă ca și bronzul în care și-a găsit expresia de artă simbolul acestei dăinuiri: M. Sa Regele Ferdinand, întâiul rege al tutulor Românilor.

Buteanu sau Butyán?

O desmințire a dlui dr. Nicolae Buteanu

In numărul 1141 din 2 August al „Infrățirei" a apărut un articol nesemnat și intitulat „Beiușul".

Autorul acestui articol fără nici un scrupul profanează memoria unui bun român, care în timpuri de grea încercare și-a făcut datoria de dascăl român, sădind în inimele fragede ale tineretului dragostea pentru limba română și pentru obiceiurile strămoșești, dându-le o educație morală, formându le și ețelindule caracterul pentru a putea în frunta cu curaj toate neajunsurile acelor vitregi vremuri.

E mare numărul acelor intelectuali, cari în urma educației cu adevărat românești obținută în liceul român de sub conducerea tatălui meu au devenit cei mai aprigi luptători naționali, lucrând din toate puterile pentru realizarea marelui ideal național: pentru unirea tuturor Românilor.

Cu toate aceste, anonimul — rău informat sau de reacredință nu se sfiește să scrie: „De tristă amintire rămâne însă un fost director al liceului, Buteanu, care de fosta stăpânire împins și-a schimbat și numele în Butyán."

Afirmația aceasta din articolul „Beiușul" e o calomnie ordinară. Se poate să rămână în picioare o asemenea profanare? Nu!

Deaceea, îl somez pe autorul articolului „Beiușul" ca să dovedească cele scrise sau să recunoască și să repare marea lui greșală, dând satisfacție deplină familiei jignite și opiniei publice indusă în eroare."

Timișoara, la August 1924.

Dr. Nicolau Butean m. p.
medic șef la Ambulatorul policlinic de stat.

O măsură laudabilă

Față de gestul incalificabil al debitanților de tutun din localitate, cari au ascuns mari cantități din articolele Regiei, când au aflat vestea că ele vor fi scumpite, dl Petre Ionescu, directorul regional al R. M. S. s'a văzut silit să ia sancțiunile necesare unor asemenea situații.

Astfel dsa o întocmit o echipă de agenți ai Regiei, înzestrați cu împuterniciri legale cari au făcut percheziții pela chioșcurile și magazinele debitanților, confiscându-se mari cantități de tutun de toate calitățile, chibrituri, etc.

Pe lângă confiscarea mărfei, debitanții infractori au fost supuși la amenzile prevăzute de regulamentele în speță, iar unele au și fost încasate.

Dacă am scrie numai că, aprobăm atitudinea dlui director regional Petre Ionescu, pentru măsurile severe luate față de debitanții borfași, cuvântul nostru ar fi prea slab.

Se cuvine o admirație neprecupețită pentru felul cum dsa înțelege să apare interesul statului deopotrivă cu aceea a nevoii publice pentru această nevinovată slăbiciune omenească, trebuitoare, orcât ar fi de dăunătoare în esența ei.

Credem că făcem un real serviciu publicului fumător, dacă, îndată ce ne va sta în putință, vom înșira în ziarul nostru numele debitanților necinstiți cari, timp de câteva zile au torturat nervii fumătorilor pasionați.

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Scrisori din străinătate

GERMANIA LUCREAZĂ

de Valeriu G. Mugur

Ziarul englezesc „Times" din 14 Noemvrie c. publică un articol destul de alarmant ținând mai ales seamă de faptul că e un ziar englezesc și că în Englitera e departe de a se face mare căz de pericolul ce-l poate prezenta pentru ziua de mâine, ridicarea armată a Germaniei. Acest articol vorbește despre o ultimă cercetare și un raport al Comisiunei interialiate de control militar. Guvernul german ar fi afirmat într'o notă că Comisiunea Aliată a inspectat peste tot unde a voit fără a întâmpina nici cea mai mică rezistență formală. Adevărul este însă că i s'a opus o rezistență pasivă baîjocoritoare, căci dacă guvernul german i-a lăsat drum liber, Asociațiunile secrete conduse de von Seekt cari în Germania au caracterul unui Stat în Stat au împiedicat și de data aceasta, ca și în trecut, o verificare serioasă a felului cum Germania înțelege să execute tratatul din Versailles.

Organizațiunile conduse de von Seekt n'au murit după cum se crede. Ele trăesc tot atât de viguroase, abandonând numai din programul lor de activitate demonstrațiunile publice cari le periclitau situația.

Cu toată rezistența însă a acestor organizațiuni naționaliste din Germania, pe alocurea și din când în când, anchetele interialiate au făcut interesante descoperiri. Ele au constatat de ex. că Uzinele Krupp au reînceput fabricarea puștilor, descoperind 20.000 de țevi de pușcă cari eșeau din uzine sub titulatura de osii de tramvai. Aceiaș comisiune de anchetă a găsit lângă Königsberg artilerie de cetate transformată în artilerie de câmp transportabilă, aflând totodată că cei 100.000 de oameni ai Reichswehr-ului sunt armați și echipați atât de bine, încât armele și efectele lor ar ajunge unei armate de cinci ori mai numeroase.

Un mare laborator anexat Institutului Kaiser Wilhelm, studiază cu o hărnicie extraordinară aplicațiunea Științei în războaie. Acest laborator e în strânsă legătură cu Institutul din Hanovra pentru fabricarea și experimentarea diferitelor gaze. De neîndoit că Germanii întrevăd în viitor un groaznic război în care arma de căpetenie să fie chimia.

Și toate acestea, desigur că sunt numai neînsemnate frânturi din marele adevăr care ascunde groaznicul aparat de înarmare al Germaniei. Opera Organizațiunilor Ultra-Naționaliste din Germania e formidabilă. Pericolul ce l prezintă e însă mai îngrozitor în fața unei vădite toleranțe și a unui spirit de concesiune a învingătorilor de eri. Ce fac Germanii e firesc. E chiar frumos! Un act de naționalism nu poate fi nici odată înfierat. Ce fac ceilalți însă în fața acestei acțiuni Germane, e înfricoșetor.

Desigur că Germania visează revanșa tot atât de dârz cum am visat o noi atâta amar de vreme înainte de războiu, și cum a visat-o Franța dela 1870 până la 1914. De ce să condamnăm deci Germania.

Că-și întărește brațul? De ce să pierdem timp în teorie neconstructivă când noi în locul ei am cugeta și am proceda la fel? Infrățiți și într'o singură convingere, trebue să încercăm să ne ținem la acelaș nivel cu ea. Numai prin echilibrarea forțelor materiale și morale se poate ajunge la un progres înalt și la o pace relativă, căci pentru o minte complect debarasată de utopisme, ideia unei păci absolute, e exclusă. Nu trebue să ne pierdem timpul mințindu-ne, ci trebue să-l câștigăm întrevăzând realitatea.

„Times", alarmat de informațiunile culese din Germania, susține totuși că acest popor nu prepară războiul contra Franței, însă că el lucrează formidabil pentru a redeveni o mare forță militară. Da cred că în fond aceste două considerațiuni sunt una și aceiaș. E limpede de tot.

Valeriu Gh. Mugur.

Paris.

Ungurii contra colonizărilor
şi cooperativelor româneşti

Ziarul nostru a dat totdeauna o deosebită acţiune problemei agrare. Lucrările de împroprietărire sunt aproape terminate în întreg Ardealul, urmând să se îndeplinească numai ultima formalitate: trecerea loturilor pe numele împroprietăriţilor în cărţile fonduare. Cu toate acestea problema agrară nu este decât în parte rezolvită în Ardeal. Regiuni întregi, în care predomina şi până acum mica proprietate n'au beneficiat decât într'o restrânsă măsură de binefacerile reformei agrare. Altele cu populaţie deasă nu dispun de atâta pământ, încât toţi cei îndreptăţiţi să poată fi satisfăcuţi. Insă rămân mai sunt o serie întreagă de alte chestiuni de mare importanţă pentru agricultura Ardealului.

Atci trebue să facem amintire de chestiunea colonizărilor. Pentru a contrabalansa efectele acţiunii de magharizare a guvernelor ungureşti e nevoe să se depună o deosebită stăruinţă în această direcţie. Luând contactul cu factorii competenţi, ni se spune că în primăvară colonizările vor lua proporţii mari. Se înţelege, pe Unguri îi nemulţumeşte această stare de lucruri, şi în adunarea generală a partidului maghiar, ţinută zilele trecute la Cluj, s-au rostit cuvinte de acuză la adresa statului român pentru activitatea de colonizare.

In al doilea rând s'a observat în ultimul timp o reacţiune a minoritarilor faţă de activitatea din ce în ce mai potenţată a cooperativelor în satele noastre. Un conducător de cooperativă sătească va spune că negustorii din oraşe, în majoritate minoritari, susţin din răsputeri pe comercianţi minoritari din sate pentru a putea astfel distruge cooperativele româneşti.

Din ambele cazuri se poate vedea rezistenţa îndârjită pe care minorităţile o opun deplinei în stăpâniri a noastre la sate. Despre ceea ce se întâmplă la oraşe nu-şi pot face o idee decât acei cari sunt nevoiţi să îndure zilnic mizeriile exclusivismului economic minoritar, stăpâni pe oraşe.

Marea adunare
a Statului Catolic

„Oamenii de stat români arată bunăvoinţă şi înţelegere faţă de nevoile ungurilor romano-catolici din Ardeal — spune contele Majláth"

Obicinuita adunare anuală a Statului Catolic a avut loc şi de astădată la Cluj, presidată fiind de episcopul contele Majláth Gusztáv.

A luat parte în foarte mare număr aristocraţimea maghiară, precum şi reprezentanţi ai burghezimei.

Vicepreşedinţii adunării au fost baronul Josika Gábor şi Macskásy Pál, ambii preşedinţi laici ai statului catolic.

Episcopul contele Majláth a rostit o cuvântare mai lungă revenind asupra plângerei sale la Senat referitor la situaţia şi nevoile bisericii romano catolice din Ardeal.

Contele Majláth spune că discursul său la Senat a fost ascultat cu înţelegere. Ungurii romano-catolici să fie cu speranţă în viitor. Indreptăţeşte această speranţă felul cum preoţii, profesorii şi institutorii catolici îşi îndeplinesc datoria.

Mă mai îndreptăţeşte să sper — a spus episcopul Majláth — bunăvoinţa şi înţelegerea oamenilor de la conducere faţă de nevoile romano-catolicilor unguri din Ardeal. Astfel, d prim-ministru Ion I. C. Brătianu cu care m'am întâlnit la Palatul Regal, m'a asigurat binevoitor că guvernul se va îngriji de soarta orfanilor catolici şi chestiunea căminului lor vor fi aplanate prin înţelegere reciprocă.

Aceiaşi bunăvoinţă am aflat-o la d. ministru de culte. Ministrul instrucţiunii publice m'a asigurat că noua lege şcolară va asigura activitatea şi soarta şcolilor confesionale.

Episcopul Majláth îşi încheie cuvântarea mulţumind şi domnilor miniştrii Duca şi Tătărescu pentru atitudinea avută faţă de cauza minoritarilor catolici.

Se trimite telegramă de omagiu M. S. Regelui. D. primministru Brătianu este salutat prin o telegramă.

Dr. Pap Gusztáv propune înfiinţarea unui ziar romano-catolic şi oferă în acest scop 10.000 de lei.

Se hotăreşte urcarea lefurilor şi funcţionarilor aparţinători Statului catolic cu 35 procente.

D. Csky Emil oferă 10 000 lei pentru ajutorarea studenţilor săraci.

D. Gyárfás Elemér vorbeşte pentru antonomia statului catolic ardelean.

Se protestează contra unor dispoziţii şi se cere reconstituirea examenelor de maturitate.

Se alege directoriul pentru anul viitor. Iată membrii aleşi: dr. Hirschler József (Marianum), Zomora Dániel, Cimbalmos József şi laicii dr. Gyárás Elemér, Hevessy József Urmánczy Jeromos şi Toth Balázs.

N'a mai fost reales contele Béldy Kálmán a cărui atitudine politică din ultimul timp a fost luată în nume de rău de şefii catolicismului din Ardeal.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: MADAME BUTTERFLY (Ca oaspe dl Grozavescu. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 143).

Joi: ORFELINA (Opereta. Premieră. Neményi, Erényi. Tompa, Ihász, Izsó. Preţuri de Premiera. Abonament de Premieră 20. Seria 144).

Vineri: ORFELINA) 2 oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 37 A. Seria 145).

Sâmbătă: Matineu. Reprezentaţie pentru tinerime. Aniversarea 150 de ani dela naşterea lui Csokonai Vitéz Mihály. Conferează profesorul Kovács. Serie 146).

Sâmbătă seara: ORFELINA a 3 oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 38 B. Serie 147).

Duminecă a. m.: Concertul de violină dlui Telmanyi Emil (Preţuri de Premieră. Seria 148),

Duminecă: Matineu. EU TE VOIESC. (Preţuri reduse. Seria 148).

Duminecă seara: ORFELINA. (Abonament şters. Preţuri de Premiera, Seria 150).

Luni: ORFELINA. (Abonament şters. Preţuri obişnuite. Seria 151).

Marţi: ORFELINA. A doua distribuţie. Dajka, Neményi, Fratta, Bányász, Leövey. (Preţuri de Premieră, Abonament de Premieră 21. Seria 152).

S'a început Marele târg de Crăciun!

cu preţuri escepţional de scăzute în prăvălia de manufactură

LA CORSO

Cluj, Piaţa Unirii 17

Se vând resturi de mărfuri în toate preţurile acceptabile.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 26 Noemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Micul clovn

Aventurile lui *Jackie Coogan* în circ în 6 acte. In rolul principal: *Jackie Coogan.*

PREMIERA!

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Doi strengari şi jumătate

Istorie romantică în 6 acte. In rolul principal: *Horo şi Zuru.*

CINEMA APOLLO

HARRY PIEL

Vicarul Satanei

Seria II.

Infernul pe pământ

Dramă detectivă de aventuri. In rolul principal: *Harry Piel*

LOTERIA

Sindicatuui Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa **Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29** i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Reclama este sufletul comerţului

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Intreprindere a de Instalatiu n

Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere

Românii în orașele din Ardeal

Regimul locuințelor dela unire încoace — Instreinarea orașelor — Supremația necinstei — Slăbiciunile orășenilor români — Cum locuim noi, cum minoritarii — De la discuții la fapte

Considerații sugerate de criza locuințelor

Se împlinesc în curând cinci ani de când, cu mici intermitențe regretabile, aproape săptămânal cetim dări de seamă despre activitatea birolui de cartiruire. La început trăiau cu toți sub obladuirea aripelor sale protec oare.

Mai apoi au rămas numai slujbașii statului. Și cu toate acestea asupra clasei funcționărești criza de locuințe apasă tot atât de greu ca înainte cu cinci ani. Indemnată de această situație puțin trandafirie, comisiunea de cartiruire din Cluj a înaintat zilele trecute un memoriu ministerului de interne, propunând câteva modificări ale actualului sistem de rechiziții.

In acest timp edificii noui s'au ridicat, într'un număr cam restrâns e adevărat, dar oferind adăpost comod minoritarilor înstăriți cari pot să plătească chirii excesiv de urcate. Prin bunăvoința culpabilă a autorităților, clădiri vechi au fost transformate în fel și chip numai pen ru a putea evacua pe chiriași. Iar cu toate că un text expres de lege interzice acest lucru, bănci și birouri în majoritate minoritare, s'au instalat în locuințe particulare.

*

Cele relatate pân'acum sunt tot atâtea fenomene ce par foarte firești, înfățișând triumful celor mai înzestrați în lupta pentru existență. Și totuși pe noi nu ne încântă de loc, dintr'un îndoit punct de vedere.

In primul rând, pentrucă în vremurile de bancrută morală pe care le trăim, tocmai falițimorali sunt aceia cari se pot ferici, iar elementele muncitoare tânjesc de pe o zi pe alta. In al doilea rând pentrucă ne arată ascen siunea elementelor minoritare, și așa preponderante în toate orașele ardelenești.

Pornind deci dela un singur aspect al vieții orășenești, acel al locuințelor, am ajuns la două simptome caracteristice orașelor de astăzi: 1. Continua lor înstreinare în Ardeal și 2. Supremația necinstei.

*

Avem în orașele ardelenești față de-o majoritate copleșitoare de populație minoritară în plin progres, o minoritate românească ce tânjește. Și în mod fatal sprijinim cu toții întărirea celor tari pe teren economic, cari la orașe sunt minoritari.

Alături de slăbiciunea economică intervine în detrimentul validitării în orașele din Ardeal a elementelor românești și un motiv de ordin sufletesc:

Inadaptabilitatea românului, venit nu de mult dela sat, în mediul corupt de astăzi al orașelor. Obișnuit veacuri de a rândul să trăiască din producția agricolă, hărăzită prin bunătatea lui D zeu și munca lui cinstită, românul nu-și poate însuși apucăturile meschine de astăzi ale orășanului de-a exploata în favoarea sa circulațiunea bunurilor. Astfel apoi e condamnat la nobila sărăcie a funcțiunilor publice, se apucă de profesiuni libere, susținut de țărănimea din împrejurimi, sau înstârșit se aserv ște întreprinderilor românești.

Vin apoi statisticele cu cifrele lor atât de dezastruoase creșterii populației românești în orașele din Ardeal. Iar romanizarea întreprinderilor se reduce la inscripțiile, de cele mai multe ori numai românești, ale firmelor cu nume neromânești.

*

Dar să ne întoarcem acum la problema, dela care am pornit, a locuințelor din orașele ardelenești.

In conformitate cu situația sa generală găsim și în această privință o inferioritate binesimțită a românismului. Străduințelor autorităților, de a asigura funcționarilor publici români locuințe, li se opune solidaritatea și forța economică a majorităților minoritare.

In sprijinul său românul, slujbaș al statului, n'are decât legea, lăsată la discreția unor organe, mai mult sau mai puțin zeloase. Iar în contra sa puterea banului și toate apucăturile beneficiarilor falimentului moral în care trăim. Că a rămas și va rămâne încă multă vreme bătut, nu încape nici o îndoială.

In tot acestat timp exploatori iscusiți ai situației își fac mendrele. Pentru a vă convinge n'aveți decât să luați în mână gazetele ungurești locale, unde veți găsi aproape zilnic locuințe de închiriat, anunțate după străzi, fără indicarea numă ului casei, de către anumite agenții sau birouri. Astfel de locuințe se dau, se înțelege, numai după achitarea unei chirii înzecite pe cel puțin 2—3 ani înainte, sau în schimbul unei grase filodorme. Rușinos e că printre încasatorii de filodorme se găsesc și români, cari specula locuințe obținute prin oficiile de cartiruire.

*

Din cele de mai sus se desprinde situația puțin măgulitoare a Românilor în orașele din Ardeal. In jurul ei discuțiile au început de mult, dar până astăzi nu se întrevăd mijloacele de eficace și expeditivă trecere dela discuție la faptă. Problema va rămânea încă multă vreme de actualitate. Dar atâta timp avem datoria să revenim cât mai des asupra ei, pentru a forța dela factorii în drept o soluție.

UGRON sau BERNADY?

In preajma adunării dela Brașov a partidului maghiar

După cum am anunțat la timp comitetul executiv al partidului maghiar a hotărât cu prilejul ultimei sale consătuiri avute la Cluj renunțarea la directoriu.

In același timp s'a declarat cu majoritate de voturi că partidul maghiar reprezintat prin comitetul executiv consideră pe d. Ugron István drept candidat oficios la președenția partidului maghiar.

Am spus: cu majoritate de voturi. Căci au fost patru inși — contele Béldy Kálmán, dd. dr. Bernády György, dr Baál Arpád și dr Zágoni István — cari nu numai n'au aderat la candidatura oficioasă a dlui Ugron István, ci au ținut să fie trecuți ca opozanți în comunicatul comitetului executiv.

După primirea candidăturei dlui Ugron István, d. Bernády Gyö gy, întrebat fiind, a declarat că dsa își menține candidatura la presidență și nu înțelege să se retragă.

Situația este deci clară:

La marea adunare a partidului maghiar care va avea loc la B așov lupta se va da în jurul persoanei domnilor Bernády și Ugron.

Noi românii nu avem nici un motiv să dorim alegerea unuia sau altuia. In consecință suntem și rămânem spectatori imparțiali și pasivi.

Ne mărginim deci la simpla relatare și inregistrare a tot ce se întâmplă în jurul acestei alegeri.

Constatăm de pildă antipatia aproape unanimă a bisericilor ungurești față de „ateul", „fr nc masonul" și „progres stul" Bernády. Mai ales clerul romanocatolic este cel care nu vrea să știe de alegerea dsale ca preș dinte. Majoritatea presei maghiare — din potrivă — este, cu escepția ziarului „Brassoi Lapok", în întregime partizana dsale.

Candidatura dlui Ugron, a stârnit oarecari nedumeriri și mirare în presa maghiară. Anume, abia au trecut câteva luni de când dsa a declarat că renunță la președenția partidului m ghiar în ulma desinteresului complect și vădit al ungurilor din Ardeal față de acest partid. Este ciudat — scriu gazetele din Cluj — că astăzi același domn Ugron, atât de decepționat până eri ține atât de mult să fie președinte.

Ceiace noi credem este că pentru anumite cercuri ungurești primejdia alegerii dlui Bernady ca președinte este atât de mare-încât ele au cerut dlui Ugron intrarea în activitate, renunțând la pasivitatea ce dsa și-a propus.

Inaltele calități de diplomat și politician ale dlui Ugron fiind cunoscute, alegerea dsale are tot atâtea șanse de reușită ca și cea a popularului dr. Bernady.

Bineînțeles, alegerea de președinte a partidului maghiar este precedată de o epocă a intrigilor, a tainelor de culise și a sforăriilor. Toate aceste interesează însă foarte puțin politica serioasă românească.

Ceiace interesează este: *cine va fi președintele?*

Răspunsul la aceasta întrebare îl vom avea numai la 14 Decemvrie data marei adunări dela Brașov.

Ca încheiere amintim că secțiile partidului maghiar vor trimite la aceasta adunare câte un delegat la fiecare 5000 de membrii ai partidului.

Amânarea conferinței dlui prof. V. Bogrea

Conferința Crucii Roșii ce era să se țină eri în sala IV-a dela Universitate se amână din motive neprevăzute pentru data de 27 Noembrie (Joi) ora 6 în aceiași sală.

Subiectul interesant al conferinței este „Chipuri de femei din lumea antică".

Date fiind înaltele calități de conferențiar ale dlui prof. univ. V. Bogrea, reușita conferinței „Crucei Roșii" este pe deplin asigurată din toate punctele de vedere.

No. 97677/924

Publicație

Banca Națională a României atrage din nou atențiunea publicului că a schimbat și schimbă biletele deteriorate la toate sediurile sale, având un depozit de bilete și monetă metalică anume destinat acestui scop.

Posedând sucursale sau Agenții în toate capitalele de județ din vechiul regat și în cea mai mare parte din provinciile alipite, publicul se poate presenta la schimb la toate ghișeele Băncii în orice zi în orele hotărâte acestei operațiuni. D 390

Primăria Orașului Timișoara. No. 33750/924 cons. com.

Licitațiune

Se aduce la cunoștință generală, că la 5 Februarie 1925 va avea loc la ora 11 dimineața, la Serviciul economic al Primăriei, o licitație publică pentru darea în intreprindere a mobilierului din teatrul comunal.

Toate ofertele închise în plicuri și sigilate se vor depune cu o garanție provizorie în numerar sau efecte de Stat la mâna comisiei, reprezentând 6 la sută din valoarea totală a ofertei

Această garanție va fi reținută de Primărie până ce se va hotări asupra rezultatului licitației, după care apoi se va înapoia, reținându-se numai garanția firmei care va executa lucrarea.

Primăria va hotări cel mai târziu în două săptămâni.

Doritorii vor putea lua informații și cunoștințe de condițiile speciale și planuri la Serviciul tehnic comunal în orele de serviciu.

Licitația se va ține conform dispozițiunilor legii Contabilității publice.

Licitația se va face pentru cca. 920 fotolii și scaune și se va face fără stofă și fără lucrul de tapițer.

Coloarea lemnului va fi cafeniă închis sau alte tonuri, în orice caz roșiu.

Fiecare ofertant va oferi un scaun model pentru a se vedea soliditatea, cât mecanismul și confortul.

Pentru execuție se va lăsa un timp de 3 luni.

Doritorii de a lua parte la această licitație vor înainta ofertele sigilate în plicuri purtând adresa: Primăria Orașului Timișoara, Serviciul economic, cu mențiunea: Ofertă pentru mobilierul din teatrul comunal.

D 389 **Primăria Orașului Timișoara.**

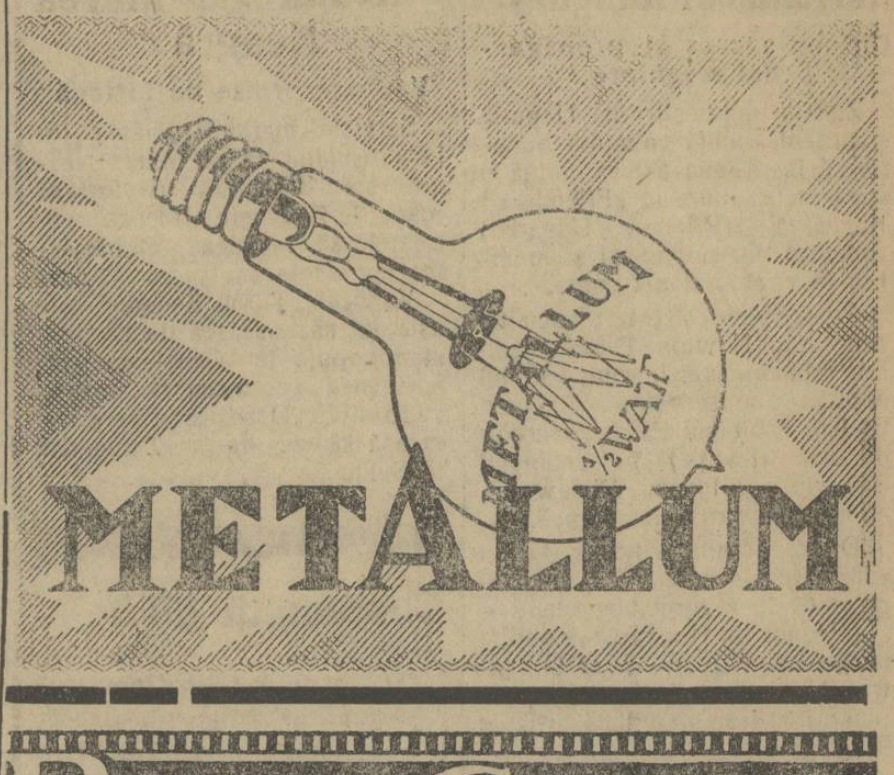

Presa maghiară

A murit episcopul Fraknói

Citim în ziarul sionist „Uj Kelet“ că renumitul istoric, episcopul romanocatolic Fraknói Franki Vilmos a murit la Budapesta în vârstă de 83 de ani. Deşi de origine evreu, episcopul Fraknói a fost un feroce apărător de rassă . . . maghiară şi antisemit iar ca atare a cerut aplicarea fără cruţare a principiului numerus clausus. In politică episcopul Fraknói a fost totdeauna prietenul aristocraţilor, latifundiarilor şi reacţionarilor.

„Uj Kelet“ constată că episcopul de origine evreiască a fost antisemit şi reacţionar numai pentru a'şi păstra situaţia câştigată cu multă trudă.

„Népszava“ şi partidul maghiar

Ziarul socialist „Népszava“ din Cluj polemizând cu revista „Magyar Kisebbség (Minoritatea maghiară) scrie următoarele:

Revista „Minoritatea maghiară“ îşi permite să critice pe toţi să facă reproşuri chiar şi democraţiei apusene, uitând un singur lucru, anume că partidul maghiar este orice voiţi, numai democratic nu este. Şefii partidului maghiar sunt capitaliştii exploatatori fără milă, advocaţi, capabili de orice şi oameni stăpiniţi de iredentism. Aceşti şefi ai partidului maghiar sunt în strânsă legătură cu intelectuaiii bolşevizaţi, cei mai mari adversari ai adevăraţilor socialişti.

In partidul maghiar singurii cu sinceritate democraţi sunt daţi la o parte. Ei nu se bucură de nici o încredere, căci este condus de reacţionari, de popi înapoiaţi şi episcopi.

Autorul articolului din „Magyar Kisebbség“ este şi şovinist şi desorientat. El ar trebui să ştie că noi sprijinim orice democraţie cinstită dar nu şi şovinismul, reacţiunea şi iredenţismul, oricât de frumoase ar fi cântecile lor de ademenire.“

Iarăşi o scornitură

Confratele „Ellenzék“ în goana lui după senzaţional a inventat un nou caz de „asuprire“ românească.

Cică profesorii unguri din Târgu Mureş sunt împiedecaţi de a învaţa româneşte şi de a lua lecţii de limba română. Cel care-i opreşte este d. Alex. Pteancu, inspectorul general al învăţământului.

— Interesându-ne asupra faptuiui relatat de „Ellenzék“ am aflat că ridicolele afirmaţii ale confratelui maghiar sunt în întregime scorniturі. „Ellenzék“ îşi induce cititorii în eroare nu pentru prima, dar nici pentru ultima oară.

Chestiunea unei reclame iredentiste

Acum o lună Teatrul maghiar din localitate a jucat o operetă intitulată Turtă (Mézeskalács). Cu acest prilej s'au expus în vitrinele din localitate reclame în formă de turte colorate în roşu-alb verde, colorile Ungariei. Autorităţile militare au pomit cercetare în această chestiune.

Citim acum în ziarul „Ellenzék“ că Consiliul de război din Cluj a achitat pe autorii reclamei iredentiste.

Iată o nouă dovadă cât de „intolerantă“ şi „feroce“ este România faţă de minoritari.

Ultime informaţii

— Mâine soseşte în localitate dl general Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice. Dela Cluj dl ministru pleacă la Dej.

— In şedinţa de astăzi a consiliului orăşenesc au fos rezolvite numeroase chestiuni mărunte de actualitate.

— In timpul din urmă a început să se observe o acută lipsă de sare pe piaţa Clujului.

— Marele artist dramatic Aristid Demetriad a primit autorizaţia să înjghebeze o trupă teatrală românească la Oradea-Mare. Se dă ca sigur că trupa dlui Demetriad va începe să joace dela 15 Ianuarie până la 1 Martie.

— Joi, în 27 Novemarie la ora 4 p. m. va avea loc o conferinţă a profesorilor de religie gr.-cat. dela şcolile din Cluj. Se va desbate chestia mărturisirii şi cuminecărti elevilor în postul Crăciunului şi a serviciului divin pentru elevi în timpul de iarnă. Conferinţa se va ţinea la oficiul protopopesc gr.-cat.

— Din Sighetul-Marmaţiei se anunţă că Tribunalul din localitate a judecat procesul delapidatorului Forwald Ion fost casier al oraşului, care a sustras din casa primăriei suma de 310 mii lei. Forwald a fost condamnat la trei ani şi jumătate închisoare, cinci ani pierderea serviciului şi restituirea sumei delapidate. El a făcut recurs contra acestei sentinţe.

— Cercul studenţilor „Mureşul superior“ a aranjat ieri o reuşită serată de cunoştinţă la restaurantul Moldovan.

— Starea sanitară a oraşului este mulţumitoare. In judeţele din regiunea sanitară Cluj nu mai există nici o epidemie. Prin infirmerii înfiinţate în comunele contagiate, desinteria, scarlatina şi febra tifoidă, au fost combătute cu succes. Deasemeni au ieşit la faţa locului echipe ambulante.

— Comisiunea pentru controlul gheretelor şi chioşcurilor din Cluj şi-a terminat ieri lucrările. Raportul ei, cuprinzând numeroasele neregulі descoperite, va fi prezentat zilele acestea consiliului orăşenesc.

— Preţurile maximale pe luna viitoare vor fi stabilite la Cluj de-o comisiune în care intră un reprezentant al consumatorilor, precum şi câte un delegat al comercianţilor de toate branşele.

— D. dr. Drăgoi, conferenţiar la facultatea de medicină din Bucureşti, a fost propus să fie numit titular al catedrei de istologie medicală de pe lângă Universitatea din Cluj. în locul dlui profesor Gălăsescu mutat la Iaşi.

— Bibliografie. Primim la redacţie: Biblioteca socială şi economică No 2: N. Daşcovici Problema păcii şi arbitrajul obligator — Protocol dela Geneva. Dr. Emil A. Dandea, primar de Târgu Mureş: Studiu asupra rezolvării prin edificare a crizei de locuinţe şi asupra împroprietăririi cu case a funcţionarilor şi muncitorilor. Biblioteca Românească: Aurel Nanu: Mormântul lăi Mihai Viteazul. G. Totoveanu: Tinereţă.

*

— Dl Gh. Secrieriu a fost numit profesor definitiv în învăţământul normal al băeţilor din Cluj pentru specialitatea ştiinţelor naturale.

— Înştiinţăm pe această cale că d. Gh. Chendi a încetat de a mai fi Administratorul ziarului nostru. Direcţiunea.

— Aflăm că la Concertul mandolinistului Simicel dat Duminică 23 Noembrie în Gherla domuul V. Micşa, primarul oraşului, a cumpărat din partea comunei pentru studenţii saraci şi orjani din Gherla. două sute de bilete. Acest gest frumos din partea dlui primar îi face cinste şi arată în deajuns dragostea sa pentru studenţime.

* **Banca Crissoveloni**, Societatea Anonimă Română. Capital 200,000.000 lei deplin vărsat. Sucursale: Sibiu, Galaţi, Brăila, Cluj, Constantinopol, New-York. *Convocare.* D-nii acţionari ai Băncii Crissoveloni societate anonimă română, sunt convocati în adunare generală extraordinară în ziua de 7 Decemvrie 1924, ora 11 jum. a, m., la sediul societăţii din Bucureşti, strada Lipscani Nr. 17. Ordinea de zi este următoarea: 1. Sporirea capitalului social dela suma de lei 200,000.000, la suma de lei 300,000.000 prin emiterea unui număr de 200.000, noui acţiuni a câte lei 500, valoare nominală fiecare. 2. Autorizarea consiliului de administraţie de a efectua această sporire prin una sau mai multe emisiuni la epocile şi în condiţiunile ce va crede necesar. 8. Modificarea art. 5 din statut căruia urmează a i se da următoarea redacţiune: Art. 5. Capitalul social este fixat la suma de lei 300,000.000, împărţit în 600.000 acţiuni la purtător, a 500 lei fiecare, purtând numerile dela 1—600.000, putându-se emite şi titluri de 5,10 sau orice număr de acţiuni fiecare. Dnii acţionari cari doresc să ia parte la această adunare sunt invitaţi ca în conformitate cu dispoziţiunile codului de comerţ să depue acţiunile lor cel mai târzin până în ziua de 2 Decemvrie a. c. la sediul Băncii în Bucureşti, str. Lipscani No. 17, sau la sucursalele din ţară: Sibiu, Galaţi, Brăila, Cluj, Constanţa sau la sucursalele din străinătate şi anume: New-York 115 Brodway, Constantinopol, Sicurfa Han sau la Banca Chrissoveloni & Co. din Paris 18 Avenue Montaigne, sau la Banca Chrissoveloni Bistegni & Co. Wiena Kanowagasse No. 5. *Consiliul de Administraţie*

— Ministerul de război face cunoscut publicului că portul hainelor militare de către civili, constitue un delict pedepsit de lege. In consecinţă s'au dat ordine autorităţilor să urmărească pe cei vinovaţi şi să-i trimită în judecaţa parchetelor militare. Totodată, ministerul de războiu face şi un apel la public, prin care îi face cunoscut că hainele militare nu sunt de vânzare pe nici un preţ şi de ele nu se pot folosi decât soldaţii aflaţi în cazarmă.

— La ministerul de interne S'a alcătuit un proect de lege prin care se fixează văduvei fostului prefect de poliţie al oraşului Iaşi, — căzut victimă la împlinirea datoriei, — o rentă viageră egală cu leafa şi accesoriile unui prefect de poliţie. Proiectul va fi depus pe biourile Corpurilor legiuitoare în cursul acestei săptămâni.

*

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

IN ARAD

Bucătăria cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află

La 375

PALKOVITS

visavis de Primărie

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

56 II

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE ŞI PRECISE

„Friends of Hungary“

Un nou succes al propagandei maghiare

Ziarele ungureşti din Ungaria şi Ardeal anunţă cu multă bucurie că în Anglia a luat fiinţă o societate cu numele „Friends of Hungary“ (Prietenii Ungariei) compusă din politiciani şi membrii ai aristocraţimei engleze.

Preşedintele acestei societăţi este lordul Newton. Dintre membrii reţinem numele cunoscutului deputat conservator Ashmed Barlett, căpitanul Elliot, secretar de stat (justiţie) în cabinetul Baldwin şi colonelul Wedgwood, aparţinând partidului muncii.

Dintre aceştia Ashmed Barlett este autorul unei cărţi de propagandă în favorul Ungariei.

„Friends of Hungary“ va edita numeroase broşuri şi cărţi pentru Ungaria, de-asemenea va plasa în presa mondială articole filomaghiare.

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege“.
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag“.
Marţi, 2 Dec. premieră „Plicul“
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul“.

La 26 şi 27 Noemvrie vor avea loc reprezentaţiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Raspanditi „Infratirea“

Furtună pe Marea Neagră

Vapoare prinse de furtună

Serviciul maritim român a fost încunoştiinţat că pe Marea Neagră s'a deslănţuit o furtună mare — fapt care face ca vapoarele să înainteze cu foarte mare greutate.

Vaporul „Turnu Severin“ este aşteptat să sosească de la Constantinopole la Constanţa. De asemenea se aşteaptă sosirea vaporului „Durostor“ care urmează să vie de la Zunguldak la Sulina.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-:

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1236 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 28 Noemvrie 1924

CLUJ 28 NOV 1924

CLUJ ICN 1291

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 720 L.

Bugetul Statului pe 1925

— Prin noul buget să îmbunătățește simțitor situația funcționarilor publici și să echilibrează bugetul cfr. —

Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a depus pe biroul Camerei proectul budgetului Statului pe anul 1925.

Mai înainte de-a supune desbaterilor Camerei acest proect de budget dl Vintilă Brătianu a convocat la Minister pe reprezentanții presei din Capitală cărora le-a comunicat liniile generale și economia budgetului Statului pe anul 1925.

Prin noul budget se face un prim pas hotărâtor pentru normalizarea salariilor funcționarilor; dl Vintilă Brătianu a pus în noul budget suma de 2 miliarde, care va servi la sporirea salariilor funcționarilor, după ce prin două budgete precedente consacrase peste 2 miliarde și jumătate pentru același scop.

A doua caracterizare a noului budget este echilibrarea budgetului căilor ferate.

Ne mulțumim aci se semnalăm cele două caracteristice ale budgetului Statului pe anul 1925; amănuntele precum și explicările complimentare pe care dl Vintilă Brătianu le-a dat reprezentanților presei din Capitală, le publicăm integral în altă parte a ziarului.

Abea a fost însă depus acest proect de budget pe biroul Camerei și o anumită presă, pusă de o potrivă în slujba unei anumite finanțe din străinătate ca și în servicul unor politiciani dovediți a fi aliați cu dușmanii Statului nostru, a început o campanie de falsificare și de clevetire a noului act financiar prin care dl Vintilă Brătianu da o nouă și hotărâtoare contribuție operei de complectă refacere economică și financiară a țării.

Unele ziare, destul de rău famate prin campaniile lor antinaționale și prin relațiunile lor politice și financiare cu mărturisiții dușmani ai Statului nostru, au început a strecura imfamia, ticluită cu toată conștiința în vederea unui mizerabil scop,! că echilibrarea acestui budget este fictivă și nu reală.

Dacă ne-am afla în fața primului budget alcătuit de dl Vintilă Brătianu infamia confecționată cu atâta sânge rece și cu scopuri atât de ticăloase de agenții finanței și politicei dușmanilor noștri, poate că ar putea fi luată în serios de naivi — și poate că ar face ecou și cu cercurile de peste graniță, insuficient informate.

Experiența financiară a capacității, a bunei credinți, a robustei seriozități a dl Vintilă Brătianu, în grelele împrejurări în care se găsește țara noastră a fost făcută — făcută cu un strălucit succes pentru titularul departamentului finanțelor și cu un deosebit folos pentru țară: suntem la al patrulea budget alcătuit de dl Vintilă Brătianu.

In afară de reputația și autoritatea dlui Vintilă Brătianu, recunoscută de toate cercurile îndrituite și de bună credință, apoi cele trei precedente budgete alcătuite de d-nia sa, constituie o garanție chiar pentru cei mai sceptici și mai înclinați spre pesimism.

Cele trei precedente budgete, în ciuda tutulor criticilor interesate și a tutulor acceselor de pesimism ale adversarilor guvernului, prin verificarea aplicării lor, s'au dovedit perfect reale, cu prevederi exacte și pozitive și cu rezultate corespunzătoare acestor prevederi.

Dl Vintilă Brătianu nu se joacă nici cu cifrele, nici cu reputația sa, nici cu interesele sale, nici cu îndatoririle ce le-a contractat cu atâta patriotism și abnegație față de țară.

Dl Vintilă Brăitanu nu este numai un om de știință, ci de realitate și conștiință, de aceia și budgetul Statului pe anul 1925, contrariu tutulor alarmărilor interesate, tutulor machinațiilor finanței și politicei dușmane și agenților lor va fi un budget exact, real și pozitiv, ca întreaga operă a dlui Vintilă Brătianu.

Dela secția școlară a „Astrei"

Fixarea unui premiu de 3000 lei pentru o lucrare asupra școalei civile

In ședința din 20 Noemvrie a. c. în fața unui numeros auditariu și a desvoltat conferința dl profesor univ. Victor Stanciu asupra școalei civile. Dsa a arătat că prin o bună organizare, acest tip de școală, care a existat înainte de 1918 în ținuturile alipite, ar aduce mari foloase mai ales în ce privește întărirea elementului românesc la orașe.

Față de proiectul de reformă școlară care se pregătește acum și care pare a voi să înlocuiască școlile civile cu gimnaziul de trei clase, conferențiarul susține că școlile civile trebuesc menținute și generalizate în toată țara.

Dată fiind importanța deosebită a problemei școalei civile chiar în momentul de față, secția școlară a hotărît să institue un premiu de 3000 lei pentru cea mai bună lucrare asupra acestei chestiuni. Terminul până la care trebue înaintate lucrările pentru premiu este ziua de zi Ianuarie 925.

Discuțiunea în legătură cu conferința dlui V. Stanciu va avea loc în ședința săptămânală de Joi, 27 Noemvrie ora 6, în localul seminarului pedagogic universitar.

Sunt invitați a lua parte toți membri corpului didactic din Cluj, indiferent dacă sunt sau nu membri ai secției școlare a „Astrei".

CONSOLIDAREA FINANCIARĂ

PRIVIRE GENERALA

asupra bugetului țărei pe 1925

Expunerea făcută presei de dl V. I. Brătianu, ministru de finanțe

„Al patrulea buget al însănătoșirei financiare are două caracteristice: îmbunătățirea situației funcționarilor publici și echilibrarea bugetului cfr."

Următor unui bun și vechiu obicei al dsale, dl ministru de finanțe a convocat ieri dimineața în cabinetul său dela ministerul de finanțe pe reprezentanții presei din Capitală, spre a le face, cum a zis dsa, „o mică expunere a bugetului pe 1925", — a cărui discuțiune va începe în curând la Cameră.

Cifrele generale

Bugetul pe 1925, a început dl ministru de finanțe, e al patrulea pe care îl întocmim și se sue la venituri la 31,750 000.000, iar la cheltueli la 25,540.458.769 pentru cheltuelile ministerelor, la cari se adaugă următoarele sume la cheltueli: 959.541.231 fond pentru deschidere de credite suplimentare și extraordinare, sporit față de anul trecut 250 000.000 fiind destinat pentru plata de despăgubiri de războiu și bonuri de rechiziție pe cari până acuma nu le plătisem; două miliarde lei pentru îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor și pensionarilor.

Suma totală a cheltuelilor se ridică la 31,750.000.000 lei.

Prin urmare, față de bugetul de 24 miliarde al anului în curs, avem o diferență de 7,750 000.000 De fapt diferența este mai mică, de oarece pentru prima oară am înscris în bugetul general al Statului o sumă de peste 1 miliard și jumătate care nu apărea deși era cheltuită sub forma de prime la căile ferate.

Inadevăr, atât prin Casa muncei c. f. r. cât și printr'o prelevare asupra încasărilor căilor ferate, se dădeau prime personalului, cari nu apăreau nici la venituri. Cum este necesar, mai ales pentru o viitoare unificare a salariilor să apară în buget cât mai exact salarizarea slujbașilor Statului, am crezut că orice se dă ca retribuțiune sau diurne, prime, etc. e bine să fie înscris în buget.

Mai este o diferență dela fondul de deschidere de credite suplimentare și extraordinare care s'a sporit dela 500 milioane la aproape îndoit, spre a se da o mai mare elasticitate bugetului.

Bugetul îmbunătățirei situației funcționarilor

Dar ce caracteristică are bugetul pe 1925 față de celelalte bugete?

El este o consecință a politicei generale bugetare pe care am urmat'o dela început.

In anul dintâi am crezut că e nevoie în primul rând să facem față obligațiunilor noastre în streinătate și oricari ar fi fost nevoile noastre interne, era o datorie și de cinste și de ridicare a creditului nostru ca să facem toate sforțările pentru plata în afară, lăsând pe planul al doilea propriile noastre nevoi.

Sacrificiile cele mari în primele două bugete au fost deci pentru datoria publică și aceasta a fost prima noastră preocupare până la bugetul din 1924.

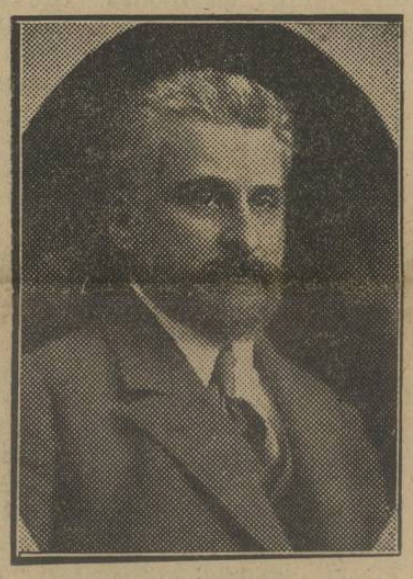

VINTILĂ BRĂTIANU
ministrul de finanțe

In acelaș interval am fost însă siliți, din cauza continuei sporiri a costului vieței, să prevedem sporiri a costului vieței, să prevedem sporuri și la înzestrări, dar să dăm și slujbașilor Statului o îmbunătățire a situației lor materiale.

In aceste două bugete am dat peste două miliarde și jumătate, în afară de cota din primele dela căile ferate și cari se sue la o sumă destul de importantă, astfel că în total s'a dat în acest interval funcționarilor o sumă de aproape 4 miliarde și jumătate.

Insă odată ce chestiunea financiară externă e regulată, grija principală a Statului se îndreaptă acuma către interior și în primul rând către o salarizare mai bună a slujbașilor lui, și această tendință va trebui continuată încă în unul sau două bugete viitoare.

Dacă a fost nevoie să cerem slujbașilor răbdare în situația financiară externă critică prin care am trecut, îmbunătățirea situațiunei lor e cu atât mai necesară azi, când stăm pe un teren mai sigur, nu numai pentru restabilirea unei chestiuni de dreptate, ci și din punctul de vedere al unei necesități de stat, odată cu reorganizarea și repunerea în plin a aparatului nostru administrativ.

Bugetul pe 1925 are caracteristica îndrumărei către aceasta direcțiune. Se face un prim pas hotărât pentru a intra în normalizarea salarilor functionarilor publici. Am pus în buget o sumă importantă de două miliarde pentru acest început.

Chestiunea salarizărei funcționarilor, care trebue atacată se pune însă legată și cu chestiunea organizărei generale a serviciilor publice și lucrările în curs ale comisiunei centrale caști ale celei mixte sunt chemate tocmai să facă această adaptare a serviciilor și armonizare a lefurilor. Organizarea Statului și îmbunătățirea salariilor slujbașilor lui trebue să meargă paralel.

De aceea opera care începe va dura mai multe bugete, unul sau doi ani, și ea va depinde în parte. — în ceeace privește salarizarea, — și de fluctuațiile cari vor fi în acest interval ale costului vieței. Dacă, după cum credem, întărirea monedei naționale va influența și prețurile interne, evident că orice salarizare va trebui privită sub alt aspect decât atunci când urcarea generală a traiului ar merge cum a mers până acum.

Forma îmbunătățirilor

In ceeace privește această sumă de două miliarde, vom vedea sub ce formă să se facă îmbunătățirea. S'au pus înainte diferite propuneri. Prima ca suma să fie dată funcționarilor sub o formă globală, odată pentru totdeauna în acest an, unii puneau la 1 Ianuarie; a doua, sub formă de clădiri, cooperative, consumuri, etc., sau să fie dată sub forma unui nou spor lunar de salarii.

Soluțiunea cu suma globală de anul nou ar fi, după părerea mea, foarte greșită, fiindcă ar da funcționarilor impresiunea că pot să ducă o viață largă în această periodată de restrângere. In acelaș timp, aruncându-se pe piață deodată o sumă importantă, costul traiului s'ar urca.

A doua soluțiune care merită toată grija și ne vom ocupa de ea, cere timp și nu se poate realiza de azi pe mâine.

Infârșit, e a treia soluțiune pe care o cred mai bună. Trebuie să privim nevoia în față. Salarizarea funcționarilor publici este sub cea normală, și, treptat, trebuie să ajungem la normalizarea acestor salarii prin scopuri, ținând seama de fluctuațiunile costului vieței.

O comparație

Acestea fiind cifrele generale ale bugetului, să facem o com-

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. I.)

paraţie cu bugetele precedente Bugetul pe exerciţiul 1921—1922 a fost de 7 miliarde şi jumătate, cel pe exerciţiul 1922—1923 de 10 miliarde, deci o urcare de 33 la sută. Acesta din urmă s'ar putea zice că a fost un buget de pipăire a terenului financiar, de aceea am pus un fond global de 3 miliarde, rămânând să alimentăm din el nevoile diferitelor departamente.

Am văzut apoi că suntem pe un teren mai solid, şi bugetul pe 1923 s'a urcat dela 10 la 20 de miliarde, adică sută la sută. Cel pe 1924 a fost de 24 miliarde, cu un spor numai de 20%, iar bugetul pe 1925, unde de fapt cheltuelile sunt de 29 miliarde, prezintă un spor tot de 20 la sută.

Reforma băuturilor spirtoase

Unele ziare au criticat evaluările bugetare, şi au vorbit în special de două capitole, cifra de afaceri şi taxele de export. Este un lucru indiscutabil că cu cât se normalizează producţiunea şi se desvoltă, nu se poate ca şi veniturile statului să nu sporească. Nu se poate vorbi deci de evaluări exagerate.

Am la ministerul de finanţe în studiu două reforme mari; acea a băuturilor spirtoase, anunţată şi în Mesagiu, care nimeni nu crede că se poate face dintr'un punct de vedere fiscal ci dintr'unu social, igienic şi naţional. Este, în adevăr, o primejdie ca să lăsăm să se meargă înainte pe calea de azi.

Apoi, surâzând şi adresându-se acelor confraţi cari au adus critici ... prealabile bugetului, dl ministru de finanţe a zis:

— In general, fiind vorba de trei bugete făcute de acelaşi ministru de finanţe, ale căror rezultate le aveţi înaintea ochilor găsiţi altă parte slabă, nu aceea a evaluărilor, cu care aţi dat greş".

Echilibrarea bugetului căilor ferate

A doua parte caracteristică a bugetului pe 1925 este la Căile Ferate. Este pentru prima oară dela războiu încoace când cheltuelile acestei importante administraţiuni se echilibrează cu veniturile.

Până azi, deşi ca ministru de finanţe ar fi trebuit să fiu partizanul ridicărei tarifelor, eu am fost acela care am rezistat la ridicarea tarifelor la căile ferate, la poştă şi chiar la regie, şi-am făcut-o pentru că am crezut că desechilibrul de tarife era aşa de accentuat încât normalizarea lor putea să aducă după sine un alt deschilibru mai grav, aceia al producţiunei.

Căile ferate fiind un valoros instrument în perioada aceasta de refacere, am crezut că statul trebue să le subvenţioneze. Aceasta e politica pe care am dus-o, cu corectivul că în acest interval să facem normalizarea treptată a tarifelor şi să sporim cheltuelile de exploatare ale căilor ferate, dând în acelaşi timp mijloace importante pentru refacerea materialului rulant, etc.

Provocat de o întrebare a unui confrate, dl ministru de finanţe a declarat că azi căile ferate şi-au sporit putinţa de reparaţiuni de vagoane şi locomotive prin faptul că au reluat atelierele Griviţa şi au intrat în joc unele contracte noi cu atelierele particulare.

N'am pus un ban mai mult pe cifra de afaceri decât evaluarea din bugetul în curs. In anul acesta am pus 850 milioane şi în bugetul pe 1925 tot 850 milioane, deşi până acum pe 9 luni, am depăşit un miliard şi încasările pe întregul an vor trece de această sumă.

Taxele vamale

Să trecem la taxele vamale. Ele au fost evaluate în 1924 astfel: taxele de import 1 miliard şi jumătate, cele de export 4 miliarde şi taxele de magazinaj, amenzi, comision, etc., 300 milioane.

Cum am evaluat anul acesta? La import 1 miliard şi jumătate, adică exact evaluarea trecută, la export 5 miliarde, iar la celelalte taxe, cărora li s'a schimbat nomenclatura cu 140 milioane mai mult.

Sunt justificate şi raţionale aceste evaluări? De sigur, sunt justificate prin cifra încasărilor efectuate anul acesta. Astfel la import s'a încasat 1,400.000.000 în 9 luni, deci evaluarea de 1 miliard şi jumătate nu e mare, la export s'au încasat în 9 luni 4 miliarde 155.000.000 şi evaluarea de 5 miliarde nu este exagerată, iar la celelalte taxe s'au încasat 426 milioane, în loc de 300 cât au fost prevederile.

Dar se zice că se prevede o scădere a exportului nostru. Nu e nici o raţiune care să îndreptăţească acest pesimism.

La un moment dat a fost o scădere a preţului petrolului şi o încetinire a exportului acestui produs, dar a fost ceva momentan. Petrolul se va vinde totdeauna în situaţiunea actuală este un produs care niciodată nu va suferi de lipsă de debuşeuri, ca şi grâul. Noi să avem ce vinde, asta e principalul.

Ni se mai obiectează că odată cu ridicarea valorii monezei noastre, — pe care o preconizam, — veniturile statului din taxele de export vor scădea. Răspund, da, dar de ce am pus taxe de export? Pentru plata cuponului datoriei publice externe. Când vom avea o scădere a acestor venituri, am o economie şi o compensaţie la capitalul celălalt al datoriei publice. Nu voiu mai plăti cuponul cu 10 centime leul, ci socotit la o valoare mai mare. Am acest joc în venituri: pe leul actual şi încasările sunt mai mari, dar şi plăţile. Când leul se va întări, — plăţile mele în străinătate vor fi şi ele mai mici".

Am alcătuit o comisiune din care fac parte şi cărciumari, şi spirtari, medici, parlamentari, etc. care se ocupă de această reformă.

Ei bine, am găsit în mijlocul lor foarte multă conştiinţă a primejdiei alcoolismului. De altfel în Senat Mitropolitul Primat m'a întrebat de mai multe ori asupra reformei băuturilor. L'am încredinţat că va fi o lege restrictivă, şi că voiu duce ori cât de departe restricţiunile. De aceea n'am pus la alcooluri, deşi aşi fi putut avea câteva sute de milioane disponibile.

Un impozit nedrept: cifra de afaceri

In ce priveşte cifra de afaceri, am făcut declaraţiunea că este un impozit nedrept. Cred că atunci când există un impozit direct pe veniturile reale ale întreprinderei, când iau industriei, comerţului, agriculturei impozitul direct pe venit nu mai e drept să-i mai iau un impozit şi pe cifra de afaceri, adică pe circulaţiunea bunurilor. E un expedient de război, l'am găsit în buget şi, oricât l'am considerat nedrept, nu puteam să renunţ la venitul important pe care-l dădea.

Totuşi în acest impozit este o parte care, cum spune economistul Wagner, serveşte la coordonarea celorlalte impozite directe, adică la cercetarea lor, e un impozit mai mult pe circulaţiune. De asemenea este o parte în acest impozit care trebue să rămână, este partea care poartă asupra luxului şi la care nu pot renunţa.

Noi studiem această reformă adică transformarea impozitului pe cifra de afaceri în impozit pe circulaţiune şi în impozit pe lux.

Revenind la discuţia bugetului căilor ferate, dl ministru continuă:

Ce dăm în anul acesta căilor ferate?

Inainte de toate, n'am vărsat nimic la stat din produsul urcărei cu 50 la sută a tarifelor Suma de 2 miliarde cât reprezintă acest spor am lăsat-o pentru dotaţia lor. De asemenea am urcat alocaţiile pentru combustibil. Să se noteze că nu este vorba în cele de mai sus despre lucrările de refacere, construcţii de linii noi, înlocuiri de traverse şi alte materiale, cari se fac din alte resurse.

In rezumat budgetul ordinar al căilor ferate se prezintă cu o ameliorare sensibilă, pentru că am dat acestei administraţii toate sporurile de venituri, echilibrând cheltuelile cu veniturile.

Comercializarea căilor ferate

Legea nouă de organizare a căilor ferate, întemeiată pe principiul unei mai mari independenţe şi a unui spirit mai comercial în exploatare, va da desigur alte rezultate mai bune.

Legea aceasta va veni în discuţiunea parlamentului dacă nu chiar înainte de Crăciun, în orice caz imediat după sărbătorile Crăciunului, pentru ca să se aplice cât mai repede şi rezultatele ei să se simtă cât mai curând.

Sporurile acordate faţă de trecut

Dar unele ziare afirmă că nu s'au înzestrat destul diferitele departamente. D. ministru de finanţe arată că acuma situaţiunea bugetelor nu mai este o nebuloasă ca în trecut şi la criticele neîntemeiate cu cari ziare lipsite de autoritate încearcă să înduce în eroare opinia publică se poate răspunde cu date şi cifre precise.

Astfel, dsa face o comparaţie între creditele acordate diferitelor departamente mai importante în 1921—22 şi în bugetul pe 1925.

La război, de pildă la, 1921—22 s'au dat 925 milioane, pe când în bugetul pe 1925 s'au prevăzut credite de 4 324 000 000, adică un spor de 377 la sută.

La comunicaţii (căi ferate) s'a dat la 1921—22 o sumă de două milioane 260 000 000, pe când azi se dă 9,536.524 664 lei.

La ministerul de finanţe (datoria publică) s'au dat la 1921—22 credite de 1.926.000, pe când acum dăm 7 miliarde 607.496.913.

La instrucţia publică, în loc de 781 milioane, dăm 2 miliarde şi 150 milioane pe 1925.

La sănătatea publică şi muncă, în loc de 22.500.000, dăm astăzi ministerului sănătăţei 901 milioane, iar la muncă 103 milioane.

Căilor ferate li s'au acordat în cele patru bugete, credite de 6 milliarde şi jumătate.

Iată dar care a fost preocuparea noastră de căpetenie: căile ferate, datoria publică externă, apărarea naţională, instrucţia şi sănătatea publică.

Se mai poate oare susţine că am făcut o politică de compresiune, de sgârcenie şi de neîndestulare a nevoilor ţărei?

Cifrele şi rezultatele vorbesc în deajuns.

Increderea în desvoltarea ţărei

Al cui e meritul pentru toate aceste rezultate? se întreabă dl ministru de finanţe.

Noi n'avem decât un singur merit, spune dsa; acela de a fi avut încredere în ţară şi în desvoltarea ei statornică şi progresivă. Cu politica pe care am dus-o ţara a putut să nu fie împiedecată în mersul ei înainte şi meritul cel mare e al ţărei.

Aceasta e conclusiunea. Şi aceast lucru o presă românească trebue să-l spună dacă e de bună credinţă.

Inţeleg că sunt unele ziare cari reprezintă unele interese din afară, dar presa românească demnă de acest nume are absolută obligaţiune de a înfăţişa opiniei publice din ţară şi din străinătate oglinda exactă a ţărei, indiferent de politica de partid de care o susţine.

Ziarele de partid pot ataca oricât persoanele politice, dar să lase neatins şi neştirbit creditul ţărei, din punct de vedere financiar, amintindu-şi în fiece clipă cât rău se poate face ţărei punându se într'o lumină falşe situaţia el financiară şi economică.

O ţară are nevoe nu numai de credit, ci şi de prestigiu, căci atunci când cei din afară te ştiu la ananghie, toate forţele celor cari vor să profite de o situaţiune grea, sporesc.

Datoria presei: să luăm lecţie dela străini

Să luăm în această privinţă pildă dala presa străină care face front unic pe chestiunile din afară şi front unic de chestiunile de credit ale ţărei.

Ţara noastră merită tot creditul, căci o ţară care a făcut progresele pe cari le-am făcut noi, prin mijloacele noastre proprii, îşi are viitorul organizat.

Adresându se reprezentanţilor presei, dl ministru de finanţe a adăugat:

Nu ca om politic, ci ca ministru de finanţe găsesc de datoria mea să vă atrag atenţiunea asupra acestui punct: când atacaţi ţara pe chestiuni de finanţe şi de credit să vă gândiţi totdeauna asupra efectului pe care-l va avea în străinătate o ştire neexactă pe care o publicaţi.

Aveţi mijlioace de a vă informa precis, faceţi-o înainte de a publica vre o ştire.

Pe mine, personal, ca om politic care sunt la al patrulea buget pe care l întocmesc, mă puteţi ataca. Dar pentru prestigiul presei noastre, pentru autoritatea pe care trebuie s'o aibe în opinia publică, nu e bine să se articuleze atacuri la adresa ţărei, a creditului ei.

Organizarea propagandei

Dl ministru al afacerilor streine Duca se ocupă de aproape de această chestiune a propagandei în streinătate, organizând, — în legătură cu relaţiunile noastre externe, — acest serviciu aşa de necesar. Căci nu i destul să desminţi ştirile falşe şi calomnioase, ci totul este să le previi printr'o operă informativă permanentă, punându-se streinătatea în curent cu situaţiunea financiară şi economică reală a statului român.

Raspanditi „Infratirea"

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şorţuri pentru doamne şi fetiţe, fuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie-loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii.

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

O mare afacere de paşapoarte false la Cluj

Primnotarul subprefecturei judeţului, Constantin Cassian, a eliberat fără ştirea nimărui 12 paşapoarte false. Dovedit pentru fals în acte publice, abuz de încredere, plastografie şi mită, Cassian a fost destituit. Parchetul şi Consiliul de război anchetează. Cassian îşi mărturiseşte vina la instrucţie

De câteva zile circulă svonul descoperirii unei afaceri cu paşapoarte la Cluj. Cu toate că nu se ştia nimic pozitiv, unele ziare au dat şi amănunte asupra acestei chestiunei, relatând că ar fi la mijloc o întreagă bandă de speculatori bineorganizată. N-am stat un moment la îndoială că aşa cum ne erau prezentate lucrurile, nu puteau să corespundă adevărului.

Acum după ce s-au făcut primele cercetări, suntem în măsură a informa precis opinia publică. Într'adevăr s-au descoperit oarecare nereguli la eliberarea paşapoartelor fiind în Nr de 12. Asemeni nu este adevărat că ar fi vreo legătură între afacerea paşapoartelor dela Bucureşti şi cea locală, paşapoartele falşificate dela Cluj fiind date pentru diferite state din Europa.

Dar iată faptele, în ordinea cronologică în care s'au produs.

Cum opera Cassian

In cursul lunei Iulie şi August a. c., în timpul concediului dlui prefect Septimiu B. Mureşanu, conducătorul biroului paşapoartelor de pe lângă prefectura judeţului Cojocna, Constantin Cassian a sustras 12 blanchete de paşapoarte din cele trimise de minister. După aceea apoi a fost mutat în acurtă vreme dela acest serviciu trecând ca primnotar judeţean II. la subprefectura judeţului. Pe vremea aceea cu iscălirea paşapoartelor era delegat d. subprefect Octavian Simu. Cele 12 blanchete au fost completate pe rând cu numele a 12 indivizi minoritari, îndeosebi evrei, designaţi de samsarul evreu Maister. **Cassian a iscălit fără să aibă nici o autorizaţie numele dlui subprefect Oct. Simu,** apoi le-a dat numere fictive. Data eliberării fiecărui paşaport încă nu se poate stabili.

Altă încălcare a legii comisă de Cassian a fost că a eliberat paşapoarte fără să ceară actele prevăzute de ordonanţa ministerială relativă la eliberarea paşapoartelor.

Cum s'au descoperit falşurile incorectului funcţionar?

Intreaga atacare a fost descoperită de către consulatul român din Amsterdam, la care s'a prezentat unul din cei 12 indivizi cu paşapoarte falşe pentru a cere ceva. Titularul paşaportului fiind din Cluj, consulatul a bănuit că e un falş la mijloc, căci pentru clujeni paşapoartele se elibezează de către prefectura poliţiei. In scurtă vreme apoi bănuiala s'a dovedit deplin întemeiată, cercetările scoţând la iveală manoperile funcţionarului Cassian.

După altă versiune, siguranţa locală ar fi recunoscut că iscălitura dlui subprefect Oct. Simu nu poate fi autentică. Firul cercetărilor a dus la Meister şi dela Meister la Cassian.

Imediat s'a orânduit o severă anchetă condusă de funcţionari superiori dela subprefectură, precum şi alta făcută de siguranţa statului. Rezultatul a fost că faptele de mai sus au fost descoperite şi cuprinse în proces verbal; deasemeni s'a stabilit că în urma neîntroducerii actelor false în registru nici un funcţionar dela prefectură nu avea cunoştinţă de paşapoartele falşe.

Instrucţia este în curs, iar Cassian a fost suspendat din serviciu.

In acelaş timp s'a anunţat consiliul de război, căci mulţi dintre posesorii paşapoartelor falşe n'avea situaţia militară clarificată, şi deasemeni a fost denunţat cazul parchetului.

Declaraţiile lui Cassian la instrucţie

La instrucţie Cassian şi-a recunoscut fapta afirmând că a comis-o singur ne având complicitatea nici unui funcţionar. De asemeni a declarat că n'avea autorizaţia să iscălească paşapoarte.

Spune că a comis falşul după îndelungate stăruinţi ale lui Maister, care-i promitea bani, într'o vreme când avea mai mare nevoe de bani. In astfel de împrejurări n'a putut să reziste tentaţiei.

Conferinţa dlui prof. V. Bogrea

Mâine Joi la ora 6 dl prof. universitar V. Bogrea va ţinea în sala IV-a de la Universitate o conferinţă cu următorul interesant subiect:

„Chipuri de femei din lumea antică".

Conferinţa este aranjată de societatea „Crucea Roşie din Cluj.

Conferinţa distinsului învăţat dl Bogrea — aranjată de „Crucea Roşie" din Cluj — este aşteptată de publicul clujan cu viu interes.

IN ARAD

Bucătăr'e cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află

La 375

PALKOVITS

visavis de Primăr'e

Reclama este sufletul comerţului!

CĂILE FERATE ROMÂNE

Direcţiunea IV-a Regională, Cluj

No. 47038|24 — M 98831

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa amatorilor că pentru concesionarea şi darea în exploatare a restaurantului din staţiunea

TEIUŞ

Se va ţine licitaţie la Direcţiunea IV-a Regională C. F. R. Cluj, în ziua de

10 Decemvrie a. c.

orele 11 în condiţiunile următoare:

1. Concesionarea acestui restaurant se va face cu începere dela 1 Ianuarie 1925.

2. Termenul este de 2 ani.

3. Chiria anuală va începe dela 80.000 Lei.

Ofertele vor fi timbrate, închise în plic sigilat şi trimise la adresa indicată mai sus, sau depuse în ziua licitaţiei până la ora 10 cu menţiunea pe plic:

Ofertă pentru restaurantul din staţia Teiuş.

Licitaţia din ziua de *10* Decemvrie 1924.

La licitaţie se vor putea prezenta:

1. Invalizii de profesiune restauratori, cari au condus efectiv un restaurant de acelaş rang timp de 3 ani şi cari vor fi preferaţi la oferte egale faţă de alţi restauratori particulari.

2. Restauratorii particulari, cari de-asemenea vor proba cu acte că au condus efectiv un restaurant de acelaşi rang timp de trei ani.

Participanţii la licitaţie vor trebui să prezinte următoarele acte:

1. Actul prin care să probeze că sunt români şi această dovadă se va face fie prin prezentarea unui certificat emanat dela Primărie din care să rezulte că este Român sau naturalizat, fie prin prezentarea oricărui act doveditor că este înscris în listele electorale.

2. Actul de naştere.

3. Actul că nu a suferit nici o condamnare penală şi că nu a fost falit, emanat dela Tribunalul respectiv.

4. Actul că în prezent se bucură de o bună purtare în societate, emanat de autorităţile locale.

5. Acte şi dovezi suficiente, prin care să se dovedească că amatorul este de profesiune restaurator şi că a condus efectiv şi în bune condiţiuni cel puţin 3 ani un restaurant de acelaşi rang cu cel scos la licitaţie.

6. O declaraţie prin care să se arate că a luat cunoştinţă de **„Contractul tip de concesiune pentru restaurante şi bufete"** cum şi de **„Caetul de sarcini pentru concesiunea de bufete şi restaurante din staţiile C. F. R."** aprobate cu actul No. 23875|1934|923 M. D. G. şi că le acceptă integral, în cazul că concesiunea s'ar adjudeca asupra sa.

7. Chitanţa unei Administraţii Financiare prin care să se constate depunerea unei garanţii provizorii de 10 la sută, din suma oferită şi care se va depune împreună cu actele de mai sus, iar nu în plicul cu oferta.

8. O declaraţie în scris prin care să arate că a luat cunoştinţă şi că acceptă în totul, în caz de adjudecare, tipul de contract care se poate vedea la Direcţiunea IV Regională Serviciul M. şi pe care îl va semna.

9. Invalizii de război vor mai prezenta:

a) Un act cu o bună recomandaţie din partea Oficiului Naţional I. O. V. şi o declaraţie că vor conduce personal restaurantul.

b) Un certificat emanat dela medicii C. F. R. că sănătatea le permite a conduce personal restaurantul.

Actualii concesionari de restaurante sau bufete de prin staţiunile C. F. R., invalizii sau particularii ale căror contracte sunt în curs până la data licitaţiei, nu sunt admişi a licita.

Toate actele enumerate mai sus se vor prezenta separat de ofertă cu cel puţin 5 zile înainte de data licitaţiei, Direcţiunei IV Regionale Serviciului P. Cluj, adică tot acolo unde amatorul va depune oferta, pentru ca Direcţiunea IV Regională să poată decide, care dintre concurenţi întrunesc condiţiunile de admitere la licitaţie.

Nedepunerea în termenul de mai sus a tuturor acestor acte dă drept Direcţiunei IV Regionale C. F. R. să excludă dela licitaţie, pe cei cari nu s'au conformat.

Supra oferte nu se primesc.

După adjudecarea definitivă, adjudecatarul va depune şi garanţia definitivă, egală cu chiria pe jumătate an ce va oferi, la cassa Regională C. F. R., din Cluj, în termen de cel mult 10 zile dela data adjudecării definitive şi care se va comunica la timp concesionarului urmând apoi a se autentifica şi contractul.

In caz de neconformare, adjudecatarul este considerat, de plin drept şi fără nici o formalitate, că a renunţat definitiv şi irevocabil la toate efectele adjucaţiunei, iar garanţia rămâne confiscată în favoarea Direcţiunei Generale C. F. R.

Pentru ori-ce informaţiuni, doritorii se vor adresa Direcţiunei IV Regionale Cluj, Birou: M² (Etaj III uşa 37) între orele 12½ şi 13 unde se vor putea lua cunoştinţă de contractul tip şi de caetul de sarcini.

Cluj, Noemvrie 1924.

Direcţiunea IV-a Regională C. F. R,

LEMNE DE FOC!

de prima calitate stânjeni ori tăiate cu preţul cel mai avantajos vinde pentru comercianţi şi consumatori şi transportă la domiciliu

Stăruinţa Românească S. A.

Secţia de lemne. Cluj, Piaţa Unirei 20. 329. Telefon 804.

D 253

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 27 Noemvrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Micul clovn

Aventurile lui *Jackie Coogan* în circ în 6 acte. In rolul principal: *Jackie Coogan.*

PREMIERA!

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Doi ştrengari şi jumătate

Istorie romantică în 6 acte. In rolul principal: *Horo şi Zuru.*

CINEMA APOLLO

Zeiţa Africei

Seria I.

In oraşul leilor

Dramă senzaţională de aventuri. Fotografii originale luate din deşertul fiarelor sălbatice.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE Lloyd

PREŢURI REDUSE

Aparate de ras si lame

de cea mai bună calitate

la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2.

ATENŢIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREŢ —

Maşina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 998. (43-1)

ŞI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREŢ EXCEPŢIONAL DE *117.000* LEI

Catolicismul iredentist din Ungaria

Predici iredertiste rostite în fața regentului Horthy și a primministrului Bethlen — „Dorin episcopului prmat a Ungarie întregită" — spune episcopul Prohászka — Monseniorul Lorenzo Schioppa citește o scrisoare a Papei — Ce a spus Papa episcopului primat?

Abia au trecut câteva săptămâni de la ieșirea insolentă și iredentistă a monseniorului Lorenzo Schioppa care a rostit un discurs introducându-l cu câteva fraze spuse pe ungurește din „credeul" „ungurilor cari se deșteaptă" și astăzi suntem siliți din nou să revenim din nou asupra chestiunei catolicismului iredentist din Ungaria.

Cazul s'a întâmplat cu prilejul sărbărilor jubilare de 50 ani de preoție a metropolitului primat al Ungariei.

Mai întâi de toate — scrie ziarul „Szózat" în numărul 257 — s'a celebrat un serviciu divin la catedrala Sfântului Stefan din Budapesta.

A luat parte lu acest serviciu divin guvernatorul Horthy și soția, monseniorul Schioppa, contele Apponyi Albert și un mare număr de prelați și aristocrați.

Faimosul episcop Prohászka Ottokár ține o predică vorbind despre *„martirajul teritoriilor răpite, de valurile de lacrimi ale Dunării"* și alte lucruri ștot atât de... catolice și cucernice.

„Astăzi sărbătorește — a spus episcopul Prohászka — însăși Ungaria ruptă în bucăți și patria ciuntită.

In trecut a fost deteriorată emblema multor metropoliți primați unguri. Este ruptă și emblema actualului primat, deoarece din reședința sa de la Esztergom se vede hotarul țării rupte în bucăți.

Apele ce se scurg în Dunăre duc lacrimile provinciilor rupte și Dunărea ce curge pe lângă Esztergom este o mare a lacrimilor maghiare.

Noi dorim ca viitorul să dăruiască episcopului dieceză întregită și primatului o Ungarie întreagă."

După „predica" catolică iredentistă a episcopului Prohászka, rostită în fața lui Horthy și a primministrului Bethlen, a luat cuvântul jubilantul care a mulțumit călduros tutnrora.

*

După serviciul divin a avut loc o sărbare bisericească în sala Vigadó. Au fost prezenți la aceaste sărbare regentul Horthy, câțiva prinți habsburgici, membrii guvernului etc.

Monseniorul Lorenzo Schioppa citește o scrisoare a Papei în care acesta salută pe episcopul jubilant.

Episcopul Csernoch spune că Papa a voit să distingă întreaga Ungarie prin aceasta scrisoare Papa de la Roma se gândește cu bunăvoință părintească la suferințele și mizeriile de azi ale ungurului. Același papă a spus într'un rând jubilantului:

„Crucea sfintei coroane maghiare s'a strâmbat dar nu s'a rupt. Fie aceasta unisvor de încredere pentru voi și soartea voastră se va chimba."

Sfătuiesc pBopulația udapestei — a încheiat episcopul — să fie credincioasă spiritului catolic. Dacă voi fi ascultat, Budapeste va fi muntele Nebo de pe vârful cărnia voi putea privi pământul fagăduinții al unui viitor maghiar mai frumos.

Sărbarea s'a încheiat intonându se imnul papal și cel național maghiar.

Scriitorii Români la Cluj

Șezătoarea de Duminecă 30 Noemvrie.

Astăzi primăria locală a primit adresa ministerului cultelor și artelor prin care se comunică lista scriitorilor români cari vin la Cluj, cu prilejul șezătorii din 30 Noemvrie.

Vor ceti din operele lor originale dnii: I, Al. Brătescu-Voinești, M Sadoveanu, I. A. Bassarabascu, Cincinat Pavelescu Liviu Rebreanu, Alfred Moșoiu, Al. Cazaban, Nichifor Crainic, Cezar Petrescu, Ion Pillat, Victor Eftimiu, Gheorghe Gregorean, N. Davidescu, Vinti'ă Rusu, Șirianu.

Vor contribui la reușita șezătorii domnele Lia Pop, Aca de Barbu și d. Constantin Pavel.

Condamnarea lui Danielescu

Tribunalul locol a epronunțat astări la ora 12 și jum. sentința în procesul Danielescue condamnându-l la 5 ani temniță grea și achitând pe ceilalți coacuzați. Atât procurorul cât și condamnatul au făcut apel.

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege".
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag".
Marți, 2 Dec. premieră „Plicul"
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".

La 26 și 27 Noemvrie vor avea loc reprezentațiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Ultime informații

— Astăzi la ora 11 a. m. comisiunea administrativă a județului Cojocna s'a întrunit în ședință lunară, revizuind activitatea desfășurată pe teren cultural și administrativ în județ.

— In ședința de ieri a consiliului orășenesc a fost aprobat bugetul orașului Cluj în formularea lui definitivă. O delegație a primăriei îl va prezenta la București ministerului de interne.

— **Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, informații, etc etc. în 150 pagini. Prețul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

— In urma destituirii funcționarului Cassian Constantin a fost însărcinat cu conducerea biroului de cartiruire de pe lângă prefectură dl Borzeu.

— Soc. de Științe din Cluj ține ședință ordinară Joi 27 Nov. ora 8¾ seara în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală. La ordinea zilei:

Prof. univ. D. Rădulescu și *V. Georgescu*: Stabilitatea și condițiile de formare ale dispiranilor, condensarea indandionei și blindonei. Reacțiunli anomale ale metilen bisindandionei.

Șef de lucrări M. *Ionescu*: Sistemele conjugate heterogene asimetice și transformarea carbindogenizilor sub acțiunea substanțelor cu metilen activ.

— Astăzi s'a întrunit comitetul de recepție al scriitorilor români.

Ni-se anunță din Oradea Mare un interesant conflict, produs între dl Weiszlovics, proprietarul hotelului „Park" și dl Heimen Béla fratele maștr al acestuia. Weiszlovics l-a silit pe Heimen, prin amenințări cu pistolul, să-l lase a și așeza pe locul său învecinat niște cărămidă în vederea unei construcțiuni. Cercetările au verificat toate faptele, dându-se act de acuzare contra lui Weiszlovics.

— **Sâmbătă în 29 Noemvrie la ora 5 p. m. va avea loc în amfiteatrul clinicei medicale o ședință a „Societății Științelor medicale din Cluj" cu următoarea ordine de zi:**

1. Dr. Siartău: Un caz de hemiplegie sifilitică.
2. Dr. Țeposu: Un caz de tuberculoză renală.
3. Dr. Kernbach: Considerațiuni asupra anatomiei patologice și patogeniei sifilisului candio aortic.
4. Prof. Dr. Vasiliu și Dr. Goia: Cancer primitiv al ficatului.
5. Prof. Dr. Pamfil: Prepararea hipoclosiților în mod extemporaneu „Sol. Dakin".
6. Prof. Dr. Iacobovici: Anchiloze temporo-masilare.
7. Prof. Dr. Hațieganu: Despre sifilisul articular.
8. Dr. Câmpianu: Colectomie parțială.

— Primim spre publicare dela cercul de recrutare din Cluj: Viza actelor militare ale celor din contingentele 1921—1922 se face în fiecare zi de lucru dela orele 9—12 a. m. și 3—6 p. m. Deasemeni se vor prezenta la această oră livretele Md. E. și certificatele Md. D. I. eliberate de autorități. Totodată se vor prezenta la acest cerc de recrutare dela orele 4—6 p. m. farmaciștii și droghiștii, indiferent de grad și etate, aducând cu sine actele cu care vor dovedi această specialitate.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: ORFELINA (Opereta. Premieră. Neményi, Erényi. Tompa, Ihász, Izsó. Prețuri de Premiera. Abonament de Premieră 20. Seria 144).

Vineri: ORFELINA) 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 37 A. Seria 145).

Sâmbătă: Matineu. Reprezentație pentru tinerime. Aniversarea 150 de ani dela nașterea lui Csokonai Vitéz Mihály. Conferează profesorul Kovács. Serie 146).

Sâmbătă seara: ORFELINA a 3 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 38 B. Serie 147).

Duminecă a. m.: Concertul de violine dlui Telmanyi Emil (Prețuri dă Premieră. Seria 148),

Duminecă: Matineu. EU TE VOIESC. (Prețuri reduse. Seria 148).

Duminecă seara: ORFELINA. (Abonament șters. Prețuri de Premiera, Seria 150).

Luni: ORFELINA. (Abonament șters. Prețuri obișnuite. Seria 151).

Marți: ORFELINA. A doua distribuție. Dajka, Neményi, Fratta, Bányász, Leövey. (Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră 21. Seria 152).

Lysoform

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul „SPORT" S'a deschis!
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine și unde sosesc zilnic nouatăți de tricotagi, ciorapi, mănuși și se vinde cu prețuri ieftine
ALEXANDRU HOSSZU

SE APROPIE CRĂCIUNUL
NU CUMPĂRAȚI PÂNĂ NU VIZITAȚI
MAGAZINUL
RENAISSANCE
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 15.
Unde vă puteți canvinge că în adevăr cumpărați cu cele mai reduse prețuri tot ce aparține branșei de mode și în special ori-ce articol de manufactură
Mare desfacere de Cupoane
asortiment mare de Covoare și Stofe de mobile

Reclama este sufletul comerțului

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16
Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamnă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu prețurile cele mai reduse!
956 II

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor și castelelor.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

4752

CLUJ I.

Anul V. Nr. 1237 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 28 Noemvrie 1924

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

CLUJ 8 NOV. 24

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

Partidul național și vechiul regat

— Cu prilejul documentului publicat de dl prof. Bogdan Duică —

In ultimul număr al revistei „Țara Noastră" d. prof. G. Bogdan Duică publică un document de o deosebită valoare politică și istorică. E vorba despre o circulară dată de biroul electoral al partidului național la începutul campaniei electorale din 1922, către organizațiile sale din Ardeal și Banat. In această circulară nu se făcea nici mai mult, nici mai puțin decât se deschidea o aprigă luptă împotriva vechiului regat. De reținut este faptul că numai după doi ani de la unire, partidul național ordona lupta pe viață și pe moarte, nu împotriva unui partid care i-ar fi putut stânjeni reușita în alegeri, ci împotriva celeilalte jumătăți de țară, cu care Ardealul se declarase unit pentru vecie.

Documentul dat la iveală de d. Bogdan-Duică desvăluie întreaga mentalitate care a călăuzit, și călăuzește încă, politica partidului național în cadrele României întregite. Din logica faptelor, această mentalitate s'a făcut îndestul cunoscută. Pornit în luptă electorală cu principalul scop de a sdrobi ideea integrității naționale prin denigrarea culturei, societății și oamenilor din țara mumă, partidul național a reușit să lasă pretutindenea înfrânt. Această neisbândă însă n'a descurajat oculta separatistă din partidul național. Vechiul regat a rămas pe mai departe ținta atacurilor din partidul național. După stupida invenție a furtului de urne, care se repetă cu o neroadă stăruință de câteori partidul național are a-și spune cuvântul în treburile publice, pentru a ascunde, acum, ignoranța politică a acestuia, după cum atunci trebuia să ascundă rușinoasa înfrângere suferită în alegeri, partidul național a pornit acea furioasă campanie așa zisă extra parlamentară, care a ținut aproape un an de zile, și care n'avea alt scop decât a nimici aportul vechiului regat la actul unirei noastre naționale.

Atât de nesocotit a fost ticluită această campanie, atât de mârșave i-au fost mijloacele, încât o serioasă îngrijorare a stârnit în toate inimele cu dragoste față de destinele neamului românesc. Ingrijorarea nu a fost numai dincolo în vechiul regat mereu insultat și mișelește batjocurit, ci îngrijorarea a fost mai cu seamă aici în marea massă a celor ce nu aveau a jindui nici după beneficiile mănoasei epoci a Consiliului Dirigent, și nici a ascunde sub haina impertinenței a batjocurei și a necuviinței, fapte condamnabile de legile penale. Aceasta s'a dovedit mai cu seamă atunci când dl Iorga, cu temperamentul său impetuos și cu sufletul său generos, dându-și seama de pericolul în care ne târa campania de ponegrire a partidului național, a întreprins aici în Ardeal și în Banat, acea serie de conferințe luminate și calde de patriotism, care avea menirea să arate ce a fost și ce este realmente hulitul vechiu regat.

Acest fapt vă rămâne memorabil în istoria țării noastre. Conferințele d-lui Iorga au fost o a doua lovitură pentru separatiștii partidului național. Ardealul a dovedit atunci cât de puțin preț pune pe toate agitațiunile partidului național. Intre oratorul „regățean", care arată că vechiul regat nu trebue căutat nici în tavernele Bucureștilor și nici pe porțiunea din Calea Victoriei care mișună de samsari și de scursuri din toate părțile țărei și de aiurea, ci în gospodăriile pașnice, în prăvăliile oneste cu forme cinstite, în școlile bătrâne, în așezămintele de binefacere ridicate din dania atâtor boeri generoși în biblioteci și arhive, unde trecutul nostru hulit la Budapesta sau în gurile separatiștilor se ascund atâtea comori de muncă spornică pentru a ni se creia o rezervă de cultură și civilizație a noastră proprie, între orator și public se încheiega o înțelegere pe care partidul național n'a putut-o găsi.

Ardealul l'a înțeles pe dl Iorga atunci, iar partidul național a trebuit să-și ascundă pentru a doua oară ghearele separatiste. Documentul publicat de D. Bogdan Duică face numai dovada de fapt a unei mentalități, care din nefericire mai dăinuiește.

— Astăzi a fost deschis locul pe patinaj din Cluj.

O bucurie zadarnică

Ziarele lăturalnice din Capitală ale grupării dlui Iuliu Maniu, unde strălucește românismul și naționalismul intransigent al unor machabei ai condeiului, jubilează, cuprinse de un delir de bucurie, că „ruptura" din partidul național nu s'a făcut.

Prin „ruptură" acești proaspeți și indicați partizani ai politicei naționale a dlui Iuliu Maniu înțeleg a vorbi de activitatea dlui Vasile Goldiș și a celor grupați în jurul său.

Machabeii condeiului puși în serviciul dlui Iuliu Maniu nu pricep rostul și motivarea sufletească și politică a acțiunei dl Vasile Goldiș — și cu mentalitatea lor specifică nici nu pot pricepe așa ceva.

După cum am arătat de atâtea ori, nu este vorba de o ruptură în partidul național — așa cum Take Ionescu s'a rupt din partidul conservator, ci de o acțiune de regenerare a partidului național, isbucnită din rândurile tinerimei partidului, care a pus în fruntea sa pe dl Vasile Goldiș.

Acest curent din partidul național nu l'a putut nici înlătura, nici înăbuși nici canaliza dl Iuliu Maniu, — el există, funcționează și constitue cu totul altceva, de cât cea ce agenții electorali ai dlui Iuliu Maniu dintr'o anumită presă, numesc cu o expresie atât de ordinară „ruptură".

Prcpaganda noastră în străinătate

— Ministerul de finanțe, după îndemnul dlui N. Titulescu, ministrul țării la Londra, va publica în limba franceză un rezumat al expunerii de motive făcute de dl Vintilă Brătianu la proectul budgetului general al statului, care va fi trimis legațiilor din străinătate în scop de propagandă în favoarea restabilirii creditului țării în străinătate.

In jurul atacului dlui Jakabffy contra dlui N. Iorga

— Părerea ziarului „Keleti Ujság" —

Cititorii noțri știu despre atacul necuviincios al d lui Iakobffy Elemér din partidul maghiar îndreptat contra „cinicului" domn profesor N. Iorga care și-a permis să-și spună părerea asupra înjghebării medievale numite partid maghiar.

Cu acest prilej d. Iakabffy Elemér a cerut comitetului executiv al partidului maghiar să însărcineze pe cei trei deputați ai partidului cu tragerea la răspundere a savantului român pentru „jicnirile" rostite.

Cât de puțină dreptate are dl Iakabffy și ceilalți revoltați relese chiar și din atitudinea presei maghiare mai calme.

„Keleti Ujság", de pildă, vorbind despre nesocotitul atac al d-lui Iacabffy Elemér scrie că declarațiile d-lui prof. N. Iorga nu coțin nimic grav pentru ungurii ardeleni.

„ Este inadmisibil — scrie „Keleti Ujság" — să se conteste dreptul unui om politic de a și spune cu sinceritate și pe față părerile asupra politicei minoritare.

Dl Prof. N. Iorga — deși din declarația d-sale relese bunăvoința — a fost, totuși, atacat de unii dintre unguri.

Aceasta este lucrul cel mai nesocotit din partea cuiva care are pretenția să facă politică minoritară.

D. N. Iorga — continuă „Keleti Ujság" — este savantul cel mai marcant al românilor. Numărul volumelor datorite dsale trece peste cifra de 200. In afară de cărți istorice d. Iorga a scris și scrie și literatură, desvoltă o activitate publicistică și este unul din cei mai stimați oratori ai Camerei.

Obicinuiește să țină conferințe la Sorbona și are legături cu numeroși reprezentanți ai culturei din apus.

Ideia dlui dr. Jakabffy Elemér potrivită de a transforma în dușman al ungurilor pe d. prof. N. Iorga nu a fost cuminte.

Este fără de precedent să se facă plângeri la Cameră pentru declarațiile politice ale cuiva.

Partidul maghiar n'a băgat bine de seamă despre ce e vorba.

Nu știm ce s'a făcut cu propunerea dlui Jakabffy. Credem însă că ideia dsale poate fi combătută din punctul de vedere al seriosității.

Procesul gazetarilor cetățeni români în Ungaria

Articolele gazetarilor dela „Gyilkos" din Cluj judecate de ‚justiția' bpestană

Azi Joi, 27 Noembrie se judecă la Budapesta procesul domnilor Győri Illés István, Győri Ernő și Asztalos Sandor, redactori ai revistei de reportaj „Gyilkos", pentru unele articole antihorthyste apărute în acest organ clujan.

Advocatul celor ‚inculpați' este cunoscutul politician și advocat Buza Barna.

Faptul că justiția maghiară își permite să împrocesuieze și să judece pe gazetarii unguri cetățeni români pentru articole apărute în România este de notat, interesant și edificator.

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Dela Teatrul Național

SHYLOCK cu ION BREZEANU

Marele nostru artist Ion Brezeanu, în turneul care îl face în Ardeal cu „Shylock" — ultima sa creație — s'a oprit în Cluj, unde a apărut aseară pe scena Teatrului Național în tot prestigiul, în toată strălucirea și plenitudinea talentului său.

A fost un eveniment artistic — a cărui rară însemnătate și frumusețe a fost pe deplin înțeleasă de publicul românesc de aci, care a venit la Teatru într'un număr excepțional, pentru a resimți fiorul de artă pe care marele artist român îl brodează cu atâta emoție și meșteșug pe fondul dramei Shakespeariane.

Shylock e cea din urmă creațiune mare a talentului Ion Brezeanu — a acestui talent în plină și robustă maturitate, dispunând de roadele bogate ale unei lungi experiențe.

Talentul mobil și figura expresivă a lui Ion Brezeanu a apărut în măștile cele mai variate și complexe ale Teatrului, ale întregului teatru, de la clasici până la farsă și vaudevil — și în toate rolurile Ion Brezeanu a adus o notă personală de creațiune și interpretare — a fost el.

Ion Brezeanu mai presus de talent, de școală și experiență, dispune de acel rar și prețios dar, care caracterizează pe adevărații și marii artiști: intuiția artistică, care îi face se pătrundă instinctiv în taina rolurilor, să le îmbrace veștmintele, la real și la figurativ, să se confunde în sufletul lor, pe care îl exprimă sub porunca unei impulsiuni, în care sub-conștientul spiritual domină rațiunea, care în ultima analiză e incapabilă a exprima arta.

Cu masca sa expresivă, cu lunga sa experiență teatrală. dar mai cu seamă cu puternicul său talent nativ și cu aceia misterioasă intuiție din care purcede creațiunea de artă. Iar Brezeanu ne-a dat un Shylock plin de dramatică emoție, conturat cu relief, — un Shylock al lui Shylock, de și poartă titlul „negustătorul din Veneția" nu este un negustător din Veneția căci, despre cum spune Renan, Teatrul lui Shakespeare nu are culoare locală, Shakespeare pictând istoria umanității. Shylock e evreul — cu însușirile lui tipice; credința și fidelitatea față de rasă, fanatismul religios, pasiunea banului și a familiei — în istoricul conflict cu însușirile celorlalte neamuri.

Se poate spune că Shylock reprezintă în chip grandios, ca tip etern și sublim — așa cum numai geniul lui Shakepeare putea plămădi istoricul, conflict moral dintre rassa semi ică și neamurile indo europene. Ion Brezeanu a pătrunscu tăria complectă și profundă a eroului shakespearian, contopind într'o expresie armonioasă de dramă și de patetism acel amestec de patimă părintească de patimă a banului și de fanatism de o rassă și religie, în conflict cu psihologia altei rasse — de o cu totul altă construcție morală — și cu împrejurările vrăjmașe. Publicul sguduit de puterea marei și originalei creațiuni artistice a lui Ion Brezeanu, și-a descărcat copleșitoarea emoție a sufletului și și-a exprimat admirația și entusiamul prin furtuni de aplauze și prin impresionante ovațiuni.

Recalcitranța minoritarilor
și lipsa de locuință

— Cazul dlui dr. Victor Vancea — O agresiune care trebuie imediat sancționată — In atenția autorităților

In numărul nostru de ieri schițam pe scurt repercusiunea crizei locuințelor asupra situației funcționarilor publici și a Românilor în general în orașele ardelenești. Concluziunile la care ajungeam erau puțin măgulitoare pentru noi, care dorim o cât mai grabnică romanizare a orașelor. Contra elementului românesc ei sunt de o solidaritate, care merge până la apărarea excrocilor și altor certați cu normele de drept și moralitatea publică, în cazul când ei sunt minoritari, ziarele ungurești nu scapă un singur prilej potrivit pentru stimularea acestei solidarități. Așa bunăoară nu există proces mai interesant între vreun român și minoritar, în care ele să nu ia atitudine în favorul minoritarului. De conflictele în chestiuni de locuință nici nu mai vorbim.

In fața unei asemenea situațiuni stăm impasibili și îndurăm toate fără a reacționa dupăcum se cuvine. Nu-i deci de mirat că se produc apoi agresiuni minoritare ca următoarea întâmplată la 24 Noemvrie în orașul nostru.

In această ziuă la orele 3 p. m. avocatul ungur dl Elemér Ovári, s'a introdus în anticamera locuinței dlui Victor Vancea de Buteasa, avocat, spunând servitoarei să-l cheme afară pe dl Vancea. Nebănuind nimic dl Vancea a ieșit în anticameră expunându-se la injurături și amenințări din partea oaspelui nepoftit. Totul pentru o bucătărie și anticameră date de biroul de cartirure soției dlui Vancea d-na Mimi Nestorescu, apreciata soprană a Operei din Cluj.

Amenințările erau de natură gravă, iar agresiunea era cât pe colea să aibă un sfârșit tragic, căci arțăgosul domnu Ovári își scotorosea toate buzonarele, probabil în căutarea unui revolver. Zadarnice au rămas provocările dlui Vancea de-ai părăsi locuința.

In cursul vociferărilor agresorul, membru al baroului avocațial clujan, și-a permis să insulte și ultragieze autoritățile statului român.

Cazul ne desvelește mentalitatea minoritară în toată goliciunea ei. Ne arată ce se ascunde în dosul declarațiilor de localitate făcute de exponenții politici minoritari. Pentru aceasta ne permitem a atrage atenția autorităților, datoare să ia măsnri pentru respectarea dispozițiunilor legale.

Revizuirea dispensaților de serviciul militar

Fiindcă s'au constatat fraude prin substituiri de persoane spre obținerea reformei dispensării și amânării de obligația serviciului militar, ministerul de război a dat următorul ordin circular No. 104 din 20 Noembrie cor. semnat de d. general Munteanu:

„Constatându-se că unii tineri au obținut scutiri de serviciul militar, reformă, amânări și dispense medicale, prin substituiri de persoană, se ordonă, spre excutare, următoarele norme:

Consiliile de recrutare, comisiunile medicale dela cercurile de recrutare, corpurile de trupă, serviciile, spitalele și comandamentele, nu vor mai acorda nici o scutire, reformă, medicală până nu se vor convinge de perfecta identitate a persoanei prezentate, spre examinare.

Acest control se va face prin toate mijloacele posibile și pe baza actelor de identitate în vigoare complectate cu semnalmentele și fotografia persoanei.

Nimeni nu va obține certificatele de mai sus, dacă nu va prezenta două fotografii pe carton moale, fond alb, format carte de vizite".

Una din fotografii se va lipi pe certificat (în colțul din stânga sus, iar cealaltă se va lipi în registrul matricol, la casa tânărului.

Pentrucă nu toți tinerii pot să și procure fotografiile la timp, chiar în momentul recrutării, sau al examinării medicale, se va proceda astfel:

a) In momentul când consiliul de recrutare sau comisiunea medicală s'a pronunțat asupra amânării, scutirii, reformii sau dispensii medicale, tânărul va semna pe certificat, aplicând în acelaș timp, lângă semnătură, urma degetului mare al mânei drepte (amprenta digitală, cu tuș de stampilă).

Lângă semnătura tânărului, va mai semna pentru identitate, pe certificatele de scutire sau amânare și primarul sau șeful circumscripției polițienești:

b) Când tânărul se prezintă cu fotografiile pentru a primi certificatul, se va lipi una din fotografii pe certificat, cu care ocaziune tânărul va fi pus să semneze din nou și să aplice o nouă urmă a degetului, pe colțul din dreapta de jos al fotografiei;

c) Pe aceeaș fotografie se va aplica sigiliul de tuș al comisiunii corpului sau comandamentului, în colțul din stânga de jos al fotografiei, astfel ca jumătate din sigiliu să apară clar pe o parte vizibilă a fotografiei, iar cealaltă jumătate pe certificat;

d) Cu ocaziunea revizuirei tinerilor din categoriile de mai sus se vor retrage vechile certificate, care vor fi înlocuite prin certificate complectate cu fotografia tânărului, în felul arătat mai sus.

Comandamentele erarhice vor lua măsuri, pentru întocmai aplicare a ordinului de față, controlând stricta executare."

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: ORFELINA) 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 37 A. Seria 145).

Sâmbătă: Matineu. Reprezentație pentru tinerime. Aniversarea 150 de ani dela nașterea lui Csokonai Vitéz Mihály. Conferează profesorul Kovács. Serie 146).

Sâmbătă seara: ORFELINA a 3 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 38 B. Serie 147).

Duminecă a. m.: Concertul de violine dlui Telmanyi Emil (Prețuri dă Premieră. Seria 148),

Duminecă: Matineu. EU TE VOIESC. (Prețuri reduse. Seria 148).

Duminecă seara: ORFELINA. (Abonament șters. Prețuri de Premiera, Seria 150).

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege".
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag".
Marți, 2 Dec. premieră „Plicul"
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".

La 26 și 27 Noemvrie vor avea loc reprezentațiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Mare târg de Crăciun!

Albituri de dame cu 20% reducere desface

magazinul de tricotaj și galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit prețuri foarte reduse!

Mare târg de Crăciun!

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein și Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ? 6

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE Lloyd

PREȚURI REDUSE

Reclama este sufletul comerțului!

CACAO SUCHARD CIOCOLATA MILKA BITTRA VELMA SANTE VANILLE

No. 4422—924. Mag. or. D 397

Publicațiune

Comuna urbană Mediaș conform hotărârei Consiliului comunal No. 4422—1924, arenjează hotelul comunal „Strugure" pe un period de 3 ani, începând dela 1 Oct. 1925 până la 30 Septemvrie 1928 prin licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, după modelul care se găsește la oficiul economic al orașului.

Licitațiunea se va ține în ziua de 10 Februarie 1925 ora 10 a. m. în sala festivă a primăriei.

Oferta trebue ca să fie însoțită de 10% vadiu a sumei pe care concurentul oferă ca arendă

Condițiunile de licitațiune și Stipulațiunile contractului de arendare se pot vedea în fiecare zi de lucru în orele oficioase la oficiul economic al orașului.

Licitațiunea se face în conformitate cu dispozițiunile art. 72—82 el legei contabilității publice.

Consiliul orășenesc

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

LOTERIA
Sindicatuui Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur și rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA
Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat
insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 Febr. 1925 în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.
Cine cumpără cel puțin 10 Bilete
contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

7
CEASORNICE
Longines
Grands Prix
ELEGANTE ȘI PRECISE

Hotărîrile congresului medicilor din regiunea Cluj

— Moțiunea pentru înființarea unei case a Medicilor. — Pentru intensificarea activității sanitare —

Zilele trecute a avut loc la Cluj congresul medicilor din regiunea Cluj. S-au adunat cu acel prilej în orașul nostru delegați ai tuturor categoriilor de medici din câteva județe ardelenești. Au asistat și dnii N. Săveanu, ministrul sănătății publice și N. Gane, secretar general al aceluiaș minister. Era deci un prilej potrivit pentru discutarea problemei sanitare în general și în special sub raporturile ei în Ardeal. Memoriile citite de delegații fiecărei categorii de medici formează laolaltă un expozeu complet al situației sanitare din Ardeal, cuprinzând totodată remediile acestei situații în prezent și viitorul apropiat. In răspunsul său dl N. Săveanu, ministrul sănătății publice, a arătat cum va proceda la opera de intensificare a activității sanitare, însușindu-și majoritatea propunerilor formulate de medici. Nu facem de astădată o înșiruire a multiplelor și variate lor soluții preconizate, ci constatăm numai faptul că pe teren sanitar se lucrează în prezent și că se va lucra cu atât mai mare succes în viitor. La banchetul care a avut loc după congres medicii și-au exprimat recunoștința față de guvern și în special față de dnii N. Săveanu, ministrul sănătății publice și N. Gane secretar general.

*

Revenim acum asupra câtorva lucruri pe cari, din lipsă de spațiu, nu le-am putut releva în darea de seamă asupra congresului, sau nu le-am putut da extensiunea cuvenită.

Astfel a fost votată următoarea moțiune cu privire la înființarea casei medicilor:

„O parte din medici din Ardeal adunați în consfătuire la Cluj, văd necesitatea constituirii unei case de ajutor a medicilor și fac un apel călduros la toți confrații din întreaga țară spre a-și spune cuvântul pentru ca apoi să se procedă la înființarea ei."

Chestiunea aceasta este foarte viu discutată în cercurile medicale din țară, mai ales că la congresul medicilor ținut la Timișoara medicii n'au putut să cadă de acord.

Scopul acestei instituțiuni este ajutorarea medicilor începători, precum și a celor trecuți la pensie, din clipa ordinului de retragere până ce li-se plătește pensia. Deasemeni are menirea de-a distribui ajutoare în cazuri de accidente, precum și de-a asigura existența văduvelor și orfanilor de medici. Afară de aceasta casa medicilor mai are și rolul de îndrumătoare a medicilor pe terenul vieții practice prin asistență socială și alte instituțiuni.

*

In privința clădirilor de spitale dl ministru a arătat realizările din viitorul apropiat. Astfel se va ridica un spital în Târgul-Mureș, iar jumătate dintr'un impozant edificiu școlar din Satu-Mare, astăzi netencuit, va fi amenajat pentru spital. In bugetul anului viitor au fost prevăzute sumele necesare acestor lucrări.

*

Insfârșit ca încheiere dăm o sumară dare de seamă asupra combaterii epidemiilor în cursul anului acestuia. Rezultatele obținute în regiunea Cluj în această direcție sunt o dovadă a bunei noastre organizațiuni sanitare, precum și a devotamentului cu care lucrează medicii.

Epidemia de dizenterie ivită în județele Solnoc-Dobâca, Sălaj și într'o parte a județului Sătmar a fost combătută, dându-se 1964 doze antidizenterice.

Au fost înființate infirmerii provizorii în mai multe comune, întreaga acțiune de combatere fiind condusă de d. Slăvoacă, medic șef al laboratorului de igienă și bacteorologie din Cluj. In scurtă vreme dizenteria a dispărut complet.

Pentru combaterea febrei tifoide au funcționat trei infirmerii provizorii în comunele Pir, Șimeghiu și Tășnad, toate în județul Sălaj. Actualmente această epidemie este stinsă. A fost consumată o cantitate de 3 chilograme de vaccin antitific.

Scarlatina a bântuit în județul Solnoc-Dobâca la sfârșitul verii. Au fost înființate infirmerii în Gherla, Dobâca, Terțea, Lona, Orman și această epidemie poate fi considerată stinsă.

Presa din Ungaria

„Un ziar valah despre stările din Valahia"

Sub acest titlu ziarul budapestan „Szózat" scrie:

„Ziarul valah „Adevărul" vorbind despre stările din Valahia recunoaște că toate cazurile scandaloase sunt datorite celor de sus. Nu există o singură instituție — scrie ziarul valah — fără cazuri de furt, înșelăciune și abuzuri.

Situația actuală din Valahia este datorită guvernării reacționare și slăbirei curentului democratic".

Nu știm dacă citatele ziarului maghiar sunt exacte și dacă „Adevărul" a afirmat într'adevăr că „nu există o singură instituție fără cazuri de furt, înșelăciune și abuzuri".

In orice caz ar fi de dorit ca gazetele românești și minoritare din țară să se ferească de a furniza material pentru propaganda iredentistă a răuvoitorilor noștri.

Cum își informează cititorii „Szózat"

Ziarul iredentist „Szózat" după cum se știe — și-a făcut o profesie din a caricaturiza și a huli România și pe români.

In numărul ce'l avem înaintea noastră ziarul „Szózat" vorbește despre armata română ca despre o bandă de comitagii sălbateci și afirmă că soldații români semibarbari au atacat în apropierea Clujului cu pietre trenurile de persoane nr. 328, 406 și 407. Mai mulți călători ar fi fost răniți.

Aiurările ziarului iredentist nu merită nici măcar o desmințire.

Politicianii englezi și Ungaria

Citim în „Pesti Napló" că d. T. P. O'Connor, cel mai în vârstă parlamentar englez a făcut importante declarații referitoare la legăturile anglo-maghiare.

După d. T. P. O'Connor în Anglia filomaghiarismul s'a infiltrat pretutindenea. Valoarea rassei maghiare și gloriosul trecut unguresc au interesat întotdeauna, în gradul cel mai înalt națiunea engleză.

Prietenia Angliei față de Ungaria nu este dependinte de schimbarea guvernelor, căci ea este adânc înrădăcinată în conștiința intelectualimei engleze.

A vorbit și Siegeszku!

Cititorii noștri își vor aduce aminte de articolul nostru în care vesteam purtarea neomenoasă a administrației regimului horthyst față de populația românească din Ungaria.

Acest articol al nostru a făcut înconjurul presei românești și a fost reprodus în parte și de „Viitorul" din București.

Ziarele maghiare sosite astăzi ca „8 Orai Ujság", „Magyarság" etc., combat cu violență afirmațiile ziarelor românești și publică cu vădită bucurie declarațiile arhicunoscutului domn Siegeszku profesor universitar „magyar ember" la Budapesta.

Acest demn urmaș al lui Arpád este supărat foc pe „mincinoasele" gazete valahe de felul „Viitorului" și afirmă că situția minorității române din Ungaria este din cele mai ideale.

Ungaria este Canaanul minorităților. Nimic nu le lipsește românilor din Ungaria:

Libertăți au, drepturi au, jandarmii îi tratează cu o delicatețe nemaipomenită, școala și biserica românească înflorește . . .

Ce nu au români din Ungaria? . . .

— Au chiar și profesori universitari „valahi" de pildă pe dl Siegeszku!

— Atunci?! . . .

— Infame mai sunt gazetele aceste valahe ce hulesc paradisul lui Horthy și calomniază iubitoarea de minorități Ungarie!. . .

Afacerea pasapoartelor false

Pe urma complicilor. Cercetările autorităților judiciare.

Afacerea cu pașapoartele false dela prefectura județului Cojocna, despre care ziarul nostru a scris în numărul de ieri, se svonește că va lua o întorsătură mult mai serioasă.

Se pare că funcționarul Constantin Cassian care, deși a declarat la instrucție că nu are complici în falșul pe care l-a comis, totuș, în afară de samsarul Maister, a mai fost în legături și cu alte persoane, bineînțeles cu totul streine de personalul prefecturei.

Cercetările judelui instructor trecând pe acest nou drum, va verifica desigur, întru cât svonul acesta este întemeiat, mai ales în vremurile de azi când atâtea bande organizate înșeală bunăcredința publicului, sau se pun în serviciul acelora cari vor să fugă de sub sancțiunile penalităților civile și militare.

No. 145—1924. D 395

Publicațiune

Comuna Petrifalău județul Sibiiu dă în întreprindere prin licitație publică construcția unui drum — împreună cu podul necesar.

Licitațiunea se va ține după formalitățile art. 72—78 din legea Cont. în ziua de 7 Dec. dm. 3 oară la primăria comunei Petrifalău.

Prețul strigării: 170·80 lei.

Planurile, devizile și condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunei Petrifalău.

Petrifalău, la 7 Nov. 1924.

Primăria comunală.

Intreprinderea de Instalatiu i Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

erte și devize efectuate de specialiști, la cerere

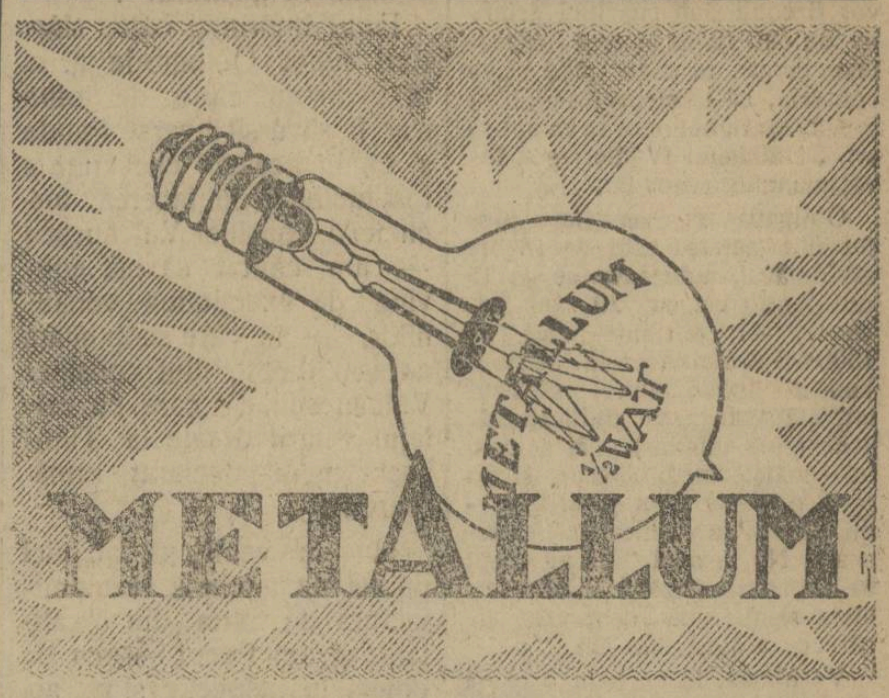

Criza literaturei maghiare

Ziarul „Temesvári Hirlap“ publică în ultimul număr un articol continuând o seamă de consideraţii pesimiste referitoare la actuala decadenţă a literaturei şi vieţii culturale maghiare.

„Muzele — scrie „Temesvári Hirlap“ — tac când este războiu. Aşa se spune. Cu toate acestea, noi vedem că ele tac de astădată şi în vreme de pace. Literatura maghiară, deşi dincolo de primele începuturi, pare inexistentă. Publicul par'că n'ar mai avea nici un contact cu literatura.

Cei competenţi spun că activitatea literară şi artistică este stângenită în primul rând de indeferenţa publicului maghiar.

In ceeace priveşte interesul faţă de literatura străină stăm tot atât de prost.

Shaw, Georg Kayser, Toller, Hauptmann nu pot pune stăpânire pe scena ungurească. Publicul maghiar, care a înduşmănit arta şi literatura îşi găseşte plăcerea sufletească numai în operete şi în... contesa Mariţa.

Nu există nu singur for literar în România care — desvoltând o activitate serioasă — ar şti să păstreze şi conserveze comorile literaturei maghiare, menţinând-o la nivelul pe care îl merită“.

*

Nu vom discuta gradul de decadenţă a actualei vieţi literare ungureşti.

Fenomenul desinteresului post războinic al publicului faţă în literatura bună este de general şi ungurii n'au motiv să se simtă mai nenorociţi decât alte naţiuni.

Totuşi, o împrospătare a literaturei maghiare din Ardeal prin un contact mai strâns cu vieaţa şi literatura românească s'ar putea încerca.

Literaţii unguri să nu se izoleze ca până acum de tot ce e românesc. Să ne înveţe imba să ne citească literatura, să cunoască ţăranul, şi vieaţa de la ţară, românească.

Să recunoască faptul că românii şi ungurii din Ardeal sunt sortiţi să trăiască în bună înţelegere în cadrul actualelor graniţe.

Nici un literat ungur ardelean n'a afirmat cu curaj şi francheţe aceste lucruri.

O literatură maghiară însufleţită de ideia înfrăţirii sincere cu românii, ar deschide noui orizonturi pentru desorientata literatură maghiară din Ardeal.

Numirea profesorilor

şi maeştrilor în şcoalele de curs secundar din Transilvania.

Obligaţia profesorilor cursişti

Ministerul instrucţiunii a hotărît ca toţi profesorii şi maeştrii numiţi la şcoalele de curs secundar din Transilvania, pe baza cursurilor şi examenele de capacitate, ţinute la Cluj, se consideră ca fiind numiţi în mod provizoriu la catedrele lor. Ei nu vor fi confirmaţi cu titlul definitiv de cât după facerea inspecţiilor cerute. In cazul când se va constata, că aceşti profesori, n'au pregătirea trebuitoare se va aplica art. 34 aliniatul IV din legea învăţământului secundar.

Obligaţia de serviciu a profesorilor cursişti este de 18 ore săptămânal, reducându-se la 15 ore pentru cei cu 20 ani vechime, iar retribuţia este de 1300 lei lunar. Această retribuţiune se aplică tuturor cursiştilor, atât celor cu calificaţie de liceu (curs inferior), cât şi pentru şcoalele medii precum şi ori cărui profesor dela şcoalele medii, care n'au calificaţie universitară. Nu există nici un drept de asimilare după 5 ani de serviciu şi nici altă degrevare de cât cea arătată mai sus.

Vechimea, în serviciu care dă dreptul la gradaţie se socoteşte astfel: timpul servit ca preot hirotonist şi cu serviciu efectiv la biserică sau într'o administraţie bisericească, timpul servit ca învăţător cu diplomă şi cu catedră, timpul servit ca practicant, ori suplinitor în perioada cursurilor şi a examenelor de capacitate, timpul servit ca tituiari în învăţământul confesional.

Situaţiunea profesorilor din învăţământul din Transilvania o căror numire a suferit întâziere din cauza mobilizării şi a războiului, se va soluţiona după aceleaşi norme ca a celor din vechiul regat.

D. Gh. Iuga, consilierul technic şi preşedinte al comisiunii de verificare a titlurilor profesorilor din Transilvania, are delegaţiune să revizuiască tabelele întocmite de comisiune şi pe baza dispoziţiunilor de mai sus, să întocmească tabloul de situaţiunea definitivă a profesorilor şi maeştrilor din cursul secundar din Ardeal.

In jurul

pretinselor fraude dela R. M. S. din Timişoara

Citim în „Viitorul“:

Fiind informaţi către sfârşitul lunei Octombrie a. c. că la manufactura de tutun s'ar fi săvârşit diverse fraude şi că în această chestiune a fost delegat cu facerea anchetei d. consilier Vulcănescu — am căutat să mă conving de exactitatea versiunilor, — în care scop m'am adresat direct, dlui consilier Vulcănescu, — care cu prilejul venirii d-sale la Timişoara ne-a declarat următoarele:

Nu am venit să fac nici un fel de anchetă la manufactura de tutun din localitate ci am trecut — ca de obicei în inspecţie şi pe aci — din cele ce am constatat, nici vorbă nu e de fraude şi totul se reduce numai la o simplă intrigă a unul fost funcţionar al manufacturei, — care fusese îndepărtat din serviciu.

Am pentru dl Inginer D. Mardan, numai cuvinte de laudă, pentru munca şi interesul ce depune în interesul fabricei, care prosperă din zi în zi, — vă rog chiar să comunicaţi prin ziarul dv. ce reprezentaţi cele ce v'am declarat.

Credem, deci că nu mai e nevoe de nici un comentar.

Ultime informaţii

— **Domnii membri ai organizaţiei partidului liberal din judeţul Cojocna sunt rugaţi a lua parte la şedinţa ce se va ţine Duminecă, 30 Noemvrie cor, la ora 11 dimineaţa, în localul organizaţiei din Piaţa Unirei 29.**

— Ni se anunţă din Arad că a fost aplanată greva dela fabrica de celuloză de acolo. Lucrul a stagnat o singură zi patronii acordând majorările cerute de muncitori.

— Zilele acestea va fi înaintat consiliului orăşenesc raportul comisiunei pentru controlul gheretelor şi chioşcurilor din Cluj.

— Primăria locală a primit tabloul funcţionarilor publici propuşi a fi împroprietăriţi cu locuri de casă. Tabloul va fi expus timp de 5 zile vederii publicului în localul expediturii dela primărie. Apeluri se pot înainta în cursul acestor cinci zile.

* **Societatea de asiguraraa „Fonciera“ Cluj,** Calea Regele Ferdinand 38, caută un servitor tânăr inteligent, necăsătorit, de naţionalitate român; se cere şi cunoaşterea limbei maghiare. A se prezinta la biroul de sus.

— **Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR“, cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, informaţii, etc etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.***

— Ieri comisiunea administrativă a judeţului Cojocna şi a ţinut obicinuita şedinţă lunară sub preşedenţia dlui Octavian Simu, subprefect. Au luat parte dnii şefinginer judeţean Pop, dr. Pop, primedic, Poruţiu revizor şcolar, toţi primpretorii din judeţ şi S. S. L. L. preoţii Romonţan, Pop, Borgovan, Stănescu, Opărtan, Munteanu şi Suciu.

Dl subprefect Oct. Simu arată că a fost aprobat bugetul judeţului, cuprinzând o majorare de 4 milioane faţă de anul trecut. Deasemeni a aprobat ministerul ca funcţionarilor judeţeni din Cluj să li se plătească în lună lanuarie anul viitor salarii duble, ca o primă.

Dl inginer Pop, prezintă situaţia şoselelor naţionale şi judeţene. Dl dr. Basiota arată care este starea sanitară a judeţului, iar dl Poruţiu desvoaltă raportul său despre activitatea şcolară. O singură comună din judeţ n'are învăţător. Intre timp îşi face apariţia în sală d-nul prefect Sept. B. Mureşanu. Dsa propune să se fixeze taxele de închiriere pentru spectacole a sălii prefecturii.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Preset din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— La ministerul sănătăţii publice se studiază organizarea sanitară a ţării printr'o colaborare între regiunile sanitare, iniţiativele locale şi administraţiunile judeţene şi comunale. Aceasta întrucât contribuţia statului a sporit de 55 ori faţă de a judeţelor şi comunelor, care a rămas. ca şi înainte de războiu de 8 milioane lei.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Preset din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

— Sub preşedenţia dlui consilier orăşănesc Aurel Moga a avut loc astăzi la primărie o consfătuire în vederea fixării noilor preţuri maximale, luând parte dnii director regional zootehnic Cristea, medic veterinar judeţean Tofan, Căciulă, secretarul camerei de comerţ Florian Izidor, ca delegat al inspectoratului comercial şi Guguianu, director al abatorului local. Prima chestiune luată in desbatere este fixarea preţurilor la pâine şi făină. Morarii sunt reprezentaţi prin delegatul firmei Mollnár şi Pintéri, delegatul firmei Vécsei şi d. Iuliu Farcaş. Cormercianţii de făină, prin d. Moise Iacobi, directorul reuniunei comercianţilor de făină iar brutarii prin domnii M. Grün şi Iuliu Szántai. Moara Molnár şi Pintér propune urcarea preţurilor vechiu cu 2 lei la chilogram, afară de făina neagră, care rămâne pe lângă vechile preţuri. Preţurile propuse sunt următoarele en gros la moară: Făină de lux 15.50 chilogramul, făină de fiert 14.50, cl. I. peniru pâine 13 lei, pentru pâine neagră 7 lei, urmând să adauge 75 bani pentră saci şi ambalaj. In detail preţurile cerute de morari sunt în aceeaş ordine: 17.25, 16.25, 14.75 şi 8.50 fără de hârtia de pachetat.

Proporţia de procurare a făinei este de 25 la sută de fiecare sortă. Ceilalţi morari se asociaz la această propunere pe baza preţului de 90.000 lei vagonul franco gara Cluj. Preţurile pâinei propuse de brutari sunt următoarele: franzelă 15·50 lei chilogramul, pâine albă 14·50, pâine cl. I. 12, iar cea neagră 8. D. Căciulă, secretarul general al camerei de comerţ, îşi exprimă părerea că preţurile propuse sunt reale, cerând aprobarea lor. D. Izidor Florea cere o urcare a preţului la făină cu 1 leu chilogramul, dar numai la făina de lux şi de fiert. Răspunzând acestei ultime propuneri d. Iacobi arată că pe lângă aceste preţuri aprovizionarea oraşului cu făină nu poate fi asigurată.

In privinţa căruia dl director zootehnic Tiberiu Cristea este de părerea să se facă tăieri de probă. Dl Réti, preşedintele sindicatului măcelarilor toate că a fost invitat nu s'a prezentat.

Dela Teatrul National

Viitoarea premieră a Teatrului Naţional va avea loc Marţi 2 Decembrie cu comedia „Plicul“ de Liviu Rebreanu.

Din distribuţie fac parte Dnii M. Neamţu Ottonel, Nae Dimitriu, Mişu Ştefănescu, Virgil Vasilescu, Al. Ghibericon Corneliu Pot-Soavă, N. Voicu şi dnele cylvia Jipescu-Hodoş, Lelica Bănuţiu şi Marcela Borza.

Repetiţiile urmează sub conducerea dlui Sică Alexandrescu.

In studiu: Avarul şi Doctorul fără voie de Moliere cari vor forma un singur spectacol şi Candida de Bernard Shaw. Sâmbătă 6 Decemvrie a doua oară „Plicul“.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vinpri, 28 Noemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Micul clovn

Aventurile lui *Jackie Coogan* în circ în 6 acte. In rolul principal: *Jackie Coogan.*

PREMIERA!

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Doi strengari şi jumătate

Istorie romantică în 6 acte. In rolul principal: *Horo şi Zuru.*

CINEMA APOLLO

Zeiţa Africei

Seria I.

In oraşul leior

Dramă senzaţională de aventuri. Fotografii originale luate din deşertul fiarelor sălbatice.

Raspanditi „Infratirea“

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1238 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 29 Noemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
29 NOV 924 — R — Nr. 6287

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

Alegerea de la Dej

Partidul național, în ciuda atâtor înfrângeri politice și a clocotirei frământărilor din organizația sa, pentru a-și da aparența unui element politic încă în viață a hotărât să lupte în alegerile parțiale care se vor efectua în curând pentru împlinirea a două locuri vacante în Parlament.

Pentru Galați, dl Iuliu Maniu a acceptat candidatura unui domn Caramfil — bătrân tachist, un reprezentant întârziat al vechiului politicianism, incapabil de a pricepe rostul vremurilor moderne. Această candidatură nu ne interesează, fiind în afară de interesele generale ale politicei și mai cu seamă cu totul streină de interesele Ardealului.

Ne oprim o clipă însă la alegerea dela Dej, unde simțul politic și preferințele morale ale dlui Iuliu Maniu și a clicei sale s'au relevat și s'au întrupat admirabil, în fixarea candidatului, drul Aurel Dobrescu dela Brașov.

Metodele și procedeele pe care le vor întrebuința în această alegere triumviratul Maniu Vaida-Mihai Popovici și agenții lor electorali sunt archicunoscute — iar circularea dlui Iuliu Maniu, publicată de dl Bogdan-Duică în „Țara Noastră" în care Ardelenii sunt îndemnați să se organizeze într'un adevărat războiu civil împotriva vechiului Regat pune în evidență nu numai meschinăria armelor lor electorale, dar și o criminală concepție și atitudine împotriva unității neamului și Statului.

Pentru a forța o alegere, dl Iuliu Maniu nu se dă înapoia calomnia cu cinism elementul de bază pe care s'a construit România-Mare, a însinua diavolește ura între frați, a asmuți'o categorie de români împotriva altei categorii, fără a-și da seama de consecințele criminale ale unei asemeni acțiuni și de răspunderea acestei fără de lege morale și politice.

Procedeele aceste sunt întrecute în lipsa de pudoare, în lipsa de respectal corpului electoral și al opiniei publice, prin candidatul preferit de dl Iuliu Maniu, dl dr. Aurel Dobrescu, de la Brașov, al cărui unic bagaj politic îl constitue o serie de voluminoase dosare, în care imfamia se unește cu crima, atât de competența justiției civile, cât și de competența justiției militare.

In aceste dosare dl dr. Aurel Dobrescu, apare ca seducător de femei ademenite și părăsite cu copii în brațe — fapt pentru care acest inuman a și fost condamnat; în alt dosar dl dr. Aurel Dobrescu s'a ilustrat ca practicant al mitei, în complicitate cu un alt individ, fapt pentru care complicele a suferit și executat o pedeapsă, de execuția căreia dl dr. Aurel Dobrescu a scăpat, fiind militar în timpul săvârșirei delictului, beneficind astfel de almnestia militară.

In sfârșit în alt dosar, dl dr. Aurel Dobrescu apare ca un sângeros erou, fiind acuzat de asasinarea ordonanței sale. Nu știm care este soarta acestui dosar, în care dl dr Aurel Dobrescu este implicat într'o crimă oribilă. Desigur însă, că dnia-sa va vorbi ceva și de această inofensivă ispravă națională alegătorilor dela Dej.

Acesta este candidatul dlui Iuliu Maniu: imoralul condamnat pentru ademenire, individul-scandal, omul-dosar judiciar pătat de noroiu și sânge.

Dl Iuliu Maniu are reputația unui om cum se cade, liniștit, cinstit, cuminte și așezat — un om la locul lui, ca să zicem așa.

Atunci, prin ce rafinament și perversiune de diletante și artist al hipocriziei, de maestru al jesuitismului, dl Iuliu Maniu poate avea preferințe și predilecții pentru un individ de decăderea morală a acestui Aurel Dobrescu, candidatul său dela Dej?

Dela Teatrul National

După emoționanta și magistrala interpretare a lui Shylock, Ion Brezeanu a apărut aseară pe scena Teatrului nostru Național, într'o farsă primitivă „Țăranul Baron". Mobilitatea și bogăția inepuizabilă, varietatea talentului lui Ion Brezeanu reușește se biruiască în totdeauna asemeni îndrăzneli Ion Brezeanu a fost admirabil în farsă, după cum a fost și în tragedle, obținând un mare succes.

Publicul clujan a aplaudat din no ucu entusiasm pe strălucitul și puternicul reprezentant al teatrului românesc.

Parastas pentru pomenirea memoriei lui Vasile Lucaciu

Din inițiativa Societății studenților Sătmăreni „Junimea Sătmăreană" în ziua de 1 Decembrie se va oficia în biserica gr. cat. din localitate, la orele 9 a. m. un parastas pentru odihna sufletului și pentru memoria regretatului părinte dr. Vasile Lucaciu.

Onoratul public este, rugat pe această cale, de a lua parte la această comemorare în amintirea marelui bărbat, care timp de o jumătate de secol s'a luptat pentru întregirea neamului românesc.

Fără nici un aviz special.

Dl Maniu desminte

Ce zice dl Bogdan-Duică?

In ședința de Miercuri seara, dl Iuliu Maniu a fost provocat să lămurească chestiunea documentului publicat de dl Bogdan-Duică în „Țara Noastră". Acest document făcea dovada dușmăniei pe care o poartă conducerea partidului național împotriva vechiului regat. Cu prilejul campaniei electorale pentru alegerile generale din 1922, biroul electoral al partidului național a adresat organizațiunilor sale din Ardeal și Banat o circulară, prin care îndeamnă la acte de violență și batjocură împotriva vechiului regat. Campania electorală a partidului național, trebuia să se manifeste, în primul rând pe acest teren. Agenții electorali aveau ordine să nege vechiului regat orice aport la actul unirei, să prezinte societatea românească din țara mumă ca pe o societate „barbară", iar pe oamenii vechiului regat să-i descrie ca „țigănoși" atât în raporturilelor familiare cât și în cele sociale.

Pus în fața acestui document rușinos, d. Iuliu Maniu n'a avut altăceva de ripostat decât să i nege autenticitatea. Aceasta însă nu e deajuns. E chestiunea că se va zice d. Bogdan Duică, care a publicat documentul?

Inscripții

Românism și artă. — Una din formele, nu numai cele mai tangibile, dar cele mai superioare, atingând măreția, de a săvârși ritul cultului eroilor, și de a comemora marile evenimente din istoria unui neam, este statuia, unde în marmură ori în bronz se eternizează o figură reprezentativă, ori simbolul unui mare act național.

Potrivit acestei minunate și nobile metode de afirmare a românismului, ridicăm în Ardeal statui și monumente figurilor glorioase ale neamului și întrupăm în bronz ori în marmoră simboluri d'n cronica noastră.

Trebue se ținem seama de un lucru elementar, fundamental în această procedare. E vorba de glorificarea prin artă — atunci să se facă artă.

Asemeni mari și delicate însărcinări să se dea de către cei competinți la adevărați artiști — căci altfel, jicnim figura și momentul pe care vrem să-l păstrăm și să-l glorificăm în nemurirea artei, și ne punem într'o inferioritate umilitoare față de minoritari, cari au știut să dea caracterul de artă unor asemeni manifestări.

Diodor.

„Chipuri de femei din lumea antica"

— Conferința dlui prof. univ. V. Bogrea —

Eri seară a avut loc la Universitate conferința „Crucei Roșii" ținută în fața unei săli arhipline de dl profesor universitar V. Bogrea care a tratat subiectul: „Chipuri de femei din lumea antică".

Distinsul conferențiar primit cu aplauze unanime își începe interesanta conferință făcând o expunere a situației juridice a femeilor din lumea antică. Situația juridică a femeii din anticitate — spune dl profesor V. Bogrea — nu a fost de invidiat. La greci, mai ales, situația era deplorabilă.

Femeia era toată viața sub tutela bărbatului. Ca fată era sub tutela părinților, ca soție sub tutela soțului, iar după moartea soțului tutorul era fiul ei cel mai mare.

Soțul avea dreptul să o repudieze, ba uneori chiar și să o suprime.

Soția nu avea nici-o apărare serioasă de un soț brutal. Putea, ce e drept, să se plângă înaintea judecății, dar cazul nu se cerceta decât dacă autoritățile își însușiau acuza.

Femeile din Grecia însă nu aveau pretutindenea același tratament. La Sparta, de pildă femeia avea o situație mult mai bună și se bucura de mai multă libertate decât la Atena, unde regimul femeii era monahal și aspru.

Bineînțeles, situația femeii era în continuă corectare. In literatura clasică se ivesc cu timpul pe lângă tipurile ridicole și tipuri înălțătoare de femei. Tipuri de măreție nespusă și de tragedii sguduitoare.

Ameliorarea adevărată a situației femeii a fost datorită creștinismului. Numai religia lui Christos a dat femeii drepturile ce i se cuveniau.

Influența germanilor a fost deasemenea binefăcătoare pentru situația femeilor. „Barbarii" luau situația femeii mai în serios decât „civilizații" greci și romani. Femeia era pentru ei o ființă de respectat.

Cu toate acestea laudele relativ la moravurile germane ale lui Tacit sunt exagerate, lucru explicabil prin intenția autorului de a da romanilor în decădere un contract moralizator.

Oricât de rea ar fi fost însă situația femeilor romane și grece ele știau totuși, să'și exercite influența prin iubire, delicatețe, stimă, etc. Ființele superioare s'au ridicat totdeauna de-asupra împrejurărilor.

Cato a spus odată următoarele: „ce curioasă este situația bărbaților romani cari stăpânsc întreaga lume, dar sunt stăpâniți de femei".

Pildă pentru influența femenină este soția lui August căreia i se datoresc multe acte politice ale soțului ei.

Femeile se distrug însă nu numai în politică ci și în artă și literatură. Unele din ele sunt oratore. Afrania, soția senatorului Luciu Bociu făcea pe advocăteasa la for și era atât de guralivă, încât oamenii s'au luat de-o groază. Un autor contimporan spune că nu data nașterii ci numai cea a morții va trebui notată la această femee.

Alt caz este cel al Hortensiei care însă obicinuia să piedeze decent, cu delicatețe și cu bun simț.

Erau femei erudite și cultivate în cultura romană și greacă. Unele se aventurau și în critica literară a operelor clasice inspirând pe violentul satiric Juvenal.

Femeile din anticitate — dată fiind înclinația femenimă către lucrurile mistice — au avut amestec și în religie. In domeniul moral ea are îndeosebi mari merite.

A desvoltat eroismul moral

Paginele lui Plutarc și Liviu sunt pline de figuri frumoase de femei din anticitate.

Pilda cea mai cunoscută este a Corneliei mama Grachilor care voind să rămână cetățeană romană a refuzat să devină soția unui faraon.

Ea a dat celor 12 copii ai ei o educație exemplară și într'un rând îndemnându-i, la fapte măreți le-a spus că ea nu mai vrea să figureze drept soacra lui Scipio ci dorește să fie cunoscută ca mamă a Grachilor.

In Egipet, situația femeii era față de cea din Grecia și Roma mai îndulcită. Una din figurile cele mai escepționale și emoționante de femee a fost fiica de Faraon Regina Cleopatra lăsată să domnească împreună cu fratele ei.

Prin incomparabilele-i însușiri ea a reușit să captiveze pe toți cari au ajuns în atingere cu ea.

Extraordinara și impresionanta ei viață este cunoscută. Fratele ei a voit să o surghiunească pentru a domni singur. Atunci ea a recurs la ajutorul dictatorului roman Caesar, pe care l'a captivat la întâia întâlnire. Când dictatorul este suprimat, locul lui este ocupat de Antoniu. Acesta rămâne de-asemenea fascinat de farmacele Cleopatrei care îi devine prietenă. Ea a iubit cu adevărat pe Antoniu.

A venit apoi la cârmă Octavian. Când August a voit să atace Egiptul, Cleopatra s'a pus în fruntea flotei egiptene pentru a întimpina flota romană. A trebuit însă să se retragă dinaintea romanilor.

După ce Antoniu — simțindu-și cariera politică îngropată — se sinucide, August încearcă să înhame pe Cleopatra la carul lui de triumf.

(*Urmare pe pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

Cleopatra însă preferă să se sinucidă necerând decât pompă funebră pentru înmormântarea lui Antoniu.

De-odată cu moartea reginei s'au sinucis în mod voluntar două sclave, pentru a'şi servi stăpâna pe lumea cealaltă.

O altă figură mare a anticităţii este geniala poetă Sappho a cărei personalitate măreaţă a fost deformată de perversitatea contimporană.

Ca încheiere, conferenţiarul vorbeşte de încântătoarea Nausikaa din Odiseia, cântul VI.

Episodul omerian a devenit destul de popular.

Nausikaa, fata regelui Alkinoos se duce cu sclavele să spele rufele şi după ce îşi isprăveste lucrul începe să se joace. Mingea cade tocmai unde dormea naufragiatul Ulisse care se trezeşte.

Eroul rămâne vrăjit de frumuseţa fetei şi după ce îşi acopere goliciunea cu un ram i se adresează cu admirabile vorbe măestrite. Sclavele fug înspăimântate, dar Nausikaa, mai conştientă şi curajioasă ascultă până la capăt pe streinul naufragiat şi flămând şi îl poftește acasă la părinţii ei.

Ulisse devine oaspele lui Alkinoos care îl ospătează şi îi dă adăpost.

Figura curată, naivă a acestei fiice de rege este una din cele mai încântătoare şi graţioase.

Presa maghiară

Grandomania

Ziarul „Krassószörényi Lapok" publică în loc de frunte un articolaş al fanaticului duşman budapestan al neamului nostru Rákosi Jenő.

„Nici o naţiune — scrie Rákosi Jenő — n'a creiat ceva similar cu judeţul maghiar. Nici un popor n'a dat un al doilea Petőfi. Nici un avânt nu se poate compara cu cel al Ungariei din epoca când s'a încopciat în noua viaţă a Europei.

Rassa maghiară dispune de un amestec de sânge fără de pereche în întreaga lume.

Acest amestec de sânge dă talente şi genii din prisos. In 50 de ani rassa maghiară a realizat progrese de cari alte rasse abia sunt capabile în cursul mai multor secole.

Inceputul şi mijlocul secolului trecut este un produs al naţiunei maghiare. In acest timp ungurii au dat lumei astre strălucitoare de prima mărime."

Ridicolele constatări ale celui care a visat 30 milioane de unguri şi contopirea tuturor naţionalităţilor vechei Ungarii în rassa maghiară nu ne mai surprind. Nu ne suprind nici aprecierile la adresa culturei maghiare. Toată lumea ştie, numai d. Rákosi nu, că orice vecin al Ungariei dispune de o literatură şi o artă cel puţin la nivelul celei maghiare.

In ceiace priveşte însă grandomanii şi fanfaronii ridicoli ca d. Rákosi, Ungaria are întâietate.

O scrisoare a d-lui Szabolcska

Citim în „Brassói Lapok" o scrisoare deschisă a cunoscutului poet Szabolcska Mihály în care acesta îşi exprimă bucuria că s'a renunţat la directoriu, dar declară că — deşi este de 30 de ani prieten cu dl dr. Bernády — totuşi preferă pe dl Ugron István când e vorba de preşidenţia partidului maghiar.

După poetul Szabolcska dl Bernády este canditatul „emigranţilor vienezi" (?!) şi al aliaţilor acestora.

Orientarea studenţimei evreieşti

Citim în ziarul sionist al evreilor de limbă maghiară „Uj Kelet" că studenţimea evreiască din streinătate, mai ales cea din Paris se orientează spre sionizm.

Ziarul sionist uită să ne informeze dacă aceiaşi studenţime aprobă nu sau provocaţia evreilor ardeleni de a se ataşa politicei şi vieţii minoritare a ungurilor de la noi.

Iarăşi cei 200.000 de unguri din Bucureşti

Daclaraţia d-lui Sándor József deputat la Cameră că în Bucureşti ar exista 200.000 de unguri asupriţi de românii cari un le dau şcoală maghiară, a procovat ilaritate generală.

Ziarul „Ellenzék" cere acum ca partidul maghiar să organizeze pe aceşti unguri înregimentându-i în partid.

In ceia ce ne priveşte pe noi, aşteptăm să vedem partidul maghiar la muncă şi în vechiul Regat!

Ce bucurie pentru vizitii şoferii artiştii şi artistele de varieteu maghiare!...

Marea adunare de la Braşov

Ziarul „Keleti Ujság" publică programul adunării partidului maghiar La Braşov.

După cuvântarea de deschidere, preşedintele va face o dare de seamă asupra activităţii de până acum a partidului.

Se vor modifica câteva puncte din statute. In chestiunea învăţământului va vorbi d. Makkay Sándor.

Se va discuta chestiunea electorală, administrativă şi agrară.

D. dr. Willer József va face o expunere a „nedreptăţilor" „comise" faţă de unguri în legătură cu aceste chestiuni.

Raportorul doleanţelor economice este dr. Balogh Géza. Chestiunea firmelor: dr. Szele Béla, Braşov.

Intrebuinţarea liberă a limbei maghiare: dr. Veterányi Victor.

Situaţia generală: dl Sándor József.

Alegerea de preşedinte.

Repertoriu saptamanal al Operei Romane din Cluj

Duminecă, 30 Nov.: M. Butterfly.
Luni, 1 Dec.: Trubadourul.
Mercuri, 3 Dec.: Faust.
Vineri, 5 Dec.: M. Butterfly.
Sâmbătă, 6 Dec.: Cav. Rusticana şi Pagliacci (Matineu).
Dumincă, 7 Dec.: Tosca (Mat.)

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Sâmbătă, 29 Noemvrie
CINEMA SELECT
PREMIERA!
Micul clovn
Aventurile lui *Jackie Coogan* în circ în 6 acte. In rolul principal: *Jackie Coogan.*
PREMIERA!
CINEMA URANIA
PREMIERA!
Doi strengari şi jumătate
Istorie romantică în 6 acte. In rolul principal: *Horo şi Zurn.*
CINEMA APOLLO
Zeiţa Africei
Seria I.
In oraşul leilor
Dramă senzaţională de aventuri. Fotografii originale luate din deşertul fiarelor sălbatice.

Atelier pentru lucrari de rame şi aurit
Mihail Somlyai
Cluj, Str. I. Maniu 7.

RESTAURANT CENTRAL
IOSIF PFERSCHI
Anunţăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat şi că servim la ori ce oră.
Bucătărie românească şi maghiară
fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.
Cu preţurile cele mai moderate!
Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşita S. A.
Aviz
Se aduce la cunoştinţă d-lor acţionari cari au subscris acţiuni la emisiunea IV-a a societăţei noastre, că până în ziua de 1 Decembrie 1924 urmează a se efectua vărsământul al patrulea şi ultimul în sumă de lei 400 de fiecare acţiune subscrisă.
In caz că acţionarul nu va efectua vărsământul la data fixată, va avea de plătit dobânzi moratorii de 16%, societatea rezervându-şi dreptul de a proceda, în caz de neplată la termen, conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute.
D 399 Consiliul de Administraţie.

IN CURÂND APARE
CALENDARUL FAMILIAR
1925
Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.
Preţul unui calendar este
Lei **20** Lei
Librăriile primesc 25% rabat.
Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

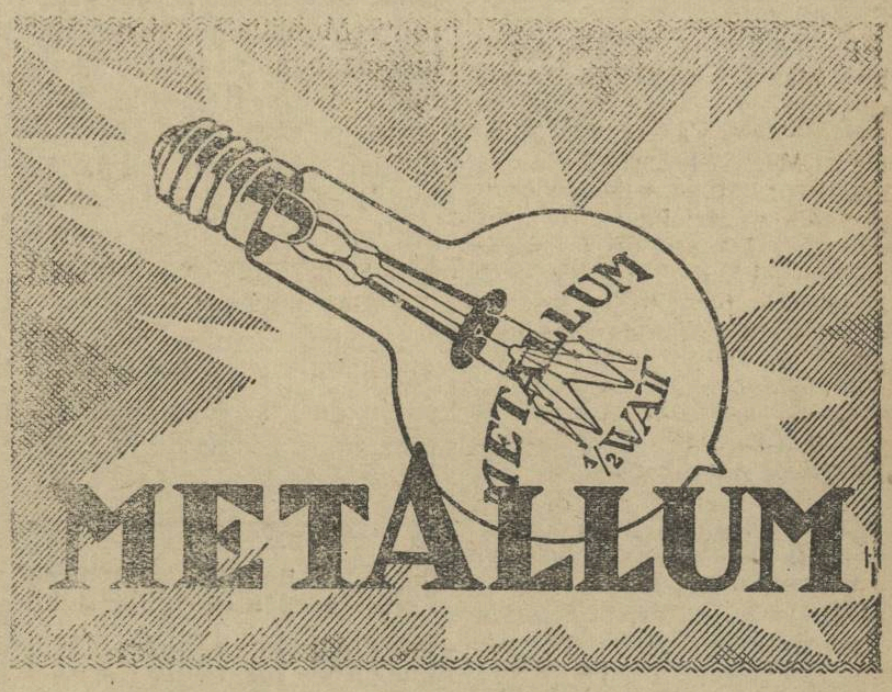

Discuția la Mesaj

Discursul d-lui deputat Horia Furtună

—Tineretul partidului liberal despre opera de guvernământ a actualului guvern—

Continuându-se discuția la Mesaj se dă cuvântul dlui Horia Furtună din majoritate.

D-sa arată că în discuția la Mesaj nu trebule să ne scoborâm spre granița dintre pârtide ci trebuie să ne înălțăm până la responsabilitățile ce apasă deopotrivă toate partidele.

In totdeauna, și sub toate guvernele, acțiunea cea bună a conducătorilor a fost încetinită din pricina unor oameni cari au căutat s'o împiedice din cauza unor idei greșite.

Am spus continuă oratorul, și cu prilejul discuției la Mesaj de acum doi ani, că pe de asupra preocupărilor bine definite din adresă trebuie să urmăm două politici: întâia a intensificărei cu ori ce chip a producției; a doua e organizarea, controlul și sancțiunile ca metodă de guvernamânt, Pentru intensificarea producției am fost primul parlamentar liberal care am spus că ne trebue colaborarea capitalului tehnic străin. Punerea ordinei în finanțe și consolidarea datoriilor externe sunt două operații pur financiare care nu trebuiau să împiedice guvernele ce s'au succedat de la război de a începe opera de intensificare a producție care trebuia să primeze. Fără supra-producție nu putem plăti nici importul, nici datorile, nici funcționarii și nu putem desăvârși nici o politică constructivă: școli, spitale, laboratorii cazărmi, material militar etc. Fără supra producție toate problemele se transformă în crize, nemulțumirile militarilor, greva funcționarilor, mizeria studențimii, conflictul dintre proprietari și chiriași etc., iar toate politicile noastre constructive sunt clădiri șubrede așezate pe nisip, căci le lipsește temelia solidă: banul. Munca noastră creatoarea și reparatoare trebue să fie în proporție directă cu dezastrul nostru economic care e foarte bine măsurat de valută. Supra producția e însă imposibilă fără o normalizare urgentă a transporturilor.

Exploatarea marilor bogății ale țării trebue supusă unor reguli stricte peste care să nu poată trece eventualele guvernări tiranice, administrații venale sau parlamente ineresate. Câștigurile să se împartă numai între cei ce contribue realmente la producție, capitalul tehnic, conducătorii și muncitorii pe de o parte și apoi statul.

Pe lângă scumpirea traiului rezultând dintr'o producție neîndestulătoare, al doilea rău mare de care suferim e neorânduiala, conrupția și încetineala serviciilor noastre publice.

Toleranța unor conducători, lipsa de organizare, salariile neîndestulătoare fac ca în multe administrații funcționarii cei mici să-și vândă serviciile pe bani. Trebuie să facem responsabili pe magistrați și pe funcționari.

Suntem robii iluziei că opera ce trebue s'o îndeplinim e accea de care va vorbi Istoria când va enumera reformele mari făcute de partide. Datoria noastră politică nu e numai de domeniul concepției, al votării și al imimprimatului legilor ci e mai mult: edesăvârșirea până în cele mai mici amănunte a viziunei de dreptate care am avut o, e aplicarea tuturor legilor, e operă fărămițată și anonimă de asuprire, înlesnirea tuturor activităților creatoare de bogăție și frumusețe, e opera fărămițată și anonimă a dreptății individuale. Căci o lege votată nu e o datorie împlinită ci e o datorie de împlinit. (Apl).

Alt rău mare de care suferim e încetineala. Nici odată nu se vor găsi cuvinte destul de tari ca să arate cât rău a făcut țării noastre încetineala asta omorâtoare. Legile ce le facem n'au nici o valoare dacă nu le subordonăm execuția noțiunei de timp util. Cine nu e revoltat de petițiile ce întârzială cu lunile prin administrații și de procesele ce stau cu anii în fața justiției?

Să ne grăbim să facem dreptate dar să nu nu ne grăbim nici odată să închidem porțile dreptății. Nici o considerație de oportunitate politică nu trebue să atârne mai greu ca dreptatea în balanța ideală a determinărilor noastre.

Ne trebue deci supra producție pentru însănătoșirea materială sancțiuni pentru însănătoșirea morală, măsuri generale pentru funcționarea exactă dreaptă și în timp util a tuturor organismelor de stat. După cum viața e o creație continuă și politica trebue să fie o creație continuă. Conștiințele curate ar trebui să se unească spre a continua cu mai multă eficacitate opera constructivă începută de cei buni. Numai când vom drege ruinele războiului vom putea spune că l,am câștigat.

Trei ani de guvernare au dovedit că productivitatea trebuie să treacă înaintea fiscalității și că aplicarea legilor existente e mai importantă și mai grea de cât crearea legilor noi. Un guvern își dă seama de mărimea operii de îndeplinit atunci când o măsoară cu mărimea suferințelor de înlăturat. Atunci când programele politice vor fi sancționate de progrese incontestabile când partea de răspundere și de activitate a fiecăruia va crește în mișcarea de idei și realizări sociale, când mai multă grabă și solidaritate ne va lega în râvna de a aduce folos, mărire și demnitate țării noastre, atunci când abilitățile politice se vor șterge în fața marilor legi limpezi și drepte ce guvernează conștiințele, — numai atunci România va fi aceea ce vrea să fie. (Aplauze prelungite la majoritate și felicitări călduroase).

Traficul direct de călători și bagaje român-german

In urma unor tratative urmate cu delegații căilor ferate germane, direcțiunea generală c. f. r. a hotărît ca cu începere dela 1 Decemvrie 1924 să se înființeze traficul direct de călători și bagaje român-german la care participă următoarele stațiuni:

Din România

Arad, Brașov, București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Oradea-Mare, Ploești, Sibiu și Timișoara.

Din Germania

Berlin, Breslau, Dresda, Düsseldorf, Frakfurt (Main), Hamburg, Altona, Karlsruhe, Köln, Leipzig, München și Regensburg.

In acest trafic taxele tarifare sunt imprimate în franc-aur — aceasta până la noui dispozițiuni.

Stațiunile mai sus menționate vor înregistra bagaje și vor vinde bilete directe pentru toate clasele și categoriile de trenuri.

Durata valabilității biletelor de 15 zile.

Invelișul și toate cupoanele vor avea data emiterii.

Taxa convertită în lei va fi scrisă cu cerneală în locul prevăzut pe bilet.

La emiterea biletelor de copii se va converti și percepe jumătate din taxa imprimată pe bilet. Toate fracțiunile vor fi rotunjite.

Expedierea bagajelor

La expedierea bagajelor se va întrebuința modelul de recipisă din tariful respectiv.

Taxa pentru transportul bagajelor se va calcula mai întâi în franci aur, după care se va converti în moneda de percepere, iar fracțiunile se vor rotunji.

Casieriile de bagaje, în afară de taxa tarifară, vor mai percepe o taxă de manipulație de 10 lei pentru fiecare recipisă, iar casieriile de bilete o taxă de 50 centime-aur, costul pentru confecționarea fiecărui bilet-livret.

Această sumă se va converti și incasa după cursul fixat.

*

Taxele pentru transportul bagajelor sunt cuprinse în fasciculele A. B. și C. ale tarifului pentru transportul de călători și bagaje între stațiunile căilor ferate române și stațiunile căilor ferate germane.

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă 29 Nov. „Oedip Rege".
Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag".
Marți, 2 Dec. premieră „Plicul"
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".

La 26 și 27 Noemvrie vor avea loc reprezentațiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă: Matineu. Reprezentație pentru tinerime. Aniversarea 150 de ani dela nașterea lui Csokonai Vitéz Mihály. Conferează profesorul Kovács. Serie 146).

Sâmbătă seara: ORFELINA a 3 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 38 B. Serie 147).

Duminecă a. m.: Concertul de violine dlui Telmanyi Emil (Prețuri dă Premieră. Seria 148),

Duminecă: Matineu. EU TE VOIESC. (Prețuri reduse. Seria 148).

Duminecă seara: ORFELINA. (Abonament șters. Prețuri de Premiera, Seria 150).

Luni: ORFELINA. (Abonament șters. Prețuri obișnuite. Seria 151).

Marți: ORFELINA. A doua distribuție. Dajka, Neményi, Fratta, Bányász, Leövey. (Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră 21. Seria 152).

Raspanditi „Infratirea"

Intreprinderea de Instalatiu i
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
Oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere

LOTERIA

Sindicatuui Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat
insumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.
Cine cumpără cel puțin **10 Bilete**
contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Situaţia administrativă, culturală şi sanitară a jud. Cojocna

— După şedinţa comisiei administrative judeţene —

In administraţia Ardealului consiile administrative judeţene au jocat totdeauna un rol deosebit, sub stăpânirea ungurească cu mult mai important decât în zilele noastre. Descentralizarea, desfiinţată de Consiliul Dirigent, făcea ca cele mai de seamă probleme judeţene să fie rezolvite în judeţe de către organele acestora. Cu toate că acestea nu mai au vechea sferă de atribuţiuni, comisiunile administrative judeţene n-au pierdut mult din importanţa avută în trecut. In şedinţele lor din fiecare lună prin rapoartele referenţilor este prezentată situaţia generală a judeţului, luându-se în dezbatere propunerile şi concluziile acestor rapoarte, precum şi deziderateie exprimate de vorbitori.

Astfel trebue privită şedinţa din zilele trecute a comisiunii administrative a judeţului Cojocna. Ea ne dă o icoană fidelă la situaţiei din judeţ. Şi este îmbucurător că putem face constatarea unor vădite progrese faţă de lunile anterioare. O dovadă mai mult că în administraţie se lucrează.

Dar iată în cele ce urmează situaţia generală a judeţului Cojocna aşa dupăcum ea reiese din dezbaterile comisiunei administrative.

Nevoile judeţului s-au sporit într'un mod binesimţit. Pentru acoperirea lor bugetul pe anul viitor, cuprinde un spor de patru milioane. Iar pentru a răsplăti devotamentul funcţionarilor judeţeni li-se vor plăti la începutul anului viitor prime aşa fel că vor primi salarii duble pe luna Ianuarie.

Repararea şoselelor

Repararea şoselelor naţionale şi judeţene s-a făcut pe o scară întinsă. Deasemem au fost refăcute aproape toate podurile deteriorate. In viitorul apropiat vor fi realizate ultimele proiecte de reparaţii, aşa că din acest punct de vedere situaţia va fi reproşabilă. Se înţelege pentru realizarea acestei opere e nevoe de însemnate fonduri.

Circulaţia din ce în ce mai intensă a autocamioanelor în judeţ au scos la iveală necesitatea stabilirii unor taxe mai urcate de circulaţie a acestor vehicule. Deocomdată însă aceste taxe n'au fost fixate.

Starea sanitară

Din punct de vedere sanitar judeţul Cojocna a făcut progrese însemnate. Personalul sanitar a fost schimbat, fiind incadrat cu oameni noui şi de valoare. Medicii din judeţ au fost supuşi examenului de limba română cerut de Minister, pentrucă este absurd ca în regiuni româneşti medicul să nu poată să se înţeleagă cu pacienţii. Rezultatele acestor examene încă nu se cunosc, dar se dă ca sigur că au fost destui respinşi. După declaraţiile dlui N. Săveanu, ministrul sănătăţi publice, făcute la Cluj, aceştia vor fi admişi la corigenţă în cursul anului ce vine. Medicii minoritari au primit cu satisfacţie promisiunea ministerială.

Situaţia sanitară a populaţiei sub raportul epidemiilor este mulţumitoare. Astăzi nu bântue nici un fel de epidemie.

S'a continuat în cursul lunei trecute constatarea bolilor din judeţ. Echipa ambulantă de sub conducerea dlui dr Dominic Stanca a cutreerat în cursul lunei Octomvrie 15 comune. Toţi locuitorii acestor comune au fost vizitaţi. Cei găsiţi bănuiţi că au sifilis, tuberculoză sau altă boală grea, au fost supuşi unei a doua vizite mai amănunţite. Se observă cea mai mare discreţiune, pentrucă sătenii au o mare oroare faţă de sifilitici. Datorită acestei discreţiuni apoi se poate face şi tratamentul celor găsiţi bolnavi.

Tabloul sifiliticilor cuprinde date foarte interesante şi edificătoare. In cele 15 comune procentul sifiliticilor este următorul: câte o comună cu 11·32, 5, 4·5, 3·3, 2·15, procente. 3 comune peste 1 procent, iar restul sub 1 procent.

Tratamentul se face absolut gratuit. Ţăranii se arată foarte înţelegători.

Situaţia învăţământului

Situaţia şcolară o înregistrat o îmbunătăţire considerabilă prin acţiunea lăudabilă de construcţiuni şcolare. Deasemeni datorită stăruinţelor o factorilor competenţi avem astăzi cu toate comunele învăţători, afară de una o singură. E adevărat că din punct de vedere al calificaţiei lasă de dorit, dar prin mai mult zel aceşti oameni vor putea lucra cu succes.

Aprovizionarea cu combustibil a şcolilor a fost asigurată, pentruca instrucţia să nu sufere.

Nomenclatura comunelor

Insfârşit ultima chestiune discutată este schimbarea actualei nomenclaturi a comunelor din judeţ. Toate numirile de localităţi vor fi romanizate înlăturându-se numirile streine. Instrucţiunile date comunelor prevăd să fie respectate numirile iniţiale ale comunelor.

Noule numiri vor fi fixate de comitetele comunale în înţelegere cu intelectualii satelor. Procesele verbale luate de aceste comitete vor fi înaintate preturei. Iar la sfârşitul lunei viitoare vor fi centralizate la prefectură.

Acţiunea aceasta iniţiată de dl prefect Sept. B. Mureşaun merită toată lauda.

— Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR“, cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, informaţii, etc etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

Reclama este sufletul comerţului!

Ultime informaţii

— **Domnii membri ai organizaţiei partidului liberal din judeţul Cojocna sunt rugaţi a lua parte la şedinţa ce se va ţine Duminecă, 30 Noemvrie cor, la ora 11 dimineaţa, în localul organizaţiei din Piaţa Unirei 29.**

* La Facultatea de Ştiinţe din Cluj este vacantă o bursă de 1000 lei lunar pentru studiul ştiinţelor fizicei matematice în străinătate, reservată special pentru licenţiaţii acestei Facultăţi. Concursul va avea loc în ziua de 10 Decemvrie a. c., la Decanatul Facultăţii de Ştiinţe din Cluj. Doritorii de-a candida la acest concurs trebue să-şi presinte cererea de înscriere împreună cu actele necesare, până la 8 Decemvrie curent. Informaţii se pot primi zilnic la Decanatul Facultăţii de Ştiinţe.

— Dnii consilieri orăşeneşti Aurel Moga şi Bolfa au plecat la muntele Băişor pentru a trata acolo vânzarea unei păduri.

— Scriitorii români sosesc în localitate Duminecă la ora 10 şi 47. La gară li se va face o frumoasă primire.

— Dnii Peptea, consilier orăşenesc şi Rusu, şeful serviciului contabilităţii dela primăria locală au plecat la Bucureşti pentru a prezenta spre aprobare bugetul oraşului pe anul viitor.

— Examenele de înaintare pentru învăţători, cari erau ordonate pentru 15—1 Decemvrie cor., s'au amânat pentru ziua de 15 Ianuarie 1925.

— Siguranţa genarală a Statului a făcut ieri dimineaţă o descoperire în Universitaled din Bucureşti. Pe sătile Universităţii a fost lipit un manifest, semnat de comitetul internaţional comunist, prin care se făcea apei la studenţii români să adere la la mişcarea comunistă. Până acum nu se ştie dacă autorităţile au descoperit şi pe autorii manifestului.

— Serviciul maritim român. face cunoscut — în urma telegramelor primite eri — că furtuna pe Marea Neagră a încetat Toate vapoarele şi-au reluat regulat cursele.

* **Societatea de asiguraraa „Fonciera“ Cluj,** Calea Regele Ferdinand 38, caută un servitor tânăr inteligent, necăsătorit, de naţiocalitate român; se cere şi nunoaşterea limbei maghiare. A se prezinta la biroul de sus.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

* **Expoziţia** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky şi Oscar Nagy* la „Arta“ Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

—*Sâmbătă seara soseşte la Cluj d. Albert Thomas, directorul general al biroului muncii de pe lângă Societatea Naţiunilor. Ministerul muncii a anunţat prefectura să ia toate măsurile în vederea primirii înaltului oaspe. La hotel Astoria au fost rezervate pentru d. Albert Thomas şi misiunea sa zece camere. Astăzi după masă va avea loc o consfătuire a şefilor autorităţilor pentru aranjarea chestiunilor în legătură cu primirea dlui Thomas.*

*

— Pe astăzi a fost anunţată sosirea la Cluj a dlui Georgean, inspector general al muncii. Vizita dsale este în legătură cu prezenţa la Cluj a dlui Thomas.

— Dna Maria Dombay, cunoscută în Ardeal pentru conferinţele sale cu caracter educativ, va ţine duminecă 30 Noemvrie cor. la ora 5 p. m. o dizertaţie cu sugestivul titlu: „Inapoi la furcă, în sala cea mare a bisericei franciscanilor.

— *D. prefect Sept. B. Mureşanu a donat ieri 10 mii lei din fondul cultural judeţean gimnaziului din Sărmaş, pentru a şi acoperi din această sumă cheltuelile unei reparaţii. Banii au fost ridicaţi ieri de directorul liceului d. Dancu.*

— **Eri la orele 12, potrivit dispoziţiunilor legii minelor, ministerul de industrie a închis tabloul pentru cererile de acordare de perimetre de terenuri petrolifere. S'a încheiat un proces verbal de cererile primite până acum. După ce aceste cereri se vor publica în „Monitorul Oficial“, consiliul superioî de mine va proceda la distribuţia perimetrelor conform dispoziţiunilor legii.**

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Noule preţuri maximale

Publicam în numărul nostru de ieri propunerile făcute în consfătuirea ţinută la primărie în vederea fixării noulor preţuri maximale. Neprezentându-se delegaţii asociaţiei macelarilor, au fost invitaţi la primărie personal câtiva măcelari. Printre ei şi românul Pop din Calea Regele Ferdinand 63, care a spus că tăierea de probă propusă de dl director zootehnic Cristea va arăta că preţurite trebue să fie urcate. Mai bine să fie lăsate cele vechi, cari fixează o limită peste care nu se poate, asigurând încolo drum liber concurenţei. Insfârşit, încheiate aceste consfătuiri, ieri după masă într'o şedinţă extraordinară a consiliului orăşenesc au fost stabilite noule preţuri pe luna Decemvrie a. c.

De astădată înregistrăm atât majorări, cât şi scăderi de preţuri. Si e firesc acest lucru, căci după anotimpuri totdeauna unele preţuri scad, altele se urcă.

Argumentele morarilor s'au dovedit atât de puternice, încât primăria s'a văzut nevoită să aprobe o urcare de 1 leu şi 50 bani la chilogramul de făină şi pâine, atât en-gros, cât şi en-detail, afară se înţelege făina şi pâinea cea neagră, care rămân neschimbate.

La carne s'a făcut o singură urcare la untură topită dela 70 la 72 lei chilogramul şi următoarele reduceri de preţuri: Carnea de viţel sugaci până la 2 luni pentru papricaş dela 28 la 26, aceeaş pentru friptură de la 32 la 30 şi pentru friptură dela 36 la 32. Carnea de porc dela 50 la 44 chilogramul, costiţă de porc dela 52 la 48, slănină de pântece dela 56 la 52. Pentru cap şi picioare a fost stabilit preţul de 20 lei chilogramul. Incolo rămân în vigoare vechile preţuri.

Laptele a fost urcat dela 5 la 7 lei litrul la cel da vacă şi dela 7 la 10 cel de bivoliţă.

La peşti, birje, băi şi hoteluri au fost menţinute vechile preţuri.

Pentru restaurant şi ospătării s'au făcut următoarele modificări, constituind o reducere cu 2 lei la câteva mâncări.

In restaurantele de cl. I: Legume cu carne de porc dela 18 la 16. Friptură (pulpă) de viţăl dela 18 la 16. Friptură de porc dela 22 la 20. Tocană de vitâl mare dela 16 la 14, iar mică dela 9 la 7.

In localurile de clasa doua şi treia toate aceste mâncări sunt mai ieftine cu doi respectiv patru lei; afară de tocana mică de viţel care se vinde în clasa II. cu 6 lei iar III-a cu 5 lei.

Când sărbătorim paştele

Hotărârea Sinodului

Sinvdul a numit o comisiune însărcinată cu stabilirea zilelor când urmează să sărbătorim Paştele în conformitate cu noul calendar. Membrii acestei comisiuni sunt dnii prof. Drăghici, arhimandritul Scriban, dr Chiricescu, dr Coculescu, Lalescu şi profesorul Dragomir Demetrescu.

Comisiunea şi-a terminat lucrările şi va propune Sinodului fixarea sărbătorilor de Paşte pe o perioadă de 10 ani pe baza calculelor calendaristice ce le-a făcut. Comisiunea va mai propune Sinodului ca zilele de Paşte să fie fixate periadic pe câte 10 ani.

Desbaterile sf. Sinod

Sf. Sinod a continuat ieri discuţia asupra proiectului organizării unitarea bisericii naţionale.

S'a ajuns la capitalui alegerii episcopilor şi s'a conchis, ca alegerea să se facă de către Consiliul Naţional bisericesc.

Mitropolitul Nicolae, al Ardealului a înfăţişat prin episcopul Oradiei-Mari, dezideratul, ca alegerile episcopale să fie făcute de către congresele eparhiale.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA” sunt cele mai minimale.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

lips. Dr 1219 —

Anul V. Nr. 1239 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 30 Noemvrie 1924

Infrăți...

On. Asociațiunea pentru Cultura ... și lit. poporului Român Sibiu
R.
Nr. 6754

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 400 lei

Sărbătoarea unirei

Se împlinesc șase ani dela marea și sfânta zi a unirei Ardealului cu Patria-mumă. Și cu cât anii trec, cu cât timpul începe să pună perspectiva necesară pentruca un eveniment istoric să se poată contura în justele lui proporții și în reala lui valoare, cu atât ziua aceasta sporește în lumină și măreție, afirmându-și semnificația și învățământul.

In această zi, pe temelia de statornică muncă istorică, de jertfă generoasă și de glorie a fostului vechiu Regat, miile de Români din Ardeal și-au formulat hotărît concret politiceşte și definitiv voința alipirei la Patria Mumă, înfăptuind visul etnic al rassei noastre.

Țărănimea noastră și intelectualitatea care emanând din ea îl reprezintă în mod fidel viziunea și dorința, într'un strigăt entuziast de bucurie și într'un gest energic a proclamat unirea Ardealului cu Patria-mumă!

Această lume românească a Ardealului, în frumusețea ei de suflet și cu instinctul ei care apărea cu drept cuvânt ca un admirabil simț politic, a cerut, în ciuda unor târgoveți, care și în acel moment de supremă și generoasă bucurie națională puneau egoismul și interesele lor personale mai presus de măreția momentului și de marile interese ale neamului, unirea, — unirea pur și simplu, unirea emoționată a sufletului și teritoriului Ardealului cu Patria-Mumă.

Și din aceea zi, a început să se desemneze curentul dinstinctiv dintre massa românească a Ardealului și a politicianilor de aci, care în splendoarea clipei și în entuziasmul românismului, în momentul culminant din istoria noastră, nu au găsit nimic mai frumos și mai patriotic de făcut decât să-și aranjeze noile lor interese și personalele lor perspective de viitor.

Pe când massele românești ale Ardealului aclamau într'un avânt impetuos, isbucnit din fundul veacurilor și din instinctul național, unirea cu Patria Mumă, dnii politiciani cu sufletul și practica minusculelor cancelarii advocațiale, își consumau intelectul pentru a găsi chichițele cele mai meșteșugite și cazuistice ale unirei cu Patria Mumă.

Domnii au pus condiții ale unirei, deși entusiasmul masselor românești din Ardeal și precedentul admirabilului și românescului gest al lui Iancu Flondor, în lipsa instinctului național, trebuia să le servească ca elementară pildă de urmat.

Și dinstincția dintre massele românești ale Ardealului și politicianii, isbucnită instinctiv cu prilejul Unirei, s'a accentuat și aprofundat până la complectul și definitivul divorț sufletesc și politic de astăzi, în care gruparea politică condusă de dl Iuliu Maniu, familia și clica sa, constitue în Ardeal o inconsolabilă văduvie.

...Dar se trecem peste aceste micimi, peste aceste scăderi și eclipse, așa cum a trecut timpul, așa cum le ignorează prezentul și așa cum le va uita viitorul în marea lui grije pentru demnitatea națională și frumusețea sufletească a acestui neam.

Sărbătorim astăzi șase ani de la înfăptuirea unirei. Și suntem definitiv și indisolubil uniți, ca suflet, ca teritorii și ca orientări ale destinului în viitor, ori cât s'ar chinui micii politicieni ai condițiilor unirei se organizeze sufletește războiul civil al Ardealului împotriva fostului Vechiu-Regat. Unirea e un fapt nu numai istoric și politic, pe care nu îl vor putea știrbi și clinti vreodată dușmanii noștri din afară de granițe, ci psihologic, o realitate sufletească pe care nu o vor putea turbura în armonia și ființa ei opiniile detestabile ale unor publiciani regionaliști cari pun mediocra lor personalitate și iluzoriul lor fief mai presus de existență și destinele neamului românesc unit de-a-pururi.

Interviewul ziarului „Keleti Ujság" cu dl Albert Thomas

Dl Albert Thomas a acordat corespondentului bucureștean al ziarului „Keleti Ujság" un interview din care cităm:

„Mă aflu abia de 24 de oare în România și mă surprinde plăcut interesul întregei opinii publice românești față de chestiunea înbunătățirii situației muncitorilor din țară.

Constat și înțelegerea și bunăvoința guvernului în aceste chestiuni.

Voi intra în contact cu organizațile muncitorești și reprezentanții sindicatelor din București și din toate orașele pe unde voi umbla. Aceasta nu face parte — ce e drept — din punctele programului oficios, dar este firesc ca oficiul internațional al muncii să aibă întrevederi atât cu reprezentanții guvernului, cât și cu cei ai patronilor și ai muncitorilor.

Bugetul Camerei de Comerț

In ziua de 7 Decemvrie camera de comerț din Cluj va ține o adunare generală dezbătând bugetul pe anul viitor, darea de seamă asupra târgului de mostre, precum și problema căminurilor de ucenici.

Dl Albert Thomas la Cluj

Dl Albert Thomas, directorul biroului internațional al muncei, marele om politic al Franței, sosește astă seară în Cluj.

Albert Thomas nu este numai solul maret națiuni aliate și amice, Franța, al cărui suflet idealist ne a inspirat de apururi, nu numai reprezentantul intelectual al fundamentalei forțe a lumei care este munca, ci un bun, sincer și prețios amic al țărei și neamului nostru.

Dl Albert Thomas nu vine pentru întâia dată în țara noastră și nu ne cercelează numai acum, în plinătatea prosperărei noastre.

El ne-a mai vizitat și cercetat într'o clipă de grea restriște, în cel mai primejdios și tragic moment din istoria noastră.

El a venit în lașul refugiului, în lașul durerei dar și al supremei speranțe a neamului.

A fost nu numai străinicul de bună vestire și de îmbărbătare al Franței amice și solidară în durere, cum este astăzi în glorie, cu noi, ci prietenul sensibil și înțelegător, mângâetor al ranelor noastre, optimistul deschizător de perspective ale biruinței și fericirei.

Dl Albert Thomas, adus peste îndatoririle de politețe și oficialitate, în țara noastră, de farmecul și de magica poruncă a amintirei, vine în Clujul nostru.

Să l primim cu entusiasmul bucuriei, cu sentimentul unei vechi și emoționate recunoștinți și cu simțământul cinstirei ce face orașului nostru.

Pensionarea ceferiștilor din nouile provincii

Direcțiunea CFR. a revenit asupra hotărîrei luată acum cât-va timp, ca dela 1 Ianuarie să fie scoși la pensie toți slujbașii acestei administrațiuni, din teritoriile alipite, care au împlinit vârsta de 60 ani.

Nu vor mai fi scoși la pensie dintre aceștî funcționari decât acei cari vor fi găsiți că nu mai pot munci și sunt o povară pentru budget.

Toți ceilalți însă, care cu toată vârsta de 60 ani, sunt încă apți, vor fi menținuți în funcțiunile pe care le ocupă fiecare.

Serviciu divin pentru Serbătoarea Unirei

Luni în 1 Decemvrie a. c. la ora 10 a. m. se va ține serviciu divin în biserica parochială ortodoxă-română din localitate, întru cinstirea acestei zile mari din anul 1918, când neamul românesc din Ardeal, Banat și Țara Ungurească în măreața sa adunare dela Alba-Iulia a proclamat unirea sa necondiționată cu patria mamă într'un singur stat național. Toți românii buni sunt invitați să participe la această serbare.

A FI MINORITAR...

— Prozatorul săcui dl Nyirő József despre calitatea de minoritar —

Valorosul nuvelist săcui d. Nyirő Jozsef scriind în „Keleti Ujság" despre situația minoritarilor în genere atinge la început pesimiste coarde pentru ca apoi să dea adevăratul înțeles al calității de minoritar și să indice calea de urmat.

„Cuvântul „minoritate" — începe d. Nyirő nu este o precisare ci o sentință. El stigmatizează pe nedreptul sute de mii de oameni. Acest cuvânt, aceasta calitate este mai primejdioasă decât gazurile asfixiante, deoarece atacă conștiința, creerul și inima, nimicindu le încet dar cu atât mai sigur.

Poate tratatul de pace a ridicat la nivel de renume mondial cuvântul de minoritate. Cuvântul acesta a devenit o noțiune gravă atât în vieața popoarelor cât și sub raport internațional. Atât juridiceşte cât și din punct de vedere etic. Nici cei ce l'au creiat, nici noi cari l'am primit nu bănuiam cât de nedrept, înjositor, fără viitor și speranțe, dureros și blăstămat este cuvântul: *minoritate*.

Ce însemnează de fapt acest cuvânt? Paralizie perpetuă. Oricine aș fi oriunde m'aș duce, ori cât de bogat aș fi spiritualiceşte și materialiceşte, — pretutindeni nu sunt decât minoritar.

Adevăratul rău și cumplita tragedie este că nu numai *sunt* dar mă și *simt* minoritar, din toate punctele de vedere. Pot să am însușirile cele mai sublime, pot creia orice capodoperă, stigmatul de minoritar rămâne.

Inzădar știm și o spunem că trebue să neridicăm deasupra acestor lucruri: această ridicare s'a dovedit a fi o imposibilitate psihologică.

Și acum să revizuim vieața noastră minoritară din punctele de vedere mai sus arătate. Toate instituțiile, cultura, forțele, vieața și viitorul nostru s'au încovoiat sub povara chinului sufletesc îndată ce pe fruntea lor s'a scris cuvântul: minoritate.

Să nu credem că aceasta este datorit numai mijloacelor externe și sistemelor politicei. Nu exlstă act de forță politică în stare să paralizeze în grad atât de mare energiile interne productive ale unui popor.

Letargia minoritară striveşte pe oricine. Suferă în urma acestei letargii politicianul, savantul, scriitorul, artistul, omul vieții economice și industriale. Orice inițiativă cade din pricina aceluiași motiv. Pentru asta nu există spirit de jertfă și își pierde încrederea oricine. Indată ce orizontul omului este închis de cuvântul minoritate el își începe munca cu blazare. Cuvântul minoritate, spune că zădarnice totul, nu există resultate, nu'mi văd viitorul nu văd scopuri mari, ambițiile mor.

Astfel nici scriitorul nu va scrie. Își va zice că teritoriul limbei în care scrie este atât de mic, încât din câștigul lui poate muri de foame.

Cuvântul minoritate însemnează o temniță din care nici după moarte nu poți evada.

*

Cel dintâi lucru pentru îndreptare ar fi să stârpim din conștiința noastră noțiunea unilitoare și primejdioasă a cuvântului minoritate. Nu este adevărat că munca mea este o muncă minoritară, ci ea este o piatră mică la clădirea valorilor umane. Scrisul meu nu este limitat de teritoriul mic al limbei. Dacă e valoros el sboară dincolo de orizonturile mici ale politicei. Avem nevoe de perspective noui, luminoase și de o concepție de vieață având ca bază valorile stabile ale umanității.

In aceste înalte principii trebue noi să facem educația poporului maghiar. Să ne înfățișăm în fața națiunei dominante și a lumei cu meritul acestei binecuvântate munci pentru a dovedi că în întrecererea popoarelor cu viitor noi nu vrem și nu putem fi „minoritate" umilită, tristă, desconsiderată și stearpă."

Conferințele „Extensiunei Universitare" în Ardeal

„Extensiunea Universitară" din Cluj organizează Duminecă, 30 Nnembrie și Luni, 1 Dec. o serie de conferințe în următoarele orașe:

Satu-Mare: Elementele culturii românești și unificarea or de V. Ghidionescu.

Bistrița: Inceputurile literaturii românești de N. Drăgan.

Dej: Contribuția Basarabiei la cultura românească de O. Ghibu.

Gherla: Limba noastră de V. Bogrea.

Petroșeni: Importanța copilăriei de V. Bărbat.

Aiud: Ocrotirea naturii de Al. Borza.

Diciosânmărtin: Organizarea și utilizarea forțelor sufletești ale națiunii de Fl. Ștefănescu-Goangă.

Arad: Ungurenii și Ardelenii în politica românească dela 1848—49 de S. Dragomir.

Târgu-Mureș: Puncte de vedere demografice vechi și nouă de M. Botez.

Cum trebuie primite
nouile preţuri maximale

Câteva explicaţiuni pe cari le credem necesare

Ziarul nostru a dat totdeauna o deosebită atenţiune problemelor pieţii. Arătam altădată, cât este de greu să afli o soluţiune bună din toate punctele de vedere. Concluziile la care ajungeam cu acel prilej, erau că actualul sistem de reglementare a pieţii este cel mai potrivit în împrejurările de astăzi. Avem concomitent preţuri maximale pentru articolele de prima necesitate, îndeosebi pentru unele alimente, în al doilea rând limita fixată de legea speculei şi în al treilea rând libertatea absolută a producătorilor la stabilirea preţurilor de desfacere a produselor lor.

Intr'un moment dat în cursul lunei acesteia se părea, în oraşul nostru, că sistemul schiţat este impracticabil. Articole maximate se vindeau cu mult sub preţurile maximale, altele mai scump, iar organele de control nu-şi făceau datoria, aşa că întreaga situaţie făcea impresia unui haos. Am cerut atunci o activare a publicului consumator pentru exercitarea acestui control. Dar reacţiunea aşteptată nu s'a produs. In astfel de împrejurări am trăit în cursul lunei curentef. La primărie au avut loc numeroase consfătuiri pentru a putea ieşi din încurcătură. Şi pentru a se ajunge la o soluţie cât mai bună au fost invitaţi la aceste consfătuiri reprezentanţii diferitelor categorii de comercianţi, precum şi ai unor instituţiuni oficiale de ordin economic. Rezultatul este lista preţurilor maximale stabilite în şedinţa consiliului orăşenesc de alaltăieri.

Publicam ieri aceste preţuri. Ele, ne aduc atât urcări, cât şi scăderi, toate provocate de mersul în continuă schimbare al vieţii economice. Publicul îşi manifestă oarecare nemulţumire faţă de ele, tocmai pentrucă nu ne aduc scăderea preţurilor la care se aştepta toată lumea.

Am căutat deci să vedem, întrucât este justificată una din principalele urcări de preţuri. acea a făinei şi pâinei, căci are repercusiuni asupra întregei pieţi. Şi într'adevăr majorarea făcută la aceste articole de prima necesitate este considerabilă. Un leu şi 50 bani la chilogramul de făină şi pâine înseamnă o mărire binesimţită a scumpetei. Cum primăria a ajuns totuşi să aprobe această urcare, ne lămuresc următoarele fapte expuse nouă de câţiva morari din Cluj.

Urcarea preţului făinei acum în preajma Crăciunului nu este ceva neobişnuit. Căci aproape în fiecare an se întâmplă lucrul acesta. Totul se datoreşte împrejurărilor specifice ale producţiei agricole.

Acum producătorii agricoli încă nu au vândut marile stocuri disponibile de porumb, de care ei caută să se scape înainte de a vinde resturile de grâu, pe care le păstrează în vederea anului viitor, deoarece încă nu se ştie, cum va fi producţia din vara ce vine. Reiese deci în mod clar, că oferta de grâu este foarte redusă. Cererea în schimb este mare, căci morile mari din Craiova, Timişoara şi alte centre au nevoe zilnic de mari cantităţi de grâu, pentru a nu fi nevoite să şi restrângă producţia. Din acest motiv plătesc preţuri cât de urcate pentru grâu. Iată pentru ce s'au urcat preţurile grâului în cursul lunei acesteia cu 10—18 mii la vagon.

In baza acestor fapte dovedite prin acte verificate cu minuţiozitate, consiliul orăşenesc a aprobat majorarea preţurilor făinei şi pâinei. Şi cu toată această majorare totuşi la Cluj făina este relativ ieftină. Ne arată aceasta, faptul că la Craiova făina de lux se vinde cu 1 leu mai scump decât noul preţ fixat pentru ea la Cluj. Şi să nu se uite că bogata capitală a Olteniei este unul dintre centrele de unde se aprovizionează cu făină oraşul nostru.

Orice agitaţie pe această chestiune este deci de prisos. Şi nu înţelegem rostul unui articol apărut zilele trecute într'un ziar local, în care se aduceau învinuiri primăriei, pentrucă nu înţelege să aprovizioneze oraşul cu făină ieftenă dela o moară din apropiere Clujului. Luată în dezbaterea această propunere, consiliul a constatat că ea este neserioasă, întrucât moara în chestiune este cu mult, prea mică şi nici nu dispune de capitalul necesar unei afaceri atât de mari. Am ţinut să stăruim asupra acestor lucruri pentru a lămuri pe deplin opinia publică.

Incolo celelalte majorări sunt în deplină concordanţă cu situaţia de pe piaţă. Laptele nu s'a mai vândut pe vechile preţuri maximale de două luni.

Scăderile preţurilor la carne deasemeni n'au satisfăcut aşteptările publicului. Credeam cu toţii să fie reduse într'o măsură mai mare, după cele petrecute pe piaţa carnei. Pentru a nu provoca o rezistenţă dârză din partea măcelarilor, primăria a fixat noile preţuri maximale pentru a fixa o limită, în cadrele căreia se dă drum liber concurenţei. Acestei concurenţe i se datoreşte actuala scădere a preţurilor la carne.

*

Din cele de mai sus se vede, că noile preţuri maximale corespund realităţilor de astăzi. Reglementarea actuală este în conformitate cu sistemul dovedit cel mai bun în împrejurările de astăzi. Urmează ca publicul şi organele de control să-şi facă datoria.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat şi că servim
la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a
MAGAZINULUI
PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

	LEI
I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copii. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şorţuri pentru doamne şi fetiţe, luste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure mallenesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ ceaiea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpăra Expozitia noastra de jucarii de copii

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşita S. A.

Aviz

Se aduce la cunoştinţă d-lor acţionari cari au subscris acţiuni la emisiunea IV-a a societăţei noastre, că până în ziua de 1 Decembrie 1924 urmează a se efectua vărsământul al patrulea şi ultimul în sumă de lei 400 de fiecare acţiune subscrisă.

In caz că acţionarul nu va efectua vărsământul la data fixată, va avea de plătit dobânzi moratorii de 16%, societatea rezervându-şi dreptul de a proceda, în caz de neplată la termen, conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute.

D 399 Consiliul de Administraţie

SE APROPIE CRĂCIUNUL
NU CUMPĂRAŢI PÂNĂ NU VIZITAŢI
MAGAZINUL
RENAISSANCE
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 15.

Unde vă puteţi canvinge că în adevăr cumpăraţi cu cele mai reduse preţuri tot ce aparţine branşei de mode şi în special ori-ce articol de manufactură

Mare desfacere de Cupoane
asortiment mare de Covoare şi Stofe de mobile

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne şi domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne şi domni
Batiste

Reducere de
10%

Magazinul Dénes
Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 591

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 30 Noemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Micul clovn
Aventurile lui *Jackie Coogan* în circ în 6 acte. In rolul principal: *Jackie Coogan.*
PREMIERA!

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Doi strengari şi jumătate
Istorie romantică în 6 acte. In rolul principal: *Horo şi Zuru.*

CINEMA APOLLO
Zeiţa Africei
Seria I.
In oraşul leilor
Dramă senzaţională de aventuri. Fotografii originale luate din deşertul fiarelor sălbatice.

„OLLA"
In momentul de faţă cel mai bun şi mai higienic mijloc de ingrijire de
GUMA
Garantie asigura

Se găseşte în farmacie droghierie, farmacie şi prăvălii similare. E veritabilă această gumă numai dacă poartă marca „OLLA". 35

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-:

Raspanditi „Infratirea"

Din zilele măreţe ale unirei

— Câteva amintiri pentru cei ce li-au uitat. — Fapte şi vorbe de la adunarea de la Alba-Iulia —

Publicăm mai jos câteva amintiri din vremea glorioasă când poporul ardelean, adunat la Alba Iulia îşi exprima dorinţa de a se uni pe vecie cu patria mamă. Reproducerile le facem după „Gazeta Poporului“ de la Sibiu, redactată de dnii dr. N. Balan, astăzi mitropolit al Ardealului, dr. Silviu Dragomir, prof. universitar şi dr. I. Broşu.

Cuvântarea lui Gheorghe Pop de Băseşti

Se ridică Badea George: Prea iubiţii mei! Onorată Adunare a tuturor românilor din Transilvania, Ungaria şi Bănat!

Naţiunea română la toate evenimentele mari istorice, în trecut şi astfel şi astăzi s'a adunat pentru a decide asupra sorţii sale. Aşa, onorată adunare, în anii 1848, când era cea mai grea sarcină asupra naţiunei române, greutatea robiei, s'au adunat pe Câmpul Libertăţii la Blaj şi acolo adunarea naţională a luat hotărârea cu care avea să înfrunte iobăgia şi sărmana naţiune română.

După aceasta a urmat domnilor în patria, noastră — dar ce am să mai esplic şi eu după escelentele esplicări ale nepotului şi fratelui meu, ale amicului meu Cicio Pop? Curatul adevăr şi netăgăduitele stări de lucruri ni le a prezentat şi din trecutul mai îndepărtat, dar mai cu seamă din cei patru ani şi jumătate din urmă.

După desrobirea noastră din iobăgia, trupurilor a urmat altă iobăgie şi mai mare, iobăgia sufleteior noastre. Ne-au luat toate libertăţile sufleteşti cu robia, în care nu ţi a fost iertat, ca tu să dai mâna cu fratele tău şi apoi iobăgia de clasă.

Astfel, onorată adunare, la locul acesta sfinţit de sângele marilor noştri martiri, v'aţi adunat şi D-voastră în localul acese să sfărâmaţi şi cătuşile robita noastre spirituale ale robiei noastre seculare şi să decidem ca un popor liber asupra sorţii noastre, precum ni-a trimis solie marele Wilson, care a fost cel dintâiu, care a înţeles, cumcă sfintele învăţături ale lui Isus Christos, cum trebue să se aplice între popoare.

Ne-am adunat aici ca să hotărâm asupra sorţii noastre.

Eu vă salut pe toţi cei prezenţi. Salut adunarea liberă a tuturor românilor din Transilvania, Ungaria şi Bănat şi rog pe atot puternicul Dumnezeu să ne ajute să punem piatra fundamentală a fericirei neamului nostru românesc. Declar şedinţa deschisă. (Aplause, aclamaţiuni).

Telegrama către regele Ferdinand

Următoarea telegramă s'a trimis:

„Către M. Sa
Regele Ferdinand I.

Adunarea naţională a Românilor din Transilvania, Bănat şi Ţara Ungurească, ţinută în Alba Iulia, glorioasa cetate alui Mihaiu Viteazul, a decretat, într'un elan de entuziasm fără margini, cu unanimitate, unirea teritoriilor sale cu regatul României.

Vestindu-vă hotărârea aceasta, care încoronează aspiraţiile de veacuri ale neamului românesc, rugăm pe M. V. să primiţi omagiile, ce venim a le exprima cu profundă supunere.

Trăiască M. Sa Ferdinand I.
Trăiască M. S. Regina Maria!
Trăiască Augusta Lor Familie!

Trăiască România-Mare!

Trimisul Ţării Româneşti

Trimisul Ţării Româneşti, Ion Mihalache, a trecut Oltul şi a adus Românilor din Ardeal şi Bănat binecuvântarea Regelui Ferdinand şi a Ţării Româneşti.

Mesajul Ţării Româneşti

Trimisul Ţării Româneşti a trecut la Olt şi la Mureş o lege românească, vin cărturarii din criptele dela Blaj şi Sibiiu, vine Şincai cu cronica lui şi Andreiu Mureşanu cu strigările coardelor sfârmate, Iancu şi legionari dela Abrud, vin cu toţii, — toate vibrările sufletului nostru din Ardeal, cântecele dela plug, zvonurile din pădure, — toate tremură în văzduh când se va rosti jurământul vostru sub steagul ţării româneşti...

Cât despre Ţară, Ţara românească, fiţi încredinţaţi vă primeşte ca o mamă bună. Aşa cum o veţi vedea zilnic chinuită de lipsuri, luminată de speranţe, cu greşurile trecătoare ale multor oameni trecători, dar nu sufletul neasemănat de bun şi cinstit al miltoanelor anonime. ţara aceasta e ţara voastră, e ţara tuturor făgăduinţelor noastre din viitor. Plimbaţi-va cugetul slobod pe tot cuprinsul ei, pătrudeţi vă de jertfa cu care a sângerat pentru noi, răspundeţi-i cu care a sângerat pentru noi, răspundeţi-i cu aceiaşi nobleţă şi strângeţi în gândul vostru ca în nişte chingi de fier o singură ideie, mântuirea noastră a tuturora: *Biruinţa.*

Octavian Goga.

DI Octavian Goga despre Ardeleni

Pentru Regatul român venirea Ardelenilor este cea dintâi sărbătoare a unirii politice cu pământul ce se va rupe de subt sceptrul Habsburgilor. Soartea a vroit ca din acest oraş al înfrăţirii de odinoară să plece şi consolidarea de mâne. Sufleteşte, această unire a fost totdeauna. Viaţa Ardealului are de veacuri ca unic punct de orientare credinţa unirii de sânge cu Ţara. Tot astfel şi politiceşte principiul unităţii a îndrumat în mod perpetuu programul gândirii de peste munţi. Dacă împrejurările n'au îngăduit ca acest program să fie codificat, el se desprinde mai puternic decât din orice pravilă scrisă, dintr'o îndelungă istorie de suferinţi şi protestări, din izolarea noastră îndărătnică de orice înfluinţă străină, din unanimitatea de simţire cu care ne-am apărat şi din sbuciumul activ al trecutului nostru politic. Ardealul a trăit într'o veşnică aşteptare, dându-şi seamă că se strecoară printr'o chinuită perioadă de transiţie. Un lucru însă e limpede: dela înfiinţarea Regatului politica lui a avut ochii aţântiţi spre Bucureşti. Partidul naţional de-acolo în care se socotea membru născut, iar nu făcut orice român, îşi avea centrul de gravitate în capitala României. Cele din urmă două decenii cu deosebire a închegat în mod hotărâtor relaţiile de colaborare culturală şi politică cu oamenii din Regat, trăgându-se pentru conştiinţa publică de peste munţi *ultimele* consecinţe de orientare.

De-aceia, subt acest raport al credinţelor politice, înrolarea românilor ardeleni şi bucovineni sub steagul României, este un act de manifestare organică a vieţii lor sufleteşti. Aceşti voluntari nu sunt nişte singuratici răsleţi convertiţi individual de-o ideie, ci mărturisirea firească pe care o impune în mod normal sentimentul colectiv al poporului nostru robit de unguri şi nemţi. Iată de ce vin aceşti ostaşi pe frontul lor, simpli şi liniştiţi, dându şi seamă că sunt mobilizaţi din ziua când România a declarat războiu Austro-Ungariei şi că fapta lor de astăzi nu e decât împlinirea dreptă a datoriei cetăţeneşli.

Şi cu toate aceste, dragi fraţi ai mei, acum în ziua cea dintâi când vi se curmă exilul unei vieţi întregi şi aţi trecut Prutul pe ţărâna tragică a României, inima resimte un fior nou şi necunoscut. Imi dau seamă că marşul vostrul e cea mai grozavă spodanie mută a pătimirei noastre de veacuri. Delilarea voastră în faţa regelui României, în faţa regelui vostru, căruia îi aduceţi drept daruri credintă şi sânge, va fi urmată de un lung cortegiu de umbre şi fantoame cari vor pluti nevăzute în soarele de vară. Cu voi trec batalioanele morţilor, nesfârşitele batalioane îndurerate ale istoriei noastre. Vin popii şi ciobanii din bătrâni cari au păstrat legea şi limba, vin cu toţii, cu plugul şi cu crucea, cu cărţile şi cu arma, vin cu toţii, cu toţii, — toate vibrările sufletului nostru din Ardeal, cântecele dela plug, zvonurile din pădure, — toate tremură în văzduh când se va rosti jurământul vostru sub steagul ţării româneşti...

Cât despre Ţară, Ţara românească, fiţi încredinţaţi vă primeşte ca o mamă bună. Aşa cum o veţi vedea zilnic chinuită de lipsuri, luminată de speranţe, cu greşurile trecătoare ale multor oameni trecători, dar nu sufletul neasemănat de bun şi cinstit al miltoanelor anonime. ţara aceasta e ţara voastră, e ţara tuturor făgăduinţelor noastre din viitor. Plimbaţi-va cugetul slobod pe tot cuprinsul ei, pătrudeţi vă de jertfa cu care a sângerat pentru noi, răspundeţi-i cu care a sângerat pentru noi, răspundeţi-i cu aceiaşi nobleţă şi strângeţi în gândul vostru ca în nişte chingi de fier o singură ideie, mântuirea noastră a tuturora: *Biruinţa.*

Octavian Goga.

Repertoriul Teatrului National

Duminică, 30 Nov. matineu „Un domn pribeag“.
Marţi, 2 Dec. premieră „Plicul“
Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul“.

La 26 şi 27 Noemvrie vor avea loc reprezentaţiile cu Ion Brezeanu, iar la 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Repertoriu saptamanal al Operei Romane din Cluj

Duminecă, 30 Nov.: M. Butterfly.
Luni, 1 Dec.: Trubadourul.
Mercuri, 3 Dec.: Faust.
Vineri, 5 Dec.: M. Butterfly.
Sâmbătă, 6 Dec.: Cav. Rusticana şi Pagliacci (Matineu).
Duminecă, 7 Dec.: Tosca (Mat.)

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă seara: ORFELINA a 3 oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 38 B. Serie 147).

Duminecă a. m.: Concertul de violine dlui Telmanyi Emil (Preţuri dă Premieră. Seria 148),

Duminecă: Matineu. EU TE VOIESC. (Preţuri reduse. Seria 148).

Duminecă seara: ORFELINA. (Abonament şters. Preţuri de Premiera, Seria 150).

Luni: ORFELINA. (Abonament şters. Preţuri obişnuite. Seria 151).

Marţi: ORFELINA. A doua distribuţie. Dajka, Neményi, Fratta, Bányász, Leövey. (Preţuri de Premieră, Abonament de Premieră 21. Seria 152).

LEMNE DE FOC!
de prima calitate stânjeni ori tăiate cu preţul cel mai avantajos vinde pentru comercianţi şi consumatori şi transportă la domiciliu
Stăruinţa Românească S. A.
Secţia de lemne. Cluj, Piaţa Unirei 20. 329. Telefon 804.
D 258

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană“ Cluj, Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centrale şi la Alba-Iulia, Piaţa Mihail Viteazul. D 294

Contabil cu practică mai îndelungată caută post la o întreprindere mare posede limbi română, germană şi maghiară, a se adresa la Administraţia pe adresa „Şef contabil“.

Reclama este sufletul comerţului!

Atelier pentru lucrari de rame şi aurit
Mihail Somlyai
Cluj, Str. I. Maniu 7.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

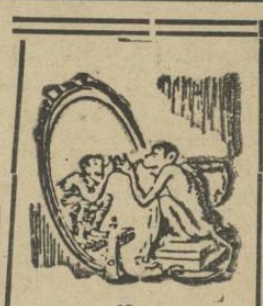

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri. Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16
Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu preţurile cele mai reduse!
56 II

7 Grands Prix
CEASORNICE *Longines* ELEGANTE ŞI PRECISE

Presa maghiară

Partidul maghiar şi opinia publică maghiară.

Ziarul „Temesvári Hirlap“ comentează cu multă ironie cazul ziarului „Brassoi Lapok“ care, acum câteva zile împărţea cu dărnicie epitetul de tradător de neam tuturor ziariştilor nemulţumiţi cu înfiinţarea directoriului, pentru ca azi să recunoască antipatia pronunţată a opiniei publice maghiare faţă de soluţia propusă de comitetul executiv al partidului maghiar.

Astăzi ziarul „Brassoi Lapok“ este tot atât de fanatic partizan al preşedinţiei ca şi celelalte ziare maghiare „nedisciplinate“ din Ardeal.

Organul braşovean — constată „Temesvári Hirlap“ — este ca şi omul cu memoria scurtă care uită ce a spus înainte cu câteva minute. Sau ca drăgălaşul şi înduioşătorul epitaf săcuiesc.

„Aici odihneşte o blândă virgină, o jeleşte unicul ei fiu, Sándor.“

Iarăşi pesimism . . .

Citim în „Ellenzák“:

„Ne încumjoară apa Acheronului. Soarele înzădar luceşte, zăpada, înzădar scânteiază. E întuneric, ceaţa şi linişte.

Ce luntre s'a legănat sub noi până când am ajuns aici? Cine a fost cârmaciul gol căruia i-am întins obolul scos din gura noastră? . . . Simţiţi s . . . N avem carne, n'avem rădăcini. Aici în Ardalul munţilor albi, turnurilor înzăpezite, cetăţilor în ruină şi oraşelor ce poartă mii de cântece ale amintirii noi suntem nişte umbre, nişte stafii.

Nu simţiţi? N'avem nici o legătură cu viaţa reală. Cineva trece pe lânga noi... Ne priveşte şi ca şi cum nu ne-ar fi observat, trece indiferent pe lângă noi. Nu suntem văzuţi cu adevărat? Purtăm noi pe cap vălul Niebelungilor? (Fosta oare autorul la Cinematograf? N. R.) Sau poate s'au plictisit de noi, bieţi peşti din aouariu cari ne isbim câteodată cu nasul stupid de peretele de sticlă.

Dar poate nici nu ne aflăm în aquariu ci într'o lume a umbrelor, într'o prăpastie de granit negru la fel cu aceia în care armata din Castago a pierit condamnată fiind de legionarii lui Scipio.

Şi ce grozăvie: nici măcar nu vedem privirea duşmanilor aţintită spre noi! Nu putem avea speranţă de a fi repede executaţi prin sabia scurtă care ar face să ni se scurgă sângele cu o veselă repeziciune...

Să nu ne facem nici o ilusie: noi ungurii din Ardeal suntem condamnaţi să murim în aceasta fatală vale o moarte lentă. De asupra văii trec uneori corbi, altădată porumbi albi. Atâta tot.“

Aceste rânduri ale ziarului „Ellenzék“ sunt cea mai bună dovadă că partidul maghiar are o politică de inadaptabilitate legată strâns de trecut dar fără perspective spre viitor.

Mentalitatea ce se revarsă din politica partidului maghiar precum şi din articolul reprodus este a unui bolnav cu nervii. Iar ţăranul ungur este cu mult mai sănătos decât să înţeleagă această mentalitate şi să refuze prietenia poporului români faţă de minorităţile ţării.

Ultime informaţii

— Mâine la orele 11 dimineaţa va avea loc la biserica ortodoxă din localitate un parastas pentru pomenirea marelui şef al bisericei ortodoxe din Ardeal, Andrei Şaguna. La acest parastas vor lua parte şi scriitorii români cari sosesc mâine la Cluj.

— Clericii din Blaj, revoltaţi de răul tratament la care sînt supuşi în internat, au făcut grevă, părăsind internatul şi luând masa la restaurant. Faptul acesta a produs o profundă impresie în lumea gr.-catolică

— Concertul mandolonistului Simicel continuă cu acelaş mare succes în toate centrele Ardealului. Excelentul artist va debuta mâine Duminecă, 30 Noemvrie, la Blaj, Marţi, 2 Decemvrie, la Zalău şi Jibău (Sălaj). Duminecă, 7 Decemvrie va da un concert la Ciuj în sala teatrului Naţional, în folosul Sindicatului ziariştilor din Ardeal.

— Ieri s'a reprezentat la Opera Română, Tosca, cu d, N. Apostolescu în Mario Cavaradossi.

— Primirea scriitorilor români, care sosesc mâine la Cluj, se va face cu următorul ceremonial: Ora 10 dim. primire la gară. Vorbeşte dl primar Utalea şi un delegat al Sindicatului Presei Române. Ora 11 parastasul în memoria lui Andrei Şaguna în biserica ortodoxă română. După aceea vizitarea oraşului, iar la ora 1 banchet la New York.

— La liceul de Stat din Zălau sunt vacante catedrele de matematică fizică, de limba latină şi de istorie-geografie. Doritorii a ocupa aceste catedre sunt rugaţi a se anunţa la inspectoratul şcolar din Oradea-Mare.

— **Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR“, cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, informaţii, etc. etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.***

— Comisiunea despăgubirilor de război alcătuită la Cluj îşi va începe lucrările zilele acestea, la administraţia financiară.

— Revizuirea apelurilor în chestiunea încetăţenirilor continuă la Curtea de apel din localitate.

— Lista funcţionarilor admişi la împroprietărire în Cluj este expusă la expeditura primăriei. Contra ei apelurile sunt a se înainta în curs de 5 zile dela prima publicare.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— Din sursă autorizată suntem informaţi că anul viitor va fi preluat de către Stat căminul orfanilor Maria Valeria, astăzi sub îngrijirea unui comitet minoritar.

— Parchetul a dat ieri act de acurare contra funcţionarilor cfr. Vas şi Varro, cari au comis mai multe furturi la cfr.

— **Domnii membri ai organizaţiei partidului liberal din judeţul Cojocna sunt rugaţi a lua parte la şedinţa ce se va ţine Duminecă, 30 Noemvrie cor, la ora 11 dimineaţa, în localul organizaţiei din Piaţa Unirei 29.**

Programul recepţiei dlui Albert Thomas la Cluj

Astăzi Sâmbătă la ora 11 seara sosirea în gară. Dl Albert Thomas vine însoţit de dnii miniştri Alex. Lapedatu şi Chircutescu. La gară vor fi primiţi de dl primar Octavian Utalea şi dl Georgean, inspector general în ministerul muncii. In gară se va servi un ceai, iar apoi înalţii oaspeţi vor petrece noaptea în vagonul special.

Primirea oficială are loc Duminecă la ora 9 dimineaţa, luând parte şefii tuturor autorităţilor, delegaţii ale muncitorilor şi patronilor, precum şi grupuri de elevi şi ei ve în costume naţionale dela liceele „Gh. Barițiu“ şi „Regina Maria“, şi dela şcolile normale ş. a.

Va vorbi dl primar Utalea în româneşte, iar un profesor universitar în franţuzeşte.

După aceea înalţii oaspeţi vor vizita pe rând următoarele instituţiuni din localitate:

Atelierele ucenicilor C. F. R, casa cercuală, fabrica de tutun, Renner, Bibliote a Universităţii, Universitatea, clinicele, muzeul industrial.

Ora 12 recepţia patronilor şi muncitorilor în sala festivă a camerei de industrie şi comerţ.

Ora 1-2 banchet dat de primărie la hotel New-York, la care vor lua parte şi scriitorii români.

Ora 2—3 timp de recreaţie dela 2—3, oaspeţii retrăgându-se la Hotel Astoria.

Ora 3 conferinţa dlui Thomas la Universitate.

Ora 5 conferinţa dsale în sala Reduta.

O a 6 şi jumătate ceai în restaurantul gării.

La 7 plecarea.

Comercializarea minelor de cărbuni dela Lonia

In şedinţa de aseară, consiliul superior de control şi îndrumare a luat în discuţie, măsurile pentru traducerea în fapt a comercializării minelor de cărbuni dela Lonia.

S'a hotărît ca prospectele pentru emiterea acţiunilor, în vederea colaborării capitalului particular, să se întocmească după ce se va fi evaluat valoarea actuală a fondului comercial şi industrial al acestei întreprinderi, care formează obiectul nouei societăţi de exploatare înfiinţat în baza principiului comercializării.

Concertul Hevesi Piroska

Renumita pianistă clujană d-na Hevesi Piroska va da în ziua de 8 Decembrie 1924 la 8 ore seara un concert în sala Colegiului unitar din Calea Victoriei.

Programul este compus din minunate bucăţi — rar auzite la Cluj — de Bach şi Beethoven.

Bilete la librăria Lepage.

Aparate de ras si lame

de cea mai bună calitate

la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Retragerea din circulatie a hartiei monete de 1 si 2 lei

Ministerul finanţelor ne informează că'n curând va retrage din circulaţie monedele de hârtie de unul şi doi lei.

In acest scop atât publicul cât şi instituţiunile publice şi private, sunt înştiinţate ca'n interesul lor să depue de îndată la administraţiile financiare întreaga cantitate de monedă de unul şi doi lei în schimbul căreia va primi echivalentul în monedă metalică.

Până în prezent ministrul finanţelor a primit circa 300 milioane lei monedă metalică şi se crede, că în cel mult trei luni, ne va sosi şi restul până la 400 milioane, atât cât s'a comandat la monetăriile franceze şi belgiene.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

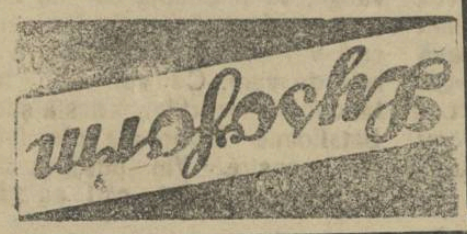

Serviciu de masa

de ceai, de cafea şi de cafea turcească serviciu complect de sticlărie, tacâmuri de masă de alpaca vase şi articole de bucătărie.

Cel mai bogat asortiment!

S. R. PIRINGER

Cluj, Calea Regele Ferdinand (fost Ferencz József-ut) 65.

S'a început Marele târg de Crăciun!

cu preţuri escepţional de scăzute în prăvălia de manufactură

LA CORSO

Cluj, Piaţa Unirii 17

Se vând resturi de mărfuri în toate preţurile acceptabile.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R CLUJ No. 756

Anul V. Nr. 1240 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 2 Decemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . .
PE 6 LUNI . . . . .
PE 1 LUNĂ . . . . .
PE 1 AN pentru autorități . . .
PE 1 AN pentru preoți și învățători

D. ALBERT THOMAS LA CLUJ

Primirea la gară. Vizitarea orașului. Recepția patronilor și muncitorilor la camera de industrie și comerț Interview cu d. Albert Thomas. Banchetul dela hotel New-York. Conferința dela Reduta. Plecarea

Sosirea la Cluj

Dl Albert Thomas a sosit la Cluj Sâmbătă la ora 11 seara. Dsa era însoțit de domnii miniștri Lapedatu și Chirculescu, dl secretar general din ministerul muncii Budurescu, precum și de dnii Rocques, profesor la Sorbona, Lebrun și Viple, secretari ai biroului internațional al muncii, Stoeker, delegatul României în acest birou și Marcel Romanescu, secretar de legație, reprezentând ministerul de externe. Inalții oaspeți au fost întâmpinați la gară de către dl primar Octavian Utalea și dl inspector general în ministerul muncii Georgean. In restaurantul gării s'a servit un ceaiu, oaspeții retrăgându-se apoi în vagoanele speciale.

Primirea oficială urma să aibă loc a doua zi dimineața.

Primirea la gară
— Asistența — Cuvântările —

Duminică la ora 9 fix își fac apariția în sala de recepții a gării dl Albert Thomas dl ministru Chirculescu și ceilalți însoțitori.

Intâmpinarea lor erau ieșiți la gară reprezentanții tuturor autorităților locale. Am remarcat pe dnii prefect Septimiu B. Mureșanu, primar Octavian Utalea, primnotar orășenesc Cărpinișan, subprefect Oct. Simu, prefect de poliție Ovidiu Gritta, rector al universității Camil Negrea, profesor universitar Racoviță, Barbu directorul bibliotecii universitare general Anastasiu și colonel Popescu din partea Armatei, inspector general Gergean și inspectorii Chirilă și Ionașcu din partea ministerului muncii. N. Bogdan, directorul liceului „Regina Maria", Negruțiu și Căpiulă, reprezentând Camera de industrie și comerț, Tufli și Romanovici din partea Sfatului Negustoresc, Florian, inspector comercial. Deasemeni erau ieșiți întru întâmpinarea dlui Thomas un grup de cercetași sub conducerea dlui profesor Popa.

Salutul de bun sosit al dlor primar Utalea, prof. univ. Racoviță și al dlui Flueraș

In câteva cuvinte dl Octavian Utalea, primarul orașului urează bun sosit dlui Albert Thomas și celorlalți oaspeți. Apoi urmează salutarea rostită în frantuzește, de dl profesor universitar Racoviță. Savantul profesor a spus următoarele:

Domnule Director!

Insărcinat de colegii mei profesori și de studenții universitari din Cluj vă urez bun venit.

Vă suntem în mod sincer recunoscători că ați schimbat programul întocmit în primul moment și ați binevoit să veniți în orașul nostru.

Ne sunteți scump din multe motive. Nu uităm că în timpul refugiului la Iași, credința voastră în victoria finală ne-a susținut. Noi salutăm în d voastră pe profesorul savant al universității surori, salutăm pe democratul încercat, salutăm pe demnul urmaș al acelora cari au enunțat principiul drepturilor omului, salutăm pe misionarul Genevei, salutăm pe reprezentantul țării, care are ca supremă deviză: libertate, egalitate, fraternitate. Salutăm pe neobositul muncitor întru făurirea păcii generale.

Domnule Thomas, amic al țării mele, fii binevenit!"

Dl Flueraș, președintele sindicatelor muncitorești din România, salută pe dl Thomas în numele muncitorimii din oraș și din întreaga țară. Promite să-i dea dlui Thomas toate relațiunile necesare.

Răspunsul dlui Albert Thomas

„Domnule primar, domnilor! Sunt mișcat de primirea care mi se face și de vorbele calde, cu care am fost întâmpinat. Dupăcum ați indicat înainte, Bucureștii nu mi-au părut suficienți pentru informațiunile mele și pentrucă am cunoscut România mică, doream să salut și o parte din România nouă. Am cerut a tunci să fiu condus la Cluj și vă asigur că n'a fost nevoe să insist mult.

Domniile voastre ați arătat că orașul Cluj e o cetate universitară. Aceasta mă bucură cu atât mai mult, cu cât îmi amintesc cu acest prilej de începuturile activității mele.

Simt o deosebită plăcere că găsesc aici la Cluj o puternică mărturie a difuziunii culturii franceze.

Franța n'are posibilitatea să și trimeată în toate țările negustorii, agenții, comisionarii, ea are însă satisfacția de-a infiltra pretutindeni conform unei vechi tradiții ideile unei culturi generoase, cu atât mai mult într'o țară soră.

Vă mulțumesc pentru primirea, pe care mi-o faceți".

Cuvântarea d-lui Albert Thomas impresionat adânc numeroasa asistență. După prezentările notabilităților de față, înalții oaspeți părăsesc în ovațiunile asistenții sala de receptie.

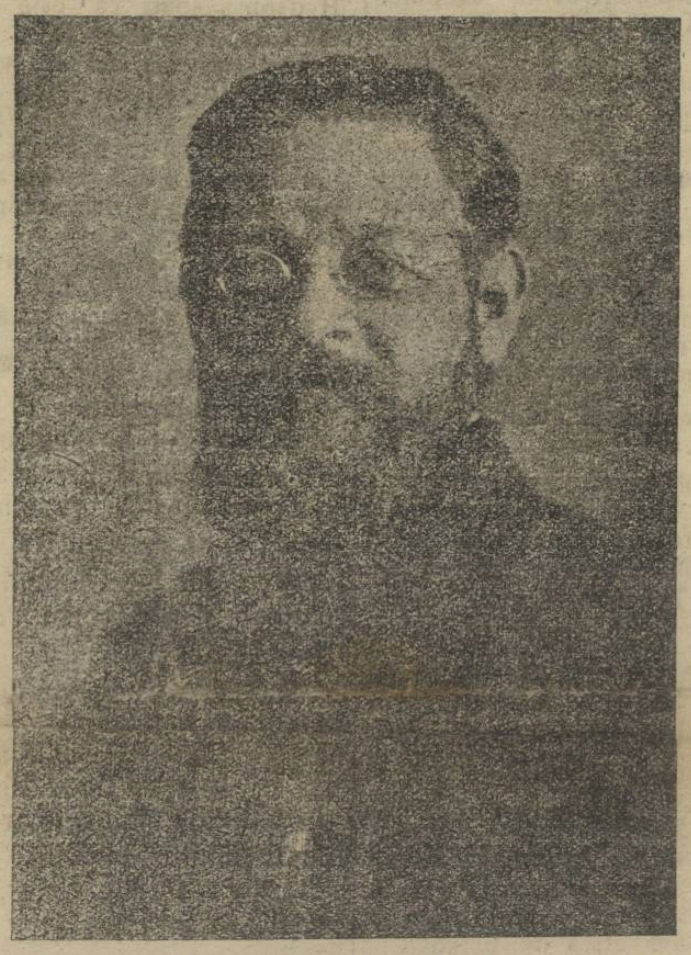

D. ALBERT THOMAS
Directorul general al Biuroului Internațional al Muncii

Vizitarea principalelor instituțiuni din Cluj

Urmează conform programului înaintestabilit vizitarea instituțiunilor principale din orașul nostru. D. Albert Thomas este însoțit de d. ministru Chirculescu, d. secretar general Budurescu, primnotar Cărpinișan, dnii prof. Rocque, și Racoviță d. inspector general, Georgean, dnii inspectori ai muncii Chirilă și Ionașcu, precum și de dnii Lebrun, Viple, Stoeker și Marcel Romanesc,

La căminul de ucenici c. f. r.

Prima instituțiune vizitată este căminul de ucenici al atelierelor C. F. R. unde oaspeții sunt salutați de către d. inginer Dragoș, și de ucenici îmbrăcați aproape toți în haine de cercetași. D. Albert Thomas a cutreerat dormitoarele, sufrageria, ininrmeria manifestându și bucuria față de ordinea găsită acolo. La plecare domnia sa a admirat arena sportivă c. f. r.

La casa cercuală a asigurărilor

De aici oaspeții au trecut la casa cercuală a asigurărilor sociale, unde dl director Țandrău l-a condus prin laboratorii, farmacie și depozitul d miedicamente. D. Albert Tomas a cerut lămuriri asupra mersului asigurărilor sociale, constatând că ajutoarele date de aceste instituțiuni muncitorilor sunt reale și de-un mare folos.

Vizitarea fabricei de tutun

A urmat vizitarea fabricei de tutun și chibrituri.

Dl Albert Thomas s'a interesat mai ales de instituțiunile sociale ale fabricei. Conduși de dnii Agripa Popescu, director general R. M. S. și Ionescu, directorul fabricei, oaspeții s'au putut convinge de opera socială desfășurată de această întreprindere a Statului. Azilul de copii și „leagănul", deasemeni și consumul personalului au fost găsite în condițiuni de tot favorabile.

La fabrica Renner, Biblioteca Universității, Clinici și Universitate

La fabrica Renner dl Albert Thomas s'a interesat de chestiunea locuințelor muncitorești și ale funcționarilor.

După servirea unei gustări oaspeții au plecat la biblioteca Universității, după vizitarea căreia au trecut la clinici și universitate.

Recepția patronilor și muncitorilor la Camera de industrie și comerț

Cuvântările

La ora 12 a avut loc recepția la Camera de industrie și comerț a delegațiilor de patroni și muncitori. Sala festivă era umplută de numeroasă asistență, de față fiind toți factorii vieții economice locale. D. Albert Thomas ocupă fotoliul președințial având la dreapta pe d. prof. Rocque, iar la stânga pe d. ministru Chirculescu.

Salutul Camerei de industrie și comerț

D. inginer Negruțiu, președintele Camerei de comerț, salută pe d. Albert Thomas în numele acestei instituțiuni, arătând că toate camerele de industrie și comerț din țară înțeleg să contribue într'o largă măsură la rezolvirea chestiunilor sociale. Așa bunăoară la Cluj se dă o deosebită atențiune educației și ocrotirii ucenicilor, prin crearea de căminuri pe seama acestora. Casi în trecut, și în viitor camerele de comerț se vor strădui să asigure o cât mai largă beneficiere a muncitorilor la avantagiile sporirii producțiunii.

Salutul patronilor

D. Farkas Mozes, președintele Uniunii industriașilor din Ardeal, schițează atitudinea patronilor față de problema muncitorească. Ei își dau seama de lupta ce-a existat totdeauna între patroni și muncitori, și tocmai de aceea caută să atenueze această luptă prin crearea unei situații cât mai favorabile pe seama muncitorilor. Dealtfel astăzi interesele muncitorilor sunt aproape identice cu ale patronilor, căci de sporirea producției depinde bunăstarea și prosperarea ambelor categorii de factori economici.

Recunoștința muncitorilor

Din partea muncitorimii d. Albert Thomas este salutat de d. Zaharie Pop, conducătorul cooperativei „Munca" din str. Regina Maria, care exprimă sentimentele de recunoștință ale muncitorilor pentru această vizită.

Toți vorbitorii au vorbit românește, afară de d. Farkas Mozes, care s'a folosit de limbă germană.

Răspunsul dlui Albert Thomas

Dl Albert Thomas răspunde în franțuzește, răspuns tradus în românește de dl profesor Roque.

Domnia sa felicită Camera de industrie și comerț pentru conlucrarea ei la rezolvirea problemei muncitorești. Prezența în această sală concomitent a patronilor și muncitorilor este dovada acestei activități. Este îmbucurător că în programul său camera de industrie și comerț are alături de sporirea producției și armonizarea intereselor patronilor și muncitorilor. Spre această armonizare în interesul muncitorilor, deocamdată prea slab ocro-

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1.)

ții, tinde biroul internațional al muncii.

Dl Albert Thomas printre asistență — S'a interesat de criza locuințelor și situația financiară a întreprinderilor

După aceasta dl Albert Thomas și dl ministru Chirculescu s'au întreținut câtva timp cu cei de față, dl Thomas exprimându-și părerea că Clujul este foarte desvoltat sub raport industrial. Domnia sa pornea dela ideea că mai sunt în localitate câteva fabrici de mărimea fabricei Renner, la ceea ce i s'a răspuns că abia de azi încolo va trebui să fie industrializat într'o mai largă măsură orașul nostru, care în trecut era un centru de magnați, proprietari de moșii. Distinsul oaspe s'a interesat de criza locuințelor și situația monetară a întreprinderilor, ambele aceste chestiuni înrâurind considerabil soarta muncitorilor.

Convorbirile acestea s'au prelungit până la ora 1 fără un sfert, când dl Albert Thomas, însoțit de ceilalți oaspeți, a plecat la hotelul New York pentru a prezida banchetul dat de primărie în onoarea domniei sale și a scriitorilor români.

D. Albert Thomas vorbește presei

Cu toate că dela venirea sa în țară dl Albert Thomas a fost interviewat de multeori, iar punctul de vedere reprezentat de domnia sa formează obiectul a două conferințe de după masă, ziariștii clujeni au ținut totuși să obțină o convorbire cu exponentul principal, sub raporturi mondiale, al ocrotirii muncitorilor. La Camera de comerț dl Thomas ne promise, că v'a sta de vorbă cu noi înainte de banchet. Și într'adevăr a ținut să-și împlinească promisiunea, deși timpul era înaintat, fiind trecută ora începerii banchetului.

Impresiile dlui Albert Thomas despre Cluj

In biroul intendentului hotelului New York dl Albert Thomas ne-a schițat în modul următor impresiile d-sale din Cluj:

„*Orașul d voastră mi a făcut o bună impresie. E plăcut, pitoresc. Piața Unirii, de pildă, mi se pare admirabilă. Însfârșit e un oraș universitar care mi provoacă plăcute aduceri aminte. De altă parte centrele universitare sunt totdeauna [illegible] ale civilizației, căci prin gândire se desvoltă împăcarea dintre oameni, condiție firească a progresului.*"

Dl Thomas despre un conflict dela noi cu muncitorii.

Unul dintre ziariști atrage atențiunea dlui Albert Thomas asupra interzicerii de-a se ține la Cluj niște conferințe muncitorești cu caracter pur științific, cerându-i părerea în această chestiune.

Dl Thomas arată că nu poate să se amestece în neînțelegeri interne ale țării românești. Intervenții de natura aceasta ar sdruncina și răsturna întreaga operă de progres realizată de biroul internațional al muncii.

Rostul acestei vizite în România

Alt gazetar cere apoi stabilirea adevărului asupra scopului vizitei d sale în România, amintind de unele relatări tendențioase ale presei minoritare.

Dl Albert Thomas arată că nu se poate erija în unealtă politică a nimănui. A venit în țara noastră ca președinte al biroului internațional al muncii, și în această calitate nu poate face altceva decât să se intereseze de chestiunile în legătură cu problema muncitorească, Alt rost nici n'are această vizită.

Naționalismul muncitorilor evrei

La întrebarea reprezentantului ziarului sionist din localitate dacă dsa aprobă o organizare după naționalitate a muncitorilor evrei, dl Thomas răspunde că aceasta-i o chestiune de tactică.

Cu aceasta convorbirea s'a sfârșit, d. Thomas fiind nevoit să se despartă de ziariști, pentru a lua parte la banchet, unde era de mult așteptat.

Banchetul

La banchet a asistat tot ce Clujul are mai distins, precum și o parte dintre scriitorii români. Remarcăm afară de persoanele cari au luat parte la primirea dela gară, pe d. ministru Lapedatu, reprezentanții puterilor străină la Cluj, dnii Muilliet, consulul francez, Goodvin, consulul englez, Jiraşek cons. cehoslovac și Iauerning, consulul Austriei, pe dnii profesori universitari Augier și Thomas, pe dnii deputați Meteș și Géza Kis, pe dnii Farkas Mozes, Moldovan, președinte al corporației industriale, avocat I. Cl. Iuga. Dintre scriitorii români au asistat la banchet dnii Octavian Goga, I. A. Basarabescu, N. Davidescu, Vintilă Rusu Șirianu și Mircea Rădulescu.

Toasturi nu s'au rostit.

Conferința dela universitate

Activitatea biroului internațional al muncii

După banchet a avut loc la universithte conferința dlui Albert Thomas. In fața unui public select și deosebit de numeros, distinsul oaspe și-a desvoltat în Aulă interesanta conferință, după urarea de bun sosit, făcută de d. Sextil Pușcariu, profesor universitar.

In rezumat d. Albert Thomas a spus următoarele:

Conferințele internaționale ale muncii votează recomandații sau convenții obligatorii. Fiecare stat e liber să primească hotărârile acestei organ internațional. Dar tocmai această împrejurare constitue una din principalele greutăți ale activității sale.

Parlamentele singuraticelor țări au latitudinea să ratifice sau să nu accepte convențiunile internaționale. Obligămintele se iau pe timp de zece ani.

Dacă n'ar exista oameni de bine, inovațiile aduse de tratatul de pace în favorul muncitorilor ar cădea în desnădejde. Ele ar putea să zacă neluate în seamă prin sertarele ministerelor. Numărul convențiunilor realizate până acum este de 16. Bulgaria le-a ratificat pe toate. Rezultatele sunt îmbucurătoare. 150 ratificări s'au produs până în prezent. Prin ele s'au obținut lucruri frumoase în folosul muncitorilor ca de pildă: Suprimarea muncii de noapte, scoaterea din uzine a copiilor sub 14 ani, protegiuirea muncitoarelor în vederea nașterilor prin asigurarea unui concediu de 3 luni, ș. m. a.

Cauze profunde de ordin moral au făcut posibilă aplicarea acestor convenții în civilizația de după război.

Dar biroul dela Geneva nu se mărginește la atâta. Prin timpul liber asigurat muncitorilor prin sistemul celor 8 ore de lucru, se dă un puternic impuls desvoltării culturale a masselor. Acestea sunt resultatele morale obținute de biroul internațional al muncii.

Conferențiarul arată apoi prestigiul de care se bucură această instituțiune, datorită căruia s'au putut forța dela Germania, Persia, India, China și Japonia, câteva măsuri de protegiuire a muncitorilor.

Asemenea rezultate trebue să fie consolidate și desvoltate.

Biroul internațional al muncii luptă pentru acest lucru. Statele nu pot să se opună de-a împlini cerințele justiției sociale susținută de această instituțiune. Hudson a spus că este o datorie de onoare a celor ce au negociat pacea, iscălită cu condeie de aur, să contribue la înfăptuirea unei mai mari justiții sociale. Pe ea se bazează pacea universală. Cinci sute de ani au trebuit să treacă dela momentul când omenirea a devenit conștientă că interesul umanității este unul și același, până ce s'a ajuns la rezultatele de astăzi.

Conferința dela Redută

Dela universitate dl Thomas a trecut la Teatrul Național, asistând la ședătoarea scriitorilor români, de unde apoi a trecut la „Redută", în fața muncitorimii clujene și-a desoltat conferința sa.

D. Thomas ia loc la masa de pe tribună având la stânga pe dl ministru Chirculescu, iar la dreapta pe dl Flueraș, președintele sindicatelor muncitorești din România. Corul citorilor intonează „Marseilleza."

Salutul dlui Flueraș

Dl. Flueraș salută pe dl Thomas mulțumind totdeodată dlui Chirculescu ministrul muncii, pentrucă a ținut să asiste la această întrunire. Ca încheiere își exprimă nădejdea că dl miministru va lua măsuri de asanare în cea ce privește manifestările muncitorești. — Aceeaș vorbire dl Flueraș o spune și în ungurește, care a fost apoi tălmăcită în franțuzește dlui Albert Thomas.

Luând cuvântul dl Thomas, d sa a spus în rezumat următoarele, vorbirea fiind tălmăcită în românește și ungurește:

„Cetățeni, cetățene!

Flueraș a vorbit două limbi pe care eu nu le înțeleg, acum eu vin și vorbesc într'o a treia limbă pe care n'o înțelege dl Flueraș. Am venit aici pentru a vizita Uniunea muncitorilor, reîntorcând vizita pe care dl Flueraș a făcut-o biroului internațional dela Geneva". Acolo dl Thomas a cunoscut numai pe delegații muncitorimii române, a avut aici pentru a cunoaște și massele muncitorești.

Mulțumește lucrătorilor pentru această puternică simpatie manifestată față de instituțiunea de sub conducerea domniei sale. Biroul internațional al muncii a fost înființat de guvernele tuturor țărilor pentru a fi un puternic organ de protegiuire a muncitorilor. Scopul său nu este de-a împăca pe patroni cu muncitorii, ci de-a susține intercsele acestora din urmă. Tratatul de pace i-a fixat îndatoririle pe care caută să le îndeplinească în toate țările.

Organizațiunea aceasta nu este făcută după un impuls momentan ci este evoluția unor înjghebări neluate în seamă înainte de război. Biroul internațional al muncii a luat ființă în 1919 când muncitorii din toate țările au cerut convocarea unei conferințe internaționale, care a formulat revendicările muncitorești față de tratatul de pace.

Conferențiarul schițează apoi modul de funcționare al biroului condus de d sa, cunoscut din conferința dela Universitate. Se declară mulțumit cu procedeul României, care din 16 convențiuni de protecțiune a lucrătorilor a ratificat 11.

D-sa încheie exprimându-și convingerea că țara românească va găsi modalitatea de a satisface pe lucrători.

Seara la ora 7 dl Albert Thomas, împreună cu dnii miniștri Lapedatu și Chirculescu, secretar general Buduiescu și însoțitorii d sale au plecat la București.

In numărul nostru de mâine vom reveni mai pe larg asupra unei părți din conferința dlui Thomas dela Redută, relatată prea sumar din cauza lipsei di spațiu.

LEMNE DE FOC!
de prima calitate stânjeni ori tăiate cu prețul cel mai avantajos vinde pentru comercianți și consumatori și transportă la domiciliu
Stăruința Românească S. A.
Secția de lemne Cluj, Piața Unirei 20. 329. Telefon 804.

Atelier pentru lucrari de rame și aurit
Mihail Somlyai
Cluj, Str. I. Maniu 7.

Mare targ de Craciun!
Albituri de dame cu 20% reducere desface
magazinul de tricotaj și galanterie
Dénes
La toate mărfurile în depozit prețuri foarte reduse!
Mare targ de Craciun!

Madama Butterfly

la Opera Română

Aseară s'a reluat la Opera Română, Madama Butterfly.

Frumoasa danteldrie muzicală a lui Puccini s'a bucurat de o axcelentă interpretare.

Succesul se datorește dnei Aca de Barbu care în Cio-cio-San a pus multă artă de cântec și artă teatrală.

Dl I. Crișian în Scharples a fost plin de eleganță și muzicalitate.

Tenorul Nagacewsky mai dispus în voce ca alteori, a fost un Pinkerton onorabil.

Decorurile bogate, corul admirabil ca, aproape totdeauna.

(Neues Wiener Journal 12 Octomvrie 1924)

Mondialul film „Koenigsmark"

„La începutul acestui an am călătorit la Paris și ajungând acolo dela gară până la hotel, trecând pe bulevarde ceva deosebit mi a atras atențiunea.

In toate vitrinele și peste tot locul erau afișate placate în culori bătătoare la ochi, cari către centru erau tot mai mari, până când pe bulevardul Italian ajunge mărimea unei fațade de căsi. Pe aceste placate era scris un singur cuvânt:

„Koenigsmark"

Ajungând la hotel prima întrebare adresată portarului a fost de a-ni explică ce însemnează acel cuvânt. Portarul fără să zică ceva îmi pune în mână un ziar, pe a cărui primă pajină deasupra articolului era scris:

„Koenigsmark"

Aflu din articol că acest cuvânt este titlul unui film mondial. Seara plec la Cinema însă mi-a fost imposibil să cumpăr un bilet, deoarece atât în Cinematograf cât și imprejurime, era adunată o lume imensă. De abea a treia zi mi-a putut procura portarul un bilet.

Cinematograful era arhiplin și toată lumea urmărea cu cea mai mare atențiune reprezentația. M'am convins văzând filmul că reclama mare și multele laude aduse filmului au fost binemeritate.

Continuându-mi călătoria la Berlin, Londra și Koppenhaga, am întâlnit și în aceste metropole ale lumii filmul, care mai târziu a ajuns obiectul admirației publicului, dovedindu-se că filmul

„Koenigsmark"

este cea mai desăvârșită operă cinematografică.

Societatea scriitorilor români la Cluj

Sosirea scriitorilor români — Primirea — Şezătoarea literară — Cuvântarea dlui I. Lupaş şi conferinţa dlui Goga — Scriitorii români citesc din operile lor

Scriitorii români cari fac un turneu cultural prin oraşele din Ardeal au sosit în Cluj eri, Duminecă la 11 ore a. m.

In sala de aşteptare a gării ei au fost primiţi de un ales grup de intelectuali clujeni în frunte cu dl prefect al judeţului Septimiu Murăşanu, dl primar al oraşului Utalea, dl prefect al poliţiei Ovidiu Gritta, dl general Anastasiu, dl subprefect Simu, dnii profesori universitari, I. Lupaş, Silviu Dragomir şi Gluglea.

Au mai luat parte la primire dnii Zaharia Bârsan, Octavian Prie, Sebastian Bornemisa, directorul Academiei comerciale Ciortea, profesorul Moroianu, scriitorul Chiffa, colonelul brigadier Popescu, N. Bogdan, Alexandrescu şi alţii al căror nume ne scapă.

Iau parte la primire şi cercetaşii şi câteva şcoli. Scriitorii români intraţi în sala de aşteptare sunt primiţi cu urale însufleţite.

Dl primar al oraşului Utalea adresează dlui Octavian Goga, preşedintele Societăţii Scriitorilor români calde cuvinte de bunăvenire.

D sa spune că această zi este o zi de sărbătoare şi de bucurie pentru clujeni, ca totdeauna când avem în mijlocul nostru pe măeştrii condeiului românesc. Mulţumeşte Societăţii scriitorilor români pentru onoarea ce au făcut o Clujului şi le doreşte din inimă bun sosit.

Dl Octavian Goga, preşedintele societăţii scriitorilor români mulţumeşte pentru călduroasa primire a autorităţilor şi a clujenilor.

Toate categoriile de oameni trebue să muncească pentru a duce la isbândă cauza culturei şi a românizării. Iar idealul călăuzitor să ne fie ideia naţională. Societatea Scriitorilor Români este conştientă de marile ei îndatoriri ce le are faţă de Ardeal.

Scurta cuvântare a dlui Octaviau Goga este acoperită cu aplauze însufleţite de întreaga asistenţă.

Şezătoarea literară

P. m. la 4 ore a avut loc la Teatrul Naţional şezătoarea literară a Societaţii scriitorilor români. Sala, logile tixite de public, cum rar s'a văzut.

Apare pe scenă dl Ion Lupaş profesor universitar şi membru al Academiei române rostind o cuvântare de binevenire în numele „Astrei".

Ziua de astăzi — spune dsa — coincide cu data alipirei Bucovinei la ţara mamă. România de astăzi s'a înfăptuit prin jertfe şi sacrificii. Jertfa luptătorului cu condeiul nu este mai lipsită de importanţă decât jertfa luptătorului cu arma.

Am învins şi am înfăptuit visul nostru pentrucă ideia de unitate naţională a pătruns în toate cătunele în toate colţurile locuite de români. Nici asuprirea, nici formidabilul aparat administrativ maghiar n'a fost atât de tare ca să distrugă legăturile sufleteşti între fraţi.

Gazeta, cartea românească era împiedecată de a pătrunde la noi. Cu toate acestea, contactul între românii despărţiţi prin hotare a fost neîntrerupt.

N'a fost un eveniment cultural mai de seamă pe o parte sau o alta a munţilor fără să aibă o repercusiune asupra celeilalte.

Unitatea sufletească a fost înfăptuită în marea zi de la 1 Decembrie la Alba-Iulia. Să mulţumim celora cari au pregătit sufletele şi au fost crainicii zilei care a venit şi au înfăptuit România-Mare în inimi.

Aceştia sunt scriitorii români. Societatea lor care şi a trimis solii la noi este o forţă şi trebue toţi să ne dăm seama de misiunea ei apostolică.

(Aplauze prelungite).

După cuvântarea dlui prof. I. Lupaş a urmat conferinţa dlui Octavian Goga, preşedintele Societăţii scriitorilor români primit de public cu unanime şi furtunoase ovaţii ce durează mai multe minute.

Conferinţa dlui Octavian Goga

Dl Octavian Goga, răspunzând în primul rând cuvântului introductiv al dlui Ion Lupaş, a subliniat fericita coincidenţă dintre şezătoarea scriitorilor români la Cluj şi aniversarea unirei Ardealului cu vechiul Regat. Alba-Iulia, care a realizat gândul scris al atâtor poeţi şi cărturari, nu se înfăţişează înaintea veacurilor, cum se crede la Budapesta sau aiurea, ca un pact ale cărui peceţi se pot rupe.

Peceţile acele nu se vor rupe căci ar însemna să se frângă în două trupul însuşi al neamului românesc. Salutând prezenţa dlui Albert Thomas în sala Teatrului dl Octavian Goga aminteşte de vizita pe care ilustrul oaspe francez a făcut o României în zilele grele de atunci. Intr'una din cuvântările pe care dl Albert Thomas le-a ţinut cu acel prilej, dsa a invocat legenda Meşterului Manole. Aceeaşi legendă a invocat-o şi dl Octavian Goga, amintind de jertfele pe cari le-au îngropat la temelia României întregite şi de credinţa de un mileniu care a străjuit la zidirea Statului de astăzi. Această clădire e bine înfiptă în pământ, ea nu se va clătina ori câte vânturi rele va trece pe de-asupra ei.

După această introducere, călduros aplaudată de întreaga asistenţă, dl Octavian Goga a cetit conferinţa sa despre: *Rostul Scriitorilor*. Problema care se pune e însuşi dreptul la viaţă al scriitorului. Ce este scriitorul pentru societatea românească, în fierberea actuală, cărei misiuni răspunde el şi ce trebue să însemne opera lui în această epocă de prefacere a valorilor?

Aici, în Ardeal, trecutul poate arăta ce a fost şi ne poate da multe sugestiuni pentru viitor. O ţară întreagă se sbătea aici după o apărare de veacuri. Viţa unui popor ce scurgea fără sbucniri de forţe: era o încătuşare politică şi o temniţă intelectuală. Ce titlu de rezistenţă culturală frevendicam noi în această goană chinuită, prin ce lozincă ne puteam salva un drept la civilizaţie prin ce minune mai păstram o punte de trecere spre mulţimea analfabetă rămasă acolo la plug ca o troiţă primitivă pe un câmp, băiut de ploaie? De unde venea acest izvor de apă vie pretinos pe furiş în marea noastră prin care înotăm noi? Din literatura românească, domnilor.

Literatura aici n'a fost un joc cupricios de lumini şi umbre. Literatura a fecundat un izvor de energie naţională. Bă reamintiţi, toţi care aţi trecut prin furcile candine de fier, ce era pentru poezia lui Eminescu ori versurile lui Coşbuc. O pagină de Caragiale, o nuvelă de Delavrâncea, erau bărci de salvare care ni se întindeau pe o corabie naufragiată. Scriitorul în această perioadă sbuciumată era cea mai puternică urmă în afirmarea vieţii unui neam, istoria îl acordă o aureolă de apostolat.

In câţiva ani abia s'a rectificat aici soarta noastră de o mie de ani. Au căzut mulţi oameni, mute tronuri, multe graniţe. Pe un fond de ruină noi am întemeiat o casă nouă. România se face acum subt ochi noştri. In economie în adminstraţie, în politică, în toate ramurile e o revărsare haotică. Unii îi zic desordine, alţii balcanizare, noi îi zicem început. Moştenirile de-odinioară ne urmăresc la ori-ce pas crează adversităţi trecătoare şi un sgomot de ocazie. Trăim zile de o cumplită criză morală, Spiritul public la noi a câştigat în suprafaţă a pierdut în adâncime. In aceiaş vreme pela graniţele noastre sunt numai pumni strânşi în toate unghiurile, iar la noi acasă ne-a copleşit o înghesuială de oaspeţi cari vor să se împarţă pe camaşa noastră.

In aceste împrejurări, literatura trebuie să reintre în rolul şi istoric, în rolul ei de apostolat. Literatura apare şi astăzi ca izvorul de căpetenie al ideei naţionale. Scriitorii, caşi ordinioară, sunt şi rămân păstrătorii cei mai de seamă ai misterului nostru de existenţă, opera de artă cuprinde în sine deodată trecut, prezent şi viitor, ca oric creaţiune din natură, ca o suprema raţiune de a fi a oricărui popor. Gândiţi-vă, dacă în actuala învălmăşala de preocupări pozitive, în atmosfera de târg slobod, care s'a alcătuit peste ţară, nu e nevoie de o regenerare, de o religie, de un nou avânt spre ideal? De unde să ne vie, cine să vi le dea? Literatura.

Scriitorul la noi are un rol militant, o postură de luptător şi de cetăţean. Ca să găsim puncte de asemănare ca Apusul, trebuie să ne gândim cu cel puţin un veac şi jumătate în urmă la Franţa enciclopediştilor sau la Germania lui Fichte, când în perioada de procreaţie a idelor moderne, cugetătorii frământau ei înşişi o conştiinţă populară şi erau tribunii marilor transformări. Scriitorul la noi trebuie să-şi reclame încă rolul de publicist cu care să-şi alterneze îndeletnicirile de artă. Numai în acest chip se va putea aşterne pe hârtie sentimentul real al neamului dând o oglindă a frământării de azi şi îndrumarea lui normală la cea mai însemnată editură a istoriei româneşti.

Cetindu-vă din scrisul nostru, — încheie dl Octavian Goga, — gândiţi-vă, că am năzuit cu toţii să ne aţintim privirile spre cer — dar am avut picioarele bine înfipte în pământul ţărei. Judecaţi-ne şi după ce am putut cobori de sus şi după ce am smuls din farmecul de jos, ca să plutească câteva clipe împrejurul nostru şi ritmul frumosului etern şi o adiere măcar din năzuinţa spre culme a poporului românesc."

Acestea a fost cuvintele d-lui Octavian Goga. D-sa a fost cu multă căldură sărbătorit de întreg publicul din sală.

Şezătoarea literară

După conferinţa d-lui Octavian Goga începe şezătoarea literară propriu zisă. Apar pe sceuă, unul după altul scriitorii români şi citesc bucăţi scurte din scrierile lor.

Culege meritate aplauze Vintilă Russu Şirianu a câteva îndrăsneţe în acelaşi timp gingaşe poezii miniaturiste. D. Victor Eftimiu declamă cu mult talent şi lirizm din „Cocoşul Negru" şi „Insir'te Mărgărite", precum şi câteva poezii. A fost intuziast aplaudat.

Stârnesc mult haz bucăţile umoristice („Necaz, şi Economii") ale dlui Gheorghe Brăescu.

Au plăcut mult emoţionantele amintiri din puşcăria ungurească ale d-lui Septimiu Popa.

Citesc versuri şi proză subtitlul Ion A. Bassarabescu, modernistul Adrian Maniu (Un sfânt") poeţii George Gregorian, Alfred Moşoiu, N. Davidescu Mircea Rădulescu, Ion Pilat şi Cincinat Pavelescu.

Doamnele Lia Pop, Aca de Barbu şr dd. Pavel şi Bretan cântă doine şi diferite bucăţi muzicale româneşti mult aplaudate.

Şezătoarea a decurs într'o atmosferă de sărbătoare sufletească iar publicul din sală nu şi a precupeţii dragostea ce o poartă faţă de reprezentanţii sufletului şi cugetului românesc.

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

Situaţia economică a Cehoslovaciei

Praga — După ziarul „Prager Presse", bilanţul, comercial al Cehoslovaciei, înregistrează pe Octombrie un activ de 100 milioane coroane în urma scăderei importurilor şi a urcării considerabile a excortului de zaahăr.

Sporul destul de accentuat al marilor depuneri de bani la instituţiile financiăre a îmbunătăţii viaţa financiară.

In cursul noului an se vor reduce dobânzile dela oficiile bancare.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marti, 2 Deeemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Doamna Arleguin
Extraordinară dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal: **Maria Jacobini**
PREMIERA!

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Marion
Povestea unei artiste în 5 acte după romanul lui Annie Vivanti.
In rolul principal:
Francesca Bertini

CINEMA APOLLO
Zeiţa Africei
Seria II.
In peştera leoparzilor

IN CURÂND APARE
CALENDARUL FAMILIAR
1925
Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.
Preţul unui calendar este
Lei **20** Lei
Librăriile primesc 25% rabat.
Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

In chestia circularei dlui Maniu

Dl Bogdan-Duică, profesor la Universitatea din Cluj şi fruntaş al partidului ţărănist a trimis următoarea scrisoare ziarului „Viitorul".

Cluj, 29 Nov. 1924.

Domnule Director,

Eu voiu continua să afirm, că circulara este a biroului partidului naţional.

Priviţi-o: Tot textul respiră instrucţia dată pe ţară, **nu** local, chiar rândurile din frunte sună: „Vorbind de Ardeal ei liberalii înţeleg firesce toate provinciile de dincoace de Carpaţi, **în care sens vom întrebuinţa prin urmare şi noi acest cuvânt**". Cine afară de birou, avea căderea să se adreseze tuturor provinciilor?

Reposatul Chiroiu? cum afirmă „Lupta", dar acel pasionat Chiroiu lucra el de capul său? Şi „Lupta" de unde ştie că Chiroiu a scris-o? De sigur dela naţionali. Deci naţionalii cari înşişi descoper că au scris-o — cu mâna lui Chiroiu! Insă eu nu sunt dator să cred pe „Lupta"; poate aş crede, dacă informaţia ar gira-o dl I. Maniu.

Până acum avem deci o mărturisire laterală (în „Lupta") şi în faţa ei un text clar, trimis organizaţiilor (de sigur prin intimi), un text care folosia numai partidului înfricat şi care logiceşte, partidul şi l-a scris. **Cui prodest....**

Cum eu nu-mi dau, însă, rol de procuror publicistic, nici nu umblu după alte probe, nici nu doresc moartea păcătosului, ci îndreptarea lui. Insă, un **Pater peccari** le-ar sta mai bine celor ce au crezut că-şi pot bate joc de românismul liberator, pentru a pune bariere tendinţei de contopire şi de evoluare spre tipul Românului din viitor.

Cu stim

G. Bogdan-Duică.

Turneul „Simicel"

Renumitul artist al mandolinei, Simicel, debutează Murţi 2 Decembrie la Şimleul-Silvaniei, Miercuri 3, la Zalău, Joi 4 la Jibău, Duminecă 7, la Cluj, Marţi 9, la Mediaş, Miercuri 10, la Sighişoara, Joi 11, la Ibaşfalău şi Duminecă 14 Decembrie la Blaj.

Ungaria nu respectă tratatele

Praga. — „Prager Presse" aduce o nouă dovadă împotriva Ungariei arătând cum aceasta se sustrage dela aplicarea tratatelor de pace, în ce priveşte dezarmarea.

Ziarul relevă, că în Ungaria se organizează asociaţiile militare ale tinerimei, cari puse sub comandamentul ofiţerilor fac exerciţii militare în toate Duminicile şi organizează manevre în cursul verei.

Numai în Budapesta sunt 60 mii. In acest mod Ungaria caută să completeze recrutările suficiente pentru cadrele armatei sale.

Tratatul de amiciţie italo-jugoslave

Berlin — O ştire venită din Roma arată că cu prilejul convocării consiliului dela Societatea Naţiunilor, Mussolini va convorbi cu Nincic asupra elaborării tratatului de prietenie italo-jugoslav.

Repertoriu saptamanal al Operei Romane din Cluj

Mercuri, 3 Dec.: Faust.
Vineri, 5 Dec.: M. Butterfly.
Sâmbătă, 6 Dec.: Cav. Rusticana şi Pagliacci (Matineu).

„OLLA"
în momentul de faţă cel mai bun şi mai higienic mijloc de apărare de
GUMA
Garant iusragie

Se găseşte în fiece drogh erie, far macie şi prăvălii similare. E veri tabilă această gumă numai dac poartă marca „OLLA". 35

Ultime informatii

— Ieri a avut loc la camera de industrie şi comerţ din Cluj o consfătuire a micilor industriaşi localnici în vederea găsirii unui modalităţi de sprijinire a lor de către „Creditul Industrial". Banca Naţională a cerut Camerei de comerţ să-şi spună părerea în această chestiune, care la rândul său a convocat apoi pe micii industriaşi. Dnii Căciulă şi Osvadă au explicat celor prezenţi, ce fel de credite acordă „Creditul industrial" de investiţie, pentru producţie, pe produse etc. Urmează acum ca diferitele organizaţiuni de mici industriaşi să discute modalităţile concrete de realizare, iar la 10 Decemvrie să fie formulată propunerea definitivă.

— *Biroul pentru anunţarea servitorilor şi servitoarelor face cunoscut că orice angajament trebue să fie anunţat în curs de 48 ore. Cei ce nu se vor conforma acestei dispoziţiuni vor fi amendaţi. Pentru a se vedea, întrucât această dispoziţiune este respectată va fi intreprins zilele acestea un control in toate circumsripţiile oraşului.*

— Aseară s'a întrunit la ministerul de industrie şi comerţ consiliul superior de îndrumare şi control pentru întreprinderile comercializate. Consiliul s'a ocupat numai cu discutarea câtorva articole din regulamentul legii de comerţ.

— *Revista „Cele Trei Crişuri" va aranja zilele acestea un mare bal la Cluj.*

— Primim la redacţie broşura dlui general dr. N. Vicol cu titlul: Istituţiile balneo-climatice. Starea lor actuală şi programul de lucru ce comportă.

— **Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă curiozităţi, informaţii, etc. etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** ***Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.***

— Dl N. Titulescu va ţine la Paris, la Sorbona, o conferinţă despre misiunea Ligii Naţiunilor. Conferinţa va fi prezidată de dl Aristide Briand.

— In numărul nostru de mâine vom publica un interview cu dl ministru Chirculescu, despre noul cod al muncii.

— Conferinţele avocaţilor stagiari de pe lângă baroul local continuă cu mar succes, fiecare săptămână având loc două D. dr. Ioan Suciu, decanul baroului clujan a introdus zilele trecute încă o inovaţie binevenită. Săptămânal d sa invită la sine un număr de advocaţi stagiari, cu cari discută chestiuni judiciare de actualitate, dându le preţioase îndrumări.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Luni: ORFELINA. (Abonament şters. Preţuri obişnuite. Seria 151).
Marţi: ORFELINA. A doua distribuţie. Dajka, Neményi, Fratta, Bányász, Leövey. (Preţuri de Premieră, Abonament de Premieră 21. Seria 152).

SE APROPIE CRĂCIUNUL
N. CUMPĂRAŢI PÂNĂ NU VIZITAŢI
MAGAZINUL
RENAISSANCE
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 15.
Unde vă puteţi canvinge că în adevăr cumpăraţi cu cele mai reduse preţuri tot ce aparţine branşei de mode şi în special ori-ce articol de manufactură
Mare desfacere de Cupoane
asortiment mare de Covoare şi Stofe de mobile

S'a deschis! Aranjat din nou Magazinul S'a deschis!
„SPORT"
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 16
asortat bine şi unde sosesc zilnic nouatăţi de tricotagi, ciorapi, mănuşi şi se vinde cu preţuri ieftine
ALEXANDRU HOSSZU

Intreprinderea de Instalatiu i Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTA:
Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.
Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.
Planuri, Proecte,
Oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16
Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu preţurile cele mai reduse!
56 II

Maşinile unelte „A S T R A" concurează cu fabricaţiunile strainităţii.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1241 — 4 PAGINI • 2 LEI • PAGINI — Miercuri 3 Decemvrie 1924

Infrăți

3-DEC 1924 3721

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 480
PE 6 LUNI 240
PE 1 LUNĂ 80
PE 1 AN pentru autorități 600
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360

TRĂDAREA UNIREI

Dl Bogdan Duică, profesor universitar, ardelean, fruntaș al partidului țărănist a publicat în „Țara Noastră" un oribil document, care învederează mentalitatea dlui Iuliu Maniu și a familiei sale politice.

E vorba de o circulară — a cărei autenticitate nu a putut-o să o conteste nici caracteristica lipsă de cavalerism public a dlui Iuliu Maniu — în care membrii partidului național sunt instruiți cum trebue se lupte împotriva fostului vechiu Regat, împotriva realității unirei. In această circulară pe temeiul unei îndrăznețe falșificări a stărilor de lucruri din fostul vechiu Regat, pe lângă o bucuroasă clevetire a sufletului și obiceiurilor de acolo, se formula organizarea unei adevărate lupte cu tactica și strategia ei, împotriva fostului vechiu Regat.

Sedentarul d. Iuliu Maniu organiza prin acea circulară un adevărat război civil împotriva fostului vechiu Regat — o cruciadă împotriva Unirei.

Dlui Iuliu Maniu — și tovarășilor săi, — nu-i place fostul vechiu Regat — poate nu e decât o chestiune de gust, care ar fi discutabil.

Dar dacă un gest, o stare de suflet, o fantazie, ori cât de ciudată ar putea fi tolerată în politică, ceeace nu se poate îngădui, e ca o supărare de ordin personal și egoist să capete forma politică a acțiunei de desmembrare a unității Statului nostru.

Dl Iuliu Maniu, prin circulara dată la iveală de dl Bogdan Duică, încearcă se pună Ardealul în luptă împotriva fostului vechiu Regat, declarând războiu civil împotriva unirei, fiindcă această unire nu i-a satisfăcut toate exigențele puerilei sale vanități și grandomanii.

Dacă dl Iuliu Maniu este astăzi împotriva unirei — constituind în atitudinea sa o monstruasă excepție — apoi această vrăjmășie împotriva înfăptuirei idealului nostru național și istoriei nu este, din nefericire, lipsită de precedente și de anumite paralelisme.

Dl Iuliu Maniu și tovarășii săi sunt astăzi împotrivă unirei — dar, dacă este vorba de o consolare a unei triste aberații morale, apoi dsa ar putea invoca scuza unor precedente ale unor anumiți oameni politici cu care se găsește astăzi într'o dulce armonie. Când s'a pus în discuție problema tentativei realizărei unității noastre naționale în cadrul războiului dintre Puterile Centrale și Antantă: au fost câțiva oameni politici cari nu au crezut în putința realizărei acestui ideal prin cooperarea noastră cu acțiunea Antantei.

Acești oameni au fost necredincioși unui vis, trădătorii unui ideal politic și național.

Ei nu au crezut în Unire. Vina dlui Iuliu Maniu este însă mult mai gravă și fără scuza nici unei circumstanțe atenuante.

Dsa, nu este ereticul unui vis al unității naționale, ci rebelul împotriva realității unirei naționale.

Nu știm cu ce măsură dl Iuliu Maniu a crezut în posibilitatea realizărei idealului național prin concepția și atitudinea adoptată de fostul vechiu Regat, ceeace vedem, ceeace evidențiază în mod caracteristic și definitiv circulara publicată de dl Bogdan Duică e complotul moral și politic împotriva unirei.

In fața acestei situații se formulează fără voe întrebarea.

Cine sunt mai vinovați? Acei cari au trădat visul unității naționale, sau acei cari se declară și acționează împotriva realității unirii?

— Pe astăzi a fost anunțată sosirea la Cluj a dlui Văraru, inspector general administrativ.

— Aprovizionarea cu lapte o orașului întâmpină mari dificultăți. Lăptăriile mai mari continuă să nu desfacă, lapte, spunând că chiar și pe lângă marile prețuri maximale ar lucra cu deficit.

„Ellenzék" și dl Albert Thomas

Ziarul „Ellenzék" s'a supărat foc pe dl Albert Thomas care — cu prilejul șederii d-sale în România — are îndrăzneala de a nu se transforma în unealtă a politicei răuvoitorilor noștrii.

Dl Thomas a constatat anume cu toată obiectivitatea că guvernul român dovedește solicitudine și bunăvoință în chestiunea aplanării conflictelor între patroni și muncitori.

Atât a fost destul ca belicosul nostru confrate să susțină că vorbele d-lui Thomas „n'au fost simpatice" înaintea muncitorimei și că declarațiile „de complezanță" ale d-lui Thomas „n'au fost luate de nimeni în serios."

Oficiul internațional al muncii de sub șefia d-lui Thomas — după confratele „Ellenzék" — are o activitate mai mult pe hârtie decât în viața de toate zilele.

Ne închipuim ce activitate splendidă ar avea Oficiul muncii și ce om mare ar fi înaintea lui „Ellenzék" dl Albert Thomas dacă d sa — vorbind în nota partidului maghiar — ar fi ridicat în slavă pe dușmanii țării și ar fi terfelit pe „balcanicii" ce asupresc pe „occidentalii" noștri minoritari.

Dela »Extensiunea Universitara« din Cluj

Dela înființarea ei chiar, Universitatea românească din Cluj și-a pus problema unei activități extrauniversitare, paralel cu activitatea pur științifică din lăuntru. Rolul de centru de propagandă culturală în păturile largi ale neamului s'a desemnat limpede, dela început, conștiinței profesorilor clujeni, cari aduceau la catedrele lor o concepție nouă, modernă a menirii Universităților.

Din nenorocire însă, pe cât de clară și categorică era necesitatea acestei misiuni, pe atât de evidentă era dureroasa imposibilitate de a o îndeplini, fără o solidă organizație ad hoc, pentru înființarea căreia nu ajungeau forțele spirituale singure.

Astfel, ani de-a rândul, activitatea extrauniversitară s'a frământat și fărâmițat în conferințe întâmplătoare, într'o localitate sau alta, asupra unui subiect sau altul, fără nici o legătură între ele și fără nici un program decât acela, firesc oricărei minți luminate și oricărei inime patriotice, al marilor interese culturale, pe care conferențiarii își dădeau seama deopotrivă că trebue să le reprezinte și servească.

Azi lucrurile se pot face altfel. Și, dacă se pot face altfel, meritul revine întreg ministrului înțelegător și cu tragere de inimă pentru scopurile superioare ale culturii naționale, care e d. Alexandru Lapedatu.

La propunerea colegilor săi universitari, dsa s'a grăbit a răspunde, cu un zel ce nu se va putea uita niciodată, punându-le la îndemână, efectiv, mijloacele materiale necesare.

In asemenea condiții, propaganda culturală a putut lua consistența organică, temeinică, a unei asociații pentru „Extensiunea Universitară" din Cluj — și o activitate sistematică, spornică, a putut lua locul conferințelor sporadice, epizodice, de până acum.

Constituită solid, pe baza unor statute cari precizează scopul, ființa și mijloacele, această organizație universitară vede un colaborator firesc în orice Societate național-culturală, care urmărește gânduri asemănătoare cu ale sale și, înțelegând să colaboreze cu ele pe acest teren, s'a adresat loial în acest sens „Astrei" „Cercului Civilo-Militar" din Timișoara, „Tinerimii Române" din Târgul-Mureș, etc.; iar, acolo unde asemenea organizații nu există, s'a îndreptat spre factorii firești ai culturii, — conducătorii instituțiilor de învățământ din localitate.

Rezultatele au fost cu totul la nivelul așteptărilor: de pretutindeni vin entuziaste îndemnuri, lăgăduieli de sprijin și cereri de sprijin și cereri de conferințe sau serii de conferințe ale „Extensiunii Universitare" clujene. Și, răspunzând bucuroși acestor chemări, conferențiarii noștrii roiesc.

La Târgu-Mureș, s'au ținut deja 6 conferințe, de dd. V. Bărbat, V. Bogrea, S. Dragomir, I. Lupaș, Ștelănescu Goangă, S. Pușcariu, Alte serii de conferințe au fost inaugurate la Petroșeni (d. dr. Botez), Turda (d. V. Bărbat), Gherla (d. N. Drăgan), Dej (. Dragomir), Huedin (d. V. Bogrea). Iar, în acest timp, a început și urmează, în mijlocul unei mari afluențe de public, ciclul de conferințe clujene, dela Universitate, unde au vorbit până acum dd. Bogdan Duică, Borza și Botez.

*

Și seriile continuă... E numai începutul!

D. Emil Grandpierre despre situație

Vicepreședintele partidului maghiar se pronunță pentru președinția dlui Ugron

Distinsul publicist ungur dl Kömüves Lajos publică în ziarul „Keleti Ujság" un important interview cu Emil Grandpierre, vicepreședinte al partidului maghiar, un interesant personagiu politic al ungurilor.

Publicistul ungur amintește ce renumit și capabil magistrat a fost dl Grandpierre pe vremuri.

In trecut dsa nu s'a prea interesat de politică. Lumea îi cunoaștea însă calitățile și guvernul Károlyi l'a denumit comisar al județului Cojocna și al orașului Cluj.

In această calitate dl Grandpierre a luat o serie de măsuri foarte binevenite pentru liniștirea spiritelor românilor și ungurilor din județ, precum și contra ilegalităților și îngerințelor inerente revoluției.

Subt români, dl Grandpierre s'a schimbat cu totul — scrie dl Kömüves. A rămas calm și demn — fără a fi războinic — dar a devenit exponentul exploatatorilor din trecut ai Ungariei.

*

Cu prilejul interviewului dl Kömüves a spus dlui Grandpierre că ungurii din Ardeal sunt desorganizați, își pierd conștiința națională, precum și simțul de datorie.

„Nu credeți, dle vice-președinte — a întrebat dl Kömüves — că conducătorii partidului maghiar n'au fost nici pentru un moment conducătorii adevărați ai acestui popor? Credeți dv. de bine să ajungă în fruntea partidului maghiar cineva care n'are nici un contact cu massele ungurești și, în consecință, este complect desorientat în fața problemelor poporului?"

„Nu sunt de aceiași părere — a răspuns dl Grandpierre. Sunt de convingerea că cel mai potrivit șef al partidul maghiar este dl Ugron István. Singurul cusur ce i s'ar putea imputa este că dsa a fost timp de 15 ani departe de Ardeal, neluând parte la mișcările populare. Acest cusur al dsale este însă disparent față de calitățile ce le are.

Dl Ugron știe trata minunat și știe formula cu multă precisiune orice chestiune politică. Dl Ungron este un creer luminos și un bun patriot. Departe de dsa orice mentalitate dogmatică".

„Eu cred, dle vice-președinte — a continuat dl Kömives — că președintele partidului ar trebui să fie un far luminător, o flacără ce trezește credința, o voință ce îndeamnă la fapte și, mai întâi de toate, o forță agitatorică."

„Vă înșelați — a replicat dl Grandpierre. Aceste calități să cer președinților secțiilor locale cari nu stau de-asupra partidelor și patimelor, ci sunt ei înșiși luptători păstrând strâns contact cu poporul".

„Pentru ce considerați, dle vice președinte — a mai întrebat dl Kömüves — pe dl Ugron István de potrivit pentru președințe?"

„Pe dl Ugron István îl face potrivit încrederea celor cari îl cunosc" — fu răspunsul.

„Și pentru ce nu este potrivit dl Bernády?

„Pentrucă îl cunoaștem și pe dsa — a răspuns zimbind semnificativ dl Grandpierre. Eu aș fi bun bucuros să părăsesc orice politice de până când sunt la locul meu vreau să-mi îndeplinesc conștiincios și cu cinste datoria. Până când sunt vice-președinte al partidului maghiar nu pot face decât celace'mi dictează conștiința. Mă puteți ataca, critica, aceasta este un drept al fiecăruia. Nu-mi pasă de atacuri până când ele nu se vor atinge de un singur lucru de cinstea mea".

Dl Grandpierre a spus aceste ultime cuvinte pe stradă. Interviewul a luat aici sfârșit în urma unui fapt neprevăzut. Anume, dl Grandpierre a văzut că se apropie un deputat ungur temut pentru limbuția lui. Pentru a încunjura o întâlnire dl Grandpierre cearcă să o șteargă.

— „Să mă ferească D-zeu — spune dl Grandpierre — să mă oprească și să mă oprească pentru un jumătate de oră. Mai bine renunț și la d-ta..."

Și cu un zimbet satiric o luă la fugă trimițând un salut în direcția unde se afla, nebănuind nimic, deputatul guraliv.

Propaganda sovietică în Jugoslavia

Protestul guvernului din Belgrad

Berlin, — Din Belgrad se anunță că guvernul jugoslav va protesta într'o notă împotriva amestecului Rusiei Sovietice în afacerile interne ale Jugoslaviei după cum se constată din sprijinirea activității bandelor macedonene, în legătură cu Radici.

Noul cod al muncii

Mișcarea muncitoreasca din Ardeal și Banat

Interview cu d. N. Chirculescu, ministrul muncii

Profitând de prezența la Cluj a dlui N. Chirculescu ministrul muncii, cu prilejul vizitei dlui Albert Thomas, i-am solicitat un interview pentru ziarul nostru. Seara înainte de plecare, dl ministru ne-a dat următorul răspuns la întrebarea noastră despre stadiul în care se găsește noul cod al muncii, precum și despre principiile fundamentale ce cuprinde:

Codul Muncei

— „Codul de care ne vorbiți a primit deja formularea definitivă și a fost prezentat guvernului, urmând să fie înaintat Parlamentului.

N. Chirculescu
ministerul muncii

Cuprinde o reglementare până în cele mai nici amănunte a ploblemei muncitorești și are la bază principiile cele mai înaintate de ocrotire a muncii.

Astfel preconizează participarea muncitorilor la beneficiile intreprinderilor. Asigură lucrătorilor condițiuni avantagioase de muncă din punct de vedere igienic, precum și sub raportul salariilor. Creiază camere de muncă și un consiliu superior al muncii, care va fi un adevărat Parlament al muncii.

In privința arbitrajului în conflictele colective de muncă noua lege nu aduce decât schimbări neesențiale dispozițiunilor în vigoare."

Mișcarea muncitoarească în Ardeal

Intrebăm apoi pe d. ministru, ce părere are despre mișcarea muncitoarească din Ardeal.

D-sa ne vorbește în termeni elogioși despre muncitorimea din Ardeal și Banat, care este însuflețită de un sincer socialdemocratism. Guvernul înțelege să asigure cea mai mare libertate posibilă socialdemocratismului; combate însă cu toată rigoarea mișcarea comunistă, pe care o consideră subversivă.

Pornind dela aceste considerațiuni, în viitor guvernul va asigura sindicatelor din Ardeal cea mai largă libertate."

Muncitorii din Romania

să adere la internaționala dela Amsterdam

Concluziunile conferinței dlui Albert Thomas, ținută la „Redută"

Din cauza lipsei de spațiu n'am putut da în numărul nostru de ieri extensiunea cuvenită dării de seamă a conferinței dela „Reduta" a dlui Albert Thomas. Directorul general al biroului internațional al muncii de pe lângă Societatea Națiunilor a schițat într'un mod plastic modalitățile de realizare a programului importantei instituțiuni ce conduce. Dar distinsul conferențiar a evitat cu mare grijă orice aluzie, din care s'ar putea deduce intențiunea d-sale de-a se amesteca în chestiunile noastre interne.

Izbânda cauzei muncitorești, — a spus dl Thomas — depinde în bună parte de opinia publică. Ea trebue să fie câștigată. Sub presiunea ei toate statele vor fi nevoite să respecte convențiunile pentru protecția muncitorilor.

Dar muncitorimea va trebui ca să fie la înălțimea chemării sale. Intre diferitele sindicate e nevoe de creiarea unei solidarități care a lipsit până acum. După realizarea ei lupta se va da cu mai mulți sorți de izbândă. In special sindicatele muncitorești din România se vor pune pe bazele celor din apus. Aceasta este datoria conducătorilor muncitorimii.

Dacă guvernele din diferite țări nu asigură destulă libertate sindicatelor, acestea din urmă vor trebui să facă tot posibilul pentru obținerea respectului cuvenit din partea autorităților.

Ca încheiere Albert Thomas arată multele greutăți pe care le întâmpină opera susținută de biroul internațional al muncii. Acesta lucrează în favorul muncitorimii având de luptat cu trei forțe de multeori în conflict: Statul, patronii și muncitorii. Tocmai de aceea trebue ca muncitorii să și restabilească unitatea, trebue să dispară ura dintre ei. Toți trebue să se grupeze în jurul internaționalei dela Amsterdam, care este susținută de 20 milioane de muncitori din apus. Așa trebue să facă și muncitorii din România.

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandați de urgență!

Târgul internațional al cărții

In primăvara anului viitor se va deschide la Florența (în Italia), „Cel de al doilea Târg Internațional al Cărței. Alături de toate țările din Europa și America, am fost și de data aceasta invitați să trimitem la Florența ceeace avem mai reprezentativ din punct de vedere grafic și editorial.

Pentru organizarea Secțiunei Românești s'a constituit un Comitet de Onoare, (pus sub președinția A. S. R. Principele Carol și din care fac parte dnii miniștri de Externe, de Instrucție și dl Enrico Bemporad, președintele Comitetului Florentin), care a lansat un apel către principalele noastre Case de Editură, invitându le să decidă participarea lor la această binevenită operă de propagandă națională.

Conferința doamnei Dombai despre țesatorie

Eri seara a avut loc în sala festivă a călugărilor franciscani conferința despre țesătorie a doamnei Dombai Maria. Puplicul românesc și unguresc din sală a primit cu multă plăcere ideia conferențiarei de a se înființa noui instalații de țesătorie în țară. Aceste instalații vor da prilej de muncă multor muncitori fără pâine și vor scuta țara de milioanele cheltuite pe mărfuri de țesătorie de import.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Student român caut ocupație birou pentru după masă. Posed și limba maghiară. Oferte rog la Administrația ziarului sub „Comerț". D 406

Textile. Cu prețul de fabrică se pot obține la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană" Cluj Piața Unirii Edificiul Băncii Ceați Alba-Iulia Piața Mihail Viteazu D 294

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 3 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Film mondial!
KOENIGSMARK
Seria II
Dramă monumentală de slavă din viața modernă după romanul lui *Pierre Benoit*. In rolul principal: *Huguette Duflos* și *Suctishkow Petrovitch*.

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Marion
Povestea unei artiste în 5 acte după romanul lui Annie Vivanti.
In rolul principal:
Frances Bertini

CINEMA APOLLO
Zeița Africei
Seria II.
In peștera leoparzilor

No. 33741/E,—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 23 Decemvrie 1924 (stil nou) ora 10 a. m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru repararea de:

140 buc. butoaie de tinichea,
35 buc. botoaie de fier și
20 buc. cane de tinichea.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Cluj, Serv. Economat Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 401 **Direcțiunea Regională**

Tribunalul Alba-Iulia. No. Pj. 1676/2—1924.

Decis

Asupra cererei făcute de Soc. Istorică Arheologică și p. științele Naturale din Alba-Iulia considerând că prin decisiu No. 170883/V. din 910 a Minist. Culte Maghiar aprobându-se statutele numitului Sindicat s'a recunoscut personalitatea juridică dispunându-se înscrierea lui în registru special.

Considerând că potrivit artic. 2 al Legei Persoanele juridice din 6 Februarie 1924 persoanele juridice de drept privat existente la data promulgărei acestei legi vor continua să funcționeze potrivit dispozițiunilor legilor în baza cărora au luat naștere fiind obligate că în termen de 6 luni de la promulgarea legei să cere înscrierea în registrul pers. juridice ținut la Tribunal.

Având în vedere numita Societate nu obvine dispozițiunilor de ordine publică prevăzute în legea mai sus amintite, iar cererea s'a făcut în termen.

Dispunem

Inscrierea Soc. p. Istorică Arheologică și p. științele Naturale din Alba-Iulia în registrul persoanelor juridice pentru asociațiuni prin grefa Tribunalului.

Alba-Iulia, la 11 Septemvrie 1924.

Dr. Nicolae Pop, m. p. prezind. **Lucian**, m. p. raportor
D 405 L. S. Pentru conformitate: **Nagy** m. p

LOTERIA

Sindicatuui Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 Febr. 1925 în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Câteva cuvinte despre Ioan Buteanu

Oameni și fapte de ieri

de dr. C. Pavel

Opt ani de zile am fost elevul lui Buteanu; mai pe urmă am apucat doui ani și ca profesor sub direcțiunea lui. Niciodată și nicăiri n'am văzut să fi iscălit decât: Ioan Buteanu. In toate anuarele, procesele verbale, corespondențele și adresele oficiale către guvernul unguresc iscălește numai: Ioan Buteanu.

Invoc nu mai departe miile de elevi de ai lui Buteanu din cei 36 de ani de muncă, azi bărbați în dricul ori în clinul vieții, să vie și să mărturisească unde și când au văzut ori auzit, că profesorul și directorul Buteanu și-ar fi maghiarizat numele.

Cine a fost Ioan Buteanu?

La 1871 este numit profesor la liceul din Beiuș. In noul post aduce întipărirea unor vederi noui și a unui avânt pentru limba și literatura română, — moștenire dela Societatea literară din Oradia nilor 1854—1880, înființată de *Ales. Roman* pentru „Junimea română studinte la școliie Orădane".

Dintre membrii acestei societăți, toți ficiori de țărani veniți dela „trudele rurale" la carte, eși o samă de bărbați cu bun sfat și distinși luptători ai vieții noastre culturale și poli ice: Al. Marinescu, Iosif Roman, Iosif Vulcan, Vasile Ranta-Buticescu, Miron Pompiliu, Silviu Selăgianu, Ioniță Bădescu, Ioan Buteanu, Nicolae Zigre, Ilie Trăilă, Nicolae Oncu.

Profesor, în școală Buteanu se afirmă ca un pedagog cu distinse aptitudini educative și temeinice pregătiri științifice. La 1889 — tocmai în zilele cele mai grele după afacerea cu steagul dela Beiuș — fu numit director al liceului. Dela tactul și păsirea demnă a noului director atârna să mai mântuim — ce se putea — din ghiarăle lui Tisza-bătrânul, distrugătorul de naționalități.

Firea blândă, pașnică și de o rară bunătate, încurând îi asigură o suprafață și o întinsă popularitate. Om mai dintr'o bucată, răbduriu și veșnic optimist, își află întreg acordul sufletesc în școală. Se pune pe lucru și pe lângă munca zilnică de profesor, studiază mai departe mânat de o nețărmurită dragoste către studiul limbei române.

Suntem în vremea când limba și istoria națională erau cele două etape ale scrisului românesc. In a doua jumătate din suta trecută aproape fiecare cărturar ardelean se pasiona de aceste două discipline la a căror strălucire contribuiră de o parte erudițiunea marelui Cipariu, iar de alta avântul, energia și vraja limbei lui Bălcescu.

Răpit de principiile și idealurile mărețe ale școalei ardelene, în tot trecutul nostru unicul isvor de îndemnuri naționale, viață și avânt, Buteanu studiază și analizează mai departe bogatul material de limbă ce eșia din sertarele școlii dela Blaj. Având în vedere îndeosebi școala chib zuește asupra modului cum chestiunile de ortografie, ortoepie, morfologie și sintaxă, cernute prin focul polemicilor dintre cele două direcții, dela Blaj și Iași, s'ar putea mai bine și cu folos întrebuința în instrucțiunea tinerimii școlare.

Scrie o samă de manuale de școală, literatură frumoasă — schițe și descreiri — și cercetări linguistice cum sunt: *Despre n- final*, din 1876, o lucrare temeinică și foarte judicioasă, în care susține ca acest *n* dela sfârșitul cuvintelor nu-i semisunet eufonic, — *Anslaut*, — ci întocmai ca italianul *o* aparține rădăcinei cuvântului.

La 1886, dupăce între timp scoase câteva manuale de școală, scrie *Observațiuni la chestiunea ortografiei*. In acest studiu Buteanu pledează pe lungă un etimologism moderat de vremece „numai etimologia moderată prin concesiuni fonetice, ne tinde garanție fermă pentru limba literară și o platformă de unitate în scriere."

Anul următor, 1887, termină vasta scriere: *Gramatica limbei române*, o lucrare similară gramaticilor lui *Gavril I. Munteanu* dela Brașov și *Ștefan Negoescu* dela Bârlad.

Tot ceiace n'a fost școală, carte și cultură românească, pentru Buteanu era un val trecător, care nu l'a nici ridicat nici diminuat.

Și aci țin să relev un pas din viața lui, asupra căruia unii, necunoscători ai stărilor de atunci dela noi, s'au oprit cu oareșcare mirare, chiar preocupați pe nedrept, față de persoana bătrânului director.

La alegerile din 1905, Buteanu a fost ales deputat în circumscripția Beiuș,

Cele mai bune intențiuni — cum se întâmplă nu odată — sunt restălmăcite.

Ceece a făcut a isvorât din înalta datorie către neam. Tocmai în vremea aceasta sătenii noștrii din ținutul Beiușului — pe urma deșantatelor campanii electorale ale Coșutiștilor, ajunși la putere, erau zăpăciți și încurcați în mrejile unor doctrine anarhice și adânc primejduitoare pentru marile noastre interese naționale.

Vorba și amenințarea contelui Andrássy, ministru al afacelor interne, către parlamentarii de mai târziu ai partidului național: „Am să vorbesc cu poporul românesc din Ungaria peste capetele voastre" încă cu ani mai dinainte începură a fi traduse în contactul acestora, al Coșutiștilor, cu poporul nostru. Int e noi, intelectualii români și populația dela sate se deschidea zi cu zi o prăpastie înspăimântătoare. Incă din vremea pasivității poporul se cam însălbăticia în toiul campaniilor electorale, iar acum Coșutiștii îl atâțau deadreptul contra noastră și sedus de fel de promisiuni prindea a nu asculta și respecta glasul conducătorilor lui firești. Pe aici, după campania coșutistă din urmă, se dedase chiar la insulte la adresa preoțimii și intelectualilor români din Beiuș

Ce să ne facem și ce ne puteam face într'astiel de împrejurări? Partidul național în urma pasivității era desorganizat. Tisza încă nu și avea omul pe care să-l poată trimite cu siguranță la Beiuș. Coșutiștii urmau mai departe cu agitațiile și corupția poporului.

După o desbatere, cumpănită și adâncită sub orice raport., intelectualii români în frunte cu tânărul advocat *Dr. I. Ciordoș* și în conțelegere cu alți onoucători solicitară candidatura directorului Buteanu ca unica eșire din impasul în care am ajuns. Și Buteanu își puse jugul de fer al datoriei către neam zicând: „Dacă neamul și binele obștesc îmi cer și această jertfă, apoi treacă dela mine și păharul acesta".

Și Coșutiștii, cu mari și grele sforțări, sunt înfrânți, Buteanu este ales. Neînpătimat însă de politică încurând se retrage și propune acuma candidatura lui Ciordaș cu programul național și are tăria, ca director al liceului, în deplina cunoștință a tuturor urmărilor, să conducă întreg corpul didactic dela liceu, la vot pentru Ciordaș. Candidatul nostru căzu, era lucru prea firesc în lupta cu toată furia deslănțuită a Coșutiștilor, dar poporul acuma se mai desmetici și astfel puturăm pregăti terenul pentru alegerea lui *Vasile Lucaciu* din 27 Aug. 1907.

Sunt crâmpee din zoala și frământările zilelor de trezire și făurire a conștiinței naționale la cari, azi, în această epocă de depreciere și inversiune a valorilor, nu se pot înalța trâncănelile de lângă un păhar cu guler.

Dr. C. Pavel.

---

* **Expoziția** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky* și *Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

IN ARAD

Bucătăr a cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află

La 375

PALKOVITS

visavis de Primărie

PREȚURI REDUSE

Văzuț'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE Lloyd

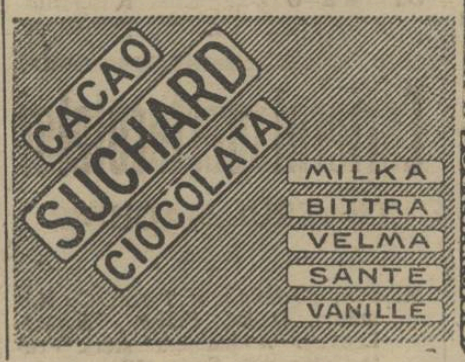

Atelierul de Reparații C. 6. Cluj.

Licitație publică

In ziua de 8 Decembrie 1924, ora 10 dim. se va ține licitație publică la acest Atelier pentru vânzare unei Locomobile de treerat cu oferte inchise.

Condițiunile sunt cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea între orele 8—12 în zilele de lucru la acest Atelier.

IN CURÂND APARE

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Prețul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIȘU

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Paltoane!
Raglane!
Ulstere

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Intreprinderea de Instalatiuni

Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30

EXECUTA:

*Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, **montări** de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și **reparațiuni** în mod radical. **Stațiune specială:** de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.*

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

Oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere

Partidul național
și alegerea de la Dej

Propaganda criminală la care se dedau oamenii partidului național — Poporul îndemnat să nu plătească dările — Propagarea urei împotriva vechiului Regat — Terorisarea populației — Atentatul din gara Dej

Dej, 30 Noemvre.

De zece zile în liniștita plasă a Dejului se desfășură înverșunate agitații politice în vederea alegerii de deputat ce va avea loc la 3 și 4 Decembre. In luptă fiind numai doi candidați, procedeele utilisate în propaganda electorală pun în evidență mai bine ca oricând mentalitățile deosebite care caracterisează cele două tabere. Propagandiștii partidului liberal se înfățișează calmi liniștiți, ca unii cari au conștiința deplină a puterii partidului lor și a faptelor mari săvârșite de guvernul actual pentru consolidarea țărei. Ei lămuresc poporului, în cuvîntări așezate și pline de cuviință, opera înfăptuită de cârmuitorii de azi, se interesează de toate nevoile și păsurile populației și caută să vadă în ce chip s'ar putea lucra pentru satisfacerea lor. Pretutindeni, ei îndeamnă poporul la unire, la muncă și la ascultarea legilor. *Pe când, dimpotrivă, propagandiștii partidului național întrebuințează toate mijloacele în stare să aţîțe spiritele și să provoace dezordine. Rostind atacuri nesocotite la adresa autorităților și conducatorilor țărei, și răspîndind manifeste incendiare, ei îndeamnă poporul să nu plătească dările către stat, să devasteze pădurile și să se legea la violențe și tulburări. Agitația lor desfrînator merge până acolo încât nu se sfiesc să făgăduiască poporului că naționaliștii vor desființa toate dările.*

Ura împotriva vechiului Regat e propagată pretutindeni cu o înverșunare care nu cunoaște nicio margine. Dar oamenii partidului național nu se mulțumesc numai cu atât. Alături de această propagandă criminală ei au deslănțuit în cere și o adevărată teroare.

Candidatul Aurel Dobrescu bate pe primari, dă foc primăriilor și amenință pe toată lumea cu răzbunarea partidului național. Preotul Man, intrând în locuința preotului Botez din Dej, l-a amenințat că are să-l împuște dacă va mai îndrăzni să aibe convingeri politice liberale. Tot preotul Man a răspândit știrea că guvernul urmărește să desființeze și să dărâme bisericile greco-catolice. Preotul Salvan din satul Sânmărghita a afurizit și a rostit blesteme bisericesti contra acelora cari vor vota cu liberalii. Nici atentatele nu lipsesc. In gara Dej, oamenii partidului național au schimbat acele dela calea ferată, așa că o o mașină care manevra în stație a tamponat vagonul dlui ministru general Moșoiu.

Publicație.

„Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu vinde la licitație publică 3000 cutii goale de conserve din tablă și tocuri de uși vechi, în ziua de 12 Decemvrie 1924, orele 11 a. m. la orfelinatul „Principele Carol" Informații mai precise se pot lua la biroul Regional din strada Cogălniceanu No. 8, orele a. m.

O șopârlă cu trei ochi

La expoziția imperială britanică din Londra s'a primit un exemplar de șopârlă foarte rar. Reptila a fost dăruită de societatea zoologică din Noua Zelandă. Ea e cunoscută sub numele de „șopârlă Tuatera sau Hatteria" (sphenodon punctata) și a fost expusă în pavilionul Nouii Zelande.

Lungimea acestei șopârle e de vreo 80 cm., având o mare asemănare cu crocodilul, a cărei miniatură pare să fie.

Particularitatea acestei șopârle constă însă în faptul că are trei ochi, dintre cari unul în mijlocul frunții. S'a dovedit însă că acest al treilea ochiu îi servește foarte puțin, nervul optic fiind destul de redus. Reptila aceasta e singurul fel, ce a mai rămas din specia numită rhynochocephalia; până acum nu s'au găsit decât în stare de fosile prin grote. Trăește în găuri făcute în pământ și-e foarte rară chiar în patria sa. Noua Zelandă. Se hrănește cu animale mici ca șobolanii și șoarecii de câmpo.

Ultime informații

— **Organizațiile partidului național liberal din jud. Cojocna, întrunite în Congres Duminecă 30 Noembrie luând cunoștință de retragerea dlui prof. N. Bănescu dela președenție, au proclamat ca președinte pe d. Al. Lapedatu, Ministrul cultelor și Artelor O delegație a plecat astăzi la București pentru a comunica d-lui ministru Lapedatu hotărârea Congresului.**

— Restauratorii și ospătarii din Cluj au apelat ieri contra noulor prețuri maximale, fixate de consiliul orășenesc pentru luna Decemvrie.

— Dela moartea lui Verdi Italia muzicală n'a avut un doliu atât de adânc simțit ca moartea lui Puccini; încetat din viață zilele acestea- Operele măestrului Puccini au intrat de mult în repertoriile tuturor teatreler din lume.

— Pe sfârșitul săptămânii se așteaptă primirea dela București a aprobării bugetului pe anul viitor al orașului Cluj.

— Atragem atențiunea dlui inginer Savu, conducătorul apaductului local, asupra faptului că ieri toată ziua apaductul n'a deservit publicul. Credem, că până la amplificarea proiectată pe primăvară trebue să se facă toate sforțările pentruca apaductul să satisfacută cât de cât nevoile populației.

— In locul dlui Coste, demisionat din postul de notar la primărie, a fost numit d. Costea, fost șef al circumscripției IV. din Cluj.

*

— Asociația studenților făgărășeni din Cluj a hotărât pornirea unei acțiuni pentru zidirea la Cluj a unui cămin studențesc pe seama studenților făgărășeni.

— Incepând cu ziua de ieri locul de patinaj din parcul orășenesc este deschis și în fiecare seară dela 8 până la 10.

*

— Apreciatul dirijor al operei maghiare din localitate, dl Nicolae Bródi, a suferit, alaltăeri un grav accident. A căzut într'o pivniță fracturându-și un picior.

Numărul apelurilor contra împroprietăririlor la Cluj, înaintate până acum, este neînsemnat. Lista funcționarilor admiși la împroprietărire mai stă donările la dispoziția celor interesați în localul expeditorii orășenești.

*

— După cum anunță ‚Az Ujsag' cercurile legitimiste ungare cred că a venit în fine timpul ca ele să între în activitate. In curând va fi inaugurat un club politic al partidului legitimiștilor, care în numele legilor încă în vigoare în Ungaria, vor chema populația sub stindardul regelui lor. Partidul nu arată un termen precis pentru înfăptuirea planurilor lor deocamdată vdr să dea numai înprincipiu Coroana Ungariei, aceluia căruia îi revine de prept In aceiași vreme se lucrează la înființarea mai multor cluburi și societăți igitimiste.

In ziua de 9 Decemvrie, va avea loc o serată, la care vor lua parte toți legitimiștii de frunte, și unde vor vorbi contele Andrássy, prințul Ludwig Windischgrätz, marchizul George Palavicini, contele Anton Sigray, contii George și Iosif Cziraky, Ștefan Rakovszky, Edmund Benicky. La 14 Decemvrie contele Andrássy va face raportul său, care va însemna în același timp cuvântul de deschidere al acțiunei legitimiste.

Presa maghiară

Situația muncitorilor unguri în vechiul Regat

Ziarul „Brassoi Lapok" publică o lungă plângere împotriva tratamentului neuman de care au parte muncitorii unguri bucureșteni. Cică acești muncitori trebue să sufere foarte mult din partea românilor pentru calitatea lor de unguri.

Este ciudat, că muncitorii unguri din Ardeal — cu toată „asuprirea" românilor de peste Carpați — caută prilej de muncă nu în Săcuime și în orașele maghiarizate ale Ardealului, ci în intolerantul și asupritorul vechi Regat!

Ziarul „Elenzék" și situația

„Cine știe până când poate dura situația de azi a ungurilor ardeleni? — scrie „Ellenzék" Durere, nu multă vreme. Mă tem că noi, popor mândru, civilizat și menit să conducă vom începe să privim insensibili, cum se transformă forurile culturei noastre în cârciumi de mahala.

E păcat de noi. E păcat de frumoasa clădire a culturei noastre.

Omul nu vrea să creadă niciodată că trebue să moară. Nici noi nu credem. Nu credem că ar există vre un popor care ar voi să ne așeze catafalcul între granițele țării sale. Undeva avem și noi prieteni, cu siguranță. Ei nu vreau să ne așeze pe cap cununa spinoasă. Dar unde sunt ei, cine sunt ei?

Dintre inimele celor de la Camera română cari sunt cele ce bat și pentru noi?

Suntem în preajma unei reorganizări a partidului nostru, Nu ne trebue în frunte oameni muți, dar nici de cei plângăcioși. Să căutăm bărbați cari în oceanul rece al antipatiei sunt capabili să afle curentele iubirei

Să alegem luptători cari știu să învingă".

Nu mai comentăm ridicola afirmație a ziarului maghiar că clădirea culturei maghiare ar fi în primejdie.

Statul român a datorit întotdeauna că înțelege nu să apere ci să sprijinească cultura celor de alte neamuri.

Ziarul maghiar vorbește de „oceanul de antipatie" al românilor față de unguri. A vorbit de antipatie între două popoare cari viețuiesc împreună în cea mai bună armonie este o îndrăsneală criminală.

Este adevărat însă, că partidul maghiar prin politica lui a făcut și face totul pentru tulburarea bunurilor raporturi între națiunea dominantă și minoritatea maghiară.

Impozitele bisericai catolice.

Presa magheară constată că impozitele „benevole" impuse cu constrângere de ordin moral de biserica romano-catolică din Ardeal, nu sunt plătite.

Gazetele ungurești fac aspre mustrări „materialistei" populații catolice ungurești.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

— Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, informații, etc. etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

Rapertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 6 Dec: „Plicul".
La 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.
Duminecă, 7 Dec.: Tosca (Mat

Repertoriu saptamanal al Operei Romane din Cluj

Mercuri, 3 Dec.: Faust.
Vineri, 5 Dec.: M. Butterfly.
Sâmbătă, 6 Dec.: Cav. Rusticana și Pagliacci (Matineu).

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri; „Orfelina" a 7 ora. Cu Neményi, Dajka, Fratia, Bányász, Leövey. Abonament șters. Prețuri obișnuite. Seria 153.)
Joi: „Căsătoriile se leagă în ceri" (Premiera. Prețuri obișnuite. Abonament de Premiere 22. Seria 154.)

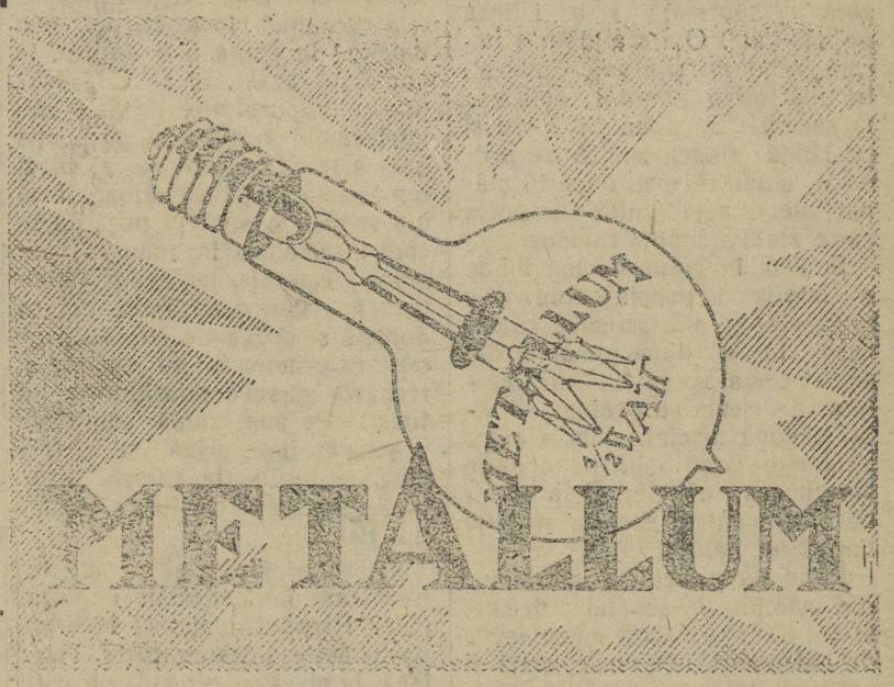

Institut de Arte Grafice „INFRĂȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R Nr. 1532

CLUJ 4 DEC 1924

Anul V. Nr. 1242 — 4 PAGINI • 2 LEI • PAGINI — Vineri 5 Decemvrie 1924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 800 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 lei

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ALEGEREA DELA DEJ

Mijloacele de luptă ale partidului național. Cum vrea să se facă d. Dobrescu. Ordonanță deputat? Partidul național încercă să corupă conștiința alegătorilor Dar de unde's banii? Popa Man în campanie electorală cu chef și toba cea mare. Amenințări pentru caz de înfrângere.

Astăzi s'a început alegerea de la Dej. Campania electorală a fost destul de aprigă. Corteșii partidului național, pentru a asigura alegerea dlui Aurel Dobrescu, cunoscutul om de afaceri cu justiția militară și civilă, s'au dedat la cele mai scandaloase agitații. Firește, campania pe această temă, a scârbit profund massele electorale. Curentul este vădit protivnic partidului național.

Dar, pentru a dovedi până unde a putut merge nerușinarea oamenilor partidului național, credem bine să întrăm în amănunte.

Campania electorală a partidului național s'a pornit cu un puhoiu de insulte și calomnii la adresa guvernului și a partidului liberal. Niciuna din vechile acuzațiuni, rămase nedovedite, n'a fost uitată. Niciuna din faptele guvernului, din acele multe fapte cari ni-au dat stabilitatea și siguranța de astăzi, n'a fost cruțată de critica tendențioasă a corteșilor naționali.

Aceata însă n'a fost deajuns. Descurajați de disprețul public stârnit pretutindeni de această campanie desmățată, oamenii partidului național au recurs la arma corupției cele mai josnice. Oameni dela centru, încărcați cu fondurile bine păstrate ale fostului și mănosului Consiliu Dirigent, au împănat comunele, aruncând pretutindenea bani cu nemiluita. După încercarea de demoralizare morală a masselor electorale prin calomnie, insultă și batjocură, partidul național nu s'a dat îndărăt nici dela coruperea conștiinței alegătorilor, numai pentru a asigura un fotoliu în Camera Deputaților, deochiatului domn Dobrescu.

Dar dacă pentru dl Dobrescu, cunoscut prin faptele sale încă nelămurite de către tribunalele civile și militare, procedeul de la Dej poate fi firesc pentru un partid, care se pretinde serios, democratic și moral, el este mai mult decât o rușine. Se ilustrează astfel pentru ce partidul național continuă a fi regionalist: Consiliul Dirigent dădea avantaje pe cari politica onestă în cadrele României întregite nu le poate oferi. Și astfel se explică pentru ce dl Maniu a predat gestiunea Consiliului Dirigent cu condiția expresă ca ea să nu fie de nimeni cercetată timp de 5 ani de la predare. Dl Maniu vrea să nu se știe de unde are partidul național banii pe cari îi aruncă în alegeri!

Pe de altă parte, starea de decădere morală a partidului național continuă a fi o permanentă provocare pentru opinia publică. Cunoscut prelat cheflliu al episcopei dela Gherla, vrednicul cercetător al localurilor de noapte din București și aiurea, guralivul deputat Popa Man, după o zi de-înjurii josnice aruncate oamenilor din politica țărei, cari nu sunt naționali, s'a înhăitat cu un oarecare Ilie Lazăr și i-a tras la Hotelul România un chef, de i s'a dus vestea. Popa Man nu este un om, care să facă treburi de astea numai pe jumătate. După o noapte de orgie scandaloasă, Popa Man a ieșit pe străzile Dejului, în plină ziuă, cu toba mare pusă pe burtă, și însoțit de Ilie Lazăr, care sufla cu foc din trombonul cel mare.

Lumea, pe drept cuvânt, scandalizată, a înțeles cu cine are afface. Toți banii aruncați de partidul național și toate calomniile rostite în fața alegătorilor nu vor ajuta decât să dovedească încăodată trista stare în care să află partidul clicei din jurul dlui Maniu.

Aceasta se va hotărî astăzi.

*

Naționaliștii văzând că le scapă terenul de sub picioare și că înfrângerea lor este mai mult ca sigură se dedau la cele mai nemaipomenite procedeuri. Pe părintele Boț, bărbatul de încredere al partidului liberal la secția de votare din Unguraș l-au amenințat cu moartea, deasemeni se semnalează din toate centrele de votare scandaluri și amenințări cu moartea.

Cu toate că partidul liberal bazat pe massa electorală, care s'a întors spre oamenii faptelor, a lăsat pe naționaliști în toată libertatea și le-a tolerat acțiunea lor criminală, totuși prin pamfletele „Țara" și „România" naționalii debitează cele mai grosolane minciuni și acuzații la adresa fruntașilor partidului liberal.

Toți bicisnicii partidului național în frunte cu însemnatul partidului Sever Dan țipă ca din gură de șarpe fără ca să aducă nici un caz concret în sarcina organizației liberale dela Dej.

Avem dovezi că într'o consfătuire intimă a partidului național s'a hotărât ca în caz de înfrângere, bătăușii lor să sfarme urnele, să distrugă procesele verbale cu o vădită intențiune de-a nimici alegerea. Lumea imparțială va judeca felul cum pretinșii reprezentanți ai democrației respectă ordinea și legile.

In această atmosferă, creiată de oamenii partidului național se începe alegerea dela Dej. Și dacă încă odată partidul național, înfrânt, va căuta să-și scuze netrebnicia prin povestea furtului de urne, e bine să se știe din vreme adevărul faptelor petrecute la Dej.

D. ALBERT THOMAS

și chestiunea evreiască

Interview-ul ziarului sionist „Ujkelet"

Un redactor al ziarului „Uj Kelet" a întrebat pe dl Abert Thomas șeful oficiului internațional al muncii asupra problemei muncitorimei evreiești. Șeful oficiului internațional al muncii a răspuns că această problemă nu-i este necunoscută.

„Sunt orientat asupra muncitorilor evrei — a spus dl Thomas. Bineînțeles, eu care sunt încredințat cu conducerea unui oficiu internațional al muncii nu pot da îndicații în ce direcție să se desvolte o mișcare muncitorească. Aceasta este o chestiune a muncitorimei evreiești, o chestiune de tactică. Muncitorimea nu'și poate ajunge scopurile decât manifestându-și unitatea și având superioritatea numerică a unei organizații puternice și unitare.

Pentru aceasta este nevoe de o grupare a muncitorilor în jurul internaționalei de la Amsterdam, pentru a pretinde alături de 20 milioane muncitori organizați ceiace Oficiul internațional al muncii cere de la țările ce s'au obligat să aranjeze chestiunea muncii pe baza tratat lor de pace.

*

In continuare, redactorul lui „Uj Kelet" a întrebat pe dl Thomas cum vede chestiune reclădirei Palestinei și dacă oficiul muncii ține contact cu organizațiile muncitorilor evrei din Palestina.

La această întrebare dl Albert Thomas a răspuns următoarele:

„Scopul principal al oficiului internațional al muncii este să impună constituția făcută de mine a apărării muncitorești tuturor țărilor cari fac parte din Societatea națiunilor. Noi n'avem deci nici o legătură cu singuranticele organizații muncitorești.

Este absolut necesar ca cele 16 puncte ale constituției muncitorești să fie traduse în fapte și în statul mandatar — Palestina.

Când în ședința Societății națiunilor s'a făcut înaintea secției competente darea de seamă asupra țărilor mandatare, între ele și asupra situației generale și administrative din Palestina, — cum acest prilej a fost reprezintat și Oficiul internațional al muncii. Am cerut și de astădată respectarea întocmai a invoielilor internaționale.

Căci dela aceasta respectare atârnă desvoltarea culturală și socială a muncitorimei și, în același timp, ridicarea nivelului Palestinei."

*

Acestea au fost cuvintele d-luf Albert Thomas. Am fi fost curioși să știu — și cu asta încheiem — ce ar fi spus distinsul oaspe francez dacă redactorul lui „Uj Kelet" ar fi adus pe tapet și așa zi să „problema" a evreilor „magyar ember" cari fac jocul Ungariei iredentiste, scot gazete „sioniste" în limba maghiară și sunt dușmanii ireductibili ai țării și neamului românesc.

Ziarul sionisto-maghiar „Uj Kelet", prodent cum e, nu a cerut însă părerea d lui Albert Thomas asupra acestui lucru.

Nu a cerut-o, căci știa înainte răspunsul.

S mțea că desaprobarea provocării evreilor „magyar ember" nu poate fi decât drastică și categorică.

Autonomismul și confesionalismul deghizat

— O declarație —

Din partea dlui Radu Drajnea, fost prim redactor al ziarului „Patria" și membru în comitetul de o sută al partidului național, primim următoarele:

Domnule Director, în numărul 260 al ziarului „Patria" a apărut un articol prin care, sub patronajul direcției a-toate-știutoare, d-l Victor Iamandi este declarat... grec, iar la informațiile aceluiaș număr s'a publicat o notă despre regionalim, din care se vede cum a lucrat și înțelege încă să mai lucreze, o infimă parte din partidul național-român în numele Ardealului.

Ca și D, d-le Director, cunosc și eu dinainte de războiu pe Victor Iamandi, de pe vremea când prin coloanele revistei D. Lumea literară", duceam o polemcă literară în jurul poporanismului „Vieței Românești", asupra căruia Tamandi, paralel, scotea un volum tratând aceaș problemă.

N'am auzit pe nimeni ca să vorbească sau să bănuiască originea românească a intelectualului dela Iași. Dar credeți că adevărul a călăuzit pe autorul insinuării? Nu! ci apucătura veceh , și bine cunoscută de noi, a autonomismului și confesionalismului deghizat. Astfel în notița pomenită se scrie: „Bizantini și fanarioți nu suntem".

Ca unul care am asistat cu durere la folosirea acestor fel de lovituri pe ascuns, îndreptate conunității naționale, imi iau neplăcuta sarcină de a vă fi în interpret și a arăta cum trebue să se cetească printre rânduri, căci printre rânduri este scris:

1) în loc de bizantini, cetiți: Ortodoxi nu suntem!;

2) iar în loc de fauarioiț, cetiți: Din vechiul regat nu suntem! (Și, totuși, partidul național încearcă să se organizeze acolo...)

Acest fel de procedee abundă în colecția ziarului „Patria". Cum ele se practică mai departe și după plecarea noastră, a celorlalți redactori, dela susnumitul ziar, ținem ca atât opinia publică din țară, cât și viitorimea, să știe că n'avem nici o parte la încercarea, des repetată, de a descredita biserica strămoșească cu „bizantinismul" și altfel de atacuri, și nici la minarea, pe ascuns sau pe față, a unității naționale.

Din contră, cu conștiința noastră de românism integral, am barat, ani întregi, tentativa aceasta, contra căreia ne-au lipsit proteste nici din sânul partidului, după cum, dacă va fi nevoie, putem dovedi cu oameni și cu texte.

Dacă este adevărat că această acțiuue corespunde intențiilor câtorva, ar fi nedrept, însă, ca să fie atribuită întregului partid. Alternativa pe care a pus-o d-lG. Bogdan-Duică: ori partidul național se românizează la conducere ori nu se mai poate opri dela desagregare, nu numai că întru totul corespunde adevărului, dar ne face să mai sperăm însă în triumful celei dintâiu alternative: românizarea conducerei și adogen, unde mă pricep-a presei partidului național.

Primiți, d-le Director, asigurarea stii memele.

Radu Dragnea

Inaugurarea institutului teologic ortodox din Cluj

Inaugurarea festivă

Institutul teologic ortodx român din Cluj se va sărbători *Duminecă în 7 Decemvrie a. c., la orele 11 a. m.*, în localul institutului din strada N. Bălcescu Nr. 21, în prezența P. S. Sale dlul Episcop Nicolae, a dlui Al. Lăpedatu, ministrul cultelor și a altor diriguitori înalți ai Bisericii și Statului.

Program:

1. Sfințirea Institutului.
2. Dorneanschi—V. Petrașcu: *„Cât de mărit"*, executat de corul studenților în teologie.
3. *„Cuvânt ocazional"*, de prof. Dr. A. Buzdug.
4. Mundicevschi: *„Psalm 100"*, corul studenților în teologie.
5. *Menirea nou înființatului institut teologic ort.*, dizertație de studentul în teologie Teodor Ciuruș.
6. Humpel, *„Iată ziua triumfală"*, corul studenților în teologie.

Invităm pe toți binevoitorii Institutului.

Direcțiunea.

Serbarea Unirii Bucovinei în Cluj

Societatea studenţilor bucovinei din Cluj a aranjat Duminecă în 30 Noembrie în aula preiecturii o şezătoare literar-muzicală comemorând şase ani dela Unirea Bucovinei. Urmăresc dela distanţă de mult activitatea acestei societăţi care a adus şi păstrat o notă specifică în manifestările ei. E de o frumoasă discreţie, lipsită de reclamă goală şi poartă o deosebită grijă în alegerea programului, distins în totdeauna. E o societate care vrea să dea publicului, fără să-i ceară ceva.

Am fost Duminică la serbarea studenţilor bucovineni — aşa din curiozitate, — sau poate dus mai mult de frumoasele amintiri ce mă leagă de Bucovina. Alegerea era grea, căci în aceeaşi zi şi la aceeaşi oră era şi şezătoarea scriitorilor români şi conferinţele dlui Albert Thomas. Şi-am rămas plăcut surprins de ce-am văzut şi auzit la serbarea Unirii Bucovinei. Programul a fost bine ales şi frumos executat.

După cuvântul de deschidere al preşedintelui societăţii, corul a cântat Imnul Regal. A urmat o conferinţă a unui domn bucovinean — mi se pare dlui dr. I. Nandriş. Şi fără exagerare această conferinţă merită să fie cunoscută de toată lumea. Rar au auzit o conferinţă cu atâtea calităţi de formă şi fond, o evocare atât de sugestivă a unor vremuri frumoase pe cari se pare că prea repede le-am uitat.

Dna Lya Pop şi dna Nestorescu au cântat cântece naţionale şi clasice, într'o dispoziţie şi căldură cum rar am avut ocazie să le aud. Dl Pavel a fost neîntrecut în interpretare şi redare. O surpriză a fost duetul de celo cu dl Angelis şi harfă cu dna Kulibin, cât şi solo harfă a dnei Kulibin.

A fost ceva nou şi execuţia a fost la înălţime.

Dl S. Braborescu a recitat din Eminescu şi Francois Coppée cu înţelegere rară, trădând un suflet ales şi bine pregătit. Auzindu-l pentru întâia oară îmi vreau mi-a venit în minte marele şi regretatul P. Licu. Mi s'a părut o curioasă asemănare. Sfârşitul l'a făcut dl Săveanu şi corul societăţii.

Am plecat de-acolo cu un plus în suflet şi m'am bucurat că s'a găsit lume de-ajuns şi pentru această frumoasă serbare şi pentru această tăcută muncă şi discretă dragoste de ţară şi neam.

Spectator

Dela Secţia şcolară a „Astrei"

In şedinţa din 27 Nov. s'a început discuţia asupra *necesităţii şcoalei civile.* Au luat parte la discuţie domnii profesori P. Ilcuş, A. Domide, P. Filipescu şi S. Opreanu. Toţi au susţinut necesitatea acestui tip de şcoală, rămânând încă discuţia deschisă asupra posibilităţii de realizare a scopului şi programei acestei şcoale, în cadrele ce le-a creiat Ministerul prin legea votată de corpurile legiuitoare pentru învăţământul primar şi pe cari intenţionează să le creieze prin proiectele de reformă a învăţământului secundar şi profesional.

Dacă aceste cadre — ciclul superior al învăţământului primar şi ciclul inferior al învăţământului secundar — nu ar fi adaptabile realizării problemei şcoalei civile, se impune înfiinţarea unei şcoli speciale, care deşi va fi tot o şcoală de cultură generală, va avea o programă cu tendinţe mai accentuat practice, cultivând în elevi înţelegerea şi dragostea pentru carierile productive şi care şcoală, prin corpul ei didactic, va căuta să întreţină vii legături de îndrumare culturală a industriaşilor, negustorilor şi muncitorilor dela oraşe.

Discuţia asupra acestei probleme se va continua în şedinţa săptămânală a Secţiei şcolare, care va avea loc Joi la 4 Decembrie, ora 6 în localul Seminarului pedagogic universitar. Sunt invitaţi a lua parte toţi membrii corpului didactic din Cluj.

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne şi domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne şi domni
Batiste

Reducere de 10%

Magazinul Dénes

Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 591

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

	LEI
I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I buc. batistă de copii	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copii. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şoşoni pentru doamne şi fetiţe, iuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie-loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii.

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

Improprietăririle la Cluj

Inlăturarea nemulţumirilor

Anunţam ieri că împotriva listei funcţionarilor publici din Cluj, admişi la împroprietărire, nu s'au primit apeluri decât într'un număr foarte restrâns.

Primim astăzi informaţiunea că totuşi numărul apelurilor este considerabil, urmând să fie înaintate azi şi mâine.

Spun funcţionarii cari se cred nedreptăţiţi că o parte din colegii lor au fost favorizaţi în detrimentul lor, tocmai de aceea cer o revizuire a actualelor tablouri.

Interesându-ne asupra cauzelor care au provocat aceste nemulţumiri, am aflat că ele se datoresc delegaţilor diferitelor servicii publice, cari au făcut propunerile în venerea împroprietăririi. De asemeni ni s'a spus din loc competent, că toate apelurile vor fi judecate cu nepărtinire, pentru a înlătura orice nemulţumiri.

Asociaţia chelnerilor clujeni în faţa unei grave crize

Conflictul din toamna trecută dintre chelnerii clujeni şi patronii de restaurante şi cafenele din Cluj au provocat o gravă criză a asociaţiei chelnerilor clujeni.

Pentru eşecul grevei trecute o parte a chelnerilor învinovăţesc conducerea asociaţiei. Mai apoi fracţiunea nemulţumiţilor a părăsit organizaţia chelnerilor, iar la întrunirea ţinută zilele trecute în cafeneaua Metropol un mare număr de chelneri a declarat ieşirea din grupul lucrătorilor în alimentaţie şi partidul unitar muncitoresc, hotărând afilierea la organizaţiile ce stau pe baza internaţionalei dela Amsterdam.

In urma acestor fapte divergintele dintre ambele fracţiuni au devenit insurmontabile. Se dă ca sigur că fracţiunea nemulţumiţilor va prelua conducerea asociaţiei chelnerilor.

Examenele magistraţilor la Cluj

Ieri s'au început la Cluj examenele magistraţilor din Ardeal şi Banat. Au dat examen în scris 45 magistraţi, Din dreptul civil tezele au fost date de dl Plastara, profesor universitar la Bucureşti iar din dreptul penal de dl Traian Pop, profesor universitar la Cluj.

Tezele date au fost primite cu mare surprindere de către candidaţii la examene, ei considerându-le prea teoretice.

Astăzi examenele continuă.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 4 Decemvrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Film mondial!

KOENIGSMARK

Seria II

Dramă monumentală de salon din viaţa modernă după romanul lui *Pierre Benoit.* In rolul principal: *Hongette Duflos şi Suctishlaw Petrovitch.*

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Taina trecutului

Dramă senzaţională de mare pasiune în 6 acte, după romanul lui Honore de Balzac. In rolul principal: *Tatiana Gorka şi Maria Carmi.*

CINEMA APOLLO

Zeiţa Africei

Seria II.

In peştera leoparzilor

Atelierul de Reparaţii C. 6. Cluj.

Licitaţie publică

In ziua de 8 Decembrie 1924, ora 10 dim. se va ţine licitaţie publică la acest Atelier pentru vânzare unei Locomobile de treerat cu oferte inchise.

Condiţiunile sunt cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea intre orele 8–12 în zilele de lucru la acest Atelier.

IN CURÂND APARE

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIŞU

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Indulcirea stărei de asediu în Ardeal

Eri dimineață s'a ținut la Ministerul de războiu o importantă consfătuire în legătură cu îndulcirea stării de asediu în Ardeal.

Au luat parte dnii: general Mărdărescu, ministrul de războiu, ministrul Tătărăscu și general Cihoschi, comandantul corpului 7 de armată dela Sibiu.

Scopul conferinței a fost găsirea mijloacelor ce sunt de aplicat pentru îndulcirea stării de asediu în Ardeal și în Banat.

S'a stabilit ca în toate orașele și satele, aflate în zona stării de asediu, poliția și menținerea ordinei să se facă de autoritățile civile, în sarcina cărora cad aceste atribuțiuni. Autoritatea militară nu va face poliție decât pe linia frontierei.

Deși starea de asediu nu se ridică, ea va fi însă de aci înainte exercitată cu discreție, ca atât populația să nu mai aibă prilej de nemulțumiri, cât și autoritățile civile să nu mai fie stânjenite în exercitarea atribuțiunilor ior.

Autoritatea militară nu va interveni, decât în împrejurări excepționale, când se vor produce manifestări, cari să paricliteze ordinea și siguranța statului.

Revoluția din Estonia

Numeroase bombe aruncate asupra edificiilor publice

Peste ciecizeci de morți

In urma unui manifest sediițios un grup numeros de comuniști, în mare parte studenți, se pregăteau să împuște câțiva ofițeri pe cari smulgându-i din de dimineață din așternut, îi duseseră în fața gării. Ei au fost însă împiedecați la timp de un detașament de elevi ai școalei militare. Insurgenții ocupaseră gara principală și aruncaseră bombe la oficiul poștal, la palatul președintelui republicei, la parlament și la închisoarea orașului, de unde încercaseră să elibereze pe comuniști osândiți cu prilejul procesului de la deunăzi.

Trupele sosind la timp, revolta a fost înăbușită, cu mari pierderi din partea comuniștilor. Sunt peste 50 de morți.

Oricine poate câștiga lei 100.000 lei cu lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandați de urgență!

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri: „Orfelina" a 7 ora. Cu Neményi, Dajka, Fratta, Bányász, Leövey. Abonamenti ștersi. Prețuri obișnuite. Seria 153.)

Joi: „Căsătoriile se leagă în cer" (Premiera. Prețuri obișnuite. Abonament de Premiere 22. Seria 154.)

— Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful poștal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc. etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

Repertoriu saptamanal al Operei Romane din Clu

Vineri, 5 Dec.: M. Butterfly.
Sâmbătă, 6 Dec.: Cav. Rusticana și Pagliacci (Matineu).

Rapertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".
La 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Lysoform

IN ARAD

Bucătăr'a cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află La 375

PALKOVITS

visavis de Primări'e

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunțăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat și că servim la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, pește etc.

Cu prețurile cele mai moderate!

Curățenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

LOTERIA

Sindicatuui Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

insumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri în valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 Febr. 1925 în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 Bilete contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Anunț de licitație

Comitetul școlar din comuna Geoagiul de sus pentru teiuș, vinde pe calea licitației publice un pian. Prețul de strigare e 10.000 Lei. Prețul de strigare e la 22 Dec. a. c. oara 3 p. m. în localul școalei primare de stat. Condițiunile se pot afla la președintele comitetului și la revizoratul școlar din Aiud.

Geoagiul de sus la 1 Dec. 1924.

D 409 **Vasile Bărluțiu**, preș.

Cu prețuri neîntrecut de ieftine

vă puteți provede de Crăciun

cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.

la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

Oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere

Presa magheară
şi adunarea dela Alba-Iuli

Ea cere traducerea în fapte a ideilor jasiste cuprinse în „contractul bilateral“ de la Alba Iulia

Este interesant să cercetăm ce cugetă şi ce cred azi ungurii şi presa lor relativ la marile evenimente de la Alba-ulia, acum, când toată suflarea românească a sărbat împlinerea a şase ani de la proclamarea unirei Ardealului cu ţara mumă.

Mai întâi de toate constatăm că ungurii trec cu multă uşurinţă peste actul esential al unirei pentru ca să insiste cât mai mult asupra „punctelor contractuale ale adunarii de la Alba-Iulia.

In cele de mai jos vom da o mică spicure din preza maghiară relativ la atitudinea ungurilor faţă de faimoasele „puncte“ ale adunării.

Ellenzék“ scrie:

„Au trecut şase ani de când poporul român din Ardeal a promis autonomie şi depline libertăţi cetăţeneşti pe seama tuturor naţiunilor din Ardeal.

Experienţele trecutului au făcut să ne fie sușine că am sperat şi că am fost lesne crezători în ediţia ardeleană a evangheliei wilsoniene.

Nu mai credem în nici o promisiune, în nici un contrac Singurul lucru pe care contam sunt forţele noastre.“

Ziarul sionist „Uj Kelet“ afirmă că evreii şionişti din Ardeal văd şi ei în hotărârile de la Alba-Iulia isvorul tuturor drepturilor şi libertăţilor uninoritare.

„Ce cuprind punctele dela Alba-Iulia? — se întreabă „Uj Kelet“. Şi răspunde:

„Cea mai ideală democraţie, respectarea sinceră a drepturilor minoritare“.

Iar publicistul şi omul politic *dr Zágoni István* face aspre reproşuri în *„Keleti Ujság“* tuturor oamenilor politici români cari nu respectă faimoasele „puncte“.

D sa cere autonomie pe toate căile, libertate naţională absolută (!) pentru toate naţiunile din Ardeal, autoguvernare în limba proprie şi dreptul minoritarilor de a şi alege dintre ei funcţionarii administrativi şi de justiţie.

Alte gazete ungureşti reproduc cu litere de-o schioapă alimentul 1 capitolul III al adunării de la Alba-Iulia care spune:

„Fiecare popor se va instrui, administra şi judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său“.

*

Din cele de mai sus reiese clar ce înţeleg şi cum interpretează ungurii actul unirei de la Alba-Iulia.

Pentru ei nu unirea ci „punctele“ nesocotite ale mintoşilor de la Blaj şi copiate din cărţile sociologului internaţional Oscar Jászi sunt esenţialul. Ele sunt garanţa supremă a înfăptuirii unui stat în stat după placul adversarilor noştrii.

Oraşele — toate — din Ardeal să rămână şi pentru mai departe ale minoritarilor. Ce are a face că ele sunt insule isolate create anume pentru maghiarizarea Ardealului românesc? — Lucrul de căpetenie este ca Kolozsvárul, Nagyváradul şi Marosvásárhelyul să rămână şi pentru mai departe Kolozsvár, Nagyvárad şi Marosvásárhely cu şcoli, administratie şi justiţie în limba populaţiei în majoritate maghiară, — toate acestea în conformitate cu utopicele puncte jászizte de la Alba Iulia.

*

Noi nu vom afirma că autorii „punctelor“ de la Alba-Iulia — ce ni se par azi antinaţionale — şi inaplicabile — ar fi lucrat conştient contra marilor interese ale românizării Ardealului şi oraşelor lui înstrăinate.

Ceeace ştim, este că acele puncte ale adunării de la Alba-Iulia cari azi constitue isvorul de agitaţii şi speranţe a tuturor elementelor turbulente din ţară, nu sunt rodul unei rele voinţi, ci expresiunea clasică a lipsei de experienţă politică.

Şi este dureros că actele de naivitate şi inexperienţă politică din trecut se repetă destul de des şi astăzi din partea arhicunoscuţilor oameni mici pentru vremuri mari.

Expoziţie Internaţională Industriaşilor de pielării la Milano

De la 22 la 29 Ianuarie 1925 va avea loc la Milano I Expoziţie Internaţională a pielăriilor.

Ea va cuprinde orice fel de pielărie, încălţăminte, marochinerii, articole de vojaj, hamuri, curele şi toate maşinile, sculele, furniturile, produse chimice etc. întrebuinţate la fabricaţunea lor.

Vor fi expuşi şi publicaţiunile care se va ocupa de industria pieleriilor, încălţămintelor etc. In timpul expoziţiei se vor ţinea următoarele trei congrese: a comercianţilor de pielării, a industriaşilor de încălţăminte, a comercianţilor de încălţăminte.

Pentru orice informaţiune a se adresa la „Camera di Commercio şi Industria“ Milano.

Comisiunea de judecata a profesorilor universitari

Au fost numiţi pe termen de 5 ani, următorii membri asesori şi supleanţi în comisiunea de judecată a membrilor corpului didactic universitar:

Membrii asesori: d. Gh. Tăzlăuanu, preşedinte la Inalta Curte de casaţie; d. E. A. Pangrati, profesor la universitatea din Bucureşti; d. P. Bogdăn, profesor la universitatea din Iaşi; d. N. Bănescu, profesor la universitatea din Cluj şi d. M. Hacman, profesor la universitatea din Cernăuţi.

Membrii supleanţi: D. E. Miclescu, preşedinte la Inalta Curte de casaţie, d. C. Miculescu, profesor la universitatea din Bucureşti; d. dr. Ştefănescu Galaţi, profesor la universitatea din Iaşi: d. N. Drăgan, profesor la universitatea din Cluj şi d. Const. Cândea, profesor, la universitatea din Cernăuţi.

Ultime informaţii

— La parchetul tribunalului local se instrueşte afacerea avocatului evreu Horváth, acuzat cu grave nereguli. Printre altele, se zice că a falşificat data de pe-o citaţie, spre a zădărnici executarea unei sentinţe nefavorabile lui şi date în lipsă. In cercurile judiciare din Cluj cauza aceasta este urmărită cu un viu interes.

— Seria a doua a magistraţilor candidaţi la examenele magistraturii ce au loc la Cluj, vor da mâine examenele în scris. La 10 Decemvrie vor începe examenele orale, care vor dura până la Crăciun.

— In şedinţa de eri a Consiliului orăşenesc s'au discutat chestiuni mărunte de administraţie.

— In judeţul Cojocna s'a ivit în ultimul timp cazuri sporadice de antrax, o boală infecţioasă periculoasă vitelor cornute. Deasemeni s'au produs cazuri de turbări la câini.

— S'a ordonat o anchetă în chestiunea unei vaste afacere de export de vite, făcută prin oraşele Timişoara, Oradea şi Arad. Vitele au fost aduse din Basarabia şi exportul s'a făcut fără respectarea dispoziţiunilor în vigoare.

— D. Titus Arghirescu are o scrisoare la redacţia ziarului nos-

— Dnii Coloman Balasz, şef de biroa, şi Iosef Toarniczki, şef maestru minier la uzinele metalurgice Baia-Mare, pendinte de direcţiunea minelor, au fost suspendaţi din serviciu, fiind trimişi în urmărirea justiţiei pentru furt din averea statului.

— Urmând ca nouii împroprietăriri din Ardeal să fie daţi în debit. Casa centrală a împroprietăririi a făcut cunoscut consilierilor agricoli din acea provincie, să întocmească urgent tablourile de debit ale sătenilor pe care să le înainteze la centrală.

— Consilierii agricoli vor raporta de a semenea elementele care au servit la stabilirea preţului mijlociu pe jugăr pentru fiecare din moşiile expropriate.

Consiliul consultativ pentru asigurările sociale din Ardeal s'a întrunit ieri dimineaţă la Casa centrală a asigurărilor, sub preşedinţia d-lui Enescu, director general. Consiliul a hotărât majorarea rentelor şi pensiilor diu accidente între 300 700 le.

— Hotărârea consiliului a fost supusă aprobării d-lui ministru al muncii.

— Deasemenea, s'a decis completarea consiliilor de conducere a Caselor cercuale din Ardeal.

Noul consiliu se va întruni la 16 Decemvrie, când se va discuta proiectul de buget al asigurărilor din Ardeal.

Tribunalul Caransebeş a dat hotărîrea de arbitraj în conflictul de muncă dela minele Mehadia.

— Societatea studenţilor din Valea Arieşului va ţine a şedinţă plenară în ziua de 8 Decemrie la ora 8 seara n localul şcolii gr. catolice din str. Nicole Iorga Nr. 6.

— **Dire** ţiunea regională zootechnică din Cluj vinde în licitaţie publică grajdurile ramase dela expoziţia zootechnică. Licitaţia va vea loc în ziua de 17 Decemvrie în oborul de vite.

— Adunarea generală extraordinară a uniunei foştilor voluntari anunţată pe ziua de 26 Nov. se va ţinea în 7 Decemvrie ora 9 în sala Primăriei cu acelaş program. Toţi Domni voluntari din Cluj sunt invitaţi a veni la o consfătuire la sediul Uniune Vineri 5 Dec. la oara 4 p. m.

— Sâmbătă în 6 Decemvrie a. c. Dl Elie Bufnea din Bucureşti va ţinea în sala prefecturei la ora 4 p. m. o conferinţă despre Legionarii din Siberia. In decursul conferinţei va rula filmul „Legiunea din Siberia“, aranjat de misiunea amenicană astfel, că onor. public va avea prilejul a admira pe lângă foştii legionari, cari luptau contra bolşevicilor şi frumuseţele naturale ale Siberiei.

*** Dela Sfatul Negustoresc** Având în vede e, că în ziua de Sâmbătă, 6 Decemvrie, ora 10 dim. în sala festivă a Primărie. se va împărţi de către dl primar al oraşului Cluj, diplomele pentru firmele premi te la concursul de galantare, dnii patroni sunt rugaţi de a comunica personal sau în scris numele aranjatorilor galantarelor la Secretariatul Sfatului Negustoresc între orele 10—12 dimineaţa, pentru completiarea certificatelor, care urmează să li se distribue. Totodată sunt rugaţi dnii comercianţi şi industriaşi de a lua parte în număr cât posibil de mare la această festivitate.

— „Neamul Românesc“ aduce stirea că partidul libera (şi nu guvernul) va susţine la Reghinul-Săsesc, candidatura d lui Victor Antonescu, fost ministru al României la Paris. Scaunul din acea circumscripţie va deveni vacant, odată cu publicarea în Monitorul Oficial a decretului prin care dl Simion Mândrescu, deputat, va fi numit ministru al României la Tirana. Alegerea se va face pe la mijlocul lunei Ianuarie.

— Societatea studenţilor bucovineni aranjează Vineri în 5 Decemvrie o serată Sf. Nicolai în sala „Reduta“. Incepului la ora 9 seara.

— Crucea Roşie aduce vii mulţumiri şi pe aceasta cale tuturor pretinilor, sprijinitorilor, cari i-au dat concursul la reuşita Matineului din Redută Duminecă în 16 Nov. fie prin suprasolviri sau că au trimes diferite mâncări pentru bufet, obiecte de tombolă, — care s'a amânat pentru altă dată. — Domnilor prodocenţi jurnalelor noastre locale, care cu multă prevenienţă ne-au dat ajutor efectiv prin publicaţiile lor desinteresate şi marelui public, care prin prezenţa sa ne-a asigurat şi reuşita morală.

Dlui prof. univ. Bogrea pentru valoroasă Conferinţă ţinută la 27 Nov. la Universitate.

— Sub patronajul dlui dr Octavian Utalea, primarul oraşului Cluj, revista „Cele Trei Crişuri“ aranjează în ziua de 6 Decemvrie un mare bal în saloanele restaurantului „New-York“ Işi vor da concursul cu producţiuni artistice dnele Stanca Alexandrescu, Nunuţa Hodoş şi dnii N. Dumitru şi Al. Şerban.

*** Sâmbătă în 6 Decemvrie** la ora 6 seara societatea sportivă românească „Victoria“ din Cluj dă un mare festival având concursul doamnelor Lya Pop, Mimi Nestorescu, d-şoarelor Ana Rózsa, Ana Voileanu, M. Cojocariu şi domnilor Zoltán Szabó, Indrieş, Căldărar, Emilian Jacobi şi Ronay, precum şi artiştilor dela Teatrul Naţional Vasilescu, Ghibericon, Mihailescu-Brăila, Voicu, Mişu Stefănescu. Beneficiul festivalului va servi pentru acoperirea cheltuelilor turneului pe care eminenta echipă de foatball a „Victoriei“ il intreprinde în Italia dela 14 Decemvrie a. c. până 14 Ianuarie 1925. 3

ULTIMA ORĂ

Campania electorală dela Dej

Candidatul partidului naţional bate pe secretarul comunei Maia. — Instigaţii şi îndemn la revoltă

In momentul când încheiem ziarul primim o telegramă din Dej *care ne aduce ştirea că dl Dobrescu, candidatul la deputăţie al partidul naţional a bătut în mod îngrozitor pe secretarul din comuna* Maia. *Acelaşi domn* Dobrescu, *lipsit de orice popularitate în părţile locului şi neavând nici o şansă la reuşită desfăşoară o teroare ne mai pomenită prin locurile acestea. D-sa ataţă în mod criminal populaţia la revoltă contra statului, îndemnând la devastarea podurilor proprietarilor.*

In înconştienţa sa, dl Dobrescu promite sătenilor că partidul naţional, odată venit la putere, va desfiinţa impositele pentru săteni.

Parlamentarii din partidul naţional cari întovărăşesc pe dl Dobrescu se dedau la aceiaşi propagandă criminală şi demagogica. Nici chiar Coroana *nu este cruţată de aceşti inconştienţi.*

Populaţia din jurul Dejului este cuprinsă de o indignare generală în faţă urâtului şi revoltătorului spectacol oferit de dl Dobrescu şi demnilor dsale tovarăşi.

In caz de lipsă în curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA“** se poate continua fără întrerupere exploatarea.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

CLUJ 5-XII-1924

Anul V. Nr. 1243 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 6 Decemvrie 1924

Infrăți

R CLUJ I. Nr. 1940

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 400 L.
PE 6 LUNI . . . . . 200 L.
PE 1 LUNA . . . . . 100 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Cele două categorii de trădători ai cauzei naționale

In jurul circulărei partidului național, dată publicității de dl profesor Bogdan-Duică, discuția continuă cu multă însuflețire. Luat din scurt într'una din ședințele Camerei, dl Iuliu Maniu a avut lașitatea să-și renege opera din 1922. D-sa a pretins pur și simplu că circulara este apocrifă. Ziarele sale însă au trebuit să aducă în urmă afirmația că este opera decedatului fruntaș al partidului național, bănățeanul Chiroiu. De ce s'a ajuns la această scuză, lipsită de bun simț, vom vedea numai decât? Dl Maniu, dându-și seama că dl Bogdan-Duică se va grăbi să facă dovada autenticității actului publicat de d-sa, a căutat să se pună la adăpost. A găsi însă o altă scuză, ar fi fost însă cu neputință. Cine din partidul național ar fi primit să și ia atribuția curajoasă de țap ispășitor? Desigur nimenia. Și fiindcă autenticitatea circularei batjocoritoare din cam ania electorală a alegerilor generale dela 1922 nu putea fi a doua oară negată, dl Maniu a găsit soluția macabră să dea totul în vina decedatului Chiroiu. Morții nu vorbesc, dar această faptă vorbește îndeajuns despre moralitatea democraticului, legalistului, purului-șef al partidului național.

După cum era de așteptat, dl Bogdan-Duică a răspuns cu vârf îndesat primei afirmațiuni a dlui Maniu. In scrisoarea trimisă confratelui „Viitorul", publicată și de ziarul nostru, d-sa confirmă autenticitatea documentului dat publicității prin „Țara Noastră" și o susține. Dl Bogdan-Duică dovedește aceasta și cu mentalitatea care se desprinde din rândurile documentului publicat de d-sa, — mentalitate inimitabilă — și, mai cu seamă, logic, cu faptul că decedatul Chiroiu nu poate fi socotit autorul izolat al acelui document, deoarece este inadmisibil ca el să fi lucrat fără consimțământul conducerii partidului național, adică al clicei din jurul dlui Maniu, din care Chiroiu a făcut parte activă.

Scrisoarea dlui Bogdan-Duică se întregește cu scrisoarea publicată de noi eri, prin care dl Radu Dragnea, fost prim-redactor al ziarului „Patria", și deci în măsură a cunoaște „procedeele" partidului național, desvăluie sistemul care se practică în presa clicei din jurul dlui Maniu. Aflăm astfel că articolele se scriu acolo „cu cheie", anumite expresiuni având altă însemnătate decât cea pe care o exprimă.

Și dacă, astăzi, după aproape trei ani dela data circularei în discuție, partidul național continuă a-și zice că nu este fanariot (adică din vechiul regat) și nici bizantin (adică ortodox), cum se poate ca la 1922, când vrăjmășia resortiștilor nu cunoștea nici o margine, partidul național să nu fi atacat, cum a făcut-o, vechiul regat și ortodoxia.

Deci partidul național a încercat să sdruncine solidaritatea și consolidarea națională. Aceasta rămâne perfect dovedit și cu actele bine cunoscute ale partidului național, și cu documentul, de o deosebită valoare istorică și politică, publicat de d. Bogdan-Duică. Generațiile viitoare vor ști astfel că marea epocă de întregire a neamului a fost întinată de două specimene de nemernici trădători: trădătorii cauzei naționale din timpul neutralității și al războiului, și trădătorii unității naționale de după războiu. Vigoarea poporului românesc a ieșit totuși triumfătoare. Și unii, și alții au căzut sdrobiți sub apăsarea unei voințe mai presus de orice ambiție și orice tendință potrivnică.

O distincție va trebui totuși să se facă. Pe când trădătorii din categoria lui Stere, Sturza, Virgil Arion și Beldiman trădau o abstracție: ideea unității naționale ca o simplă supoziție pentru unii, ca un desiderat pentru alții; trădătorii din categoria clicei din jurul dlui Maniu au trădat și continuă să tradeze o realitate: unitatea poporului românesc săvârșită cu atâtea jertfe și cu nenumărate greutăți, ceea ce este mult mai grav.

A. B. Gus.

O lămurire prețioasă

Din partea d-lor Al. Munteanu senator, și Mihail Giurău preot, primim următoarea întâmpinare, menită să facă lumină într'o chestiune care, greșit înțeleasă de unii și eronat tratată de un colaborator al ziarului nostru, credem că se va încheia cu rândurile acestea spre mulțămirea tuturor:

Domnule Director,

Sub titlul „Butean s'au Buttyán", am cetit în ziarul ce redigiați un răspuns al dlui Dr. Vasiliu Butean, prim-medic al policlinicei din Timișoara, în care, în numele familiei și pentru apărarea memoriei tatălui d-sale, în accente duloase, ține să informeze opinia publică românească asupra adevărului, că directorul liceului românesc din Beiuș, Ioan Butean nu s'a iscălit nici odată cu numele de „Buttyán".

Am alergat, numai decât, la dovezile, pe cari subsemnații le avem, la dispoziție, pentru a întări, prin ele, convingerile noastre, și ținem a declara, că nu există nici un elev, care să-l fi avut profesor de clasă, ori, care să fi luat bacalaureatul, în timpul, cât acest foarte distins și bun român, a fost director al liceului românesc din Beiuș, să poată spune, că i-a cetit undeva iscălitura altfel, decât curat românește.

Este de datoria noastră, ca să apărăm cu toată demnitatea și energia pe directorul nostru Ioan Buteanu al cărui suflet românesc curat și cinstit, l'am moștenit noi, că dimpotrivă, în vremurile acele grele, când liceul din Beiuș era o artă să l știi conduce, când trebue să strecori în sufletul tinerimei idealul național, ferindute de spioni, Ioan Buteanu și toți profesorii, cari erau pe atunci camarazii lui de chinuri sufletești și de tainică muncă pentru întărirea sentimentelor naționale statornice, departe de-a fi în serviciul agresorilor erau, spre bucuria zilelor noastre de glorii, de azi apostolii și crainicii aspirațiunilor noastre milenare.

Drept aceea, convinși, că răspundem unei dorințe legitime a tuturor prietenilor și cunoscuților cari au studiat la liceul din Beiuș, în timpul, când era profesor și director fericitul întru pomenire Ioan Buteanu, făcându ne ecoul sentimentelor de gratitudine a lor, vă rugăm să dați, cuvânt de cuvânt, publicității în ziarul dv. aceste șire, cari izvorăsc din sufletul nostru românesc, trecut și prin proba de foc a dușmanilor noștri, pe cari dreptatea lui Dumnezeu și a Istoriei i-a pus la locul lor.

Tileagd, la 29 Nov. 1924.

Alexandru Munteanu
protopop ort. rom. senator.

Mihai Giurau
preot ort. român.

Concertul pianistei Hevesi Piroska

Renumita pianistă dna Hevesi Piroska va da în ziua de 8 Dec. 1924 un concert care va avea loc în sala festivă a Colegiului unitar la ora 8 seara.

Iată programul concertului:

1. Bach Busoni: Orgel Toccata C. dur
   a) Preludiu, quasi improvisando
   b) Intermezzo (Adagio)
   c) Fuga
2. Beethowen: Sonata quasi une Fantasia op. 27.
3. Beethowen: Andante Rondo a capricio.
4. Bach-Busoni: Chaconne.
2. Beethowen: 32 Variațiuni.

M. S. REGINA MARIA despre modă

Suverana României contra exagerărilor modei feminine

M. S. Regina Maria a scris în ziarul „Neue Freie Presse" un articol mai lung asupra modei actuale femeești.

Vom reproduce câteva părți din interesantul articol al Suveranei.

M. Sa a început cu constatarea că îmbrăcămintea femeii a avut totdeauna un rol important, de la alungarea Evei din rai până astăzi. Mark Twain în cartea lui „Ziarul lui Adam" scrie că întâiul bărbat a făcut următoarea mărturisire:

„De când am mâncat mărul, hainele noastre nu sunt destul de comode' dar Eva spune că ele au „șic" iar principalul este aceasta.

Cred că Adam a avut dreptate. O haină comodă și una „șic" nu însemnează același lucru.

Ca în viața oricărei femei, hainele au rol important și în viața mea.

Am fost considerată femeia cea mai bine îmbrăcată a epocei mele, deși n'am urmat niciodată orbiș moda și uneori m'am revoltat contra tiraniei regulelor ei.

Ca orice fată eram în extaz când am îmbrăcat prima rochie de bal. La 17 ani cu prilejul măritișului m'am silit să am un aspect cât mai atrăgător, iar mai târziu la încoronare eu am indicat ce formă să aibă coroana pentru ca ea să se potrivească și cu hainele. Da altă dată am primit aspre reproșuri din partea unei doamne mai în vârstă deoarece îmi stătea prea bine în haine cernite.

Am purtat toate modele începând cu „turnura", pe care o purtam ca o ridicolă mândrie când eram copilă.

Nu's încântată de moda de azi. Ea nu stă bine decât câtorva femei.

Se vede că astăzi stăm în fața unei tendințe de a face să dispară — în marginele posibilității — deosebirile între sexe. Moda femeiască urmează și ea această tendință. Ași putea spune că uneori femeile vor să'și ia partea lor din toate într'un mod injust.

Femeile pretind să aibă toate avantajele sexului lor, dar se folosesc și de obiceiurile bărbatului, imitând ținuta și îmbrăcămintea lui. Își taie părul, deși odată el era cea mai scumpă comoară femeiască. Într'o zi însă femeile vor regreta că au jertfit modei trecătoare această podoabă regală pe care n'o mai poți recâștiga.

Părul scurt este comod și este conform cerințelor vieții de sport, dar nu cred să aibă viață lungă.

*

Sunt de convingerea că automobilismul a revoluționat moda femeiască.

Dar generația actuală nu va ști niciodată ce priveliște dumnezeiască oferea Hyde Park când în ceasurile de amurg Regina Alexandria a Angliei trecea în echipajiul ei tras de niște cai frumoși cum numai Anglia are. Fiecare femee era așa îmbrăcată încât semăna cu o floare.

Femeile se îmbrăcau ca să fie mai frumoase decât toate femeile din lume și se arătau în lume pentru a da coloare și lumină vieții".

Bineînțeles, nu trebue să ne pierdem timpul plângând după trecut. Sunt și eu o automobilistă pătimașe și mi-am cunoscut astfel țara mai bine decât ar fi reușit aceasta unei regine din trecut.

Aparțin acelora cari țin pas cu vremea. Nu protestez contra ei. Recunosc că femeile de azi dau dovada unui gust mai desvoltat decât cel al bunicelor noastre. Admir invențiile și descoperirile actualei epoce, constat însă că ele n'au făcut de loc mai frumoasă aceasta viață.

In continuare M. Sa protestează împotriva uniformizării modei femeiești. Fiecare femee să se îmbrace conform gustului și personalității ei.

Moda toaletelor de serată este greșită. Scurtimea hainei de serată este datorită patimei dansului. In acelaș timp însă ea este așa de strîmtă încât împiedecă orice mișcare, deci și dansul.

*

Este de mirat că doamnele de azi iubitoare de sport adoptă o modă ce tiranizează corpul și împiedecă orice mișcare.

Thebaida

Citim în „Keleti Ujság" că cea mai nouă piesă a d-lui Victor Eftimiu „Thebaida" va fi tradusă în ungurește de valorosul publicist dl Kádár Imre pentru a fi jucată pe scena Teatrului național maghiar.

— Comitetul regional sportiv din Cluj, administrând în regie proprie locul de patinaj din parcul orășenesc, a luat fericita inițiativă de-a ține deschis locul de patinaj și seara, dela 7—10. Iluminația electrică, muzica militară, publicul select, precum și taxele de intrare extrem de reduse fac din patinaj cea mai plăcută distracție de iarnă la Cluj, accesibilă tuturor.

— **Concertul organizat de Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat pe ziua de Duminecă 7, la ora 10.30 dimineața, se amână pentru Dumineca viitoare, din cauze neprevăzute. Biletele cumpărate rămân valabile.**

Cine a distrus vechea administratie ardeleneasca

Partidul național a distrus autonomia comunală și inamovibilitatea funcționarilor

Cu câteva săptămâni în urmă notarii din Ardeal și Banat s'au întrunit în congres la Cluj pentru a-și spune părerea asupra necesităților administrative ale Ardealului. Atât hotărârile de atunci, cât și altele de mai înainte au fost înaintate guvernului pentru a servi ca lămurire celor ce întocmesc noul proect de lege administrativă.

Chiar numai faptul acesta este o dovadă că guvernul, care el ceruse părerea notarilor, are o deosebită grijă pentru problema administrației ardelenești. Și dacă astăzi această administrație nu este cum o dorim cu toții nu pot fi făcuți vinovați actualii guvernanți. Partidul național pune toate în cârca sistemului din vechiul regat, uitând, că el a fost acela care a distrus sistemul vechei administrații din Ardeal.

Și într'adevăr prin decretul Nr. 2 al Consiliului Dirigent a fost suspendată inamovibilitatea funcționarilor, autonomia comunală și cea județeană, în același timp s'a declarat însă, că legile vechi ungurești se mențin în vigoare. Întreg sistemul de organizare a administrației din Ardeal a fost distrus prin decretul de mai sus. Fără inamovibilitatea funcționarilor și autonomia comunală și județeană administrația din Ardeal nu mai este ceeace a fost. Consiliul Dirigent trebuia să procedeze astfel, deoarece altfel n'ar fi putut să înjghebeze întregul aparat de administrație românească. Scoaterea din vigoare a celor câteva dispoziții era absolut necesară. In baza legilor vechi era o imposibilitate să poată proceda călăuzite de noui principii.

Actualii conducători ai țărei sunt puși într'o situațiune foarte dificilă. Ei trebuia să aplice dispoziții legale de ori unde ar fi venit ele. In felul acesta a fost posibil, ca să se înceapă aplicarea unor dispoziții, cari aci în Ardeal nu se potrivesc deloc. Prefecții au ajuns factori politici ai centrului, dar în același timp ei trebue să înlocuiască și fosta congregație județeană, care reprezenta voința cetățenilor. El este deci atât controlorul statului cât și reprezentantul județului, ceeace e un non sens.

Dupăcum se vede actualul sistem administrativ din Ardeal este foarte defectuos. Și interesant că tocmai aceia îl critică mai mult, a căror operă este. Legea pentru reforma administrativă are această menire, să dea țărei o administrație unitară și potrivită tuturor tradițiilor. Aceasta însă nu o prot înțelege separatiștii partidului național, cari, nepricepânduse a da Ardealului o organizație corespunnoare actului unirei, se cramporează de vechile forme administrative, deformate de o impotentă dorință de originalitate.

SCRISORI din AIUD

Conferințele „Extensiunei Universitare"

Dumineca trecută, în 30 Noembrie a. c. după masă la ora 3, în localul de cinema din localitate, dl dr. Borza profesor universitar din Cluj a ținut a conferință științifică din domeniul botanicei, însoțită de proecțiuni cinematografice. Dsa a insistat mai mult asupra frumoaselor peisagii și ținuturi cu plante de mare importanță pentru știința botanică, din cuprinsul țări noastre schițând necesitatea formării mai multor „parcuri naționale" prin cari anumite regiuni de o rară frumuseță din munți și câmpiile României, puse sub scutul anumitor legi speciale s'ar putea păstra și pe viitor.

Conferința dlui profesor dr. Borza a fost ascultată cu mult interes.

Suntem informați că mai mulți profesori universitari vor ține diferite conferințe în Aiud sub auspiciile „Astrei" și ale „Extensiunei Universitare".

De exemplu Dumineca viitoare vom putea asculta pe dl Ștefănescu Goangă profesor la Universitatea din Cluj, pe care publicul nostru îl așteaptă cu cea mai mare dragoste frățească și sete culturală.

Aniversarea serbării Unirei dela Alba Iulia din 1918.

Tot în cadrele „Astrei" s'a aranjat Luni la 1 Dec. a. c. o impunătoare serbare pentru aniversarea mărei zile în care Ardealul s'a alipit la patria mamă. S'au oficiat servicii divine în ambele biserici românești, la cari au luat parte toți reprezentanții autorităților civile și militare din localitate. La ora 11 a. m. în sala festivă a prefecturei, unde era adunat un public imens, s'a desfășorat programul următor:

S'au cântat mai multe piese muzicale de către corurile elevilor dela liceul „T. Maiorescu" și elevelor dela școala de fete „Iulia Hașdeu" sub cauducerea harnicului profesor d. V. Rusu. D. Dr E. Pop directorul despărțământului „Astrei" a rostit cuvântarea de deschidere, d. Căpitan V. Vasiliu dela Batalionul 6 Vânători de munte din localitate a cetit „amintiri din războiu" fragmente din luptele neamului nostru pentru câștigarea libertății, iar d. Ovidiu Hulea directorului liceului „T. Maiorescu" a rostit un înflăcărat discurs despre însemnătatea istorică a acestei serbări. Elevul dela liceu Sântu a declamat poezia „Carpaților or gătită n mărire" de O. Hulea, ceeace a impresionat adânc pe auditori, încât aceștia i-au făcut o călduroasă manifestație de simpatie autorului acestei frumoase poezie. Au mai declamat diferite poezii Maria Suciu eleva cl I. la școala comercială superioară, Aurelia Lupeanu și Giurgiu cl. IV. primară. *Coresp.*

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

* **Publicațiune.** Se aduce la la cunoștință generală că în ziua de 24 Dec. a. c. orele 8½ dimineață se vor vinde prin licitație publică forțată în localul societății noastre din Calea Victoriei No. 35 toate obiectele cu scadență până la 23 Nov. a. c. incl. și cari nu au fost răscumpărate în termenul legal. Cluj, la 4 Decem. 1924. Prima Casa de Imprumut pe Amanet Societate Anonimă. *Direcțiunea.* 412

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 5 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIÉRA!
Film mondial!
KOENIGSMARK
Seria II
Dramă monumentală de salon din viața modernă după romanul lui *Pierre Benoit.* In rolul principal: *Hongette Duflos și Suctishlaw Petrovitch.*

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Taina trecutului
Dramă senzațională de mare pasiune în 6 acte, după romanul lui Honore de Balzae. In rolul principal: *Tatiana Gorka și Maria Carmi.*

CINEMA APOLLO
Zeița Africei
Seria III.
Intre tigrii sângeroși

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein și Moskovitz

CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE — Lloyd — PREȚURI REDUSE

LEMNE DE FOC!

de prima calitate stânjeni ori tăiate cu prețul cel mai avantajos vinde pentru comercianți și consumatori și transportă la domiciliu

Stăruința Românească S. A.

Secția de lemne. Cluj, Piața Unirei 20. 329. Telefon 804.

Anunț de licitație

Comitetul școlar din comuna Geoagiul de sus pentru teiuș, vinde pe calea licitației publice un pian. Prețul de strigare e 10.000 Lei. Prețul de strigare e la 22 Dec. a. c. oara 3 p. m. în localul școalei primare de stat. Condițiunile se pot afla la președintele comitetului și la revizoratul școlar din Aiud.

Geoagiul de sus la 1 Dec. 1924.

D 409 **Vasile Bărluțiu,** preș.

IN CURÂND APARE

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Prețul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIȘU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

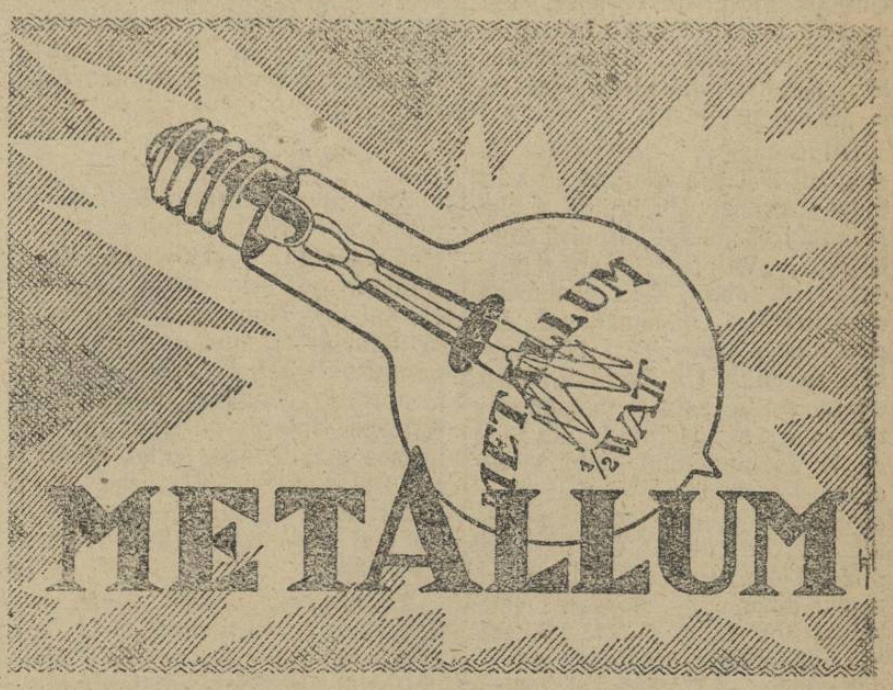

Unde duc luptele confesionale

Un grav caz de abuz de putere: Autoritățile din Sângeorzul-român tund cu sila părul și barba unui călugăr ortodox

Comuna Sângeorgiul-român din județul Bistrița-Năsăud este de câți-va ani teatrul unor grave agitații confesionale.

In acea comună majoritatea locuitorilor este de legea gr. catolică. Pentru cei câțiva credincioși ortodocși ministerul cultelor a aprobat în anul 1921 ridicarea unei biserici. Cu toate că s'a depus un zel deosebit pentru înfăptuirea acestei opere, mai ales că Sângeorgiul-român este și localitate climatérică, din cauze materiale ea n'a putut fi realizată până acum. In parte vina acestei stări de lucruri o au însă și unii de acolo cari au căutat să zădărnicească ridicarea unei biserici ortodoxe.

Trăiește în acea comună un călugăr, numit Ioan Ioachim Băznog, originar de acolo, și care s'a hotărât să clădească el o biserică o r t o d o x ă, ca paraclis particular al său. Cu mijloacele restrânse de care dispunea a și ridicat în cursul anului acesta o mică bisericuță. Dar ea a fost ridicată fără respectarea statutului județean și comunal pentru edificări și atunci autoritățile au dispus demolizarea ei. S'a intervenit însă la minister, care a admis ca biserica să rămână așa până la primăvară.

Acestea sunt o parte din antecedențele faptului regretabil relatat în scrisoarea ce urmează a ieromonahului Ioan Ioachim Băznog, care se plânge consistorului ortodox din Cluj pentru batjocura ce i s'a făcut. El a fost bătut și tuns în localul primăriei comunale din Sângeorgiul român de însăși oamenii primăriei.

Dar iată scrisoarea în chestiune cu stilul și simplicitatea ei:

Prea Venerat Consistor!

In 3 Noembrie pe la orele 7 seara fiind acasă intră la mine dnii ajutor de secretar comunal Ioan Lupoaie cu subprimarul Vasile Spaimos, cu polițarul (straja) Ștefan Costan, însoțiți de patronii de noapte și după ce am plecat voind a intra și pe la jandarmi nu m'am lăsat și trimițând pe oarecine la ei n'au venit, așa că dl supbrimar n'au venit la primăria comunală încă cât ce-am intrat în cancelarie m'au îmbiat ca să subscriu că a-și fi zis către oarecine, că vor lucra noaptea la biserică, căci ziua am fost oprit.

Și nevoind a subscrie m'au luat la bătaie foarte groasnică, străpungere cu cuțite, bătaie cu pumnul, cu scaune, cu călcâiul cizmei, până la mijlocul nopții. Toată bătaia a făcut-o dl ajutor de secretar, văzând straja și patronii, așa că acum mă aflu în pat sub doctor, care mi-a dat 8 zile reciapt și certificat medical spre a-l da la judecată, pe lângă bătaie mi-au tăiat barba și părul. Acum tot corpul îmi este vânăt, albastru. Mă plâng de dureri.

Luni în 3 Noembrie am fost oprit de-a lucra la acoperirea bisericii, însă înștiințând Jandarmii și pretura mi-au dat voie. Ei din primărie înțeleși fiind cu oficiul parohial, au făcut așa o batjocură. Deci pentru aceasta ar fi bine a înștiința pe dl ministru, că mi-au tăiat barba și părul și m'au bătut foarte cumplit din cauza bisericii pentrucă așa au zis că nu voiu trăi eu ca să o văd gata nici voiu sluji într'însa ca să strie legii gr.-cat. cu biserica ort. română.

Nu pot umbla pe picioare fără în 2 bâte. Toată batjocura au pus-o pe mine, așa că nu sunt sigur cu viața, căci mă tem că mă vor omorâ certificatul medical este la jandarmi și părul și barba mi-au pus-o într'un pachet, zicând că îl vor da prefectului și mi-au pus să subscriu, dictându-mi să scriu: Părul meu și barba mea, podoaba mea și am iscălit numele meu de frică, că de nu îmi luau viața. Au zis rău de d. protopop Pletosu și de veneratul consistor.

Dau acestea spre știre ca să binevoiți a cerceta și dvoastră această interesantă cauză, mijlocind prin ministru a schimba pe acel om periculos, pedepsindu-l în mod exemplar. Dați foaie în toată țara ce-a făcut complotul secretarului din Sângeorzul român.

Amintesc și aceasta că după ce mi-au tăiat barba și părul și le-au împachetat și m'am iscălit, au spus că trebue să le arăte dlui prefect, că-i de aici din comună și șade mai mult aici, la Bistrița merge cu motorul; încă e cătolic cu numele Solomon Haliță.

Ar fi bine ca să se stărue prin Minister pe lângă episcopia de Gherla să schimbe pe preotul Aurel Chintoan, care ține predică în biserică oamenilor ca să nu-și batjocurească legea lor venind la mine. Pe cei ce vin la mine spune, nu-i va îngropa și multe altele, pentru a ține oamenii laolaltă ca să nu-și lase biserica, zicând că eu sunt bolșevic.

Pentru aceea dăm acestea spre deplină încredere.

7 Noemvrie 1924.

Ioan Ioachim Bâznog,
ieromonah-duhovnic.

Presa maghiară

D. Jakabffy răspunde

Cititorii noștrii își vor aduce, credem, aminte de nesocotita ieșire împotriva dlui prof. N. Iorga a dlui dr Jakabffy Elemér din partidul maghiar.

Această ieșire a fost comentată și condamnată de întreaga presă românească.

Ziarul „Temesvári Hirlap" de astăzi publică un primarticol mai lung al dlui dr Jakabffy Elemér în care dsa răspunde presei românești fără însă a retracta cele spuse cu prilejul ședinței comitetului executiv al partidului maghiar.

După ce recunoaște că d. Iorga are dreptate când spune că ungurimea din Ardeal nu este reprezintată la Cameră — așa cum s'ar cuveni — prin deputați muncitori și democrați, susține că nu se poate contesta episcopilor contele Majláth, Nagy Károly și Ferencz Jozsef calitatea de reprezentanți ai maghiarimei.

*

D. Jakabffy în articolul dsale mai atinge încă o chestiune.

Anume, comitetul executiv al partidului maghiar a hotărât să trimită după fiecare 5000 de membrii ai partidului câte un delegat la marea adunare dela Brașov.

Pentru stabilirea numărului, partidul maghiar a luat ca bază nu înscrierile în partid, ci statistica etnografică. Dar nu cea românească în 1920 ci statistica ungurească falsificată din anul 1910.

D. Jakabffy în recentul articol explică motivul acestui procedeu și afirmă că statistica românească e plină de greșeli dovedite(!?) chiar și de dsa.

O asemenea greșală — scrie d. Jakabffy este că în statistica românească evreii sunt trecuți drept națiune aparte.

„Dacă am fi luat ca bază statistica din anul 1920 ar trebui să lipsim pe evrei de dreptul de a-și trimite reprezentanții la marea adunare a partidului maghiar la Brașov. Evreii din Ardeal se consideră în mare majoritate drept unguri și partidul maghiar ar comite cea mai mare greșală împiedecând pe evrei de a avea un rol în viața minoritară maghiară".

Afirmațiile d-lui Jakabffy sunt edificătoare și concordează cu moțiunea ultimului congres evreiesc în care s'a protestat contra celor ce îndrăsnesc să împiedece pe evrei de a se declara drept unguri.

Dl Goga despre Bernády și Ugron

Intrebet fiind de un redactor al ziarului „Keleti Ujság" asupra problemelor par idului maghiar, dl Octavian Goga a declarat că se interesează de aproape asupra chestiunilor minoritare din Ardeal.

Il interesează în primul rând chestiunea ungurească. Ar fi de dorit ca în fruntea partidului maghiar să ajungă o persoană care să grăbească soluționarea chestiunilor minoritare de la ordinea zilei.

D sa nu vrea să se amestece în chestiunile interne ale partidului maghiar.

„Dl Bernády — a spus dl Goga — este un om serios onorabil și simpatizat și cercurile românești. Am avut adeseaori prilejul să stau de vorbă cu d-sa și în cursul acestor convorbiri m'am convins că dl Bernády este acceptabil nu numai din punct de vedere ungaresc, ci este și din punct de vedere românesc un om cu care te poți înțelege.

Pe dl. Ugron István — spre cel mai mare regret nu îl cunosc mai de aproape. Numai odată — când eram ministru — am avut prilejul să stau de vorbă cu d sa într'o chestiune de o din local ciujană."

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".
La 4 Decemvrie concertul tenorului Stroescu.

Repertoriu saptamanal al Operei Romane din Clu

Vineri, 5 Dec.: M. Butterfly.

No. 48984/Æ.—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 19 Decemvrie 1924 (stil nou) ora 12 a. m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare de: stâlpi de telegraf.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Cluj, Calea VictorieiNo. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 402 **Direcțiunea Regională.**

Direcțiunea scoalei de notari din Arad

No. 16821-1924.

Comunicat

Se aduce la cunoștința celor mai jos notați că fiind admiși la cursul de notari din Arad, trebue să se prezinte la Direcțiunea școalei de notari în edificiul subprefecturei județului Arad, în zilele de 1—5 Decemvrie 1924 pentru inscriere, când vor achita și taxele de inscriere pe semestrul I, în suma de Lei 500.

Cursurile se vor începe în ziua de 8 Decemvrie a. c. și vor fi precedate de un Te Deum. care se va ține în Biserica ort. română, din Arad în ziua de 8 Decemvrie la orele 11.

Examenele de admitere se vor ține în ziua de 5 Decemvrie la orele 17, la Subprefectura județului, pentru a se constata dacă posed cunoștințele necesare din istorie și geografie.

Cei cari nu se vor prezenta în terminele prescrise atât pentru inscrierile cât și pentru examenul de admitere se vor considera retrași și se vor șterge din evidența auditorilor.

Au fost admiși la curs următorii auditori:

Cornel Gherlan, Ioan Bătrân, Stefan Puta, Iuliu Leuca, Emiliu Greblea, Virgil Costin, Ioan Stefănică, Traian Laucuța, Petru Băd, Gheorghe, Korboș, Ioan Lippert, Ioan Budai, Stefan Pop, Petru L, Pârvu, Aron Aslău, Marius Marcovici, Arcadie Crâsnic, Octavian Suciu, Constantin Cernat, Victor Tarța, Corneliu Cosma, Roxin Alexandru, Stefan Menyhard, Coriolan Drecin, Liciniu Iubaș, Ilie Precupaș, Victor Szabo, Iosif Gabor, Romul Giurgiu, Aurel Moga, Iäger Abdon, Ladislau Bocanici, Opriș Valeriu, Igrișan Dimitriu, Samuilă Săbău, Petru N. Mănciulescu, Corneliu Mladin, Nestor Kovacs, Petrinie Iancu, Petru Rusanda, Vasilie Sava, Teodor Hădean, Liviu Buzila, Eugen Jac, Octavian Crișan, Gheorghe Covacevici, Aurel Putici, Gheorghe Bozgan, Eugen Mladin, Ioan Pintor, Ioan Don, Todor Vesescu, Radu Crăciun, Bica Iuliu, Russu Virgil, Iuliu Muntean, Milan Tesits, Iosif Pablucz, Alecsandru Nicolae, Sever Patrila, Aurel Ciungan, Ioan Strincz, Aurel Ness, Adam Azary, Mihai Bisak, Mircea Dolga, Ludovic Kovács, Pavel Miu, Gheorghe Novac, Pavel Mirea, Teodor Mesaroș, Sabin Iosif Ioanette, Brutusc Gombos, Traian Fengea, Simon Buda, Pavel I. Faur, Eugen Spinanțiu, Mircea Leucuța, Radu Ioan, Gheorghe Moldovan, Iosif Boiț, Cornel Marghiaru, Camil Antonescu, Petru Egariu, Ioan Iescău, Petru Neteu, Aurel Vațian, Ioan Bunea.

Arad, la 28 Noemvrie 1924.

Dr. Lazar, m. p.
directorul școalei de notar

D 410

Raspanditi „Infratirea"

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Căsătoriile se leagă în ceri" (Premiera. Prețuri obișnuite. Abonament de Premiere 22. Seria 154.)
Vineri: CĂSĂTORIILE SE LEAGĂ IN CER. (a 2 ora. Abonament de zi 39. A. Seria 155.)
Sâmbătă, matineu: „Văduva vesela" (Prețuri reduse. Seria 156).
Sâmbătă seara: „Imbrățișează-mă" (a 4 ora. Inceputul reprezentației în mod cu totul excepțional la orele 7. Abonament șters. Seria 157).
Sâmbătă seara 9 și jumătate: Concertul Waldbauer-Kerpely (Bartók, Mozart, Bethowen. Prețuri de Premiera. Abonament de Premiera 23. Seria 158).
Dumineca matineu: „Murgul" Reprezentația diletanților din Capușul-Mare" Datini țărănești. Prețuri de seara. Seria 159.)
Dumineca seara: Deto. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 40 B. Seria 160)
Luni: „Cele trei grații". Abonament șters. Prețuri obișnuite. Seria 161.)

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

ei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandați de urgență!

IN ARAD

Bucătăria cea mai gustoasă, bere cea mai bună, se află

La 375

PALKOVITS

visavis de Primărie

1 Decemvrie la Arad

Conferința dlui prof. univ. dr. Silviu Dragomir — Masă comună — Cuvântarea dlui V. Goldiș — Turneul I. Brezeanu

Respunzând invitației despărțământului „Astra" din Ardeal, distinsul nostru istoric, dl prof. univ. Dr. S. Dragomir a ținut la Palatul Cultural o conferință referitor la comemorarea zilei de 1 Decemvrie. Sala arhiplină de un public numeros din toate straturile societății românești din Arad și jur.

Serbarea s'a deschis cu „Imnul Regal" executat de corul seminarului teolog. sub conducerea d-lui prof. A. Lipovan.

Conferința dlui prof univ Dr. Dragomir: „Politica românilor ardeleni ungureni și bănățeni în 1848 49" a fost ascultată cu adevărata evlavie și mult interes. Bazat pe o vastă cunoștință de isvoare și date istorice, cu o intenție clară și obiectivitate istorică analizând imprejurări, oameni și fapte dl conferințiar a pus într'o lumină clară, o pagină din cele mai grele frământări a trecutului nostru istoric.

Față de politica idealistă „abstractă a românilor ardeleni de suc conducerea lui Bărnuțiu, în argumentarea căreia se invocă scrisorile lui Bălcescu — declarând posivitatea politică, atunci când să cerea mai multă acțiune bănățenii cu Eftimie Murgu, românii ungureni și bihoreni țin adunări la Lugoj, Arad la Pesta în casele lui Gojdu, cer eliberarea de sub hierarhia, sârbească, se aleg vreo 15 deputați în parlamentul ungur, revendică postulatele națiunei române și cer mai apoi dela curtea din Viena organizarea ținuturilor locuite de românii de dincoace de Carpați într'un ducat de sine stătător. O adevărată politică de realități de interese vitale, în care însă un episod trist îl formează politica personală alui Dragoș.

Ardelenii cer principiar naționalitatea, face memorii, pertractează, iar generalii nemț sunt neorientați în timpul când Austria era avizată la români și ar fi acordat ori ce concesii, pentru a veni apoi cu pretenții reale atunci, când maghiarii fiind învinși. Viena nu mai avea nevoie de români.

Analizând referințele de viață, trecând în revistă pe conducătorii destinelor neamului din acele timpuri, dacă trage concluzia foarta justă dl prof. Dragomir, că în politica românească din Ardeal, nu au avut un singur conducător adevărat politic, un om care să știe profita de împrejurări interesul neamului, să observe imediat situația și să tragă maximul de foloase tot atât de adevărată concluzia d lui profesor Dragomir, că ori cum am judeca faptele, oamenii și împrejurările între cari s'au condus destinele noastre, în lupta nesigură dintre Austria și Ungaria, activitatea înaintașilor noștri, a fost o verigă, o zală incontestabilă, în lupta pentru împlinirea idealului național, a desrobirei și unității naționale.

Conferința adânc simțită și apreciată a distinsului nostru academician a lăsat o neștearsă amintire celor prezenți. Opera de educație națională săvârșită de dl prof. S. Dragomir, este din cele mai fecunde și înălțătoare.

Societatea românească din Arad a ținut să sărbătorească, prin o masă comună pe oaspele său.

Seara a avut loc o serbare, într'o atmosferă de cea mai plăcută intimitate și caldă simțire românească.

Dl dr. Botiș, dir. despărț. „Astra" aduce mulțumirile arădanilor dlui profesor, pentru acțiunea dsale culturală și în afară de Universitate.

Dl dr. Dragomir răspunde, arătând rolul pe care Aradul l-a avut în luptele naționale mai recente și meritul fruntașilor români din Arad.

Se fac ovații îndelungate dlui Vasile Goldiș, care luând cuvântul relevă câteva momente mari, când conducătorii arădani au fost chemați să își spună cuvântul hotărâtor.

Astfel, convocarea măreței adunări dela Alba-Iulia, când mulți fruntași români, nu o voiau, înaintarea armatei române peste linia demarcațională, făcându-se din aceasta chestie de cabinet. Consiliul de Coroană de sub presidența M. Sale Regelui, a acceptat propunerea, de înaintare a armatei noastre, deși fără o perfectă pregătire, sau în contra voinței aliaților. Fericit de a fi ajuns resultatul dorit de dsa, dl Goldiș trezește în sufletul nostru o adâncă emoție și un cult de veneratie pentru M. Sa Regele Țării noastre.

*

In 29 și 30 Nov. trupa Teatrului Național din București, a debutat cu „Sylok" și „Țăranul Baron". Nenea Iancu Brezeanu a fost și de astădată la nivelul reputației sale artistice deși piesele jucate par a fi prea tendențioase, iar grofui cu lacheii numeroși, disprețuind țăranul sărac, degenerat chiar din cauza înălțimei sale contelui, pare un anachronism și nu din mijloacele, cari să ne îndemne a ridica și cultiva poporul. Am dori alte piese teatrale, dela turneul Teatrului Național, decât să râdem de mizeria și patimile însăși ale poporului nostru.

D. Gh.

Reclama este sufletul comerțului!

Ultime informații

— **Duminecă seara se va cânta la Opera Română „Pagliacii" cu d-na Adela Ionașcu în rolul Nedei.**

— **Primim la redacție o deputație de profesori din Cluj cari ne roagă să atragem atenția autorităților superioare că, cu toate ordinele esprese date de d. Prefect al județului și de d. Primar al orașului, evacuarea d-șoarelor Tomuța din casa Primăriei hotărâtă prin sentință judecătorească nu s'a efectuat nici până astăzi. Acest fapt cauzează mari neajunsuri colegilor lor, d-na și d. D. Goga, profesori, cari, din cauza unui capriciu al nu se știe cui, sunt siliți să locuiască într'o singură cameră și să ia masa la restaurânt, ceea ce pentru niște profesori e cam mult. Ținând deci socoteală că există hotărâre judiciară, că d. Prefect și d. Primar au hotărât evacuarea, că drele Tomuța făcând comerț n'au niciun drept la locuința ce dețin și că în locul soților Goga trebue să se mute d. Sion, generosul donator al colecțiilor de la Biblioteca Universității și cetățean al orașului constrâns să locuiască la hotel deoarece soții Goga nu pot evacua camera în care stau, nu ne îndoim că autoritățile solicitate vor lua grabnice măsuri pentru evacuarea drelor Tomuța.**

* **Expoziția** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky și Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat.* Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Caut un subnotar și un scriitor pe deplin versat în lucrările de contabilitate comunală și agendele notariale. Postul să poate ocupa imediat. Primăria Sâniob, plasa: Secheihid jud. Bihor. 380

— **Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 20 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** *Patrioiu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

* **Sâmbătă în 6 Decemvrie** la ora 6 seara societatea sportivă românească „Victoria" din Cluj dă un mare festival la Teatrul Național având concursul doamnelor Lya Pop, Mimi Nestorescu, d-șoarelor Ana Rózsa, Ana Voileanu, M. Cojocariu și domnilor Zoltán Szabó, Indrieș, Căldărar, Emilian Jacobi și Ronay, precum și artiștilor dela Teatrul Național Vasilescu, Ghibericon, Mihailescu-Brăila Voicu; Mișu Stefănescu. Beneficiul festivalului va servi pentru acoperirea cheltuelilor turneului pe care eminenta echipă de footbali a „Victoriei" îl intreprinde în Italia dela 14 Decemvrie a. c. până 14 Ianuarie 1925. 3

* Domnii ingineri membri ai A. G. J. R. sunt rugați să ia parte la întrunirea de Sâmbătă 6 Decemvrie a. c. oara 6 p. m. care va avea loc în sala mică de conferințe a Camerei de comerț, fiind la ordinea zilei o seamă de chestiuni importante. Cluj, la 2 Decemvrie 1924. *A. G. J. R. Cercul Regional.*

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-:

ULTIMA ORĂ

Cum a decurs alegerea de la Dej

Atmosfera zilei de eri — Agenții partidului național se dedau la acte de violență — Dnii Aurel Dobrescu și dr. Filipescu devastează secțiunea centrală — Intervenția publicului și a parchetului — Alegerea dlui Mihali este aproape sigură

Dej, — Alegerea de la Dej s'a început eri într'o atmosferă de încordare, pe care agenții partidului național au căutat pe toate căile să o agraveze. Alegerea s'a continuat eri toată ziua la toate secțiunile cu un curent vădit favorabil candidatului partidului liberal, dl Mihali. Toate încercările oamenilor din partidul național de a influența conștiința alegătorilor au rămas zădarnice. Nici gălăgia desmățată a dlor Dobrescu Sever Dan, Popa Man și Gr. Filipescu și nici banii fostului Consiliu Dirigent n'au folosit la nimic. Seara alegerea s'a terminat aproape la toate secțiile de votare. Astăzi se face despoierea și se votează încă în două secțiuni din oraș unde votarea nu s'a terminat.

*

Numărul mare de alegători cari au manifestat pe față simpatia lor pentru candidatul partidului liberal, a scos din fire pe corteșii partidului național, împingându i până la acte de violență. Astfel candidatul partidului național, cunoscutul scandalagiu dl Aurel Dobrescu zis și Ordonanță, desperat că toate sforțările sale nu duc la niciun rezultat s'a năpustit în sala de vot a secțiunilor centrale din oraș, a luat la bătaie pe președintele alegerii, dl protopop Herman și ajutat de bătăușii aduși din București de dl Gr. Filipescu, a furat și a distrus parte din procesele verbale ale secțiunilor unde alegerea s'a terminat a vărsat pe jos plicurile de vot și a distrus certificatele.

Fapta săvârșită de dnii Dobrescu și Gr. Filipescu a produs o profundă indignare în massele electorale. Publicul a manifestat ostil pe străzi împotriva scandalagiilor din partidul național.

Parchetul, sesisat de cele petrecute, face cercetare încă. Intenția agresorilor a fost ca prin acest mijloc ilegal să distrugă rușinea înfrângerei electorale de la Dej, făcând ca alegerea să fie anulată.

După terminarea auchetei judiciare, alegerea se va continua totuși, și se crede că până în seară ea se va termina. Reconstituirea pieselor distruse se va face după duplicatele reținute la secțiuni.

*

In județ aceleași acte de violență au încercat să ducă la acelaș rezultat, dar n'au isbutit. Bătăușii din București sub comanda dlui Gr. Filipescu au provocat câteva scandaluri, cari au fost energic reprimate de alegători și autorități. In fața sentimentului de ordine unanim al alegătorilor, scandalagii partidului național au fost constrânși să se mărginească la violențe verbale. Alături de amenințări făcute tuturor președinților secțiunilor de votare, ea și autorităților însărcinate cu menținerea ordinei, nimic n'a fost cruțat de oamenii puși pe batjocură și insultă ai partidului național, nici Coroana, nici instituțiile țărei, nici legile și nici oamenii politici.

Dar aceasta n'a făcut decât ca disprețul pentru partidul național să crească, asigurând tot mai mult reușita dlui Mihali, candidatul partidului liberal. Din calculele făcute până acum acesta iese cu o majoritate sdrobitoare.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
Oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1244 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 6 Decemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
5495

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . .
PE 6 LUNI . . . . .
PE 1 LUNĂ . . . . .
PE 1 AN pentru autorități . . .
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Rezultatul alegerii dela Dej

Candidatul partidului liberal dl Mihali, în alegerea dela Dej a obținut o sdrobitoare majoritate de voturi, împotriva candidatului partidului național, faimosul scandalagiu Aurel Dobrescu, care văzându-și situația pierdută dela început până la sfârșit s'a dedat la o ieșire de ilegalități și banditisme în care cinismul a fost împins până la tentativa crimei.

Pentru asemeni isprăvi, în care liniștea, ordinea și legea, ca și autoritățile îndrituite a veghea la aplicarea lor au fost maltratate, nu putea fi indicat un alt candidat decât acest Aurel Dobrescu, individul cu reputația închisă într'o serie de dosare, care îi fac imposibil în oricare alt partid politic din țara noastră — afară de partidul național în clipa de eclipsă și dezorientare în care se găsește astăzi.

Siguri de înfrângere — căci care om de treabă și de cinste poate da votul lui unui candidat de teapa acestui Aurel Dobrescu — electorii partidului național au organizat la Dej scandalul în stil mare, ca apoi prin ei să-și poată explica dezastrul asvârlind asupra guvernului paternitatea și răspunderea propriilor și odioaselor lor isprăvi.

Pentru aceasta nu s'a găsit suficient Aurel Dobrescu, ori cât de îndrăzneț și imoral este el, ci s'a apelat la răsleții scandalagii ai partidului național, părintele Man, care își necinstește barba ecclesiastică și rassa prin toate bătăile de suburbie electorală și Grigoraș Filipescu, care compromite prin cele mai vulgare și lipsite de eleganță provocări o frumoasă moștenire morală și națională.

Astfel organizați, matadorii partidului național au deslănțuit la Dej cu o furie nemaipomenită violențele morale, scandalul contendent, care de la bătaia simplă a trecut la spargerea urnei, la violări de domiciliu și focuri de revolver.

Totuși în ciuda acestor sălbăticii, candidatul partidului liberal a întrunit o zdrobitoare majoritate de voturi.

Pentru populația Ardealului, dată fiind atitudinea de astăzi a partidului național și provocarea ce o constitue candidaturi de felul acestui Aurel Dobrescu ca și procedeele întrebuințate de ei în campaniile electorale, alegerea candidatului liberal devine o chestie de conștiință.

Partidul național, partid de negațiune și turbulență, care se desolidarizează de toate actele mari ale neamului — cum a fost serbarea Incoronări și sărbătorirea memoriei lui Avram Iancu — partid care ia atitudini ofensătoare față de Coroană, jignind prin aceste nesocotințe sentimentul național și simțământul dinastic al Ardealului, nu mai poate deștepta simpatia și încrederea alegătorilor din Ardeal.

Partidul național, prin dezorientata și absenteista directivă imprimată de dl Iuliu Maniu, a rămas strein de opera constructivă a României-Mari, strein de Coroană și strein de sentimentul național al Ardealului.

Și atunci, pentru ce alegătorii ardeleni și ar pierde voturile încredințându-le candidaților partidului național, care nu fac altceva în Parlament, de cât să-și încaseze diurnele pentru a turbura cu scandaluri opera legislativă unui Parlament de muncă și construcție?

Iar, când partidul național vine cu candidați compromiși, de competința justiției civile și militare, cum este acest Aurel Dobrescu, soarta lui funebră este mai dinainte hotărâtă.

Și acum rămâne, de cât ce oamenii scandalului și ilegalității dela Dej să pozeze, ca deobicelu, ca biete victime.

Alegerea dela Dej

Cu toate scandalurile puse la cale de către agenții partidului național, alegerea dela Dej s'a încheiat aseară cu o sdrobitoare majoritate pentru candidatul partidului liberal, dl Mihali. S'a dovedit astfel încăodată de câtă simpatie se bucură politica serioasă, așezată și fecundă a partidului liberal care, în tot timpul campaniei electorale dela Dej a avut o ținută vrednică de încrederea ce i s'a acordat.

Circumscripția Dejului era socotită de partidul național ca o citadelă electorală inexpucnabilă. Socoteala a fost însă greșită. Clica din jurul dlui Maniu n'a ținut seama de faptul că opinia publică, la Dej ca și aiurea, judecă cum se cuvine faptele partidului național. Cu atât mai mult, violența întrebuințată în această alegere, campania desmățată a corleșilor, scandalurile de chef ale popei Man, nu puteau fi o recomandare pentru trecutul.

Infrângerea dela Dej este o lecție de care conducătorii partidului național ar trebui să țină seamă, mai ales că nu este cea dintâi!

CINEMA POPORAL

Se numește întreprinderea pentru cultura și distracția poporului săsesc, prin proiecțiuni și filme, cu sediul în Sibiu.

Acest cinema cutreară într'un camion, satele locuite de sași în Ardeal, cu un motor propriu care mână mașina și dă și lumina electrică necesară, în localurile unde se instalează repede, după sistemul american.

Filmele arată diferite și frumoase regiuni din țările civilizate, precum și din alte continente, cari, pe lângă distracție și în legătură cu aceasta, oferе publicului spectator lucruri practice de imitat. Așa spre exemplu: „Exploatarea rațională a ghieței în Suedia." „Exploatarea lemnului în Norvegia", „Pescuitul în Sicilia", „Regiunile frumoase cu lacurile celor patru cantoane din Elveția", „Vânătorile în Africa" etc. precum și bucăți hazlii și distractive, potrivite pentru lungile seri de iarnă.

Cinematograful este însoțit de un reprezentant sau chiar directorul întreprinderii, care ține și prelegeri explicative și folositoare.

Iată cum știu sașii să se distreze, dară să se și cultive!

Aceste reprezentații se dau sub patronajul și scutul bisericilor lor cu care ocaziune curatorii bisericești aleargă, la îndemnul preoților lor, în dreapta și stânga și aranjază totul, ca la toate ocaziunile, spre deplina reușită a seratei sau producțiunei.

Mă gândesc la necesitatea introducerei și pentru poporul nostru a unui astfel de cinema poporal ambulant, cu care să atragem populația noastră dela sate, unde în legătură cu distracțiile ce li-se oferă să i se țină prelegeri și conferințe moralizatoare-educative și culturale. Folosul ce l-ar aduce țărănimei noastre este incondestabil și foarte ușor de ajuns.

La noi în Ardeal „Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român", ar fi cea mai indicată să organizeze astfel de spectacole.

Ar fi însă de dorit ca un astfel de cinematograf să se procure fiecărui județ, cu care să se cutreere satele și să se aranjeze cu concursul profesorilor și al corpului didactic în genere și mână în mână cu despărțămintele (împărțite și așa după plăși) (districte pretoriale) Asociațiunii depe teritorul județului, astfel de producțiuni însoțite de prelegeri poporale.

Sau dacă se v'a părea prea costisitor pentru un singur județ, deocamdată ar putea să funcționeze și un singur cinematograf la două județe.

Pentru procurarea mașinei, filmelor și a tuturor lucrurilor trebuincioase și sustinere s'ar putea ușor înscrie înbugetul anual al fiecărei comune o sumă oarecare, bine înțeles avându-se aprobarea autorităților superioare.

Iată o părere pe care o dau în vileag, și care așteaptă îndreptare sau modificare precum și sfatul binevoitor a celor chemați a o aduce la înfăptuire.

Agnița (jud. Târnava mare), 30—XI. 1924.

Eugeniu Munteanu,
prim-pretor.

Discursul dlui Bernády la Cameră

Reeditarea ieremiadelor partidului maghiar — Cuvântarea dlui dr. Bernádi a servit nu cauza adevărului, ci scopuri electorale

Dela un om de talia dlui Bernády am fi așteptat nu războaie cu dl N. Iorga, nu noui interpretări a tratativelor ungurești cu dl ministru Tătărăscu, nu proteste zădarnice împotriva românizării firești orașului Târgu-Mureș aflător între sate românești, și un arii răsuflate din repertoriul reformei agrare și al învățământului.

Cel ce afirmă că minoritarii din această țară sunt asupriți nu poat fi decât sau desorientat sau om de rea credință.

Dl Bernády — sperăm — nu este de reacredință, iar desorientat nu poate fi. Dsa știe că numărul școlilor maghiare s'a dublat de la unire încoace, însuși Statul român susține școli ungurești, teatrele maghiare funcționează, presa maghiară este singura cu adevărat prosperă în Ardeal, revista și cartea budapestană pătrunde — în urma concilianței guvernului român — în toate satele și orașele Ardealului.

Situația ungurilor din Ardeal este încă tot privilegiată față de cea a românilor sărăciți și ne mai întâlnim și astăzi cu repercusiunile privilegiilor și nedreptăților trecutului.

*

Toate acestea dl Bernády le știe tot atât de bine ca și noi. Cuvântarea dsale nu a fost o profesie de credință și nici o expunere exactă a realității.

Ea servește în primul rând scopurilor propagandei dsale electorale în vederea alegerii de președinte al partidului maghiar.

Iar discursurile electorale pe noi nu ne interesează decât foarte puțin.

Ceiace așteptăm dela oamenii de se mă ai ungurilor este nu reeditări banale de invinuiri la adresa țării atât de folositoare propagandei contra noastră a Budapestei horthyste, ci așteptăm contribuții serioase la rezolvirea definitivă a chestiunei maghiare în Ardeal în conformitate și în cadrul calității de stat național al acestei țări tolerante și prietenoase față de toți cei ce călăuz ți de gânduri curate și cinstite își caută aici fericirea.

Dintre deputații unguri la Cameră dl dr. Bernády Gyorgy, candidatul la președinția partidului maghiar a fost cel mai taciturn.

Motivele tăcerii dlui Bornády pot ii diferite. Unui din ele a fost o boală rea ce — în cursul anului trecut — a înlănțuit pentru mai multe luni la pat pe d. Bernady care astfel nu a putut lua parte la desbaterile Camerii.

Alt motiv al tăcerii d-lui Bernády a fost de ordin tactic. D. Sándor Józsel înveninase atmosfera cu discursurile lui și creiase o atmosferă de antipatie în jurul ungurimei din Ardeal. D. Bernády știa că prin noui discursuri, mai ales de felul celoi alegagasantului domn Sándor Iozsef, nu se folosește ci se strică causei maghiare.

Renunțând la discursuri activitatea d lui Bernády s'a resumat la intervenții în favorul cauzei magheare și a ungurilor nevoiași.

Putem spune că succesele d sale în politica minoritară sunt incomparabil mai mari decât cale bătăioșului și turbulentului domn Sándor.

Mutenia D-lui Bernády a fost adesori suspectată de adversarii d-sale din partidul maghiar cari spuneau că d-sa nu-și face datoria de deputat la Cameră.

Alaltăeri d, Bernády, în sfârșit a vorbit. Poate ca să se manifeste în preajma alegerii d-sale ca președinte, poate ca să desarmeze pe adversarii d-sale.

In ceiace privește conținutul discursului noi nu'l putem aproba deși în cursul lui d. Bernády n'a trecut niciodată marginele bunei cuviinți.

D. Bernády a reeditat toate învinuirile — clișee cu cari molestează lumea agitatorii partidului maghiar lipsiți de orice ideal patriotic și convingere.

Consfătuire administrativă

— Eri a avut loc la prefectura județului o consfătuire a autorităților administrative locale, prezidată de dl inspector general administrativ Văraru. S'a discutat chestiunea crizei locuințelor la Cluj. Pe după masă au fost invitați la prefectură delegați ai chiriașilor și proprietarilor. După discuții îndelungate s'a stabilit să se întocmiască un regulament, care să serviască drept normă la distribuirea locuințelor. In numărul viitor vom publica în întregime acest regulament.

Ziua onomastică a A. S. R. Principele Nicolae

— Azi fiind ziua onomastică a M. S. R. Principele Niculae, gândurile tuturor cetățenilor se îndreaptă către Familia Regală, luând parte la bucuria ei. In biserica Sf. Mitropolii din București, precum și în toate bisericile țării se înalță rugăciuni ferbinți pentru sănătatea A. S. R. Principele Niculăe.

Adunarea generală
a Camerei de industrie şi comerţ din Cluj

Raportul prezidial — Raport de gestiune — Bugetul pe anul 1925 — Târgul de mostre — Căminurile de ucenici

Duminecă în 7 Decemvrie la orele 10 a. m. Camera de comerţ şi industrie din Cluj ţine o adunare generală în sala festivă a palatului său de reşedinţă.

Raportul prezidial şi cel de gestiune cuprind până în celc mai mici amănunte activitatea desfăşurată de această instituţiune Chestiunilor de detaliu le premerge o dare de seamă asupra situaţiei economice în general, despre care raportul spune că s'a înrăutăţit din cauza crizei de numerar. Căror cauze le atribue Camera de comerţ criza de numerar? Ea este prezentată ca urmarea firească a numeroaselor dispoziţiuni greşite ale guvernelor de după războiul rapor ul enumerând pe cele ce urmează:

1. Cantitatea prea mică de bancnote în circulaţe — relatată la valuta aur antebelică — faţă cu numărul populaţiei.

2. Investirile ce s'au făcut mai ales în marea industrie, când după preluarea imperiului, ţinuturile transilvănene şi Banatul descătuşate de industria austriacă, au ajuns la largul lor de industrializare.

3. Speculaţiunile valutare, veroase, care au dat ocazie, unui mare stoc de lei, ca să fie exportat în ţări străine.

4. Abţinerea capitaliştilor de-a credita din cauza nesiguranţei în transacţiunile comerciale şi industriale.

5. Tendinţa de deflaţiune urmată de guvernamentul nostru dela finanţe şi ca urmare a acestela, restrângerea şi în parte detragerea creditelor prin Banca Naţională, ceace a avut ca urmare trezorlarea prin institutele financiare a disponibilelor proprii

6. Lipsa ori cărui surogat pentru înlocuirea banilor în circulaţie şi aici amintim cecurile de tot soiul şi clearingul.

7. Denegarea creditului în străinătate, pentru comerţ şi industrie.

8. Lipsa simţului de cruţare — spus în general — despre populaţia ţării.

9. Politica tardivă şi nesigură cu privire la export,et c.

Deprecierea leului şi situaţia economică în general

Continuare raportul presidiului atinge ches- tiunea deprecierii valutei, pe care o prezintă ca datorită în bună parte reformei agrare.

Deprecierea leului şi situaţia economică puţin favorabilă a atribue următoarelor măsuri:

1. Încătuşarea comerţului intern prin tot felul de legi şi ordonanţe restrictive.

2. Politica greoaie, nătăvăloasă şi de multeori eronată a comerţului exterior.

3. Lipsa unei protecţii sănătoase a marei noastre industrii, care posedând condiţiile naturale, se poate desvolta şi poate provedea necesităţile ţării.

4. Neacordarea posibilităţii de export prin menţinerea taxelor de export pentru articole industriale, cari se produc la noi, peste necesităţile interne.

5. Aplicarea neresonabilă a legii impozitelor, care a avut ca urmare prăpădul, mai aleş al existenţelor mici.

Activitatea Camerei de industrie şi comerţ

Incolo Camera de industrie şi comerţ a făcut tot posibilul pentru a contribui la întărirea noastră pe teren economic.

A organizat în luna lui Septemvrie c. un Târg de Mostre general, pentru a înviora puţin viaţa economică a regiunii noastre şi rezultatul a fost că Clujul în cursul celor 15 zile cât a durat acest Târg, a devenit o metropolă a ţării.

Mai departe prezidiul a dat o deosebită atenţie chestiei căminurilor de ucenici industriali şi comerciali.

A cerut dela comisiunea urbană pentru improprietărire, ca să împroprietărească trei căminuri de ucenici, proiectate în Cluj. Căminul existent din Calea Moţilor, care cuprindea, la preluarea imperiului, 45 ucenici, a fost amplificat încât astăzi numără 95 de ucenici. Tot Camera de Comerţ a făcut intervenţie la autoritatea administrativă a oraşului ca să evacueze edificiul casei săracilor, care este situat la spatele actualului cămin şi încorporându-l la căminul vechiu, se vor mai putea plasa acolo vre o 60 de ucenici. In fine Camera a încheiat chiar în zilele ultime cu regionala I. O. V. din Cluj un contract de a arânda tot pentru scopul de Cămin de ucenici, imobilul din Str. Tunari No. 50 — evacuat de regională — şi în scurt timp vor fi plasaţi şi acolo cca 60—70 de ucenici.

Pentru învăţământul profesional, au fost prevăzute peste 32 la sută a totalului prevederilor bugetare, în scopul instrucţiunii profesionale şi burse. Astfel a fost înfiinţate şi în trecut şi vor fi înfiinţate şi în viitor cursuri profesionale şi de cultură generală, pentru negustori şi industriaşi, cursuri de perfecţionere industrială.

Urmează apoi chestiunile de detaliu. Infiinţarea biroului de informaţiuni în chestiuni de vamă şi transporturi. Acţiunea contra monopolizării exportului de seminţe de lucernă şi trifoi. Reducerea taxelor vamale pe exportul nucilor. Verificarea facturilor de export. Congresul Camerelor de Comerţ şi industrie Modificarea ordinului referitor la procedura de concordat forţat afară de faliment. Acţiunea contra rechiziţionării căilor. Bugetul suplimentar al Camerei pe 1924. Orele de închidere în zilele de lucru şi repausul duminical. Plasarea elevilor şcoalei de conductori tehnici din Cluj. Burse, ajutoare, donaţiuni. Achitarea cu întârziere a mandatelor poştale ş. m. a.

Raport de gestiune — Bugetul pe anul viitor

Dela Adunarea generală trecută au sosit 1754 acte, între aceste sunt:

55 scripte ministeriale, 123 adrese dela Camerele surori, 62 scripte în chestii de competinţe, 121 scripte pentru verificarea de facturi. 62 cereri pentru ajutoare, 218 cereri pentru adrese şi 1120 diverse recercări.

Au incurs impozite adiţionale de Cameră în suma de 2,215.173 Lei 97 bani.

Conform registrului de poştă şi de inmanuare s'au expediat prin poştă şi s'au inmanuat la partide din loc 6216 epistole.

Dela ultima adunare generală biroul a dat opinii pe seama autorităţilor, corporaţiunilor şi particularilor în chestii de contravenţii industriale: 6, în chestii de interpretare a legii industriale: 40, în chestii de autorizări şi permutări de târguri: 32, în chestii de import-export de mărfuri: 39, în chestii de brevet industrial: 31, în chestii de impozit: 13, în chestii de concesiuni pentru stabilimente industriale: 8, în chestii vamale: 170, în chestia tarifului târgului: 7 şi în 30 cazuri pentru vizarea paşapoartelor.

Biroul dela adunarea generală trecută a eliberat certificate în chestii de import şi export: 5, pentru eliberarea de paşapoarte: 167 şi în diverse afaceri: 80, certificate.

Au fost înregistrate 6 mărci de fabrică.

Bugetul pe anul viitor cuprinde la venituri 4,763.739 lei, iar la cheltueli 4,761.026.96, rezultând deci un excedent de 2712 04 Lei.

Târgul de mostre din Cluj

La venite suma taxelor dela participanţi, prevăzută cu 500.000 Lei, a fost întrecută cu 128.220 Lei, şi conform acordului cu secţia „UGIR" Cluj, propunem o restituire de 20 procente a sumelor plătite integral la Uzinele participante.

Faţă cu prevederile bugetare la venituri de 1,400.000 Lei, au incurs Lei 1,709.098 49, iar cheltuelile prevăzute în buget, cu 1,445.000 Lei s'au majorat în rezultat la 1,626.391.45, şi circulaţia casei s'a încheiat cu un escedent de Lei 182.707.04.

Bilanţul Târgului de mostre, după fixarea escedentului de faţă, se anexează aci. Din acest bilanţ reiese, că suma activei face Lei 249.412·64, suma pasivei face Lei 200.385·50, şi arată un escedent ca venit Lei 49.027 14. Pretenziuni în suferinţă sunt Lei 105.000.

La Târgul de mostre au participat în total 311 firme, respective uzine şi ateliere, cari se distribue în modul următor:

154 uzine din marea industrie, 71 ateliere din industria mică, 61 industrie casnică şi de arte şi 25 industrie agricolă, iar numărul vizitatorilor cu taxe plătite a fost de 78.200, la care se mai pot adauge persoanele oficiale, şi mulţimea de funcţionari locainici, cari au primit bilete de liber parcurs, aşa încât cifra vizitatorilor se poate fixa în număr minimal la 100.000 persoane.

*

Inregistrând aceste date ale raportului de gestiune morală şi materială pe anul trecut, ne rezervăm dreptul de a le critica obiectiv într'un număr viitor, cu atât mai mult cu cât observăm în modul cum se discută situaţia economică generală vădită înclinare subiectivă, care nu cadrează nici cu prestigiul Camerei de Comerţ şi nici cu scopurile pentru care funcţionează.

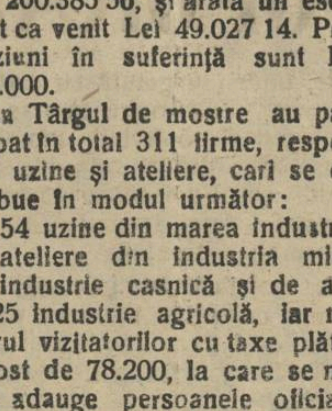

Se găseşte în fiece drogh erie, far macie şi prăvălii similare. E veri tabilă această gumă numai dac poartă marca „OLLA". 35

Vizitaţi fără obligaţia dea cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

I. per. ciorapi de dame, diferite culori	LEI 32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şoţuri pentru doamne şi fetiţe, fuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie-loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpăra Expozitia noastra de jucarii de copii

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană" Cluj Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centr Alba-Iulia Piaţa Mihail Viteazu D 294

Publicatiune. Toate obiectele depuse ca amanet cu scadenţă până la 21 Noemvrie 1924 şi nerăscumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitaţie publică forţată, ce se va ţinea la 22 Decemvrie 1924 orele 8 dimineaţa în localul casei din Calea Victoriei Nr. 16. Ionel V, Iliescu, Casa de Imprumut pe Amanet şi de Schimb Cluj. D 414

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 6 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Film mondial!

KOENIGSMARK
Seria II

Dramă monumentală de salon din viaţa modernă după romanul lui *Pierre Benoit*. In rolul principal: *Hongette Duflos şi Suctishlaw Petrovitch.*

CINEMA URANIA
PREMIERA!

Taina trecutului
Dramă senzaţională de mare pasiune în 6 acte, după romanul lui Honore de Balzae. In rolul principal: *Tatiana Gorka şi Maria Carmi.*

CINEMA APOLLO

Zeiţa Africei
Seria III.
Intre tigrii sângeroşi

Cadouri de Craciun!

Servicii de masă, de ceai, de cafea şi de cafea turcească serviciu complect de sticlărie, tacâmuri de masă de alpaca vase şi art. de bucătărie.

Cel mai bogat asortiment!

S. R. PIRINGER
Cluj, Calea Regele Ferdinand (fost Ferencz József-ut) 65.

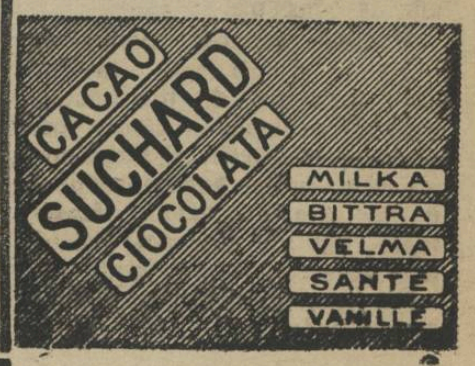

O importantă donație făcută Academiei Române

D. dr. Aurel Cosma, fost ministru al lucrărilor publice, șeful organizațiilor partidului liberal din Banat, donează Academiei acții în valoare de un milion lei pentru cele mai bune lucrări istorice și didactice

D. dr. Aurel Cosma din Timișoara fost ministru al Lucrărilor Publice, a donat Academiei Române o importantă sumă de bani cu destinațiunea ca din veniturile ei să fie premiate cele mai bune lucrări istorice și didactice.

Donațiunea este însoțită de următoarea întâmpinare adresată-lui președinte al înaltului așezământ cultural.

Domnule Președinte

Vocea sângelui și cunoașterea trecutului nostru național m'a învățat și pe mine să-mi iubesc neamul și țara. Focul vestalin al obârșiei noastre latine a ținut veșnic aprinsă candela conștiinței noatre naționale și la lumina purpurie a flacărilor sale sufletul nostru din timpurile cele mai îndepărtate și până astăzi a rămas în amploarea sa originală splendid și curat. Il avem tocmai așa și astăzi, după mii de ani, cum l'am moștenit de la strămunii noștri.

In clipe de repaos, dar și de sbuciumări sufletești, paginele trecutului îmi vorbiau de peripețiile de multe ori capricioase prin cari treceau popoarele lumii, vedeam pierzarea unora și nașterea altora, înălțarea unora și nașterea altora, înălțarea până la apogeu a culturii și moralei omenești și decadența lor până la complectă prăbușire. Prin tainele trecutului însă întrezăream totdeauna repetirea întâmplărilor omenești și m'am convins că nici în viața mare a popoarelor nu există abatere nepedepsită dela inexorabilul adevăr, dela dreptate și morală.

Fără cunoașterea trecutului nostru noi Românii nu am fi astăzi acolo unde sunt em. De aceea prețuiesc istoria nu numai ca o lectură din care se adapă ca dintr'o apă vie sufletul setos de a cunoaște virtuțile și scăderile înaintașilor săi, dar și ca instrument de înaltă educație națională, fără care nu se poate concepe trăinicia și progresul unui popor.

Un omagiu

Dar ca să ajungem la aceste țeluri avem nevoie imperioasă de școale bune naționale, înzestrate cu cele mai practice cărți didactice și de lectură, prin care generația tânără să poată fi mai ușor îndrumată spre calea tuturor cunoștințelor, de cari va avea nevoie ca să devină la maturitatea vârstei sale factor cultural și patriotic acasă, iar în concertul mondial purtătorul respectat al unui nume glorios moștenit din neam în neam.

Drept omagiu acelora, cari cu o nefrânată stăruință și pătrunși de cele mai nobile sentimente naționale au depus toată energia sufletului și a minței lor în slujba acestor sfinte preocupări și drept recunoștință față de cei trecuți, prezenți și viitori slujbași ai scrisului românesc de acest fel, m'am hotărât să pun la dispoziția Academiei Române o parte din avutul meu cu scopul ca veniturile aceleia să servească spre încurajare și o recompensă oarecare materială autorilor noștri de asemenea lucrări și în acelaș timp premiile, de cari voiu vorbi mai jos, fiind oferite de către cel mai înalt așezământ al culturii românești, să le mai servească ca distincțiune deosebită pentru meritele ce și vor câștiga prin lucrările lor față de țară și neam.

In consecință fac următorul:

Act de donațiune

Donez Academiei Române 1000 (una mie) acțiuni de ale Băncei „Timișana" institut de credit și economii din Timișoara în valoare nominală de 500.000 lei și de curs de circa 1,000.000 lei, dividendul lor net fiind în prezent 85.000 lei anual. Donațiunea aceasta devine în virtutea acestui act proprietatea irevocabilă a Academiei Române și se va administra de către dânsu sub denumirea: „Fundațiunea dr. Aurel Cosma" cu scopul ca din veniturile ei să fie premiate cu câte 100.000 lei cele mai bune lucrări istorice și cu câte 30 000 lei și 20 000 lei cele mai bune lucrări didactice (manuale) ori cărți de lectură pentru școalele primare și secundare, inclusiv școala normală, după normele următoare:

Dividendul acțiunilor se va capitaliza an de an, până ce se va ajunge la cifra care să permită distribuirea premiilor de 100.000 lei, 30.000 lei și 20.000 lei, premii cari nu pot fi nici mai mari decât sumele acum zise: pentru ca întâiul premiu de 100.000 lei menit lucrărilor istorice să se poată decerne deja în cursul anului 1925, dividendul ce se va vărsa de către bancă din beneficiul anului 1924 îl voiu complecta cu suma trebuincioasă, în numerar, până la 100 000 lei.

Premii celor merituoși

2. Dorința mea este că aceste premii să fie totdeauna distribuite celor mai merituoși istorici și autori de lucrări didactice, între cari și cărțile de lectură, — drept aceea ori de câte ori prin capitalizarea dividendului se va ajunge la suma necesară de 150.000 lei, premiile vor urma să fie distribuite.

3. Va fi premiată cea mai bună lucrare istorică, cu preferință națională, apoi universală, a autorilor români ori streini, aceasta din urmă când lucrările lor contribue la elucidarea originei și a trecutului poporului românesc, precum și lucrările relative la științele auxiliare ale istoriei, cum este numismatica, heraldica, arheologia, sfragistrica, epigrafia, paleografia și altele, iar ceea ce privește lucrările didactice și cărțile de lectură, acelea cari prin metodica lor vor face mai ușor accesibilă tineretului școlar materia tratată.

Premiul I.

4. Premiul întâiu pentru lucrările istorice menționat la punctul 1 se va decerne în cursul anului 1925 autorului, a cărui lucrate a apărut cu începere de la 1 Ianuarie 1914 până la 1 Ianuarie 1925, iar dela data aceasta se vor premia lucrările atât cele istorice cât și cele didactice și de lectură cari vor apare ori vor fi prezentate în manuscris Academiei Române în intervalul necesar de a se produce suma de 150.000 lei, prin capitalizarea dividendului.

5. Academia Română prin organele sale de specialitate în materie istorică și didactică va cenzura lucrările apărute ori prezentate ei în manuscris și singură în drept a decerne premiul după normele sale în ființă.

6. Academia Română ca proprietară a acțiunilor donate față de „Timișana" institut de credit și economii în Timișoara să fie în orice chestiune reprezentată, cât voiu trăi, de către mine ori de către o persoană pe care o voiu desemna eu.

7. Dacă Academia Română ar crede că în intervalul stabilit la punctul 1—2 nu s'ar fi produs o lucrare istorică ori didactică demnă de a fi premiată, valoarea premiului se va adăoga la capitalul fondului.

8. Va servi de normă dorința mea de a nu se înstrăina acțiunile donate; dacă însă Academia Română ar afla că în locul acțiunilor ar putea crea un fond mai lucrativ și cel puțin de o asemenea garanție în scopul premiilor instituite de către mine, va fi liberă a le înstrăina, fiind însă mai întâiu a se pune acțiunile la dispoziția Consiliului de administrație al „Timișanei", institut de credit și economii în Timișoara pe un timp de 3 luni spre mijlocirea vânzării lor și numai la cazul că prin această mijlocire acțiunile nu s'ar fi putut vinde. Academia Română le va putea înstrăina însăși către alte persoane. La tot cazul însă contra-valoarea acțiunilor va forma și mai departe fondul, ale cărui venituri vor servi exclusiv la distribuirea premiilor de mai sus.

Domnule Președinte,

Vă rog să binevoiți a lua măsurile necesare ca această donațiune să fie primită de către Onorata Academie Română și a mă aduce în situația plăcută de a putea satisface cât de grabă angajamentelor cuprinse în actul prezent.

In acelaș timp vă rog, Domnule Președinte, să primiți expresiunea înaltei considerațiuni ce vă păstrează.

Dr Aurel Cosma.

Anunț de licitație

Comitetul școlar din comuna Geoagiul de sus pentru teiuș, vinde pe calea licitației publice un pian. Prețul de strigare e 10.000 Lei. Prețul de strigare e la 22 Dec. a. c. oara 3 p. m. în localul școalei primare de stat. Condițiunile se pot afla la președintele comitetului și la revizoratul școlar din Aiud.

Geoagiul de sus la 1 Dec. 1924.

D 409 **Vasile Bărluțiu, preș.**

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Paltoane!
Raglane!
Ulstere
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool
Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:
Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, [Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico
Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa
„Compania Tranzit" Bucuresti, C. Grivitei 153.
Tranzit: Sucursala Timișoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian
Lloyd-Exp. 34

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI
Anunțăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat și că servim la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, pește etc.
Cu prețurile cele mai moderate!
Curățenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală

Din valea Jiului

— De la informatorăl nostru —

Comuna noastră e cunoscută aproape numai în legătură cu industria minieră, iar manifestaţiile culturale şi sociale, cari se produc aici, aproape nu se amintesc nicăieri. Cu toate acestea la noi este şi o activitate, să-i zicem extraminieră, destul de intensă şi relativ veche: de patru ani. Începută de „Reuniunea română de cântări", care azi pare să fi încetat de a mai exista, activitatea culturală a fost continuată şi orînduită de despărţământul Jiu al Asociaţiunii, condus de harnicul inspector general minier dl inginer Ios. Iancu.

In fiecare Duminecă din posturile Crăciunului şi Paştilor se ţine eâte o şezătoare culturală, al cărei program obişnuit este: o conferinţă, declamaţiuni, puncte de cor şi de orhestră. Câţiva membri ai corpului didactic, preotul ortodox şi alţi doi-trei intelectuali îngrijesc de soarta acestor şezători, preparând materialul necesar şi făcând propagandă în publicul nostru bucuros de altfel de manifestări. Indeosebi însă trebuie amintit profesorul de liceu dl U. Boga, dirigintele alor patru coruri, şi excelenta orhestră a societăţii „Petroşani" de sub conducerea dlui I. Pan, asemenea căreia foarte puţine se găsesc în toată ţara.

Comitetul despărţământului Astrei se pregătia să aranjeze şi în iarna aceasta seria festivităţilor culturale, când o scrisoare a „Extensiunii universitare" din Cluj anunţă, prin părintele I. Duma, pe intelectualii noştri că membrii ei doresc să ţină conferinţe şi în Petroşeni. Bucuria noastră a fost, firească, nespus de mare, iar Duminecile din 23 şi 30 Noemvrie au fost adevărate serbători pentru toată lumea dela noi. Vorba părintelui Duma: contactul cu asociaţia aceasta clujană va fi un punct luminos în istoria culturală a oraşului Petroşeni, însemnând începutul unei ere noui

Dumineca trecută ne-a venit dl profesor dr Mihai Botez. Dupăce a explicat publicului numeros scopul „Extensiunii universitare", a trecut la subiectul conferinţei sale: ştiinţa şi viaţa lucrătorilor. Ne-a vorbit despre tuberculoză, alcoolism, boalele lumeşti şi alte beteşuguri cari bîntuie din cauza mai ales a neştiinţei şi a neîncrederii maselor în ştiinţă căutînd şi izbutind să trezească interes şi încredere faţă de noile procedeuri medicale.

La 30 Noemvrie şezătoarea culturală a îmbrăţişat şi amintirea unirii Ardealului, — fiindcă la 1 Decembrie se lucrează. A participat un public imens: peste o mie de inşi, cu aproape toţi inteleetualii români. Despre importanţa şi învăţămintele zilei a cuvântat preotul I. Duma, care a prezintat şi pe dl profesor Virgiliu Bărbat, decanul Facultăţii de litere din Cluj. Dsa ne-a vorbit vreme de un ceas despre educaţia tinerimii, valoarea acestui material omenesc şi preţuirea lui de naţiunile civilizate.

Orice laude pentru conferenţiarii distinşi ar fi mici, — dar în deosebi ne-a uimit siguranţa cu care dlor au găsit tornul potrivit şi moda sigură de a cuceri publicul nostrn bănuitor. Au fost două succese desăvârşite, — şi aşteptăm pe cele ce vor urma.

In 28, 29 şi 30 Nov, am avut reprezentaţiile trupei de operetă Stănescu-Cerna, cu piesele: Dar fi Rege „Floarea de Starabul" şi „Camarazii" Trupa s'a prezintat bine, mai ales cu piesa din urmă, când a avut şi concursul orhestrei „Petroşeni" dat prin bunăvoinţa dlui director principal ing. Tiberiu Timocu. Dăpă informeţiile ce deţinem, compania va reveni şi va juca la noi şi în comunele din jur, peste câteva zile. Din vina lipsei de reclamă publicul a fost indiferent la început, — apoi interesul s'a manifestat binişor. Streinii caută pe vrăjitorii lor a laKörösladány...

In curând pespre alte lucruri.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă, 6 Dec. „Plicul".
Duminică seara se va juca „Onoarea".
Marţi, 9 Decemvrie va avea loc Spectacolul „Moliere" compuss din comediile Avarul (cu Neamţu Ottonel) şi doctorul fără vole (cu Al. Stribericon). Piesele vor fi puse în scenă de d. Şagu Mihăescu.
Se pregăteşte Candida de Bernard Shaw.

— Duminică se face la primăuo locală distorbuirea diplomelor decernate comercianţilor premiaţi cu prilejul expoziţiei de vitriue avanjate la Cluj.

Ultime informaţii

— **Concertul organizat de Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat pe ziua de Duminecă 7, la ora 10.30 dimineaţa, se amână pentru Dumineca viitoare, din cauze neprevăzute. Biletele cumpărate rămân valabile.**

— *Mâine fiind serbătoarea Sfântului Nicolae, iar poimâne Duminică, numărul viitor al ziarului nostru va apare Luni la orele obişnuite.*

— Societatea personalului ştiinţific ajutător a Facultăţilor de Ştiinţe şi Litere dela Universitatea din Cluj ţine prima şedinţă ordinară Luni 8 Decemvrie a. c. ora 8·30 seara, în Amfiteatrul Institutului de Chimie Str. Mico No. 7 (vechea grădină botanică). La ordinea zilei: 1. Cuvânt de deschidere, dr I. Tănăsescu. 2. Noi cercetări asupra intersexualităţei. (Exp. lui Goldschmidt, Cappe de Baillon, Crew etc. Val. Puşcariu. 3. Despre Vulcănism. Conferinţă cu proecţii, V. Laţiu.

— Astăzi la ora 6 după amiază va avea loc conferinţa dlui prof. Sextil Puşcariu despre „limba română şi graiul ardelenesc" din ciclul de conferinţe al „Extensiunei Universitare".

— In cursul şederii dsale la Cluj, dl inspector general administrativ Vărarn a cercetat cu deamănuntul numeroase cauze de locuinţă. Dsa a declarat unui redactor al ziarului nostru că multe conflicte provin din prea exagerata susceptibilitate a proprietarilor şi chiriaşilor. In interesul public toată lumea trebue să fie mai conciliantă.

— Conducătorii directoratului instrucţiunii din Cluj sunt plecaţi de câteva zile în inspecţie prin Ardeal.

* **Sâmbătă în 6 Decemvrie** la ora 6 seara societatea sportivă românească „Victoria" din Cluj dă un mare festival la Teatrul Naţional având concursul doamnelor Lya Pop, Mimi Nestorescu, d-şoarelor Ana Rózsa, Ana Voileanu, M. Cojocariu şi domnilor Zoltán Szabó, Indrieş, Căldărar, Emilian Jacobi şi Ronay, precum şi artiştilor dela Teatrul Naţional Vasilescu, Ghibericon, Mihailescu-Brăila Voicu, Mişu Stefănescu. Beneficiul festivalului va servi pentru acoperirea cheltuelilor turneului pe care eminenta echipă de football a „Victoriei" îl intreprinde în Italia dela 14 Decemvrie a. c. până 14 Ianuarie 1925. 3

— Incasările percepţiei orăşeneşti în cursul lunei trecute se urcă la o sumă de peste 2 milioane lei, faţă de maximul de 1,600.000 cât se incassa în trecut. Până la numirea noului şef perceptor acest serviciu este condus de d. Octavian Giurcoane, mult apreciat de publicul clujan pentru purtarea i prevenitoare.

— Dl Cezar Papacostea, profesor de limba şi literatura clină la Universitatea din Iaşi, va ţinea astăzi după masă la orele 5 la Universitate în sala IV a Facultăţii de Filosofie şi Litere, o conferinţă cu subiectul „Problema destinului în tragedia greacă".

— Duminecă în 7 Decemvrie la ora 5 p. m. va avea loc în sala festivă a camerei de industrie şi comerţ prima şezătoare culturală aranjată de Reuniunea comercianţilor, industriaşilor şi meseriaşilor din Cluj.

— D. Pleptca, consilier orăşenesc pleacă la Bucureşti pentru a prezenta spre aprobare bugetul pe anul viitor al oraşujui, a anunţat telegrafic primăria că a obţinut aprobarea bugetului şi se reîntoarce în curs de 2—3 zile.

— A încetat din viaţă şeful de secţie dela administraţia financiară a judeţului Cojocna Ludovic Ferschi.

* **Expoziţia** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky* şi *Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol alui Somlyai,

care arde necontenit se găseşte pe un preţ bagatelîn prăvălia de sticlă alui

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

Lysoform

Cu preţuri neîntrecut de ieftine

vă puteţi provede de Crăciun

cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.

la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

Mare targ de Craciun!

Albituri de dame cu **20%** reducere desface

magazinul de tricotaj si galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit preţuri foarte reduse!

Mare targ de Craciun!

Raspanditi „Infratirea"

Tribuna liberă*)

Scrisoare deschisă

Către

Fabrica de Filme „Transilvania" S. P. A.

Cluj

Din ziare placate etc. sunt informat că la Cinema Select rulează deja monumentalul film *„Koenigsmark"*.

Subsemnatul fiind un amator, al cinematografului şi prin urmare şi un vizitator regulat, mă sunt îndreptăţit a atrage atenţiunea On. Direcţiuni asupra următoarelor împrejurări.

In zilele trecute a rulat la Cinema Select grandiosul film „Nibelungii" şi atât cu cât şi nenumeraţi cunoscuţi ai mei cari locuim în cartierul cinematografului Urania am fost nevoiţi sau a renunţa la plăcerea de a vedea acest film miraculas. sau de a face un drum aşa de lung în frigul acesta mare până la Cinema Select.

Spre a nu se mai repeta cazul de sus, rog On. Direcţiunea, ca în interesul publicului din cartierul cinematografului Urania să ruleze şi acest Cinematograf mondialul film

„Koenigsmarg"

In speranţa că cele de mai sus vor fi luate în considerare, vă rog să primiţi expresiunea deosebitei mele stime.

*) Administraţia nu ia responzabilitate pentru cele publicate în această rubric ă

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e in magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calităţile asortiment uriaş
Adevărate donaţiuni de Crăciun,
Plaiduri englezeşti veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Preţuri extraordinar de eftine,
Cămăşi albe confecţionate de noi insuşi.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

5

R Nr. 3943

Anul V. - Nr. 1245 | 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI | Joi 11 Decemvrie 1924

Înfrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu

R.

11 DEC 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 48
PE 6 LUNI 24
PE 1 LUNĂ 6
PE 1 AN pentru autorități . . . 960
PE 1 AN pentru preoți și învățători 576

DESCHIDEREA INSTITUTULUI TEOLOGIC DIN CLUJ

Duminecă s'a făcut deschiderea sărbătorească a Institutului teologic, ortodox din Cluj. A fost o sărbătoare frumoasă a credinței și culturii românești o adevărată sărbătoare frumoasă a credinței și o adevărată sărbătoare a biruinței.

Serbarea s'a început la ora 11 înainte de masă cu sfințirea apei, săvârșită de P. S. Sa dl episcop *Nicolae Ivan*, împreună cu dl asesor consistorial Andreiu Ludu. Corul teologilor, condus de profesorul Petrașcu a dat răspunsurile. Corul a mai cântat apoi cântarea: *Cât de mărit este Domnul în Sion*, o cântare de mulțumită, foarte potrivită cu însemnătatea și măreția zilei.

Cuvântarea dlui profesor Andreiu Buzdug

După acestea a luat cuvântul dl profesor Andreiu Buzdug, arătând că două lucruri mai însemnate s'au săvârșit în Cluj dela înfăptuirea visului național încoace. Cei dintâi e deschiderea Universității românești, iar cel de-al doilea deschiderea Institutului teologic.

Sunt două școale, cari se întregesc una pe alta și arată calea, către care trebue să înaintăm: cultura prin credință.

„Firul roșu al sărbătorii de astăzi merge înapoi cu sute de ani în istoria neamului. Îl găsim la 1488, când marele voevod Ștefan cel Mare și Sfânt, apărătorul creștinătății, a întemeiat pentru întâia oară această episcopie. Din pricina vitregiei vremilor așezământul marelui voevod n'a fost trainic atunci, dar gândul lui a trăit și s'a născut acum din nou, ca să trăiască în toate timpurile. Munca strămoșilor ne-a făcut cu putință, ca noi să prăznuim această măreață zi.

Cred, că nu e nevoie să mai dovedesc însemnătatea în viața culturală a neamului nostru a bisericei strămoșești. Credința și ființa noastră națională au fost atât de strâns legate, încât chiar dacă ar voi omul, nu le-ar putea despărți. Avem prin urmare datoria să în ărim această credință.

Episcopia Clujului are o întreită chemare pe aceste plaiuri. Ea trebue să întărească ceace a rămas românească, să câștige din nou ceace am pierdut și să fie un zid puternic de apărare al neamului și credinței noastre. In această muncă îi va fi de cel mai mai mare ajutor această școală, din care vor porni în toate părțile apostolii credinței străbune. Credința doar, și bunele obiceiuri sunt semnele înveder ate ale sănătății unui popor. Din această școală va trebui să curgă o viață vie, va trebui să fie un isvor al credinței, din care să se adape neamul românesc din acest colț de țară.

Și-acum, dați-mi voie, să vă spun și vouă un cuvânt, iubiți studenți. Voi, împreună cu profesorii trebue să faceți o legătură sfântă de-a vă arăta vrednici de zilele mari, prin cari trecem. Voi va trebui să vestiți viața sufletească. Această viață se va putea câștiga prin muncă încordată și prin osteneli, după cuvântul Domnului care ne spune: mergeți și predicați evanghelia dreptății. Voi veți fi părinți ai poporului, prin urmare va trebui să vă înarmați cu toate armele culturii, ca să puteți fi adevărați, părinții. Cu cât mai sus se va ridica un preot, cu atât mai sus va ridica și pe poporenii lui.

Cuvântarea teologului Teodor Ciuruș

Corul a cântat apoi din nou cântarea „Strigați Domnului tot pământul", după care a luat cuvântul tânărul teolog Teodor Ciuruș, spunând următoarele:

In trecut biserica strămoșească a ținut aprinsă candela neamului. Această biserică s'a desbrăcat de podoabele ei, ca să îmbrace poporul. Streinii au despoiat neamul nostru de tot ce-a avut, dar nu l-au putut despoia de credința în Dumnezeu. I-au luat cojocul din spate dar n'au putut să smulgă pe Dumnezeu din sufletul lui.

Neamul românesc o fost unul și nedespărțit. Munții n'au fost zid ci leagăn al visiului de mărire. Episcopia întemeiată de Ștefan cel mare au nimicit-o din nou. In locul temnițelor, acum se ridică altare. Un altar va fi și școala aceasta o vatră de jeratec, care va încălzi inimile românești. Va fi o biserică a înfrățiri și unirii tuturor românilor. Noi, studenții acestei școale jurăm, că vom aduce mângâiere în sufletele ce se vor încredința păstoririi noastre, predicând evanghelia prin cuvânt și faptă.

Cuvântul P. S. Sale Episcopului

Corul a cântat apoi cântarea: „Iată, ziua triumfală!" după care a luat cuvântul P. S. Sa episcopul, Ivan din a cărui frumoasă vorbire dăm următoarele:

„Ieri s'au împlinit trei ani de când cu ajutorul lui Dumnezeu

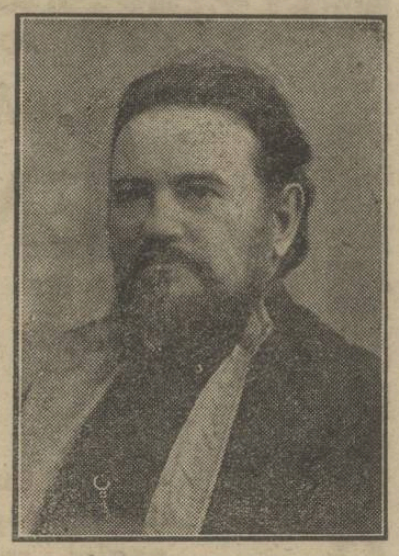

I. P. S. Sa Nicolae Ivan
Episcopul Clujului

m'am așezat în scaunul episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Știam încă de pe-atunci, că în munca grea ce am luat asupra-mi am lipsă de ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor. Cu deplină mulțumire sufletească mărturisesc, că am avut ajutor și dela Dumnezeu și dela oameni. Am avut și sprijinul statului, căruia îi datorim foarte mult. Acuma am fericirea să văd împlinit și cel mai măreț gând al meu, să văd pe viitorii preoți sub aripile acestei înalte școale.

Poporul nostru a fost năpăstuit de multe necazuri. A purtat jugul iobăgiei și al întunericului, nu avea școale, nu avea oameni învățați, ființa lui națională a fost mereu amenințată și din toate acestea l-a mântuit pe el Domnul. Să mulțumim deci lui Dumnezeu pentru toate darurile ce le-a revărsat asupra noastră și să *nu mai facem greul păcat de-a asemăna trecutul cu timpul de față*. Timpul de față deschide doar căile spre întărire a neamului. Să ne încălzim la razele soarelui vieții, aducându-ne aminte, că Dumnezeu ne-a dat tot ce am dorit. Avem astăzi stăpânire românească, armată, universitate, avem oameni pătrunși de dragoste către înaintarea neamului românesc. Avem și această școală de teologie.

Dacă n'o pot deschide într'un palat, sunt mulțumit, că am putut-o deschide și în această casă Locul poate să fie cât de mic, dacă e mare sufletul dintr'ânsul. Aici se vor crește suflete frumoase de apostoli. Mulțumesc dlui ministru Lapedatu, căruia îi datorăm înainte de toate bucuria zilei de azi. Rog pe bunul Dumnezeu să ieа sub scutul său această școală și învățăturile ce se vor propovădui într'însa să se întipărească în suflete.

Cuvântarea dlui ministru Alexandru Lapedatu

A urmat la cuvânt dl ministru Alexandru A. Lapedatu care a spus următoarele:

Ca și Oradea, Clujul capătă azi în legătură cu restaurata Episcopie a Vadului, un nou așezământ de învățătură superioară specială. Institutul teologic ortodox pentru creșterea și pregătirea tinerilor cu vocațiune pentru nobila și frumoasa misiune a preoției.

Institutul acesta face parte din seria de așezăminte menite să completeze organizațiunea nouii noastre Episcopii, fiind, desigur, cel mai important din ele, întrucât dela modul său de constituire și funcționare, dela capacitatea și zelul apostolic al profesorilor și dela silința și devo-

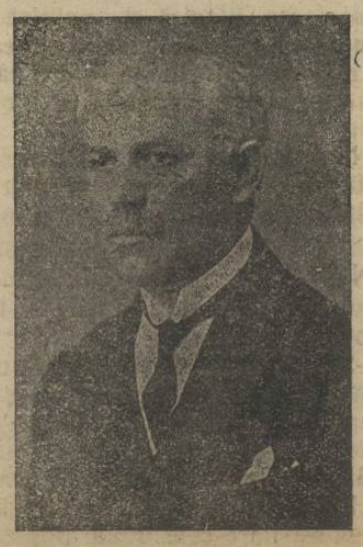

Al. Al. Lapedatu
ministru Cultelor și Artelor

tamentul elevilor săi atârnă în cea mai mare parte desvoltarea vieții spirituale și morale a drept credincioșilor din această Eparhie.

Creațiunea lui se datorește unei necesități peste care nu se va putea trece fără de pagubă pentru viața noastră bisericească, dar, negreșit și voinței neînfrânte, stăruinței neobosite și energiei creatoare a dezastrului rânduit să păstorească la reînființarea străvechei episcopii ardelene a lui Ștefan cel Mare. P. S. Sf. Nostru Episcop Niculae, care, spre cea mai mare satisfacție sufletească a credincioșilor săi, ridică, una câte una, cu o măiestrie vrednică de toată lauda, instituțiunile de temelie ale eparchiei sale.

Căci, în timp atât de scurt pentru vremuri atât de grele, P. S. Sa a fost în măsură nu numai să-și organizeze model eparhie și să o înzestreze cu o sumă de bunuri materiale și morale de cea mai mare importanță pentru desvoltarea sa viitoare, dar să și înceapă și să continue în condițiuni așa de mulțumitoare și de promițătoare construirea celei mai monumentele catedrale românești din Transilvania, iar acum să întemeieze în centrul de viață intelectuală și bisericească al României de dincoace de Carpați un institut teologic superior, care prin această norocoasă împrejurare are posibilități de desvoltare specială față de alte instituții similare, să poată fi adecă nu numai școală de cultură și educațiune pentru tinerii noștri preoți și slujitori ai bisericii, ci, în acelaș timp, școala, care, alături de celelalte, să contribue și ea, în mod potențat, le progresul vieții noastre intelectuale, la prestigiul culturii noastre naționale.

In astfel de condițiuni este socotesc, o datorie din partea tuturor să susținem noul institut, noul așezământ de cultură superioară specială al Clujului. Statul o face și o va face, profesorii și elevii vor fi și ei negreșit la datoria lor, în acelaș scop. Iar noi toți cei ce ne simțim legați sufletește și moralicește de opera de organizare a eparhiei Vadului și Clujului, ne vom face o datorie de amor propriu și de onoare de-a sprijini din toate puterile și cu toate mijloacele înaintarea și desăvârșirea acestei opere.

Cu această promisiune, pe care țin să o fac nu numai ca șef al departamentului de culte, ci și ca membru al mai tuturor corporațiunilor și organelor eparhiei noastre, prezint omagii de sinceră recunoștință vechiului nostru archiereu pentru înfăptuirea noului așezământ de lumină și progres pe seama bisericii și culturei naționala, exprimând în acelaș timp mulțumiri călduroase tuturor celor ce l-au ajutat și l vor ajuta pentru susținerea și propășirea acestui așezământ: profesorilor și elevilor. Căci dela felul cum dânșii își vor îndeplini datoria lor atârnă tot rostul și viitorul institutului de teologie ce azi își deschide oficial și solemn porțile, cum și toată mulțumirea și recunoștința ce vor putea oferi stăpânului și conducătorului lor P. S. Episcop al Clujului.

Salutul Universității

In numele Universității a luat apoi cuvântul dl profesor universitar Ioan Lupaș, arătând în-

Dl Ioan Lupaș
prof. univ.

te de toate, că între universitate și școala teologică e o strânsă legătură. Studenții de teologie

(*Urmare pe pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

ascultă istoria limbii românești și limba grecească pe băncile Universității.

In zilele noastre, — spune dl Lupaș, — preotul nu poate să rămână despărțit de alți oameni învățați. Numai așa se vor putea face tuturor toate, după cuvintele Sf. Scripturi, dacă vor fi deplin înarmați pentru lupta vieții. Intâlnindu-se în toate zilele studenții, se va așeza temelia lucrării împreună a tuturor fiilor buni ai neamului. Așa a fost și în trecut și astfel s'au pregătit zilele de mărire ale neamului. Unirea frățească, dragostea împrumutată a conducătorilor țării va pregăti viitorul ei. Nu va trece mult, așa cred, și institutul teologic va trece, ca o parte întregitoare a universității.

Dorim iubitului nostru episcop, ca această școală să-i fie prilej de necontenită mângâiere și bucurie sufletească. Domnilor profesori le dorim ajutorul lui Dumnezeu, ca să-și poată împlini marea lor chemare de luminători ai luminătorilor poporului. Să se silească a crește sufletul viitorilor preoți, vărsând într'ânsele focul dragostei dumnezeiești. Neamul nostru are lipsă de oameni cre incioși, pătrunși de duhul evangheliei. Să fim statornici în credința față de lege și țară, în focul credinței statornici.

Incheiarea serbării

După acestea s'a încheiat serbarea prin cântecul corului: Trăiască regele! Toți cei de față s'au depărtat înălțați sufletește. Mai însemnăm, că după marturisirile unor profesori, studenții în teologie sunt toți tineri cu însușiri alese, cari își împlinesc datoria și sunt pătrunși de chemarea înaltă ce vor avea în viitor.

O frumoasă manifestare

Sâmbătă fiind Sf. Nicolae, onomastica înaltului și atât de simpatizatului prelat P. S. Sa Episcopul Nicolae al Vadului, Feleacului și Clujului, tot ce avea Clujul mai select s'a grăbit să prezinte omagii și urări de viață lungă distinsului reprezentant al bisericei.

Am putut vedea astfel adunați la un loc în același gând întregul corp consular din Cluj, Consulul Angliei, Franței, al Cehoslovaciei. consilul general al Austriei, cel maghiar, delegații corpului 6 Armată. Comandantul general al Jandarmeriei, capii bisericei, mai toți profesorii universitari, reprezentanții operei și al teatrului, foarte mulți reprezentanți ai vieței economice, astfel am zărit pe dd. Petre și Valentin Porutiu, Lupaș, Comșa, Gherman, Dragomir, Carol A. Jahoda deputații Tripon și Mateș, Generał Nicolae Petala și alții.

Cu toții s'au grăbit să aducă prinosul de recunoștința aceluia care prin munca și abnegație sa a ridicat biserica de Stat în centrul Ardealului ungurizat pe vremuri obținând prin străduințe fără de margini ca Clujul să fie înzestrat cu cea mai monumentală construcție de sub era românească: catedrala ortodoxă în construcție.

O dispoziție cu adevărat frățească a domnit în tot timpul recepțiunei.

D. Goga despre Ady

Prietenia între „agitatorul“ Goga și revoluționarul Ady

Cititorii noștrii știu că a apărut la Cluj un nou confrate unguresc intitulat „Magyarság“, scris vioi, cu nerv, de mai mulți gazetari profesioniști în frunte cu dl Olajos Domokos.

In ultimul număr al acestui tinerese și curagios organ al democrației maghiare aflăm o interesantă convorbire cu dl O. Goga asupra legăturilor ce le-a avut dsa cu poetul ungur Ady Endre.

— „Când au apărut cele dintâi poezii ale lui Ady — a spus poetul Goga la întrebarea gazetarului ungur — eu nu cunoșteau încă pe îndrăznețul autor.

Atenția mea era însă trezită. Ungurii conservatori au deslănțuit asupra lui Ady o ploaie de anateme. Versurile aspre și bicluitoare ale poetului fi revoltau Volumul „Uj versek“ (Versuri noui) a avut o influență profundă asupra mea. M'a mișcat nu numai arta ci și profesia de credință politică ce se cuprindea în el. Politica și literatura maghiară se afla sub tutela legăturilor politice și literare cu germanii. Genialitatea lui Ady, firea lui îndărătnică ce nu cunoștea jugul obicinuitului și al regulelor, inclinația și orientarea lui îndrăzneață în primul rând spre cultura franceză, constituiau o ruptură pe față de tradițiile politicei și literaturei oficiale ungurești.

Revoluținnarismul lui Ady m'a surprins. Dar personalitatea sa — pe care n'o bănuiam decât din versuri — mi-a devenit foarte simpatică.

In anul 1910, când am fost închis la Seghedin pentru delicte de presă am primit o scrisoare de la Ady Endre în care acesta critica cu multă asprime regimul politic precum și violențele și intoleranța lui Ady mi-a întins mâna mie, tulburătorului de ordine. Glasul lui frățesc m'a mișcat adânc și i-am răspuns... După 2—3 ani mă aflam la Budapesta ca membru în comitetul nostru național. — Conducătorii politicei românești tratau cu contele Tisza. Au stat trei luni în capitala ungurească și în acest timp Ady m'a vizitat la băile Császár. Mi-a spus-o franc și simplu că vrea să mă cunoască.

Era atât de deschis și sincer, încât l'am îndrăgit și ca om. Mai târziu Ady mi-a propus să fac cunoștința și cu ceialalți scriitori unguri cari, grupați în jurul revistei „Nyugat“, luptau pentru renașterea literară și politică a Ungariei. Am considerat drept o norocire pentru mine o întâlnire cu fruntașii literaturei noui unguresti.

Nicicând n'am să uit aceasta întâlnire. Ne-am adunat într'o mică cârciumă din Buda. Acolo era întreaga ceata a revistei „Nyugat“ în frunte cu Móricz Zsigmond, Babits Mihály și Ignotus.

Scopul declarat al cinci comune a fost ca prin cunoașterea reciprocă a oamenilor de litere români și unguri și ridicându-ne de-asupra micilor neschinării șoviniste să stabilim legături între cele două popoare în cadrul vieții culturale universale.

Cină a durat până târziu. Dar din programul nostru frumos și plin de speranțe nu s'a realizat nimic.

Numai prietenia față de Ady a rămas.

Pe Ady l'am văzut pentru ultima oară în anul 1914 când am plecat la Paris. La reîntoarcerea mea în Ady era mort și numai o cunună dupusă pe mormântul proaspăt mai vorbea de sincera noastră prietenie . . .

— Am să scriu încă despre Ady — a încheiat dl Goga. Trebue ca opinia publică românească să cunoască temperamentul înflăcărat, geniul extremist al aceluia care deși revoluționar, a înțeles să'și afirme întotdeauna calitatea lui de ungur.

Probabil voi ține o conferință asupra personalității și poeziei lui.“

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: CĂSĂTORIILE SE LEAGĂ IN CER. (a 2 ora. Abonament de zi 39. A. Seria 155.)

Sâmbătă seara: „Imbrățișează-mă“ (a 4 ora. Inceputul reprezentației în mod cu totul escepțional la orele 7. Abonament șters. Seria 157).

Sâmbătă seara 9 și jumătate: Concertul Waldbauer-Kerpely (Bartók, Mozart, Bethowen. Prețuri de Premiera. Abonament de Premiera 23. Seria 158).

Sâmbătă, matineu: „Văduva vesela', (Prețuri reduse. Seria 156).

Dumineca matineu: „Murgul“ Reprezentația diletanților din Capușul-Mare“ Datini țărănești. Prețuri de seara. Seria 159.)

Dumineca seara: Deto. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 40 B. Seria 160)

Luni: „Cele trei grații“. Abonament șters. Prețuri obișnuite. Seria 161.)

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

* In comuna Girolt, județul Solnoc-Dobâca s'a pierdut o iapă roșie de 7 ani, cu semn alb pe nas. *Ciocot Grigore*, econom.

Publicațiune. Toate obiectele depuse ca amanet cu scadență până la 21 Noemvrie 1924 și nerăscumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată, ce se va ține la 22 Decemvrie 1924 orele 8 dimineața în localul casei din Calea Victoriei Nr. 16. Ionel V. Iliescu, Casa de Imprumut pe Amanet și de Schimb Cluj. D 414

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne și domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne și domni
Batiste

Reducere de

10%

Magazinul Dénes

Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 591

Numai până la Crăciun!

MAGAZINUL

RENAISSANCE

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 15.

Aduce la cunoștință numeroasei sale clientele că pe lângă prețurile deja reduse, mai acordă și

10% rabat

Numai până la Crăciun!

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

IN CURÂND APARE

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

◆

Prețul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIȘU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

Scrisori din streinătate

Diferendul Anglo-Egiptean

Diferendul ivit între Anglia şi Egipt în chestiunea Sudanului, a dat mult de gândit în occidentul Europei. E în adevăr o chestiune de o mare gravitate şi pentru a mă edifica mai bine asupra ei, am căutat să aflu părerile unui membru al Coloniei Egiptene din Paris şi partizan al lui Zaglul paşa, ascultând totodată o expunere a dlui Politis, ministrul Greciei la Paris şi susţinător al tezei englezeşti în diferendul Anglo-Egiptean şi urmărind prin diferite jurnale părerile ziariştilor celor mai competenţi.

Punctul de vedere egiptean

Egiptienii consideră atitudinea englezilor, pur şi simplu, ca un atentat la independenţa Egiptului pe care acesta şi-a căpătat-o, după cum toată lumea ştie, în 1922.

In 1898, un tratat economic a fost încheiat între Sudan şi Egipt. Egiptul o ţară prin excelenţă agricolă şi Sudanul, o ţară de o bogăţie minieră excepţională, se angajau reciproc la o colaborare economică. Unul dedea materia primă, celalalt combustibilul şi maşinile, în marginea posibilităţilor. Aceste două ţări sunt de altfel strâns legate printr'o cale de comunicaţiune foarte importantă, Nilul. Nilul isvoreşte din lacul Victoria, intră imediat în Sudan şi până la vârsarea lui în marea mediterană, nu udă decât aceste două ţări. Cum alte mijloace de comunicaţiune aproape nu mai există, Nilul este o adevărată fericire în relaţiunile de ordin economic dintre cele două ţări.

In 1922 când Egiptul, eşit de sub suveranitatea turcă şi trecut sub protectorat englez, a fost considerat independent, guvernul englez a pus patru condiţiuni cari urmau să se discute mai târziu, dar cari în nici un caz nu atingeau tratatul Sudano-Egiptean din 1898. Ori şi ce ar fi putut interveni deci între Egipt şi Engliterra afară de un diferend în chestiunea Sudanului şi cazul când loialitatea ar fi săpânit şi pe unii şi pe alţii. Egiptenii susţin sus şi tare aceasta, imputând Engliterei faptul de a atenta la independenţa statului lor, într'o goană disperată de acaparare economică. Si cine ştie dacă n'au mare dreptate.

Teza englezilor

Englezii susţin, desigur, o teză cu totul contrarie. Pentru ei chestiunea Egiptului e o chestiune de ordin intern, pe care o vor rezolvi cum le va plăcea lor. Deaceia refuză să supună chestiunea Societăţii Naţiunilor.

Primul argument pe care îl aduce Anglia, e faptul că trebue să se pună odată stavilă acestor mişcări din Orient cari pregătesc o catastrofă pentru viitor. Odată cu libertatea lăsată turcilor de a înfrânge în ultimul timp pe Greci în Asia mică, un curent de naţionalism a'nceput să străbată toate popoarele musulmane. După teza Angliei acest curent e periculos. El periclitează însăşi pacea lumei, înspre care popoarele se îndreaptă cu atâta repeziciune.

O! Câtă diplomaţie se ascunde în toate acestea!

E foarte adevărat că englezii trebuesc să ia o deciziune hotărâtă în chestiunea dominiumurilor sau să guverneze, sau să le părăsească! Părăsirea lor ar însemna poate o catastrofă pentru occident. Stăpânirea lor definitivă ar putea aduce o stabilire a ordinei în haosul universal. Poate-Ce s'au face Englitera fără do, miniumuri? Ce s'ar face Franţa! Belgia şi Italia fără colonii?

Dar cum? Statele aceste cari cu atâta entuziasm au decretat libertatea popoarelor, au rămas ele în fond atât de imperialiste?

Cred că nu există o regulă, după care un popor să devină independent numai atunci, când va atinge un grad oarecare de civilizaţie. Dar fiindcă nu a fost astfel cazul nici pentru Anglia, nici pentru Franţa.

De ce Egiptul să nu trăiască singur? De ce India să nu-şi speculeze singură producţia ei colosală? De ce Irlanda să-şi sacrifice atâtea vieţi pentru libertatea ei, când atât rasa, drepturile ei cât şi proclamaţiunea libertăţei naţiunilor, îi acordă aceasta cu autoritate? Pentru singurul motiv, ca Anglia să trăiască? Dar atunci cum rămâne cu proclamaţiunile entuziaste dela Hotel Crillon? Cum rămâne cu dreptul naţiunilor? Cum rămâne chiar cu faimoasa ligă a acestor naţiuni, aceea fabrică de pace teoretică? Cum rămâne cu chestiunea dezarmărei naţiunilor? — Cât caraghioslâc! Câtă vreme pierdută în zadar!

De partea cui e dreptatea

Aş admite punctul de vedere al Angliei, cu condiţiunea ca pactul Societăţei Naţiunilor să fie rupt în bucăţi, ca palatului ei dela Geneva să i se dea foc, ca toate statutele lui Wilson să fie dărâmate şi ca numele acestuia să nu mai fie terfelit prin gura oratorilor internaţionali cari strigă dezarmare, cu buzunarele pline de ghiulele, şi strigă pentru pace în lume, când în statele ei elaborează planurile celui mai grozav imperialism.

Până atunci trebue să dăm dreptate dreptului care ca ori şi ce naţiune voieşte să se 'nalte singur, prin munca şi patriotismul lui, şi la adăpostul unei independenţe absolute pe care nici un argument nu i-o poate nega atâta timp cât ideia de libertate a naţiunilor va mai continua să justifice motivul de moarte a atâtor milioane de oameni pe cari i-a secerat marele războiu.

Iară dacă nu, dacă Englitera vrea să i se dea ei dreptate, atunci să se înceteze odată cu teoria, să lase lumea să se înarmeze înainte, să lase naţiunile să şi ducă singure destinul, privindu-le cât mai repede de un comandant central-internaţional care pentru unii tari e o adevărată binefacere — sau jucărie, — iar pentru alţii un adevărat sistem închizitor.

Paris.

Valeriu Gh. Mugur.

De Crăciun o sticlă de liqueur

BOGSZA

cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

Paltoane!
Raglane!
Ulstere

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volti se pot cumpăra la:

Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Acţiuni Cluj,

Calea Regele Ferdinand No. 11

Se vând engros şi endetail, la revânzători se dă favor în preţuri

Cu preţuri neîntrecut de ieftine

vă puteţi provede de Crăciun

cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 l.

la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e in magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calităţile asortiment uriaş
Adevărate donaţiuni de Crăciun,
Plaiduri englezeşti veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Preţuri extraordinar de eftine,
Cămăşi albe confecţionate de noi insuşi.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 11 Decemvrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIËRA!

Film mondial!

KOENIGSMARK

Seria II

Dramă monumentală de salon din viaţa modernă după romanul lui *Pierre Benoit*. In rolul principal: *Hongette Duflos* şi *Suctishlaw Petrovitch*.

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Koeningsmark

Seria I.

Dramă monumentală. In rolul principal: *Hongette Duflos* şi *Suctishlaw Peirovitch*.

CINEMA APOLLO

Carnavalul Sângeros

Dramă criminală senzaţională din viaţa unui spărgător în 6 acte. In rolul principal: *Hip-Hop*

Aparate de ras si lame

de cea mai bună calitate

la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Ultime informaţii

— Concertul organizat de Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat pe ziua de Duminecă 7, la ora 10.30 dimineaţa, se amână pentru Dumineca viitoare, din cauze neprevăzute. Biletele cumpărate rămân valabile.

— Conservatorul de Muzică şi Artă din Cluj, caută pentru închiriere edificiu sau apartament corăspunzător unui cămin al elevilor. Ofertele se primesc la Direcţiunea Conservatorului în strada I. C. Brătianu nr. 14. —

— Cercul studenţilor din jud. Bistriţa-Năsăud „George Coşbuc" ţine Sâmbătă seara la ora 9 la restaurantul Gambrinus o masă comună de cunoştinţă. Va presida d. Iustin Ilieşu.

— **Astăzi, în 10 Decemvrie, ziua de aniversare a 2 ani dela isbucnirea mişcării naţionale studenţeşti, studenţimea din Cluj a ţinut o adunare în sala IV a universităţii. Adunarea a fost deschisă de d. Ioan Istrate, preşedintele comisiunii de verificare a centrului studenţesc din Cluj. Au vorbit apoi delegaţi ai studenţilor din Iaşi, Bucureşti, d. doctorand Ioan Suciu, din partea societăţii studenţilor în drept, d-nii Roşu şi Lascu-Ciampaş, precum şi delegaţi ai celorlalte facultăţi şi ai Academiei comerciale. După adunare a avut loc o demonstraţie pe străzile Clujului.**

* **Expoziţia** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky şi Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

— Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, infor, maţii, etc etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

* Oficiul de vânzare al zahărului din Bucureşti pentru a putea îndestului cât mai prompt necesităţile comercianţilor, a înfiinţat după cum suntem informaţi, la sucursala din Cluj a Băncei Marmorosch, Blank & Co. S. A. un depozit de zahăr, unde vinde pe lângă imediată livrare orice cantitate de zahăr cu preţurile stabilite de către Ministerul de Comerţ. D 421

— *Din cauza unui accident al maşinei tipografice, ziarul nostru nu a putut apare eri.*

* Membrii cooperativei de consum CFR. să convoacă în adunare generală pe ziua de 23 Decemvrie 1924 în biuroului comptabilităţei din Diracţiunea regională, spre a-şi alege consiliul de administraţie. — Cluj, 8 Decemvrie 1924. *Comitetul.*

— La 1 Decemvrie a. c. s-a stins din viaţă, în etate de 55 ani, harnicul învăţător de stat Elie Moldovan din Aguţ, jud. Cojocna. Decedatul a fost timp de 36 ani învăţător în acea comună, luptând în tot acest timp chiar şi în afară de şcoală pentru luminarea popoprului Înmormântarea a avut loc în 3 Dec. serviciul divin fiind celebrat de 4 preoţi din comunele învecinate asistaţi de învăţătorii din plasa Hida. La mormânt a vorbit preoţii Bochiş şi Curea, iar dintre învăţători d. V. Nassa din Hida.

— In numărul nostru de mâine vom publica amănunte interesante asupra ultimei adunări generale a camerei de comerţ din Cluj, amănunte nerelevate de nici un ziar.

— In cursul lunei Noemvrie d. prefect Septimiu B. Mureşanu, a inspectat următoarele comune: Fildul de jos, S'ăraş, Fildul de mijloc, Hodiş, Fildul de sus, Poeni, Teţiş, Jebuc. Stana, Sanco, Bicalat, Vearşova, Bica-românească, Dreptea, Ardeova, Mănăşturul unguresc, Mănăştărul românesc, Călata-mare, Valcăul ung., Ciura, Mârgău, Bocui, Buteni, Zam, Sâncrai, Muerău, Săcueni, Retiţea, Frăsinet, Bologa, Molosig. Morloca.

— Astăzi consiliul orăşenesc din Cluj s'a întrunit într'o şedinţă extraordinară discutând chestiunile curente.

— Incepând cu ziua de Ianuarie se ţin la Prefectura judeţului Cojocna examene de capacitate pentru candidaţii de-a într'o în funcţiuni publice. Instrucţiuni detaliate vor fi publicate zilele a cestea.

— Luna trecută comisiunea administrativă orăşenească din Cluj şi-a ţinut obicinuita şedinţa lunară, revizuind problemele administrative de actualitate. A prezidat d. primar Octavian Utalea. Printre altele d. primmedic orăşenesc a cerut să se facă analiza bacteorologică a apei, precum şi să se dea mai multă atenţiune curăţeniei publice.

— In şedinţa de ieri a consiliului orăşenesc s'a hotărât înfiinţarea unui cinematograf comunal în sala dela Reduta. După constatările unei comisiuni de experţi acest cinematograf ar aduce oraşului un venit anual de circa 150.000 lei.

Albert Thomas la Belgrad şi Zagreb

Belgrad. — Dl Albert Thomas a fost eri invitat la dejun la palat. După amiază a ţinut o conferinţă asupra rolului biroului i nternaţional al muncii. Seara dl Thomas a plecat la Zagreb însoţit de reprezentanţii ministerului de Externe. La gară a fost salutat de numeroase personalităţi oficiale.

Raspanditi „Infratirea"

Dela Secţia şcolară a Astrei

In şedinţa din 4 Decemvrie secţia şcolară a Astrei a luat în discuţie problema realizărei şcoalei civile în cadrul cursului complementar al şcoalelor primare dela oraşe. A fost susţinută ca posibilă această rezolvare a problemei şcoalei civile, cu condiţia ca cursul să fie sporit la 4 ani, de către dnii V. Lazăr, P. Ilieş şi A. Domide, care în acelaş timp propune contopirea şcoaletor elementar industriale şi comerciale cu şcoala civilă.

Domnii A. Borza, V. Stanciu, C. Sudeţianu şi C. Encica cer ca şcoala civilă să fie o şcoală specială. Rămâne de discutat peotru şedinţa de Joi 11 Dec. dacă şcoala civilă nu ar putea fi plasată în cadrul cursului inferior de şcoli secundare, contemplat a se înfiinţa prin proiectul de reformă elaborat de către Minister.

Sunt invitaţi a lua parte le şedinţă membrii corpului didactic din Cluj pe ora 6, în localul seminarului pedagogic universitar.

Dezordini studenţeşti în Iugoslavia

Belgrad. — Eri a fost noui turburări la universitatea din Zagreb. Studenţii s'au baricadat în universitate. Intervenind poliţia, s'au operat 50 de arestări.

Universitatea din Belgrad a fost închisă pentru trei zile spre a preveni noui dezordini studenţeşti.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

ei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandaţi de urgenţă !

Reclama este sufletul comerţului

Presa maghiară

Indemnuri la nesupunere

In legatură cu proectul de lege al învăţământului ziarul „Brassói Lapok" ţine să dea binevoitoare poveţe atât guvernului român cât şi prelaţielor unguri.

Iredent. confrate poltinde prelaţilor unguri să nu se supună dispoziţiilor şcolare „încălcătoare de lege" ale guvernului român şi înaintea forurilor din ţară ci şi înaiutea celor din streinătate.

După cum vedem presa partidului maghiar n'a învăţat nimic din cele întâmpiate în trecutul apropiat.

Nesupunerea şi apelul la streinătate — iată la ce le resumă azi, după şase ani de la unire aşa zisa politică minoritară a întârziaţilor din partidul maghiar.

Care va fi rezultatul acestei politici criminale nu este greu de gâcit.

Intimpinarea d-lui profesor Nicolae Popescu

In numărul de eri al ziarului nostru ne-am ocupat de eşirea d-lui Jakabffy Elemér împotriva „duşmanului minorităţilor" dl prof. N. Iorga.

Ziarul „Temesvári Hirlap" de astăzi publică o intimpinare a d-lui profesor chimist Nicolae Popescu dla Timişoara în care acesta dovedeşte de profesor nu este un şovinist, ci din potrivă, un apreciator al oricărei culturi.

Este adevărat că dl Iorga a fost întotdeamna un naţionalist în înţelesul înalt în alt al cuvântului şi un dusman al oricărei înstrăinări a caracterelor româneşti.

Din asta însă nu rezultă că d sa ar fi un streinofob şi un duşman al minorităţilor. Dl Iorga a apărat adeseori cu multă sinceritate cererile juste ale ungurilor.

Dl Popescu încheie exprimându şi speranţa că dl Jakabffy cu timpul se va convinge cât de greşit întenţionat a fost d-sa când a atacat pe dl prof. Iorga.

Episcopul Ravasz în Ardeal

Citim în „Keleti Ujság" că episcopul Ravssz Lás zló din Ungaria a sosit la Cluj. Cu acest prilej prelatul ungur a ţinut un discurs în sala festivă a institutului de teologie reformată.

Noi îl cunvoştem pe episcopul Ravasz din împrejurările plecărli d-sale din România şi din manifestaţiile iredentiste la care d-sa s'a dedat în diferite rânduri în Ungaria.

Dată fiind activitatea contra României a episcopului Ravasz, vizita lui in ţara noastră nu ne poate decât surprinde.

Cinismul unora din prelaţii unguri este într'adevăr fără margini.

Iarăşi chestiunea evreilor maghiari

Ziarul „Temesvári Hirlap" cere adunării de la Braşov a partidului maghiar o desbatere amănunţită a chestiunei evreilor unguri din Ardeal.

Organizarea evreilor din Ardeal, după „Temesvári Hirlap" este o datorie a partidului maghiar. Această evreime trebue plasată în cadrele politicei minoritare ungureşti.

Evreii unguri să dea dovada că ei nu sunt o minoritate aparte. Calitatea lor de membrii în partidul maghiar este ceva firesc.

Ungurii şi evreii ardeleni lucrează pentru aceleaşi scopuri minoritare. La marea adunare de la Braşov să fie de faţă nu numai reprezentanţii ungurilor ci şi cei ai evreilor din toate cărtunele Ardealului.

Idealele maghiare şi evreieşti nu se vor putea realiza decât prin muncă şi sforţări comune.

RESTAURANT CENTRAL

IOSIF PFERSCHI

Anunţăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat şi că servim la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate !

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Citiţi şi răspândiţi : »Infratirea Poporului« cea mai bună gazetă săptămânală.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein şi Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

PREŢURI REDUSE Lloyd PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise

Institut de Arte Grafice „INFRATIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1246 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 12 Decemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
Nr. 5215

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 96 lei
PE 6 LUNI . . . . . 48 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 8 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 192 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 96 lei

Propaganda comunistă

Propaganda comunistă, practicată de vasta organizație a bolșevicilor cu bani furați din averile private ale fostului regim țarist, a luat în ultimul timp, pe terenul tuturor Statelor, un caracter de o atât de mare gravitate, în cât au atras deosebita atenție a cercurilor conducăt are, care au luat necesarele măsuri de apărare și cuvenitele sancțiuni. In Anglia și în Franța, în Egipt, în Tunis și în Indii, pretutindeni unde există o viață de Stat normală, întemeiată pe tradiție și dreptate, aberația și crima bolșevistă, organizată într'un monstruos complot împotriva civilizației, se furișează cu perfidie, pentru a provoca desordinea și rebeliunea.

Criminala atitudine a Sovietelor a determinat tensiunea de raporturi cu Anglia, represiunea contra comuniștilor din Franța, unde șeful guvernului, dl Herriot, un radical-socialist, a declarat în Parlament — procedând în consecință — că va lua cele mai severe măsuri împotriva propagandei comuniste.

Propaganda comunistă, organizată de Statul republicelor sovietice și deslănțuită cu cele mai perverse mijloace de corupție, a devenit o primejdie pentru civilizația socială — și a stârnit sentimentul de apărare al tutulor Statelor. Numai în România, când guvernul procedează la luarea măsurilor de ordine împotriva încercărilor de turburare și agresiune ale bolșevicilor, s găsesc candide suflete de democrați și umanitariste ziare scrise în limba românească — ce e drept, cu oare-care aproximație — și oamenii împrovizați în fruntașii politici, cari se protesteze împotriva „Tiraniei oligarchiei". Nicăeri propaganda comunistă nu este mai intensă și mai efectivă ca în țara noastră — despărțită de o fașie de apă. In nici o direcție pofta și dorința de pradă a Sovietelor nu este atât de febrilă ca în spre Romănia, unde are cinismul se revendice un teritoriu, care ne aparține istoricește, etnicește și politicește.

Și totuși sufletele candide și umanitareste, presa înaintată — atât de înaintată în cât s'a depărtat cu desăvârșire de inima românismului — democrației politicei, cer guvernului nostru să-și încrucișeze brațele, și se asiste hieratic la machinațiile bolșevismului.

Asemeni dorinți — explicabile, de altminteri — nu vor fi nici odată satisfăcute, nici de actualul guvern și de nici un alt guvern românesc — și din această țară nu vor fi posibile de cât guverne românești.

Când universul întreg se apără de o molimă politică, nu este admisibil, ca noi, cei mai amenințați, din cauza apropierei de focarul de infecție, se rămânem nepăsători și se nu procedăm la elementarele măsuri de desinfecție și asanare.

Un firesc instinct național ne îndeamnă la reacționare — iar, dacă se găsesc însă: cari protestează împotriva acestei spontane reacționări, e că aceștia și-au pierdut acest instinct, ori nu l'au avut nici odată.

„Brassói Lapok" și copii unguri

Cum face educația tinerelor generații ungurești organul iredentismului maghiar în Ardeal — „Brassói Lapok" înfățișează Ungaria drept țara fericirei supreme

Am asistat adeseori la tristul spectacol al instigației nedemne contra Statului român la care se dedă partidul maghiar pe la sate, în special în Săcuime. Țăranii pașnici înfrățiți de veacuri cu plugarul român, muncitori manuali, funcționari și tot felul de oameni de bună credință, dar naivi și creduli au fost induși politicește în eroare și terorizați să facă jocul iredentiștilor.

Partidul maghiar și organele lui au tristul merit de a fi sădit în sufletul acestora neîncrederea față de tot ce vine din capitala țării și de la guvernul român și de a fi picurat în suflete otrava iredentismului și a urei față de un neam cu care — după învățămintele istoriei — ungurii ar trebui să trăiască în cea mai strânsă alianță politică și economică.

Agitațiile între țărani și muncitori nu au mulțumit însă pe cei ce fac în Ardeal politica „Ungurilor cari se deșteaptă". Criminala instigație a început și între zidurile școlilor ungurești și școlarii unguri — până în ultimul timp — se „instruiaiu" din manuale iredentiste importate din Budapesta și învățau geografia țării din hărți cu vechile hotare ale nedreptăților de veacuri.

Aceste cărți și hărți — mulțumită vigilenței inspectoratelor din Ardeal — au dispărut din circulație. Nu însă și pamfletele de înveninare de suflete.

Unele ziare iredentiste din Ardeal, în frunte cu „Brassói Lapok", pentru a contrabalansa educația rațională ce li se dă copiilor de ungur în școlile românești, au introdus o „Pagină a copiilor" a cărei conținut antipatriotic sare oricărui om în ochi.

Pagina a copiilor din „Brassói Lapok" de pildă cuprinde între altele o rubrică permanentă intitulată „Poșta lui nenea Desideriu" (Dezső bácsi postája) în care acest dubios „nenea" face cea mai ticăloasă și perfidă educație de iredentism.

Astfel în numărul 262 al acestui pamflet cu sentimente și rotative de origină budapestană, „nenea Dezső" scrie următoarea înduioșătoare epistolie micei domnișoare Lövy Elvira:

„Dacă vrei să vorbești cu nenea Dezső să vii în redacția ziarului „Brassói Lapok". Mă vei găsi acolo după prânz. Dar de plecat nu vom putea pleca la plimbare nicăieri, căci nenea Dezső are mult de lucru. Dar am să te plimb eu la „Regina copiilor" dincolo de marea din poveste, în țara fericitelor basme Aceastăr țara este mult mai îndepărtată decât orașul tău de naștere. Este Budapesta unde — după cum văd — te gândești adeseori.

Noi vom ajunge însă și mai curând în țara unde castelul regal nu e gol, țara nu jelește, unde nu curg lacrimi amare, unde nimeni nu știe ce e durerea de patriot și amărăciunea.

Acolo este locul nostru acolo totul zimbește.

Nu este așa Elvira?"

Din scrisul lui „nenea Dezső" reiese că în România „curg lacrimi amare", „patrioții" unguri „suferă", și sunt amărâți și România este vale a plângerilor.

Iar raiul pământesc este Ungaria lui Héjjas și Prónay, — acolo este locul unde tot ungurul se dorește și unde toate durerile află o alinare.

Perfidia contratelui „Brassói Lapok" când înveninează în acest fel sufletul în formație al copiilor nu are nevoe de nici un comentariu.

Este de mirat însă ca astfel de instigații pot apărea nepedepsite.

Terenuri pentru studii științifice în Ardeal

Institutul botanic din Cluj a făcut canoscut Casei Centrale de împroprietărire că în Ardeal și Banat sunt diferite regiuni caracteristice extrem de importante din punct de vedere cultural-științific, prin exemplarele rari de plante ce cuprind, ceerând ca aceste regiuni să nu fie împărțite sătenilor ci transformate în parcuri naționale și rezerve de interes științific.

Ce s'a petrecut la alegerea de la Dej

Declarațiile d-lui general Traian Moșoiu

— Tactica naționaliștilor: „dau și țipă" —

Dl general Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, a făcut următoarele declarații privitoare la cele petrecute cu prilejul alegerilor de la Dej:

Am rămas surprins văzând că presa partidului național mă acuză că am condus operațiunile electorale din circumscripția Dej, răspândind teroarea.

In loc ca membrii partidului național să se arate pocăiți de violențele ce au comis, se transformă acum în acuzatori. Asta este o nouă metodă prin care încearcă să induce în eroare opinia publică până în momentul când, cu documente se vor dovedi în Parlament toate ticăloșiile făcute de oamenii lor.

Am recomandat amicilor mei, că în lupta electorală ce s'a desfășurat în circumscripția Dej să nu se folosească de violență sau de mijloace necinstite și în fața adversari lor să fie calmi, căutând să înlăture orice provocațiune.

Așa au și procedat și sunt adânc recunoscător amicilor mei liberali, care au dus lupta electorală la Dej.

DI GENERAL MOȘOIU
Ministrul lucrărilor publice

Nu tot așa s'au purtat adversarii noștrii. De la început au adoptat tactica: Să dea și țipe".

Pe când mă aflam încă în București am primit o telegramă de la dl dr. Dobrescu, care mă făcea responsabil de măsurile de teroare ce aș fi luat și de urmările lor. I am răspuns imediat. respingând cu indignare o aserțiune ce nu se baza pe nimic concret.

Ceeace regret este că s'au văzut servitori ai altarului, dedându-se la agresiune și la scene care înjosesc haina preotească.

Cum că eu personal n'am căutat să influențez alegerile este faptul că în ziua de 3 Decembrie nici n'am fost în Dej, plecând la Cluj.

Totdeodată relevez faptul, că am dat sfaturi partizanilor noștri, că ar fi de dorit ca alegerile în toate secțiile de votare să se termine în prima zi de alegere, pentru a înlătura acuzațiunea predilectă a naționalilor, că atunci când pierd o alegere li s'au furat urnele.

„Dacă această dorință a mea nu s'a putut realiza de cât în 12 secții, cauza este tot a naționalilor, cari au cerut să se prelungească alegrea pe a 2-a zi având partizani, cari n'au votat încă.

„Vedeți, cari au fost intențiunile mele, pornite dintr'un sentiment de absolută imparțialitate.

Incă o probă evidentă despre spiritul meu de moderațiune și imparțialitate este și faptul că în cele 2

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. I.)

secții, unde au dispărut dosarele, am recomandat biuroului electoral să admită cererea opoziției de-a se face alegeri noui.

Iar în fața teroarei ce s'a desfășurat în cele 2 secții de votare am fost de părere, că mai bine dosarul alegerei să fie trimis Camerei care să hotărască.

In afară de lămuririle pe cari ni le-a dat d. ministru Moșoiu, mai deținem următoarele amănunte asupra dezordinelor săvârșite de agenții partidului național la Dej.

După ce acești agenți, în frunte cu candidatul Dobrescu și agitatorul Grigoraș Filipescu, au ațâțat satele la revoltă, au atacat Coroana și-au sădit ura religioasă printre alegători; văzând că succesul tot nu va fi pe partea lor au pus la cale năzdărnicirea votării. Astfel, d. Grigoraș Filipescu, care în timp de război a tăcut pe pacifistul pentru ca acum după încheerea păcii să devie războinic a intrat într'o secțiune de votare și-a pălmuit pe președinte. CARE ERA UN PREOT DE 70 ANI.

Același d. Grigoraș Filipescu a spart urnele și-a distrus dosarele alegerilor efectuate la două secțiuni, unde credea că partidul național a obținut mai puține voturi de cât candidatul liberal.

Agresorul nu tăgăduește actele săvârșite, ba dimpotrivă a venit în Cameră să se laude cu ele.

Justiția a fost sesizată. Procesele verbale, prin cari se constată lovirea și rebeliunea dela Dej sunt la parchet. Și nu ne îndoim că, în afară de cuvântul pe care și-l va spune Parlamentul asupra valabilității acestei alegeri parțiale va veni și hotărârea judecătorească spre a pedepsi cum se cuvine pe acest boeraș nărăvit, ce-și închipue că moștenind numele tatălui său, acesta îi dă și dreptul de-a nesocoti nu numai buna cuviință dar și legile țării în care trăește.

SOLEMNITATEA

dela Oradea-Mare

Inaugurarea institutului ortodox

Cuvântarea d-lui Al. Lapedatu minitrul cultelor și artelor

Un nou institut de lumină și progres pentru viața noastru bisericească își deschide azi, oficial și solemn, porțile în acest însemnat oraș de graniță al țărei, institut în care Episcopia ortodoxă română de aci are să crească și să pregătească, la sânul său iubitor și ocrotitor de alma mater pe viitorii slujitori ai bătrânelor și modestelor altare bihorene, dându-le nu numai cultura și educațiunea necesară misiunei lor spirituale și morale ci în acelaș timp, cunoștința specifică a tradițiunilor, împrejurărilor și trebuințelor vieții particulare a pământului acestuia, fără de care cunoștință oamenii săi nu ar pntea fi, desigur păstoriți cu folosul cerut.

Cu acest institut Oradia lui Samuil Vulcan și a marilor cărturari din preajma curții sale și Bihorul zeloșilor dascăli și dieci ce au susținut pe vremuri cultura noastră bisericească în aceste părți ale pământului românesc, câștigă încă un asezământ de învățătură înaltă, care alături de cele creiate până acum și de cele ce se vor creia în viitor, are menirea să întrețină în formele superioare ale zilelor noastre, acea necesară activitate intelectuală care să dea neamului nostru din aceste părți posibilitatea de a și cultiva și afirma însușirile sale alese și recunoscute pentru creșterea și înflorirea culturii indigene.

Împrejurările nouă ale vieții naționale, întru cari se întemeiază acest institut teologic ortodox dela Oradea-mare sunt negreșit îndestulitoare garanție ca îndoita sa menire, de a servi scopurile spirituale și culturale ale bisericii și ale neamului, se va putea îndeplini în chip firesc, fără piedeci. Ceiace trebue să ne dee nouă, mai ales, această asigurare este însă sufletul plin de idealitate și de sacrificiu prin care neamul nostru de dinceace de Carpați și a putut menține în cursul veacurilor, până la ziua mare a biruinței definitive, ființa sa națională prin biserică și modesta ei cultură, suflet din care a răsărit, în România întregită și noua Episcopie ortodoxă a Orăzii cu instituțiile legate de dânsa,

Pentru păstrarea și mai departe a acestui suflet de idealitate și sacrificii, reprezentat în mijlocul nostru prin Părintele Episcop Roman Ciorogariu, neamul românesc și acei ce conduc interesele sale permanente trebuie să facă toate jertfele. Iată de ce Statul român a înțeles că este de a sa datorie să sprijine, moral și material, din toate puterile, creiarea și susținerea acestor instituțiuni. Și iată de ce ministrul de culte, reprezentând în cazul de față, acest Stat, e fericit să constate că a fost în măsură să ofere mijloace îndestulătoare pentru întemeierea institutului teologic ce inaugurăm azi, ca un corolar indispensabil al Episcopiei reînființată câțiva ani mai înainte.

Fie deci ca cititorul acestei Episcopii și al acestui institut, care și-a închinat întreaga-i viață promovării scopurilor ideale ale bisericei și școalei române, care a avut fericirea să-și vadă visul cu ochii, ca o urmare și-a silințelor sale și care din țara robiei, lucrând pentru poporul său asuprit, a fost adus în pământul făgăduinței, nu numai ca să-l vadă, ci ca să-și între aieva în el, să stee pururea pildă vie și grăitoare pentru cei ce în viitor vor fi chemați să susțină ctitoriile sale, vlădici și preoți, profesori și elevi, pentru ca în împrejurările cele nouă, mai lesnicioase și mai fericite, să poată îndeplini cu toții măcar ceiace dânsul și commilitonii săi a putut îndeplini în vremuri grele și de încercare, în slujba bisericii și a neamului.

Cu această urare și cu această încredințare aduc omagiile mele respectuoase Prea Sfințitului Episcop Roman pentru opera ce a săvârșit și mulțumirile mele recunoscătoare celor ce l'au secondat, salutând noua instituțiune de cultură a Orăzii-Mari cu străbunele cuvinte: să trăiască, să crească și să înflorească.

PREȚURI REDUSE

Văzuț'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein și Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE — PREȚURI REDUSE — PREȚURI REDUSE — Lloyd

PREȚURI REDUSE

Atențiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelin prăvălia de sticlă alui

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

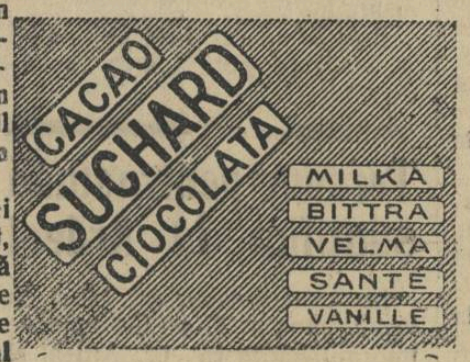

Numai până la Crăciun!

MAGAZINUL

RENAISSANCE

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 15.

Aduce la cunoștință numeroasei sale clientele că pe lângă prețurile deja reduse, mai acordă și

10% rabat

Numai până la Crăciun!

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volti se pot cumpăra la:

Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Acțiuni Cluj,

Calea Regele Ferdinand No. 11

Se vând engros și endetail, la revânzători se dă favor în prețuri

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. —

Citiți și răspândiți:

»Infratirea Poporului«

cea mai bună gazetă săptămânală.

De Crăciun o sticlă de liqueur

BOGSZA

cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, semănat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul

FORDSON se află în depozit la firma PERRY

Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

O critică a activității Camerei de Comerț din Cluj

Raportul gestiunei — Bugetul — Târgul de mostre din Cluj

Propunerile dlui Aldica la adunarea generală din zilele trecute

Ziarul nostru a dat totdeauna o deosebită atenţiune problemelor economice. Iată pentru ce revenim de astădată asupra adunării generale a camerei de comerț din localitate publicând propunerile dlui Aldica, membru al acestei instituțiuni. In cursul ședinței ele n'au întrunit majoritatea aprobărilor ceea ce nu înseamnă însă că d. Aldica nu avea dreptate. Ținem cu atât mai mult să publicăm propunerile acestea, cu cât celelalte ziare călăuzite de-o prea mare bunăvoință față de actuala conducere a camerei de comerț, din Cluj, a găsit de cuviință se întrebuinţeze împotriva lor complotul tăcerei.

Raportul de gestiune

Asupra acestei chestiuni d. Aldica a spus următoarele:

„Asupra raportului de gestiune prevăzut în ordinea de zi la punctul 2 ţin să remarc că în timp ce toate camerile de comerț din întreaga țară ţineau şedinţe săptămânale sau lunare în diferite chestiuni, despre afaceri de interes general economic, camera de Comerț din Cluj, nu a făcut în decursul unui întreg an nici o şedinţă serioasă, prin urmare suntem în faţa unei desconsiderări a membrilor camerei prin lipsa de şedinţe. Dlor, Camera de Comerț nu poate fi reprezentată prin funcţionarii ei aceştia au altă misiune.

Iar ca o încheere a celor spuse de mine propun şi rog ca adunarea să constitue o comisie de 5 pentru verificarea întregei gestiuni, — care urmează a fi ratificată de prima şedinţă plenară a camerei.

Dacă mergem spre regres economic camera de comerț are vina, căci cu sistemul de până acuma ai monopolului presidial ne-a adus în starea de azi.

Bugetul pe anul 1925

Trecând la chestiunea bugetului pe anul viitor d. Aldica a făcut următoarele observaţiuni:

„Asupra bugetului pe exerciţiul anului 1925, constat că prea se fac salturi de milioane, care se împart fără ca membrii să aibă cea mai mică noţiune, — mai constat că este o desconsiderare pentru funcţionarii Statului, este o dovadă evidentă de risipă. Cel mai mic slujbaş al Camerei, are mai mare plată ca un consilier de casaţie, un director de bancă, a cărui răspundere e atât de mare."

Târgul de mostre din Cluj

In sfârşit referitor la târgul de mostre din Cluj dl Aldica a spus următoarele:

„Târgul de mostre a fost o metropolă — a scris prezidiul în raportul său, — dar nu înţelegem că profitând de faptul că se găseau bani în casa Camerei de comerț, să se organizeze un târg de mostre, care ştim că trebuia să reprezinte activitatea unei ţări, provincii, sau judeţ şi fără a consulta pe membrii Camerei, fără a consulta factorii cari trebuiau să contribue la reuşita târgului de mostre.

Vă înşelaţi dacă credeţi că târgul de mostre a adus o circulaţie deosebită negustorilor, a compromis ţara şi regiunea, fiind abia câteva industrii representate, iar restul a fost industria casnică, lucru manual şi reclame ca la Moşi, pentru care bieţii industriaşi au plătit sume enorme.

Orice străin venit nu putea decât să şi facă o ideie proastă de noi, care ideie să aibă repercusiuni asupra creditului general. Este posibil ca să se prezinte o gestiune aşa de importantă, este posibil să se producă un fapt aşa de important, pentru viaţa economică fără a se asculta comitetul Camerei? Oare nu se vor găsi destui oameni cari să ne aprecieze că nu suntem decât mamelucii prezidiului, care putem fi traşi la răspundere?

Ne jucăm cu milioane, ca copiii cu nucile, şi numai serioasă nu se poate numi acţiunea noastră.

Oraşul vorbeşte de concesiuni celebre pe care le-aţi acordat dar pe bază? — Banii Camerei oare nu sunt bani publici? Se manipulează cu anumite forme pe care d-voastră, nu ştiu pe ce bază legală le-aţi ignorat.

Cu însignele, am fost informaţi, că au fost concesionate unui avocat din Cluj, asociat cu un evreu.

Alt fapt d-lor! Societatea Cooperativă a Meseriaşilor pentru producţie de Mobile din Arad, îmi scrie mie, ca membru al Camerei, şi mă roagă a interpela în Adunarea Generală, că în 14 August s'au prezentat la ei do domni din partea biroului de propagandă, spunând că cu ocazia târgului de mostre se va scoate un album de propagandă şi reclame, Cooperativa a plătit suma de Lei 1500— conform chitanţei Nr. 27, dar Albumul n'a mai apărut.

Vedeţi domnilor, în ce situaţie ne găsim noi, cu actuala conducere a Camerei care-şi ignorează membrii.

Ca o concretizare a celor spuse de mine fac atent pe dl preşedinte la următoarele: Guvernul a avut în vedere cele petrecute la Camera de Comerț şi ca atare în baza legii noui care e prezentată Parlamentului se va numi la fiecare Cameră câte un comisar guvernial.

Dacă Camera de Comerț din Cluj, îşi cunoştea menirea ei şi nu-şi desavua membrii, aceasta nu se întâmpla; prin urmare ştirbirea autonomiei camerelor de comerț se datoreşte în viitor numai actualului presidiu.

Nu voiesc domnilor, a ataca pe nimeni nici a creia desidenţă, ci doresc ca în urma celor expuse de mine să înceapă şi Camera noastră de comerț a-şi convoca membrii săi cât mai des. Avem nevoie de muncă şi de luminile aduse de membrii din viaţa practică, iar nu de-a fi conduşi de birocraţie de până acuma".

Concursul de vitrine

— Distribuirea diplomelor —

Zilele acestea s'a făcut la primăria oraşului distribuirea diplomelor concursului de vitrine, aranjat la Cluj cu prilejul târgului de mostre. Solemnitatea ce-a avut loc în sala festivă a Primăriei a fost prezidată de dl primar Octavian Utalea, asistând toţi şefii de autorităţi în frunte cu dl general Danilă Papp, comandantul corpului VI. armată, precum şi reprezentanţii corporaţiunilor economice.

Dl Octavian Utalea,

primarul oraşului, după ce salută pe cei prezenţi, arată importanţa din punctul de vedere al economiei naţionale, pe care o are industria şi comerțul. D-sa promite sprijinul cel mai larg pe seama acestor de seamă factori.

Ca încheiere dl primar relevă meritele câştigate pe terenul consolidării economice de către Statul negustoresc şi camerele de comerț.

Dl Richard Tuffli,

vicepreşedinte al Sfatului negustoresc, mulţumeşte pentru sprijinul promis din partea autorităţilor, concludând că atât industria, cât şi comerțul nu se pot desvolta decât întâmpinând înţelegerea din partea autorităţilor.

Recunoaşte că printre industriaşi şi comercianţi încă există paraziţi; stârpirea acestora este în primul rând interesul ambelor clase sociale. Cere însă ca autorităţile să nu mai considere pe toţi comercianţii speculanţi.

Dl Sever Pop, vicepreşedinte al camerei de comerț, arată nenumăratele dificultăţi întâmpinate de comercianţi şi industriaşi din cauza oscilaţiunilor valutei, schimbării continue a sistemelor de transport, precum şi din cauza urcării prea dese a tarifelor. Cere ca şi în viitor autorităţile să sprijinească orice acţiune şi revendicare îndreptăţită a comercianţilor şi industriaşilor.

*

După aceasta dl primar Utalea a distribuit diplomele. Sunt în total 37, dintre cari 20 de aur, iar 17 de argint.

Au primit diplomă de aur: Auto-Mecanica, magazin de automobile şi maşini, Géza Boschan (fostă M. Neumann) magazin de haine bărbăteşti, magazinul de blănării Mode de Paris, Eisenstädter & Comp, Helios, magazin de tricotaj, Salon Pompadour, al dnei Stotter, cofetăria Richard Tuffli, magazinul de fierării al dnilor Fornszek şi Wagner, „Atlantica", magazin de coloniale şi delicatesse, al dlui Petru Pop, Giuvaergii Fenyő şi Braun eld, basarul Parisien, firma Alexandru Ákontz, magazinul de mode al dlui Ruck Ferdinand, drogueria Viorelia a dlui Fodor, parfumeria D'or. Alexandru Pálmay, Sándor Ágoston, Voith & comp, Desideriu Dénes şi Soós şi Sztupjár, acestea din urmă toate magazine de modă şi galanterie.

Diplomă de argint au obţinut următoarele firme: Lőrincz şi Tóth, Konkoly, Alexandru Polónyi, Katz şi Bernat, Hermann Grátz, Samuil Sándor, British Import, Zeus, Corso, Emke, Au Printemps, Renaissance, Au bon Gout, Derby, Schieb et comp. Ludovic Déri şi Mihai Mestitz şi fii.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Concurs. La Librăria şi Papetăria Băncii Invăţătorilor S. A. Cluj se caută un Conducător-librar. Doritorii de a ocupa acest post, îşi vor înainta ofertele lor — prevăzute cu actele de serviciu de până acum, formulându-şi şi pretenţiunile de salariu — până la 31 Decemvrie 1924 la Banca Invăţătorilor S. A. Cluj. D 422

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, pala-Bantfy

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 12 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Puiul Tatii
Tragedia unui copil în 5 acte, după scrierea lui George W. Rech. In rolul principal faimosul copil: *Jackie Coogan.*

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Koeningsmark
Seria I.
Dramă monumentală. In rolul principal: *Hongette Duflos şi Suctishlaw Petrovitch.*

CINEMA APOLLO
Carnavalul Sângeros
Dramă criminală senzaţională din viaţa unui spărgător în 6 acte. In rolul principal: *Hip-Hop*

Mare targ de Craciun!
Albituri de dame cu 20% reducere desface
magazinul de tricotaj si galanterie
Dénes
La toate mărfurile în depozit preţuri foarte reduse!
Mare targ de Craciun!

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra
listei de preţuri a MAGAZINULUI
PARISIEN
valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.	118

Haine de băeţi şi fete, şorţuri pentru doamne şi fetiţe, fuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie-loden	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii.

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

CUM „URÎM“!?

„A murit „Infrățirea“ !“

Explozia de bucurie a presei iredentiste din Ardeal

„Asupriții“ noștrii unguri din partidul maghiar și presa lor au avut în sfârșit o sinceră bucurie.

Singurul organ din țară care s'a ocupat sistematic de chestiunea ungurească din Ardeal știind să prindă ceiace putea scăpa celor ce nu cunosc de desupturile vieții minoritare dela noi „și-a încetat apariția“. „A murit „Infrățirea“ care având întotdeauna o sinceră simpatie față de poporul maghiar nu l'a confundat cu instigatorii inconștienți sau plătiți. A „murit“ organul care a demascat zi de zi machinațiile pescuitorilor în apă tulbure.

Pentru aceasta operă patriotică a noastră săvârșită spre binele nu numai al țării noastre dar și spre cel al ungurilor din Ardeal în numele cărora îndrăsnește să vorbească presa iredentistă maghiară — ni se dă numele de „atățători de ură“.

Va se zică noi — urâm!

Urâm, căci am înregistrat aberațiunea lui „Brassoi Lapok“ la punctul de vedere rusesc în chestiunea Basarabiei. Urâm, căci am susținut necesitatea învățătorii limbei românești. Urâm, căci nu aprobăm ordinele de nesupunere ale episcopului conte Majláth în chestiunea legilor și ordonanțelor școlare românești. Urâm, căci nu putem îngădui dlui Sándor Jozsef care a propăvăduit extirparea românilor din Ardeal să vorbească de inexistenta intoleranța românească. Și mai urâm, pentrucă înțelegem să fim mai întâi de toate români și să punem interesele românismului în Ardealul asuprirei din trecut mai presus de toate.

Cât de sinceră și necondiționată a fost ura noastră este dovedit prin scrisul nostru cotidian.

Am dat detailate dări de seamă despre orice manifestare ungurească culturală literară sau artistică, — din ură.

Am publicat poezii și nuvele din literatura maghiară modernă și clasică doar pentru ca să se sape o prăpastie cât mai adâncă între cele două popoare.

Am făcut elogiul marelui Ady și i-am sărbat aniversarea pentru a îndepărta publicul românesc de literatura concetățenilor noștri de altă limbă și origine.

Un alt act de ură feroce și șovinism orb a fost seria noastră de interview uri cu șefii și fruntașii partidului maghiar cari, deși adversari ai politicei pe care o profesăm, și am văzut ideile și convingerile tipărite în însăși coloanele „sămănătoare de ură“ „Infrățirea“.

* * *

Presa maghiară șovinistă — după cum se vede — nu ne cere și nu ne-a cerut niciodată o politică de obiectivitate față de problema ungurească din Ardeal, ci ne cere o politică a ticăloșiei. o politică a slăbiciunei, a lipsei de demnitate națională și de renunțare la rolul firesc al elementului românesc în Ardeal.

Să rămânem sâb tutela culturală a Budapestei și să disprețuim tot ce vine din „Regatul balcanic“. Să facem separatism și front comun cu elementele disolvante — contra fraților noștrii.

Iată calea de urmat pentru a deveni „europeni“ și propovăduitori nu ai „urei“, ci ai dragostei și ai înfrățirei!...

Răspundem presei maghiare că noi renunțăm la laude minoritare astfel câștigate și pe prețul nemerniciei noastre și respingem cu groază orice modificare propusă de iredentiștii noștrii confrați în politica noastră.

Să fie pe pace „Ellenzék“, „Keleti Ujság“ și celelalte organe atât de iezuite și binevoitoare față de noi.

„Infrățirea“ n'a murit și politica ei minoritară neinfluențată de nimeni și dictată de înalte sentimente de demnitate națională va rămânea tot timpul cât va exista Statul român.

Reclama este sufletul comerțului

Lysoform

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e în magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calitățile asortiment uriaș
Adevărate donațiuni de Crăciun,
Plaiduri englezești veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Prețuri extraordinar de eftine,
Cămăși albe confecționate de noi insuși

Ultime informații

— D. Septimiu B. Mureșanu, prefectul județului Cojocna și orașului Cluj, însănătoșindu-se de boala care l-a reținut în casă timp de două săptămâni, a reluat astăzi conducerea prefecturii.

— Duminecă, 14 Decemvrie orele 4 p. m. se va ține producțiunea prima a elevilor Conservatorului de Muzică și artă dramatică din Cluj, în sala mare a Conservatorului.

— Primim îngrijorătoarea veste a eșuării tratativelor de obținere a unui împrumut dela Banca Națională pe seama orașului Cluj în vederea amplificării apaductului local. Dacă în scurtă vreme chestiunea acestui împrumut nu va fi rezolvită în mod favorabil, amplificarea va mai întârzia încă un an, ceea ce constitue un mare neajuns pe capul locuitorilor din Cluj. Pentru mulți clujeni apaductul astăzi este inexistent. Așa bunăoară n'avem apă aproape nici odată în localurile administrației și redacției ziarului nostru.

— In toamna anului viitor se va organiza la Timișoara o mare expoziție zootechnică.

— Bugetul pe anul viitor al orașului a fost verificat în întregime de direcțiunea comunelor din ministerul de interne. Urmează să fie revăzut acum și de dl secretar general Orășnanu. Modificări esențiale i s'au făcut numai în ceea ce privește retribuția personalui. Avansările propuse de primărie au fost în parte respinse în vederea reglementării și unificării pe care le va aduce noua lege administrativă.

— Deschiderea căminului de sugacilor „Mons Solis“, în zilele acestea se va deschide în strada General Grigorescu sub titliul „Mons solis“ un Azil particular pentru ocrotirea sugarilor și a copiilor sub 6 ani. Acest Institut este menit să umple golul mult simțit în orașul Cluj. De multe ori mama nu-și poate crește singură copilul, în caz de moarte boale sau din cauze sociale și așa copilul ajunge de regulă pe mâna unor femei cari exploatează situația, dând în schimb o îngrijire și o creștere proastă care se repercută asupra vieții întregi a micului nevinovat. Institutul ce se va deschide este pus sub control medical permanent ajutat de un personal specializat. Credem că în scurt timp publicul îi va da atenția cuvenită. Deslușiri la Gherescu 6 etaj I.

— Extensiunea Universitară din Cluj organizează săptămâna aceasta următoarele conferințe: Vineri, 12 Dec. Cluj Sextil Pușcariu: Limba română și graiul ardelenesc. Duminecă, 14 Dec. Huedin V. I. Bărbat: Copilăria și progresul. Duminecă 14 Dec. Dej V. Bogrea: Conștiința romanității la vechii noștri cărturari. Duminecă 14 Dec. Alba-Iulia Al. Borza: Vieața pădurii. Duminecă 14 Dec. Arad Gh. Bogdan-Duică: Personalitatea în literatura română. Duminecă 24 Dec. Bistrița G. Giuglea: Romani și români. Duminecă 14 Dec. Satu-Mare I. Paul: Gh. Sincai. Duminecă 14 Dec. Dicio-sânmărtin Popescu Voitești: Gazul metan. Duminecă 14 Dec. Gherla Sextil Pușcariu: Liga Națiunilor. Duminecă 14 Dec. Năsăud Ștefănescu-Goangă: Alegerea profesiunii. Duminecă 14 Dec. Brașov P. Grimm: Constituția engleză. Luni, 15 Dec. Târgul Mureș N. Drăgan: Limbă și istorie.

— Duminecă 7 Decemvrie s'a jucat la Opera noastră „Paiața“ cu dna Ionașcu în rolul Nedei. Dna Ionașcu ne-a dat o nouă și decisivă dovadă de talentul său. Dna Ionașcu, dotată cu o voce admirabilă care captivează dela primele note, ne-a făcut să asistăm la un spectacol demn de toată lauda și numerosul public care venise să o asculte a răsplătit-o cu entusiaste aplauze, chemând-o de nenumărate ori la rampă. Ce păcat însă că nu avem mai des prilejul de a o auzi și în alte roluri de seamă.

— Invalizii de război (ofițeri și grade inferioare) cu domiciliul stabil în Cluj, cari nu și-au făcut cererea pentru înproprietărire cu loc de casă — în interesul lor propriu — sunt chemați a-și depune cererea însoțită de actele necesare la biroul regionalei al A„soc. Generale Invalizilor etc.“ (Piața Cuză Vodă Nr. 6.) în timp de 5 zile dela data acestei publicațiuni. Cei cari nu să vor confirma vor lipsi de pe tabloul îndreptățiților ce să întocmește la forurile în drept. Cluj, la 9—XII 1924. Preș. dir. reg.: prof. M. Hurducaciu.

— In ședința de astăzi a consiliului orășenesc se va desbate după chestiunea curățeniei publice, amplificarea apaductului și a uzinei electrice.

— Cercul studensc „Valea Arieșului“ ține Sâmbătă seara la ora 9 o Serată de cunoștință în localul restaurantului „Gambrinus“.

— In ziarul „Ellenzék“ au apărut ieri lucruri fantastice despre felul cum se execută la Cluj ordinul ministerial de reglementare a impozitului pe firme. Dl primar Octavian Utalea ne-a promis că ne va da lămuriri complete în această chestiune după ce va primi noui instrucțiuni dela Minister.

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 13 Dec. „Doctorul fără voie comedie în 3 acte și „Avarul“ comedie în 5 acte de Moliere.

Duminică, 14 Decemvrie pentru prima dată în matineu „Un Erou“.

Marți, 16 Decemvrie va avea loc a opta premieră din această stagiune cu „Candida“ piesă în 3 acte de Bernard Shaw. Rolurile principale vor fi susținute de dnii Ștefan Braborescu, Virgil Vasilescu, d. Psatta, Al. Serban și dnele Virginia Cronvald și Lelica Bănuțiu.

Direcția de scenă o are dl Ștefan Braborescu Montare nouă.

Joi, 18 Dec. „Candida“. Se va jnca a doua oară.

In studiu: „Năzdrăvăniile Divorțului“ comedie de Bisson și „Patima Roșie“ de Mihail Sorbul.

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase!

Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor

Dréher-Haggenmacher

Dacia extra de iarnă și **Bravaria** malț dublu

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA” sunt cele mai minimale.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

2579
K Nr.

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiiu

CLUJ 13 DEC 1924

Anul V. Nr. 1247 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Sâmbătă 13 Decemvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 lei

NOUL COMUNISM

Problema comunismului, care preocupă actualmente toate Statele, nu rezultă din punerea în practică a vechei doctrine anarhiste, ci dintr'o anumită stare de suflet și mentalitate creiată de zdruncinările războiului pe care se construesc personalități violente și sălbatice, firi agresive și rebele care amenință cu expresiunile lor ierarhia și ordonata construcție socială a civilizației.

Nu ne găsim în fața unei categorii de oameni, cari întrupează himerele ideologului Bacunin, ori misticismul social al fostului cadet țarist prințul Kropotkin și naivitățile anarhiste ale fostului cismar Jean Grave.

In comunismul prezentului, intră foarte puțini inși cu doctrine comuniste, iar ceea ce leagă între ei pe practicanții acestui sistem sunt nu legăturile ideologice, ci afinitățile de temperament și asemănarea de metode.

Comunistul de astăzi este un individ de un anumit temperament, nu de-o anumită doctrină: e făptură care nu se mai armonizează cu tiparele societății, care se ridică împotriva ordinei și autorității constituite prin procedee violente și ilegale.

Din acest punct de vedere, comunist nu este numai Trotzki, Rakovski și Cristescu, ci și socialistul sui-generis dr Lupu, democratul Mihalache, naționalul dr Aurel Dobrescu și chiar reacționarul ciocoiaș Grigoraș Filipescu.

Comunismul, fiind astăzi o chestie de temperament și de procedare în viața politică, cum nimic nu deosebește din acest punct de vedere pe tovarășul Cristescu, de naționalul dr Aurel Dobrescu ori de conservatorul reacționar Gr. Filipescu, toți aceștia, și cei de o teapă, sunt de-o potrivă de comuniști, căci toți procedează cu îndârjire și violență împotriva normelor de ordine, legalitate și stabilitate socială.

Și atunci întru cât purtătorul fățiș al flamurei roșie e mai comunist ca preotul Man, dr Dobrescu și Gr. Filipescu care își fac o fală din a călca în picioare principiile și practicele legalității și de a pune în jocul politic temperamente de rebeli sociali?

Ca urmare pentru psihologia socială, pentru atmosfera și terenul ce se crează în țara noastră, comuniști de proveniență burgheză sunt și mai primejdioși de cât comuniști de esență proletară sau specific doctrinară.

Ei constituesc un tip și o pildă mai sugestivă de cât mizerul muncitor resvrătit și de cât naivul doctrinar; ei răspândesc fermentul dezordinei în straturi sociale, unde nu ar putea pătrunde ideile anarchiste: ei, constituesc moralmente, cea ce se numește anarchia de sus. Prin acțiunea lor zilnică, prin sămânarea dezordinei, prin resvrătirea împotriva ordinei și autorității, acești patrioți și burghezi creiază atmosfera prielnică în care emanațiunile și transmisiunile din Rusia bolșevistă se poată găsi ecouri și rezonanțe — consecințe nefaste.

Când se vorbește de primejdia bolșevică, de agenții și de propaganda sovietelor urmărind dezordonarea vieței noastre sociale și a mecanismului Statului nostru, nu trebue să se uite că alături de agenții calificați, cari nu scapă de rigorile legilor, mai există în țara noastră agenții in conștienți ai creerei atmosferei necesare propagandei bolșevice. Și acești agenții sunt mari bărbați de Stat și neprihăniți patrioți!

Dl Bernády renunță la președințe

— Atitudinile echivoce ale fruntașilor din partidul maghiar —

Ziarele ungurești de astăzi publică o scrisoare descsisă a dlui dr. Bernády György, candidatul la președința partidului maghiar al democraților unguri, d sa după ce mulțumește partizanilor și binevoitorilor săi politici pentru sprțjinul lor de până acum, îi roagă că la marea adunare a partidului maghear ce se va ținea în ziua de 14 Decembrie la Brașov, să'nu i aducă numele și persoana în discuție cu prilejul alegerii de președinte.

Această atitudine a d lui Bernády este dictată — după cum se știe — și de teroarea unor organe de dreapta ale partidului maghiar care, în funte cu „Brassói Lapok" au începuto violentă campanie de ponegrire contra fostului primar a Târgu Mureșului.

D. Bernády a fost înfățișat de această presă ca un tulburător al unității partidului maghiar, element disolvsnt ba chiar și trădător al intereselor de partid.

Iar ca răspuns la aceste atacuri d. Bernády renunță azi la candidatura la președința partidului maghiar.

Noi nu suntem și nu am fost partizanii d lui Bernády, după cum nu am copleșit cu prea multe laude nici pe d. Ugron István.

As ăzi însă atitudinea acestor fruntași ai partidului maghiar ni se pare de adreptul echivocă și lipsită de seriozitate.

Atât d. Ugron cât și d. Bernády ni se par simple unelte în mâna altuia iar nici decum ai vieții minoritare de la noi.

Intr'adevăr, d. Ugron István și a dat acum câteva luni dimisia de la președințe invocând indiferența ungurilor din Ardeal față de problemele politice și lipsa de succese a politice partidului maghiar,

Același domn Ugron după câteva luni își schimbă părerea și primește să fie candidatul o ficios la președințe.

Este însă de combătut de aproape întreaga presă maghiară din Ardeal care susține pe d. Bernády. D. Bernády declară că primește președința, se pune în fruntea cetei sale și pornește la luptă contra oastei domnilor Ugron, Grandpiere, Sándor lózsef, etc.

Cu două zile înaintea adunării de la Brașov însă, dl Bernády, după am vedem, își retrage candidatura la președințe, rămânând ca la marea adunare dl Ugron István fie proclamat președinte.

*

Atiludinea fruntașilor din partidul maghiar ne face să bănuim și mai mult că dânșii lucrează conform instrucțiilor primite din Budapesta. In orice caz, schimbarea de atitudine de acum câteva luni a dlui Ugron, precum și cea de acum a dlui Bernády sunt datorite unor influențe din afară.

Oricum, jocul la care se dedau fruntașii din partidul maghiar este o dovadă de neseriositate și de nestabilitate a politicei acestui partid.

Absența poporului maghiar de la tot ce plănuise și hotărăsc cei din fruntea grupării medievale de la Cluj este deasemenea evidentă.

Politica românească nu trebue să dea mai multă importanță politicel partidului maghiar decât massele unguresti.

Respectăm și ascultăm orice glas al conștiinței și sentimentelor concetățenilor noștrii de altă limbă.

N'au dreptul însă de a pretinde această ascultare și respect cei ce nu vorbesc în numele nimănui.

„Petroșanii" pentru saraci

Dl director general al societății an. rom. „Petroșani", ing. N. Teodorescu, a dăruit societății „Principele Mircea", filiala din Petroșeni, suma de douăsute mii Lei, pentru ajutor copiilor săraci din acel oraș. Comitetul local al soc. „Principele Mircea" a cumpărat haine și ghete pentru 425 de copii, pe cari le va distribui cu ocazia serbărilor de Crăciun. Dlui Teodorescu i s'a remis o călduroasă mulțumire de către doamnele din Petroșeni. în frunte cu dna Ioana Wineklehner, soție de director general.

România sentinela împotriva bolșevismului

— Ce scrie un ziarist englez —

Cunoscutul ziurist englez G. C. Lawrence publică în „Birmingham Diepatch, următoarele însemnări de călătorie:

România, ne spun izvoare cu mare autoritate, a fost veacuri înregi pavăza civilizației. A potolit, dacă nu chiar a oprit, năvălirea turcilor.

Azi, încă odată, dacă acceptăm părerea unanimă a celor ce se pretind că știu, România se prezintă din nou și apărătoare a sud-estului Europei, contra năvălirilor unei alte secte sălbatice. S ă ca o sentinală contra înaintării Bolșevismului.

Prin urmare o privire în ținuturile bolșevicilor, mai înainte de a pleca din România era sine qua non.

Inceputul călătoriei n'a fost tocmai bun. Mai întâi am călcat un câine, apoi o găină și eram cât pe aci să călcăm un viței. Totuși mai în urmă au mers toate bine.

Am urmat câtva timp un drum gloduros, cu semănături ambele părți, prin care am intrat de mai multe ori. Mersul era bun. Pe urmă am ajuns într'o vale aluvială bogată cu trei sale foarte minunate pe malurile ei.

Sate încântătoare

Satete păreau întocmai ca și cum ar fi fost tăiate din carton, lipite cu îngrijire la un loc, viu colorate cu un albastru deschis care rivaliza cu însuși albastrul cerului și apoi așezate tot cu îngrijire printre pomi, cu scopul de a face efect asupra trecătorului.

Faptele nu justifică teoria, dar este o închipuire plăcută că cet puțin în valea aceasta, românii și-au clădit casele în așa fel că până și călătorul cu cel mai puțin simț artistic, să se poată înveseli în drumul său.

Intâlnind o sentinelă, ne-a spus că ne apropiem de graniță, iar clădirea corpului de gardă ne-a dovedit că am și ajuns acolo dar nu se vedea nimic ce ne-ar fi arătat care anume dintre copaci erau ruseți sau românești.

Un teritoriu al păcii

Atunci am pornit pe câmp în căutarea unui loc mai potrivit pentru a privi ținuturile dinprejur. Călăuziți de un soldat de gardă am apucat la dreaptaîpe-o șoseluță care în cele din urmă ne trecu printr'un sat cu numele pitoresc de Woldovlui Waddi. (Vadul lui Vodă.) De aci privirăm în marginea Rusiei și la șerpuitul larg al Nistrului care formează frontiera între Basarabia și Ucrania, între Rusia și România.

Fu o scenă ciudat de pacinică. De n'ar fi fost sentinela cu baioneta la armă de partea cealaltă a râului precum și postul de observație ce abia se distingea printre copacii de dincolo, cineva ar fi spus că întregul ținut se bucură de soarele de la amiaza unei zile calde de Septemvrie.

Gânduri ce s'ar fi dus spre steaguri roșii sau alte lucruri asemeni ar fi părut o necuviință.

In preajma Nistrului

In fața noastră curgea Nistrul șerpuind încolo și încoace printre copaci. Tocmai în acest loc se sucește și răsucește într'un mod cu totul extraordinar.

Uneori este foarte greu de urmat cursul râului. Nimic nu-i seamănă mai mult în Anglia ca „The Links o'Forth" mai sus de Falkirk.

Inapoia noastră se află România peste ale cărei câmpii deluroase am trecut în ultimele două ceasuri. Siăm acum la poalele dealurilor cari mărginesc un amfiteatru natural.

Aci se văd acoperișuri colorate în roșiu sau cărămiziu, ziduri albe sau albastre, acoperite cu stuf și împrăștiate cu o dărnicie bogată. Turlele verzi ale bisericilor arată unde se află centrul salelor.

Peste pământul nisipos de culoare închisă lucrează țărani cu carele lor cu boi. Ici și colea o dungă albă denotă un drum gloduros ca și acela pe care l'am urmat noi.

Câteva tranșee neuzate prinse între sârmă ghimpată ruginită, arată că ce a fost odată poate să fie din nou. Cu asta se complectează tabloul de partea aceasta.

Capitala unui ținut al României

Dincolo se află Rusia, Imperiul de eri, sovietele de azi. Ici și colea e câte un sat. Când și când se vede câte un țăran. Intâmplător câte-o căruță mai dă o mică însuflețire scenei.

Dar e prea departe de-a distinge mult fără binociu. Impresia predominantă este aceea a unei localități pădurоase pe care ai vrea s'o explorezi.

Și astfel lași la spate Rusia, o lume necunoscută care în imprejurările de față nu poate fi cunoscută. Te întorci la Chișinău Capitala unui ținut care mai înainte de război era în Rusia dar acum este în România, capitala unui ținut care așteaptă desvoltare și merită desvoltare, capitala unui ținut care stă ca un tampon între civilizație așa cum e înțeleasă azi și ordinea socială care numai în Rusia cel mult și-a putut găsi o aplicare.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

DIN VALEA JIULUI

— Dela corespondentul nostru particular —

Improprietărirea Funcţionarilor — Schimbarea Calendarului — Şezătorile culturale ale „Astrei"

In Petroşeni şi în Petrila, zisă greşit Lonea, e fierbere mare: ministerul de Industrie şi Comerţ a cedat partea imediat vecină cu colonia din Livezeni, numită „Rătunda", pentru locuri de casă pe seama funcţionarilor publici (de Stat, administraţie şi comunali) români din Petroşeni şi a slujbaşilor dela minele statului din Petrila.

Şi-acum lumea fierbe. De unde abea câţiva inşi s'au interesat de chestia aceasta, dusă la izbândă cu grele stăruinţe, acum toţi se reped ca să primească lot de casă. Nimenea nu-şi controlează îndreptăţirea şi legalitatea poftei sale, ci numai pe a altuia. Bieţii membrii ai comitetului local sunt priviţi cu neîncredere, uneori cu ură, ca şi când ei ar mânca dreptul concetăţenilor lor. De lege nu aminteşte nime, — toţi se gândesc numai la intervenţii şi la exploatarea de legături personale...

Şi cu toate acestea cred că împroprietărirea funcţionarilor dela Petroşeni va fi una dintre operele întâptuite cu dreptate.

*

Schimbarea calendarului în lumea noastră amestecată nu a produs mişcări mari, — dar populaţia rurală i-se împotriveşte şi aici. Lăsarea postului de Crăciun s'a întâmplat după calendarul vechiu în satele din împrejurimea centrelor miniere. Partea tradiţională a sentimentului religios, de altfel puternică şi ea, este însă ataţată şi de elemente streine, doritoare să ne ştie slăbiţi prin desbinare şi neîncredere în conducătorii fireşti ai maselor.

*

Şezătorile culturale ale „Astrei", ajutată acum şi de „Extensiunea universitară", se urmează. După admirabila conferinţă a dlui prof. V. Bărbat am ascultat, în 7 cor., prelegerea dlui dr Gh. Pamfil, ultimul conferenţiar din ciclul acesta, pe care ni-l'a trimis „Extensiunea".

Serbarea aceasta a fost foarte înălţătoare. Public, român şi strein, foarte numeros. A cântat orchestra minelor de Stat din Petrila, — şi am remarcat mulţi participanţi şi din această comună. Danţurile naţionale şi exerciţiile gimnastice ale elevilor de liceu au dat un farmec nou, înviorător serbării.

Instructivă a fost lecţia dlui dr. Gh. Pamfil despre „Muncitorii şi situaţia economică a ţării". Dând câteva exemple din natură, în frunte cu viaţa albinelor, dsa arată cum trebuie să fie munca organismului social: muncă în comun, dar divizată potrivit aptitudinilor fiecărui membru, urmând pilda de solidaritate, asistenţă socială, prevedere şi de suprimare a parasitismului, dată de albine. Munca cu capul său cu braţul e la fel de nobilă, şi muncitorul adevărat, sobru şi luminat, e vrednic de toată cinstea.

Dl Pamfil zugrăveşte apoi bogăţiile ţării, a ătând că noi putem deveni una dintre cele mai fericite ţări ale lumii, cu însuşirile date de Dzeu poporului nostru şi cu tainele pământului românesc. Numai ne trebuie — lumină, cultură. Când le vom avea pe acestea, vom avea tot.

Urale nesfârşite au răsplătit pe conferenţiar pentru plastica şi inimoasa sa îndrumare.

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 13 Dec. „Doctorul fără voie comedie în 3 acte şi „Avarul" comedie în 5 acte de Moliere.

Duminică, 14 Decemvrie pentru prima dată în matineu „Un Erou".

Marţi, 16 Decemvrie va avea loc a opta premieră din această stagiune cu „Candida" piesă în 3 acte de Bernard Shaw. Rolurile principale vor fi susţinute de dnii Ştefan Braborescu, Virgil Vasilescu, d. Psatta, Al. Serban şi dnele Virginia Cronvald şi Lelica Bănuţiu.

Direcţia de scenă o are dl Ştefan Braborescu Montare nouă.

Joi, 18 Dec. „Candida". Se va jnca a doua oară.

In studiu: „Năzdrăvăniile Divorţului" comedie de Bisson şi „Patima Roşie" de Mihail Sorbul.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Concurs. La Librăria şi Papetăria Băncii Învăţătorilor S. A. Cluj se caută un Conducător-librar. Doritorii de a ocupa acest post, îşi vor înainta ofertele lor — prevăzute cu actele de serviciu de până acum, formulându-şi şi pretenţiunile de salariu — până la 31 Decemvrie 1924 la Banca Învăţătorilor S. A. Cluj. D 422

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: —

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbăt, 13 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Puiul Tatii
Tragedia unui copil în 5 acte, după scrierea lui George W. Rech. In rolul principal faimasul copil: *Jackie Coogan.*

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Koeningsmark
Seria I.
Dramă monumentală. In rolul principal: *Hongette Duflos şi Suctishlaw Petrovitch.*

CINEMA APOLLO
Carnavalul Sângeros
Dramă criminală senzaţională din viaţa unui spărgător în 6 acte. In rolul principal: *Hip-Hop*

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne şi domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne şi domni
Batiste

Reducere de 10%

Magazinul Dénes
Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 591

Nu vă lăsaţi seduşi de publicaţiuni armonioase!
Convingeţi-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619
Dréher-Haggenmacher
Dacia şi **Bravaria**
extra de iarnă — malţ dublu

De Crăciun o sticlă de liqueur
„Sirocco" 619
BOGSZA
Cocktail de chocolată
cadoul cel mai practic!!

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)
singura depozitară de pălării e în magazia
Regele Pălăriilor
Cluj, Piata Unirii 24.
Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal
In toate calităţile asortiment uriaş
Adevărate donaţiuni de Crăciun,
Plaiduri englezeşti veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Preţuri extraordinar de eftine,
Cămăşi albe confecţionate de noi insuşi

IN CURÂND APARE
CALENDARUL FAMILIAR
1925
Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.
Preţul unui calendar este
Lei 15 Lei
Librăriile primesc 25% rabat.
Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ **„ASTRA"** PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

Probleme edilitare clujene

Refacerea şi ridicarea Clujului — Principalele probleme ale oraşului nostru Curăţenia publică la Cluj — Actiunea primăriei — Indatoririle publicului — Amenzile — Amplificarea apaductului — Oraşul nu dispune de banii necesari acestor lucrări

Sunt nenumărate nevoile unui oraş, îndeosebi ale unui oraş care într'un timp atât de scurt a luat un avânt atât de puternic ca bunăoară Clujul de după războiu, Desvoltarea considerabilă a oraşului nostru în ultimul timp ne-o ilustrează în mod evident dublarea populaţiei şi progresele pe teren industrial. Dar pentru a putea aprecia situaţia de fapt a oraşelor dela noi mai trebue să se ţină seamă de împrejurarea, că răsboiul a lăsat goluri imense în aproape toate oraşele, prin paralizarea oricărei activităţi edilitare. Până acum, din cauza multelor greutăţi, n'au putut fi umplute nici măcar aceste goluri. Dar opera aceasta nu mai poate întârzia.

Conducătorii oraşelor au deci de rezolvit două probleme:

1. Refacerea pierderilor provocate de răsboiu.

2. Ridicarea oraşelor în conformitate cu desvoltarea lor dela unire încoace.

Pentru a-şi putea îndeplini aceste îndatoriri conducătorii oraşelor au nevoie de multă pricepere şi stăruinţă, căci în actuala situaţie financiară greutăţile sunt aproape de neînlăturat.

Totuşi n'avem nici un motiv să ne îndoim de succesul edililor din Cluj, mai ales că suntem convinşi, că vor avea cel mai larg concurs din partea guvernului. Rolul Clujului este astăzi cu mult mai important, încât problemele lui să fie considerate numai ca ale unui simplu oraş de provincie.

Problemele principale ale Clujului zilelor noastre sunt amplificarea uzinei electrice şi constr. liniilor de tramvaie electrice; mărirea instalaţiilor apaductului; însfârşit repararea pavajului şi curăţenia publică. Se mai adaugă, firește, şi acţiunea de romanizare a oraşului îndeosebi sub raportul economic.

Nu ne ocupăm de astădată de aceasta din urmă şi nici de amplificarea uzinei electrice, ci stăruim asupra celorlalte probleme.

Amplificarea apaductului

Eşuarea tratativelor în vederea obţinerii unui împrumut dela Banca Naţională pe seama oraşului Cluj

Aceasta este fără doar şi poate cea mai arzătoare problemă a Clujului. Din dezbaterile nenumărate ce-au avut loc în jurul ei dela unire încoace în fiecare an de repetate ori, precum şi din şirul nesfârşit al mizeriilor îndurate de populaţie, lăsată în bună parte fără apă şi expusă pericolului epidemiilor — reiese absoluta necesitate a amplificării.

Actualele instalaţii nu corespund nevoilor populaţiei dublate, faţă de populaţie pentru care apaductul a fost construit.

Totuşi din cauza dificultăţilor financiare până astăzi amplificarea n'a intrat nici măcar în stadiul pregătirilor în vederea lucrărilor.

In cursul toamnei trecute era vorba că oraşul va obţine un împrumut de 18 milioane dela Banca Naţională, urmând ca restul până la 28 milioane, la cât se cifrează lucrările de amplificare a apaductului, să fie acoperit din alte resurse. Se spunea atunci că s'au primit asigurări plausibile că împrumutul nu va fi refuzat. Suntem însă informaţi că tratativele cu Banca Naţională au eşuat definitiv. Cauza ar fi că au mai cerut şi alte oraşe împrumuturi de această natură şi nepulându-le acorda la toate, Banca Naţională a refuzat deodată cu celelalte şi cererea oraşului nostru.

Dacă primăria nu va afla în scurtă vreme vre-o modalitate de rezolvire a laturei financiare a problemei, amplificarea nu va putea fi începută decât în cursul anului 1926, ceea ce înseamnă însă încă un an de nesfârşite mizerii pentru întreaga populaţie a Clujului.

Toate încercările de a meliorare a crizei de apă, până la amplificare, s'au dovedit insuficiente. Exploatarea raţională propusă de inginerul Makşai aduce o reală îmbunătăţire, dar nu măreşte în măsura cerută capacitatea de producţie a apaductului.

In niciun alt oraş din Ardeal populaţia nu îndură atâtea mizerii de pe urma lipsei de apă.

După masă dela ora 1—6 apaductul este închis; deasemeni începând cu ora 10 seara până dimineaţa la 5. Un incendiu isbucnit în aceste intervale de timp ia proporţii considerabile din cauza lipsei de apă.

Afară de aceea, după părerea experţilor, pe lângă actuala exploatare intensivă, apaductul a menință cu infecţii.

Pe deasupra, în cartiere dela periferii, precum chiar şi în centrul oraşului, la etajul al doilea, apaductul nu mai deserveşte publicul. Deşildă n'avem apă în localurile redacţiei şi administraţiei ziarului nostru decât la zile mari, iar pentru aprovizionarea cu apă a abatorului comunal au fost instalate pompe speciale.

Situaţia este intolerabilă. Nădăjduim că factorii hotărâtori în materie financiară vor acorda metropolei Ardealului ajutorul de mai sus, de care are absolută nevoe.

Curăţenia publică la Cluj

Se impun măsuri grabnice şi energice. Proiectele primăriei. Infiinţarea unei secţii speciale a curăţeniei publice. Indatoririle publicului

Declaraţiile dlui Octavian Utalea
primarul oraşului

Fără îndoială că oraşul nostru nu este ultimul din ţară sub raportul curăţeniei publice. Dar aceasta încă nu înseamnă că n'ar fi nimic de făcut în această direcţie. Rapoartele oficiului sanitar, cetite în şedinţele comisiunii administrative orăşeneşti, ne-au desvelit pericolul situaţiei de astăzi a curăţeniei publice la Cluj. De altă parte vedem cu toţii necesitatea unei intensificări şi sistematizări a lucrărilor de curăţenie publică în oraşul nostru.

Indemnat de toate acestea consiliul orăşenesc a luat în deosebite rânduri în dezbatere problema ce ne preocupă. Rezultatul a fost că s'au adus treptat îmbunătăţiri. Aşa bunăoară a fost mărit numărul stropitoarelor în cursul verii trecute, iar mai nou au fost cumpărate câteva camioane pentru cărarea gunoiului şi zăpezii de pe străzi. Toate aceste măsuri s'au dovedit însă insuficiente. Primăria porneşte deci o nouă acţiune, despre care d. primar ne spune următoarele:

— Consiliul orăşenesc face acum ultima încercare de-a asigura curăţenia publică prin regia proprie a primăriei. In acest scop va fi înfiinţată o secţiune specială la primărie, pusă sub conducerea probabil a unui inginer. Dacă nici această soluţiune nu va duce la rezultatul dorit, curăţenia publică va fi concesionată unei întreprinderi particulare. Secţiunea amintită va da desigur o mai bună îndrumare a lucrărilor de curăţire a străzilor. S'au luat chiar şi până acum măsuri de îndreptare. Aşa de pildă, acum trei camioane cară zilnic gunoiul şi zăpada de pe străzi.

Dar oricât de agile ar fi organele primăriei, mai e totuşi nevoe şi de concursul publicului, concurs impus acestuia prin dispoziţiunile în vigoare.

Ele însă nu sunt respectate astăzi. Şi primăria se vede nevoită a recurge la penalităţile cuprinse în statutul orăşenesc.

După acesta fiecare proprietar de casă are îndatorirea de-a ţine curat trotuarul din dreptul casei sale. Curăţenia are să o facă în fiecare dimineaţă înainte de ora 7 şi de câteori nevoia o cere şi în cursul zilei. Unii se conformează, alţii nu, mai ales la periferii.

Incepând cu ziua de azi organele poliţieneşti vor exercita un control sever în această privinţă. Am invitat la primărie pe dl prefect al poliţiei pentru a ne înţelege asupra acestui lucru. Procedeul este simplu de tot: Sergenţii de stradă conscrisu pe contravenienţi, cari vor fi apoi amendaţi. Procedura arătată n'are nici decum un caracter vexator, ci e în interesul public. Scopul primăriei nu este creiarea unei noui resurse de venit pe seama oraşului, — căci totalizate amenzile se pot urca la suma mari, — ci de-a reda oraşului curăţenia publică pe care a avut-o în vreme de pace.

Acestea sunt declaraţiile dlui primar al oraşului şi nădăjduim că publicul se va conforma dispoziţiunilor arătate, dacă nu pentru alt motiv, cel puţin de teama amenzilor. Pentru energia, cu care consiliul orăşenesc înţelege să se pună la lucru, nu-l putem decât felicita, firește având speranţa că proiectele de acum vor fi deplin relizate.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna Nr. 11630/924

Concurs

Publicăm concurs pentru furnizarea alor 15000 buc. ţinte de câni necesare pentru anul 1925.

Condiţiunile se pot vedea în biroul Dlui primmedic veterinar.

Cluj, la 9 Decemvrie 1924.

D 423 Subprefect: **Simon**

Concurs

Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Cluj, (Calea Regele Ferdinand Nr. 97-99), publică concurs pe ziua de 31 Decemvrie 1924 pentru complectarea postului vacant de farmacist-retaxator, asimilat şef de serviciu cl. I. a., retribuit deocamdată cu 4050 Lei lunar.

Postulanţii vor prezenta certificatele prevăzute în art. 7. din reg. pentru punerea în aplicare a legei funcţionarilor publici.

Director Regional: Şeful Serviciului:
(ss.) **Nicolae Russu** D 424 (ss) **Aurel Lazar**

In magazia „RECORD" te poţi îmbrăca elegant cu bani puţini!

Fulare de mătasă!

„RECORDUL" dă marfă bună p. bani puţini!

Cu ocaziunea crăciunului şi anului nou, cele mai bune cumpărături le puteţi face la magazia

„RECORD"

Asortiment imens de pălării, albituri şi cravate până la execuţia cea mai fină şi eftină!

„RECORD"

depozit de speciatităţi în pălării şi modă bărbătească,

Cluj, Piaţa Unirii No. 17.

Preţuri eftine! — Calitate bună!
Mănuşi de piele!

„RECORDUL" este eftin!

Camaşile! Sepci!

„RECORDUL" este bun!

Saloanele Hotelului New-York 26 Dec. 1924
(A doua zi de Crăciun) va avea loc

Marele Bal al Presei

mascat, costumat si necostumat
organizat de
„Sind. Presei Rom. din Ardeal si Banat"

Surprizele nu se anunță fiind rezervat pentru seara balului, care, gratie măsurilor excepționale de organizate in anul acesta, va fi de o strălucire deosebită

Intreg localul New-York va fi decorat cu cel mai fin gust artistic

In vederea unei stricte selectiuni a asistenței Sindicatul a hotărît ca bilete de intrare la

Marele Bal al Presei

să nu fie valabile de cât însoțite de invitațiuni. — Pentru înlesnirea publicului, comitetul organizator va pune la dispoziție un mare număr de costume și măști.

Orice alte lămuriri se pot cere biuroului sindicatului (Piața Unirii No. 29 palatul Banffy) sau la ziarele „Infrățirea" și „Patria'

Preturile: 80 lei pentru o persoana si 180 lei pentru o familie de trei persoane.
Inceputul la orele 9 seara

In preajma unor noui urcări
a prețurilor făinei și pâinei la Cluj

Inregistrând urcarea prețurilor la făina de grâu și pâine, arătam la sfârșitul lunii trecute cauzele care au provocat această urcare. Pusă în fața faptelor dovedite de morari, primăria s'a văzut nevoită să aprobe pentru luna curentă majorarea de 1 leu și 50 bani la chilogramul de făină, după cum ceruseră morarii și comercianții de făină, cu excepția făinei negre care este maximată la 7 lei prin ordonanță ministerială. Majorarea arătată, făcută la aceste articole de prima necesitate, a fost considerabilă. Un leu și 50 de bani la chilogramului de făină înseamnă într'adevăr o mărire bine simțită a scumpetei, mai ales că are repercusiuni asupra întregei pieți.

Pare deci inexplicabilă noua cerere de majorare formulată de morari și negustorii de făină, cari au declarat conducătorilor primăriei, de 15 Decemvrie aprovizionarea cu făină a orașului pe prețurile maximale fixate de primărie cerând ca aceste prețuri să fie urcate, pentru a fi cel puțin egale cu acelea din Timișoara.

Făina mai ieftină la Cluj ca la Timișoara

In sprijinul cererii lor aduc împrejurarea că Timișoara este un puternic centru al comerțului de cereale și făină, de unde se aprovizionează în bună parte și orașul nostru. Prin urmare, conclud ei, ar fi deplin justificată o fixare a prețurilor la Cluj, cuprinzând o majorare față de Timișoara. Totuși înțeleg să ceară numai o egalare cu Timișoara.

Iată în cele ce urmează prețurile făinei în comerțul en gros la Timișoara și Cluj:

Făina de lux 17·50 lei chilogramul la Timișoara și 15 la Cluj. Făina de fiert 16 acolb și 14 la noi. Făină pentru pâine de cl. I. 13·50 și 13, iar cea pentru pâine neagră 7 lei în ambele orașe.

In comerțul en detail diferințele sunt tot atât de însemnate:

Făina de lux 19 la Timișoara și 16·65 la Cluj. Făina de fiert 17·50 și 15·75, cea de pâine cl. I. 15 și 14·75, iar făina pentru pâinea neagră 8 lei la Timișoara și 7 la Cluj. Aici mai există o deosebire, întrucât la Timișoara pentru ambalaj primăria a acordat 50 bani, iar la Cluj 25.

Scumpirea grâului

Nu știm, care va fi hotărârea primăriei locale. Dar morarii și comercianții de făină sunt hotărâți să nu renunțe la cererea lor, spunând că împrejurările schimbate le au luat posibilitatea de-a mai vinde pe prețurile propuse de ei la sfârșitul lunei Noemvrie. Atunci vagonul de grâu se cumpăra pe prețul e 95 mii lei loco gara de predare, iar astăzi prețurile se urcă la 115 mii vagonul.

Problema fiind de-o mare importanță vom reveni în numărul nostru de mâine.

Interviewul ziarului „Brassói Lapok"
cu dl ministru Angelescu

Deființarea inspectoratului școlar din Brașov — Statul român nu vrea nici de cum să stânjenească desvoltarea culturală a minoritarilor

Dl ministru al instrucțiunei publice întrebat fiind de un redactor al ziarului „Brassoi Lapok" asupra chestiunei școlilor minoritare din Ardeal, a declarat următoarele:

Înțeleg că ungurii din Ardeal se interesează și sunt neliniștiți de soartea instituțiilor din Ardeal. Știu ce însemnează pentru un neam cultura.

Trebue să ți spun că presa magheară înfățișează situația într'un fel cu totul exagerat.

Eu și celelalte organe ale ministerului de instrucțiune publică avem intențiunea de a da soluții cât mai democratice în chestiunea minoritară. Sistemele noastre școlare stau de asupra oricărei politice de partid.

Este adevărat că noi nu uităm nici pentru un singur moment interesele statului român de alta parte însă nu voim să stângenim nici de cum desvoltarea culturală a minoritarilor.

In ceiace privește școlile închise despre care vorbiți, exagerați deasemenea. Eu am încredințat pe d. inspector general al instrucțiunei publice d. dr. Alex. Pteancu, pe care și dv. îl cunoașteți ca funcționar superior obiectiv, să cerceteze chestiunea.

Vă voi informa și pe dv. care va fi resultătul cercetărilor.

In continuare dl ministru Anghelescu a lămurit pe gazetarul ungur asupra normelor de închidere a școlilor ungurești când ele nu se vor supune legilor și ordonanțelor existente.

Dreptul de a închide o școală nu-l are decât ministrul.

*

In altă ordine de idei dl ministru Anghelescu a declarat că va desființa inspectoratul dela Brașov, iar regiunea Brașovului va aparține inspectoratului din Sibiu.

* **Expoziția** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky și Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

Ultime informații

— **Ministerul de finanțe a hotărât ca, începând de azi să fie prohibite la export: coroanele austriace și ungare, rentemark, rotenmark, rublele-aur și zlotii polonezi. Se va permite eșirea din țară autorizație a câte 100 rentenmark, rontenmark și zlotii polonezi!**

— **Scolile, cu excepția acelora cari au internat, vor lua vacanță în vederea sărbătorilor de Crăciun, în ziua de 23 Decemvre crt.**

— **D. Simeon Mândrescu, ministru nostru în Albania, a donat casa sa din Aleea Blank societății culturale „Graiul Românesc" cu obligațiunea de a lua ființă în ea un institut albano-macedo-român.**

— **A apărut: „Calendarul Asociațiunii" pe anul 1925, întocmit de dl Horia Petra Petrescu, secretarul literar al Asociațiunii. E un calendar foarte bine redactat atât în ce privește partea curat calendaristică, cât și cea literară. Prețul 12 lei. Se poate comanda la toate librăriile.**

— **„Povesti din țara Cehului", de Bojena Niemțova, traduse în românește de cunoscutul prieten al Românilor Abatele Metodiu Zavoral. Un volumaș de 64 pagini, apărut în Biblioteca populară a „Astrei". Prețul 4 lei.**

— **Duminecă în 14 Decemvrie la biserica Minoriților va cânta corul școalei normale de fete sub conducerea diui profesor A. Bena. Sf. liturghie va începe la orele 8 și jumătate.**

— **Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardea și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, pala-Banffy**

— **Din cauza febrei aftoase exportul de vite din Transilvania s'a redus în mod considerabil. După ratificarea convențiunii veterinare încheiate cu Cehoslovacia, exportul va fi iarăși mărit, întrucât se admit la export vite din comune necontagiate, împrejmuite de comune tot necontagiate. Astăzi este în vigoare acelaș sistem, numai cât se referă la plase. Dar în întreg Ardealul abia avem câteva asemenea plase.**

— **In urma reducerii exportului la porci se dă ca sigur că va urma o scădere a prețului cărnii de porc.**

— **In numărul nostru de alaltăieri anunțam că se prevede un câștig anual de 150.000 lei pe urma cinematografului comunal care va fi înființat în sala Reduta. Rectificăm această informație, întrucât câștigul probabil va fi de 150.000 lunar.**

— **Comisiunea de control al chioscurilor și gheretelor din Cluj și-a întocmit ieri raportul său, care a fost înaintat primăriei. Pe teritoriul orașului sunt în total 16 chioscuri și 213 gherete. Aproape toate gheretele au fost construite fără autorizația consiliului orășenesc, ci numai cu avizul oficiului vamal. Chioscarii au toți au orizații, dar există mari diferințe în privința taxelor. In general s'au constatat numeroase nereguli, multe chioscuri și gherete fiind folosite de alții decât de titularii brevetelor. Deasemeni brevetele nu stabilesc locurile chioscurilor și gheretelor așa că mulți titulari le-au construit în mai multele. Afară de aceea, nu sunt respectate condițiunile technice.**

— **Incurând apare „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.***

*

* **Expoziție de pictură.** D-na Elena E. Chifia pictoră, va deschide expoziția lucrărilor sale de pictură Duminecă în 14 crt, ora 3 p. m. în sala Cercului de Studii a Partidului național-liberal (Piața Unirii Nr. 29, deasupra cofetăriei Layda) Expoziția va rămânea deschisă până la 31 Decemvrie, zilnic dela 10—1 a. m. și 3—7 p. m.

* Consulatul Republicei Cehoslovace aduce la cunoștința publică, că „conform comunicării Oficiului Bancar al Ministerului de Finanțe din Praga, se termină la 31 Decemvrie terminul, care s'a hotărît pentru schimbul bancnotelor de 5 Kc. emisiunea I. (roșie) cu data din 15 Aprilie 1919. Schimbul se poate face până la 31 Decemvrie 1924 la centrala Oficiului Bancar a Ministerului de Finanțe din Praga și la toate filialele numitului Oficiu Bancar. După expirarea termenului de mai sus menționatele bancnote nu se vor mai putea schimba.

— **A doua zi de Crăciun se va da în saloanele Hotelului New-York marele bal al presei, organizat de Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Va fi cea mai frumoasă, mai amuzantă și pitorească petrecere, în care veselia se va amestecă cu arta, pentru a constitui o seară neuitată.**

— **Societatea de binefacere „Caritatea" amână concertul în stil Biedermayer ce era să fie Sâmbătă în 13 l. c. în sala Teatrului Național, — pe ziua de 3 Ianuarie 1925. Biletele plasate sunt valabile Olivia V. Deleu, prezidentă.**

— **Licențiații Academiei de Inalte Studii Comerciale din Cluj sunt invitați a lua parte la Adunarea Generală a Asoțiației Licențiaților din Cluj, care se va ține Duminecă, 14 Decembrie 1924, ora 11 a. m. în localul Academiei de Inalte Studii Comerciale din Cluj.**

— **Ocazie rară. La școala de Arte și Meserii din Cehul Silvaniei se găsește de vânzare o instalație pentru lumină cu gaz „Benoid". Se primesc și oferte pentru schimb cu dinamo „Electro Motoare sau ori ce alte mașini ce ar folosi acestei școli. Ori ce informații se dau de către direcțiunea școalei.**

— **Societatea Științelor Medicale din Cluj ține ședința ordinară Sâmbătă 14 Decembrie la ora 5 pm. fix în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordinea de zi: 1. Prof. dr. Hațieganu: Artrită sifilitică (2 cazuri). 2. dr. Iancu: Materiile grase din laptele de mamă și eritrodermia descuamativă. 3. Prof. dr. Iacobovici: a) Transversectomie pentru dorsalizarea vertebrei VII° cervicală, b) Frenicotomie și rezecția coastei I. pentru tuberculoză pulmonară, c) Cercetări clinice și experimentale asupra roluției antiseptice a prof. Pamfil. 4. Dr. Kernbach: Menstruația ca factor determinant al sinuciderei. 5. Prof. dr. Mine: Prezentări de bolnavi. 6. Prof. dr. Urechie: Prezentări de bolnavi. 7. Dna dr. Mitrea: Un caz de chorio epiteliom malign. 8. Prof. dr. Predescu-Rion: Un caz de gangrenă a mucoasei bucale, după infecții cu bismut. 9. Dr. Colbazi: Contribuție la tratamentul abortiv al sifilisului.**

— **Concertul organizat de Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat pe ziua de Duminecă 7, la ora 10.30 dimineața, se amână pentru Dumineca viitoare, din cauze neprevăzute. Biletele cumpărate rămân valabile.**

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

ei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandați de urgență!

Institut de Arte grafice „INFRATIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Nº 147

Anul V. Nr. 1248 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Duminecă 14 Decemvrie 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETA...

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.

SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

Director: D. TOMESCU.

Telefon. REDACȚIA No.

ABONAMENTE:
1 AN. ...
6 LUNI ... 24
PE 1 LUNĂ ... 8
1 AN pentru autorități și pentru preoți și învățători ...

Pentru Cultura Poporului Român Sibiu

Alegerea de la Dej în Cameră

Chestiunea alegerei dela Dej, în care un individ deseori certat cu justiția, cum este dr Aurel Dobrescu a cerut voturile în numele moralului partid național, și în care agenții acestui partid s'au dedat la cele mai cutezătoare violențe și ilegalități, a fost adusă în discuția Camerei.

Atitudinea luată de parlamentarii partidului național constitue o monstruoasă și în același timp ridicolă inconsecvență.

Pe de o parte acești parlamentari au acuzat în cercetarea modului cum a decurs alegerea dela Dej, guvernul de toate ilegalitățile și presiunile, de furt de urne și de dosare, iar pe de altă parte dl Grigoraș Filipescu, un fuzionat al partidului național, care a luat partea cea mai activă în această alegere, a declarat singur, în ședința publică a Camerei, că a pălmuit pe președintele secției de votare — un preot bătrân de 70 ani — apoi că a spart u na și distrus dosarele alegerei.

De sigur, este o complectă aniniliare a sentimentului de legalitate și moralitate, ca cineva — în speță un deputat, care participă la făurirea legilor — să se laude, și încă cu atâta îngâmfare, cu asemenea isprăvi degradatoare, vrednice de un sălbatic sau de vre-un derbedeu scandalagiu de mahala.

Dar peste lătura de moralitate și decență personală, declarațiile făcute de dl Grigoreaș Filipescu constituesc un prețios document, nu numai asupra modului cum a decurs alegerea dela Dej, ci asupra unei ciudate mentalități adoptată de partidul național, pe care dl general Traian Moșoiu, cu sinceritatea sa ostășească și cu verbul său neaoș românesc a caracterizat-o cu popu lara expresie: „dă și țipă".

In toate alegerile candidații partidului național au dat — pentru ca apoi se țipe ani de zile, și când li se prezinta și când nu li se prezenta prilejul.

Și țipătul lor a devenit o monotonică și banală litanie, arie de flașnetă hodorogită, în care lipsesc nu numai câte-va clape, dar mai cu seamă câte-va note de elementar bun simț.

Furtul de urne?

Dar iată unul care îl mărturisește în plină ședință publică a Parlamentului și acela este membru marcant al partidului național — și când se face aceasta scandaloasă mărturisire, blajinul, legalul, constituționalul domn Iuliu Maniu aplaudă și totuși acei cari de ani de zile acuză guvernul de furt de urne aplaudă până la epilepsie.

Alegerea de la Dej constitue o mare rușine pentru partidul național, atât prin caracterul de patentă imoralitate publică a candidatului său, dr. Aurel Dobrescu cât și prin banditeștile procedee electorale la care s'a dedat.

Nu este permis unui partid politic cu asperații de guvernământ să-și găsească exponentul într'un om certat cu toate legile, și cu cele de pură morală, și cu cele codificate.

Nu este permis unui partid politic cu pretenții de guvernământ se practice ilegalitatea, și încă ilegalitatea cea mai violentă, cea mai grosolană și cinică.

...Dar, revolta ce o stârnește partidul național este temperată de notă comică ce se desprinde din lamentările care îi însoțesc violențele.

Aspecte din Ardeal

„Țară ghe tâlhari"

— Observațiile unui ardelean —

Un local foarte populat dintr'un târg strein de provincie. La o masă dela fereastra, ce dă în strada principală, câți-va nădrăgari cu surtuce croite după gustul negustorului de haine angrosist, vociferează într'o limbă, al cărei material lexic pare a fi românesc, al cărei accent însă, e modelat după al birjarilor unguri, cu cel mai asiatic caracter.

In mijlocul lor un individ grăscean, cu șapcă de cicoș depe pusta ungurească, blastămă și înjură de se cutremă geamurile. Are o voce de bariton dogit de efectul alcoolului:

„Asta-i țară ghe tâlhari. Țară de hoți. Și în Africa îi mai bine!"...

Și epitetele la adresa acestui pământ, care ne ocrotește și hrănește, curg în valuri tumultuoase, spre satisfacția patizanilor cari îl aprobă și-i țin hangul.

Elegantul vorbitor este preotul Bilț, membru al Senatului român din București ales cu programul și mai ales cu propaganda patriotică a partidului ce'și zice **național român.**

A trebuit ca acest neam românesc să sufere o mie de ani toate împilările, și toate loviturile. Să-și vadă pe cei aleși ai lui arși pe rug, sau striviți pe roată, sau atârnați în spânzurători. A trebuit să stângă cu numele Ardealului pe buzele fripte de sete atâți sfinți mucenici, pentru-ca să i vedem dominând peste pământul său liber, pe liberul popor românesc.

Și a trebuit să răsară generația de visători, care să dea votul universal, pentru-ca din gunoiul mahalalelor ungurești să răsară patrioți de teapa Bițului dela Solnoc-Dobâca, netrebnici cari în era ungurească, prin valoarea lor personală, n'ar fi putut ajunge nici aprozi la o primărie, necum făuritori de legi într'o țară nouă, respectată de străini, și iubită de cei ce au visat-o așa cum vrednicia celor buni a înfăptuit-o.

Mișei de aceștia de altfel în tâlnim la tot pasul, cu deosebire în Ardeal, unde duhul școalei ungurești mai dăinuește în sufiete și năzuința de a lua locul leneșilor grofi cu confortul de altă dată mai ispitește pe toți nătărăii cari, la un pahar de vin, cu ușile închise, au avut „curajul" să întaneze pe vremuri un „Deșcheaptăche Românye!"... Firește și aceasta numai o jumătate de strofă. căci a doua jumătate era amețită de ceardașul cu sărituri, cal lăsat fără frâu în mijlocul pustei.

Fără a și da seama că zilele de azi pretind o muncă îndoită decât în trecut, căci acum ni se cere muncă grea de construcție a țărei noastre, și de distrugere — dacă a fost — a unei țări străine, de câte-ori au un necaz de ordin personal caricaturile acestea de oameni își varsă paraponu pe țară.

Țara e de vină că tâmtoiul nu are cu ce și plăti luxul pe care l-a văzut la stăpânii de eri și l-ar practică acum el. Țara e de vină că din întunerecul în care el s'a sbătut nu-l pune să'i conducă destinele. Țara e de vină la toate certurile intime. Chiar când glaja de vin ars e prea mică, tot țara e de vină.

„Țară ghe tâlhari!"...

Da. E vinovată această țară. Și vina ei ușor se va ierta. Și-a aruncat în iadul morței floarea tineretului, și-a văzut altarele pângărite, bogățiile duse de dușmanii lacomi. De ce? Ca să scoată din genunea întunereculuí pe acești Bilți, pe aceste infame cârtițe, pe cari le dor ochi de lumina soarelui libertății, pe cari le înăbușă aerul curat al neatârnărei și cari simt că li s'a pre subțiat pielea de când gârbaciul nemeșului și patul de pușcă al jandarmului ungur n'au mai mângâiat-o.

Ci noi aceștia cari am văzut răstignirea acestei țări ca și învierea ei, de dragul de a-și vedea toți copiii la un loc învăluind în dispreț pe acești inconștienți privim cu dragoste și încredere spre viitorul ei, convinși fiind că, după jertfa cea mare, mare trebue să-i fie răsplata.

I. U. SORICU

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Inființarea Patriarchatului Ortodox-Român

Declarațiile dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, solicitat de presa din Capitală, a binevoit a face o serie de declarații prin care chestiunea înființărei unui patriarchat ortodox-român este pusă în adevărata ei lumină.

Publicăm în mai jos prețioasele declarații ale dlui Al. Lapedatu.

Necesitatea înființării patriarhatului român

— Cât de firească e necesitatea ridicării scaunului arhiepiscopal și metropolitan al Ungro-Vlahiei, în calitatea sa de Primațial al României, la rangul de patriarhat al Bisericii ortodoxe române, acum, după realizarea unității noastre naționale, reese și din faptul că ea s'a impus, în acelaș timp și în mod independent, tuturor celor ce se preocupă de problemele actuale ale Statului român și Bisericii sale.

S'a impus I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei, Seniorul Episcopatului român, ca și dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, — s'a impus dlui N. Iorga, ca și dlui C. Argetoianu, care, încă de acum câteva luni, mi-a vorbit de această chestiune ca de o necesitate de ordin național, și s'a impus, de sigur și altor asemenea personalități ale vieții noastre publice și eclesiastice.

Rațiunile înființării lui

Crearea Patriarhatului român e reclamată de situațiunea actuală de superioritate numerică și morală a Bisericii ortodoxe române față de celelalte Biserici ortodoxe străine, — de rolul, mai însemnat uneori decât al tuturor Patriarhatelor împreună, pe care Biserica noastră l'a avut în trecut, timp de secole, ca apărătoare și protectoare a Creștinilor din Orient și de prestigiul politic de care se bucură Statul român în rândul celorlalte State ortodoxe, prestigiu ce trebue să și-l păstreze și prin poziția Bisericii sale.

In adevăr, am rămas azi, după desagregarea forței împărăției rusești și desorganizarea Bisericii de acolo, cel mai mare Stat ortodox, cu o populațiune drept credincioasă mai numeroasă de cât în oricare altul și cu o Biserică care și-a restabilit unitatea sa sinodală încă din primul an al înfăptuirei României noui și e pe cale de a realiza, acum și unitatea organizării sale administrative.

Biserica ortodoxă română a fost, apoi, se știe, chiar și după instituirea Patriarhatului rusesc și creșterea puterii pravoslavnice moscovite, apărătoarea și protectoarea creștinilor din Orient de sub dominațiunea păgână. Și aceasta nu numai în cele materiale și culturale. Nici una din Bisericile artodoxe nu se poate prevala de un atare rol, care să o pună — și sub acest raport — în situațiunea de superioritate față de celelalte.

In sfârșit, prestigiul politic de case se bucură Statul român în rândul celorlalte State ortodoxe reclamă cu necesitate ca Biserica sa națională să nu rămână, în relațiile cu Bisericile acestora și acțiunile comune cu ele, în situație de inferioritate, numai prin faptul că, în ordinea sa ierarhică, nu are încă un Patriarhat național ca și acelea.

Aceste sunt rațiunile — negreșit mai mult decât suficiente — pentru crearea Patriarhiei ortodoxe române. La ele se mai poate adăogi încă una. Și anume. Dacă Biserica româno-catolică din țară se va constitui, cum e firesc, într'o singură provincie metropolitană cu sediul în Capitală, nu e cu putință ca Biserica oficială a Statului român, cea ortodoxă, să rămână în situație ierarhică de egalitate. Și aceasta nu din motive de amor propriu, ci din anumite rațiuni de Stat.

Patriarhatul

— Poate biserica ortodoxă și statul român să institue însăși un Patriarhat?

— Negreșit că da. Biserica noastră e autocefală, iar Statul suveran. Biserica și Statul își pot da așa dar organizația ce cred că convine mai bine necesităților și intereselor lor. Pentru chestiunea de față, cu atât mai vârtos, cu cât, prin instituirea unui Patriarhat român, nu se schimbă absolut nimic în constituția organică actuală a Bisericii noastre și nu se aduce nici o atingere de nici un fel, raporturilor sale cu Biserica ecumenică a Răsăritului, singura cu care Biserica română ortodoxă se găsește în legătură, ce privește unitatea dogmelor.

Procedura

— Cum se va proceda?

— Cum am mai spus, inițiativa e la Sf. Sinod, singurul organ cu cădere a propune instituirea Patriarhatului român. Propunerea s'a și formulat de I. P. S. Mitropolit al Moldovei ca membru senior al Episcopatului nostru. Ea e subscrisă de toți ceilalți erarhi și va fi acceptată, în mod solemn, de Sf. Sinod, care va redacta, în urmă, actul acestui moment istoric, desvoltând considerațiile ce l'au determinat să ridice scaunul arhiepiscopal și metropolitan al Ungro-Vlahiei la rangul de Patriarhat.

Actul acesta se va comunica, după cum e obicelul, celor patru patriari ecumenici, de origină apostolică (Constantinopol, Ierusalim, Antiohia și Alexandria) și,

(*Urmare pe pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. I.)

de sigur, pentru condescendenţă, patriarhilor de creaţiune naţională a celorlalte biserici ortodoxe.

Guvernul va veni apoi să consacre, prin lege, fiinţa Patriarhatului ortodox român.

Ce priveşte modalitatea, părerile sunt împărţite.

Unii socot că aceasta să se facă în legătură cu legea de unificare a bisericii, întrucât, atunci, zic dânşii, această biserică îşi capătă unitatea sa desăvârşită şi patriarhatul trebue să se prezinte ca un atribut al acestei unităţi.

Alţii sunt de părere că, fiind vorba de un act cu caracter naţional, de epocală însemnătate istorică, instituirea patriarhatului nostru trebue să se facă prin lege specială. Eu împărtăşesc acest punct de vedere, pentru că socotesc că unitatea bisericii ortodoxe române s'a restabilit în 1919 când tuspatru părţi ale sale s'au întrunit în Sf. Sinod.

— Când se va institutui Patriarhatul?

— Cât mai curând. Poate chiar după sărbători. In tot cazul, consiliul ecumenic dela Ierusalim, din Mai viitor, la care biserica ortodoxă română va participa, trebue să ne găsească cu patriarhatul instituit.

Chestiunea tablourilor lui Luchian

Lămuririle date în Parlament de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor

Unele ziare au întreprins în ultimul timp o campanie, pe cât de pătimaşă pe atât de lipsită de temeiu, împotriva dlui Al. Lapedatu, ministrul artelor şi cultelor, afirmând că negligenţa sa a făcut posibilă vânzarea tablourilor lui Luchian, aflate în colecţiunea defunctului Al. Bogdan-Piteşti, pe care moştenitorii acestuia ar fi donat-o Statului.

Un deputat aducând această chestiune în Parlament, sub forma unei întrebări, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor, a dat necesarile lămuriri, punând lucrurile la punct, şi arătând **complecta netemeinicie a învinuirilor ce i se aduc în această chestiune.**

Iată, după „Desbaterile parlamentare", cum dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor a lămurit definitiv această chestiune:

Dl Al. Lapedatu: ministrul artelor, este mulţumit că s'a adus această chestiune în Parlament dar regretă că dl deputat n'a venit la Minister să afle adevărul. D-sa recunoaşte că soţia defunctului Bogdan a făcut conoscut dlui Banu că a cedat Statului această colecţie.

Avocaţii Ministerului s'a ocupat foarte intens de această chestiune şi a cerut dnei Bogdan Piteşti să facă donaţiunea în mod efectiv iar nu numai pentru a scăpa de taxele de succesiune. In cele din urmă donatoarea a cerut ca acest muzeu să nu se facă la Bucureşti ci la o moşie a d-sale din judeţul Olt. Faţă de tergiversările d-nei Bogdan, Ministerul n'a putut accepta o asemenea donaţie care constituia o înşelătorie. In privinţa licitaţiei d-sa spune că, Ministerul a întrebat de ziua când se va ţine, pentru a putea concura şi ministrul artelor. Această zi însă — spune d-sa — nu ne-a fost comunicată exact şi licitaţia s'a ţinut prin surprindere ără a fi anunţată prin ziare. Cred că intenţionat s'a făcut acest lucru pentru a fi exclus Ministerul iar tablourile să poată fi cumpărate de o instituţie din Bucureşti.

Ofensiva propagandei comuniste în România

— Fonduri trimise din Rusia pentru organizaţiile teroriste —

Ştirile primite de ministerul de interne din foarte multe puncte ale ţărei dovedesc limpede că ne găsim în faţa unei ofensive a propagandei sovietelor în România.

Intr'adevăr în ultimile trei zile s'a încercat să se răspândească, revărsându-se chiar în numeroase părţi, zeci de mii de manifeste incendiare.

Aceste manifeste s'au răspândit în următoarele oraşe: Careii Mari, Sighetul Marmaţiei, Oradia-Mare, Satu-Mare, St. Gheorghe, Arad, Tg.-Mureş, Petroşani, Valea Mureşului, Sibiu, Braşov, Cluj şi Timişoara din Ardeal, Chişinău, Cetatea Albă şi Hotin din Basarabia, Galaţi, Corabia, T.-Severin, Craiova, Ploeşti şi Bucureşti.

Manifestele incendiare, scrise în limba rusă, maghiară sau românească, după localităţi, îndeamnă populaţia şi mai ales muncitorimea la revoltă şi la instaurarea regimului sovietic.

Cercetările făcute au dovedit existenţa a unor organizaţii teroriste în diferitele puncte ale ţărei, toate în legătură cu sovietele.

S'au şi operat numeroase arestări, majoritatea fiind streini de origină mai ales unguri ruşi şi evrei.

Cu acest prilej s'a pus mâna şi pe numeroase documente şi scrisori din care rezultă că în ultimul timp au venit din Rusia mari fonduri pentru propagandă, împreună cu instrucţiuni cari îndeamnă pe agenţii teroriştilor la activarea la maximum a propagandei.

D. G. G. Mârzescu, ministrul justiţiei şi d. G. Tătărescu, subsecretar de Stat au comunicat toate aceste ştiri d-lui Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri.

*

Ofensiva bolşevică n'a fost luată numai în ţară la noi, ci în toate statele din opus.

D. Beneş, primul ministru ai Ceho-Slovaciei, acordând dăunăzi un interview şi vorbind despre Sovietele în special şi comunism în general, a declarat:

„Ceeace am spus aci, se referă numai la bolşevismul internaţional din Europa, iar nu la Rusia, dar se va împlini mai curând sau mai târzlu şi acolo. Bolşevismul internaţional din întreaga Europă trece printr'o criză grea şi în curând se va produce lichidarea ideologiei comuniste în toate statele. In cel mult doi ani, bolşevismul din Europa îşi va fi trăit traiul.

Bolşevismul nu mai este an pericol nici pentru statele balcanice. El se va epuiza ca şi curentele contrarii precum se poate constata în Italia şi Ungaria".

Noi adăugăm: în România pericolul bolşevic este cu totul înlăturat.

RESTAURANT CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat şi că servim la ori ce oră.

Bucătărie românească şi maghiară

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Cadouri de Craciun!

Servicii de masă, de ceai, de cafea şi de cafea turcească serviciu complect de sticlărie, tacâmuri de masă de alpaca vase şi art. de bucătărie.

Cel mai bogat asortiment!

S. R. PIRINGER

Cluj, Calea Regele Ferdinand (fost Ferencz József-ut) 65.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5. Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

In magazia „RECORD" te poţi îmbrăca elegant cu bani puţini!

Fulare de mătasă!

„RECORDUL" dă marfă bună p. bani puţini!

Cu ocaziunea crăciunului şi anului nou, cele mai bune cumpărături le puteţi face la magazia

„RECORD"

Asortiment imens de pălării, albituri şi cravate până la execuţia cea mai fină şi eftină!

„RECORD"

depozit de speciatităţi în pălării şi modă bărbătească,

Cluj, Piaţa Unirii No. 17.

Preţuri eftine! — Calitate bună! Mănuşi de piele!

„RECORDUL" este eftin!

Camaşle! Sepci!

„RECORDUL" este bun!

Aparate de ras si lame de cea mai bună calitate la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2.

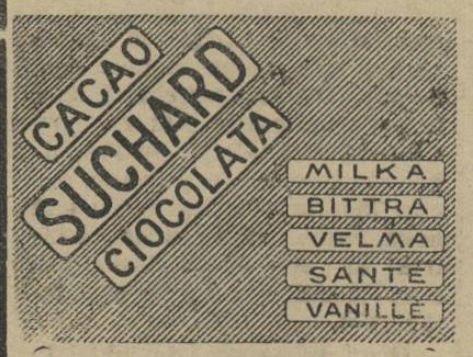

Lysoform

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

	LEI
1. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şorţuri pentru doamne şi fetiţe, fuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie-loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii.

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

Scumpirea făinei și pâinei la Cluj

Morarii și comercianții de făină cer majorarea prețurilor făinei pe ziua de 15 Decemvrie. Tendința de urcare a grâului. Ne lipsește făina neagră. Cât costă făina. Justificarea majorării cerute.

Punctul de vedere al morarilor și comercianților de făină din Cluj

Arătam și numărul nostru de de ieri că suntem în preajma unei mari urcări a prețurilor făinei și pânei la Cluj. Morarii și comercianții de făină cer cu începere de la 15 ale lunei, egalarea prețurilor din Cluj cu acelea din Timișoara. Altfel, spun ei, nu pot asigura aprovizionarea orașului. Cititorii noștri cunosc din numărul nostru de ieri diferințele dintre prețurile de pe piața Timișorii și a orașului nostru.

Dela 95 mii vagonul de grâu s'a urcat la 115 mii.

Ceea ce a surprins opinia publică locală, este că morarii și comercianții de făină n'au așteptat măcar să treacă luna această, a-și formula revendicările la fixarea prețurilor maximale pe luna viitoare. Dar, ne spun morarii, că au fost absolut constrânși să facă lucrul acesta. Prețurile grâului s'au urcat într'o măsură considerabilă dela sfârșitul lunii trecute. Atunci vagonul de grâu se vindea cu 95 mii lei loco gâu de predare, iar astăzi se vinde cu 115 mii.

In preajma Crăciunului totdeauna se scumpește grâul

Dealtfel tendința aceasta de urcare nu este ceva neobicinuit. Căci aproape în fiecare an se întâmplă lucrul acesta. Totul se datorește împrejurărilor specifice ale producției agricole.

Acum producătorii agricoli încă nu au vândut marile stocuri disponibile de porumb, pe care le păstrează în vederea anului viitor, deoarece încă nu se știe, cum va fi producția din vara ce vine. Reiese deci în mod clar, că oferta de grâu este foarte redusă. Cererea în schimb este mare, căci morile mari din Craiova, Timișoara și alte centre au nevoe zilnic de mari cantități de grâu, pentru a nu fi nevoiți să-și restrângă producția. Din acest motiv plătesc prețuri cât de urcate pentru grâu.

Dificultățile de aprovizionare a Clujului - Ne lipsește făină neagră

Stând de vorbă cu reprezentanții comercianților de făină, aceștia ne-au arătat dificultățile ce întâmpină la aprovizionarea cu făină a orașului.

In primul rând sunt aproape în imposibilitate de-a-și procura cantități îndestulitoare de făină neagră. Capacitatea de măcinare a morilor locale este abia de 30 vagoane grâu la zi. Procentul de 22 la sută din această cantitate nu satisface cererea din oraș. Din alte orașe însă făina neagră se poate procura maizu cu mari dificultăți din nucaa prețului maximal redus. Este adevărat că toate morile sunt obligate să extragă cele 22 procente de făină neagră, dar cantitatea corespunzătoare acestui procent se epuizează prin consumația din fiecare oraș.

Situația este deci aceea că făina neagră nu se poate cumpăra decât pe prețuri mai urcate decât cel maximal. Resultă de aici, spun morarii și negustorii de făină, un deficit însemnat pentru comercianții de făină din Cluj, căci orașul nostru are nevoe lunar de 22—24 vagoane făină neagră.

De altă parte în actuala criză, aprovizionarea orașului cu făină se face foarte anevoe. Clujul are nevoe lunar de 100—110 vagoane.

Un calcul

Vagonul de făină de 10.000 chilograme, dintre care 15 la sută făină de fiert și tot atâta de lux, iar restul făină de pâine clasa I costă în Banat 160.000 lei. La această sumă este a se adăuga costul transportului și dobânda. Nu este nevoe de cine știe ce pricepere, spun comercianții de făină, pentru a se vedea care este beneficiul lor.

Comerțului nu i-se pot impune cadre rigide

O altă împrejurare, asupra căreia stăruesc comercianții de făină din Cluj este aceea că viața economică nu poate fi încătușată în cadre fixe. Condițiunile economice variază de pe-o zi pe alta. Și pe lângă cea mai mare bunăvoință anumite prețuri nu pot fi menținute totdeauna timp de-o lună.

Ce va face primăria?

Acestea sunt părerile morarilor și comercianților de făină din Cluj. Revendicările lor au fost eri înregistrate în proces verbal de către primărie. Hotărâ ea consiliului comunal este așteptată cu mare interes de populația întregului oraș, căci de ea depinde acum totul.

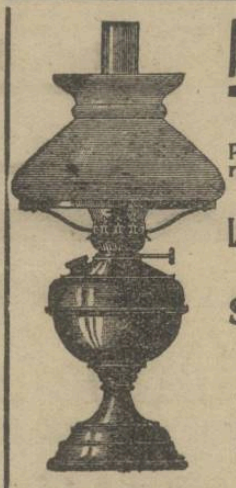

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatel în prăvălia de sticlă alui

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Textile. Cu prețul de fabrică se pot obține la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Țesătoria Ardeleană" Cluj Piața Unirii Edificiu Băncii Centrale din Alba Iulia Piața Mihail Viteazu D 294

* **Expoziția** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky* și *Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

Paltoane!
Raglane!
Ulstere

Szántó & Komlós

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase!

Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Birocco" 639

Dréher-Haggenmacher

Dacia extra de iarnă **și Bravaria** malț dublu

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare. vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volti se pot cumpăra la:

Magazinul de candelabre pentru Ardeal Societate pe Acțiuni Cluj,

Calea Regele Ferdinand No. 11

Se vând engros și endetail, la revânzători se dă favor în prețuri

Numai până la Crăciun!

MAGAZINUL

RENAISSANCE

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 15.

Aduce la cunoștință numeroasei sale clientele că pe lângă prețurile deja reduse, mai acordă și

10% rabat

Numai până la Crăciun!

S'a inceput marele târg de CRĂCIUN

LA MAGAZINUL

EUGEN SZABO

CLUJ

Calea Regele Ferdinand 5

Specialități de dame!

Telefon: 479

Ultime informații

— Ieri pe la amiazi s'a întâmplat în str. Scărilor din localitate nu fapt puțin obicinu n analele polițienești. Organele poliției locale au căutat la numărul 3 pe tânărul Mihai Fogarași, bănuit cu numeroase furturi și tâlhării. Urmăritul fiind tocmai acolo la părinții răi a isbutit să se urce în podul casei, de unde apoi a ieșit pe coperiș încercând să fugă. Un agent a tras câteva focuri de revolver, renindu-l pe Fogarasi la genunche. A fost apoi internat în clinică.

— Despărțământul județului Cojocna a Uniunei Foștilor voluntari invită pe toți membrii săi la întrunirea prietenească ce va avea loc la 16 Decembrie (Marți) a. c. ora 6 p. m. în localul Băncii Voluntarilor, Cluj Str. Regina Maria No 8.

— Atragem atențiunea autorităților în drept, precum și al societății românești clujene asupra situației dificile a văduvei unui intelectual român; luptând cu greutăți imense, dânsa susținând 3 copii la școală, fără a primi de nicăiri vreun sprijin și fără a avea avere sau un câștig corespunzător necesităților de astăzi. Adresa acestei vrednice femei este Elena David, str. Regina Maria 31.

— Lucrătorii din minele și uzinele metalurgice din Ardeal ale Statului au cerut o majorare cu 50 la sută a salariilor în vederea încheierii noilor contracte colective, cele vechi expirând la 31 Decemvrie.

— O frumoasă garnitură pentru dormitor de vânzare se poate și cu bucata la văduva Demeter, strada Univesității No 6.

— Distinsa noastră artistică dna Elena Chiffa deschide mâine valoroase sa expoziție de pictură în sala Palatului Bánffy (Piața Unirei No. 29) Expoziția cuprinde peisaje, motive țărănești, portrete etc. Vernisajul de mâine dimineața va întruni pe toți amatorii de adevărată arta.

— Duminecă, în 5 Decemvrie ora 3 d. a. se deschide în sala palatului Bánffy din Piața Unirii 29 expoziția apreciatei pictore Elena E. Chiffo. Expoziția rămâne deschisă până la 31 Decemvrie zilnic dela 10—1 a. m. și dela 3—7 p. m.

— Cu prilejul aranjării seratei sf. Nicolae, societatea studenților bucovineni din Cluj a primit suprasolviri dela următorii d-nii: Prof. Dr. I. Iacobovici 500 Lei, Stefan Topa ing. gen. 500 lei, Dr. Stănilă Victor 200 lei, Soc. Moldova întregită 150 lei, Prof. Dr. Săvean 60 lei, Dr. Bucenochi 60 lei Prof. Ionel Crișan 40 lei Căpitan Ciulei 20 lei, Venitul curat este destinat bibliotecilor populare din Ardeal „Iancu Flondor" și „Ion Grămadă", ale societății studenților bucovineni din Clnj.

Statele-Unite trimit aur națiunilor europenene

Banca I. P. Morgan et Co.. a trimis în Germania cinci milioane de dolari aur. Aceasta este prima parte din sumele subscrise la împrumutul Dawes.

In general, aurul american a început să curgă spre Europa. „International Acceptance Ck." a declarat că a trimis în Anglia șapte milioane de dolari în aur și alte două milionane au fost expediate în diverse țuri din Europa și indii.

Reclama este sufletul comertulu

TEEKANNE
este ceaiul cel mai substanțial,
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

Cu prețuri neîntrecut de ieftine
vă puteți provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

12
Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

DI I. G. DUCA

despre raporturile ca Cehoslovacia

Praga, — Dl I. G. Duca, ministrul afacerilor străine al României, se ocupă — într'o convorbire cu corespondentul ziarului „Venkov" — de relațiunile româno-cehoslovace și de recunoașterea Rusiei sovietice. Ministrul cnnstată că aceste raporturi au devenit mai strânse prin cunoștința mutuală, mai ales în urma vizitei ziariștilor cehoslovaci.

Conferința Micei Înțelegeri va avea loc, la București, în cursul iernei acesteia.

„OLLA"
în momentul de față cel mai bun și mai higienic mijloc de apărare de
GUMA
antiuzragie
Se găsește în fiece drogherie, far mucie și prăvălii similare. E veritabilă această gumă numai dacă poartă marca „OLLA". 35

Comandați bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: —

De Crăciun o sticlă de liqueur
„Sirocco" 619
BOGSZA
Cocktail de chocolată
cadoul cel mai practic!!

Conferințele dlui Mario Roques la Cluj

Domnul *Mario Roques*, profesor de filologie română la Sorbona, profesor de limba română la Școala națională de limbi orientale moderne și profesor de filologie romanică la Școala de Studii Inalte din Paris și care este și un prieten vechiu al Țării noastre va ține cinci lecții publice de la 15 la 19 Decembrie, (Luni, 4—5; Marți 6—7; Miercuri 6—7; Joi, 5—6 și Vineri, 5—6;) în sala IV a facultății de litere și filosofie, în localul Universității, vorbind despre: *Teatrul comic francez în evul mediu.* Domnul Roques va mai ține, pentru studenți alte cinci lecții de *Geografie lingvistică*, în aceleaș zile și în orele următoare: Luni, 11—12; Marți, 11—12; Miercuri, 11—12; Joi, 10—11; Vineri, 11—12.

Aceste lecți vor avea loc de asemenea în sala IV. Prietenul nostru sosește la Cluj Duminică, 14 Decembrie, cu expresul de dimineață.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă 14 Decemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Puiul Tatii

Tragedia unui copil în 5 acte, după scrierea lui George W. Rech. In rolul principal taimasul copil: *Jackie Coogan.*

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Koeningsmark

Seria I.

Dramă monumentală. In rolul principal: *Hongette Duflos și Suctishlaw Petrovitch.*

CINEMA APOLLO

Carnavalul Sângeros

Dramă criminală senzațională din viața unui spărgător în 6 acte. In rolul principal: *Hip-Hop*

Cinema SELECT cu incepere Luni, 15 Dec.
Premieră senzațională!
Primul film inregistrat in America cu Pola Negri!
‹BELLA DONNA›
Viața unei otrăvitoare în 6 acte.
In rolul principal:
Pola Negri
și
Conrad Nagel

— Concertul organizat de Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat pe ziua de Dumineeă 7, la ora 10.30 dimineața, se amână pentru Dumineca viitoare, din cauze neprevăzute. Biletele cumpărate rămân valabile.

Se confecționeaza toalete de seara și de bal, după ultima modă franceză și engleză, la
VARTENBERG
Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.
Doamnele de ofițeri și funcționari beneficiaza de reducere la preț.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1249 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 16 Decemvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
R
Nr. 11365
CLUJ
17 DEC 924
16 DEC 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . .
PE 6 LUNI . . . .
PE 1 LUNĂ . . . .
PE 1 AN pentru autorități . . .
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Școala Calomniei

Distinsul scriitor I. U. Soricu a publicat un admirabil articol, plin de o patriotică și sinceră indignare intitulat „Țără ghe Tălhari" în care stigmatiza cu virulență nesocotința acelor fruntași ai partidului național care calomniază în neval odios țara noastră.

„Țară ghe tălhari" numește România preotul Bilț, fruntaș al partidului național, senator.

Necuviința pângăritoare a acestui militant al partidului național, nu constitue o izolantă uitare de sine, un regretabil caz stingher, ori o greșală individuală, de care ar fi responsabil acest preot sacrilej față de națiune, ci face parte integrantă din mentalitatea și atitudinea grupărei Maniu-Vajda.

Pentru această clică politică ori ce nemulțumire personală, ori ce neisbândă politică este un prilej bine venit a concretiza o iritare individuală într'o calomnie asvârlită țărei — asvârlită astfel în cât se o auzim nu numai noi, ci mai cu seamă streinătatea.

Ast-fel, când partidul național, înfrânt în alegeri, în loc se tragă consecințele logice ale acestui act, căutându-i explicarea cu dezacordul dintre atitudinea lui și sufletul masselor Ardealului, a încercat să-și verse necazul calomnind țara în fața streinătății.

Partidul național a numit înfrângerea sa, nici mai mult nici mai puțin de cât cu „scandal european" și a amenințat cu o reclamație în scris în fața Europei, așa cum unii minoritari rebeli ne amenință cu reclamații la Liga Națiunilor.

Incapabilii muncei sunt cei mai activi clevetitori, cheltuind prisosul de energie în palavre înveninate în care se răsbună ura lor împotriva oamenilor cari prin acțiune își cuceresc respectul și recunoștință publică. Și clica dlui Maniu și Vajda, care de ani de zile s'a scos singură din arena acțiunei constructive a politicei românești, își cheltue o drojdie de energie în a cleveti țara și oameni ei cei mai reprezentați.

Acești palavragii ai politicei, cari își satisfac rănile orgoliului jicnit și interesele nesatisfăcute calomniind țara și înjosând neamul, nu își dau seama, în nesocotința orbirei lor, de consecințele nefaste ce le poate avea nepatriotica atitudine ce o practică.

In interior, această atitudine constitue o acțiune de deprimare sufletească, de desiluzie și de sdruncinare cu încrederea ce trebue se o avem în prezent, în energiile actuale ale țărei și în oamenii indicați se călăuzească aceste energii.

Ce se petrece cu sufletul plăpând și fecioralnic al tinerei generații, care crește sub simunul ucigător de flori și de vieți al criticismului și calomniei deslănțuită cu atâta furie de matadorii partidului național?

Efectul acestei atitudini de clevetire a țărei nu se limitează în interior, ci trece granița, căci fie-care calomnie debitată de partidul național este culeasă cu grijă de vrăjmașii noștri și plasată cu meșteșug în presa streină și în atenția cercurilor politice din Apus.

Rezultatul acestei atitudini practicată de partidul național, este deprimarea sufletului nostru și discreditul țărei în afară.

Cui poate folosi aceste rezultate?

Ori cui, numai României nu!

Președintele partidului maghiar — d. Ugron

Rezultatul alegerii partidului maghiar la Brașov

Adunarea partidului maghiar la Brașov a proclamat pe d. Ugron István ca președinte al partidului maghiar.

Contele Bethlen György, dd. Sándor Jozsef, Grandpierre Emil și Iakabffy Elemér au fost aleși drept vicepreședinți.

Poate fi vorba de succesiune?

Se vorbește despre succesiune la guvern. Opoziția crede că poate tălmăci discursul rostit la comeră de dl Vintilă Brătianu, ca un sigur indiciu că guvernul s'a hotărît să se retragă:

Chestiunea însă nu este tocmai așa de simplă. Discursul dlui Vintilă Brătianu nu înseamnă de loc ceea ce vrea opoziția, ci dimpotrivă, în cuvintele limprezi, în expunerea clară și în simțirea profund patriotică a cuvântărei rostite de ministrul finanțelor, se reflectează adâncă convingere în trăiția operei de guvernământ săvârșită până acum. Și ducă acesta este înțelesul discursului cu pricina, pentru ca opoziția își dă ghies să vadă semnalul retragerii?

Nimic nu justifică această credință. Având convingerea că opera înfăptuită până acum este profund utilă neamului, guvernul nu se poate gândi să o abandoneze tocmai în clipa când ea cere cel din urmă efort pentru a fi desăvârșită. Guvernul are încă a aduce la împlinire reforma administrativă, reforma electorală, reforma bisericească, regimul apelor, și atâtea alte chestiuni cari sunt în studiu și cari părăsite de actualul guvern ar însemna să lipsiască țara de măsurile esențiale de progres.

Adunarea generală a partidului maghiar

Alegerea noului președinte. Salutul revoluționar al comuniștilor. Un vorbitor contestă partidului dreptul de-a vorbi în numele ungurilor. O achiziție strălucită: evreii în partidul maghiar.

Brașov, 14 Dec. — Astăzi, între orele 11—6, a avut loc aici în Sala Reduta, adunarea generală a partidului maghiar, într'o atmosferă destul de încărcată.

Cuvântul de deschidere l-a rostit președintele girant al partidului, dl baron Ugron, salutând pe cei prezenți.

Raporte autonomiste

Vorbește apoi dl Makkai, referent pentru chestiunea școlilor maghiare. Dsa atacă politica școlară a guvernului și în special închiderile de școli și termină accentuând, că minoritatea maghiară nu va renunța nicicând la autonomia școlară și bisericească.

Două bombe

la apoi cuvântul dl Ducsek, contestând partidului maghiar al magnaților dreptul de-o vorbi în numele membrilor de aici.

Enunțarea aceasta stărnește un tumult de nedescris.

După aceasta dl Paál Árpád, fruntașul de stânga, unul dintre principalii aderenți ai dlui Bernády, cere biroului adunării să dea cuvântul dlui Barta, delegatul socialiștilor unguri. Biroul adunării refuză.

Dl Barta voia să citească o declarație, înțierând antidemocratismul partidului maghiar și luându-i dreptul de-a vorbi în numele tuturor ungurilor.

Un raportul umorist

Dl Sándor József persifleză declarația primului ministru, după care ungurii din România nu ua de ce se plânge. Satira ieftină a cunoscutului reprezentant al lui „Emke" a adus în atmosfera grea a adunării râsete și aplauze provocător de ridicole.

Adeziunea comuniștilor

In baza cunoscutei pretenții a partidului maghiar, de a se considera reprezentant al tuturor ungurilor din România, comunistul Csetri (Tg.-Mureș) prezintă partidului magnaților salutul comuniștilor, spunând că aceștia sunt alături de magnați pentru a dobori „prin revoluție" oligarhia română.

Evreii în partidul maghiar

Dl Barabás citește o moțiune, prin care se consideră membrii ai partidului toți evreii din Ardeal.

Un alt raportor cere întregirea listelor electorale. Ultimul punct îl formează emigrările ungurești în Brazilia, susținându-se, că acestea ar fi provocate de politica statului român.

Noul președinte

Se procedează apoi la proclamarea alegerii noului președinte, în persoana vechiului președinte, dl baron Ugron. Candidatura serioasă a dlui Bernády, din cauza căreia erau temeri de scizione în partid, — fiind retrasă cu două zile înainte, alegerea s'a făcut în douăzeci de secunde. Dl Ugron mulțumește pentru această încredere, apoi se proclamă aleșii noului comitet, cari aproape toți fac parte din grupul reacționarilor.

Un nou partid unguresc?

— D. Kós Károly intră în acțiune —

Soluția capitulării dlui Bernády în fața amenințărilor comitetului executiv al partidului maghiari nu au mulțumit pe exponenți, democrației maghiare ardelene.

Am vorbit zilele trecute cu unul dintre politicianii unguri din Ardeal care ne-a asigurat că după „desertarea" dlui Bernády democrații unguri sunt în căutarea altor șefi.

„Noi am cerut dlui Bernády o luptă hotărîtă și nesovăelnică pentru idealurile maghiarimei, ardelene și pentru democrație — ne a spus distinsul politician ungur — și nu ne am fi așteptat ca d-sa să închine steagul nostru al tuturora tocmai în preziua adunării dela Brașov, Renunțarea d sale va fi interpretată de reacționarii noștri ca o înfrângere a curentului democratic unguresc din Ardeal".

Cuvintele fruntașului ungur ni se par semnificative mai ales azi când presa ungurească din Ardeal publică scrisoarea deschisă a cunoscutului democrat ungur *Kós Károly* din care reproducem următoarele părți caracteristice:

„La marea adunare dela Brașov voiu fi prezent. Voiu spune ce am de spus. Indiferent dacă voiu fi ascultat sau ba. Dacă nu mă vor lăsa să vorbesc vina va fi a altora.

Sunt hotărât să trag la răspundere conducerea partidului maghiar pentrucă timp de doi ani n'a făcut ceeace ar fi trebuit să facă. Sunt lucruri pe cari nu le a făcut din incapacitate și altele pe cari nu le-a vrut.

Poate nici nu mi se va răspunde la întrebări, dar consecințele acestei atitudini nu eu le voiu suporta.

In acest caz voiu ști care este datoria mea. Mi-am asumat această datorie în fața întregei maghiarimi muncitoare din Ardeal."

Dacă cuvântul meu nu va fi ascultat la marea adunare de la Brașov voi părăsi partidul, care nu va mai putea fi al ungurimei, ci numai al unui consorțiu întreținut de unguri dar care nu vrea să-și îndeplinească datoria față de minoritatea maghiară din Ardeal. Un consorțiu care nu vrea decât să trăiască bine dar nu și să muncească din t ate puterile.

Dacă partidul maghiar se va dovedi ca atare, îl voi părăsi. Știu că ungurimea muncitoare din Ardeal și posteritatea îmi va da mie dreptate.

Reîntorcându-mă acasă voi spune poporului ce s'a întâmplat la Brașov. Voi spune totul și voi arăta motivele cari m'au determinat să părăsesc Brașovul.

Iar dacă poporul îmi va da dreptate, calea mea va fi bine determinată. Această cale va fi cea a vechiului „Partid al poporului" unguresc, cea a luptei pentru interesele maghiarimei muncitoare."

In continuare dl Koós apelează la toți ungurii cu sentimente democratice să înceapă o energică luptă pentru extirparea trântorilor și pentru victoria democrației adevărate.

Motivele retragerii d-lui Bernády

Unii spun că retragerea d-sale a fost determinată de atitudinea bisericii romano-catolice.

Gestul d-lui Bernády de a renunța la candidatura președinției partidului maghiar tocmai în ajunul marei adunări de la Brașov a produs — după cum era firesc — o explosie de bucurie în rândurile partidului d-lui Ugron Istvan.

In schimb, partizanii d-lui Bernády a rămas complect buimăciți și desorientați. Nimeni nu știe care este motivul adevărat al retragerii d-sale.

Conform versiunei celei mai nouă autoarea situației actuale este preoțimea maghiară în special preoțimea romanocatolică care nu se poate împăca cu dl Bernády mai bine zis calitatea anestuia de libercugetător și francmason.

Pentru a zădărnici alegerea dlui Bernády episcopul conte Majláth — după informațiile unor gazete ungurești a dispus trimiterea unei circulare tuturor preoților de subt ordinele d-sale, legându-le de suflet să zădărnicească cu orice preț reușita celuia care odată ales, ar putea primejdui interesele clericalismului romano-catolic ardelenesc.

Preoțimea romano-catolică conformându-se ordinului politic al episcopului Majláth, a desvoltat — mai ales în Săcuime — o intensă propagandă contra d-lui Bernády.

Iar „luptătorul" Bernády, intimidat, s'a retras!

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Serbătorirea unei funcţionare
din direcţia presei dela interne
—O dare de seamă a activităţii acestui serviciu—

Vineri dimineaţa a avut loc, la Direcţia Preşei din ministerul de interne, în prezenţa funcţionarilor superiori ai acestui minister şi a reprezentanţilor Presei, sărbătorirea d-rei Eliza Bengescu, subdirectoarea serviciului, cu prilejul retragerii sale din minister.

Sărbătorita este fina regretatei doamne de onoare Olga Bengescu, e nepoata lui Titu Maiorescu şi cumnata fostului ministru de interne Jean Cămărăşescu.

D. Const. Riuleţ, directorul presei din acest minister, în numele d-lui Ministru Tătărescu, a adus elogii d-rei Bengescu, cu ajutorul căreia a isbutit să creeze cel dintâi serviciu de presă din România Mare, după modelul birourilor similare din străinătate.

D-sa face o scurtă dare de seamă a activităţii acestui serviciu. Arată o fotografie a biroului presei deacum douăzeci de ani: doi trei ziarişti în jurul unei mase. Compară timpul de atunci cu actuala direcţie, care numără redactori dela mai toate ziarele mari: Universul, Adevărul, Viitorul, Cuvântul, Indreptarea, etc. precum şi un număr aproape suficient de translatori şi referenzi. Sub conducerea d-rei Bengescu direcţiunea Presei dă la lumină zilnic cinici buletine, fiecare alcătuit din mai multe pagini, conţinând rezumatul ziarelor importante din ţară şi din Statele vecine. De obicei aceste buletine sînt rezultatul citirii a sute de ziare şi reviste. Ele se trimit miniştrilor şi secretarilor generali. In ultimii trei ani serviciul a înfiinţat o bibliotecă pe peste cinci mii de cărţi, pentru care ministerul n'a cheltuit nici un ban. In bibliotecă se găseşte şi colecţiile legate ale celor mai deseamă gazete române şi străine, S'a împărţit prefecturilor şi bibliotecilor publice peste patruzeci de mii de cărţi româneşti. D. ministru Tătărescu, ţinâ d seama de nevoile aufleteşti ale minorităţilor, s'au distribuit şi unele cărţi în limba maghiară, conţinând traduceri din scriitorii noştri. Se lucrează acum broşuri în alte limbi. S'a urmărit, cu zel, corectarea firmelor, filmelor de cinematograf, actelor etc. scrise într'o limbă românească ce lasă de dorit Roadele actualei cenzuri a cinematografelor se văd. Nici nu se putea să fie altfel, când comisia se face de oameni ca: Mihail Dragomirescu, Jean Bart, Adamescu, Liviu Rebreanu, Ion Panaitescu, A de Herz ect. Este vorba ca cenzura să se legifereze. Fără îndoială că se va ţine seamă de meritele dovedite ale acestei comisiuni, ori ce nou aranjament ar aduce legea.

S'a cetit Arhiva secretă a ministerului maghiar de interne, în care s'a găsit între altele documentele Memorandului. Meritul descoperirii la Budapesta a acestor arhive revine d-lui deputat dr. Lascu. Munca traducerii şi selecţiunii e a d-lor; Valeriu Teconţia, Dumitru Radu, Ludovic Leist, George Ilca Suciu şi Dionise Nobilescu. Dacă am şi eu un mic şi neînsemnat merit, a zis d. Riuleţ, este de a fi descoperit această arhivă la Bucureşti, unde zăcea necercetată de mai mulţi ani şi de a fi obţinut o dela dl Ministru de Interne, în timpul când se risipea le o autoritate ce nu avea nici unde s'o ie, nici personal dispus să-şi sacrifice timpul studind o. Dar fără tactul şi puterea de muncă a d-rei Bengescu greu s'ar fi putut cerceta imensele dosare. S'a tăiat, sub conducerea d-rei Bengescu, timp de trei ani, zilnic, principalele ziare, trimiţându-se tuturor miniştrilor şi secretari generali articolele de rezort. S'au alcătuit tablouri de gazetele române şi străine, pe localităţi. S'au făcut fişele ziarelor oprite de a intra în ţară s'a alcătuit un index alfabetic al tuturor persoanelor de care se vorbeşte în Arhiva ungurească. S'au cetit peste două mii de cărţi ungureşti a căror intrare în ţară a fost permisă şi întreaga presă maghiară a constatat, cu satisfacţie, voinţa guvernului în această chestiune.

D-ra Lungulescu, licenţiată în drept, a vorbit din partea d-relor funcţionare şi d. C. Marcu pubr licist, din parte funcţionarilor.

D-ra Eliza Bengescu a mulţumit, vădit emoţionată. Cu acest prilej funcţionarii au oferit d-rei Bengescu un serviciu, de scris, de argint spre amintire.

Rep.

Declinul comunismului în Europa
O statistică semnificativă a ziarului „Prager Presse"

Inainte cu câţiva ani unii oameni semiculţi şi fără pregătire temeinică credeau că, în curând ideile comunismului din Rusia vor cuceri întreaga Europă şi numărul adepţilor principiilor lui Lenin şi Trotzki va creşte vertiginos.

Că aşteptările acestor naivi şi semiculţi nu s'au realizat, nu trebue să o mai spunem.

Este evident pentru toată lumea că astăzi asistăm nu la o creştere, ci la o descreştere a adepţilor şi popularităţii ideilor comuniste.

Intelectualimea, dar şi muncitorimea este pe deplin lămurită cum se înfăţişează doctrina „sfântului Lenin" în viaţa de toate zile şi nu este o singură ţară în Europa în care ar exista un curent serios pentru introducerea principiilor de guvernamânt ce caracterizează Rusia sovietică.

Numărul membrilor partidelor comuniste a scăzut simţitor în toate ţările. Nu numai Italia, Anglia şi Franţa, ci în toate statele din Europa.

Pentru a dovedi că aşa este vom reproduce din ziarul ceh „Prager Presse" o statistică întocmită de un Belgian, statistica ce ilustrează de minune declinul doctrinei comuniste în ţările cele mai civilizate ale continentului.

Conform acestei statistici numărul membrilor înscrişi în partidul comunist a decrescut în felul următor:

	1921	1922	1924
Franţa	130 000	78 828	50.000
Anglia	10 000	5 116	3 000
Italia	70 000	24 638	12 000
Germ.	360.000	266 000	350 000
Cehosl.	360 000	170 000	100 000
Norvegia	97.000	48 000	16 000
Svedia	15 000	12.143	12.000

Acestea cifre grăitoare nu au nevoe de nici un comentariu. Dovada cifrelor este sdrobitoare.

Ne place să sperăm că de acum massele muncitoreşti vor şti să deosebească adevăratele valori de valorile false şi demonetizate ale demagogiei reacredinţei şi ignoranţei umane.

Repertoriul Teatrului National

Marţi, 16 Decemvrie va avea loc a opta premieră din această stagiune cu „Candida" piesă în 3 acte de Bernard Shaw. Rolurile principale vor fi susţinute de dnii Ştefan Braborescu, Virgil Vasilescu, d. Psatta, Al. Serban şi dnele Virginia Cronvald şi Lelica Bănuţiu.

Direcţia de scenă o are dl Ştefan Braborescu Montare nouă.

Joi, 18 Dec. „Candida". Se va jnca a doua oară.

In studiu: „Năzdrăvăniile Divorţului" comedie de Bisson şi „Patima Roşie" de Mihail Sorbul.

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne şi domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne şi domni
Batiste

Reducere de 10%

Magazinul Dénes

Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 59

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 16 Decemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bella Donna

Viaţa unei otăvitoare în 6 acte. In rolul principal Pola Negri şi Conrad Nagel.

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Regele Benzinei

Comedie americană în 5 acte. In rolul principal figura sa ului FATTY

CINEMA APOLLO

Masca Satanei

Dramă senzaţională amoroasă de aventuri în 6 acte. In rolul principal: Harry de Gronte.

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşita S. A.

Aviz

Se aduce din nou la cunoştinţă purtătorilor de chitanţe definitive asupra acţiunilor emisiunei a III-a (realizată în Mai 1923) că sunt învitaţi să-şi prezinte chitanţele complect achitate ce posedă la ghişetele societăţei, Bucureşti, Str. Povernei No. 2, între orele 9-12, spre a obţine acţiunile definitive.

D 428

Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşita S. A.

Primăria Oraşului Deva. No. ad. 6422 924

Edict de licitaţie

Ne dând rezultat favorabil nici a I-a nici a II-a licitaţie publică pentru vânzarea alor 120-130 vagoane lemne de foc proprietatea oraşului Deva, să deschide a III-a licitaţie publică pe ziua de 5 Ianuarie 1925 ora 11 a. m. în localul Primăriei uşa No. 1. unde sunt a se înainta ofertele înscris sigilate până la data de 5 Ianuarie 1925 ora 10 a. m.

Condiţiunile se pot vedea în biroul Primăriei uşa No. 1.

Deva, la 5 Decemvrie 1924.

D 425 Primăr: **Indiscifrabil.**

No. 726--924 adm.

Publicaţiune

Pentru facerea tablelor de indicaţie a comunelor plasei Hida 77 de bucăţi în baza art. 72-82 a legii contabilităţii publice noi primpretorul, plasei Hida publicăm concurs.

Reflectanţii vor înainta ofertele timbrate în plic închis. Pe dosul plicului va aminti în modul următor: Ofert alui X. Y. pentru facerea tabliţelor de indicaţie, iar pe lângă ofert se va alătura 2500 Lei cauţie în bani gata.

Supra oferte nu se iau în considerare, reflectanţii cari au înaintat ofertele nu se pot detrage dela licitaţie.

Licitaţie se va ţinâ la oficiul plasei Hida în 22 Ianuarie 1925 a. m. la oarele 10.

Numai acelea oferte sunt valabile, cari cel târziu până la 21 Ian. carele 2 m. p. vor fi sosite, iar, celea mai târziu sosite nu se vor lua în considerare.

La încheiarea contractului se va lua în considerare şi garanţia persoanei.

Hida, la 4 Decemvrie 1924.

D 427 **Babescu,** primpretor.

In magazia „RECORD" te poţi îmbrăca elegant cu bani puţini!

Fulare de mătasă!

„RECORDUL" dă marfă bună p. bani puţini!

Cu ocaziunea crăciunului şi anului nou, cele mai bune cumpărături le puteţi face la magazia

„RECORD"

Asortiment imens de pălării, albituri şi cravate până la execuţia cea mai fină şi eftină!

„RECORD"

depozit de speciatităţi în pălării şi modă bărbătească,

Cluj, Piaţa Unirii No. 17.

Preţuri eftine! — Calitate bună!
Mănuşi de piele!

„RECORDUL" este eftin!

Camaşle! Sepci!

„RECORDUL" este bun!

Basarabia şi politica ţaristă a bolşevismului

Ce spunea Rakowski la 1898 şi 1912 despre politica de sugrumare a Rusie Dar Rusia de azi

Sub acest titlu profesorul A. Parlimeri din Roma, membru al institutului pentru Europa centrală, publică următoarele:

Cât de neconsecvent este doctorul Rakowsky, care la 1912 a susţinut cu atâta căldură în discursuri publice şi în articole iscălite în „România muncitoare", nedreptatea ce s'a făcut României, când i s'a răpit Basarabia de Rusia; iar astăzi este cel mai înversunat susţinător al drepturilor (?) sovietelor asupra Basarabiei.

Ceeace a propovăduit Rakowsky la 1912, a susţinut şi mai târziu într'un opuscul tipărit de el la Varna în 1898 sub titlul: „Rusia în Orient", care este o analiză exactă a politicei orientale a Rusiei.

O carte a lui Rakowski

Palmieri citează pasagii întregi din cartea lui Rakowsky în care se arată toate încercările Rusiei de a ajunge la stăpânierea Constantinopolului şi cu aceasta la posesiunea exclusivă a Bosforului spre a transforma Marea Neagră într'un lac intern rusesc.

„In cărţile de geografie ruseşti, Marea-Neagră e numită Marea-Rusească şi Bosforul „cheia casei ruseşti." Un diplomat rus zicea că a renunţat la posesiunea Bosforului însemnează a renunţa la enormele avantagii istorice ale naţiunei ruse".

La acest plan de expansiune însă a stat totdeauna în calea Rusiei, România şi Bulgaria, zice Rakowsky. Ţarul Nicolae I. a declarat că odată cucerit Constantinopolul, Rusia are să-şi încorporeze Bulgaria, România, Serbia şi Grecia. Ortodoxia a fost un instrument al diplomaţiei ruseşti, singura legătură între liberatorii şi oprimaţi şi „Uniunea Orientală ortodoxă", a fost formula sub care Rusia îşi ascundea mereu planurile sale de cucerire a ţinuturilor dunărene şi balcanice.

In prima linie România a fost ţinta planurilor ruseşti.

Pe nedrept se afirmă că Rusia este liberatoarea popoarelor balcanice. Grecia s'a emancipat prin intervenţia flotelor aliate. Serbia s'a răsculat pe timpul războiului austro-turcesc. România a fost totdeauna un Stat semi-independent. Numai Bulgaria îşi datorează emanciparea Rusiei.

Rusia şi-a manifestat desluşit planurile ei faţă de România. A ocupat în repetate rânduri milităreşte teritoriul român iar la 1812 a pus picior stabil în Basarabia.

La 1848 Nicolae I. sub pretextul de a potoli revolta ţăranilor împotriva boerilor români, a invadat România, şi ocupaţiunea militară a ţării ar fi fost vesnică dacă în urma luptelor dela Crimea, prin tratatul din Paris dela 1856, nu s'ar fi impus Rusiei să părăsească Moldova şi să restitue României, o parte din Basarabia.

Guvernul rusesc s'a făcut vinovat de duplicitate. Când după cucerirea Plevnei, cu ajutorul românilor, fără de care ruşii ar fi şi azi (1898) sub zidurile faimoasei fortăreţe, ei au răpit României din nou Basarabia, violând convenţiunea formală stipulată la 4—16 Aprilie 1877, cu care se garanta integritatea teritorilului românesc.

Ce sălbatic s'a purtat totdeauna ruşii faţă de România, se vede din următoarele: La 1836 trupele ruseşti au jăcmănit toată Moldova. In districtul Hotinului mii de români au fost luaţi ca robi şi târîţi în Rusia cu metode mai sălbatice de cât ale tătarilor. In timpul ocupaţiunei ruseşti din 1806—1812, oraşe întregi, din România: Focşani, Brăila, Galaţi, Buzău, au fost complet devastate şi incendiate.

Populaţiunea a suferit tot felul de neajunsuri. Teroarea rusească a silit 200.000 români să se expatrieze. Opt sute de negustori din Bucureşti şi-au închis prăvăliile din cauza jefurilor ruseşti. Ruşii au bătut monetă falşă, Când s'au retras, au dus cu ei 20.000 care, 80.000 de boi şi 40.000 ţărani, cari au fost trimişi să populeze stepele ruseşti. Generalul Kutusov zicea că are să lase românilor numai ochi pentru plâns. Se citează şi următorul episod: lipsind boii ca să tragă la car, ruşi au prins la carele lor ţărani români. La protestul mitropolitului George, generalul Jolmakin a răspuns că nu era diferenţă ntre un bou şi un ţăran român. Acelaş general să laude că n'a lăsat românilor nici o bucăţică de carne.

Rakowsky arată apoi în cartea sa, că războaele liberatoare ale ruşilor, sugrumau libertatea.

Acum că Statele balcanice sunt independente Rusia caută să le slăbească spre a le sili să-i ceară ajutor. De aceea aţâţă popoarele balcanice unele contra altora.

Numai alianţa popoarelor balcanice le-ar putea apăra contra pericolul moscovit. De aceea — încheia Rakovsky — noi dorim biruinţa democraţiei în lume pentru apărarea celor albi şi celor oprimaţi".

Ce ciudată ironie în aceste cuvinte de încheiere! — zice A. Palmieri. Ne-o dovedeşte istoria cea mai recentă a Georgiei.

Din cele citate trebue să deducem că în 1898 Rakowsky susţinea că Rusia a răpit, a smuls cu forţa Basarabia, României. Dar nu se răpeşte un bun, care e proprietatea ta, care aparţine răpitorului, ci numai bunul altuia. Urmează dar că după aserţiunile diplomatului sovietist la 1898 şi la 1912, Basarabia, pământ românesc, era o uzurpaţiune rusească, mai ales că majoritatea relativă a populaţiunei e românească.

Nu poate fi vorba dar de un imperialism rapace al României, care nu face altceva, de cât îşi reia proprietatea răpită, smulsă cu forţa de ruşi. Fiind vorba dar de un teritoriu răpit, smuls cu forţa, nu se poate cere „ca poporul Basarabiei să fie lăsat liber de a şi decide propria sa soartă".

Rakowsky falsifică şi cifre

Mai e de notat că Rakowsky a falsificat cifrele. Să citâm cuvintele lui:

Sfatul Ţării din Basarabia a votat suprimarea independenţei şi anexarea Basarabiei la România cu 38 voturi (?) din 160 sau 170 (?) reprezentanţi". Istoria Sfatului Ţării ne arată dinpotrivă că deputaţii Besarabiei au fost exact 138, din care 103 erau moldoveni. La 27 Martie 1918, în ziua în care s'a proclamat unirea cu România, voturile favorabile n'au fost 30, ci 86, iar voturi potrivnice 3 şi abţineri 36. Ceilalţi deputaţi nu erau de faţă.

Iadul din Rusia

Istoria bolşevismului nu mai e o carte închisă cu şapte sigile.

O cunoaşte toată lumea. Un vechi cronicar polon zicea despre ţara sa că a devenit: „a radisus, belvaeorum et internus rusticorum". Acelaş lucrn se poate spune azi despre Rusia. Nu numai ţăranii ard în focul iadului. Intreaga naţiune a pierit cu avutul său, cu tradiţiunile sale, istoria sa, gloriile sale instituţiunile sale sociale.

Bolşevismul este o experienţă socială pe care ruşii o încearcă, pe spinarea lor. Dar fără a viola principcipiile împărţialităţii, se poate zice oare în realitate să exercile atâta atracţiune asupra altor popoare, în eât să le facă să ceară Moscovei admiterea ior în Uniunea republicelor sovietiste" Vor fi indivizi cari din motive personale să dorească libertăţile (?) sovietiste dar nici în Asia nici în Europa nu există un popor care să aspire din inimă sau să fi aspirat să se închisă în orbita frontierelor sovietiste. Toţi ştiu cum scrie Robert Vancher, în „Lenfer bolchevik" că: experientele s'a făcut: în locul paradisului promis de Lenin şi acoliţii săi este un infern. Poporul rusesc moare de foame şi de mizerie, şi clasele burgheze şi intelectuale pier în orgia sângeroasă, în care se lăfăesc noui reformatori".

Românii din Basarabia dacă nu cumva sunt cuprinşi de nebunie colectivă, nu vor voi să facă încercarea pe contul lor. Ei au ascultat vocea sângelui şi s'au reîntors la mama lor. Nici o putere omenească, şi cu atât mai puţin al bolşevismului, nu-i va putea smulge din braţele patriei redobândite.

Complotul comunist

Autorităţile noastre au descoperit o vastă organizaţiune teroristă, precum şi numeroase filiale ale acestei organizaţiuni — cari au lansat în ultimele zile un adevărat potop de manifeste sovietice în peste 25 de oraşe din ţară.

Siguranţa generală a Statului a pus mâna pe tot firul acestui complot.

In cursul nopţei şi azi s'au mai făcut numeroase arestări în Capitală şi în restul ţării.

Cercetările urmează.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: MICII MUSCALI. (Premiera. Preţuri obişnuite. Abonament de Premiera 25. Seria 171.

Miercuri: MICII MUSCALI (a 2-a ora. Abonament de zi 45 A. Seria 172)

Joi: NEVASTA LUI BARBA-ALBASTRĂ (cu debutul lui Francisc Tárai. Preţuri de premiera. Abonament şters. Seria 173).

Vineri: JERTFA FEMEII (premiera, cu debutul dlui Táray. Preţuri reduse. Serta 175).

Sâmbătă matineu: MORFIUM (cu debutul dlui Tárai. (Preţuri reduse. Seria 175)

Sâmbătă seara: JERTFA FEMEII (cu debutul dlui Táray. Preţuri de premieră Abonament de zi 46 B. Seria 176).

Dumineca matineu: MÂNDRIE ŞI AMOR (cu debutul dlui Táray. Preţuri reduse. Seria 177).

Dumineca seara: DRAGOSTEA LA TOCMEALĂ (Reprezentaţie de adio a dlui Táray Preţuri de premiera. Abonament de zi 47 A. Seria 178)

Luni: GHITA BARONUL (cu contribuţia nouă a rolurilor. Abonament de zi 48 B. Preţuri obişnuite. Seria 179).

Marţi: REVOLTA OMULUI DE LUT (Operă. Premiera. (TARTUFFE) din ciclul Moliére. Preţuri de premiera. Abonament de premiera 27. Seria 180).

CEEKANNE

este ceaiul cel mai substanţial,

DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

De Crăciun o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban

147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e în magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calităţile asortiment uriaş

Adevărate donaţiuni de Crăciun,

Plaiduri englezeşti veritabile,

Mare asortiment de cravate,

Preţuri extraordinar de eftine,

Cămăşi albe confecţionate de noi insuşi

Două aniversări

Viața și operile
dlor prof. dri V. Babeș și G. Marinescu

Duminică au fost sărbătoriți cu o deosebită solemnitate de către înaltele instituții de cultură din București, de admiratori și intelectuali, doi dintre cei mai de seamă muncitori ai științei: dnii profesori doctori Victor Babeș și G. Marinescu, primul ajuns la vârsta de 70 și al doilea la vârsta de 60 ani.

Sărbatoarea aceasta, reprezintă un omagiu închinat atât eforturilor și meritelor acestor eminente personalități din lumea noastră intelectuală, cât și științei românești.

Credem interesant deci, a aminti aici, câteva date din viața acestor două existențe de elită.

Dl prof. dr. Victor Babeș

Dl prof. Victor Babeș, s'a născut la Viena în anul 1854. Tatăl său, Vincențiu Babeș, a fost un mare luptător al cauzei naționale.

Studiile universitare le-a început la Budapesta și le-a terminat la Viena.

A fost apoi zece ani asistent de anatomie patologică la Budapesta, după care și-a dat examenul de docent în histologia patologică.

Trece apoi la Berlin și München unde lucrează cu somitățile medicale Kock, Virchow, Naldeyer, Arnold și Zienescu.

De aci pleacă în Franța unde lucrează cu Pasteur.

Revenind la Berlin, i se încredințează conducerea lucrărilor de bacteriologie al institutului Koch.

In 1884 facultatea din Budapesta îi oferă catedra de histologie patologică și bacteriologică. Doi ani mai târziu este solicitat la București, unde prin-r'o lege specială, i se acordă mijloacele necesare înființărei unui institut de bacteriologie.

Toate stăruințeie dela Budapesta ca și onorurile ce i se acordă nu-i pot schimba hotărârea de a pleca la București, unde-l cheamă sufletul său de bun român.

A întâmpinat multe greutăți dar le-a învins pe toate cu muncă și pasiunea pentru știință și a format un mediu științific și o școală. Elevii săi, cunoscuți în lumea științifică sunt: G. Marinescu, Levaditi, Pașcanu, Manicatide, Sion, Bacalogiu, Riegler, Motaș, Proca, S. Nicolau, T. Vasiliu, T. Mironescu și Aurel Babeș.

Membru al Academiei de medicină din Paris și Roma, decorat cu Legiunea de onoare și alte ordine străine, prof. V. Babeș a fost premiat de academia din Paris cu premiile Montyon și Briand pentru cercetările sale asupra turbării și a publicat peste 700 lucrări științifice iar numele său este întâlnit în toate cărțile de medicină.

Dl prof. dr, G. Marinescu

Dl prof. G. Marinescu s'a născut la București în 1864.

Cursurile secundare le-a urmat la Seminarul Central, iar cele universitare la facultatea de medicină din Capitală.

La început a fost preparator în laboratorul de histologie al prof. Petrini Galați apoi la Institutul de Bacteriologie al prof. Babeș și după ce a dat la iveală câteva memorii originale din domeniul neurologiei, între altele: „Despre mielitele transverse", „Asupra mutismului histeric", iar în colaborare cu dl dr. Babeș „Despre leziunile plăgilor terminale motrice" a fost trimis în 1889, la Paris prin stăruința maestrului său, pentru specializare, debutând acolo ca reprezentant al universității din București la serbările înaugurale de la Sorbona.

Aci lucrează la clinica dela Salpetrilre a celebrului prof. Charcot.

Un an mai târziu pleacă la Frankfurt și apoi la Berlin.

In 1891 prof. Marinescu a comunicat Soc. de psihiatrie din Berlin rezultatul cercetărilor sale asupra „leziunilor măduvei spinării consecutiv amputațiunilor", dând la iveală pe lângă o serie de fapte noui și sub formă de ipoteză vederile sale asupra mecanismului fenomenelor trofice.

La finele anului 1891, prof. Marinescu revine la Paris unde în laboratorul lui Charchot, începe seria cercetărilor sale asupra polinevritelor au atras atenția lui Raymond și a lui P. Marie, iar contribuția prof. Marinescu în acest domeniu a determinat congresul dela Moscova din 1895 să facă un raport asupra osteologiei celulei nervoase.

După ce a făcut o călătorie de studii în Anglia, Scoția, Belgia și după ce-și susține cu mare succes teza în 1897 se reîntoarce în țară unde a fost numit la 34 de ani profesor în catedra de neurologie din București și medic șef la spitalul Pantelimon.

Doi ani mai târziu dsa face parte din toate societățile medicale de seamă din Occident.

In 1910 a preconizat o metodă personală de tratament a sifilisului nervos prin injecțiuni intrarachidiene metodă care a fost revendicată pe nedrept, de americanii Swift și Ellis și care aparține savantului român Marinescu.

După războiu prof. Marinescu a făcut cercetări asupra zonei zostev, encefalitei letargice, idioției amanrotice și paraliziei.

Se confecționeaza toalete de seara și de bal, după ultima modă franceză și engleză, la

VARTENBERG

Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.
Doamnele de ofițeri și funcționari beneficiaza de reducere la preț.

Informații

— *Concertul Simicel, organizat în matineu la Teatrul Național, de către Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, se amână pentru o dată după serbători, care va anunța ulterior.*

Biletele vândute rămân valabile

— Ieri seară a cântat pentru a doua oară în rolul Nedei din Pagliacci d-na Ionașcu. Și de astă dată interpretarea și vocea acestei soprane în plină ascensiune au captivat publicul. Numerosul public a răsplătit-o cu aplauze nesfârșite. Am dori să o auzim mai des și în alte roluri de seamă.

— Mandolinistul Simicel concertează mâine, Marți 16 Decembrie la Șimleul Silvaniei: Joi 18 Decebrie la Tașnad; Vineri 19 Decembrie, la Zalău; și Sâmbătă 20 Decembrie la Jibău.

— In numărul nostru de mâine vom publica un detaliat reportagiu asupra funcționării uzinei electrice. Din cifrele luate din registrele uzinei electrice, publicul poate vedea cărei cauze se datoresc întreruperile de curent, ce preocupă astăzi atât de mult pe locuitorii orașului nostru.

— Serata de cunoștință a societății studențești Valea-Arieșului, aranjată Sâmbătă seara la Gambrinus a avut un frumos succes. Această societate a hotărât să aranjeze un mare Bal al Moților.

— Prefectura politiei locale a interzis aranjarea în ultima săptămână a postului de Crăciun a oricăror petreceri cu dans, iar pentru ajunul Crăciunului s'a dispus suspendarea tuturor reprezentațiilor de toate categoriile.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Preset din Ardeal și Banat.* Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

— **A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc etc. în 150 pagini, cu peste 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

* **Expoziție de pictură.** D-na Elena E. Chifia pictoră, va deschide expoziția lucrărilor sale de pictură Duminecă în 14 crt, ora 3 p. m. în sala Cercului de Studii a Partidului național-liberal (Piața Unirii Nr. 29 deasupra cofetăriei Layda) Expoziția va rămânea deschisă până la 31 Decemvrie, zilnic dela 10—1 a. m. și 3—7 p. m.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Preset din Ardea și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, pala-Banffy

Saloanele Hotelului New-York 26 Dec. 1924 (A doua zi de Crăciun) va avea loc

Marele Bal al Presei

mascat, costumat și necostumat

organizat de

„Sind. Presei Rom. din Ardeal și Banat"

Surprizele nu se anunță fiind rezervat pentru seara balului, care, gratie măsurilor excepționale de organizate in anul acesta, va fi de o strălucire deosebită

Intreg localul New-York va fi decorat cu cel mai fin gust artistic

In vederea unei stricte selectiuni a asistenței Sindicatul a hotărît ca bilete de întrare la

Marele Bal al Presei

să nu fie valabile de cât însoțite de invitațiuni. — Pentru înlesnirea publicului, comitetul organizator va pune la dispoziție un mare număr de costume și măști.

Orice alte lămuriri se pot cere biuroului sindicatului (Piața Unirii No. 29 palatul Banffy) sau la ziarele „Infrățirea" și „Patria'

Preturile: 80 lei pentru o persoana si 180 lei pentru o familie de trei persoane.

Inceputul la orele 9 seara

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Prețul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIȘU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase!

Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619

Dréher-Haggenmacher

Dacia și **Bravaria**

extra de iarnă — malț dublu

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA" este cea mai simplă

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

6

R CLUJ Nº 896

17 DEC 1924

Anul V. Nr. 1250 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 17 Decemvrie 1924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

Congresul partidului național-liberal din județul Turda-Arieș

Pentru ziua de Duminecă, 14 Decemvrie a. c. a fost convocat congresul organizației partidului național-liberal din județul Mureș-Turda. Delegațiuni din întregul județ încep a-și face apariția în vasta sală festivă a Prefecturei județului și la ora anunțată pentru începerea congresului, sala devenise neîncăpătoare din cauza mulțimei ce s'a adunat. Apariția dlui Simion Mândrescu, șeful organizației județene este primită cu ovațiuni nesfârșite.

La orele 11 se deschide congresul sub președinția dlui Mândrescu.

Cel dintâi vorbește dl Dr. *Cornel Albu*, fost prefect și actual notar public în Reghin. D-sa salută pe dl Mândrescu exprimând bucuria sa și a întregului județ pentru numirea D sale în înaltă demnitate de ministru al țărei în streinătate, precum și încrederea tuturora că și în viitor dl Mândrescu își va ști face datoria față de țară așa după cum și-a făcut-o până acum.

Cuvântarea d-lui Mândrescu

Dl Simion Mândrescu mulțumește dlui dr Albu pentru cuvintele măgulitoare ce le-a pronunțat și întregei asistențe pentru aplauzele cu cari acestea cuvinte au fost primite. Congresul actual îl consideră d-sa ca un prilej de despărțire vremelnică și de organizarea nouă a delegațiunei permanente județene. Un prilej de despărțire fiindcă d-sa, fiind numit ministru al țării în streinătate nu putea rămânea în continuu contact cu județul, fapt care cere o nouă organizație a partidului. Consideră de a sa datorie ca să arate congresului felul cum d-sa de-o parte și partidul liberal în general au înțeles să-și facă datoria față de țară și față de județ.

Grija pentru cei mulți și obidiți

a fost una din preocupările partidului liberal care a căutat să ridice massele, pentru ca prin masse să ridice țara, bine știind că o țară cu masse sărace și inculte este o țară săracă și înapoiată. De aceea încă de când România însemna numai o mică parte din actuala Românie (Vechiul Regat) grija partidului național-liberal a fost să facă țăranii stăpâni pe pământul care-l munceau și pentru care și-au vărsat sângele când interesul țărei cerea acest lucru, grijă pe care au întinso mai departe și asupra României de astăzi. Dacă pe ici-coalea reforma agrară nu este desăvârșită, peste puțin ea va face parte din una din paginile cele mai glorioase ale activității partidului național-liberal. Aceleași griji de cei mulți să datorește înființarea islazurilor comunale precum și exproprierea pădurilor. Intreaga această operă de mare dreptate socială precum și măreția ei se va putea vedea numai după ce ea va fi un fapt împlinit, lucru care de sigur nu va întârzia.

Unitatea culturală și sufletească

Greutăți mari s'au ivit imediat după înfăptuirea unității politice a tuturor românilor. In special unitatea culturală, care era și forma una din principalele chestiuni de interes național, trebuia abordată. Români crescuți sub diferite stăpâniri am venit să întregească trupul vechiului Regat. Stăpânirile vitrege numai grija culturei noastre naționale nu au avut-o, sau mai bine zis au avut mai mult grija să o împedece în desvoltarea ei. Era datoria noastră să unificăm de grabă învățământul, pentru ca prin cultură să unificăm sufletele. S'a votat o lege a învățământului în acest scop și nu ne-am mărginit numai la aceasta, ci am pus la dispoziția ministerului instrucțiunei fonduri aproape peste puterile bugetare, pentru ridicarea de școli acolo unde inițiativa particulară nu a putut face față cheltuelilor. Nu va trece mult, până când jertfele statului român vor da roadele dorite în vederea desăvârșirei unității noastre sufletești.

Finanțele și bogățiile țărei

La venirea la putere a partidului național-liberal finanțele țărei se găsiau în una din celea mai triste situații. Trebuia făcute sforțări supraomenești pentru a aduce ordine în un buget care de fapt nu exista și pentru a asana în general finanțele. Datorii flotante în afară, datorii neconsolidate înlăuntru. Norocul Țărei a fost că sa găsit în această vreme de grea cumpănă un om îndărătnic în hotărârile isvorite din încrederea în puterile neamului nostru și îndărătnic și în muncă pentru realizarea programului: Dl Vintilă Brătianu. Cea dintâi grijă a d-sale a fost să aducă ordine în bugetul statului și pe măsură ce ordinea și echilibrul între cheltuieli și venituri a început să domnească, a consolidat datoriile noastre externe și interne. Așa că astăzi putem spune că încrederea străinătății ca și încrederea țărei în finanțele noastre este asigurată. Credincios principiului său, partidul național-liberal a căutat se asigure exploatarea bogățiilor țării cu capital românesc în colaborare cu capitalurile străine, asigurând capitalului românesc și drepturilor noastre asupra bogățiilor țărei, protecțiunea legală. Subjugarea economică din trecut — dau ca exemplu bogata vale a Prahovei, nu de mult toată în mâni străine — nu se va mai putea repeta.

Ordinea în Stat.

Tendințele firești ale câtorva cetățeni noi ai țărei întregite, ajutați de emisari ai țărilor învecinate interesate, de a produce turburări, pentru a strica noua întocmire a Romăniei ca și agitațiile vecinilor bolșevizați au atras serioasa luare aminte a guvernului național liberal. Am dat guvernului tot concursul nou majoritățile parlamentare și constat cu bucurie că toate încercările, mai vechi și mai recente au găsit guvernul și autoritățile la postul lor.

Nu numai măsurile luate de guvern și veghere autorităților au fost acelea cari au menținut ordinea, a fost și convingerea minorităților că România, patria lor de astăzi și de mâne, e dreptate nunumai pentru cetățeni de origine românească ci pentru toți fii acestei țări. Partidul liberal a aplicat principiul, lapidar exprimat de domnul ministru I. G. Duca în grădina publică din Tg. Mureș cu ocazia vizitei pe care primul ministru ol țărei dl I. C. Brătianu a făcuț județului nostru: „Noi cuprindem în acelaș sentiment de dragoste și minoritățile, căci știm că numai din dragoste poate izvorî buna înțelegere". Am dovedit-o aceasta la împărțirea pământului, am dovedit-o la împărțirea dreptului de a se cultiva în școli cu limba națională. Numai în chipul acesta s'a putut ajunge la ordinea și armonia de azi, numai în chipul acesta va putea fi apărat cu succes poporul nostru bun, blând și temător de Dumnezeu, de încercările criminale repetate ale dușmanilor din afară și din lăuntru.

Incheierea

Doresc ca din expunerea scurtă pe care am făcut-o înaintea reprezentantilor județului Mureș-Turda, să vărămână în suflet un lucru atât guvernul cât și alegii d voastră și-au făcut datoria. Și dacă nu s'a putut face totul, vina nu este a noastră, căci știți bine că perfecțiunea este numai la Dumnezeu.

Dacă am putut contribui și eu cu ceva la bunăstarea acestui județ, a cărui răspundere politică am avut-o până azi, faptul se datorește împrejurării că ne a dat D-zeu partidului un șef, care m'a înțeles și nu mi-a refuzat nici odată concursul de câte ori a fost nevoie. Să-mi dați voi să i exprim recunoștința mea și să-i urez ani mulți și fericiți spre binele și propășirea acestei scumpe țări. (Lungi și nesfârșite aplauze acopere cuvintele dlui Mândrescu.)

In acelaș timp să-mi dați voie, se vă mulțumesc D Voastră tuturora și se Vă rog să procedați la alegerea a nou delegații permanente.

Dl *Boțian*, din Toplița-Română, luând cuvântul își exprimă regretul că județul va fi lipsit în viitor de sprijinul apropiat și imediat al dlui Mândrescu, sprijin cu care se obișnuiseră atât de mult toate comunele din județul Mureș-Turda.

Dl *Protopop Ștefan Russu* salută pe dl Simion Mândrescu, fiu al județului de pe Valea-Mureșului și îi urează succes și în noua carieră, căreia s'a hotărît să-i dedice puterea sa de muncă, să i dedice marele său suflet. In semn de dragoste și recunoștință a județului pentru dl Mândrescu D-Sa propune și congresul admite în furtunoase aplauze ca dl Simion Mândrescu se continue a fi șef al organizației, înlocuit fiind în absența vremelnică a D Sale de vicepreședinți.

Dl învățător *Ciontea* salută pe dl Mândrescu în numele organizației de pe Valea-Nirajului.

Un țăran maghiar se asociază la omagiile aduse dlui Simion Mândrescu și își exprimă recunoștința satelor maghiare din județ pentru solicitudinea ce a avut-o și față de ei.

Se procedează apoi la alegerea delegației permanente, aleși fiind ca vicepreședinți dnii Protopop Ștefan Russu și prefect Victor G. Maior, secretar, preotul Dorift Șuteu și cassier dl Nicolae Oprean.

La sfârșit dl Mândrescu luându-și rămas bun, deoarece atâta timp cât D-Sa va fi Ministru plenipo ențiar nu mai poate face politică militantă, mulțumește tuturor pentru dragostea și devotamentul cu care iau dat concursul până acum și urează succes acelora care au primit să ia asupră-le răspunderea.

După aceasta în aplausele generale ale asistenței se încheie congresul.

DEOSEBIRI SEMNIFICATIVE

Cinci români din Republică Moldovenească au fost arestați sub bănuiala de spionaj în folosul României, condamnați la moarte după o judecată sumară și executați și mai sumar.

Nu cunoaștem în realitate și în amănunte cazul acestor executați, și nu știm întru cât vina se amestecă cu inscenarea în acest caz.

Dar chestiunea ore o altă latură. Bolșevicii exercita un vast spionaj în țara noastră, pe lângă o operă intensă de propagandă și de sdruncinare a principalelor noastre instituții de Stat.

In deosebi propaganda lor în Basarabia nu se reduce la respândirea de idei, la acea avalanșe de broșuri și manifeste incendiare, ci trece direct la cele mai îngrozitoare fapte — la incendii, la asvârlirea de bombe și la prădari în massă, cum a fost cazul dela Tatar Bunar.

Autoritățile noastre își fac datoria cu ori ce risc,-chiar cu riscul vieței; e interminabilă lista jandarmilor, ofițerilor și funcționarilor noștri din Basarabia, morți făcându-și datoria.

Când însă autoritățile noastre prind de gât pe acești delicvenți ordinari, jefuitori și asasini salariați ai unei opere sinistre, umanitariști noștri. politicianii nouei democrații și presa anumită, coprinsă de o profundă induioșare față de aceste sermane victime, înfățișează faptul real ca o odioasă inscenare a Siguranței Statului.

Și atunci începe elegia și eremiada în care se plânge soarta sermanei Basarabii torturată de oligarchia românească — începe formularea acuzoților împotriva dominației noastre asupra unui autentic și istoric ținut românesc, pe care apoi Bolșevicii le răspândesc în presa streina, pentru a dovedi incapacitatea noastră de a guverna această provincie. Cât sentimentalism — și de ar fi nu mai atât — pentru niște emisari salariați ai dușmanilor noștri!

...In Republica Moldovenească — ce de drept ar trebui se aparțină Basarabiei noastre — cinci români au fost — pur și simplu executați sub învinuirea — nu știm întru cât dovedită — de spionaj.

Suntem siguri că nimeni nu a protestat acolo împotriva acestei execuții, nici împotriva modului cum a fost instrumentat procesul și nu numai pentru motivul că acolo ori ce libertate este gătuită în numele marei și revoluționarei reforme...

De siguri câți va bieți români, exilați acolo de destinul istoric, s'or fi emoționat în fața soartei acestor martiri.

Iar noi nu ar fi bine se ne păstrăm și să ne cheltuim sentimentalismul umanitar pentru alte cauze și pentru alți eroi decât pentru niște vulgari asasini sau pentru niște netrebnici salariați ai dușmanilor noștri?

Cititi și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ministerul Finanţelor

Direcţiunea contribuţiunilor şi fondului comunal

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că termenul de predarea declaraţiunilor de impuneri pe anul 1925 Incepe la 1 Ianuarie 1925 şi expiră la finele acestei luni.

Pentru societăţile anonime pe acţiuni acest termcn se prelungeşte până la aprobarea bilanţului de adunarea generală, însă cel mult până la 1 Mai 1925, toate impunerile urmând a fi terminate până la acea lună.

Cum se fac declaraţiunile?

Formularele No. 4, 4 bis şi 5 se pot procura dela pecepţii.

Se menţionează că aceste declaraţiuni trebuesc complectate cu toate datele prevăzute în formular, căci altfel ele se consideră incomplecte şi declaraţiile vor suferi sancţiunile mai jos prevăzute pentru cei ce nu dau declaraţiuni.

Instrucţiunile pentru întocmirea şi predarea declaraţiunilor se găsesc pe acele formulare.

Ce se declară?

Veniturile impozabile anuale se declară astfel cum ele s'au încasat sau sunt de încasat pe anul precedent 1924, după detaliile prevăzute în instrucţiunile aflate pe formularele de declaraţiuni.

Dacă unele din veniturile cuvenite pe anul 1924, cum sunt dividendele şi tantiemele, nu se cunosc, se declară ce s'a încasat în acel an pentru anul anterior 1923.

Scăderile legale din impozite urmează a fi cerute prin declaraţiuni în conformitate cu aceleaşi instrucţiuni.

Contribuabilii cari nu pot complecta declaraţiunile, le vor face la percepţiile fiscale unde li se va complecta declaraţia ce vor semna, după ce vor fi lămuriţi asupra dispoziţiunilor legii.

Dispense

Pot să nu dea declaraţiuni de impunere contribuabli aflaţi în următoarele împrejurări:

1. Contribuabilul care are venit sub 10.000 lei în total, atât din veniturile sale proprii cât şi ale soţiei sau altor membri ai familiei sale şi pe cari le are la dispoziţie este dispensat de darea declaraţiei de impunere la venitul global. Dacă însă are de cerut vre-o scădere legală din impozite elementare, pentru sarcini ipotecare sau familiare, cari se acordă anual, va trebui să facă cerere tot pe formularul de declaraţii Nr. 5; iar dacă cer vreo reducere a impozitului la venituri mici, aflate sub limitele legale, în cazul când aceste reduceri nu au fost acordate anul precedent din orice motiv, aceste cereri se vor face pe formularul Nr. 5 pentru impozitul agricol şi pe clădiri şi pe formularul Nr. 4 pentru impozitul comercial şi profesional.

2. Deasemenea e dispensat de darea declaraţiunii pentru venitul global contribuabilul care nu are de cât un singur venit din comerţ, meserie sau profesie ce se exercită în cuprinsul percepţiei reşedinţei sale şi pentru care face declaraţie aparte, însă cu condiţiune să menţioneze pe declaraţiunea făcută, pentru acea impunere la impozitul elementar că nu mai are alt venit nici el, nici membri ai familiei aflaţi în sarcina sa. Această menţiune echivalând cu declaraţia pentru membrii familiei se va cere prin declaraţia la impozitul elementar.

Pentru orice alte scăderi din venitul global va face cerere aparte pe formularul de de declaraţii Nr. 5.

Dacă are un venit numai din salariu sau mobiliar, va face declaraţie pe acelaş formular Nr. 5.

3. Contribuabilul al cărui venit impozabil, fie global, fie elementar, judecat după cel din anul precedent, este acelaş ca şi în anul anterior şi dacă nu are nici un scăzământ de cerut şi n'a schimbat reşedinţa, nici nu şi-a modificat felul întreprinderii sau al profesiunii, poate să nu mai facă declaraţie, şi în acest caz se presupune că a menţinut declaraţia din anul precedent în ce priveşte veniturile stabilite, nu însă şi în ce priveşte scăderile pentru sarcini familiare sau pentru datorii ipotecare, ori chirografare, pentru cari se cere dovezi în fiecare an. Deci spre a obţinea şi pe anul 1225 aceleaşi scăderi, trebuie să facă declaraţie şi să aducă acele dovezi la efectuarea impunerii când va fi citat. (A se vedea paragraful 172/b din instrucţiunile oficiale).

Sancţiuni

Contribuabilii cari nu se află în condiţiunile de dispensă sus p evăzute, sau ale căror venituri s'au modificat, şi nu vor face declaraţiunile de impunere în termen, sau le vor face incomplecte, vor fi impuşi din oficiu şi li se va aplica amenzile prevăzute de lege, fără distincţiune, întrucât în cei doi ani de aplicare a legii toţi contribuabilii au putut lua cunoştinţă de aceste obligaţiuni legale.

Convocare

„Valea-Mare" S. a. Pt. Ind. For. Cluj, invită pe dnii acţionari la adunarea generală extraordinară ce se va ţinea în Cluj, în biroul societăţii (ed. Bcii Generale a Ţării Româneşti (în ziua de 26 Decemvrie a. c. la orele 10 a. m., cu următoarea

Ordine de zi:

1. Descărcarea membrilor demisionaţi din cons. de adm. şi com. de cenzori.
2. Alegerea noilor membrii în cons. de adm. şi com. de cenzori.
3. Propuneri.

Conform art. 18 din statute, dnii acţionari sunt rugaţi a depune acţiunile cel târziu cu 3 zile înainte de adunarea generală, la cassieria societăţii.

Cluj, la 16 Decemvrie 1924.

D 483 **Direcţiunea**

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein şi Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

Lloyd

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE

Publicaţiune

Pentru facerea tablelor de indicaţie a comunelor plasei Hida 77 de bucăţi în baza art. 72-82 a legii contabilităţii publice noi primpretorul, plasei Hida publicăm concurs.

Reflectanţii vor înainta ofertele timbrate în plic închis. Pe dosul plicului va aminti în modul următor: Oferta lui X. Y. pentru facerea tablităţelor de indicaţie, iar pe lângă ofert se va alătura 2500 Lei cauţie în bani gata.

Supra oferte nu se iau în considerare, reflectanţii cari au înaintat ofertele nu se pot detrage dela licitaţie.

Licitaţia se va ţinea la oficiul plasei Hida în 22 Ianuarie 1925 a. m. la oarele 10.

Numai acelea oferte sunt valabile, cari cel târziu până la 21 Ian. orele 2 m. p. vor fi sosite, iar, celea mai târziu sosite nu se vor lua în considerare.

La încheiarea contractului se va lua în considerare şi garanţia persoanei.

Hida, la 4 Decemvrie 1924.

D 427 **Babescu,** primpretor.

Uzina Electrică a Oraşului Cluj No. 2206—924.

Anunţ

Direcţiunea Uzinelor Electrice cu începere dela 11 Decemvrie a stabilit următorul program de întrerupere a curentului electric, întrerupere necesitate de lipsă totală de apă la Someşul-Rece. Acest program este dealtfel acel stabilit în urma întrunirei şi înţelegerei cu reprezentanţii industriei şi comerţului din Cluj ţinută la Camera de Comerţ în ziua de 5 Noemvrie 1923.

$6^1/_2$—$7^1{}_2$ regiunea oraşului pe partea stângă a Someşului strada Gh. Barițiu dela Teatrul Maghiar până la strada Sulutiu.

$7^1/_2$—$8^1/_2$ Partea Oraşului pe malul al someşului limitată de următoarele străzi:

Str. Băii, Piaţa Carolina, Vechea Cetate, Str. Baron L. Pop şi împrejururi, P. Cuza Voda, C. Dorobanţilor şi în partea vestică a Piaţei Ştefan cel Mare. Această regiune va primi curent şi dela 12 la 2.

11—12 centrul oraşului, Cal. Regele Ferdinand până la Poştă, Cal. Victoriei până la Camera de Comerţ, Str. M. Kogălniceanu până la Colegiul evangelic, Str. N. Iorga.

2—3 restul oraşului.

Acest program se va menţine până ce condiţiunile hidraulice actuale se vor înbunătăţi.

Cluj, la 11 Decemvrie 1924.

D 429 Directorul Uzinelor Inginer ss. ROATĂ.

Nu vă lăsaţi seduşi de publicaţiuni armonioase!

Convingeţi-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 610

Dréher-Haggenmacher

Dacia extra de iarnă şi **Bravaria** malţ dublu

De Crăciun o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

In magazia „RECORD" te poţi îmbrăca elegant cu bani puţini!

Fulare de mătasă!

„RECORDUL" dă marfă bună p. bani puţini!

Cu ocaziunea crăciunului şi anului nou, cele mai bune cumpărături le puteţi face la magazia

„RECORD"

Asortiment imens de pălării, albituri şi cravate până la execuţia cea mai fină şi eftină!

„RECORD"

depozit de speciatităţi în pălării şi modă bărbătească,

Cluj, Piaţa Unirii No. 17.

Preţuri eftine! — Calitate bună!

Mănuşi de piele!

„RECORDUL" este eftin!

Camaşle! Sepci!

„RECORDUL" este bun!

Reclama este sufletul comerţului

Situația uzinei electrice din Cluj

Regimul de astăzi — Disproporția dintre nevoile consumației și capacitatea de producțiune a uzinei electrice — Intreruperile de curent și cauzele lor —

Lămuririle dlui inginer Roată, dir. uzinei electrice

Arătam intr'unul din numerele noastre trecute, care sunt problemele principale ale orașului nostru. Dintre acestea face parte și chestiunea uzinei electrice. In jurul ei discuțiile sunt în curs de câțiva ani, fără să se poată ajunge la o soluție definitivă. Desele întreruperi ale curentului electric o readuc însă incontinuu pe tapet, iar publicul se ocupă de ea aproape zilnic, tocmai din cauza mizeriilor pe care la îndură. Se fac fel de fel de aprecieri și comentarii, aducându-se acuzațiuni conducerii uzinei electrice.

Cei ce cunosc însă adevărata stare a lucrurilor știu că numai o amplificare va putea să pună capăt situației de astăzi. Nu ne ocupăm acum de această latură a problemei și de posibilitățile de înfăptuire a amplificării, ci arătăm condițiunile în care uzina electrică funcționează actualmente.

Pentru a informa cât mai precis publicul, ne-am adresat dlui inginer Roată, directorul acestei importante instituțiuni, care ne-a dat următoarele edificatoare lămuriri:

Producțiunea uzinei

Capacitatea maximă de producțiune a uzinei este de 3915 chilowați. Pentru producerea acestei forțe electrice uzina are următoarele generatorii de curent electric: 1. Trei turbine electrice cu câte 1200 cai putere una, total 3600 H. P. Fiecare turbină poate produce maximul de 870 chilowați, total 2510. 2. mașini cu aburi, prima de 350 H. P. producând un maxim de 210 chw., iar a doua cu 550 H. P. și 365 chw.

3) Două motoare Diesel ambele de câte 600 H. P., total 1200 H. P., producând la un loc un maxim de 820 chilowați.

Totalizând aceste cifre rezultă o forță motrice de 5700 H. P. și o producțiune maximă de 4005 chilowați.

Dar se întâmplă foarte rar că se atinge acest maxim de producțiune căci mașinilor nu li se poate da totdeauna încărcarea cea mai mare, așa că producția medie de curent electric este de 3200 chilowați.

Consumația de curent electric

Față de această producțiune avem următoarea consumație de curent, după datele culese la 1 Noemvrie a. c.: 821 motoare consumând 2652 60 chilowați și 76721 becuri cu 3201 60 chw. Consumația totală este deci de 5854 2 chilowați.

La 10 Mai, când d. inginer Roată a preluat conducerea uzinei situația era următoarea: 837 motoare cu 2979 chw. și 72533 becuri cu 2921·94 chw., totalul fiind 5900 94 chw. In acest timp s'a făcut deci o însemnată reducere la motoare de 327 chilowați și urcare a consumației la becuri de 279·66 chilowați, corespunzând la 4188 noui becuri. Reducerea efectivă este de 48 chilowați.

Raportul dintre producția și consumația de curent electric

Producția medie de curent este deci de 3200 chilowați, iar consumația de 5864·20.

Dacă uzina poate totuși în bună parte satisface nevoile consumației, aceasta se datorește faptului că suma de 5854·20 chilowați reprezintă un maxim ce în realitate nu este atins niciodată.

Doar nu se întâmplă ca într'un moment dat să ardă toate becurile și concomitent să fie puse în funcțiune toate motoarele electrice din oraș.

A mai contribuit la ameliorarea situațiunii reglementarea consumației făcută de direcțiunea uzinei, prin care s'a interzis consumația de curent electric la motoare după ora 4 seara, când nevoile iluminatului sunt mai mari. Câteva excepțiuni dela această regulă au fost totuși admise, după natura întreprinderilor. Dar necazul este că un control în această direcție necesită organe prea numeroase, de care nu dispune uzina, iar pentru întreprinderile industriale nu există tire speciale.

S'a creiat în felul acesta o echilibrare a producției cu consumația. Dar intervine o altă împrejurare, ce modifică esențial raportul arătat.

Lipsa apei, forță motrice

Apa Someșului scade uneori în timpul secetei din vară și înghețului din iarnă cu câteva sute la sută. Și această scădere micșorează într'o măsură considerabilă producțiunea de curent electric.

Așa bunăoară, acum cele trei turbine de apă, cu o capacitate totală maximă de 2520 chilowați, nu produc decât aproximativ 600 chilowați. Diferința aceasta este imposibil să nu să resimtă. Ea variază după cantitatea de apă a Someșului.

Pentru a ajuta totuși cumva publicul consumator, s'a recurs la întreruperi. Căci este absurd a se crede că o producție medie de 1900 chilowați să poată acoperi o consumație, ce are ca maxim 5854.20 chilowați.

Intreprinderile de curent

Ele au fost fixate la 5 Noemvrie 1923 într'o consfătuire ținută la Camera de industrie și comerț luând parte și reprezentanții ambelor categorii de consumatori. Condițiunilor stabilite atunci li s'au mai adus câteva modificări neesențiale, așa că astăzi este în vigoare următorul program al întreruperilor curentului electric:

1. In partea orașului din stânga Someșului dimineața dela 6 și jumătate 8, dela 12—2 la amiazi după amiazi dela 2 3.

2. Piața Mihai Viteazul, str. Băii, Carolina, Vechea Cetate. calea Dorobanților și partea de vest a Pieții Ștefan cel mare, cu străzile laterale din această parte de oraș, dimineața dela 7 și jumătate 9 și seara dela 5—6. Intre orele 12—2 ziua, aceste străzi au curent.

3. Mănăștur, Calea Moților, Clinicile, Teatrul Național, căminurile studențești, str. dr. V. Babeș dimineața dela o a 9—10½ și după masă dela 3—4. Toate aceste străzi și instituțiuni au deasemenea curent între 12—2 ziua.

4. Insfârșit pentru centrul orașului cu Piața Unirii străzile N. Iorga, Memorandului Regina Maria, și Calea Victoriei până la direcțiunea regională CFR curentul se întrerupe înainte de amiazi dela 10½—12 și dela 12—2 la amiazi și după masă dela 4—5.

Incolo este curent tot timpul.

Reducerea tensiunei și întreruperile excepționale

Dar toate aceste măsuri preventive se dovedesc uneori insuficiente. Consumația prea încărcate impune uneori, întreruperi forțate și acestea sunt acelea care exasperează publicul. Tocmai pentru a le evita uzina a adresat apeluri către publicul consumator, să reducă la minim consumația. Cu creșterea apei Someșului ele vor înceta. Mai sunt, se înțelege foarte rareori, întreruperii provocate de accidente.

Afară de cele de mai sus scăderea producției de curent electric a mai provocat o modificare: S'a redus tensiunea curentului dela 150 volți, cât este cea normală la 140, coborându-se câte odată chiar și până la 125.

Acestea sunt lămuririle date de d. inginer Roată pentru cetitorii „Înfrățirii. Deocamdată în iarna aceasta, numai bunul Dumnezeu mai poate să ne ajute prin, zăpadă, degheț și ploi.

Dar chestiunea e cu mult prea actuală și importantă, încât ne vedem nevoiți să revenim asupra ei cât mai curând.

Repertoriul Teatrului National

Joi, 18 Dec. „Candida". Se va jnca a doua oară.

In studiu: „Năzdrăvăniile Divorțului" comedie de Bisson și „Patima Roșie" de Mihail Sorbul.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: MICII MUSCALI (a 2 a ora. Abonament de zi 45 A. Seria 172)

Joi: NEVASTA LUI BARBA-ALBASTRĂ (cu debutul lui Francisc Táray. Prețuri de premiera. Abonament șters. Seria 173).

Vineri: JERTFA FEMEII (premiera, cu debutul dlui Táray. Prețuri reduse. Serta 175).

Sâmbătă matineu: MORFIUM (cu debutul dlui Táray. (Prețuri reduse. Seria 175)

Sâmbătă seara: JERTFA FEMEII (cu debutul dlui Táray. Prețuri de premieră Abonament de zi 46 B. Seria 176).

Dumineca matineu: MÂNDRIE ȘI AMOR (cu debutul dlui Táray. Prețuri reduse. Seria 177).

Dumineca seara: DRAGOSTEA LA TOCMEALĂ (Reprezentație de adio a dlui Táray. Prețuri de premiera. Abonament de zi 47 A. Seria 178)

Luni: GHETA BARONUL (cu contribuția nouă a rolurilor. Abonament de zi 48 B. Prețuri obișnuite. Seria 179).

Marți: REVOLTA OMULUI DE LUT (Operă. Premiera. (TARTUFFE) din ciclul Moliére. Prețuri de premiera. Abonament de premiera 27. Seria 189).

TEEKANNE
este ceaiul cel mai substanțial
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

Paltoane!
Raglane!
Ulstere
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Cu prețuri neîntrecut de ieftine
vă puteți provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)
singura depozitară de pălării e in magazia
Regele Pălăriilor
Cluj, Piata Unirii 24.
Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal
In toate calitățile asortiment uriaș
Adevărate donațiuni de Crăciun,
Plaiduri englezești veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Prețuri extraordinar de eftine,
Cămăși albe confecționate de noi insuși.

Saloanele Hotelului New-York 26 Dec. 1924
(A doua zi de Crăciun) va avea loc

Marele Bal al Presei

mascat, costumat si necostumat
organizat de
„Sind. Presei Rom. din Ardeal si Banat"

Surprizele nu se anunţă fiind rezervat pentru seara balului, care, gratie măsurilor excepţionale de organizate în anul acesta, va fi de o strălucire deosebită

Intreg localul New-York va fi decorat cu cel mai fin gust artistic

In vederea unei stricte selectiuni a asistenţei Sindicatul a hotărît ca bilete de intrare la

Marele Bal al Presei

să nu fie valabile de cât însoţite de invitaţiuni. — Pentru înlesnirea publicului, comitetul organizator va pune la dispoziţie un mare număr de costume şi măşti.

Orice alte lămuriri se pot cere biuroului sindicatului (Piaţa Unirii No. 29 palatul Banffy) sau la ziarele „Infrăţirea" şi „Patria'

Preturile: 80 lei pentru o persoana si 180 lei pentru o familie de trei persoane.

Inceputul la orele 9 seara

Ultime informaţii

— Spre clarificarea situaţiei mele politice declar că încă în vară am abstat dela gândul de a dimisiona din partidul liberal. Astfel şi azi sunt membru al acestui partid. *Dr. I. Cl. Juga*

— Aflăm că din partea Casei Regale, cunoscutul atelier fotografic Gardi, Cluj (Strada Şaguna 20) a primit o scrisoare în care i se cere ca din fotografiile efectuate pentru M. Sa Regina Maria şi pentru principesa Mărioara în luna August, când Majestăţile Lor au fost la Cluj, să mai execute încă câte 25 exemplare pe care să le trimeată în cel mai scurt timp Curţei Regale.

— S'a primit la redacţie „Buletinul de informaţii" al grădinei botanice şi al Muzeului botanic dela Universitatea din Cluj, volumul IV. Nr. 2—3.

— S'a primit „Grafică Română", revistă pentru desvoltarea artelor grafice — Craiova.

— S'a primit „Omagiul" Academiei Bârlădene în amintirea lui Ştefan Petică.

— Inspectoratul muncii, cu asistenţa organelor poliţieneşti a făcut o anchetă în brutăriile din Cluj în noaptea de 14—15 Decemvrie. S'a constatat că la cele mai multe brutării nu se respectă repausul duminical, că atelierele de brutărie ca şi camerile destinate pentru ucenici, sunt nemăturate, nevăruite de multă vreme, că vasele în care se serveşte mâncarea ucenicilor sunt murdare, infecte, că aşternuturile ucenicilor sunt murdare că în unele brutării ucenicii dorm pe scândurile pe care se pune aluatul, în atelierul de frământat, că albiturile ucenicilor sunt nespălate de săptămâni, că unii ucenici erau plini de păduchi şi să în general ucenicii lucrează peste orele reglementare, lucrând în aceste condiţiuni mizerabile câte 12 ore şi chiar 14 ore, cu zi cu noapte. S'au avizat toate autorităţile care concură la supravegherea condiţiilor de muncă în ateliere. După cum suntem informaţi aceste anchete vor continua cu participarea reprezentanţilor organizaţiilor profesionale respective.

— Societatea studenţilor din valea Mureşului superior va aranja în ziua de anul nou un turneu artistic la Topliţa română.

— Resturile de zăpadă au fost curăţite din aproape toate străzile. In curs de 2 zile nu va mai fi nici o zăpadă pe străzi.

— Ziarele ungureşti au dat alarma, că modificările aduse de dl inspector general administrativ Văraru regimului locuinţelor la Cluj răstoarnă ordinea de până acum. Nimic din aceasta un corespunde adevărului, căci deocamdată se lucrează tot după vechile dispoziţiuni.

— Mâine se întruneşte la prefectura judeţului comisiunea administrativă judeţeană. Alături de rapoartele referinţilor se vor discuta în special următoarele chestiuni: Starea financiară a judeţului şi a comitetului pentru construcţia de şcoli, nomenclatura comunelor din judeţ şi arendarea plaselor în vederea reformei administrative.

— La 18 l. c. dl primar Octavian Uţalea pleacă la Bucureşti, pentru refere în unele chestiuni ale bugetului pe anul viitor.

— Dl subprefect al judeţului Octavian Simu a plecat ieri în anchetă la Ciucea.

— Pentru a hotărâ asupra cererii de majorare a făinei şi pâinei la Cluj are loc astăzi la ora 4 o consfătuire la primărie. Consiliul orăşenesc a cerut telegrafic la 4 mori din Arad, Timişoara şi Craiova preţurile de pe piaţa de acolo a făinei.

— Societatea Ocrotirea „Orfanilor din Războiu" Direcţiunea Regionalei Cluj închiriază la orfelinatul „Principele Carol" o clădire compusă din mai multe camere, dă în arendă serile de flori şi grădin acelui orfelinat. Ofertele închise se vor prezenta în Str. Kogălniceanu No. 8 până cel mai târziu 30 Decemvrie a c."

— Duminică după masă a avut loc şedinţa comitetului şcolar al liceului de fete „Principesa Ileana" din Cluj, la care au luat parte şi părinţii elevelor atlători în Cluj. Dna Directoare Rozar a citit bugetul anului 1925 al şcoalei, care a fost luat la cunoştinţă. S'a făcut apel la părinţii elevelor, să ajute şcoala, ca să poată face faţă cheltuielilor neprevăzute şi să participe la serbările ce se vor organiza în folosul şcoalei.

— *Dl docent dr. Ioan Goia conferenciar la Clinica Medicală şi-a început consultaţiile medicale pentru boale interne în Str. Iuliu Maniu No 6.*

* **Expoziţia** pictorilor din Baia-Sprie, *Elena L. Krausz, Andrei Litteczky şi Oscar Nagy* la „Arta" Cluj, Str. Avram Iancu No. 3 dela 30 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1924. 58

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palaBanffy

— Pentru fixarea preţurilor maximale la Cluj s'a completat comisiunea cu noui membri intrând ca reprezentant al consumatorilor dl subrefect Simu, şi câte un delegat al organizaţiunilor producătorilor şi comercianţilor interesaţi.

— In comparaţia cu Clujul, la Craiova sunt în vigoare următoarele preţuri la pâine: neagră 7 lei, albă mijlocie (extracţie 46%) 11 lei, franzele (extracţie 12%) 16 lei.

— **A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, infor, maţii, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

* **Expoziţie de pictură.** D-na Elena E. Chiffa pictoră, va deschide expoziţia lucrărilor sale de pictură Duminecă în 14 crt, ora 5 p. m. în sala Cercului de Studii a Partidului naţional-liberal (Piaţa Unirii Nr. 29, deasupra cofetăriei Layda) Expoziţia va rămânea deschisă până la 31 Decemvrie, zilnic dela 10—1 a. m. şi 3—7 p. m.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Reclama este sufletul comertului

Resultatul alegerii adunarii ungurești de la Brasov

Cine sunt aleşii?

In afară de alegerea dlui Ugron István ca preşedinte al partidului maghiar şi a domnilor contele Bethlen György, Emil Grandpierre, dr. Jakabffy Elemér şi Sándor József ca vicepreşedinţi — adunarea de la Braşov a mai ales un „Stat presidenţial" compus din următorii dnii:

Contele Teleky Arthur, dr. Bernády György, dr. Ferenczy Géza, dr. Gabányi Imre, dr. Gyárfás Elemér, dr. Hajdu István şi dr. Thury Kálmán.

Dintre evrei a fost ales dl dr. Róth Hugó. Un alt evreu, dl Gombos Benő a fost ales în calitate de „controlor" al partidului.

Comitetul executiv al partidului a fost compus din 50 de membrii. Dintre aceştia amintim pe conţii Béldy Kálmán, Tholdalaghy Mihály, Wass Béla, pe baronii Jósika János, Szentkereszthy Béla, pe domnii Barabás Béla, Fekete Nagy Béla, Görög Ioachim, Issekutz Viktor (armean), Paál Árpád, Pál Gábor, Szabolcska Mihály (poetul) Szele Béla (primredactorul lui „Brassói Lapok), Várady Aurél, dr. Zima Tibor, etc.

In comitetul executiv al partidului maghiar au mai fost aleşi vre-o 10 evrei în frunte cu dl dr. Berkes Salamon.

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
ei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandaţi de urgenţă!

Tombola pentru balul Presei

Numele firmelor donatoare

Pentru balul organizat de Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat în a doua seară de Crăciun în saloanele restaurantului New York, au donat obiecte de tombolă următoarele firme.

Ioan Király, Nic. Voit, A. Keszey, Lőrincz şi Tóth, Cartea Românească, Farm. dr. Biro, libr. Onişor, „Au Bon Gout", Kovács fii, Schuster, Deutsch, Hubay, Szanto et. Komlosy, Grünfeld Stössel, Morvay, Vereş, Drog. „Emke" Libr. Bernáth, Palmay Alex., Kupás, Libr. Friedmann, dr. Hincz farm., Rozsa Royal Drog., Succes Biasini, Regele Pălăriilor, Văd. Dumbrava, Aneta Oltean, Alex. Akonca, Hadady, Şipoş, Ditrich şi Stössel, Horos Ignaez, Gergely Ferencz, Fischbain Spitz, Libr. Lepagi, Aug. Sandor, Ficher, Tamásy.

Lista va continua să se publica în numerile viitoare cu ceilalţi donatori pentru fombolă.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 17 Decemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bella Donna

Viaţa unei otrăvitoare în 6 acte. In rolul principal **Pola Negri** şi **Conrad Nagel.**

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Regele Benzinei

Comedie americana în 5 acte. In rolul principal gura sătului FATTY

CINEMA APOLLO

Masca Satanei

Dramă senzaţională americană de aventuri în 6 acte. In rolul principal: **Harry de Gronte.**

După alegerea de la Braşov

De ce s'a retras d. Bernády?

Adevăratele motive cari au determinat pe fruntaşul politic maghiar să renunţe la prezidenţia partidului maghiar

Ştire care nu sufere desminţire

Tg.-Mureş. — Asupra retragerii candidaturei d lui Bernády de la alegerile pentru prezidenţia partidului maghiar au circulat tot felul de veşti, niciuna din ele nu corespunde însă în totul adevărului. In Nr. de eri, Infrăţirea dădea chiar, drept cauză a acestui fapt duşmănia manifestată de către conducătorii bisericei catolice maghiare faţă de fostul primar al oraşului nostru. Dar nici „Infrătirea" n'a nimerit-o. E drept că d. Bernády nu este prea simpatic în lumea catolicilor unguri, şi tarăşi este drept că nobilimea maghiară nu putea vedea cu ochi buni un conducător democrat în fruntea partidului maghiar, dar adevărata cauză care a determinat hotărîrea d lui Bernády de a nu mai candida la prezidenţia nu este nici ostilitatea şi nici ambiţia altora, ci faptul că d. Bernády a înţeles să şi păstreze toată libertatea de acţiune în vederea unui eveniment mai important.

Fiind informat că a doua zi de Crăciun Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat organizează un mare bal în saloanele restaurantului New Jork d-sa a înţeles că obligaţiile prezidenţiale i ar răpi timpul şi l'ar împiedeca să ia parte la reala înfrăţire cetăţenească. Prieten al poporului român, d. Bernádz ştie că în mijlocul manifestărilor lui d-sa poate obţine imens mai mult politiceşte pentru conaţionalii săi decât la prezidenţia unui partid maghier prea mult închinat intereselor unei clase de oligarhi exlusivişti.

Deci D. Bernády a renunţat la prezidenţia partidului maghiar pentru a putea să ia parte în toată libertatea la balul sindicatului Presei Române din Ardeal de a doua zi de Crăciun.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1251 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Joi 18 Decemvrie 1924

Infrăți

CLUJ 18 DEC... No. 7082
On. Asociațiunea pentru Cultura
și lit. poporului Român
R. Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABUNAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

DOUA EXEMPLE
lângă atâtea altele
Înțelesul serbătorirei dlor prop. dr. V. Babeș și prof. dr. Marinescu

Intelectualitatea românească a serbătorit Duminecă în București pe doi dintre fruntașii culturei noastre naționale: prof. dr V. Babeș și prof. dr G. Marinescu. A fost un eveniment rar și înălțător această rest ânsă manifestare de recunoștință față de munca discretă a doi oameni de înaltă cultură, ridicați din mijlocul nostru. Recunoscuți în străinătate, care li-a decernat cele mai frumoase cinstiri, aici în mijlocul nostru, unde li s'a desfășurat tăcut și spornic munca în domeniul arid al științei, viața celor doi serbătoriți de astăzi constituie un puternic exemplu și pentru cei ce se ridică și pentru cei ce se cred ridicați în rangurile vieței noastre sociale.

Cu atât mai mult aceastea stăzi, când buna virtute a ambițiunilor oneste se pare că a dispărut din obiceiurile noastre; cu atât mai mult aceasta astăzi, când o generație întreagă de tinere energii se irosește mândrindu-se cu aspirațiuni — adeseori frumoase — dar cu totul înafară de cultura aducătoare de rezerve sufletești necesare marei lupte a vieței; și cu atât mai mult aceasta astăzi, când munca productivă a rămas ogor înțelenit pentru a se vântura de toți, chemați și nechemați, pleava politicei de vane ambițiuni și de nesocotite râvniri. Serbătoarea dela fundația Carol I a fost ca un strigăt de chemare la realitatea, care cere altceva dela noi, fiii României-Mari.

Și în adevăr, ce mai bun exemplu de statornicie în realizarea unei ținte superioare, decât munca neobosită a drului V. Babeș, care pornit din Banat și trecut pe la Budapesta, a știut să dea neamului său toată vigoarea unei minți adânc pătrunzătoare, consacrându-se științei în mediul firesc al culturei naționale. Venit la București pe când România era la Budapesta numai o țară de balcanici barbari, prin neobosita sa activitate, dsa a știut să dea cea mai categorică desmințire batjocurilor turanice, afirmînd în fața Europei culte o cultură românească și o stiință românească.

Opera dlui prof. dr. G. Marinescu, unanim recunoscută în lumea științifică europeană, aduce acelaș bogat aport de cultură Neurolog emerit, d. prof. Marinescu este na numai o justificată mândrie pentru poporul românesc ignorat, batjocurit și disprețuit pe nedrept, ci și o glorie mondială, citată ca o autoritate induscutabilă în toate tratatele de neurologie.

Iar alături de acești doi serbătoriți, câți alții, cari nici politică n'au făcut, nici întrunirile nu li-au vânturat, pentru a-și creia o trecătoare popularitate? Profesorul Pompeiu, ne face cinste în lumea matematicianilor, prof. Mrazek e consultat cu admirație și respect, prof. D. Alexandrescu este o autoritate în lumea juridică, mai dăunăzi prof. dr Urechie din Cluj căpăta o justă confirmare științifică, dnii prof. Iorga și Pârvan sunt ascultați cu veneratie, prof. dr. I. Cantacuzino poate mândri orice cultură europeană. Atâtea și atâtea nume românești, cari nu pot fi cuprinse într'un trecător articol de gazetă, poartă cu cinste dincolo de hotare gloria unui popor plin de reale virtuți și capabil să contribue la opera de cultură universală cu mult mai mult decât se poate crede.

Aceștia sunt adevărații pioni ai afirmărei noastre ca popor, afirmare pe care nici o propagandă sau contra-propagandă de oficiu nu ni-o poate înlesni. Și către aceștia trebuie să ni se înalțe privirile, când dorinți nelămurite ni se îngrămădesc în suflet, în căutarea unei cărări de viitor.

In sprijinul muncitorimei din Ardeal

Dl I. Russu-Abrudeanu. deputat din majoritate. ales în circumscripție Abrud în care se află exploatări miniere. a atras eri atenț unea guvernului că lucrul riscă să stagneze în mine din cauza scumpetei excesive a materialelor explozibile, rămânând astfel fără ocupațiune numeroși lucrători.

Dl ministru al finanțelor a promis că va aduca un proiect de lege prin care statul să renunțe la fiscalitatea explozibililor întrebuințate în industrie, păstrându-se monopolul numai pentru apărnrea națională.

Cardășia iredentisto-comunista

La marea adunare dela Brașov a partidului maghiar iau cuvântul comuniștii, dar socialiștii nu sunt lăsați să vorbească

Se cunoaște alianța tacită sau declarată între politica sovietică rusească și între diferitele curente iredentiste. Rusia bolșevică are tot interesul ca în țările Europei să domnească o stare revoluționară. Din acest punct de vedere iredentismul de orice spetă arte aliatul prese al propagandei comuniste.

La adunarea partidului maghiar la Brașov am văzut o nouă manifestare a p ieteniei ce există între comuniștii internaționali și iredentiștii unguri.

Fără a reprezinta vre-o secție a partidului și fără a fi înscris în partid la marea adunare dela Brașov a vorbit în aplausele unanime ale asistenții cunoscutul orator comunist Cetri János. Acesta și-a început cuvântarea făcând apel la membrii partidului maghiar în scopul formării unui front comun pentru apărarea — vezi doamne! — a culturei primejduite de opresori.

„Inzădar temnița, înzădar spânzurătoarea, în zădar teroare — a spus comunistul domnu Csetri — dorința de libertate nu poate fi stârpită din inimele omenești. Muncitorimea (bolșevică?) vrea să lupte alături de maghiarime.

Tunete de aplause au răsplătit demagogia gălăgioasă a solului fracției iredentisto-comuniste.

Răspunde emoționat, însuși d. Ugron István mulțumind pentru „frumoasele cuvinte ale muncitorimei".

Este caracteristic că cererea de a rosti o cuvântare a socialistului organizat Bartha Károly a fost refuzată, ca și cum numai comuniștii ar avea dreptul de a vorbi la adunările ungurilor din Ardeal.

Atitudinea șefilor partidului maghiar este semnificativă și tradează adevăratele sentimente ale iredentiștilor ardeleni față de patria română.

Cine este d. Ugron István?
— Biografia președintelui partidului maghiar —

Evenimentul alegerii dlui Ugron István ca președinte al partidului maghiar ne îndeamnă să dăm câteva date biografice referitoare la trecutul dsale.

Dl Ugron István este descendentul unei străvechi familii săcuești. Intemeietorul familiei — conform tradițiilor — a fost legendarul rabonban Zandrihan din epoca arpadiană. De atunci până astăzi, Ugroniștii cari și fără titlu de conte sau baron au aparținut și au fost considerați ca aristocrați, au avut în totdeauna roluri importante în viața politică ungurească.

Dl Ugron István s'a născut în anul 1862. După ce și-a terminat studiile liceale la Aiud și Timișoara, s'a înscris la Academia Orientală din Viena, pentru a se pregăti pentru cariera diplomatică.

Dl Ugron a fost în serviciu diplomatic timp de 32 de ani și a reprezentat Austro Ungaria la Constantinopole, Cairo. Roma, Petrograd, Washington, București și Belgrad. In Rusia stat 10 ani dintre cari 3 în Caucaz.

Pe noi ne interesează în primul rând, șederea dsale la București. (1903—1910).

Dl Ugron a lăsat foarte bune impresii în cercurile românești și știm că Sturdza, Carp și Titu Maiorescu nu numai îl stimau ci îl tratau ca pe un prieten. De asemenea Regele Carol și Regina Elisabeta aveau față de dsa o afecțiune deosebită.

De sigur, atunci dl Ugron are un spirit mai larg, mai înțelegător decât azi când este un prisonier al arhișoviniștilor sămănători de ură din partipul maghiar.

Când a isbucnit războiul mondial dl Ugron era ministrul Austro-Ungariei la Belgrad și în aceasta calitate a înmânat fatala declarație de război a monarhie Austro-Ungare.

După ce armatele austriace au ocupat Polonia rusească, dl Ugron a fost trimis în anul 1916 la Varșovia ca ministru al Austro-Ungariei.

In anul 1918, după isbucnirea revoluției, nevoind să desvolte nici o activitate sub guvernul Károlyi dl Ugron și-a dat dimisia din diplomație și — după o absență de 32 de ani — s'a reîntors în Ardeal la moșia strămoșească.

Cât timp a trăit baronul Josika, dl Ugron a fost vicepreședintele partidului maghiar.

*

Ca români așteptăm cu interes care va fi politica dlui Ugron și a nouii conduceri a partidului maghiar.

Suntem curioși dacă noul președinte va înțelege sau nu să tempereze pe cei ce vânează popularitatea masselor naive prin vânturarea dictoanelor iredentiste, primejduind cele mai vitale interese ale minorității maghiare

Din activitatea de până acum a dlui Ugron nu a reieșit nici o îndrumare a politicei partidului maghiar pe căile patriotismului de fapte și ale armoniei adevărate între popoarele ce conviețuiesc în frăție în acest colț de țară.

Să sperăm că dl Ugron, trăgând învățăminte din trecutul apropiat va ști să împace interesele ungurimei din Ardeal cu cele ale patriei și ale națiunei dominante.

Ne place să credem că noua activitate a dlui Ugron István va însemna o politică de reală și sinceră apropiere față de români și față de partidele românești.

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Dela Teatrul Național

„CANDIDA" de B. Shaw

Am așteptat cu legitima nerăbdare reprezentarea la Cluj a cunoscutei piese „Candida" de B. Shaw jucată și la București — ni se pare singura din numeroasele piese celebre ale marelui dramaturg,.

Teatrul lui Shaw nu a devenit încă în țările latine așa de popular cum ar merita. Mentalitatea nordică a lui Shaw pare uneori de neînțeles pentru meridionalul care trăește în alte condiții de trai decât fii vșnic negurosului Albion.

Pentru a înțelege așa cum se cuvine pe Shaw trebue o cultură literară și o cunoaștere măcar relativă a împrejurărilor și literaturei contimporane engleze.

Shaw este nu luptător în cel mai nobil înțeles al cuvantului și nu-l putem izola de epoca în care trăiește și de ideile curente ale timpului.

*

— Cine e Shaw?

Unii zic că este un celebru zeflemist căruia — după ce a exasperat toată lumea — i s'a îngăduit să și bată joc de tot ce e respectat și idolatrizat în Anglia, de religiositatea țărei sale, — de toate și de toți.

Incontestabil, B. Shaw este unul din scriitorii cei mai îndrăsneți ai timpului, unul care ezită să'și spună părerea în orice chestiune. Atât în literatură cât și în politică.

Atât lorzii țapeni și îngânfați ai Angliei cât și muncitorimea condusă de inculți și demagogi, a trebuit să simtă muscătura satirei și ironiei marelui dramaturg.

Satira lui Shaw Insă nu este nici greoaie și nici veninoasă. Este o cale de mijloc între veselia naivă a robuștilor fii ai Britaniei și între agresivitatea nervoasă a omului superior care — pentru a-și spune păsurile și pentru a îndrepta — preferă discuției și argumentărilor sterile batjocura și ironia ce trezește din amorțeală. Shaw nu ureste pe cei „răi" și nu își arăta dragostea față de cei „buni.

Astfel, în „Candida" nu există personagii față de cari am simțit-o simpatie sau antipatie deosebit.

*

„Candida" este în primul rând o piesă psihologică.

Shaw, satiricul moralei cercetează sufletul omenesc desbrăcându-se de orice convenționalism sau sentimentalismul, de cari s'a ferit în totdeauna cu de foc.

Predomină în piesă nu acțiunea ci problemele sufletești.

Căci acțiunea piesei „Cndida" nu este o „acțiune". Acțiunea ei nu ne interesează. Toată atențiunea noastră este a desnodământului sufletesc.

*

Candida este o tinără femee care a trezit sentimentul dragostei în prințul Eugen, un copil de 20 de ani. Un copil visător, slab sentimental și lipsit de voință.

Dar Candida este soția pastorului Morell, predicatorul cucernic și popular al masselor, un „burghez" plin de prejudecăți un moralist specific englez vânturător de vorbe late și un om și „folositor societății" ca toți cei de felul lui.

Aceștia doi sunt bărbații între cari trebue să aleagă Candida. Intre bărbatul onest, democratizat dar care oferă sigu-

(Urmare pe pag. ...)

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămănat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Cronica sportivă

Patinajul la Cluj

Sunt aproape trei săptămâni de când s'a deschis locul de patinaj din parcul orășenesc. Redus la început, numărul vizitatorilor este astăzi în plină creștere. Oameni de toate vârstele își dau astăzi întâlnire la ghiță. Și într'adevăr patinajul este una din cele mai atrăgătoare distracții pe care le oferă Clujul astăzi Pentru a servi cât mai bine publicul, administrația locului de patinaj a luat fericita inițiativă de a-l deschide dintru început și seara. In felul acesta se dă posibilitatea de-a patina și celor cari peste zi sunt ocupați cu indeletniciri de ordin profesional. Pentru a mări puterea de atracțiune a acestui frumos sport a fost angajată cu mari sacrificii excelenta muzică a regimentului 83 infanterie, care delectează publicul seara.

Dar patinajul nu trebue să fie privit numai din punct de vedere distractiv, ci și din acela sportiv.

Este eminamente sportul venit de-a fi lăcut de marile masse, în contradicție cu footballul, care a ajuns să fie al unui număr de atleți, priviți și admirați de marile masse. La patinaj privitorii sunt aproape inexistenți din cauza frigului. Și este îmbucurător acest lucru din punct de vedere sportiv, căci iubirea de sport se manifestă apoi în direcție pozitivă.

N'avem gălăgia desgustătoare de pe tribunele arenelor sportive și nici lupta pe viață și moarte dintre footballiști.

In schimb patinajul contribue la o desvoltare armonioasă a calităților fizice, fiind totdeodată ușor de practicat și puțin costisitor.

Ca încheiere mai facem constatarea, că la Cluj comitetul regional sportiv, care administrează în regie proprie locul de patinaj, a creiat anul acesta cele mai favorabile condițiuni desvoltării sportului patinajului.

Reglementarea circulației autobuselor la Cluj

Circulația din ce în ce mai intensă a autobuselor la Cluj a îndemnat consiliul orășenesc să alcătuiască un regulament al circulației în oraș. Prin acesta va fi reglementată circulația vehiculelor de orice natură, dar în special se va insista asupra autobuselor, pentru a le face cât mai accesibile uzului public.

Astfel suntem informați că proprietarii de autobuse vor fi obligați să facă cu fiecare autobus un număr de curse pe linii nerentabile, aceasta tocmai pentru ca nici unul să nu spună că a fost nedreptățit. Afară de aceea regulamentul va cuprinde toate dispozițiunile necesare bunului mers al circulației de autobuse; prevede taxele de pavaj, plătibile de către autobuse, din care orașul realizează un frumos beneficiu.

Zilele acestea comisiunea pentru întocmirea regulamentului în chestiune își va termina lucrările, el fiind prezentat spre aprobare consiliului orășenesc.

Repertoriul Teatrului National

Joi, 18 Dec. „Candida". Se va jnca a doua oară.

In studiu: „Năzdrăvăniile Divorțului" comedie de Bisson și „Patima Roșie" de Mihail Sorbul.

Se confecționeaza toalete de seara și de bal, după ultima modă franceză și engleză, la

VARTENBERG

Salon de mode pentru doamne Cluj, Calea Victoriei 13.

Doamnele de ofițeri și funcționari beneficiaza de reducere la preț.

Reclama este sufletul comerțului

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: MICII MUSCALI (a 2-a ora. Abonament de zi 45 A. Seria 172)

Joi: NEVASTA LUI BARBA-ALBASTRĂ (cu debutul lui Francisc Tárai. Prețuri de premiera. Abonament șters. Seria 173).

Vineri: JERTFA FEMEII (premiera, cu debutul dlui Táray. Prețuri reduse. Serta 175).

Sâmbătă matineu: MORFIUM (cu debutul dlui Tárai. (Prețuri reduse. Seria 175).

Sâmbătă seara: JERTFA FEMEII (cu debutul dlui Táray. Prețuri de premieră Abonament de zi 46 B. Seria 176).

Dumineca matineu: MÂNDRIE ȘI AMOR (cu debutul dlui Táray. Prețuri reduse. Seria 177).

Dumineca seara: DRAGOSTEA LA TOCMEALĂ (Reprezentație de adio a dlui Táray. Prețuri de premiera. Abonament de zi 47 A. Seria 178)

Luni: GHITA BARONUL (cu contribuția nouă a rolurilor. Abonament de zi 48 B. Prețuri obișnuite. Seria 179).

Marți: REVOLTA OMULUI DE LUT (Operă. Premiera. (TARTUFFE) din ciclul Molière. Prețuri de premiera. Abonament de premiera 27. Seria 180).

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol alui **Somlyai,** care arde necontenit se găsește pe un preț bagatel în prăvălia de sticlă alui

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

Mare târg de Crăciun!

Albituri de dame cu 20% reducere desface

magazinul de tricotaj și galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit prețuri foarte reduse!

Mare târg de Crăciun!

CEEKANNE

este ceaiul cel mai substanțial,
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERȚ

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase!

Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619

Dréher-Haggenmacher

Dacia extra de iarnă și **Bravaria** malț dublu

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare. vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volti se pot cumpăra la:

Magazinul de candelabre pentru Ardeal Societate pe Acțiuni Cluj,

Calea Regele Ferdinand No. 11

Se vând engros și endetail, la revânzători se dă favor în prețuri

De Crăciun o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

(Continuare de pe Pag. 1.)

ranță, situație materială, muncă cinstită pentru binele familiei și o credință de câine pentru toată viața și întru inutilul minor Eugen, omul de simțire, de idealuri libercugetătorul care „spune totdeauna adevărul" și observă frumosul dar care nu are nimic de oferit frumoasei Candida decât propria sa „suferință și desnădejde".

Alegerea, dată, fiind calitatea de anglo-saxonă deșteaptă și practică a Candidei, nu e greșită. Ea preferă pe cel ce i oferă siguranța, sprijinul, și posibilitatea respectării convențiilor sociale.

O condamnă Shaw?

Nu. Shaw nu e fariseu.

El cunoaște viața, și poate îi dă dreptate. Nimeni altul n'a dat doar lovituri mai teribile sentimentalismului romantic. Inteligența cinică a lui Shaw refuză să înfățișeze în coloi prea simpatice pe imberbul Eugen și maladiva sa sensibilitate werthereană. Viața nu este pentru cei bolnavi și inutili.

Shaw nu aprobă și nu desaprobă în Candida pe nimeni. Numai incultul critică celace construe însăși elementele vieții. Schaw constată și comentează numai, uneori cu scepticism, alteori cu ironie crudă, dar nici când cu răutate.

Cel mai mare dramaturg al epocei noastre are o adâncă înțelegere și râjetul său sarcastic este de un diabolism umanizat.

Iubirea și interesul său față de om este pe deplin dovedită prin lupta înverșunată ce o desfășoară contra ipocriziei, ignoranței și inconștienței.

*

Interpretarea a fost mulțumitoare, deși actorii au lăsat neexploatate multe din frumusețile dialogurilor sclipitoare și n'au redat atmosfera de sobrietate nordică a piesei.

Talentatul Braborescu a creiat un tip de poet timid și neurastenic până la exagerare, mai ales în actul întâi.

Calm și măsurat d. Psatta în rolul pastorului Morell.

Dra Virginia Cronvald — Candida — o gingașă apariție... pariziană.

D Virgil Vasilescu ne a dat un John Bull jovial, șgomotos și cinic.

Interim.

Ofensiva bolşevică

Opera de subminare socială a organizaţiilor comuniste

Noui planuri ale activităţii revoluţionare în Balcani — Sovietele au început lupta pentru distrugerea imperiului balcanic

Se ştie că activitatea comuniştilor în Balcani este dirijată de secţiunea balcanică din cea de a treia internaţională, creiată printr'o deciziune a comitetului executiv de la Comitern, cu data de 12 August 1923, având sediul său la Viena.

In fruntea secţiunei se află Tcharsky. Kharlakoff, dirijează birourile de propagandă şi presă; este în acelaş timp redactor al organului de la secţiunea „fédé ation Balkanique". Kosta Todoroff este raportor pentru chestiunea jugoslavă şi Dima Dimoff — care a fost ucis — era reprezentantul Bulgariei.

Bulgaria a fost desemnată a fi locarul revoluţiei sociale în Balcani.

Planul revoluţiei fu elaborat cu concursul lui Kolaroif şi Rakovsky şi se rezumă astfel:

A atrage organizaţia internă macedoneană V. M. R. în afacerea căderei guvernului Zankoff.

A organiza pe teritoriile grec şi jugoslav patrule de luptă care prin atacurile lor vor provocă incidente între cele două state.

A creia în teritoriul bulgar patrule comuniste în scop de a stânjeni cursul normal al vieţei din ţară şi de a ţâţa populaţia la nemulţumiri contra guvernului

A o ganiza baze militare de-alungul coastei Mării Negre.

Ultimile instrucţiuni date comuniştilor englezi

1. Să se înceapă o campanie activă împotriva ori-cărui guvern burghez sau muncitoresc, creindu-se comitete de acţiune în uzine şi „trade unionuri" spre a exercita o presiune constantă asupra guvernului.

2. Intensificarea propagandei la cei lipsiţi de lucru.

3. Să se lămurească massele, că ori-ce guvern burghez sau muncitoresc este incapabil să apere interesele lor, şi să i convingă că scăparea Angliei nu poate veni de cât dela regimul sovietic.

Komintern socotind că propaganda clandestină ar fi insuficientă, a hotărât să conducă o activă propagandă faţişă în toate domeniile.

Departament comunist pentru propaganda în Colonii

Cercurile politice engleze sunt foarte preocupate de propaganda bolşevică care s'a desfăşurat cu uşurinţă în Transvaal şi în Australia.

In India tovarăşul Roy (India) a declarat în cel de al 5-lea congres al lui Komintern că India posedă enorme forţe revoluţionare care nu aşteaptă de cât ordinele internaţionalei II spre a intra în activitate. Datorită concursului pe care internaţionala II nu a încetat să i acorde revoluţionarilor hindeşi — influenţa bolşevistă a făcut progres reale în acea ţară.

O colaborare permanentă

Agenţii dela internaţionala III au fost însărcinaţi să întreprindă o muncă sistematică în grupul lui Ghandi.

Komintern socoteşte că în acest grup se află elemente care vor fi uşor influenţate de propaganda bolşevică. S'a studiat deasemenea şi mijloacele de a atenua ostilităţile personale ale lui Ghandi, faţă de mişcarea bolşevistă.

Secretariatul oriental de propagandă dela internaţionala II. a înfiinţat o colaborare permanentă cu „organizaţia popoarelor oprimate din orient". Komintern şi guvernul sovietic au consacrat sume considerabile ca să susţină această organizaţie cu condiţia ca să lucreze după directivele internaţionalei III.

*

In rezumat putem afirma că internaţionala III. şi guvernul sovietic (ceeace este în fond „celaşi lucru) lucrează cu activitate la distrugerea imperiului britanic şi a forţei sale militare şi maritime, şi că mai ales acest lucru nu rămâne fără rezultate.

Protestul recent oficial al guvernului britanic împotriva propagandei desfăşurate de internaţionala III. şi de guvernul sovietic nu face decât să confirme aceste fapte.

Budgetu ministerului comunicatiilor

Venituri 9 634,935,000 lei; cheltueli 9.436 524.664 lei Un sopr de 3.195,502,512 lei la cheltueli pentru îmbunătăţirea transporturilor

Budgetul ministerului comunicaţiilor, care se va discuta în curând în Parlament, cuprinde următoarele cifre:

Administraţia centrală

Retribuţiunea personalului din administraţia centrată, plata personalului suplimentar, indemnizări de transport, diurne 7 036.600 lei. La material în care intră cheltueli de cancelarie, mobilier, combustibil, reparaţii de imobile este prevăzută suma de 1.310 000 lei, iar la cheltueli generale suma de 1 630 000 lei, sau un total de 9.976 600 lei, ceeace reprezintă un plus de 441 500 lei faţă de 1925.

Direcţiunea generală P. T. T.

Este înscrisă cu 683.662.400 lei la cheltueli, şi cu un venit de 791 000 000 lei, reprezentând la cheltueli un plus de 41.007.000

Iată mai jos natura cheltueli lor: retribuţia personalului urban şi rural şi plata personalului afară din corp 432 562 400 lei, la rubrica materiale 135 milioane 300 000 lei şi cheltueli diverse 115 800 000 lei.

Direcţiunea generală a porturilor şi a căilor de comunicaţie de apă

Plata personalului, diurne şi deplasări 1.381 850 lei, iar la materiale 182 400 lei, reprezentând la cheltueli suma de lei 1.564 250.

Potrurile Dunărene.

Serviciul hidraulic

Salarii şi pensii 11 170 900 lei, iar la materiale se prevede suma de 35.637 000 lei ceeace dă la cheltueli suma de 46 807 900 iar la venituri 75 milioane lei.

Serviciul porturilor maritime

Retribuţia personalului 10 milioaue 797 400 lei materiale 18 milioane 378.150 lei, iar lucrări 14 700.000 lei ceea e dă un total de cheltueli de 43.875.610 lei, iar la venituri 69 milioane lei.

S. M. R.

Plata personalului 37 568 680 lei şi la materiale 185 079 200 lei adică un total de 222 647 880 lei, la cheltueli, iar la venituri 170 milioane lei.

N. F. R.

La personal 16 503 180 lei, iar la materiale 44.309 110 lei, cu un total la cheltueli de 60.812 290 lei, iar la venituri 62 milioane lei.

Şantier T.-Severin

Plata personalului 8.083 399 lei, materiale 7.600.000 lei, adică un total la cheltueli de 15.683.399 lei, faţă de 18 milioane la venituri.

Serviciul docurilor Galaţi prezintă la cheltueli 43 252 530 lei, iar la venituri 49 200 000 lei.

Serviciul docurilor Brăila: plata personalului 5 008.766 lei, materiel 16 032 991 lei: total cheltueli 21 041 757, faţă de 23 milioane 575.000 lei la venituri.

Inspectoratul general al navigaţiunei şi porturilor: salarii 3 milioane 601,448 lei, materiale 610.000; total cheltueli 4,211.448 lei faţă de 400.000 lei venituri.

Direcţiunea generală a CFR.

Direcţiunea generală a CFR este trecută cu suma de 8 miliarde 274 760.000 lei la cheltueli, adică cu un spor de 3,144.073.062 faţă de anul trecut.

Veniturile căilor ferate au fost evaluate la suma de lei 6 miliarde 416.000.000.

La aceste venituri se mai adaogă şi suma de 100,000.000 lei, venitul căilor ferate someşene, Arad Cenad: suprataxele înfiinţate vor aduce şi ele un venit de 1,450.000.000 lei şi din supra taxe pentru Casa muncii lei 408 760 000 adică un total de 8 374.760.000 lei la venituri.

Direcţiunea generală a construcţiilor de căi ferate: pe sonal 7 148.600 lei, iar materiale 1 milioane 080 000 lei, adică un total de 8 228 600 lei la cheltueli.

*

Totalul veniturilor pe exerciţiul 1925 e' evaluat la suma de 9,634 935 000 lei, faţă de 9 miliard 436 524 664 lei la cheltueli. Vedem deci un plus de 4,443 240000 lei la evaluări la bugetul comunicaţiilor.

— 500 000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Preselor din Ardeal şi Banat* Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Lysoform

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

	LEI
I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şoţuri pentru doamne şi fetiţe, fuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips.....	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I farfurie desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert rufe pe maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii.

In această secţie se află un mare assortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

S'a început marele târg de CRACIUN LA MAGAZINUL EUGEN SZABO CLUJ Calea Regele Ferdinand 5

Specialităţi de dame!

Telefon: 479

Saloanele Hotelului New-York 26 Dec. 1924
(A doua zi de Crăciun) va avea loc

Marele Bal al Presei

mascat, costumat si necostumat
organizat de
„Sind. Presei Rom. din Ardeal si Banat"

Surprizele nu se anunță fiind rezervat pentru seara balului, care, gratie măsurilor excepționale de organizate in anul acesta, va fi de o strălucire deosebită

Intreg localul New-York va fi decorat cu cel mai fin gust artistic

In vederea unei stricte selectiuni a asistenței Sindicatul a hotărît ca bilete de intrare la

Marele Bal al Presei

să nu fie valabile de cât însoțite de invitațiuni. — Pentru înlesnirea publicului, comitetul organizator va pune la dispoziție un mare număr de costume și măști.

Orice alte lămuriri se pot cere biuroului sindicatului (Piața Unirii No. 29 palatul Banffy) sau la ziarele „Infrățirea" și „Patria'

Preturile: 80 lei pentru o persoana si 180 lei pentru o familie de trei persoane.
Inceputul la orele 9 seara

Ultime informații

— Consfătuirea ce urma să aibă loc ieri în vederea stabilirii prețurilor maximale la făină a fost amânată pe mâine.

— Conducerea perceptoratului orășenesc o are actualmente dl Traian Giurgiu, care a și fost propus pentru a fi numit șef perceptor orășenesc.

— Astăzi a avut loc la prefectura județului ședința comisiunii administrative a județului Cojocna.

— Ieri dl Mario Rocque profesor inuversitar la Sorbona, și-a continuat la universitatea locală seria conferințelor d-sale.

— Suntem informați că primăria va aproba egalarea prețurilor făinei cu acele din Timișoara, egalare cerută de morarii și comercianții de făină clujeni.

— Dl medic veterinar Ioan Drăgoiu. conferențiar la facultatea de medicină veterinară din București, a fost numit profesor titutar la catedra de istologie și embriologie dela facultatea de medicină din Cluj.

— Examenul pentru obținerea dreptului de cântăritor public va avea loc în ziua de 31 Ianuarie în următoarele orașe: București, Craiova, Calați, Constanța, Iași, Chișinău, Cernăuți, Oradia-Mare, Cluj, Timișoara și Sibiu.

— Au apărut Nr. 17—22 din revista „Forul", Buletinul oficial al Uniunei negustorilor de fier din Ardeal Banat și Bucovina, cu un bogat sumar în trei limbi.

— „Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu" în ziua de 23 l. c. orele 10 a. m., aranjează serbarea Pomului de Crăciun la orfelinatul „Principele Carol" la care serbare se invită toată lumea. Persoanele inimoase și cari doresc a face o bucurie orfanilor sunt rugate a trimite la Regională în Str. Kogălniceanu No. 8, diferite obiecte de jocuri în formă de ofrandă.

— In comisiunea bugetară, dl Vintilă Brătianu și-a exprimat voința ca până într'o săptămână tablourile de cote pentru sporirea salariilor și soldelor să fie înaintate ministerelor astfel ca la 1 Ianuarie funcționarii și oștirii să fie retribuiți după noulle sporuri. In acelaș timp s'a hotărît ca curba Lalescu pentru ofițeri să fie rectificată, în folosul acestora. Este vorba ca să se rezerve pensionarilor o cotă mai mare decât cea fixată, din totalul de 2 miliarde alocat sporurilor generale.

— Numai pentru 50 lei veți primi imediat recomandat: 1. Un Calendar familiar. 2. Un Calendar de părete. 3. Un exemplar din „Lira Libertății", cea mai frumoasă carte de cântece naționale, care conține: Marșuri eroice, Imnuri, Doine, Hore, cântări școlare și populare alese și culese de N. Jugănar. 4. Un bilet de loterie, cu șanze mari de câștig a cărei tragere voi fi la 16 Februarie 1925 în Cluj. Fiecare este dator să-și încerce norocul. Comenzile se fac prin mandat poștal la adresa: N. Jugănaru, tipograf Cluj, Strada Memorandului Nr. 22.

* **Expoziție de pictură.** D-na Elena E. Chiffa pictoră, va deschide expoziția lucrărilor sale de pictură Duminecă în 14 crt, ora 6 p. m. în sala Cercului de Studii a Partidului național-liberal (Piața Unirii Nr. 29, deasupra cofetăriei Layda) Expoziția va rămânea deschisă până la 31 Decemvrie, zilnic dela 10—1 a. m. și 3—7 p. m.

— M. S. Regele a semnat mesagiul prin care se depune în deliberarea Camerei, proectul de lege pentru chemarea sub arme a contingentului 1925. Incorporarea se va face la 1 Februarie.

— D. inginer Francu Dumitru a fost mutat dela directia III regională Brașov la direcția VIII Cernăuți, tot în calitate de director regional pe ziua de 1 Ianuarie 1925. Până la noi dispoziții cu conducerea regionalei Brașov a fos însărcinat d. inginer Al. Vuia.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardea și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, pala-Banffy

O carte interesantă

A apărut la Satu-Mare „Almanachul județului Satu-Mare" întocmit de A. Davidescu redactorul ziarului Satu Mare.

Acest almanach excelează printr'un material plin de interes. Din primele pagini se ghicește intențiunea autorului. Nu a voit să ne dea o lucrare aidoma almanachurilor obișnuite, ci mai mult un anuar al județului unde dsa duce o salutară propagandă. Intr'un județ de frontieră ca Satu-Mare în care slova românească este așa de rară, în care ziarele minoritare numără cititori cu miile iar cele românești abia se zăresc almanachul dlui Davidescu este mare lucru. Găsim între paginele lui statistici dintre cele mai interesante. Dela numărul școalelor românești în funcțiune și până la numărul funcționarilor români din instituțiile statului comunelor și județului, totul este aranjat pentrucă cititorul să vadă ce progres s'a făcut în privința românizării cu care ne lăudăm la fiecare ocazie.

Citind această lucrare avem în fața ochilor icoana fidelă a situației noastre ca națiune dominantă în cele mai importante ținuturi ale frontiereri.

N. N.

Ridicare mare al capitalului societar a Societatii Adriatice de asigurare,

Societatea Adriatică de asigurare a hotărît în ultima adunare generală de a ridica fostul capital societar de 20.000.000 lire la 100.000 000 lire, la care a vărsat 40.000 000 lire ca să echivaleze și cu aceasta întinderea grandioasă a societății. Societatea Adriatica de asigurare cultivează afară de Italia încă în patruspreze ţări străine comerțal de asigurare și pentru desvoltarea mai ușoară a reasigurării grandioase a instalat la Paris, Londra, Berlin și Viena birouri proprii de reasigurare.

In sfera interesei a societății se țin optsprezece societăți de asigurare, cari funcționează în zece țări europene. Cifrele următoare ne arată înflorirea grandioasă al comerțului ei în anii după războiu:

Anuale și taxe în branșele elementare: în anul 1919 50 000.000 lire în anul 1923 167.000.000 lire.

Asigurări noi asupra vieței: în anul 19 9 88.000.000 lire, în anul 1923 423 000.000 lire.

In țara noastră Societatea Adriatica de asigurare are deasemenea o rădăcină foarte tare în munca ei împlinită prin decenii și în încrederea generală, pe care o are și care cu ridicarea prezentă de capital societar se va mai întări. Direcțiunea pentru România se găsește în Cluj în casa ei proprie nu de mult edificată,

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
ei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandați de urgență!

— A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful poștal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 18 Decemvrie 1924

CINEMA SELECT
PREMIËRA!
Bella Donna
Viața unei otrăvitoare în 6 acte. In rolul principal **Pola Negri** și **Conrad Nagel.**

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Regele Benzinei
Comedie americana în 5 acte. In rolul principal gura sătului FATTY

CINEMA APOLLO
Goana dupa mosternire
Dramă americană senzațională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: *Jack Mylang.*

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein
și
Moskovitz
CLUJ,
Calea Rege leFerdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e in magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calitățile asortiment uriaș
Adevărate donațiuni de Crăciun,
Plaiduri englezești veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Prețuri extraordinar de eftine,
Cămăși albe confecționate de noi insuși.

Strungurile „ASTRA" sunt indispensabile in atelierele moderne

Institut de Arte grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1252 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Vineri 19 Decemvrie 1924

Înfrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura
și lit. poporului Român
R. Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . .
PE 6 LUNI . . .
PE 1 LUNĂ . . .
PE 1 AN pentru autorități . . .
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Lipsa de pregătire

Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, în luminosul discurs rostit cu prilejul discuției budgetului, în care a pus o atât de caldă grijă pentru interesele și soarta țării, în cât a impresionat chiar unele cercuri ale celei mai rebele opoziții, și-a exprimat grija că, în cazul unei eventuale deschideri de succesiune a guvernului, nici una din fracțiunile opoziției nu are necesara pregătire de a guverna.

Această patriotică grijă de viitorul țării, a fost *voit* greșit interpretată de unele cercuri ale opoziției, în sensul că dl ministru de finanțe, prin acea declarație, nu face altceva decât se mărturisească apropiata retragere a guvernului.

Interpretarea pe care aceste cercuri ale opoziției o dau îngrijorării dl Vintilă Brătianu este atât de absurdă și de falșă în cât atinge incorectitudinea politică.

Pe nici o cale de interpretare cinstită, nici prin deducția cea mai îndrăzneață, nici prin hipoteza cea mai cutezătoare, nu se poate stoarce din declarația dlui Vintilă Brătianu concluzia atât de mult dorită de opoziție, — adică recunoașterea unei apropiate retrageri a guvernului.

Preocuparea dlui Vintilă Brătianu a fost cu totul de o altă natură: ea privea viitorul și nu prezentul care este asigurat de activitatea și competința actualului guvern.

Într'adevăr, viitorul, din punctul de vedere al capacității de a guverna, a fiecărei fracțiuni a opoziției este plin de nesiguranță și îngrijorare.

Când actualul guvern își va împlini în întregime misiunea, realizând complect opera a cărei sarcină și a luat-o cu toată conștiența greutăților și primejdiilor, când în mod fatal, din punctul de vedere constituțional, se va pune chestiunea succesiunei guvernului, atunci se va vedea în toată proporția legitimitatea îngrijorărei formulate deunăzi de dl Vintilă Brătianu la Cameră.

Partidele noastre politice din opoziție nu numai că nu au pregătirea de a guverna, dar nici nu caută să o aibă, nici nu vor să o aibă.

Dacă aceste partide din opoziție și-ar da seama că posibilitatea de a guverna o țară, nu constitue o competință de întâmplare, ci este o artă și o știință, atunci ar căuta să se inițieze în această artă, să învețe această știință, făcând din anii de opoziție ani de școală și de ucenicie politică.

In loc să caute a învăța, a profita de știința și experiența oamenilor cari au la activul lor beneficiul politic al unui întreg trecut de guvernare, oamenii ziși, noui — fiindcă până dăunăzi am fost niște mari necunoscuți, sau niște exilați de împrejurări de mecanismul guvernământului, se improvizează în doctori și maeștri ai politicei.

Activitatea zilnică a Parlamentului, care constitue un fel de examen al capacității fiecărui om politic, a dovedit complecta ignoranță în știința politică a acestor doctori și ridicoli reformatori. Și atunci nu este legitimă îngrijorarea omului de Stat, în care competința se armonizează cu patriotismul, atunci, când abordând viitorul, la care trebue să se gândească în totdeauna adevăratul om politic, își pune problema capacității de a guverna a partidelor din opoziție?

Dl Vintilă Brătianu prin îngrijorarea formulată cu prilejul discuției budgetului, a atins o problemă a viitorului pe care mecanismul constituțional o va pune în mod fatal — atâta tot, și nu ce spune și ce speră o opoziție care la cele mai arzătoare ale ei dorinți drept realități.

Prefectul Poliției O. Gritta și primarul orașului Dr. Utalea la București

— Dnii Ovidiu Gritta prefectul poliției și Octavian Utalea, primarul orașului, se află actualmente la București, pentru a referа ministerului în chestiuni de serviciu.

— In numărul nostru de mâine vom publica un detaliat reportagiu despre organizarea fabricei de tutun din localitate în legătură cu nouile instalații făcute anul acesta.

Agitațiunile anarhice ale partidului național

Faptele petrecute Duminecă la Dej ies din comun prin caracterul lor și impun o amănunțită cercetare din partea autorităților superioare. In lipsa prefectului și a președintelui alegerii, oamenii partidului național au năvălit în localul secției centrale, au instituit ilegal și abuziv un președinte și au înscenat o parodie de birou electoral cu menirea să proclame ales pe dl dr Dobrescu, autorul recentelor nelegiuiri și provocări electorale.

La Dej a fost Duminecă un început de revoluție, un act de provocare adus ordinei publice și legilor în vigoare. Acesta este adevărul. Partidul național, pretinsul partid al legalității, a încurajat și patronat fapta condamnabilă a câtorva desperați. Ziarele rale nu se sfiise a prezenta actul de anarhie dela Dej ca un exemplu pentru alții, și acești alții desigur sunt tot partizanii partidului național înrâiți de prea multă opoziție.

Faptul este în adevăr de o gravitate deosebită. Se introneză astfel și se recunoaște ca principiu de luptă politică anarhia și revoluția. Un comunicat al ziarului „Patria" nu se sfia să vorbiască despre „cozile de topor" cari au dat Ardealul pe mâna „partidelor oligarhice" (să se citiască „vechiul regat"). Provocarea la revoltă împotriva unității naționale și a ordinei publice este evidentă. Autoritățile au datoria să intervină cu energie pentru a curma la timp nefasta operă a câtorva inconștienți. Și o cerem aceasta cu toată energia.

Asigurarea liniștei publice

Importantele declarații ale dlui I. I. C Brătianu, președintele consiliului de miniștri

In ședința de Marți a Camerei, dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, răspunzând unei interpelări a dlui N. Iorga, a făcut următoarele importante declarații cu privire la necesitatea reprimărei agitațiunide orice soiu:

Dl Ioan I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri: (Dl prim-ministru este primit cu aplauze prelungite și îndelung repetate, de majoritate):

Dl Iorga, într'o ședință precedentă, m'a întrebat:

„Față de noul val de anarhie care se întărește sub toate formele, am onoare a întreba pe dl președinte al consiliului și pe d-sa singur — acest „singur" nu înțeleg. De ce? Banca ministerială este solidară.

Dl N. Iorga: E un secret al meu.

Dl Ioan I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri: „Care sunt cauzele care le atribue și mijloacele, care înțelegeți de a le întrebuința de aci înainte, pentru a reda liniștea țării".

Domnilor deputați, un prim punct: „Cari sunt cauzele." Foarte scurt: cauzele sunt izvorâte din dorința tuturor acelora cari au interes ca să împiedece consolidarea statului României moderne.

N'am de gând a face aci o analiză amănunțită a acestor cauze. A determina într cât acei cari fac campanie anarhică antisemită, sau acei cari fac campanie anarhică comunistă, au fiecare partea lor de răspundere este o analiză pe care o cred acum chiar inutilă. Ceeace pot să vă spun, este că conștienți lucrează la această operă toți aceia cari sunt vrăjmași, dintr'un motiv sau altul la consolidarea României întregite.

Ceiace pot să adaog este, că la serviciul acestor cauze de dezordine se unesc, din nenorocire, multe elemente pot să zic mai mult mai numeroase decât cele conștiente, care nu își dau seama de opera la care conlucrează. Desigur sunt două chipuri de a nimici unele principii: sau de a le compromite prin chipul în care își închipue cineva că le servește.

Prin urmare cauzele, eu le văd în simțemintele acelora care voesc

Ion I. C. Brătianu
președintele Consiliului de Miniștri
șeful partidului Național-Liberal

să împiedece opera de consolidare a statului nostru.

De aci reese nu prim învățământ, pentru toți acela care în care în chip sincer și devotat sunt interesați la consolidarea statului, ca prin atitudinea lor prin atitudinea lor întreagă și sinceră, să nu încurajeze operile de dezordine. (Aplauze pe băncile majorității).

Pe lângă aceasta este și o altă datorie, aceia a guvernului de a lua toate măsurile, ca în încercările lor elementele de dezordine să nu poată să păşească peste limitele cari ar primejdui siguranța statului.

In această privință domnilor să fiți siguri, și prezența mea în capul guvernului e o garanție. (Aplauze pe băncile majorității), că acele măsuri necesarii le vom lua în limitele legilor existente și când aceste nu ar fi suficiente, vom propune modificările legate de nevoe, pentrucа această datorie să o putem îndeplini. Chiar acum sunteți chemați să votați două legi, cari sunt în legătură cu această necesitate, resimțită de noi.

O operă revoluționară nu are sorți de reușită decât într cât

(Urmare pe pag. [illegible])

REGIONALISMUL ȘCOLAR

Dl Sever Dan, secretarul general al partidului național, pentru Ardeal, căci pentru fostul vechiu Regat partidul național are alt secretar, numit Xeni — a protestat în Cameră împotriva admiterei elevilor din fostul vechiu regat în Ardeal.

Dl dr. C. Anghelescu, minstrul instrucției publice, a răspuns cum se cuvine aberației ultra-regionalistului domn Sever Dan, care în calitate de secretar general reprezintă doctrina și ideologia politică a partidului național.

Tendința regionalistă a partidului național, în loc se scadă sub presiunea evenimentelor și experienței, sporește, crește în agresiune și nesocotință.

Directiva partidului național a respins introducerea în Ardeal a ori-cărui element românesc din fostul vechiu regat, a protestat împotriva funcționarilor cari veneau din fostul vechiu regat împotriva profesorilor, împotriva magistraților, împotriva oamenilor politici. Acum prin gura dlui Sever Dan, protestează împotriva copilașilor cari vin din fostul vechiu Regat se învețe în școalele din Ardeal, după cum prin măsurile luate de dl ministru al instrucției, copilași din Ardeal se duc se învețe în școalele din fostul vechiu regat.

Protestarea dlui Sever Dan, dacă nu ar fi o simplă nesocotință, făcând parte integrantă și monotonă cu nesocotințele cu care ne-a obișnuit partidul național, ar trebui considerată ca un act de calificat les-patriotism.

Se spune că nu ne cunoaștem îndeajuns, și de aceea nu ne înțelegem și nu ne iubim îndeajuns. Se poate; doar am fost despărțiți timp de o mie de ani!

Cum ne vom putea cunoaște mai bine în viitorul în care vom trăi la olaltă, cum ne vom putea înțelege și iubi așa cum se cuvine între frații de același sânge, de același grai și de același suflet, decât cunoscându-ne și trăind la olaltă de mici copii?

Legând la un loc primele impresii și amintiri ale sensibilităților fragede și impresionabile, pe care vibrațiile lumei din afară lasă urme durabile până la moarte, unind întâile și nerăbdătoarele curiosități și escursiuni în tainele încunjurătoare, mergând alături într'o grațioasă și nevinovată frăție pe noile cărări înflorite care duc către eternele grădini ale învățăturii — se stabilește adevărata, indisolubila frăție între elementele din fostul vechiu Regat și Ardeal, în măsură să birue orice atac sacrilej, chiar acela al regionalismului.

Și dl dr. Sever Dan protestează împotriva schițărei acestui vis fermecător, împotriva înlăptuirei acestei splendide minuni naționale!

*

O, dacă dl Sever Dan nu ar fi săvârșit prin protestarea sa, un banal act de politicianism, ar fi înlăptuit un adevărat act de les-patriotism!

(Continuare de pe Pag. 1.)

cei cari o conduc au destulă conștiință sau destulă energie, ca să li se opună. In învățământul istoriei se poate constata că în cele mai multe cazuri nu atât capacitatea acelora cari au făcut revoluțiile, cât incapacitatea acelor cari trebuiau să le împiedice, a fost adevărata cauză a triumfurilor unor asemenea încercări.

Ceeace s'a întâmplat în Statul vecin, anii trecuți, e o lovedere strălucită a acestui adevăr.

Incercările acestea nu au reușit decât în fața unor guverne cari nu au avut conștiință de datoria pe care trebuia să o îndeplinească.

Această condiție nu o vor întâlni în România (aplauze pe băncile majorității).

Dar, cum am zis, pe lângă acțiunea guvernului, e nevoit și de o acțiune socială întreagă, care să creeze acele atmosfere politice și morale, cu cari societățile sănătoase descurajează înainte chiar de a se fi manifestat întreprinderile de dezordine și de anarhie.

La această operă, domnilor, eu vă conving pe toți, membri ai majorității și ai opoziției. Pierdeți din vedere pasiunile cari ne pot separa, când sunt în fața noastră chestiuni cari trebue să ne unească în interesul superior al societății din care facem cu toții parte. Luați, în fața lor, acea atitudine care să descurajeze, în principiu, încercările de distrugere sau de dezorganizare (aplauze pe băncile majorității strigăte de bravo!)

Desigur, în cuvântarea mea, nimeni nu va vedea o învinuire către acela care m'a interpelat. Pentrucă, în linii generale, la dsa am găsit asemenea ecou. Dar nu e deajuns, aș voi să pătrundă în toate straturile politice necesitatea acestei atitudini. S'ar cuveni să pătrundă. Eu am făcut, chiar zilele acestea, apel la membri minorității, de orice culoare politică. Sunt chestiuni asupra cărora e bine, e moral, e eficace ca să dăm impresia solidarității noastre de Stat și de neam. Avem astfel de pildă în fața noastră, legea administrativă, de care e legată vieața întreagă a Statului nostru. Veniți și colaborați, ca ea să aibă, în chip evident, caracterul național pe care trebuie să-l aibă, și veți face astfel, pentru crearea atmosferei de care vorbeam, mai mult decât oricare discurs frumos și decât oricare declarație sau declamație. (Aplause pe băncile majorității).

Domnilor, acesta este răspunsul care m'am crezut dator să-l dau dlui Iorga, la întrebarea dsale. (aplauze prelungite pe băncile majorității).

Activitatea oficiilor publice de plasare

în lunile Iunie, Iulie și August 1924

Activitatea oficiilor publice de plasare, pe lunile Iunie, Iulie și August după înregistrările pe aceste trei luni se prezintă față cu media înregistrată pe primele 5 luni ale anului astfel:

	Media pe primele 5 luni	Iunie	Iulie	August
Oferte . .	12.034	14.739	12·863	11·637
Cereri . .	10·566	12·413	12 064	10·258
Plasări . .	8·240	9·476	10·772	8·666

In ceeace privește numărul ofertelor și cererilor satisfăcute se constată că, față cu media încheerei pe primele 5 luni care dă un procent de 68,4 oferte satisfăcute și 78 cereri, se înregistrează ca satisfăcute pe luna Iunie 64,3 procente din oferte și 76,3 procente cereri: pe Iulie 83,7 procente oferte, 89,3 procente cereri, iar pe August 74,4 procente oferte și 84,4 procente cereri, ceeace arată că numărul ofertelor și cererilor satisfăcute este în creștere față cu rezultatele primelor luni ale anului luate ca unitate de comparație.

Având în vedere procentul de lucrători înscriși cari au rămas neplasați, deși fără îndoială datele oficiilor nu pot să ne dea complect — în actuala desvoltare a oficiilor — o măsură și o caracterizare a lipsei de lucru, totuș, din examinarea și gruparea datelor se vede că cele înregistrate la oficii oglindesc stări de fapt reale cu privire la lipsa de lucru.

Din cercetarea datelor pe aceste trei luni se vede că cei mai mulți dintre muncitorii rămași neplasați sunt muncitorii de pădure, de fabrică și personalul fără o caracterizare profesională. Dacă raportăm procentual pe cei din această categorie la marele număr ce alcătuește massa muncitorească respectivă procentul este desigur neînsemnat și nu se poate vorbi de o lipsă de lucru propriu zis. Altminteri stau lucruri propriu zis. Altminteri stau lucrurile în ceeace privește pe muncitorii metalurgiști, deși în ordinea numărului sunt plasați în al doilea rând, dacă avem în vedere mai ales și faptul că cea mai mare parte din categorille mai sus arătate, în deosebi muncitorii de pădure găsesc de lucru la munca câmpului iar ceilalți se acomodează mai ușor diferitelor întrebuințări temporale.

Mai importantă din punct de vedere a lipsei de lucru este categoria muncitorilor metalurgiști. Chiar oficiile de plasare au înregistrat regulat de câtva timp în încheierile lor lunare în primele rânduri lucrători metalurgiști rămași fără lucru și astfel se poate spune că lipsa de lucru caracterizată există și dăinuește în această categorie profesională într'o măsură apreciabilă.

In cursul acestor trei luni intră în categoria celor lipsiți de lucru și personalul de comerț și administrație. Este o criză ce apare ca un rezultat al restrângerii încercate de unele dintre întreprinderile comerciale sau industriale, influențate de împrejurările financiare și economice.

Ca încheiere menționăm în al patrulea rând o oarecare lipsă de lucru în industria lemnului și a construcțiilor. In celelalte categorii, numărul lucrătorilor rămași neplasați este prea puțin însemnat pentru a arăta o criză de lucru.

*

Aceste date, reproduse după „Buletinul Muncei", oglindesc îndeajuns adevărata stare de lucruri referitoare la viața noastră economică. Alarma dată de unele siare, cari anunțau pericolul unui șomaj general, mai cu seamă în Ardeal și Banat, se dovedește cu această mărturie oficială a fi neîntemeiată.

Rabinul Clujului contra evreilor maghiarizați

Sensaționalele declarații ale dlui dr. Eisler Mátyás

Intrebând fiind asupra chestiunei evreilor unguri pusă la ordinea zilei de marea adunare de la Brașov a partidului maghiar, rabinul Clujului dr. Eisler Mátyás președintele biroului central al comunității evreiești a dat următoarele interesante lămuriri.

„*Colaborez bucuros cu maghiarimea pe teren social cultural și economic. Dar acestea colaborări nu mă pot îndemna să colaborez și pe teren politic.*

Evreimea nu poate forma o unitate în sens politic ca ungurii. Această unitate deodată cu încetarea aparținerii la statul maghiar nu mai există. In România eu nu pot fi membru al partidului maghiar fără a nu primejdui interesele evreimei din Ardeal și fără a nu comite păcatul sinuciderii politice".

La întrebarea dacă partidul maghiar are dreptul sau nu să considere pe evrei drept membrii, d. dr. Eisler Mátyás a răspuns din nou că nimeni nu poate sili pe evrei să comită o sinucidere.

Inzădar promite partidul maghiar să apere drepturile specifice ale ovreimei dacă aceasta consimte să se declare ungurească.

Partidul maghiar — a spus rabinu dr. Eisler Mátyás — nu a putut nici măcar drepturile ungurilor, cu atât mai puțin s'ar putea deci spera că îi va reuși apărarea drepturilor evreiești".

In continuare rabinul Clujului amintește o mulțime de chestiuni specific evreiești — ca de pildă chestiunile religioase, cea Palestinei, etc — pe cari partidul maghiar nu poate avea pretenția de a le duce la isbândă sau resolvi.

Declarațiile rabinului Eisler au produs proteste unanime în cercurile ungurești din Ardeal.

Balul Sindicatului Presei

Numele firmelor cari au donat obiecte pentru tombola balului.

Pregătirile pentru balul organizat de Sndicatul Presei Române din Ardeal și Banat în saloanele restaurantului New York a doua zi de Crăciun, se urmează cu mult succes. Balul presei din acest an va fi un adevărat eveniment. Intre alte numeroase surprize, se oferă publicului o bogată tombolă, alcătuită din prețioase obiecte donate de firmele din Cluj. La lista publicată acum două zile, adăugăm numele următoarelor firme donătoare: Succesorul lui Bozetzho F. Kuck, Iosif Poszler, Kerekeș, Sarga Kristof, Löhl, V. Pascu, Farmacia Str. Gh. Barițiu, Moldovan Teofil, Rev Iosif, Léb Simion, Fiszher frații, Auslander, Pikéty, Mártonfi, Farmacia Halász, Sallac Dezső, Katz și Bernát, Polák, Luca P. Niculescu, Drougeria „Ingerul", Imre, Hirsch Adolf, Alexandru Abraham, Fratii Sandor, Rados comp, Pașca, Lustig Nusbacher, W. Berman, Czinczár, Petru Pop, „Renaissance" Goál, Libr. „Ardealul" „Venus" „Au Printemps mag. „Vultur" Rosenberg, L. Déry, Tuffer.

— *Dl docent dr Ioan Goia conferențiar la Clinica medicală și-a început consultațiile medicale pentru boale interne în strada Iuliu Maniu nr. 6.*

No. 173—1924.

Publicație de concurs

Căminul Studențesc Cluj, Str. Avram Iancu publică concurs pentru ocuparea postului de econom. Retribuțiuni: leafă de bază Lei 750 întreținere și locuință în natură.

Cererile cu toate documentele recerute se înaintează până la 31 Decemvrie 1924. Direcțiunei Căminului. Prezentarea în persoană se dorește. Informații se pot lua dela Administrația Căminului.

D 436 **Direcțiunea.**

Consiliul Orașului Cluj Nr. 28883—1924 cons.

Anunț

Se aduce la cunoștință generală, că orașul Cluj va da în chirie prin licitație, publică următoarele localuri de prăvălie atelier, birou, magazie și pivniță:

1. Localui Victoria str. Regina Maria Nr. 9.
2. Localul Farcas, str. Regina Maria 2.
3. Localul Stief, str. Regina Maria 2.
4. Atelierul de tipografie, str. Regina Maria 2.
5. Pivniță, str. Regina Maria 2.
6. Pivniță „Bognar și Szanto", Str. Regina Maria 2.
7. Localul Mezei, Piața Unirii 1
8. Localul „Onișor". Piața Unirii 2.
9. Localul „Unio", Piața Unirii 2.
10. Localul Feher, str. Memorandului 21.
11. Localul Klein, str. Memorandului 21.
12. Localul Uninea Muncitorilor str. Memorandului 21
13. Localul Uninea Funcționarilor particulari, strada Memorandului 21.
14. Localul Dezsi, str. Memorandului 21.
15. Localul Uniunea croitorilor, str Memorandului 21.
16. Pivnița Elian, str. Memorandului 21.
17. Localul Orban și Anghel, str. Bobului 5.
18. Localul Manițiu-Vadul Transilvaniei, Piața Mihai Viteazul 35.
19. Localul Andone Derma, Piața Mihail Viteazul 35;
20. Localul Feher Alexandru, str. Decebal 1.
21. Pivnița Blumenfeld și Simon, str. Consiliul Național 1

Licitație se va ține înaintea Consiliului orășănesc în sala de ședințe și în conformitate cu art 72—83 din legea Contabilității publice în zilele următoare:

Licitația localurilor înșirate sub Nr. 17 la 20 Februarie 1925 ora 9.

A localurilor de sub Nr. 8—14 la 24 Februarie 1925 ora 9, iar a localurilor de sub No. 15—21 la 27 Februarie 1925 ora 9.

Ofertanții vor declara, că cunosc și primesc condițiunile de licitație, cari se pot vedea în biroul Secției Economice în zilele de lucru între orele oficiale.

Cluj, din ședința cons. oráș. ținută la 16 Dec. 1924

D 345 Primar: **Dr. Utalea.**

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e în magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calitățile asortiment uriaș
Adevărate donațiuni de Crăciun,
Plaiduri englezești veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Prețuri extraordinar de eftine,
Cămăși albe confecționate de noi înșiși.

Un nou regim

pentru încărcarea mărfurilor

Interpretări greşite, care se dau de unele staţiuni, la încărcarea mărfurilor, a făcut ca organele de conducere ale CFR să hotărască noui dispoziţiuni precise şi categorice, care vor servi în viitor la încărcările de mărfuri.

In acest sens, mărfurile decretate a fi de sezon ca: fructele, cartofii, zarzavaturile, seminţele oleginoase adresate fabricilor de uleiuri şi gunoaie pentru îngrăşăminte, nu se vor mai încărca cu aprobări individuale.

Cererile pentru aceste transporturi se vor adresa staţiunilor, unde se vor depune şi mărfurile sau cauţinea reglementată, şi staţia va cere apoi vagoanele necesare.

Aceste mărfuri se vor încărca însă la rând, în ordinea vechimei înscrierei între mărfurile cu prioritate la încărcare.

Nu se va admite pentru aceste transporturi nici o intervenţie la încărcare, decât în cazuri cu totul speciale şi numai pe baza aprobărilor direcţiunilor regionale.

Ordinea vechimei pentru aceste măsuri va fi respectată nu numai în aceiaşi staţiune, ci şi în diferitele staţiuni din acelaşi regionară.

Hârtia de ziar se va bucura la expediere de acelaş avantaj ca şi mărfurile de sezon.

Marfurile supuse stricăciunilor

Mărfurile supuse stricăciunilor, care se bucură de prioritate la încărcare în traficul intern, în caz de export îşi vor păstra prioritatea la încărcare faţă de alte mărfuri de export. Aceste produse se vor expedia la expo t vagoanele străine disponibile care sunt repatriate.

Produsele R. M. S. destinate consumului intern se vor trata ca şi în trecut, adică ca mărfuri de regie.

Direcţiunile regionale — după aceste noui dispoziţiuni, — vor putea acorda prioritate în următoarele cazuri, la încărcare: până la 2 vagoane de persoană, lemne de foc, pentru nevoile casnice, pe sezon; cereale, făină şi alimente adresate primăriilor, comunelor şi armatei, numai în casuri urgente şi în proporţie până la maximum 2 vagoane lunar comunelor rurale şi 5 vagoane lunar, comunelor urbane şi unităţ lor militare.

Toate aceste noui dispoziţiuni vor intra în vigoare dela 1 Ianuarie cor.

Concertul

Dat de corul episcopiei din Cluj, Joi în 18 Decembrie 1924 la orele 8 seara cu binevoitorul concurs al domnilor Maximilian Săveanu, Gh. Erdeli-Ardeleanu cântăreţi la opera română din Cluj. Acompaniamentul la pian va i susţinut de dl Anton Ronai. Dirigent: dr. Vasile Petraşcu.

Program:

1. a) „Impărate ceresc" de N. Popoviciu.
   b) „Tatăl nostru" de Cip. Porumbescu.
2. a) „Cât de mărit" mel. rusească.
   b) „Cântec de jertfă" de L. von Beethoven.
   c) „Psalmul 100" de G.
3. a) „Doi Grenadiri" de Schumann
   b) „Ce te legeni codrule" de Scheletti. Solo de M. Săveanu.
4. „Balada lui Iancu" de V. Vasilescu (partea I—V.
5. a) „Pe lacul lin" de Schumann.
   b) „Ziuă a apus" de H. Pfeil.
   c) „In pădure" de C. Porumbascu.
   d) „Cucule peană galbena" „Toarce lele" de I. Popoviciu.
6. a) „Să j c acum" (arie din Op. Paghacci) de Leoncavallo
   b) „Jelui m'aş şi n'am cui" de G. Dima. Solo de Gh. Erdeli Ardeleanu.
7. a) „Vivandiera" de G. Dima.
   b) „Iată ziua triumfală" de Humpel.

Beneficiul net se va întrebuinţa pentru fondul Catedralei Române din Cluj.

Desfiinţarea direcţiunii regionale R. M. S. din Cluj

Descentralizare — Plasarea funcţionarilor

Ziarele au anunţat apropiata desfiinţare a celor două direcţiuni ale regiei monopolurilor statului din Iaşi şi Cluj. Dispoziţiunea aceasta este în conformitate cu principiul descentralizării. Şi într'adevăr majoritatea atribuţiunilor acestor două instituţiuni trec asupra inspectoratelor R. M. S. din egionala Iaşi şi Cluj.

Faţă de funcţionari deasemeni statul arată o deosebită solicitudine, întrucât nici unul nu va rămânea fără slujbă.

Direcţiunea R. M. S. din Cluj are următoarele servicii: Vânzări, cultură şi technic. Dintre toate atribuţiunile acestor trei servicii, eliberarea debitelor şi alte câteva agende vor trece asupra direcţiunii centrale din Bucureşti. In colo desfiinţarea direcţiunii din Cluj ne aduce o largă descentralizare, prin augmentarea sferei de activitate a inspectoratelor R. M. S.

Cu funcţionarii R. M. S. ai direcţiunii din Cluj consfătuirile, în vederea plasării lor, continuă. Toţi aceia cari nu vor putea să rămână la Cluj au dreptul să ce ară de-a li numiţi în orice altă localitate. In limitele posibilităţilor se va căuta a se satisface cererea fiecăruia.

Arestarea avocatului Eugen Havárth

Cu două săptămâni în urmă anunţăm, că la parchetul local s'a început instrucţia într'o afacere menită să facă senzaţie în cercurile judiciare clujene. Este cazul avocatului Eugen Horváth, acuzat că a comis falsuri în acte publice.

De atunci cercetările în curs au scos la iveală dovezi din ce în ce mai plausibile pentru vinovăţia bănuitului şi însfârşit ieri parchetul a dispus arestarea. Desbaterea procesului este aşteptată cu mare interes în cercurile avocaţiale clujene, iar baroul local a ordonat cercetare disciplinară contra avocatului Horváth.

Cazul Horváth este cu atât mai interesant, cu cât nu este pentru primaoară dela unire încoace că un avocat este tras la răspundere în faţa instanţelor penale.

Confiscarea moşiilor contelui Károlyi

Hotărârea Curţii de Casaţie budapestane

Procesul confiscării moşiilor latifundiarului conte Károlyi Mihály, fost primministru al Ungariei, a ajuns la ultima fază. Curtea de Casaţie budapestană respingând motivele apărătorilor contelui Károlyi, a hotărât în ultima instanţă confiscarea integrală a moşiilor acestuia.

In expunerea de motive Curtea de Casaţie maghiară susţine că contele Károlyi s'a făcut vinovat de trădare de patrie şi de ofensă la adresa capului încoronat.

Curtea de Casaţie mai aminteşte şi de cuvântările antimilitariste ale contelui Károlyi, rostite pe vremea când soldaţii erau încă pe front. Aceste cuvântări — după mărturia mai multor generali — au demoralizat în gradul cel mai mare unităţile armatei austro-ungare. In afară de această contele Károlyi s'a mai făcut vinovat împiedecând pe rege în exerciţiul drepturilor sale constituţionale.

Este de prisos să mai spunem că aceste învinuiri ale Curţei de Casaţie n'au nici o valoare reală, ci sunt cunoscutele interpretări forţate ale actualului regim reacţionar.

Precum se ştie, contele Károlyi — încă înainte de a i se intenta proces — a donat întreaga sa moşie pentrú a fi împărţită ţăranilor unguri. Impărţirea moşiei contelui Károlyi ar fi însemnat în Ungaria un puternic îndemn pentru o radicală reformă agrară.

Aceasta este primejdia pe care guvernul maghiar a voit să o evite când a confiscat imensa moşie a contelui Károlyi în loc să o împartă ţăranilor unguri.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: JERTFA FEMEII (premiera, cu debutul dlui Táray. Preţuri reduse. Serta 175).
Sâmbătă matineu: MORFIUM (cu debutul dlui Tárai. (Preţuri reduse. Seria 175).
Sâmbătă seara: JERTFA FEMEII (cu debutul dlui Táray. Preţuri de premieră Abonament de zi 46 B. Seria 176).
Dumineca matineu: MÂNDRIE ŞI AMOR (cu debutul dlui Táray. Preţuri reduse. Seria 177).
Dumineca seara: DRAGOSTEA LA TOCMEALĂ (Reprezentaţie de adio a dlui Táray. Preţuri de premiera. Abonament de zi 47 A. Seria 178).
Luni: GHETA BARONUL (cu contribuţia nouă a rolurilor. Abonament de zi 48 B. Preţuri obişnuite. Seria 179).
Marţi: REVOLTA OMULUI DE LUT (Operă. Premiera. (TARTUFFE) din ciclul Moliére. Preţuri de premiera. Abonament de premiera 27. Seria 180).

— A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, infor, maţii, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

CEEKANNE
este ceaiul cel mai substanţial
DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

Publicaţiune

Pentru facerea tablelor de indicaţie a comunelor plasei Hida 77 de bucăţi în baza art. 72 82 a legii contabilităţii publice noi primpretorul, plasei Hida publicăm concurs.

Reflectanţii vor înainta ofertele timbrate în plic închis. Pe dosul plicului va aminti în modul următor: Oferta lui X. Y. pentru facerea tabliţelor de indicaţie, iar pe lângă ofert se va alătura 2500 Lei cauţie în bani gata.

Supra oferte nu se iau în considerare, reflectanţii cari au înaintat ofertele nu se pot detrage dela licitaţie.

Licitaţia se va ţinea la oficiul plasei Hida în 22 Ianuarie 1925 a. m. la oarele 10.

Numai acelea oferte sunt valabile, cari cel târziu până la 21 Ian. orele 2 m. p. vor fi sosite, iar, celea mai târziu sosite nu se vor lua în considerare.

La încheiarea contractului se va lua în considerare şi garanţia persoanei.

Hida, la 4 Decemvrie 1924.

D 427 **Babescu, primpretor.**

Nu vă lăsaţi seduşi de publicaţiuni armonioase

Convingeţi-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619

Dréher-Haggenmacher

Dacia extra de iarnă — **Bravaria** malţ dublu

De Crăciun o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

Salonanele Hotelului New-York 26 Dec. 1924 (A doua zi de Crăciun) va avea loc

Marele Bal al Presei

mascat, costumat si necostumat

organizat de

„Sind. Presei Rom. din Ardeal si Banat"

Surprizele nu se anunță fiind rezervat pentru seara balului, care, gratie măsurilor excepționale de organizate in anul acesta, va fi de o strălucire deosebită

Intreg localul New-York va fi decorat cu cel mai fin gust artistic

In vederea unei stricte selectiuni a asistenței Sindicatul a hotărît ca bilete de intrare la

Marele Bal al Presei

să nu fie valabile de cât însoțite de invitațiuni. — Pentru înlesnirea publicului, comitetul organizator va pune la dispoziție un mare număr de costume și măști.

Orice alte lămuriri se pot cere biuroului sindicatului (Piața Unirii No. 29 palatul Banffy) sau la ziarele „Infrățirea" și „Patria'

Preturile: 80 lei pentru o persoana si 180 lei pentru o familie de trei persoane.

Inceputul la orele 9 seara

Criza locuințelor și românizărei orașelor

Plaga filodormei și traficul cu brevetele comerciale

In timpul din urmă s'au scris atâtea despre modalitățile de romanizare a orașelor din Ardeal. Toată lumea este de acord că numai prin cucerirea industriei și comerțului vom ajunge la rezultatul dorit. Totuși tocmai pe acest teren nu facem nici un progres apreciabil.

Incercărilor, făcute de autorități pentru sprijinirea elementelor românești, ne opunem tot noi românii, firește pentru interese personale.

Spre ilustrarea acestei afirmațiuni, destul să amintim două împrejurări scoase la iveală zilele trecute. Dl inspector general administrativ Văraru a făcut la Cluj o anchetă pentru a vedea, cum ar putea fi asanată criza de locuință. In cursul acestei anchete s'a constatat dureresul fapt că majoritatea locuințelor funcționarilor români plecați din localitate, sunt ocupate de minoritari. Imediat s'a căutat un remediu al acestei regretabile stări de lucruri și el a fost găsit prin scoaterea din comerț a locuințelor rechiziționate pentru funcționari.

Nu ne îndoim că această măsură va pune capăt anomaliilor de până acum. Ceeace voim să relevăm este că datorită inconștienței multor români în schimbul unor filodorme mai mici sau mari, numeroase locuințe au trecut dela Români la minoritari.

Cazuri sunt destule.

Se spune că mulți români cu oarecare trecere incassau deseori asemenea filodorme.

Cam acelaș lucru se întâmplă cu brevetele de chioscuri și gherete pe piața Ciujului. Comisiunea de control alcătuită la Primărie a constatat că numeroase brevete date la români tocmai pentru a se contribui la romanizarea comerțului, sunt cedate la streini, cari se folosesc de ele fără nici un drept.

Faptele sunt atât de grave din punct de vedere românesc, încât din parte-ne nu mai necesită nici un comentar.

Judiciare -- Speculă

Se știe că Tribunalul Cluj condamnase definitiv pe Iosif Breiner — patronul cafenelei „Palace" din localitate la 60,000 lei amendă și 15 zile închisoare.

In urma motivelor de recurs redactate și înainte de apărătorul său dl avocat Const. Xantopol, contra sentinței de condamnare, Inalta Curte de Casație (secția p. Ardeal) a casat această sentință fără trimitere achitând pe acuzat.

Inalta Curte admițând motivele de recurs a constatat că Tribunalul a violat legea și regulamentul speculei, care arată precis ce se înțelege prin prețul de cost; — și cum se calculează beneficiul de 30 la sută cuvenit negustorului.

Astfel înalta instanță a stabilit jurisprudența că în prețul de cost intră valoarea mărfei, spese de transport și cheltuelile de transformare (în speță alimente), la care se adaogă orice alte cheltueli speciale impuse de întreținerea și funcționarea fiecărui local în parte, după natura sa. La suma totală astfel obținută, se calculează beneficiul de 30 la sută cuvenit negustorului.

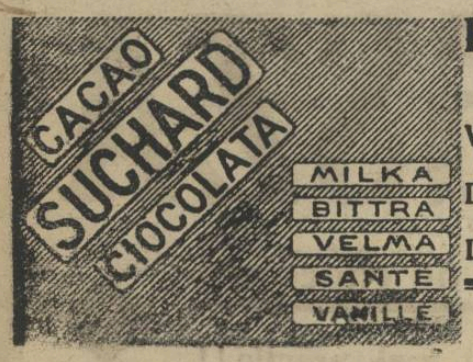

Repertoriul Operei Române din Cluj

Vineri, 19 Decemvrie: M. BUTTERFLY.
Duminecă 21 Dec.: TOSCA (matineu).
Luni 22 Dec.: TRUBADURUL.

Raspanditi „Infratirea"

Ultime informații

— Sub președinția dlui prefect Septimiu B. Mureșanu comisia administrativă a județului Cojocna și-a ținut ieri obicinuita ședință lunară. S'a făcut o amănunțită dare de seamă asupra activității administrative desfășurate în plase și comune cât și la județ. A fost desbătută în special situația financiară, constatându-se că toate conturile și bugetele sunt în ordine, afară de plasa Ormeniș, unde încă nu s'a putut restabili ordinea în gestiunea financiară, desechilibrată de câțiva ani. S'a discutat noua organizare a pazei de zi și noapte în vederea combaterii mișcării și propagandei subversive. Cu executarea măsurilor de pază au fost însărcinați primpretorii și jandarmeria.

A urmat cetirea raportului în chestiunea românizării nomenclaturii comunelor din județ. Se vor respecta în primul rând vechile numiri românești, iar pentru comunele ungurești și săsești vor fi menținute numirile acestora. Deasemeni vor fi modificate unele noui numiri, date la întâmplare, ca bunăoară gării Țagul mare i s'a dat numirea Tagarău.

Comisiunea propune să fie chimbată numirea județului, fiind numit județul Cluj. Plasa Teaca va trece la județul Mureș-Turda, iar în schimb județul va primi vre-o plasă din Solnoc-Dobâca. Plasa Huedin va fi împărțită în două, pentru a putea fi mai bine administrate.

Darea de seamă asupra situației fondului cultural arată că s'au clădit în total 61, școli noui, iar 32 au fost reparate radical. Anul viitor vor fi ridicate 60 noui școli în județ, înțelegând 70 sale de învățământ și 20—22 locuințe de învățători. Toate școlile au învățători.

După aceasta dnii avocat dr Iuga și primpretor Șerban au mulțumit dlui prefect pentru activitatea desfășurată în interesul județului.

Ca încheiere d. prefect Sept. B. Mureșanu, arată că tot ceea ce a realizat pentru județ se datorește colaboratorilor dsale, funcționari ai statului, precum și preoților și învățătorilor.

Repertoriul Teatrului National

Duminică, 21 Dec.: „Plicul"
Joi, 25 Dec. prima zi de Crăciun se va relua: „Cinematograful", cu aceiaș distribuție, care a făcut în trecutele stagiuni, răsunătorul succes al acestei comedii. Vor apare în principalele roluri: Dnii I. Stănescu Papa, N. Neamtzu Ottonel, d. Mihăil scu Brăila, Al. Ghibericon etc. și dnele Nat. Ștefănescu, M. Miriam.
Vineri, 26 Dec. matineu: „Floarea de lămâiță.
Sâmbătă, 27 Dec.: „Onoarea".
Duminică, 28 Dec. matineu: „Un Brou".
Marți 30 Dec.: va avea loc premiera piesei „Năzdrăvăniile divorțului". comedie în 3 acte de Bisson, care se repetă sub conducerea dlui I. Stăneseu Papa, cu dnii N. Neamtzu Ottonel, Al. Ghibericon, C. Simionescu și dnele Nat. Ștefănescu, M. Miriam, Sylva Jipescu Hodoș etc.

In studiu: Când vine viforul, de G. Tătărăscu și „Patima Roșie, de M. Sorbul.

— Numai pentru 50 lei veți primi imediat recomandat: 1. Un Calendar familiar. 2. Un Calendar de părete. 3. Un exemplar din „Lira Libertății", cea mai frumoasă carte de cântece naționale, care conține: Marșuri eroice, Imnuri, Doine, Hore, cântări școlare și populare alese și culese de N. Jugănar. 4. Un bilet de loterie, cu șanze mari de câștig a cărei tragere voi fi la 16 Februarie 1925 în Cluj. Fiecare este dator să-și încerce norocul. Comenzile se fac prin mandat poștal la adresa: N. Jugănaru, tipograf Cluj, Strada Memorandului Nr. 22.

* **Expoziție de pictură.** D-na Elena E. Chifia pictoră, va deschide expoziția lucrărilor sale de pictură Duminecă în 14 crt, ora 6 p. m. în sala Cercului de Studii a Partidului național-liberal (Piața Unirii Nr. 29, deasupra cofetăriei Layda) Expoziția va rămânea deschisă până la 31 Decemvrie, zilnic dela 10—1 a. m. și 3—7 p. m.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, pala-Banffy

Reclama este sufletul comertului

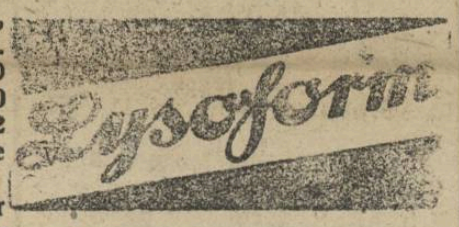

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 19 Decemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bella Donna

Viața unei otrăvitoare în 6 acte. In rolul principal **Pola Negri** și **Conrad Nagel.**

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Lupii cailor ferate

Dramă senzațională americană de cow-boy. In rolul principal îndrăsnețul călăreț american: WILLIAM HART.

CINEMA APOLLO

Goana dupa mosternire

Dramă americană senzațională de aventuri în 6 acte. In rolu principal: *Jack Mylang.*

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Prețul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIȘU

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul V. Nr. 1253 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Sâmbătă 20 Decemvrie 1924

Infrăți

CLUJ 20 DEC 924 b 1 b

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu

R. 5059. 5

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 600
PE 6 LUNI 300
PE 1 LUNĂ 100
PE 1 AN pentru autorități . . . 600
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500

COLABORAREA LEIGSLATIVA

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, în răspunsul atât de hotărît și patriotic, dat întrebărei formulate de dl profesor N. Iorga la Cameră în chestia turburărilor studențești, lărgind și înălțând problema a invitat opoziția să colaboreze la opera legislativă a guvernului.

Rolul ori cărei opoziții serioase, conștientă de menirea ei, într'o țară constituțională, trebue să fie acela de colaborare, pe cale directă, ori indirectă: la opera legislativă a guvernului. Așa să întâmplă în țările cu practica reală și tradiția parlamentară.

Printr'o largă desbatere a proectului de lege prezintat de guvern, printr'o examinare obiectivă și de bună credință, și pe cale de amendamente și chiar pe cale de inițiativă, opoziția poate și trebue să colaboreze la opera legislativă a guvernului.

Printr'o asemenea colaborare a guvernului cu opoziția să elaborează legile în țările cu tradiția parlamentară și legislativă.

Nu știm prin ce asiatică aberație, prin ce nefastă concepție, cu totul străină de uzanțele parlamentelor cu tradiție, la noi să crede că rolul unei opoziții efective, nu este nici acela al unui control serios și sincer al activității guvernului, nici acela de colaborare, ci al sabotărei tuturor inițiativelor și actelor de guvernământ.

Pentru o asemenea opoziție orice proect de lege emanând dela guvern, fie de cea mai necesară urgență, fie de o capitală importanță, fie de salvare națională, trebue sabotat și condamnat în bloc, pentru simplul fapt că acest proect emană dela guvern.

Când avem un guvern forte, susținut de majorități compacte și fidele, sprijinit de concursul opiniei publice, bucurându se de încrederea factorilor constituționali — cum este actualul guvern — sabotarea la care să dedă opoziția poate fi paralizată, iar guvernul, prin propria-i forță și forța împrejurărilor realizează opera legislativă reclamată de țară.

Opoziția însă — care trebue să fie o forță care să conteze în calculul de forțe care este politică — să condamnă la sterilitate, abdică singură la rolul ei.

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, prin apelul său, atât de sincer și esențialmente isvorât din grija intereselor publice, caută, să aducă opoziția la adevăratul ei rol parlamentar, la rolul de colaboratoare în opera legislativă a guvernului.

Guvernul va prezinta chiar în această sesiune parlamentară o serie de legi de cea mai mare importanță — printre care reforma administrativă.

Opoziția va avea inteligență, conștiința rolului ei și mai cu seama patriotismul de a răspunde, așa cum se cuvine, admirabilului apel făcut de dl Ion I. C. Brătianu?

Ar fi de dorit și pentru binele țărei și chiar pentru însuși binele opoziției.

Descentralizarea Siguranței

Dl ministru Tătărescu lucrează la un proect pentru reorganizarea și descentralizarea Siguranței generale a statuiui.

Proectul prevede înființarea de secțiuni de siguranță și posturi de agenți acoperiți la periferia Capitalei, deoarece s'a constatat că direcțiunea generală centralizând toate chestiunile de siguranță, este aglomerată.

In unele cercuri politice se crede că printr'o asemenea descentralizare se urmărește reducera într'o oarecare măsură a atribuțiunilor ce covârșesc pe directorul general.

In acelaș timp se va asigura comunicarea imediată și automată la ministerul de interne, a tuturor rezultatelor agenților siguranței.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

ESTE SAU NU ESTE?

S'a vorbit de unele tratative, în vederea unei colaborări, între partidul național și partidul naționalist al poporului.

Deci noui „pertractări". Asemenea svonuri, chiar când sunt de domeniul realității, nu mai emoționează pe nimeni, — afară poate de reporteri cari sunt obligați la emoția profesională în fața unor asemeni svonuri.

Dl Iuliu Maniu, clarul și hotărâtul om de Stat, s'a hotărât se pună bucuriile l'a punct și le-a pus cu obișnuita sa franchețe, cu rarul său talent de a limpezi definițiile lucrurile.

La ultima întrunire a comitetului partidului național ținut în București, dl Iuliu Maniu a atins, între alte chestiuni de politică națională și internațională și chestiunea unei eventuale colaborări între partidul național și partidul național al poporului.

Dl Iuliu Maniu a declarat că sunt și nu sunt tratative între partidul naționalist al poporului și partidului național . . . chiar când vor fi ele vor fi aduse la cunoștința publicului!

Misterul a fost lămurit, chiar nu de genul clarificator al dlui Maniu, ci pentru simplul fapt că misterul „pertractărilor" e un secret public al partidului național.

Partidul național trebue să „pertracteze" — căci asta i a mai rămas ca singură dovadă a unei existențe, care să continuă după o moarte istorică.

Scrisoare deschisă
dlui Sever Dan,
deputat al Cojocnei și secretărul general al partidului național din Ardeal

Din partea dlui Anton Domide directorul școalei medii din localitate, primim următoarea scrisoare, cu rugămintea de-a o publica:

Domnule Deputat,

Față de agresiunile și ieșirile pătimașe ale d-tale în Cameră, în chestia distribuirii copiilor de școală pe regiuni, ținem să constatăm următoarele:

Un deputat în calitatea sa de reprezentant al voinței poporului comite un abuz, ce ar trebui să aibă consecințele numai decât, în momentul ce vorbește neautorizat și în plină necunoștință de cauză, provocând alegătorilor săi pagube morale și materiale prin individualizarea și confundarea părerilor sale exagerate cu cele ale alegătorilor săi.

Alegătorul din Anglia ar rezolvi acest abuz prin un simplu *bilet de vizită trimis la adresa dv.*; poporul nostru semidoct și analfabet însă este condamnat a îndura și pe mai departe demagogia deputatului inconștient, care nu știe distinge interesele și ambiția sa proprie de interesul public al maselor.

Rămânem uimiți în fața protestului d tale de a nu admite intrarea în școalele Statului din Ardeal a băieților din vechiul regat! Ce cutezanță oarbă este a ridica atari pretenții în statul românesc, întregit și înființat fără cel mai mic concurs cu armele sau cu cugetul polecrit românesc al d-tale?!

De unde vă atribuiți competința zdravănă de a ține și pe alegătorul și cetățanul de mâine legat de dogmatismul sea băd al d-tale și a'l izola de contactul cu temperamentele viguroase ale neamului unificat în prețul atâtor jertfe și lacrimi nevărsate de d-ta?!

Necunoscători ai concepțiilor politice ale partidului ce-l reprezentați în calitate de secretar general, suntem puși în situația de a desprinde din ieșirea D tale mentalitatea întregului partid în chestii școlare și în domeniul unei politici de cultură medievală pe seama maselor, cendamnate de a vă zice alesul neamului. Față de străduințele Dv. de a diviza și dismembra neamul românesc, abia scăpat din sclavie, noi îți spunem programul și vederile noastre, care sunt ale tuturor oamenilor de bine și ale oamenilor cari știu să aibă și o răspundere față de mulțimea pe care o reprezintă prin calitatea de cărturari.

Noi suntem convinși că școalele normale și cele secundare ale statului ar fi bine să fie împopulate cu băieți din toate regiunile țării ca astfel baremi școala să reprezinte toate temperamentele și particularitățile românești la un loc; barem școala să aibă orizontul Romînei Mari și astfel barem societatea de mâine să poată forma un întreg organic național.

Cutezăm a spune că am distribui chiar și pe studenții universitari din Cluj (bursieri ai statului) astfel ca să se incadreze în mediul românesc al cetățenilor altor universități românești.

Pentruce trebue să pedepsim pe studentul în drept din Ardeal să ascute numai profesorii iobăgiei de ieri, neemancipați încă de mentalitatea ungurească, și de ce trebue condamnată generația de mâine să rămână în cadrul mediocrației sub scutul simpatic al democrației ce se cultivă în mod falș dincoace de Carpați?!)

Dacă ar dori să câștige Dl deputat Sever Dan convingeri contrare părerilor fatale ale d-sale să poftească a intra în atmosfera unei școli și va putea vedea ce frumos și armonic se incadrează băețelul negru brunet din Galați în mediul ambiant ardelenesc.

Dacă ați fi ar opri serviciul sanitar, îți vine să l culci pe drăcușorul negru din Tecuci cu biajinul și neîndemânatecul copil din Cojocna care n'a văzut — decum s a crepat ochii — altceva decât bivolii monotoni ai Ugurului D-lui Sever Dan din Cojocna mocirloasă.

Și totuși dl Sever Dán — prin prisma partidului său (*căci îl reprezintă ca secretar general!*) — i-și vede periclitat neamul iobăgit de Unguri, căci neputându l izola de temperamentele românești, nu-l va putea crește în dogmatimul care are cutezanța a zice *spurcat* la tot ce e dincolo de carpați în țara românească (în țara grecilor și a Boierilor!!

Făcând o răfuială justă între deputat și alegător, ținem să constatăm și următoarele fapte:

Singur orășelul Cojocna are cam 100 de părinți, cari — lipsiți de mijloace — ș-au plasat în cei 5 ani din urmă băieții și fetițele la internatele diferitelor școli din vechiul regat. (Să facă dovada inimosul părinte Suciu din Cojocna!)

Cum poate să fie dl Sever Dan atât de neorientat și să aibă cutezanța a periclita interesele atâtor părinți, aiegători prin tradiție și fatalitate ai dsale, numai fiindcă în lumea asta perturbată nu aveau pe cine alege?!

Dacă ar fi și profesorii băieților și fetițelor din Cojocna tot atât de înguști în vederi și în răspundere, s'ar creia o atmosferă dezastroasă atâtor elevi plini de pietate față de tot ce e românesc.

Câtă inferioritate de suflet, de cuget și de răspundere conduce masele poporului, în baza fap-

(Ur mare pe pag. II.)

Examene pentru gazetari
Incercări minoritare pentru ridicarea nivelului gazetăresc

Cu prilejul ultimului congres al gazetarilor unguri din Ardeal s'a hotărât introducerea examenelor pentru ziariștii mai tineri, în scopul ridicării nivelului gazetăresc.

Aceste examene au și început Comisia examinătoare este compusă tot din gazetari. Președintele comisiei examinătoare este redactorul ziarului „Keleti Ujság" dl dr. Ligeti Ernő, iar membrii în comisie dd. Foris Lajos, Szász Endre, Hunyadi Sándor, Kuncz Aladár și Nagy Lajos.

Candidații au răspuns cu destulă preciziune la întrebările examinatorilor și au dovedit să nu sunt ignoranți în chestiunile politice economice literare, etc.

Cu toate ăcestea, unii — de pildă — n'au știut să spună cine au fost și sunt politicianii cei mai însemnați ai Franței.

Altul nu avea cunoștința cine e ministrul de externe englez, ceeace a stârnit mirarea primredactorului Szász Endre de la „Ellenzék", membru în comisiunea examinatoare.

Candidatul însă a răspuns:

„Nu știu cine e ministrul de externe al Angliei. Dar să vă întreb eu ceva, dle primredactor. Știți dv. cine e șeful secției criminale dela prefectura poliției din Cluj?"

„Nu" — a răspuns încurcat dl Szász.

— Vedeți, eu știu. Meseria dv. este să știți cine sunt miniștrii de externe din apus. Eu, care sunt reporter pentru chestiunile polițienești, trebue să cunosc mai întâi de toate pe șeful secției criminale de la poliție".

Răspunsul potrivit al reporterului polițienesc a înmuiat inima comisiei examinătoare care a consimțit să'l treacă la examen.

După partea teoretică a examenului a urmat partea practică.

Candidații au trebuit să descrie o catastrofa de tren cu 40 morți și răniți.

Toți candidații au reușit cu foarte bine.

(Continuare de pe Pag. 1.)

telor dovedite, că oameni cu pretenţii de conducere şi de un plus intelectual şi moral faţă de mase în lipsa de concepţii mai înalte şi în lipsa de aptitudini reclamate de necesitatea organizării noastre naţionale, se îndeletnicesc de a învrăjbi băieţii de şcoală şi de a introduce şi în şcoală numele de **regătan**, în înţelesul cel mai păcătos, formulat de partidul naţional, o dovedeşte ieşirea dlui Sever Dan în parlament!

In numele a 100 de părinţi şi de alegători ai dlui Sever Dan.

Anton Domide,
dascăl al copiilor învrăjbiţi de dl Sever Dan.

Repertoriul Teatrului National

Duminică, 21 Dec.: „Plicul"

Joi, 25 Dec. prima zi de Crăciun se va relua: „Cinematograful", cu aceiaş distribuţie, care a făcut în trecutele stagiuni, răsunătorul succes al acestei comedii. Vor apare în principalele roluri: Dnii I. Stănescu Papa, N. Neamtzu Ottonel, d. Mihăilescu Brăila, Al. Ghibericon etc. şi dnele Nat. Ştefănescu, M. Miriam.

Vineri, 26 Dec. matineu: „Floarea de lămâiţă.

Sâmbătă, 27 Dec.: „Onoarea".

Duminică, 28 Dec. matineu: „Un Erou".

Marţi 30 Dec.: va avea loc premiera piesei „Năzdrăvăniile divorţului". comedie în 3 acte de Bisson, care se repetă sub conducerea dlui I. Stănescu-Papa, cu dnii N. Neamtzu Ottonel, Al. Ghibericon, C. Simionescu şi dnele Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Sylva Jipescu Hodoş etc.

In studiu: Când vine viforul, de G. Tătărăscu şi „Patima Roşie, de M. Sorbul.

S'a hotărât reluarea comediei „Cinematografui", un spectacol foarte gustat de public, în trecutele stagiuni. In principalele roluri apar dnii S. Stănescu-Papa, Dem. Mihăilescu Brăila, N. Neamtzu-Ottonel, Al. Ghibericon, dnele Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Nelly Caracioni etc. Cinematograful, se va juca în prima zi de Crăciun.

La 30 Decembrie, va avea loc a nouă premieră din această stagiune cu comedia.

„Năzdrăvăniile divorţului" de Adolphe Bisson. Piesa se repetă sub conducerea dlui I. Stănescu-Papă şi va fi interpretată de dnii I. Stănescu-Papa, N. Neamtzu-Ottonel, Al. Ghibericon, C. Simionescu etc. şi dnele N. Stefănescu, M. Miriam, Sylvia Jipescu-Hodoş etc. Se repetă „Când vine viforul" de G. Tătărăscu, „Patima roşie" de Mihail Sorbul. „Mărgeluş" de A. de Herz. „Machbeth" de Shakespeare, ale răror premiere vor urma săptămânal.

Repertoriul Operei Române din Cluj

Vineri, 19 Decemvrie: M. BUTTERFLY.

Duminecă 21 Dec.: TOSCA (matieneu).

Luni 22 Dec.: TRUBADURUL.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Preset din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Manifestaţia studenţească de ieri

Intrunirea de la Universitate. — Manifestaţia din stradă. Intervenţia armatei.

Zilelea acestea studenţii închişi la Galata au declarat greva foamei. Studenţi din Cluj au făcut ieri o manifestaţie de simpatie pentru grevişti manifestaţie ce s'a terminat cu spargerea unor vitrine din Piaţa Unirii, dela firma Neumann până la hotelul New York.

Manifestaţia s'a început printr'o întrunire ţinută în sala IV a Universităţii locale. Decanul facultăţii de litere şi filozofie d. Virgil Bărbat a încercat zadarnic să liniştească speritele. După câteva înflăcărate vorbiri studenţii au ieşit la stradă, parcurgând Piaţa Unirii şi strada Regina Maria. In faţa teatrului naţional câţiva vorbitori au protestat contra încercărilor făcute de autorităţi pentru a împiedeca această demonstraţie. Apoi studenţii au spart cordonul armatei care a încercat să i împiedece a-şi continua manifestaţia, Prin calea Victoriei manifestanţii au trecut în Piaţa Unirii, unde apoi cu lemne au spart câteva vitrine.

Incercărilor de a continua spargerile le a pus capăt energica intervenţie a armatei şi poliţei. Manifestanţii au fost împrăştiaţi, iar o parte dintre ei au fost duşi la comisariatul circumscripţiei I. unde li s'au luat interogatoriile.

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

ei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

omandaţi de urgenţă!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 20 Decemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bella Donna

Viaţa unei otrăvitoare în 6 acte. In rolul principal **Pola Negri** şi **Conrad Nagel.**

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Lupii cailor ferate

Dramă senzaţională americană de cow-boy. In rolul principal îndrăsneţul călăreţ american: WILLIAM HART.

CINEMA APOLLO

Goana dupa mosternire

Dramă americană senzaţional de aventuri în 6 acte. In rolu principal: *Jack Mylang.*

Crima din strada Pata

Ucigaşii au fost arestaţi

Anunţam ieri că în apropierea străzii Pata a fost găsit cadavrul unui ţăran. După rănile ce le avea pe corp s'a constatat din primul moment că este vorba de-o crimă.

Conduse cu energie, cercetările dlui Drăghici, şeful secţiei criminale, au dus încă în cursul zilei de ieri la rezultat, ucigaşul fiind arestat. Crima a fost reconstituită după cum urmează:

Miercuri seara pe la orele 6 fraţii Augustin şi Manoilă Mureşan din Alton se reîntorceau acasă dela târgul din Cluj. In drum spre casă au intrat în cârciuma Goldner din strada Pata, unde s'au pus la poveşti cu micii economi Martin Horváth, Tasnádi Ion, Gligorie Takács, Mihai Szabó şi Francisc Balázs, toţi din Cluj. Dupăce beuseră cam mult împreună, s'au luat la ceartă, iar mai apoi s'a încins o aprigă bătaie între fraţii Mureşan şi ceilalţi ţărani, căreia i-a pus capăt poliţistul din stradă. Fraţii Mureşan au plecat apoi spre casă şi se părea că cu aceasta s'a terminat întreg conflictul. Dar abia după câţiva paşi fraţii Mureşan au fost atacaţi de doi oameni, pe cari nu i-au putut recunoaşte din cauza întunerecului. Augustin Mureşan a fost lovit cu un lemn în cap, aşa că a leşinat îndată. Ingrozit Manoilă Mureşan s'a refugiat la nişte rudenii ale lui din apropiere. Dar până dimineaţa n'a cutezat să mai iasă în stradă. Dimineaţa apoi cadavrul a fost găsit pe câmp, până unde ducea urma de sânge, începută la locul omorului.

Cercetările au dovedit că ucigaşul este Mihai Horváth, locuitor în strada Pata, care şi-a recunoscut fapta, spunând că a comis o în stare de beţie. Au mai fost arestaţi Ion Tasnádi şi Gligorie Takács, bănuiţi de complicitate.

— Dl docent dr Ioan Goia conferenţiar la Clinica medicală şi-a început consultaţiile medicale pentru boale interne în strada Iuliu Maniu nr. 6.

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne şi domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne şi domni
Batiste

Reducere de

10%

Magazinul Dénes

Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 59

De Crăciun o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!!

Habig-Tress-Borsalino (Antica Casa)

singura depozitară de pălării e în magazia

Regele Pălăriilor

Cluj, Piata Unirii 24.

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calităţile asortiment uriaş
Adevărate donaţiuni de Crăciun,
Plaiduri englezeşti veritabile,
Mare asortiment de cravate,
Preţuri extraordinar de eftine,
Cămăşi albe confecţionate de noi înşuşi.

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

Concertul corului episcopiei

Aseară a avut loc în sala cea mare a prefecturii concertul corului episcopiei ortodoxe a Vadului, Feleacului şi Clujului. Cântăreţii dela opera română. Dnii Maximilian Săveanu şi Gh. Erdeli-Ardeleanu au dat preţiosul lor concurs la buna răuşită a concertului.

Producţiunile corului au fost împărţite în trei serii. Cele dintâi 5 puncte au fost cântări religioase, între cari două sunt operele compozitorilor români C. Porumbescu şi N. Popoviciu. S'a cântat şi „Cântecul de jertfă" al lui Beethoven. In afară de plăcerea artistică ce ne-au procurat toate producţiunile corului condus cu atâta măreştrie de dl Vasile Petraşcu, cântările religioase ne-au ridicat sufletul în sferele senine ale lumi imateriale, au fost ca o pregătire a inimilor noastre pentru luminatul praznic al Naşterii lui Hristos.

A doua serie a producţiunilor corale s'a început cu „Balada lui Iancu" urmând apoi câteva cântece vechi şi totuşi — pururea noui. („Ziua a apus" — „Cucule, până galbenă") Iar în partea a treia s'au cântat „Vivandiera" lui G. Dima şi „Iată ziua triumfală" de Humpel. S'a dovedit şi cu acest prilej, că corul Episcopiei a ajuns înălţimea artistică, ce se aşteaptă pe dreptul dela cel dintâi cor al oraşului nostru. Toate punctele au fost răsplătite cu îndelungate şi furtunoase aplauze.

Dl. M. Săveam a cântat „Doi Grenadiri de Shumann şi „Ce te legeni codrule" de Sihelletti. Iar dl Ardeteanu „Jelui,m'aş şi n'am cui" de Dima şi o arie din Pagliacci. E de prisos aşa credem, să mai caracterizăm cântecul acestor doi adevăraţi artişti atât de bine cunoscuţi şi apreciaţi de publicul clujan. Prestaţiile lor au contribuit în mare măsură la splendida reuşită a concertului. Sincerele şi repetatele aplauze, cu cari au fost răsplătiţi aseară nu mai conteniau, au trebuit să mai cânte şi puncte afară de program cu aceeaş dulce măiestrie.

Păcat numai, că farmecul acestei seri nespus de plăcute la gustat un public redus. In sala cea mare a prefecturii au fost foarte, foarte multe locuri goale şi e păcat. Venitul concertului a fost destinat fondului pentru clădirea catedralei ortodoxe-române din Cluj. O spunem cu toată hotărârea: aşteptăm dela publicul nostru mai mult interes faţă de lucrurile frumoase, mai ales când aceste sunt în acelaş timp opere de bine facere.

In jurul preţurilor făinei

— Lămuririle Sindicatului morarilor —

Primim spre publicare din partea preşedintelui Sindicatului morarilor următoarea comunicare, chemată a lămuri populaţia oraşului în ce priveşte scumpirea făinei.

Dintre preocupările cari agita publicul, se desprinde din ce în ce mai imperios, problema pânei de toate zilele. Aprovizionarea consumatorilor cu făină şi pâine se prezintă astăzi ca o chestiune complexă, care provoacă nemulţumiri în toate părţile, prin rezolvarea ei nesatisfăcătoare.

Soluţionările fugitive au dat rezultatul că acei cari au sarcina de a pune la dispoziţia publicului făina şi pâinea, morarii şi comercianţii de făină, cer urcarea preţurilor, iar pretenţiunile lor stârnesc indignarea cetăţenilor nevoiţi să plătiască. Necesitatea unor explicaţii este simţită pretutindeni. Deaceea credem că expunerea câtorva date şi amănunte va fi apreciată îndeajuns.

Pentru a înlătura orice bănuială care vede o exploatare a consumatorului în majorarea preţurilor, dăm numai cifre, destul de elocvente şi ele, lăsând la o parte argumentările de alt ordin. Ca să dăm posibilitatea de a vedea chestiunea cât mai clar şi obiectiv, ne servim de compararea preţurilor cerute la Cluj, cu acelea din Timişoara. Paralela de aici este dealtfel şi un element de bază pe care se întemeiază în parte grăbirea fixării preţurilor noi: se cere la kg. pentru făina de lux la Timişoara 18·25, la Cluj 17·75, făina de fiert la Timişoara 17·25, la Cluj 16·75, făina de pâine I a la Timişoara 15·25, la Cluj 14·75, făina pâine II a la Cluj 7·75.

Natural nu piaţa din Timişoara creiază situaţia, care nu permite întârzierea introducerii unor astfel de preţuri. Ea este dată de condiţiile în care se cumpără grâul. Azi pentru un vagon de grâu se plăteşte 115.000 lei care la Cluj însemnează 120.000 lei.

Să urmărim acum preţul făinei ce se poate extrage din acest grâu, în conformitate cu ordonanţele în vigoare. Se extrageţ: 15 la sută făină de lux, 15 la sută făină de fiert, 23 la sută făină cl. I pt. pâine, 22 la sută făină cl. II pentru pâine, 23 la sută tărâţe şi 2 la sută pulverizare. Morarii din Cluj au cerut ca preţurile noui să se fixeze după cum am arătat mai sus. Şi chiar dacă se aproba preţurile acestea socoteala se prezintă cum urmează:

Vagonul de grâu cu 115 000 lei din care se extrage: făină cu 17.75 lei 15 la sută face 26.625 lei, făină cu 16 75 lei 15 la sută face 25.125 lei, făină cu 14.75 lei 23 la sută face 33.625 lei, făină cu 7.75 lei 22 la sută face 17.050 lei, tărâţe cu 4·— lei 23 la sută face 9.200 lei. Total 111.925 lei, plus taxa de măciniş 8.000 lei, timbru, cifra de afaceri 2.000 lei, total 121 925 lei.

Paguba ce rezultă nu constitue un act de caritate, ci o dovadă că morarii au buna intenţie să nu speculeze în dauna consumatorilor nici resturile de grâu, ce le mai au din cumpărăturile făcute cu 80.000 lei la vag. Din acest motiv pot să ofere făină cu preţurile cerute, cari însă nu corespund preţului de azi al grâului.

In telul acesta se justifică cererea morarilor, dovedindu-se că este lipsită de orice tendinţă de specula sau dorinţă exagerată de câştig.

— A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, infor, maţii, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 8.*

Vizitaţi fără obligaţia de a cumpăra Expoziţia noastră de jucării de copii!

Atragem atenţiune publicului asupra

listei de preţuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. si Decemvrie

I. Sectia de manufactura:

	LEI
I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuşi de dame, bune, ţinând căldura..	60
I. buc. cămaşă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.....	118

Haine de băeţi şi fete, şorţuri pentru doamne şi fetiţe, fuste de gloth pentru doamne, decoraţiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese şi baby se vând cu preţurile cele mai reduse

II. Secţia articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie-loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămaşă de tricot de lână	108
I. per. mănuşi de tricot căptuşit	65
I. buc. batistă	15

Cămăşi bărbăteşti se confecţionează după măsură, în execuţia cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manşete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Sectia de sticlarie, porcelan si de vase de gatit:

I. pahar de apă	5
I. ceaşcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfur e desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalaţii de spălat, ibrice de fiert repede maşini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu preţurile cele mai eftine.

IV. Secţia de jucării de copii, de articole de piele, geamantane şi de cărucioare de copii.

In această secţie se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genţi, geamantane etc.

Vizitati fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

No. 173—1924,

Publicaţie de concurs

Căminul Studenţesc Cluj, Str. Avram Iancu publică concurs pentru ocuparea postului de econom. Retribuţiuni: leafă de bază Lei 750 întreţinere şi locuinţă în natură.

Cererile cu toate documentele recerute se înaintează până la 31 Decemvrie 1924. Direcţiunei Căminului. Prezentarea în persoană se doreşte. Informaţii se pot lua dela Administraţia Căminului.

D 436 **Direcţiunea.**

In magazia „RECORD" te poţi îmbrăca elegant cu bani puţini!

Fulare de mătasă!

„RECORDUL" dă marfă bună p. bani puţini!

Cu ocaziunea crăciunului şi anului nou, cele mai bune cumpărături le puteţi face la magazia

„RECORD"

Asortiment imens de pălării, albituri şi cravate până la execuţia cea mai fină şi eftină!

„RECORD"

depozit de speciatităţi în pălării şi modă bărbătească,

Cluj, Piaţa Unirii No. 17.

Preţuri eftine! — Calitate bună!

Mănuşi de piele!

„RECORDUL" este eftin!

Camaşle! Sepci!

„RECORDUL" este bun!

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

Balcompte Hotelului New-York 26 Dec. 1924
(A doua zi de Crăciun) va avea loc

Marele Bal al Presei

mascat, costumat si necostumat
organizat de
„Sind. Presei Rom. din Ardeal si Banat"

Surprizele nu se anunță fiind rezervat pentru seara balului, care, gratie măsurilor excepționale de organizate in anul acesta, va fi de o strălucire deosebită

Intreg localul New-York va fi decorat cu cel mai fin gust artistic

In vederea unei stricte selectiuni a asistenței Sindicatul a hotărît ca bilete de intrare la

Marele Bal al Presei

să nu fie valabile de cât însoțite de invitațiuni. — Pentru înlesnirea publicului, comitetul organizator va pune la dispoziție un mare număr de costume și măști.

Orice alte lămuriri se pot cere biuroului sindicatului (Piața Unirii No. 29 palatul Banffy) sau la ziarele „Înfrățirea" și „Patria"

Preturile: 80 lei pentru o persoana si 80 lei pentru o familie de trei persoane.

Inceputul la orele 9 seara

No. 5198—924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, se va ține licitație publică în ziua de 29 Decemvrie a. c. orele 10 a. m. pentru procurarea a cca 500 metri stofă pentru uniforma surorilor de Ocrotire, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72—83, cu oferte închise și sigilate, în localul Direcțiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei No. 27.

Mostrele, condițiunile și caetul de sarcini sunt la dispoziția Domnilor concurenți, în fie care zi de lucru, la Serviciul de Economat al Direcțiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu No. 47—49.

Director Regional: Dr. Titu Ionescu. — Șeful Economatului: Maior.

D 437

Primpreședintele Curți de Apel Cluj

No. Pres. XIX. A. 28—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 10 Ianuarie 1924 se va ține licitație publică, cu oferte închise, fără drept de supraoferte, în localul acestei Curți de Apel, etajul I. camera 50 pentru darea în intreprindere a lucrărilor de reparațiuni și conservare al aranjamentului întreg dn tinichea de la palatul justiției Cluj, pe durata de un an, adeca dela 1 Februarie 1925 până la 31 Ianuarie 1926.

Informațiunile condițiilor acestei intreprinderi se pot lua dela administratorul-contabil al Curții de Apel Cluj (camera 32 parter).

Cluj, la 16 Decemvrie 1924.

D 438 Administrator-contabil: Iuliu Lakatos, m. p.

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase

Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619

Dréher-Haggenmacher

Dacia extra de iarnă și **Bavaria** malț dublu

Răspuns partidului maghiar

și sionistul d. Kein Micsa refuză „ajutorul" partidului maghiar oferit evreimei ardelene

După declarația rabinului Clujului d. dr Eisler Mátyás în chestiunea hotărârilor partidnlui maghiar, declarație reprodusă în numărul nostru de eri, organul sionist „Uj Kelet" publică părerea cunoscutului fruntaș sionist dr Klein Miksa.

„Apărarea partidului maghiar declară d. Klein Miksa — a fost și până acum de-o valoare cât se poate de dubioasă.

Atunci când tinerimea universitară maghiară a aderat la mișcarea antisemită a studenților români, pentru ce a tăcut partidul maghiar?

Pentru ce nu a apelat partidul maghiar la aceasta tinerime cerându-i să se solidarizeze nu cu cei ce ne dușmănesc, ci cu minoritatea sororă evreiască? Partidul maghiar însă a tăcut.

Aș putea să amintesc și alte cazuri. Țin numai să accentuez că evreimea din Ardeal nu este o figură de șah ci este compusă din ființe ce cugetă și cari vreau să-și croiască singure soartea.

Reiese din hotărârile partidului maghiar că el așteaptă dela evrei „activitate gata de orice jertfă".

Cu alte cuvinte: Dați parale, evreilor!

Banii evreilor însă trebue astăzi utilizați exclusiv pentru scopuri evrefești.

Nu vrean să fiu advocat nechemat, dacă însă a-și fi ungur a-și da afară din partidul maghiar pe toți evreii salvând corabia partidului de acest balast inutil".

Ultime informații

— *Numeroși prieteni ai Presei române ne atrag atenția că n'au primit încă invitații pentru Balul de a doua zi de crăciun. Sîntem datori cu o lămurire, Sindicatul a trimis invitații tuturor persoanelor cunoscute din Cluj. Dacă aceste invitațiuni n'au ajuns totuși la destinație, vina nu este a noastră ci a poștei, desigur. Pentru aceasta rugăm pe oricine n'a primit încă invitație să se înscrie lăsând adresa fie la Sindicatul Presei (Piața Unirei 29), fie la redacțiile ziarelor „Patria" și „Înfrățirea", și să obține imediat invitația dorită.*

— Indată după data de 19 Dexemvrie, când parlamentul va lua vacanță, dl general Mărdărescu, ministru de război, va pleca în inspecție în Ardeal.

— *Dl. docent dr. Ioan Goia conferențiar Clinica Medicală și-a început consultațiile medicale pentru boale interne în str. Iuliu Maniu nr. 6.*

*

— Numai pentru 50 lei veți primi imediat recomandat: 1. Un Calendar familiar. 2. Un Calendar de părete. 3. Un exemplar din „Lira Libertății", cea mai frumoasă carte de cântece naționale, care conține: Marșuri eroice, Imnuri, Doine, Hore, cântări școlare și populare alese și culese de N. Jugănar. 4. Un bilet de loterie, cu șanze mari de câștig a cărei tragere voi fi la 16 Februarie 1925 în Cluj. Fiecare este dator să-și încerce norocul. Comenzile se fac prin mandat poștal la adresa: N. Jugănaru, tipograf Cluj, Strada Memorandului Nr. 22.

* **La Banca Invățătorilor S. A. Cluj** se caută un funcționar cu practică de bancă. Ofertele dimpreună cu actele de serviciu de până acum cu indicațiunea pretenziunii de salar se vor înainta Direcțiunei Băncii Invățătorilor până la 5 Ianuarie 1925, iar postul este a se ocupa imediat.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: MORFIUM (cu debutul dlui Tárai. (Prețuri reduse. Seria 175).
Sâmbătă seara: JERTFA FEMEII (cu debutul dlui Táray. Prețuri de premieră. Abonament de zi 46 B. Seria 176).
Dumineca matineu: MÂNDRIE ȘI AMOR (cu debutul dlui Táray. Prețuri reduse. Seria 177).
Dumineca seara: DRAGOSTEA LA TOCMEALĂ (Reprezentație de adio a dlui Táray. Prețuri de premiera. Abonament de zi 47 A. Seria 178)
Luni: GHITA BARONUL (cu contribuția nouă a rolurilor. Abonament de zi 48 B. Prețuri obișnuite. Seria 179).
Marți: REVOLTA OMULUI DE LUT (Operă. Premiera. (TARTUFFE) din ciclul Moliére. Prețuri de premiera. Abonament de premiera 27. Seria 180).

Se confecționeaza toalete de seara și de bal, după ultima modă franceză și engleză, la

VARTENBERG

Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.
Doamnele de ofițeri și funcționari beneficiaza de reducere la preț.

Terente a întrat în literatura germană

Marele poet Klabund despre Terente

Cunoscuta revistă berlineză „Uhu" publică în ultimul ei număr o poezie datorită cunoscutului poet modernist german Klabund și intitulată „Căpitanul român de tâlhari Terente".

Iată poezia bizarului poet german!

Eu sunt Măria Sa căpitanul de tâlhari Terente
Invârt în delta Dunării o ghioază Noduroasă, de stejar.

Sunt stăpânul sutelor de bălți
Și slavul femeilor.

Intr'o zi de târg am văzut
La Brăila două surori cari îmi zîmbeau

Și, într'o zi le am răpit
Ca să țină tovărășie surorilor lor
Rațelor selbatice din deltă.

Am îndrăgit ingerii și dracii săraci
Mi-am procurat flaute
Și zece invalizi de războiu cerșetori.

Cari cântă pe la curțile boerești
— Din Constanța și București —
Cântecul căpitanului Terente.

Cojocar și Cervusa sunt un fleac
Pe lângă mine,
Ei vor fi spânzurați pe
Dreptul sau pe nedreptul
Dar eu nu voi fi spânzurat
Căci eu iubesc cu patimă viața....

M'au urmărit cu tunuri
Cu aeroplane, cu jandarmi cu soldați
Cu polițiști, cu marinari
Cu o întreagă armată

O armată
Contra unui singur om,
Eu sunt legea voastră
Ce se aplică acuma nouă.

M'ați obicinuit să fur
Și să ucid în războaie
Eu, Măria Sa, Terente
Nu sunt decât învățăcelul vostru...

*

Și să se mai spună că nu suntem îndeajuns de cunoscuți în străinătate!

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol

alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelîn drăvălia lide st clă au

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

Apaiate de Ias si lame

de cea mai bună calitate

la

Fiul lui Matia Kun

Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Institut de Arte Grafice „ÎNFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Anul V. Nr. 1254 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Duminecă 21 Decemvrie 1924

2/11

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu
CLUJ 22 DEC 1924 No. 5583

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 720 L.

Impotriva Anarchiei

Parlamentul a votat proectele de legi pentru menținerea ordinei publice, elaborate de dl Gh. Mârzescu, ministrul de justiție.

Legile acestea au fost atât de necesare, în cât chiar opoziția atât de dispusă la un exces de criticism față de tot ce emană dela guvern, nu le-a contestat oportunitatea, nu le-a atacat principiul, ci s'a mulțumit să le critice prin reacțiunea instinctului de conservare care călăuzește toate organismele sănătoase ca o barieră împotriva valului de anarhie atât a celui revărsat din afară, cât și a celui isbucnit din năuntru, care amenință ordinea și întreaga noastră construcție socială.

Conștient ori inconștient — în anumite cazuri precis conștient — valul de anarhie pornit de peste granită, să îmbină cu valul de anarchie isbucnit din năuntrul țărei, așa cum două armate, pornite din puncte deosebite să unesc la un moment dat, într'un anumit punct, potrivit unui plan strategic mai dinainte stabilit.

Atunci asistam la campanii împotriva țărei, pornite din afară, care găsesc o profundă rezonanță în anumite cercuri politice de la noi și într'o anumită presă, pe cum și la campanii ostile României, pornite chiar din interiorul țărei, care își găsesc o largă amplificare și o vastă publicitate în mâinile dușmanilor din afară.

Anarchia, care amenință țara, nu o constitue numai faptele de natură strict materială, — cum sunt răspunderea de manifeste incendiare, comploturile, atentatele etc. care cad în prevederile legilor elaborate de dl Gh. Mârzescu, ministrul de justiție, ci și anumite tendințe și apucături, anumite teorii și practici, care constitue elementul sufletesc al anarchiei, ce nu întârzie să se întrupeze în actul nefast al cine știe cărui inconștient obscur ori într'o anumită psihoză socială.

Sub lumina acestui criteriu acțiunea unor grupări politice, cât și a unor anumiți agitatori, depășesc cadrul și limitele unei opoziții de ordine socială; pentru a se prăbuși direct în proporțiile anarhiei. Astfel, ori ce tentativă la turburarea ordinei publice constitue un act de anarchie — fie că această tentativă este săvârșită de dnii Vajda-Maniu, de dl Grigoraș Filipescu ori părintele Man, ori de comuniști cari își ispășesc bine meritat vina în eazematele de la Jilave, pe când anarchiștii burghezi și patrioți se delectează cu aperitivele și palavrele de la Capșa.

Ori ce recalcitranță și rebeliune la aplicarea legilor constitue un act de anarhie — și de aceia, dnii Grigoraș Filipescu, Aurel Dobrescu, părintele Manu sunt elemente tot atât de anarchice, adevărați delicvenți sociali, ca și comunistul țiățiș Cristescu, căci actele lor sunt identice, deși pornesc din principii opuse în sfera ideologiei.

Deci în împânzirea valului de anarchie, în propagarea și intensificarea spiritului de dezordine și de dezacordare a armoniei sufletești ce trebue să unească o națiune unitară, pe lângă vinovații calificați, cari zac în cazematele Jilavei și compar în fața Curților Marțiale, mișună o serie de vinovații, în bună parte inconștienți, care sub cortina unor pattide de ordine se dedau la acte de cea mai caracterizată anarchie. La unii din aceștia e chestie de temperament, la alții o eroare momentană.

E o datorie pentru partidele de ordine a înfrâna pe membrii lor cu temperament de anarchiști și a-i aduce la sentimentul disciplinei sociale — căci altfel directivele și șefii acestor partide rămân responsabili în fața țărei de nesocotințele și actele de rebeliune ale unor asemeni membrii.

Cât despre cei cari săvârșesc asemenea acte de rebeliune socială sub halucinația unei erori ari fi timpul să revină la sentimentul realității și datorei.

Inscripții

Descoperirea oseminteior lui N. Bălcescu. — Marele nostru istoric, cântărețul inspirat al epopeei lui Mihai Viteazu, iluminatul vizionar al înfăptuirei idealului național N. Bălcescu a murit tânăr, melancolic și amărît pe plaiuri streine, sub frumosul cer dela Palermo, în mijlocul portocaliior tineri — așa cum i-a cântat moartea Alexandri.

Neavând decât comoara minței și inimei lui — o comoară plină de flacără luminoasă ce se exhala din cele mai prețioase metale. V. Bălcescu a murit sărac, atât de sărac încât trupul lui neînsuflețit a fost svârlit în massa comună a morților — el aristocratul sufletului! — cari odihnesc scaunul de veci pe Valea Plângerei.

Crezusem de veci pierdute sfintele oseminte ale lui Bălcescu printre rămășițele anonimilor cari se îngroapă și se desgroapă pe Valea Plângerei din Campo Santo din Palermo.

De curând aceste oseminte au fost descoperite. Neamul întreg le primește cu o emoționată pietate ca niște moaște sacre la care se va închina sufletul românesc în clipele lui de meditație și idealism.

Diodor.

Românii din Iugoslavia

Conferința dlui Alex. Lapedatu, ministrul cultelor

Dl ministru Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor a ținut în sala fundației universitare Carol o foarte interesantă conferință vorbind despre românii din Jugoslavia.

Chestiunea aceasta a spus distinsul conferențiar, e mult mai vastă ca în aparență. Ea se poate împărți în trei: Românii din Banatul sârbesc cei dintre râurile Morava și Timoc și românii din Serbia veche și Macedonia. Eri seară dl ministru Lapedatu a vorbit numai despre românii dintre Morava și Timoc.

Numărul românilor din Serbia veche era foarte important. Ei ocupau o suprafață de 12.000 km. p. ceeace reprezenta cam a 6-a parte din teritoriut vechiului regat sârbesc. Pe teritoriul ocupat de ei se găsesc câmpuri admirabile pentru cultura grânelor, coaste pentru vii, păduri întinse, mine de cărbuni, cupru, fier, marmoră și ape minerale.

In județele Craina și Pojarevaț populația este aproape românească în celelalte e mai amestecată însă tot în majoritate. In trecut populația românească se întindea mai mult în Serbia.

Origina populației românești în Serbia e foarte veche. Ea începe cu cucerirea de către legiunile romane a bazinului Dunării. După așezarea slavilor în aceste părți populația, romanică a rezistat slavizării. Ea a fost apoi împrospătată mereu cu emigrările românilor din Banat și Oltenia. Documente sârbești dovedesc aceasta neîndoios.

De altfel, spune distinsul conferențiar, toți călătorii străini cari au trecut prin Serbia și au scris despre ea toți pomenesc despre elementul românesc.

Câți români sunt în Serbia?

După statieticile sârbești în 1846 erau în Serbia 97.100 români 10 la sută din totalu-populație vechiei Sârbii.

1859 numărul lor a crescut la 123.000; în 1884 s'a ridicat la 150.000 iar în 1900 statistica arată numai 120.000 mii. Statistisica trebue să fie părtinitoare căci în aceiași perioadă (1884—1900) populația sârbească a crescut cu 260.000 de oameni; cum a putut deci să scadă populația românească când e tot așa de prolifică ca și cea sârbească.

E de remarcat faptul că românii veniți din nordul Dunării din părțile muntoase s'au așezat în Serbia tot în părțile muntoase și cei veniți dela câmpie s'au așezat în Serbia tot în părțile muntoase și cei veniți dela câmpie s'au așezat tot la șes.

Românii așezați în Serbia și-au păstrat înfățișarea fizică, limba, portul și obiceiuri.

Conferențiarul a dovedit și cu afirmările străinilor existența românilor în mase compacte pe teritoriul Serbiei. Astfel dsa citează pe d. Iosef Szabo, fost președinte al societății ungare de geografie care afirmă că la 1872 erau 175.000 români la 1,300 000 sârbi, Szabo afirmă că românii din Serbia sunt în număr mai așezați acolo înaintea sârbilor. Sunt localități întregi unde românii nu vorbesc și nu știu altă limbă decât cea maternă. Aceasta o afirmă și ziarul Viitorul ce apărea pe vremuri la Belgrad că mai multe procese diferite curților cu juriați n'au putut fi judecate în localitățile locuite de români fiindcă nu știa nimeni sârbește și legea nu permitea judecata decât în limba sârbească.

De asemenea, spune d. ministru Lapedatu, și etnograful sârb Georgevici recunoaște că românii sunt foarte numeroși în Serbia că vorbesc numai românește și că au o mare putere de românizare. Și ca parte anecdotică d. Georgevici spune că la înmormântări românii pun un lat în cosciug ca și după moarte să aibă cu ce să apăra de sârbi.

Interesanta conferință a distinsului academician d. ministru Lapedatu a fost ilustrată cu proecții luminoase compuse din hărți etnografice, vederi și tipuri din locurile locuite de români în Jugoslavia.

Nouile „pertractări“ ale partidului național

Pertractările neoficiale cu partidul naționalist al poporului. Situația partidului național. Pot fi serioase afirmațiile d lui Maniu. Partidul național încearcă o diversiune.

La o consfătuire a parlamentarilor partidului național, d. Iuliu Maniu a anunțat cele mai noui „pertractări“ ale partidului condus de dsa. E drept că d. Maniu s'a ferit să declare că „pertractările“ cu partidul naționalist al poporului sânt oficiale, dar nu este mai puțin adevărat că se „pertractează“ iarăși.

Discuțiunile sânt deocamdată de natură particulară, a spus d. Maniu, oamenii partidului național se apropie de d. Iorga cu ramura de măslin pe care altă dată o întindea înzădar șeful partidului naționalist al poporului.

Cunoscând tertipurile clicei din jurul dlui Maniu, prea multă bază pe actualele svonuri de „pertractare“ nu se poate pune. Rezerva dlui Maniu este destul de suspectă.

Dar să admitem că partidul național ar avea intenții serioase. Chestiunea este să se știe de unde pornește mai întâi dorința apropierii? După câte știm d. Iorga și-a pierdut orice încredere în seriositatea conducerii partidului național. Grav ofensat atunci când d. Maniu a preferat să trateze cu țărăniștii o fuziune problematică, d. Iorga nu poate uita aceasta. Oferta sa respinsă odată rămâne închisă în cutia amintirilor, cari nu se uită. Cine cunoaște pe d. Iorga nu se poate îndoi de aceasta.

Prin urmare, oferta „pertractărilor“ despre cari face amintire dl Iuliu Maniu, dela dl Maniu pornește. Și faptul este perfect explicabil Partidul național, după denunțarea fuziunei cu partidul țărănist, se sbate între neputința de a-și menține popularitatea mereu în declin, și între nefasta operă de desagregare a luptelor intestine. Afacerea Goldiș, deși înăbușită nu este încă terminată. Tactica dlui Maniu a repurtat numai un succes de suprafață, împiedecând revolta grupului dela Sibiu să isbucnească Cu toată violența și să producă o ruptură. Dar cei rămași, mai nemulțumiți decât înainte de a comite actul de critică și independență dela Sibiu, alcătuiesc în organismul șubred al partidului național un permanent pericol. Revolta trecător înăbușită poate isbucni oriând c mai multă vigoare decât acum două luni.

Se pare că dl Maniu își dă seama, de aceste lucruri, ca și de consecințele pe cari le-ar putea determina în politica partidului național și de aceea caută astăzi un reazem pentru ziua de mâine. O apropiere de partidul țărănist este cu neputință. Dl Maniu a încercat-o totuși, dar rezultatele li am văzut în informația publicată zilele trecute de aproape toate ziarele, prin care se afirma că partidul țărănist refuza să lege noui tratative cu partidul național.

De partidul poporului apropierea este tot așa de grea. Rolul jucat de dl Goga cu prilejul acțiunei dlui Goldiș, este poate cea mai importantă piedecă.

In consecință dl Maniu a crezut că găsește teren virgin în tabara partidului naționalist al poporului. Rămâne însă de văzut dacă dl Iorga acceptă tendințele confesionale ale partidului național și dacă dl Argetoianu a uitat atacuriie pe care li-a avut de suferit în parlamentul generalului Averescu?

După toate aparențele de o fuziune sau de o colaborare nu poate fi vorba în mod serios. Dl Maniu a lansat svonul, „pertractarilor“ neoficiale cu partidul naționalist al poporului în nădejdea că poate ca svonul să devină o realitate, sau pentru a provoca o diversiune în public și în partid.

Aprovizionarea cu făină a Clujului este asigurată

Consfătuirea dela primărie. — Nouile preţuri maximale. — Proiecte pentru viitor

Proiectul nouei reglementări a comerţului de grâne prin introducerea rechiziţiilor începând cu ziua de 15 Ianuarie a fost primit cu oare care îngrijorare de morarii şi comercianţii de făină din Cluj. Aceştia spun, că dispoziţiunea guvernului este salutară, numai cât nu va putea fi executată. Cerealiştii vor căuta să ascundă toate stocurile de grâu, aşa că aprovizionarea ţării va fi imposibilă.

Nu căutăm de astădată să arătăm că părerea aceasta este greşită sau nu. Ceeace ne interesează este situaţia actuală a aprovizionării cu făină de pâine.

Aranjamentul adoptat ieri la Cluj de către morarii şi comercianţii de făină deoparte şi primă la locală de altă parte asigură aprovizionarea oraşului nostru cu făină până la data de 15 Ianuarie.

Preţurile făinei

Nouile preţuri maximale sunt identice cu acele din Timişoara, cu neînsemnata modificare că adausul pentru impozitul pe cifra de afaceri, ambalaj şi altele a fost redus dela 75 la 50 bani.

Avem deci la Cluj următoarele preţuri maximale pentru făina de grâu: Făină de lux 17—50, de ieri 16, de pâine cl. I 13·50 şi făina neagră 7 lei chilogramul. In comerţul endetail se adaugă un leu de chilogram pentru fiecare categorie de făină.

Preţurile pâinei

In conformitate cu urcarea arătată a preţurilor făinei au fost majorate şi preţurile pâinei, după cum urmează: Franzelele dela 15 lei chilogramul la 16·50 pâinea albă dela 14 la 15, pâinea semineagră dela 12 la 13, iar pentru cea neagră s'a menţinut vechiul preţ de 7 lei. Revânzătorii vor socoti şi în viitor un maxim de 50 bani la fiecare chilogram de pâine. Comparând aceste preţuri ale pâinei cu acele din Timişoara, vedem că la noi pâinea este mai ieftină.

Până la 15 Ianuarie aprovizionarea oraşului cu făină este asigurată

Aceste preţuri maximale rămân neschimbate până la 15 Ianuarie, până la care dată morarii şi comercianţii de făină din Cluj se obligă să asigure aprovizionarea cu făină a oraşului.

In Ianuarie probabil vor scădea preţurile grâului

Dar cu aceasta problema nu este resolvită decât pentru un timp foarte scurt. La consfătuirea de ieri dela primărie delegaţii morarilor şi comercianţilor de făină au cerut să li se dea cât mai grabnice lămuriri asupra regimului făinei după 15 Ianuarie. E spun că nu este nevoe de rechiziţionarea grâului proiectată de guvern, căci după toate probabilităţile preţurile grâului nu se vor mai urca.

Ei vor lucra şi în cazul rechiziţionării grâului, calculându şi obişnuitele procente.

In orice caz comprimarea preţurilor necesită o acţiune extrem de energică.

Să nu se mai fabrice frauzelă. Amestecul făinei de pâine cu mălaiu

O altă propunere făcută la consfătuirea de ieri de către un membru înţiat în chestiuni comerciale este aceea de-a se interzice fabricarea de frauzele.

Consumarea acestei calităţi superioare de pâine constitue într'adevăr un lux inadmisibil astăzi. Şi să nu se creadă că numărul consumatorilor de franzele este redus. Ei se recrutează din toate clasele sociale şi în bună parte chiar dintre muncitori. In cadrele aceleaşi propuneri a fost relevată ideea de-a se amesteca la pâinea neagră şi mălaiu. In felul acesta s'ar cruţa însemnate cantităţi de făină de grâu.

De ce s'a scumpit grâul

Cu cifre precise un delegat al morarilor a demonstrat ieri, cât este de mare recolta de porumb din anul trecut. Cerealiştii caută să vândă întâiu stocurile de porumb, căci grâul este cu mult mai uşor de păstrat în magazii. Acestei recolte excepţionale de porumb i-s'ar datori scumpirea grâului.

Modificarea regulamentului pentru cercetarea cărţilor didactice

„Monitorul Oficial" de azi publică următorul decret regal:

Dispoziţiunile cuprinse în art. 17. 18 şi 19 din regulamentul pentru cercetarea cărţilor didactice de curs secundar se modifică după cum urmează:

Art. 17. — Orice text de curs secundar prezentat la aprobare, dacă conţine lecţiuni numerotate în program va fi supus la plata unei taxe fixe de 1.200 lei, pentru numărul de 20 lecţiuni sau mai puţin de 20.

Pentru textele ce cuprind lecţiuni peste numărul de 20, se vor adăuga 10 lei pentru fiecare lecţiune.

Art. 18. — Orice text de curs secundar prezentat la aprobare, dacă nu conţine lecţiuni numerotate în programă va fi supus la plaia unei taxe fixe de 1.200 lei pentru o oră de curs pe săptămână.

Pentru textele ce se predă în mai multe ore de curs pe săpmână se vor socoti în plus câte 200 lei de fiecare oră.

Art. 19. — Sumele fixate prin art. 17 şi 18 de mai sus sunt socotite pentru plata ambilor referenţi.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă seara: DRAGOSTEA L TOCMEALĂ (Reprezentaţie de adio a dlui Táray. Preţuri de premiera. Abonament de zi 47 A.

Repertoriul Operei Române din Cluj

Duminecă 21 Dec.: TOSCA (matineu).
Luni 22 Dec.: TRUBADURUL.

Se găseşte în fiece drogherie, far marcie şi prăvă ii similare. E veri tabil această gumă numai dac poartă marca „OLLA". 35

S'a inceput marele târg de CRACIUN LA MAGAZINUL EUGEN SZABO CLUJ Calea Regele Ferdinand 5 Specialităţi de dame! Telefon: 479

TEEKANNE este ceaiul cel mai substanţial, DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERŢ

Nu vă lăsaţi seduşi de publicaţiuni armonioase
Convingeţi-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619
Dréher-Haggenmacher
Dacia şi Bavaria
extra de iarnă malţ dublu

Paltoane!
Raglane!
Ulstere
Szántó & Komlós
Cluj, P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

No. 173—1924,

Publicaţie de concurs

Căminul Studenţesc Cluj, Str. Avram Iancu publică concurs pentru ocuparea postului de econom. Retribuţiuni: leafă de bază Lei 750 întreţinere şi locuinţă în natură.

Cererile cu toate documentele recerute se înaintează până la 31 Decemvrie 1924. Direcţiunei Căminului. Prezentarea în persoană se doreşte. Informaţii se pot lua dela Administraţia Căminului.

D 436 **Direcţiunea.**

Plata despăgubirilor de război

Deciziunea ministerului de război pentru soluționarea pagubelor de război din Ardeal

Pentru soluționarea chestiunei pagubelor de război din Ardeal, ministerul de finanțe a dat următorea deciziune.

Noi, ministru secretar de Stat la departamentul finanțelor.

Având în vedere ordonanțele consilului dirigent din Ardeal cu No. 939 și 6.464—919;

Având în vedere legea sancționată cu decretul regal No. 2.961 din 8 Iunie 1923, pentru acordarea unui credit de lei 300.090.000 destinat ajutorării dăunaților de război;

Având în vedere avizele comisiunii de despăgubiri privitoare la repartizarea acestor ajutorări;

Având în vedere că pentru Ardeal lucrările de până acum pentru constatare și evaluarea pagubelor de război sunt a se considera ca neexistente;

Având în vedere referatul direcțiunii generale a despăgubirilor de război și a executării tratatelor de pace cu No. 11.672 din 3 Octomvrie 1924:

Având în vedere avizul comisiunii de despăgubiri asupra soluționării chestiunii pagubelor de război din Ardeal.

Decidem:

Art. I. Pentru constatarea și evaluarea pagubelor de război, în Ardeal se vor lua de bază declarațiile întocmite și înaintate în conformitate cu ordonanțele consiliului dirigent No. 939 și 6.464—919. Valoarea trecută în coroane va fi automat socotită în lei, pe cursul de 50 bani coroana.

Nu vor fi luate în considerare:

a) Declarațiile ulterioare termenului de 1 Septemvie 1919 decât dacă aparțin prinșilor de război și emigraților întorși ulterior în patrie cari au depus aceste declarațiuni cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1924;

b) Declarațiile supușilor puterilor cu cari România a fost în stare de război.

Art. II. Pentru constatarea și evaluarea pagubelor de război, se institue comisiuni speciale cari formează instanțe administrative ad-hoc și cari lucrează conform prevederilor acestei deciziuni.

Art. II. In orașul de reședință a fiecărei Curți de apel din Ardeal (Timișoara, Oradea Mare, Cluj și Târgul-Mureș), va funcționa una sau mai multe comisiuni de primă instanță compusă din 3 membri și anume: un președinte sau consilier al Curții de apel respectivă, prefectul sau delegatul său dintr'un județ din circumscripție și un inspector sau administrator financiar.

Art. IV. In orașul Cluj se institue o comisiune superioară ca instanță de apel compusă din 3 membri și anume: primul-președinte sau un președinte de secție a Curții de apel din Cluj, prefectul județului sau delegatul său și directorul general al finanțelor din Cluj sau delegatul său.

Comisiile de primă instanță și comisia superioară vor lucra sub președinția președintelui sau consilierului Curții de apel, membru al comisiei.

Numirea membrilor se face prin deciziune dată de ministerul finanțelor.

Personalul ajutător necesar va fi pus la dispoziție de către administrația financiară locală și de către prefecturile de județ din circumscripție. Sediul comisiunilor este la administrația financiară locală.

Comisiile de primă instanță cercetează declarațiile din circumscripția lor oricari ar fi valoarea și dă încheeri în primă și ultimă instanță pentru pagube stabilite de dânsele până la 50.000 lei și cu drept de apel pentru cele stabilite de dânsele peste 50 mii lei.

Comisia superioară din Cluj statuează definitiv ca ultimă instanță asupra apelurilor făcute contra încheerilor primelor instanțe pentru pagube cari depășesc 50.000 lei.

Competința sa este pentru întreg Ardealul.

Art. V. Comisiile și comisia superioară pot lucra numai cu majoritatea membrilor ce o compun. Președinții și delegatul finanțelor trebuiesc însă neapărat să fie prezenți.

Art. VI. Comisiile de primă instanță vor intra în cercetarea declarațiilor fiecare după competința lor. In acest scop, declarațiile vor fi repartizate și trimise din oficiu de către directoratul finanțelor din Cluj la comisiile competente.

Art. VII. Asupra fiecărei declarațiuni, comisiunea competinte va face cercetarea după actele anexate și va da încheere sumară stabilind suma pagubelor de luat în considerare. Numai în cazul când comisia va crede necesar se vor cita părțile, audia martorii sau cere informații suplimentare autorităților administrative financiare.

Art. VIII. Incheerile date în cursul fiecărei săptămâni vor fi trecute într'un tablou pe comune și trimise primăriei comunei respective spre a se afișa în sala publică a oficiului comunei.

Ziua afișării va fi constatată prin încheere de proces-verbal semnat de dl primar și dela această dată va curge termenul de 15 zile libere pentru facerea apelului contra încheerilor date pentru pagube stabilite de comisie peste 50.000 lei. Apel se poate face și de către delegatul fiscului.

Tabloul va conține numele și pronumele, domiciliul dăunatului conform declarației și suma constatată ca pagubă de către comisiune.

Art. IX. Comisia superioară din Cluj statuează asupra apelurilor ce i se adresează în termenul de 15 zile sus indicat fie de către părțile interesate, fie de către delegatul fiscului.

Art. X Incheerile comisiunilor și comisiei superioare sunt titluri pentru constatarea și evaluarea pagubelor fără a constitui vreun drept la plata lor sau vre-o obligație din partea Statului decât numai atât și întrucât un asemenea drept s'ar recunoaște de către Stat.

Art. XI. Contra încheerilor definitive obținute prin fraudă sau prin călcare evidentă a dispozițiilor, Ministerul finanțelor pe baza referatului direcțiunii generale a despăgubirilor de ràboiu, va putea supune cazul comisiei centrale de despăgubiri de pe lângă Ministerul finanțelor, care pe baza unei încheeri motivate va putea revizui încheerea incriminată.

Cei cari pentru obținerea încheerilor au făcut întrebuințări de mijloace ce constituesc, după legi și regulamente, delicte, vor fi urmăriți conform dreptului comun înaintea instanțelor penale care vor putea pronunța și anularea încheerilor pe lângă pedepsele prevăzute în lege pentru asemenea delicte.

Art. XII. Dl director general al despăgubirilor de război și tratatelór de pace este însărcinat cu executarea acestei deciziuni.

„Véres csillag"

O nouă societate iredentistă budapestană

Ziarele din Croația ne aduc știrea că în Ungaria s'a înființat sub președinția cunoscutului scriitor ungur Herczeg Ferencz — un șvab renegat — o nouă societate iredentistă numită „Steaua însângerată" (*Vereș csillag*).

Ca cele mai multe societăți iredentiste, „Steaua însângerată" este organizată militărește, Ofițerii activi și de rezervă au rol preponderant în aceasta societate având datoria de a da educație militară tuturor membrilor „Stelei însângerată.

Așa cum s'a constituit, societatea „Véreș czillag" are planul de a desvoita o activitate în toate țările învecinate Ungariei, în România, Iugoslavia și Cehoslovacia.

Această activitate va consta din o intensă propagandă irepentistă la orașe și la sate, împărțirea broșurilor și manifestelor pentru subminarea statului și — mai presus de toate — spionajul.

S'a stabilit că „Véres czillag" să colaboreze cu orice dușman al României și al celorlalte state succesoare ale monarhiei

Faptul că în fruntea acestei societăți menite să învenineze armonia sufletească și să tulbure relațiile de bună vecinătate cu statele numite se află un scriitor cunoscut, este caracteristic pentru starea de spirit a vecinilor noștri.

Și, și mai caracteristic este că cel mai potrivit șef pe care ungurii l'au găsit pentru conduce mișcarea iredentistă preconizată de „Steaua însângerată" este un șvab maghiarizat de curând!...

MICA PUBLICITATE

3 LEI CUVÂNTUL

Textile. Cu prețul de fabrică se pot obține la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană" Cluj Piața Unirii Edificiu Băncii Centrale din Alba Iulia Piața Mihail Viteazu D 294

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlefuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

De Crăciun o sticlă de liqueur
„Sirocco" 619
BOGSZA
Cocktail de chocolată
cadoul cel mai practic!!

Cu prețuri neîntrecut de ieftine
vă puteți provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volti se pot cumpăra la:
Magazinul de candelabre pent Ardeal Societate pe Acțiuni Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 11
Se vând engros și endetail, la revânzători se dă favor în prețuri

In magazia „RECORD" te poți îmbrăca elegant cu bani puțini!
Fulare de mătasă!
„RECORDUL" dă marfă bună p. bani puțini!

Cu ocaziunea crăciunului și anului nou, cele mai bune cumpărături le puteți face la magazia
„RECORD"
Asortiment imens de pălării, albituri și cravate până la execuția cea mai fină și eftină!
„RECORD"
depozit de speciatități în pălării și modă bărbătească,
Cluj, Piața Unirii No. 17.
Prețuri eftine! — Calitate bună!
Mănuși de piele!
„RECORDUL" este eftin!
Camașle! Sepci!
„RECORDUL" este bun!

Ultime informaţii

— *D. Ianovici, directorul Teatrului Maghiar, a binevoit a pune la dispoziţia Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat un însemnat număr de costume, pentru Balul Presei de a doua zi de Crăciun Sindicatul ţine aceste costume la dispoziţia publicului şi se pot obţine de la Sindicat (Palatul Banffy, Piaţa Unirei 29) în toate zilele premergătoare Balului.*

— Primăria locală va înfiinţa percepţii orăşeneşti în toate circumscripţiile. Aceste percepţii vor face numai încassări. In locul perceptorului va rămânea numai un serviciu de constatare

— In legătură cu demonstraţia de alaltăieri au fost arestaţi 20 studenţi.

— Astăzi nu s'au ţinut cursuri la nici o facultate a universităţii locale. Vacanţa urma să fie începută numai Luni.

— Astăzi au l at vacanţă toate şcolile secundare din Cluj.

— In zilele de 12, 14 şi l. c. dl Alex. Pop, procuror general al curţii de apel din Cluj, a inspectat birourile parchetului şi închisoarea tribunalului local. Dsa a rămas încântat de ordinea găsită pretutindeni, mulţumind dlui primprocuror Bossie, celorlalţi procurori, precum şi dlui C. Popescu pentru zelul depus în serviciu.

* **La Banca Invăţătorilor S. A. Cluj** se caută un funcţionar cu practică de bancă. Ofertele dimpreună cu actele de serviciu de până acum cu indicaţiunea pretenziunii de salar se vor înainta Direcţiunei Băncii Invăţătorilor până la 5 Ianuarie 1925, iar postul este a se ocupa imediat.

— Au mai donat obiecte pentru tombola, Marelui Bal al Presei următoarele firme din Piaţa Unirii, Cal. Reg. Ferdinand, Str. Universităţi, N. Iorga, Reg. Maria, Cal. Moţilor şi Str. Viahuţă: M. Neumann, Farm. Popa, Farm. Şotropa, Leopold Hoss, Ludovich Drach, Jacob Ernest, Pallos G. Marco, A. „Colombo", Salonul Ragányi, „Pantof. Studenţească", Libr. „Minerva", Suc. Sárga, Jacob Dick, Văd. Kohn Camp., Coop. „Munca". Eisenstädter, M. Körmendy, Sylvania Surori Teiner, Gh. Bălan, Alexandru Recean, I. Vescan, Eug. Ştief, Farkas Ábrahám, N. Konkoly, A. Horváth, Carol Neumann, Bobatsek Gerő, Farm. dr Nagy, „Vadul Moţului", Donogan, Carol Bükkfalvy, Iuliu Mussa.

— Numai pentru 50 lei veţi primi imediat recomandat: 1. Un Calendar familiar. 2. Un Calendar de părete. 3. Un exemplar din „Lira Libertăţii", cea mai frumoasă carte de cântece naţionale, care conţine: Marşuri eroice, Imnuri, Doine, Hore, cântări şcolare şi populare alese şi culese de N. Jugănar. 4. Un bilet de loterie, cu şanze mari de câştig a cărei tragere voi fi la 16 Februarie 1925 în Cluj. Fiecare este dator să-şi încerce norocul. Comenzile se fac prin mandat poştal la adresa: N. Jugănaru, tipograf Cluj, Strada Memorandului Nr. 22.

— A apărut „Cosinzeana" un bogat număr de Crăciun.

— Secţia financiară a oraşului a renunţat la ideea facerii unui recensământ al tuturor taxelor şi impozitelor comunale. Se vor distribui formulare de declaraţii pentru impuneri, declaraţii ce vor fi completate de către contribuabili.

— Căminul ucenicilor din str. Tunari or 50 va fi deschis abia la 15 Ianuarie. şi nu la 1 Ianuarie dupăcum s'a anunţat mai înainte.

— Conflictul dintre patronii şi muncitorii brutari a fost aplanat de d. Octavian Utalea, arbitru ales de către cei interesaţi. Asupra salariilor s'a căzut de acord din primul moment. Dificultăţi au fost întâmpinate la stabilirea condiţiunilor de muncă în special la începerea timpului de lucru pentru echipele de noapte. D. primar a adoptat teza patronilor, după care aceştia au dreptul să fixeze începerea timpului de lucru dela ora 5 seara până la 9.

— „Keleti Ujság" a anunţat sosirea la Cluj a unei comisiuni de cercetare a situaţiei dela uzina electrică. Informaţiunea aceasta nu corespunde adevărului, întrucât o asemenea comisiune nici nu este aşteptată la Cluj.

Un apel al dlui Cs. Lázár László

Pentru şcolile şi bisericile ungureşti

Ziarul „Ellenzék" publică în loc de frunte un articol datorit unui intelectual ungur numit dl Cs. Lázár László care după ce se plânge de situaţia precară şi intolerabilă în care s'ar afla şcolile şi bisericile ungureşti în România face apel la ungurii din Ardeal să contribue după putinţă cu bani la susţinerea acestor şcoli şi biserici.

D sa mai declară că se obligă a plăti anual 2000 lei pentru scopurile bisericei reformate maghiare din Ardeal.

Nu avem nimic de zis contra hotărârei dlui Lázár de a ajuta biserica reformată. Desvoltarea bisericei reformate ungureşti, ajutată de credincioşii ei, ni se pare înbucurătoare chiar şi pentru statul român care a înţeles demult că nu slăbiciunea minoritarilor întăreşte ţara, ci mulţumirea şi bunăstarea tuturora, fără deosebire de religie şi naţionalitate.

S'ar cuveni însă că ungurii noştrii să nu uite că bisericile şi şcolile sprijinite în primul rând de Statul român. De vreme ce sub unguri guvernul maghiar n'a susţinut o singură şcoală românească, „asupritorul" Stat român susţine peste 600 şcoli ungureşti.

Bisericile ungureşti se bucură de-asemenea de tot felul de favoruri şi ajutoare din partea statului nostru.

Aceasta este situaţia şi orice invinuire pe faţă sau deghizată la adresa Statului român că ar fi lipsit de înţelegere faţă de nevoile morale şi materiale al şcoalei şi bisericei minoritare constitue — fără doar şi poate — o necuviinţă.

Regretăm că d. Cs. László n'a fost conştient de acest edevăr în articolul d-sale din „Ellenzék".

Ellenzék şi arestarea avocatului Horváth

Ziarul nostru a fost primul care a înregistrat cazul avocatului Horváth. De când s'a produs denunţul la parchet au trecut două săptămâni, şi cercetările au scos la iveală dovezi plasisibile pentru vinovăţia bănuitului, aşa că avocatul Horváth a fost arestat.

Totuşi „Ellenzék" de ieri a anunţat că este la mijloc o greşală, fireşte pentru a atenua situaţia inculpatului, care este minoritar.

Se repetă acelaş lucru pe care ne-a fost dat să-l vedem de nenumărateori: solidaritatea minoritară pentru apărarea oricărui minoritar, fie el cât de vinovat.

Nu voim să alterăm prin aceasta mersul justiţiei căci suntem convinşi că judecătorii nu se lasă influinţaţi de aprecierile noastre, dar nici de ale confratelui „Ellenzék". Ceeace voim este semnificaţia amintitei atitudini tendenţioase a lui „Elenzék".

Se confecţioneaza toalete de seara şi de bal, după ultima modă franceză şi engleză, la

VARTENBERG

Salon de mode pentru doamne Cluj, Calea Victoriei 13.

Doamnele de ofiţeri şi funcţionari beneficiaza de reducere la preţ.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 21 Decemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bella Donna

Viaţa unei otrăvitoare în 6 acte. In rolul principal **Pola Negri** şi **Conrad Nagel.**

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Lupii cailor ferate

Dramă senzaţională americană de cow-boy. In rolul principal îndrăsneţul călăreţ american: WILLIAM HART.

CINEMA APOLLO

Goana dupa mosternire

Dramă americană senzaţional de aventuri în 6 acte. In rolu principal: *Jack Mylang.*

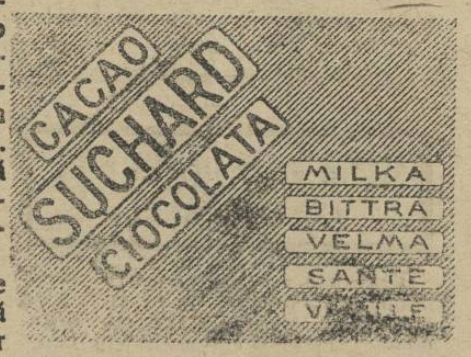

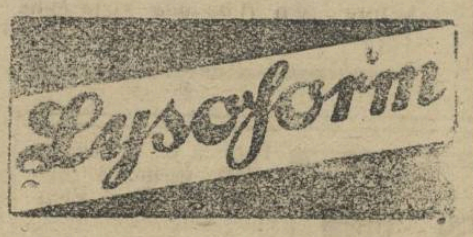

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 29739—924 cons.

Publicaţiune

Consiliul oraşului Cluj considerând că apa sectorului din oraş a râului Somaş este insalubră prin scurgerea în râu a diferitelor materii, aduce la cunostinţa generală următoarele:

1. Aprovizionarea cu ghiaţă din râul Someş nu este admisă decât în sectorul dela spatele Arenei sportive 150 metrii în sus de canalul de scurgere ce vâne dela Uzina electrică.

2. In jos dela acest loc aprovizionarea cu gheaţă este interzisă.

3. Se mai admite aprovizionarea cu ghiaţă de pe sectorul râului din sus de zăvoiul Bánfy şi Tăetura Turcului.

Contravenienţii se vor pedepsi cu amendă dela 1000—5000 Lei.

Cluj, la 16 Decemvrie 1924.

D 440 p. Primar: **Dr. Cărpinişan.**

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat şi că servim la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Cadouri de Craciun!

Servicii de masă, de ceai, de cafea şi de cafea turcească serviciu complect de sticlărie, tacâmuri de masă de alpaca vase şi art. de bucătărie.

Cel mai bogat asortiment!

S. R. PIRINGER

Cluj, Calea Regele Ferdinand (fost Ferencz József-ut) 65.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

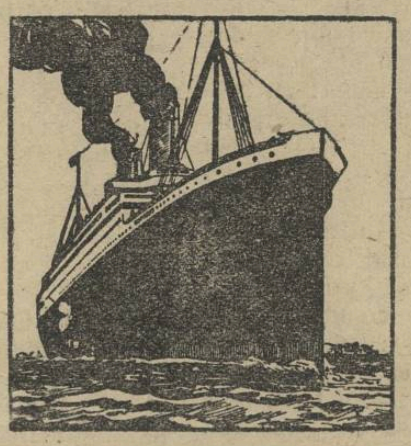

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paullan

Lloyd-Exp. 24

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" serveşte curent electric pentru 75 bucăţi becuri de 25 luminări.

2572-4

Institut de Arte Grafice „INFRĂȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ CLUJ R Nr. 1073

Anul V. Nr. 12[illegible] 8 PAGINI • 2 LEI • 8 PAGINI Joi, 25 Decemvrie 1924

Asociaţiunea pentru Cultura şi lit. poporului Român Sibiu

[illegible]frăţirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

ADMINISTRAŢIA [illegible] ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
[illegible]NDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. [illegible]
PE 6 LUNI [illegible]
PE 1 LUNĂ [illegible]
PE 1 AN pentru autorităţi [illegible]
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători [illegible]

CRACIUNUL

Sub privigherea poetică şi mistică a unei stele luminoase, care a uimit nu numai naivitatea păstorilor, ci şi înţelepciunea şi a tot puternicia regilor, s'a născut în ieslele Betleemului, divinul copil ce trebuia se mântuiască lumea de păcate.

Aurul în mijlocul căruia s'a născut El a fost mişuroaiele de pae, iar fumul de adorare care i-a întâmpinat şi salutat venirea pe această lume a fost abuzul cald şi mângâios din nările vitelor, care cu instinctul inocenţei îşi dau seama în chip obscur şi tainic de marea minune ce se săvârşea sub ochilor.

Şi totu şi, acest copil divin, născut în simplicitatea sărăciei, în mijlocul păstorilor şi vitelor, a revoluţionat lumea, nu numai în afară, în aşezămintele ei exterioare şi efemere ci şi în'năuntrul ei, în eternitatea sulletului.

Cu El a venit în această lume o nouă viaţă — adevărată viaţă, o nouă morală, o nouă poezie, din care a eşit apostoli, martiri, artişti, mari înţelepţi, doctori ai teologii, şi acele colectivităţi entuziaste care au trait, luptat şi murit pentru idea refacerei şi mântuirei lumei. Isus Hristos a apărut în amurgul unei vechi civilizaţii, care îşi închea gloria în ruşin , într'un căscat de enormă plictiseală şi într'un obosit gest de sinucidere, atât de obosit în cât era încapabilă să-l săvârşească.

Înţelepţii acestei civilizaţii ajunseră nişte demenţi cari dansau pe funia sofismelor, artiştii, papagalii pestriţi recitând prost, fals şi cu greşeli de memorie arii învechite, iar preoţi histrioni şi şarlatani.

Vechiul palat al civilizaţiei păgâne părăia în toate părţile, se clatina din temelii, se prăbuşea cu sgomot, ameninţând lumea cu un imens şi penibil gol.

In aceasta clipă, în Orient se vestea răsărirea unui nou soare ce trebuia să lumineze şi să încălzească lumea. La început mijea sfios ca o floare de aur, fulgerând văzduhul împrejmuitor cu arome suave, împrăştiând fericiri şi extaze.

O floare! Putea fi smulsă de ori ce mână păgână şi barbară, şi lumina ei s'ar fi stins de veci, şi parfumul ei s'ar fi pierdut deapururi.

Dar soarta şi menirea misticei flori era să trăiască şi să înflorească în ciuda tutulor viscolelor şi tutulor prigonirilor, căci esenţa şi parfumul ei erau de origine şi natura divină.

Creştinismul, născut în ieslele Betleemului, în mijlocul poeziei păstorilor şi nevinovăţiei vitelor, a eşit triumfător împotriva Atenei căzute în copilărie, împotriva Romei, al cărui marasm lua forma ignominiei şi sălbăticiei, împotriva ereziei şi a forţei brute, împotriva barbariei, împotrivind tutulor puterilor materiei, graţia fermecătoare şi subjugătoare a spiritului.

Cea din urmă victorie a creştinismului este aceia la care asistăm astăzi, — victoria împotriva spiritului ateist al aşazişilor enciclopedeşti din secolul al XVII, şi împotriva concepţiei materialistă a lumei din începutul secolului al XIX.

Pretutindeni, în toate domeniile — filosofie, poezie, artă — asistăm la o renaştere şi la biruinţa creştinismului, care da o orientare sigură gândirei, un minunat echilibru sufletului şi un sens chinuitei vieţi care este dată omului în aceasta lume a tutulor încercărilor şi tutulor amărăciunilor.

... Copil divin, care te-ai născut în amurgul unei lumii, omenirea te salută cu bucurie şi extaz, astăzi, când în armonia de argint şi de arama a clopotelor, şi în simfonia sufletelor serbăt rim ziua naşterei Tale în mijlocul luminosului triumf al nvăţăturei Tale, unde stă scrisă slove veşnice mântuirea lumei.

Inscripţii

Moartea muzei populare. – Cu prilejul Crăciunului am recitit câte-va colectii de colinde, de urări şi cântece pe care muza poporului nostru le-a brodat pe motivele sfintelor sărbători ale naşterei Domnului. Câtă emoţie, câtă delicateţe de simţire, ce curat entusiasm exhală aceste inspiraţii ale muzei populare – adevărată şi emoţionata poezie. Pentru a cânta şi prea mari, aşa cum se cuvine marea şi divina minune dela Betleem se cere un suflet simplu, nou şi entusiast — acel spirit al evului mediu din care a răsărit catedrala, arta gotică; primitivă.

Dintr'o asemenea stare de suflet s'a plămădit, cu o măestrie atât de fermecătoare, aceste colinde carese desfăşură pe ondul de zăpadă al ernei şi de puritate al sfintelor serbători ca nişte albi şi imaculaţi fulgi de ninsoare, amintind scuturarea floriior de cireşi.

Dar muza noastră populară, care a tors în fire de lână şi în fire de mătase atâtea vibraţiuni simple, dar fundamentale ale sufletului omenesc, a amintit, iar, atunci, când e rar, sguduită de puterea unor mari evenimente din afară, încearcă se cânte din nou sub poruncile simţirei, ea cântă răguşit, vulgar...

In cântecul ei de astăzi nu mai e nimic din naivitătea de odinioară, din mişcătoarea ei sinceritate şi mai cu seamă nimic din gustul ei cel bun, din alesul ei dar artistic de a găsi imaginea scânteetoare, metaforă sugestivă, care dă marele preţ al literaturei noastre populare.

Niei profunda sguduire a războiului nostru de reîntregire — atât de patetic, plin de de atâta emoţie nu a putut smulge muzei populare accentele epice, vrednice da măreţia acestui act.

Muza noastră populară moare,. poate de moarte bună, în mijlocul civilizaţiilor prielnice creaţiunilor artistice individuale.

...Dar silabele vechilor colinde se desprind rar, domoale, evlavioase, cu un ritm archaic ca nişte bătrâneşti mătănii mângâiate de mâinile tremurânde ale vremei.

Florile dalbe! Florile dalbe!

Diodor.

Obiceiuri româneşti de sfintele sărbători

Colindele - Cantecele de stea - Plugusorul - Alte obiceiuri

Sfintele sărbători ale naşterii Mântuitorului au fost, din cele mai vechi timpuri, prilej pentru înălţătoare bucurii poporului românesc. Pretutindenea, în târguri sau în sate perdute pe colnicele sclipitoare de haina sărbătorească a iernei, în casa frumoasă a bogatului ca şi în bordeiul curăţat proaspăt al săracului, aceaş atmosferă de calmă bucurie, de fericire discretă punea stăpânire pe oameni. Erau zile de patriahală desgropare a mărgăritarelor trecutului în obiceiuri simple şi măreţe, în colinde spuse cu glas de argint de copii, în cântece de stea rostite cu o naivă şi pătrunzătoare religiositate, în plugusorul care simboliza printr'o ceremonie gravă şi simplă, închinarea către elementele vieţei noastre de toate zilele, plugăritul şi oeritul.

Dar bunele obiceiuri de altădată au început să se piardă. Colindători devin tot mai rari, iar în locul cântecelar de stea spuse cu smerenie sub icoane, şi a făcut loc nemţescul pom de Crăciun. Şi e păcat. In neamul nostre obiceiuri stă scrisă întreaga noastră epopee naţională, care trebue mereu citită. De acea credem cu facem o faptă bună publicând câteva din cânticele obişnuite în zilele sfintelor sărbători, împreună cu explicaţia fiecărui obiceiu în parte.

Colindele sunt un fel de cântece religioase, cari se cântă din gură şi câteodată însoţite şi de instrumente muzicale, umblând din casă în casă, de unde şi au primit şi numele de colinde. Ele se cântă la anumite serbători mari, de colindători, copii sau în vârstă, numai de băieţi sau şi de fetele, în grupuri mai mari sau mai mici.

Colindele Moş-Ajunului, se cântă unison de băeţi şi fete, amestecaţi, în vrâstă dela 7—15 ani. Colindătorii aceştia sunt de două feluri: de noaptea şi de ziua. In grupul celor de noapte intră cei mai în vârstă şi umblă în noaptea de 23 spre 24 Dec. iar în al celor de ziua intră cei mai mici şi umblă în dimineaţa zilei de 24 Decemvrie.

Ei rostesc colinda aproape de fereastra casei.

Colindătorii de noaptea formează toţi un singur grup pentru întreg satul, iar cei de ziua formează atâtea grupuri câte mahalale are satul.

Colindătorilor li se dă: covrigi, cărora li se zice şi colindeţi, felii de pâne, mere, pere, nuci, câte odată şi bani şi chiar rachiu şi vin.

Acest obiceiu se observă mai mult în părţile de munte şi în oraşe; în părţile de câmp însă nu.

Brezaia, care e tot un colind al Moş Ajunului, din contră se observă mai mult la câmp, decât la munte, unde, unde nu se cunoaşte acest obiceiu.

Bună dimineaţa la Moş-Ajun!

Bună dimineaţa la Moş-Ajun!
Bună dimineaţa la Moş-Ajun!
Bună dimineaţa la Moş Ajun!
Că i într'un ceas bun:
Când noi la poartă,
Dumnezeu *pe coardă;*
Când noi *în tindă;*
Dumnezeu *în grindă;*
Când noi în casă,
Dumnezeu *pe masă.*
Daţi-ne un covrig,
Că murim de frig;
Daţi-ne un colindeţ,
Că murim de 'ngheţ.
Ne daţi, ne daţi?
Ori nu ne daţi?

Colindele Moş-Crăciunului sunt adevărate cântece religioase, cari, ca şi cântecile de stea se cântă pe diferite arii şi câteodată însoţite şi de instrumente muzicale, mai ales la oraşe.

Colindătorii aceştia sunt oameni mai în vârstă, chiar bătrâni şi în grupuri mici. Colindele se cântă la fereastra casei, în seara de 24 spre 25 Decemvrie.

[illegible] mult la munte şi pe la oraşe. Câte odată se cântă pe lângă colinde şi alte cântece lumeşti, referitoare la fete, la flăcăi, dacă sunt în casa unde se colindă, cum şi referitoare la gospodari, etc.

FLORILE DALBE

Sculaţi, sculaţi, boeri mari,
Florile dulbe!
Că vă vin colindători'
Florile dalbe;
Şi ei vin mereu, mereu,
Şi aduc pe Dumnezeu,
Să vă mântuie de rău.
Un Dumnezău nou născut
In scutece învăscut.
Sculaţi voi, Români plugari,
Ca pe cer s'a arătat
Un luceafăr minunat,
Inima să întărească,
Oamenii să-i înfăţească.
Noi vă zicem: să trăiţi,
Intru mulţi ani fericiţi,
Şi ca pomii să 'nfloriţi,
Şi ca ei să 'nbătrâniţi!

Cântecile de stea sunt tot imnuri religioase, ce se cântă în casele creştinilor, pe diferite arii, în toate zilele, cu începere dela 25 şi până la 31 Decemvrie. Grupul acestor colindători nu poate fi mai mare decât 5—6 inşi, şi-l formează de regulă numai flăcăi neînsuraţi, foarte rar şi câte unul însurat. ceeace nu este în regulă. Ei cântă în faţa icoanelor, având capul descoperit. Colindele aces ea se numesc câtece de stea; fiindcă colindătorii au [illegible] şi zugrăvit pe ea Naşterea Domnului Hristos, pe care o mişcă uşor când cântă.

Colindătorii cu steaua, cărora li se mai zice şi „Stelari", au voie să umble în mai multe sate, pe când alte feluri de colindători n'au această voie.

O PRICINA MINUNATĂ

O pricină minunată,
Din vecie însemnată:
Că lumea e 'nşelătoare
Şi foarte amăgitoare.

Prea-Curata Fecioară Maria cu pruncul Iisus

(Continuare de pe pag. 1)

Căci ne 'nșeală și-amăgește
Și pe toți ne stăpânește.
Și moartea când vrea să vie,
Nu dă veste ca să știe.
El când bea și veselește,
Atunci moartea mi l găsește
Mi-l apucă, mi-l trântește,
Iarbă verde 'n cap îi crește.
Și din casă luminoasă
Iată 'n groapă 'ntunecoasă,
Fără uși, fără ferestri
C'acolo să viețuiești.

Colindul Pluguşorului își are locul în seara zilei de 31 Decemvrie și în dimineața zilei de 1 Ianuar. Acest obiceiu consistă în aceea că se merge la casele gospodarilor în grup de câți-va flăcăi, dintre cari unul cu un plug mic, zis „pluguşor" și alții cu bice. De regulă cel cu pluguşorul recitează colindul pluguşorului, iar ceilalți plesnesc cu bicele, ca și când ar mâna boii la plug pe brazdă.

Pluguşorul se împodobește cu ramuri de brad verde.

In locul pluguşorului, câteodată, se întrebuințează în colind chiar și un plug de mărime obișnuită.

Obiceiul acesta e foarte rar în Oltenia, Muntenia și Transilvania.

Colind de anul nou

Aho, Aho, Aho!
Bună vremea, bună vremea boieri dumneavoastră!
Că de când a înserat
Bună vremea nu v'am dat.
Afară e bine, a înseminat
Cum e mai bine de arat.
Ce gândiți,
Ce socotiți?
Plugurile de ce nu porniți?
Dumnealui scoase plugurite
De ară dealurile și văile,
Din lung și,
Din curmezișu
Cât cu ochii vede...
Mânați măi, hăi! hăi!
Trase plugurile la părete
Și boii la iarbă verde,
Iar flăcăii pe la fete,
Cei mai mici
La mămăligi.
Mânați, măi, hăi! hăi!
Dumnealui zăbavă multă nu făcea,
La două trei zile la tarla pleca,
Să vază pâinea de bună.
Pâinea de departe 'nverzia
De aproape îngălbinea
Și de seceriș se gătea.
Dar dumnealui cum să facă, cum s'o dea,
Pâinea i se prăpădea.
Iar dumnealui venia acasă,
Dar nu venia cum se vine,
Ci venia cu calu' zburând,
Ca basmaua vânt trăgând.
Și dacă ajungea acasă,
La a lui dalbă jurâneasă.
Mânați măi, hăi! hăi!
Mersé 'n grajdu, dumisale,
Sc ase un cal negru 'nșeuat,
Inșeuat și înfrânat,
Inșeuat și înfrânat,
Și pe ei îl călecа,
La Bâ iad că mi o pornea.
Cumpără nouă oca de fier,
Nouă oca de oțel,
Le dete lui Dinu, țiganu'
Care bate cu ciocanu'
Să i facă nouă secerele
Imbârligâtale
Cu dinți de iepurele.
La mănunchi cu floricele,
Le dădu la nepoți și nepoțele,
De-mi lovi pâinea în încheturele,
Mi-o făcură mănunchele,
Din Mănunchi snopi,
Din snopi ciae mare, minunată
De mulț boieri lăudată.
Dar dumnealui
Voinicului,
Făcu o fățărie
De arie,
In capătul pământului
In bătaia vântului,
In dâmâna voinicului,
Cu dreapta de trage,
Cu stânga polog face.
Dar dumnealui
Voinicului,
Scoase doisprezece jugani jugăniți,
Cu coarnele poleiți,
Cu ținte de aur potcoviți,
Cu coadele măturau,
Cu boturile grohăniau,
Cu urechile 'n saci turnau.
Incărcară o pohoară
De cară
Plecă la Deleanu la moară.
Și moraru auzind
Boii mugind
Și carele scârțâind
Iar flăcăii din biciu plesnind
Intră 'n moară
Scoase o cojiță de pâine de când foametea cea mare,
O hârcăi,
O mâjcăi,,
Și-o pus mâna la chiscoae:
Dar nu curgea făină
Ci mult nur
Mărgăritar
La curțile dumneavoastră, boieri mari.
Mânați măi, hăi! hăi!
Dar dumneaei se scula,
Intr'o sfântă Joi de dimineață,
Pe ochi negri se spăla
La Precesta se 'nchina
Și ieși afară cu fața albă 'nbăsmată
Par'că de albini muşcată,
Intră 'n casă târâind
Picioru'-ăi stâng,
Și dete de o siită deasă
De mătase.
Baten'n sită și 'n covată
Trei tarate și-o făină,
Să-i umble pâinea prin mână.
Făcu un colac mare de grâu de vară,
De-l aruncă la noi la plugari afară;
Și mai făcu unul de secară,
De-l asvârli la fete în cămară,
că se bat de se omoară
Și se trag de plete afară.
Dar dumnelui nu se mulțumi cu atâta;
Vârî mâna sub caftan,
Scoase doi-trei gălbiori.
Și-i răsuna,
La noi la plugari afar' i-arunca.
Mânați măi, hăi! hăi!
Dar gălbiorii ceia nu-s făcuți de fie-cine,
Ci-s făcuți de Argiu,
Al meu Catargiu:
Din fundul mării,
De sub poalele cerului,
De Nicolai Țiganul,
Care bate cu ciocanul,
Cu chietricele
In degețele,
Cu ciocănele,
La brâurele,
De Satana
Delibigioara,
Trase 'n sus,
Trase 'n jos,
Trase 'ntr'o pană de dorum.
Mânați măi, hăi! hăi!
Cum fug porumbeii unul câte unul
Doi câte doi. trei câte trei
Patru câte patru, cinci câte cinci,
Șase câte șase până 'n doisprezece
Așa să fugă și boalele,
Fermecăturile,
De la curțile dumneavoastră, boieri mari
Mânați măi, hăi! hăi!
V'am mai ura noi, v'am mai ura,
Dar ni-i frică c'an însera,
Și avem să trecem râpi adânci.
Cu ape dulci
Când om veni la anul
Să vă găsim înfloriți:
Ca meri,
Ca perii,
Ca vița de vie,
In postu' sfintei Marii.
Mânați mai, hăi! hăi!

*

In dimineața zilei de 1 Ianuar, Anul nou, copiii umblă cu *Sorcova*, ținând mai ales celor ce ies dela biserică în aceea zi. *Sorcova* e o ramură de flori artificiale, de de diferite colori, cu care cel ce sorcovește,e atinge cadențat spatele celui ce se sorcovește recitând unison colindul. Se sorcovește pe rând fiecare membru al familiei. Sorocovarii nu merg totdeauna în grup, ci fiecare își are sorcova lui și sorcovoște mai ales rudeniile și cunoscuții.

Acest obiceiu se observă numai la orașe.

SORCOVA

Sorcova
Veselă,
Să trăiți,
Să 'mbătrâniți:
Ca merii,
Ca perii,
In mijlocu' verii.
Câte paie sunt pe casă,
Tot atâția bani pe masă.
La anu
Și la mulți ani!

SORCOVA VESELĂ

Sorcova
Morcova,
Să 'nflorim,
Să mărgărim,
Ca mărul
Ca părul,
Ca un fir
De trandafir.
Sculați, boieri dumneavoastră;
Că vă vin turme de oi,
Oile jucând,
Mielușei zbierând,
Cu coroanele 'ntoarse,
Intoarse prescurite
In vârf poleite,
La anu'
Și la mulți ani!

Vasilica este un colind mai rar ut al Țiganilor bucătari prin curțile boerești, care își are locul tot în seara zilei de 31 Decemvrie și dimineața zilei de 1 Ianuarie. Obiceiul constă în a împodobi o căpățână de porc, preferindu-se scroafă, cu panglice, foi de copac, flori, artificiale și naturale și verdețuri de bucătărie, așezată pe o tavă. Merg astfel pe la curțile boerești cu această tavă și la fereastra în acest timp alții sună piulițele de pisat etc.

Obiceiul se observă numai la orașe.

DOAMNELE DOMN DIN CER

Ce mi-e 'n cer și pe pământ
Doamnele Domn din Cer!
Mi este o dalbă mănăstire,
Doamnele Domn din Cer!
Dar în dalba mănăstire,
Sunt trei jețuri de argint.
Dar în jețul cel d'ntâi,
Șade Domnul Alexandru Vodă.
In jeț' al doilea cine șade:
Șade-mi Sârba-Vasilca
Impodobită
Aurită
Cu mărgăritar gătită.
Pe Vasilca o judeca:
Ce-ai mâncat
Și ce-ai băut,
De ești grasă
Și frumoasă?
Dar Vasilca
Răspundea:
Sus la munte m'am suit,
Jir și ghindă am mâncat,
Jos în vale am coborât,
A ă rece am băut.
Peatra 'n patru s'a făcut.
Și fiți, boeri, sănătoși
Ca lumina lui Hristos!

Cel mai frumos cadou de ... și de Anul nou

CALENDARUL AMILIAR

Prețul ... lei

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein și Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

Mare târg de Crăciun!

Albituri de dame cu 20% reducere desface

magazinul de tricotaj și galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit prețuri foarte reduse!

Mare târg de Crăciun!

RESTAURANT CENTRAL

IOSIF PFERSCHI

Anunțăm Onor. Clientelă că am deschis restaurantul renovat și că servim la ori ce oră.

Bucătărie românească și ungară

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, pește etc.

Cu prețurile cele mai moderate!

Curățenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Vizitați fără obligația de a cumpăra Expoziția noastră de jucării de copii!

Atragem atențiune publicului asupra

listei de prețuri a MAGAZINULUI

PARISIEN

valabilă pentru Nov. și Decemvrie

I. Secția de manufactura:

	LE
I. per. ciorapi de dame, diferite culori	32
I. per. ciorapi de dame, prima calitate, Flohr	58
I. buc. batistă de copil	7
I. buc. batistă brodată	13
I. per. mănuși de dame, bune, ținând căldura..	60
I. buc. cămașă de damă, calitate bună	110
I. buc. tricou de copil. cal. sup.....	118

Haine de băeți și fete, șorțuri pentru doamne și fetițe, țuste de gloth pentru doamne, decorațiuni pentru rochii, dantele, flori etc. se pot cumpăra pe prețurile cele mai eftine.

Trusouri complecte de mirese și baby se vând cu prețurile cele mai reduse

II. Secția articolelor de moda p. domni:

I. buc. pălărie loden....	185
I. buc. pălărie din păr de iepure italienesc	466
I. buc. cravată	12
I. per. ciorapi	25
I. buc. guler moale de rips	20
I. cămașă de tricot de lână	108
I. per. mănuși de tricot căptușit	65
I. buc. batistă	15

Cămăși bărbătești se confecționează după măsură, în execuția cea mai bună.

Bastoane, umbrele, butoane de manșete etc. dela calitatea cea mai eftină la cea mai fină.

III. Secția de sticlarie, porcelan și de vase de gatit

I. pahar de apă	5
I. ceașcă cu tasă calitate bună	24
I. farfurie, grosime dublă	20
I. farfurie desert	15
Serv. de masă p. 6 pers.	1300
„ „ cafea „ „ „	455
„ „ cafea neagră p. 6 persoane.....	310

Instalații de spălat, ibrice de fiert repede mașini de călcat, varnise din aramă, nipsuri se vând cu prețurile cele mai eftine.

IV. Secția de jucării de copii, de articole de piele, geamantane și de cărucioare de copii

In această secție se află un mare asortiment de cărucioare de copii, de genți, geamantane etc.

Vizitați fara obligatia de a cumpara Expozitia noastra de jucarii de copii

Adunarea generală
a Comitetului Regional F. S. S. S. R. Cluj

Expozeul președintelui d. prof. Coriolan Tătaru. — Alegerea noului comitet. — Modificarea sistemului de legitimare a footballiștilor.

Dumineacă, 21 Decemvrie, la ora 10 a. m. a avut loc în amfitaatrul clinicei dermatologice adumarea generală ordinară de fine de au a Comitetului Regional F. P. S. R. Cluj.

Combatirea profesionalismului sportiv

In expozent de deschidere d. prof. Coriolan Tătaru face o amănunțită înșimire a tuturor problemi sportive de actualitate. Prima chestiune atinsă de d sa este acea a profesionalismului și amatorismului în sport concludând că profesionalismul trebue să fie combătut cu toată vigoarea.

Aducația sportivă a masselor

In continuare președintele Comitetului Regional Cluj stărul asupra necesității educatiei sportive a marilor masse, neglijată astăzi de majoritatea asociați lor sportive. Ele se ocupă mai mult numai de creșterea unui nurmăr restrâns de protagoniști în sport.

Sportul românesc trebue să se a bazeza pe succrescența elementelor tinere.

Angajarea de antrenori— Intensificarea contactului cu străinătatea

Comitetnl regional din Cluj face toate sforțările pentru a îndruma într'o direcție pozitivă societățile sportive. Vor fi angagați antrenori, se vor aranja de se concursuri cu echipe pin străinatate, iar atleții noștri vor fi trimiși în tări străine. Societățile cari duc lipsuri de echipament vor primi ajutoare, iar propaganda sportivă, prim serbări și presă, va fi intensificată.

Inlăturarea scandalurilor

In felul acesta vor fi înlăturate animozitățile dintre societățile sportive, care au provoct regretabilele incidente de pe arenă. Astfel va fi recâștigat pentru sport publicul, înstreinat suilet este de mișcăriie sportivă din cauze scandalurilor de pe arene.

O altă problemă importantă este restabilirea disciplinei în sport.

Ca închciere d. Corialu Tătaru face o expunere o evenimentelor sportive mai de seamă din anul curent și mulțumește tuturor acelora cari au contribuit prin ceva la sprijinirea mișcării sportive.

Validarea mandatelor-Alegerile pe anul viitor.

A urmat apoi validarea mandatelor delegaților, darea de seamă a secretariatului Comitetului Regional, și a comisiunii financiare și raportul consorilor.

După aceasta a fost ales noul comitet, după cum urmează:

Dr. R. Boilă (33 voturi) căpitan P. Giurginț (31), Tr. Dragos (30), ing. N. Georgescu (33) și dr. A. Kocka (24.)

Căpitan regional a fost ales d. I. Popescu, iar subcomisiile au fost constituite în falul următor:

Subcum. de football președinte dr. V. Mitter. Suocom. de judecată: Președinte inginer V. Salvan, membri: dr. A Lucian, dr. L. Welser, dr.A Turcu, și dr. I. Siiartău. Subcom. de atletica: Președinte dr. I. Lencuția. Subcom. de tennis: Președinte ing. N. Georgescu.

Subcom. de înuot: Președinte A. Nagy Baox și luptă: Președinte R. Balosu Subcom. de arbitri: Președinte L. Nagy. Gimnastică: Profesor I. Iliești, Oină: I. Iliești. Subcomisia financiară; Dr. I. Toșa, dr. A. Lucian. I. Popescu, Marczinkievicz L. Catarig și C. Anghelotti. Subczm. sanitară: Președinte dr. A. Pop. Turistică: prof. dr. Bilașcu. Tir: dr. Eugen Barbul. Sporturile de iarmă: căpitan Giurgiuț. Serimă: Inginer A Ciortea. Cenzori: C. Norváth, ing. N. Georgescu, L. Lovács.

Legitimarea jucătorilor

In cadrele u,timului punct din ordinea de zi s'a stabilit nu nou sistem de legitimare a ,otballiștilor. Fiecare jucător va prezenta trei fotografii, dintre care una se va atașa legitimației, iar celelalte se vor înainta Centrului la București.

Adunarea generală a luat sfârșit prin cuvintele de mulțumire ale dlui Catarig. adresate în numele societăților sportuie dlui președinte al Comitetului Regional Cluj.

Adunarea generală a tirmis o teleg amă de oruagiu A. S. R. principelui moștenitor Carol.

A doua zi de Crăciun
Toată lumea bună din Clul merge la
BalulPresei
care va avea loc în saloanele rehtaurantului New-York

Serbările pomului de Crăciun la școala primară din Cluj

Dnminică s'au organizat la toate școalele primare din Cluj frumoase serbări de pom de Crăcium, împărțindu-se copiilor daruri frumoase. Celor săraci și orfanilor de războiu li s'au dat chiar și haine și încălțăminte. La școala primară No. 7 darurile de Crăciun au fost colectate de membrele Reuniunii „Sf. Maria" a femeilor române gr.-catolice și au fost împărțite în cadrele unei drăgălașe serbări cu cântece si declamări, la care au participat o mulțime de părinți ai elevilor. Dna Livia Boilă, neobosita presidentă a Reuniunii, a rostit o frumoasă cuvântare către elevi arătându le însemnătatea Nașterii Domnului.

O lămurire

Din partea d-ui Senator Ion Pecurariu, primim următoarea lămărire în chestia acuzațiunilor ce i s'au adus:

Domnule Director!

Dupăce în mai multe ziare din capitală și provincie au apărut informațiuni neadevărate și tendențioase cu privire la cazul cu pașaportul imputat mie, vă rog, să binevoiți a da loc în prețuitul d-voastră ziar următoarei desmințiri bazate pe fapte și realități.

Femeia din chestiune — Ioana Ionașcu din Năsăud a cerut să i se elibereze pașaport pentru sine și ficei sale, ca să meargă în Statele-Unite din America la bărbatul său, care e acolo de 'nainte de războiu și fiindu-i odată respinsă petiția — m'a rugat să-i stau într'ajutor să obțină pașaport, căci altcum bărbatul se divoțează de ea. Fiind femeia din circumscripția mea, i-am stat în ajutor și cererea ei fiind justă, a obținut și ea și fica pașaport.

M'a rugat apoi, — ca să-i cruț un drum și o cheltuială mare până la București — să predau eu pașapoartele la agenția de Vapoare „Mercur" din București și să plătesc toate taxele cuvenite, inclusiv taxele de viză pentru 2 persoane. Cum numai aceste din urmă erau circa 4500 lei (20 dolari), nu putea femeii pretinde, să punt acești bani dela mine. Mi-a anticipat deci suma de 6000 (șase mii) lei' având apoi să-i dau socoteală. Pașapoartele le-am preda la agenție și recipisa primită am predat-o femeii. Taxele de viză agenția n'a voit să le primească, pânăce nu va primi ordin dela consulatul american cu privire la așternerea pașapoartelor spre viză. Intrecea însă cota emigranților din România în Statele Unite s'a redus la numărul de șase sute și ceva.

Pașapoartele n'au intrat în cotă. Am voit, să restitui banii femeii și să mă degajea de o însărcinare atât de neplăcută. M'a rugat însă, să mai aștept, până-i sosește din America documentul despre cetățenia americană a bărbătului, când va primi viză fără cotă.

Ne sosindu-i documentul în repetite rânduri am cercat să i restitui banii, dar — localul fiind mei pe un de ai în anumită depărtare dela Năsăud — nu s'a prezentat, să-și ridice banii. In 14 Octombrie a. c., având să plec la București, am predat banii dlui advocat dr. Dumitru Hodor, să i restitue pe lângă luare de document. Intr'aceea femea căzu în cursa agenților partidului național și a dușmanilor mei personali și momită de aceștia, când a chemat o dl dr. D. Hodor, să i restitue banii, a declarat, că nu primește banii, fiindcă a fost în Bistrița la dr. Vasile Pahone, șeful partidului național de acolo și lucrul va ajunge în gazete. Re'ntors din București în luna Noembrie a. c. și auzind de atitudinea și vorbele înjurioase, ale femeii, care s'a purtat scandalos și ofensator chiar în casă la mine, am dat-o în judecată pentru calomnie, iar judecătoria de ocol din Nasăud cu sentința din 2 Decembre a. c. Nr. 3475 a condamnat'o la o lună închisoare și 500 lei amendă. In fața judecătoriei a declarat și s'a luat și în procesul verbal: „că banii de 6000 lei, pe cari i-a dat dlui senator Păcurariu, au fost dați pentru acoperirea speselor efective și pentru taxele de viză a 2 persoană și „a declarat că predarea reclamăntului corespunde adevărului".

Acesta este purul adevăr. Tot ce stă în declarațiunea femeii altcum și altceva, este neadevărat. Atentatul la cinstea mea e pus la cale ca o răsbunare pentru că am părăsit partidul național trecând la cel liberal, unde am crezut și cred că mai bine îmi pot servi patria și neamul. Pentru pedepsirea calomniatorilor vom sesiza justiția.

Primiți, vă rog expresia adâncul meu respect:

București, 20 dec. 1924

Ioan Păcurariu
senator

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volti se pot cumpăra la:

Magazinul de candelabre pentru Ardeal Societate pe Acțiuni Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 11

Se vând engros și endetail, la revânzători se dă favor în prețuri

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase
Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Siroceo" 618
Dréher-Haggenmacher
Dacia extra de iarnă **și Bavaria** malț dublu

Cu prețuri neîntrecut de ieftine
vă puteți provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 l.
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!

Cunoscutele stofe de lana pentru haine barbatesti de calitate escelenta cu pretul de
275 Lei
au sosit din nou in Magaziile
Prăvăliei
„La Barza"

Ady și doina românească

Din amintirile doctorului român Cosmuța — Marele poet ungur a fost huiduit la Budapesta pentru un nevinovat cântec vechiu românesc

In poeziile lui Ady — marele poet maghiar — neĭ întâlnim adeseori cu numele „doctorul Cosmuța. Numitul doctor — un român ardelean devenit sub unguri director al renumitului sanatoriu budapestan „Cosmátza szanatorium“ — figurează în poezia și proza poetului Ady la un om cu suflet bun, un adevărat doctor al bolilor nu numai trupești dar și sufletești...

Ady, răpus de boală și de excesele unei vieți prea intens și prea nebunește trăită, s'a abătut adeseori pe la sanatoriul românului doctor a cărui îngrijire de tată a lăsat urmele nepieritoare ale recunoștinței în inima nobilului poet maghiar.

Același doctor Cosmuța se află azi în România, la Cluj, unde a înființat un sanatoriu după modelul celui din Budapesta. Un confrate ungur dela excelentul organ clujan „Magyarság“ punând doctorului româa — bun cunoscător al vieții și prietenul lui Ady — diferite întrebări referitoare la viața intimă a marelui poet, acesta a răspuns următoarele:

„Este caracteristic — a spus d. dr Cosmuța — că Ady în calitate de mare luptător și poet maghiar a fost filoromân. Noi, intelectualii români l'am iubit pentru aceasta. Cultul lui Ady și al poeziei lui este mare în Ardeal. Asta, deoarece nu numai ungurii, dar și românii îi recunosc mărimea escepțională.

Aceasta o dovedește aniversarea de cinci ani dela moartea lui Ady la care au participat și români iar guvernul și-a trimis reprezentantul său.

*

Caracterizează pe Ady următoarea întâmplare.

Intr'o vreme, poetul era îndrăgostit foc de fata unui poet român dela sate. Fata era o minune de frumsețe și nu trebue deci să ne mirăm dacă Ady făcea totul ca să cucerească simpatia fetei.

Ședeam într'o zi în cafeneaua Filadelfia din Budapesta. Clocneam un păhar cu vin și ascultam muzica.

De-odată Ady chiamă la sine pe țigan și îi comandă cântecul favorit al fetei preotului, o bătrână doină românească.

Inchipuiți vă pe vremea aceia cântece românești în localurile publice ale Budapestei!

Ce-i păsa însă lui Ady de șovinismul maghiar! Din potrivă, dădu ordin țiganului să repete același cântec pentru a treia oară. Publicul din cafenea dădea pronunțate semne de enervare la auzul sunetelor unguresti.

— „Mă Andrei, — i-am șoptit — s'o ștergem, până când nu ne dau afară“.

Ady și-a ridicat capul îndărătnic și a spus țiganului să cânte și pentru mai departe.

Cum, cum nu, în curând întreaga cafenea a aflat că ciudatul om care își face cheful ascultând cântece românești este marele poet Ady Endre. Șovinismul maghiar ce nu înțelege și nu iartă s'a îndreptat spontan împotriva lui Ady.

Mulțimea începe să murmure.

— *Huo Ady! Asta este purtarea unui poet ungur?! Să-ți fie rușine“ — astfel de exclamații se auziau din toate părțile.*

Dar Ady ședea pe scaun semeț, ca un rege, și — în ciuda și butul tuturor — a poruncit țiganului să zică înainte. Inzădar murmura și se enerva publicul din cafenea, poetul ungur asculta pierdut doina românească, arătând o superbă nepăsare față de cele se întâmpla în jurul-i.

Inzădar îl rugam și îl îndemnam la plecare, el nu se supunea. Pentru budapestanii amenințători Ady nu avu decât un zimbet disprețuitor și ironic.

„Misera plebs“ — a spus dânsul cu îngânfare.

... Am plecat numai într'un târziu, când cafeneaua „Filadelfia“ se transformase într'un câmp de luptă....

*

Mândria și îngânfarea regală a lui Ady — a continuat doctorul Cosmuța — nu era decât o mască în dosul căreia își ascundea sensibilitatea s'a bolnavă și sufletul său complect desarmat în fața realităților vieții.

Era cunoscut în întreaga țară, dar nu-i plăcea să fie sărbătorit. Nu putea suferi interesul vulgului.

Intr'o zi petreceam la un cabaret. Cei dela mesele vecine au recunoscut pe Ady.

„Ady, aiei este Ady“ — se auzi și de ici și de colo.

Iar Ady, roșia, se sucia pe scaun, făcea gesturi stângace, nu-i mai rămase nimic din ne mai pomenita fală, devenise un copil mic copil modes și timid care se pierde în mijlocul mulțimei egoiste și ambițioase.

*

Când eram conșcolari la liceul din Careii Mari ne băteam și ne înbrânciam. Eu eram mai mare și mai puternic.

Dar nu acestea înfrângeri îl dureau pe Ady, ci faptul că mie mi s'au dat mai curând pantaloni lungi decât lui.

Aceasta nu mi-a putut-o ierta Ady, multă vreme.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Cadouri de Craciun!
Servicii de masă, de ceai, de cafea și de cafea turcească serviciu complect de sticlărie, tacâmuri de masă de alpaca vase și art. de bucătărie.
Cel mai bogat asortiment!
S. R. PIRINGER
Cluj, Calea Regele Ferdinand (fost Ferencz József-ut) 65.

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2

„OLLA“
în momentul de față cel mai bun și mai higienic mijloc de apărare de
GUMA
garantie sigura
Se găsește în fiece drogherie, far macie și prăvălii similare. E veri tabilă această gumă numai dac poartă marca „OLLA“. 35

Se confecționeaza toalete de seara și de bal, după ultima modă franceză și engleză, la
VARTENBERG
Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.
Doamnele de ofițeri și funcționari beneficiaza de reducere la preț.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16
Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamnă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu prețurile cele mai reduse!

Paltoane!
Raglane!
Ulstere
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14
Arad, Satu-Mare

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

In magazia „RECORD“ te poți îmbrăca elegant cu bani puțini!
Fulare de mătasă!
„RECORDUL“ dă marfă bună p. bani puțini!
Cu ocaziunea crăciunului și anului nou, cele mai bune cumpărături le puteți face la magazia
„RECORD“
Asortiment imens de pălării, albituri și cravate până la execuția cea mai fină și eftină!
„RECORD“
depozit de speciatități în pălării și modă bărbătească,
Cluj, Piața Unirii No. 17.
Prețuri eftine! — Calitate bună!
Mănuși de piele!
„RECORDUL“ este eftin!
Camașie! Sepci!
„RECORDUL“ este bun!

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —
Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (43-9)
ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE 117.000 LEI

PASTORALA DE CRACIUN

a P. S. P. Episcopului Nicolae al Clujului

Adresată protopopilor, Preoţilor şi tuturor drept-credincioşilor creştini din reînviata episcopie a Vadului, Feleacului şi Clujului

„Toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de Sus este, pogorînd dela Tine Părintele luminilor."
(*Din rugăciunea amvonului*).

Iubiţi Fii Sufleteşti!

Din prilejul slujbelor sfintelor Liturgii, cetind noi preoţii rugăciunea amvonului, ne cuprinde un sentiment de adâncă evlavie şi de mulţumită către Părintele luminilor dela care pogoară tot darul desăvârşit.

Căci un dar desăvârşit, un dar nepreţuit, un dar mai mare ca toate darurile din câte s'au revărsat asupra neamului omenesc, a fost şi este darul cu care ne-a învrednicit Dumnezeu, prin trimiterea Fiului Său, a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Christos pe lume.

Părintele luminilor vede din înălţimea cerului tot ce se petrece pe pământ, a văzut întunerecul de care a fost cuprinsă lumea zilelor de atunci, a văzut păcatul care aducea prăpăd şi nenorociri între oameni, a văzut. că popoarăle nu se iubesc între sine, a văzut, războaiele se ţin lanţ şi nu mai încetează, a văzut cum asupresc cei tari pe cei slabi, cei puternici pe cei nevoiaşi, a văzut pe cămătarnicii fără suflete, pe cei ce iau mită pentru lucruri, cari ar fi datori să le facă în puterea slujbei lor, a văzut pe ceice strică legea şi obiceiurile bune, a văzut pe lacomi şi pe egoişti, cari vor să trăiască numai ei, fără să se mai sugete şi la deaproapele lor, — şi făcându-i-se milă de mulţime, a poruncit să se facă lumină şi să vie pace pe pământ.

Ca o stea luminoasă. ca luceafărul, care stăbate cu raze de lumină întunerecul, a venit pe pământ fiul lui Dumnezeu, luând trup omenesc, să înveţe, să deschidă minţi şi inimi şi să arate omenimei calea mântuirii, care poate duce spre fericirea vremelnică şi vecinică.

„Christos să naşte măriţi-l, Dhristor din ceruri întâmpinaţi-l",

Din faptele şi din vieata lui a răsărit lumina cunoştinţei şi searele dreptăţii. din minunele lui am văzut atotputernicia fiului lui Dumnezeu, din îndrumările lui s'a pogorât tot darul desăvârşit. Tot ce a creat omenimea în cele 20 de veacuri trecut, se datoreşte învăţăturilor lui evangelice, se datoreşte iubirii către deaproapele, care este şi rămâne temelia credinţei noastre creştineşti.

Şi dacă Dumnezeu prin fiul Său unul născut ne-a îngrămădit cu atâtea bănătăţi şi cu atâtea daruri, oare nu se cuvine, ca noi oamenii să dăm o parte mică, dacă nu mai mult pentru ajutorul şi binele fratelui şi deaproapelui nostru.

Oare na se cuvine, ca la zile mari, cum este Naşterea Domnului, să ne îndreptăm privirile spre coliba săracului, a văpuvelor şi a orfanilor, unde după colindele, populare *„la casa de om sărac s'a gătat făina în sac"*, oare nu e creştinesc lucru dacă ne cugetăm la pruncii cei mulţi desculţi şi goi, cari poate şi din vina părinţilor leneşi, ori risipitori, nu pot cerceta şcoala, lipsiţi fiind de îmbrăcăminte, oare nu ne-a spus însuşi Mântuitorul „că tot ce faceţi unuia din cei mici şi neputincioşi, mie îmi faceţi",

Oare într'atâta să fim de orbiţi, ca să nu vedem studenţii flămânzi, înghesuiţi şi strâmtoraţi în locuinţe umede şi răcoroase prin oraşele până ieri străine, şi noi stând în odae calde să nu gândim la starea lor.

Ce folos vom avea mâine de ştiinţa lor, dacă isprăvesc şcoli şi universitate, isprăvesc şi cu puterea vieţii, ies bolnavi, tuberculoşi şi-i vom petrece îi jalea şi durerea satelor la groapă.

Oare câţi dintre noi îşi aduc aduc aminte de cei-ce suunt în robie, parte nu din vina lor, ci din cauză, că societatea, ori chiar şi biserica şi neamul a fost prea vitregi cu ei, nu s'a interesat de soarta lor, de creşterea ivr?

Câţi dintre noi cercetează bolnavii din spitale, cari nu au adăpost şi grije la casa lor şi câţi ne îndeletnicim să le întindem mână ,de ajutor când ies din spitalei până ce îşi vor putea agonis cu munca lor pâinea de toate zilele?

Dar să nu mergem în depărtări, la spitale şi la temniţe, ci să ne oprim privirile la noi acasă, la bisericile noastre, la casele Domnului.

Din prea multe biserici, durere, din prea multe, lipsesc odoarăle şi vasele sfinte, lipsesc cărţile, lipsesc odăjdiile, mulţi slujitori ai altarului se îmbracă în ornate vechi, sdrenţuite şi chiar nepotrivite şi îmbrăcaţi cu acestea se fac slujbele cele frumoase şi înălţătoare, la încreştinarea pruncilor, la cununii, şi la morţi. Oare nu am fi datori să ne îngrijim, ca aceste ornate să fie curate şi bine îngrijite şi cu gust lucrate?

Mulţi vor fi crezând, că treaba aceasta cade în sarcina şi între îndatoririle preotului. Ei bine, nu e tocmai pe dea'ntregul aşa.

Desigur, că în sarcina preotului cade să contribue şi el în rând cu alţi credincioşi pentru ornatele bisericei, ba se cuvine, ca el să premeargă cu exemplu bun, dând de 2 şi de 3—4 ori, dupăcum îl iartă puterile şi mijloacele mai mult ca alţi credincioşi.

Nu este însă cuviincios, ca creştinii adevăraţi să lase numai în grija preotului îndatoriri de ordin material şi de interes obştesc.

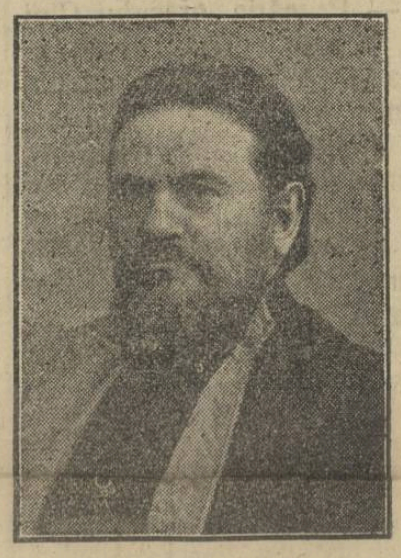

NICOLAE IVAN
Episcopul Clujului,

Troţi credincioşii trebue să fie mândri de a fi putut concurge cu denariul lor la înfrumseţarea Casei Domnului şi la împodobirea bisericei c clodote şi cu lucruri sfinte şi sfinţite. Nicăiri nu vei afla o dărăpănare mai mare a lucrurilor sfinţite, ca la noi.

Dacă până acum gemând sub jugul robiei, s'au putut trece cu vederea aceste lucruri, azi în zilele frumoase ale libertăţii naţionale, în zilele reînvierii, în ziele stăpânirii româneşti, în zilele neatârnării. în zilele, când s'a dat prin legi poporului drepturi la pământ, la păşuni şi la păduri, dreptul de a fi el stăpân pe soartea lui, stăpân pe limba lui şi pe legea lui în statul lui naţional, aceste lucruri dureroase şi jignitoare de bunul simţ, nu e iertat să mai dăinuiască.

Mai ales voi foştilor soldaţi şi iubiţii fii sufleteşti, cari cu voia lui Dumnezeu aţi revenit sănătoşi la vetrele voastre la soţiile şi copiii voştri, cari aţi văzut în decursul războiului bisericile din Moldova, Muntenia, Rusia, Serbia şi Bucovina. cum şi din alte părţi, — faceţi o asemănare între acestea şi biserioţele voastre din vârful dealului şi văzând sărăcia şi lipsa noastră. văzând mărturiile iobăgiei şi robiei, puneţi umăr la umăr, săriţi în ajutorul păstorului vostru sufletesc, şi faceţi din bisericile voastte un raiu pământesc, al căror prag să-l treceţi cu sfială şi evlavie şi de cari să vă apropiaţi „cu frica lui Dumnezeu şi cu credinţă" ca de sfânta cuminecătură, Nu mai zăboviţi la deprinderile slabe din trecutul dureros, deschideţi inima şi punga şi faceţi-le adevărate case dumnezeşti, în cari intrând să Te simţi cu simţirile curăţite şi mai aproape de Dumnezeu, ziditorul nostru al tuturor.

Ac st cuvânt îl îndrept mai ales şi către fruntaşii şi conducătorii parohiilor, către cei mai înstăriţi, către cei cari prin muncă şi cruţare au ajuns să poată face mai mult binele şi să poată cu înlesnire împlini datorinţele lor către Dumnezeu şi către deaproapele.

Vrednicia satului, vrednicia comunei bisericeşti o judecă lumea după moravurile bune, deprinderile creştineşti ale locuitorilor, dar cu drept cuvânt şi după zidirile pre cari le ştiu înălţa în cinstea şi mărirea lui Dumnezeu şi le ştiu împodobi cu toate podoabele.

Adunaţi-vă, iubiţi fii sufleteşti, în zilele de praznic la sfaturi înţelepte şi de folos şi puneţi la cale restaurarea zidirilor ruinate de dintele vremii, înlocuirea lor cu zidiri potrivite timpurilor şi zilelor cari le trăim, iar dacă din fericire le aveţi în setare bună dela părinţi, înzestraţi cu odoare, cu icoane şi cu tot ce poate fi spre mărirea lui Dumnezeu şi cinstea voastră. Iar după ce leaţi înzestrat cum secuvivne,cercetaţi casa Domnului, cu mic,c mare, primeniţi-vă sulleteşte, întăriţi-vă în credinţa în Dumnezeu, ca să fiţi în stare să învingeţi toate greutăţile, cari se pun în drumul vieţii voastre.

Chemaţi pe cei rătăciţi la adevărata vieaţă creştinească şi nulăsaţi pradă apostolilor minciunei, cari îi învaţă să se boteze încă odată din nou, dacă vor să scape de mustrarea conştiinţei pentru crimele ce le-au făcut. Cei greşiţi pot afla mângâiere şi iertare după învăţăturile Mântuitorului, dacă să căiesc, dacă dau probe vădite îndreptare şi dacă peste tot prin faptele milei cer îndurare dela Domnul, care ştie toate, vede toate şi este prea bun şi milostiv. Apropiaţi-vă de sulletul tinerimei şi nu o lăsaţi să cadă pe povârnişul păcatelor, faceţi, ca fiecare din tineri să înveţe pe lângă economie şi o meserie, care să i deie putinţa şi în vreme de iarnă şi de ploaie să câştige ceva pentru vieaţă.

Stăruiţi pentru societăţi de cumpătare şi de ajutor, urmaţi sfatul psalmistului; *„Fericit bărbatul care n'a umblat în calea fărădelegilor"*, şi n'a călcat pragul caselor celor păcătoşi. Incunjuraţi birturile şi vieaţa desfrânată, potoliţi patimile înfruntaţi beţia, care aduce pe capul vostru ruşinea, sărăcia şi ocara, pe capul vostru ruşinea, sărăcia şi ocara, — dacă voiţi să aveţi parte de o vieţă nouă, de o lume nouă, împărăţia binelui a păcii şi a dragostei creştineşti care trebue să o dorească tot omul iubitor de Dumnezeu.

Fie, ca cuvântul Nostru arhieresc să străbată în sufletele voastre, — şi binecuvântarea Domnului nostru Isus Christos să vă scutească de tot necazul şi primejdia.

Dat în reşedinţa Noastră episcopească din Cluj la să bă orile Naşterii Domnului din anul 1924.

Al Vostru al tuturor
de tot binele voitor:
Nicolae Ivan m. p.
Episcopul Clujului

Lysoform

S'a inceput
marele târg
de
CRACIUN
A MAGAZINULUI
EUGEN
SZABO
CLUJ
Calea Regele Ferdinand
5
Specialităţi de dame!
Telefon: 479

Magii de la răsărit

și pruncii uciși de Irod

Călătoria magilor dela răsărit la Ierusalim și Betleem și-a avut o întreagă literatură în evul mediu. S'au făcut cercetări peste cercetări și s'au emis păreri diferite, cari au trecut apoi în credința popoarelor.

Cu privire la țara de unde au plecat, au fost trei păreri. Învățații călugării, cari aveau timp să scrie volume întregi asupra acestei probleme, se certau pentru India, Arabia și Persia. Păcat că Egiptul cade spre apus dela Palestina, altcum și această țară a faraonilor ar fi ajuns în combinație. Literatura populară română a primit părerea celor cu Persia (corect Persida).

In Evanghelia lui Matei nu se spune nici numărul, nici numele magilor. După analogia celor trei daruri, pe cari aceștia le-au adus pruncului Isus însă, încă din veacul al treilea a precumpănit părerea, că numărul lor a fost de trei. O părere, de-altcum cât se poate de logică. In veacul al treispezecelea călugării germani au emis părerea, că magii au fost în acelaș timp prinți, o părere, pe care au primit-o foarte bucuros toate popoarele. Iar când un călugăr a dat Magilor numele de „Melchior, Gaspar și Baltazar", probabil din motive de ordin — teatral (atunci s'au ivit misteriile), cele trei nume au trecut în tezaurul literar al tuturor popoarelor. Nime nu mai zice: *magii*, sau *cei trei magi*, ci... *regii*, sau *crații dela răsărit*. Biserica apuseană a introdus în onoarea magilor o sărbătoare specială, pe care o serbează de odată cu *Epifania* (Boboteasa) răsăritenilor. Numele celor „trei crai" a intrat chiar și în Breviarele și liturgierele bisericei apusene.

Din incidentul călătoriei magilor Impăratul Irod a ucis pe toți prunni mai mici de doi ani, aflători în Betleem și în satele din imediata apropiere a Betleemului. Evanghelia nu ne spune numărul acestor prunci nevinovați, ci ne arată numai neînchipuita jale a mamelor. Atunci, a tresărit cenușa *Rachilei*, soția lui Iacob, care cu vre-o două mii de ani mai nainte a fost îngropată în în preajma Vifaimului.

Fapta lui Irod a fost atât de grozavă, încât nu e mirare, că fantasia poporului i-a mărit proporțiile, încă în veacurile cele dintâi ale creștinismului. Nu se știe când și cine, a statorit că numărul acestor prunci a fost de patrusprezece mii. Părerea aceasta a trecut repede în „Orologierul" și „Mineiul" bisericei orientale și de-aici mai târziu în „Breviarul" bisericii apusene.

Iar colindele și cântecele de stea vorbesc cu toată hotărârea de patrusprezece mii de prunci. In copilăria noastră, când colindele și cântecele de stea le socotim ca pe-o scriptură sfântă, am fost gata să jurăm, că tiranul Irod a ucis tocmai patrusprezece mii de prunci. Ca să aibă însă Betleemul și satele învecinate 14 mii de prunci, numărul locuitorilor lui ar fi trebuit să fie cam de 150 mii, un număr, pe care poate nu l-a avut întreagă Iudea, dacă nu luăm în considerare și Ierusalismul, Betleemul are azi cam 2 mii de locuitori, iar împrejurimile lui cam 10 mii. Toți cercetătorii trecutului sunt de părere, că și pe vremea lui Iisus cam acesta a fost numărul locuitorilor, ba, în ce privește împrejurimile, a fost și mai mic, întru-cât multe localități s'au întemeiat mai târziu. Unii bibliști afirmă cu toată hotărârea, că numărul pruncilor uciși de Irod n'a putut să fie mai mare de 60, și poate — că au dreptate. Chiar dacă am presupune, că numărul locuitorilor din Betleem și satete din imediata lui apropiere s'au ridicat la 12 mii, — numărul pruncilor mai mici de doi ani n'a putut să se ridice peste 8—900, cel mult o mie. Zadarnic! Numărul de 14 mii nici cercetările istorice, nici părerile învățaț lor, nu-l vor mai putea scoate din fantazia populară. Ba, la sărbătorile crăciunului, chiar și cei cari cunosc foarte bine aceste lucruri, vor perzista în a se închina lui Iisus cu Melchior, Gaspar și Baltazar și a vărsa lacrimi pentru cei — patrusprezece mii de prunci, — uciși de tiranul Irod.

O carte contra emigrărilor în America

Talentatul ziarist clujan Vér Imre a scos de curând o interesantă carte contra emigrărilor în America.

D-sa a petrecut o lună de zile în Brazilia și a avut prilejul să se convingă de tratamentul brutal la care sunt supuși cei ce — în speranța unei îmbogățiri repezi — emigrează în această țară.

Emigranții aceștia sunt absolut izolați de restul lumei, moșierii îi tratează ca pe niște sclavi, îi hrănesc prost, îi lasă să se'mbolnăvească și se moară fără a le da vre-o îngrijire.

Cartea, cu talent și colorat scrisă, a gazetarului Vér Imre este o excelentă armă de propagandă contra emigrărilor în general.

Această propagandă contra emigrărilor este însă adeseori zădarnicită de politica partidului maghiar care nu pierde nici o ocazie de a înfățișa în colori negre situația din România prezentând-o ungurilor din Ardeal ca insuportabilă.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ultime informații

— De Sfintele Serbători, facem cititorilor noștri toate urările de bine.

— *Numărul viitor al ziarului nostru va apare Luni, 29 Decemvrie la orele obișnuite.*

— D. Septimiu B. Mureșanu, prefectul orașului Cluj și județului Cojocna, a fost decorat cu cordonul Stelei Române și răsplata ‡muncii pentru școală cl. I.

— Rânduiala sfintelor slujbe de Crăciun în bisericile gr.-cat. din Cluj: In I-a, a II-a și III-a zi de Crăciun în biserica Calvariei la orele 9, iar în biserica parochială din strada Iorga la orele 10 liturgie cu predică. Corul bisericei va cânta pe rând la toate bisericile.

— Ieri a apărut ordonanța primăriei pentru fixarea noilor prețuri maximale la Cluj. Ea este identică cu cea din 1 Dec. afară de cunoscutele majorări la prețurile făinei și pâinei.

— Primăria orașului Cluj va face în cursul lunei Ianuarie o licitație publică pentru închirierea localurilor de magazine din edificiile comunale. Nădăjduim că se va ține seamă cu acel prilej de interesele romanizării comerțului în orașele ardelenești.

— Dl Nicolae Brătian dela Opera Română, autoral „Luceafărului" a făcut o nouă compoziție: „Revolta omului de lut", care va fi repreziniată pe scena Teatrului maghiar Marți 23 Decembrie. Muzica e scrisă pe textul luat din drama simbolică a lui I. Kaczér. Va fi dirijată de compositor.

— Toate oficiile din Cluj au luat astăzi Marți vacanță până Luni.

*

— A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, înfor, mații, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

O interesantă căsătorie, americană. „Daily Telegraph" cu data de 15 l. c. anunță, că rezumitul comic american Zigotto, delectatorul publicului din întreaga lume, se va căsători în ziua de 25 Decemvrie cu miliardara americană Miss Doly Brant. Dorim și noi viață fericită tinerilor căsătoriți. In legătură cu acest eveniment fericit suntem informați că Direcțiunea Cinematografului Select, va aranja în zilele de 25 și 26 Decemvrie, a serie de reprezentații cu cele mai nouă comedii ale rezumitului comic ca: Zigotto brutar, Zigotto scherif, și Zigotto ucenic la fabrica de cherestea.

— Aproape toate întreprinderile comerciale din Cluj au înregistrat o mărire a circulației lor zilnice în vederea sărbătorilor Crăciunului.

— Am anunțat la timp că primăria a hotărît înființarea unui cinematograf în sala dela Redută. Aceeaș sală o revendică și cercul militar. După toate probabilitățile însă, sala Reduta va fi menținută cu destinația-i de până acum. Se aranjază acolo întrunlri publice, conferințe, ședători culturale etc. Intreg edificiul va fi radical reparat.

— Curtea de apel din Cluj a anulat ieri ordonanța de punere în arest preventiv a avocatului Horváth, ordonanță dată de judecătorul de instrucție. Avocatul Horváth a fost pus în libertate, urmând ca procesul să fie judecat de tribunal, acțiunea penală contra acestui avocat s'a intentat pentru falș în acte publice și corupere de martori.

— Deschisă de o săptămână expoziția de pictură a d-nei Elena Chiffa a înregistrat chiar și până acum un frumos succes. Cele 70 pânze expuse în sălile cercului de studii al partidului liberal din palatul Bánffy (Piața Unirii) atrag un mare număr de admiratori. Distinsa artistă expune peisagii, pasleturi, portrete și încântătoare flori, caracterizate prin perfecta armonizare a culorilor. Expoziția rămâne deschisă și în cursul sărbătorilor atât înainte de amiazi, cât și după amiazi.

— Revizoratele școlare ale orașului Cluj și județului Gojocna se vor muta în cursul lunei Ianuarie în localul prefecturii județului.

— Sa aduce la cunoștința celor interesați că ministerul Instrucțiunei a înterzis cu desăvârșire să se dea localurile școlilor de stat pentru baluri și serbări cu dans. Se autorizează numai serbările cu caracter pur cultural, ca festivaluri, ședători concerte și conferințe.

— Aflăm cu adâncă părere de rău încetarea din viață a primpretorului dr. Scheiner de la Prefectura județului Cojocna. Inmormântarea a avut loc Duminică la Teaca. Defunctul a fost un funcționar meritos și lasă multe regrete întrecei ce l'au cunoscut.

— O parte dintre funcționarii direcțiunii regionale R. M. S. din Cluj, care va fi desființată au cerut să fie numiți în Basarabia.

— In cursul lunei Ianuarie camera de industrie și comerț din Cluj va organiza un serviciu de primire prin radiotelegrafie a rapoartelor burselor din străinătate și țara noastră.

— Zilele acestea ministerul de interne va clarifica printr'un ordin circular raportul dintre primăriile orășenești și poliție, acordând primăriilor dreptul de-a dispune asupra organelor executive polițienești. Primăriile vor fi obligate să asigure pe proprie cheltuială iluminatul și încălzitul localurilor poliției. In schimb primăriile orașelor cu municipiu au se vor mai îngriji de cartiruirea percepților statului și nici de încălzirea și iluminarea localurilor acestora.

— Bugetul orașului încă n'a fost aprobat de către minister El va fi revizuit de către dl secretar general Crăsnaiu.

— In cursul săbătămânii trecute poliția locală a arestat pe banditul Fogarassi Mihai. El a fost închis în penitenciarul parchetului, de unde o izbutit să evadeze alaltăieri noapte, împreună cu Albert Kis, Pavel Mircova și Mihai Dénes. Noaptea spre ziuă cu ajutorul unui fier rămas la ei din timpul lucrului au făcut'o gaură în peretele din spre curte. Cu ajutorul c arceafurilor, pe care le-au legat unele de altele s'au coborât în curre, iar de pe-o grămadă de lemne au trecut peste zidul de îngrădire a penitenciarului. S'au luat imediat măsuri pentru prinz derea evadaților, până în prezent însă ele au rămas fără rezultat.

Aplicarea legei pentru menținerea ordinei

Câteva sfaturi pentru public

Legea pentru menținerea ordinei a început să s-aplice și pe teritoriul județului Cojocna începând dela 19 Decemvrie a. c.

In legătură cu aceasta, prefectura poliției ne roagă să atragem atenția publicului ca, în cazuri de manifestații, să părăsească imediat terenul de manifestație. Altfel oricine va fi găsit alături de manifestanți va fi arestat și considerat ca manifestani, ceea ce poate avea urmări grave.

Publicul este rugat să țină seamă de acest avertisment.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de gezmuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Mașinile unelte „A S T R A" sunt furnizabile din magazie.

DOI CĂLUGĂRI

Plin de fanatismul cultului mănăstiresc dela muntele *Athos*, cutrieră cu căluțul său satele din vecini și gândește unde și în cari suflete va mai găsi un picur de credință legendară, ca apoi — socotindu-și ciaslovul din straiță — să o poată exploata tot așa cum a exploatează și alți profesioniști îmbrăcați în purpură.

La o margine de sat, la poalele unui deal adună lemne;... pe încetul câte o bârnă și câte o scândură veche ca să și facă o mănăstire. In căsuța părintească, surpată pe jumătate, are adunate cărți bisericești, petece din patrafire fățătoare de minuni, bucățele de lemne din diferite porți împărătești ale mănăstirilor pe unde a umblat, apoi tot felul de rămășițe din morminte sfinte și din altare ruinate. Cu ce ardoare explică el icoanele adunate din toate locurile și câtă convingere vrea să împrumute și altora, arătând sfinții subțiri și afumați de pe ele... sfinți românești cari reoglindesc și simbolizează suferințele noastre seculare și credința sfântă a strămoșilor noștri, cari au găsit în biserică în totdeauna o putere de conservare națională. Acest călugăr scoate dracii din femeile Sașilor, face câte o rugăciune la câte un om necăjit, pe o margine de șanț și cu ciaslonul în straiță a fost în stare să cumpere 2 case pe seama vlădiciei românești din Cluj situate la băile renumite din Sângeorgiul Român.

Dacă călugărul nostru ar fi absolvat licee și teologii înalte, de bună seamă că ar fi cumpărat pe agonisita sa o porumbiște sau un car cu boi, ori o căruță moldovenească cu doi cai bine întrămați.

Bietul călugăr — neavând confortul unei mănăstiri celebre — trăește și el ca toată lumea căci are femeie care-i face de mâncare și care grijește de casă și băieții desculți și nefmbrăcați ai ei. Om necăjit, care nu și poate ascunde păcatele omenești în saloanele și coridoarele secrete ale mănăstirilor dela orașe.

Poporul are tot atâta milă de bietul om ca și de alții, cari trăesc în sudoarea feții lor.

Nu vei găsi un singur țăran sau o femeie din cari ar repoșa bietului călugăr viața lui nacăjită identică cu a oamenilor sărmani dela sate. Nu, fiindcă aceste sunt păcate dogmatice, căci poporul nu știe înțelesul acelora.

Neputințele firești nu au fost nici când considerate de către țăranul cu minte sănătoasă drept păcate. E de ajuns să vadă că bietul călugăr tot așa își aduce cu multă trudă din pădurea satului lemnele de foc ca să nu înghețe în casa lui părăsită, și se prăbușesc dela sine toate dogmele teologilor cu licență.

Acest biet călugăr a fost bătut, maltratat și batjocorit în timpul când bătea cu mâna lui propriu șindrilă pe acoperișul mănăstirei ce încearcă să și o clădească.

A fost dus la casa comunală și un subsecretar comunal absolvent de licee, i a ras barba și l-a călcat în picioare în tină.

Cărturari, oameni de administrație, dascăli și preoți din Gherla stau înaintea acestui fapt neclintiți, ba chiar satisfăcuți, căci ei le văd atât de firești cele întâmplate. Cultura lor generală este predominată de dogmatismul teologilor de Gherla, și ei nu sunt ajutați în judecata lor și de o rațiune a moralului intelectual sau barem de cea a moralului național,

Oomenii de administrație și judecătorii vor fi ajutați de atâtea forme legale ale statului unguresc papistaș pentru a scuza aceasta manifestație neomenească și nenațională, dar va rămânea de-asupra neînțelegător călugărul cu mănăstirea lui, care se vede mai persecutat de fanatismul dogmatic al câtorva polecriți cărturari români, decât de jandarmul unguresc de pe vremuri.

Și va rămânea de-apururea nedumerit psihologul și istoricul acestor vremuri în fața netoleranței, în fața fanatismului ce-i cultivă câțiva cărturari cari tot cu așa puțin scrupul ar surpa toate mănăstirile cari nu sunt ca ceia dela Icula, unde se vând de către Evrei Hristoșii de tinichea cu 6 degete.

Poporul de *legea românească* nu va înțelege nici când pentru ce cărturarii săi se cearță pe chestia papalității.

Dar toate aceste adevăruri vor fi contestate căci actorii vor găsi destule forme dogmatice spre a-și motiva această pătimașă ieșire contra unui biet călugăr și biet om, de nivelul moralului țăranului român.

*

Trec în toată ziua pe lângă mănăstirea Minoriților din Cluj. O biserică frumoasă, stăpânită de un singur. Ungurii o numesc „biserica frumoaselor". Nu știu din care cauză. In interior găsești sfinți plini de carne, cu pinteni ungurești, călare pe cai, cu pumnal în mână. Sunt regii Ungurilor. Papa dela Roma — se zice — că ne-a dat nouă, Rmânilor catolici aceasta biserică.

Câtă grație și gingășie față de cei 25.000 Români catolici din Cluj!

Totuși nu putem intra în proprietatea acestei biserici fiindcă s'a pus o condițiune aproape imposibilă: punerea în proprietatea unui latifundiu din Târgul-Mureș a acestui singur călugăr.

Un singur călugăr — aflător sub scutul infalibilității Papei — poate să-și bată joc de pietatea noastră religioasă și națională în țara de secularisație a lui Kogălniceanu! Acest călugăr nu este însurat, n'are băeți dar are în zidurile pline de confort un pension de rude, de studente, de persoane, sigur legitimate și justificate în sfânta Mănăstire.

De câte ori nu am fost udat cu apă de colonia din lavoarul ce l-a deșărtat de pe fereastra catului prim câte o fetișcană cu bucle aurii și ochii ca cerul toamnei tâ zii.

Acest călugăr n'are păcate, n'are femeie,... are de sigur și bacalaureat și are mai pe sus de toate scutul legilor ungurești. Sfinții din Mănăstire sunt toți binetăcuți, care nu sufer de omenie căci poporul unguresc n'a îndurat nici când suferințele poporului românesc subjugat. Și totuși cultul național al Ungurilor cu câtă pietate a ridicat aici altare Sfântului Anton și altor tăcători de minuni.

Istoricul de astăzi va întreba nedumerit cum se face că în țara cu o lege agrară care a luat moșiile Blajului, acest călugăr nu este alterat în drepturile sale medievale nici după 6 ani de domnire românească.

Iar noi întrebăm: cum se face că acest călugăr, care merge câte odată acasă târziu dela restaurantul elegant, unde a ascultat muzica, nu i lasă nimeni în cale să l calce în tină din intoleranța ce ar fi mult mai justificată decât cea dela sate, fiindcă 25000 suflete românești n'au în Cluj unde să și celebreze omenește o sfântă Bobotează! Și totuși nu ne convine dacă suntem acuzați de o cultură și de o mentalitate absolut dogmatică ungurească.

Iată deosebirea reală între cei doi călugări:

Ambii sunt profesioniști cu slăbiciuni omenești, dar cel dintâiu este modestul meu călugăr național, care știe citi blăstămul Marelui Vasile pe capul dușmanilor neamului meu, iar cel de al doilea este călugărul care m'a șters din istoria neamurilor și a culturei omenești timp de 1000 de ani.

Al. Domide

Partidul național și administrația Ardealului

In vorbirea, ciudată din punct de vedere românesc, rostită zilele trecute la Cameră, dl Sever Dan a atins și chestiunea administrației din Ardeal. Aprig luptător din prima linie de luptă a partidului național, d-sa a căutat să înfățișeze întreaga activitate a organelor administrative ca neavând alt rost, decât acela al politici de partid.

Evident, motivul acestei atitudini a fostului secretar general al partidului național este popularitatea în plină ascensiune a partidului dela căruia țării, popularitate datorită operei pozitive desfășurată de guvern și organele sale în toate ramurile vieții publice.

Dar tocmai acest lucru îi doare mai mult pe corifeii naționaliști, cari pretinde că sunt unicii reprezentanți autorizați ai Ardealului. In oric act de normalizare administrativă ei văd un nou mijloc de înjghebare a unei popularități pe care n'o doresc.

Ordinea introdusă în gestiunile financiare ale comunelor și județelor din Ardeal, bunul mers al administrației în general și însfârșit numeroasele construcțiuni școlare făcute în toate județele ardelenești, toate apar partidului național ca mijloace ale luptei de partid.

Dl Sever Dan mai are și un alt motiv, pentru care combate administrația de astăzi din Ardeal. El este de ordin personal. Și anume un frate de-al d sale, fost primnotar județean la Cluj, a fost dat afară din slujbă, pentrucă nu înțelegea să-și facă datoria de funcționar, luând leafă, fără să facă serviciu. Pentrucă nu i s'a lăsat fratelui său această sinecură, dl Sever Dan strigă în gura mare, că în administrația Ardealului se face numai politică.

Dl Sever Dan nu știe să aprecieze altfel o bună administrație românească decât sub raportul pe care ni-o înfățișa, acum vre-o cinci ani, epoca scandaloasă a Consiliului Dirigent.

Concertul
corului „St. Treimo"

Vineri în 26 Decembrie (a doua zi de Crăciun), va avea loc în sala prefecturii un *concert urmat de dans*, organizat de corul „Sf. Treime" a bisericei române gr. catolice din Cluj. Venitul e destinat fondului de susținere al corului. Credem, că participarea la acest concert e o datorie morală mai ales a Românilor gr. catolici din Cluj.

Inceputul la orele 8 seara.

O seră da petrecere selectă va oferi

Balul Presei

de a doua zi de Crăciun

Serbările
pomului de Crăciun la școalele primare din Cluj

Duminecă s'au organizat la toate școalele primare din Cluj frumoase serbări de pom de Crăciun, împărțindu-se copiilor daruri frumoase. Celor săraci și orfanilor de războiu li-s'au dat chiar și haine și încălțăminte. La școala primară Nrul 7 darurile de Crăciun au fost colectate de membrele Reuniunii „Sf. Maria" a femeilor române gr. catolice și au fost împărțite în cadrele unei drăgălașe serbări cu cântece și declamări, la care au participat o mulțime de părinți în elevilor. Dna Livia Boilă, neobosita presidentă a Reuniunii, a rostit o frumoasă cuvântare către elevi, arătându-le însemnătatea nașterli Domnului.

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

ei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Neisel & Farag S.P.A.

Oradea-Mare
Str. Arleorele Verde 23.

Atențiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelîn prăvălia de sticlă

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Caut cameră mobilată aproape de centru, cu intrare separată. A se adresa la ziar.

Flori foarte frumoase în vas: ciclamene mari, Camelii înflorite, Crizantemuri foarte frumoase, Molizi de odae, Palme, Aletrisuri, Ficuri, Primule, Filodendroane, Vioare în vas, Viorele, Garoafe, coroane de mireasă, de teatru, de sărbătoare, corfe, coroane de morți cu benzi, se pot procura cu prețuri foarte ieftine în afară de concurență. Pentru revânzători Crizantenuri în cantități mai mari cu 10—20 Lei. Se pot comanda în *Grădinăria „Moldovan", Cluj, strada General Grigorescu 13 15.* (Intrare prin poarta de fer). Telefon:730. D. 446

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Preset din Ardeal și Banat.* Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 24 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Colonelul Chabert
Adaptare cinematografică misterioasă în 5 mari acte, după romanul lui *Honore de Balzac* în rolul principal: *Le Bargi.*
Joi: **Căsătoria lui Zigotto**
Vineri: **Eva.** Premieră.
Duminecă: **Pentru că a schimbat nevasta.**

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Valea tăcerii
Dramă senzațională criminală în 6 acte, care se desfășoră pe munții vecinic înzăpeziți ai Canadei. In rolul principal: *Alma Rubens.*
Joi și Vineri: **Diplomație înaltă.** In 7 acte.
Sâmbătă și Duminecă: **Anul dracului.** In 6 acte
Luni: **Contrabandiștii de diamante.**

CINEMA APOLLO
CAZAN
Dramă senzațională de aventuri în 6 acte, din țara zăpezilor. In rolul principal: *Ed. Walack* și câinele fenomenal Cazan
Joi și Vineri: **Fatty Milionar.** In 6 acte.
Sâmbătă și Duminecă: **Căderea satanei.**
Luni: **Sfârșitul comediei**

STABILIMENTELE INDUSTRIALE
MOSKOVICI S. A.
FABRICĂ DE SPIRT, DROJDIE SI CHIMIE
ORADEA-MARE

Marfa buna | Cea mai bună | Durabilă

plasare de capital

se face cumpărând stofă de haine bărbătești la depozitul fabricei de postav din Sibiu a lui

Gromen și Herbert

(Succesorii lui Carol Scherer și Fil)

și | Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13. | ieftină

Repertoriul Teatrului National

Joi, 25 Dec. prima zi de Crăciun se va relua: „Cinematograful", cu aceiaș distribuție, care a făcut în trecutele stagiuni, răsunătorul succes al acestei comedii. Vor apare în principalele roluri: Dnii I. Stănescu Papa, N. Neamtzu Ottonel, d. Mihăilescu Brăila, Al. Ghibericon etc. și dnele Nat. Ștefănescu, M. Miriam.

Vineri, 26 Dec. matineu: „Floarea de lămâiță.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată
cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

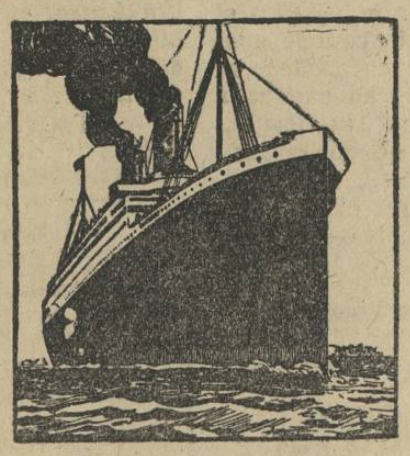

America de Nord, Cana da Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timișoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian

Lloyd-Exp. 34

Cele mai frumoase cadouri de craciun

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne și domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne și domni
atiste

Reducere de

10%

Magazinul Dénes

Clu , e). erd. 2. Tel. 59

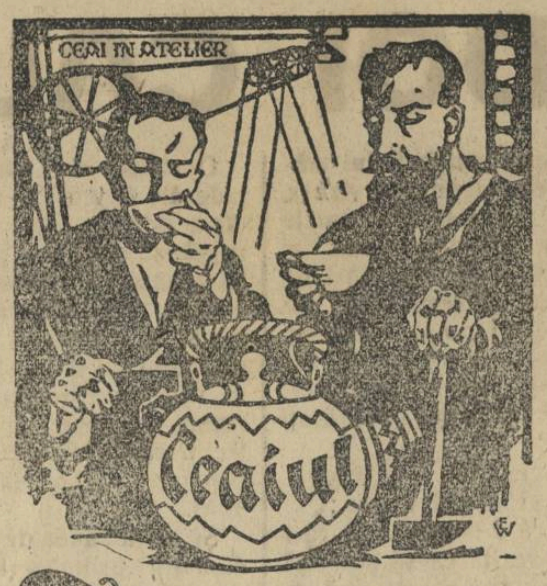

TEEKANNE

este ceaiul cel mai substanțial,
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

De Crăciun o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!

Habig, Tress, Borsalino, Antica Casa

Singura depozitară de pălării e în Magazia

REGELE PĂLĂRIILOR

CLUJ, PIATA UNIRII 24

Cel mai bogat depozit de modă Bărbătească din Ardeal

In toate calitatile asortiment urias
Adevarate donatiuni de Craciun
Plaiduri englezesti veritabile

Camasi albe confectionate de noi insusi
Preturi extraordinar de eftine
Mare asortiment de cravate

Habig, Tress, Borsalino, Antica Casa

Institut de Arte Grafice „ÎNFRĂȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul V. Nr. 1256 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Marți 30 Decemvrie 1924

Infrățirea

CLUJ
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
5876

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. 480
PE 6 LUNI 240
PE 1 LUNĂ 80
PE 1 AN pentru autorități . . . 960
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800

Politica de aparențe și de vane iluzii

Rezultatul alegerii de la Galați, unde candidatul partidului liberal a întrunit o considerabilă majoritate, este comentat cu vie aprindere de ziarele pretinse independente, ca și de ziarele de partid. Ceea ce este însă ciudat în aceste comentarii explicabile și justificabile până la un punct, este că atât presa opiziției cât și presa zisă independentă se dedă la calcule pe cât de neobișnuite, pe atât de false. Neputând vorbi despre ceea ce imajinația înfierbântată a d-lui Vaida a numit „furt de urne", deoarece alegerea de la Galați s'a desfășurat într'o atmosferă care nu permite niciun echivoc, aceste ziare încearcă să explice însuccesul partidelor de opoziție totalizând fără pudoare voturile candidaților acestora.

Ori calculul nu este chiar așa de simplu precum îl fac ziarele de partid cu explicabilă subiectivitate, dar și precum îl fac așa zisele ziare independente, cari ar avea datoria să orienteze cinstit și obiectiv opinia publică.

In alegerea de la Galați s'au prezentat candidați ai 4 partide prin urmare proporția nu poate fi stabilită de la egal la egal, adică de la candidatul partidului liberal, declarat ales cu 3805 voturi, la totalul de 7406 voturi întrunite de cei 3 candidați ai partidelor de opoziție la un loc. Proporția este în mod real de la 1 la 4 adică totalul de 11.391 voturi exprimate în mod valabil împărțit la 4, și numai ceea ce trece peste cifra de 2840 rezultată din această împărțire se poate socoti o majoritate de voturi. Astfel calculând constatăm că numai partidul liberal și cu partidul național au întrunit această mujoritate! Partidul țărănist cu 2104 voturi, și partidul naționalist al poporului cu 1749 voturi au căzut sub majoritatea de 255 voturi obținută de candidatul partidului liberal față de majoritatea relativă de 3550 voturi a candidatului național explică îndestul succesul celui din tâi, fără niciun alt comentariu.

Așa trebuie calculată alegerea de la Galați, pentru a nu devia de la elementara conduită de obiectivitate cu care este dator orice ziar față de opinia publică. Din nefericire însă, atât partidele, cât și ziarele independente sau nu, continuă a face numai politică de aparențe. Calculând rezultatul alegerilor așa cum au făcut-o, ziarele pretinse independente au urmărit să argumenteze încă odată necesitatea unirei opoziției. Partidele și ziarele lor au găsit se pare argumentul destul de ingenios, căci ni-a fost dat să vedem mai apoi un întreg cor de glasuri diverse căutând pe partitura celor 7 mii de voturi de la Galați, vechia arie romantioasă a colaborărei de opoziție.

Insuși d. Agetoianu, practicianul partidului naționalist al poporului, care știm că nu este un iluzionist în politică, a fost prins de farmecul acestei muzici cacofonice. Fostul ministru de interne în guvernul Averescu, a avut desigur un moment de slăbiciune sentimentală în ajunul Serbătorilor, de care ne închipuim că se căește astăzi, citind „Aurora" care continuă să înjure partidul național citind „Lupta", care nu-l iartă pe Stere, citind „Universul", care îi face așa de bune servicii în ceea ce privește personalitatea politică a dlui Madgearu, și citind propriul său „Neamul Românesc", unde d. Trancu Iași nu este cruțat și unde ecoul unui articol al dlui Iorga a stârnit panică la Banca Marmorosch, Blank, care susține toată presa zisă independentă din capitală și din provincie.

Impotriva oricărei colaborări între partidele de opoziție stau motive cu mult mai grave pentru a fi înlăturate prin fantastice calcule electorale. D. Argetoianu le cunoaște și le cunosc îndestul și ceilalți conducători ai partidelor de opoziție. Dar admițând prin absurd că sub mirajul cifrelor prezentate de așa zisa presă independentă a Capitalei, unirea s'ar face, în acest caz, oare rezultatul unei noui alegeri la Galați ar fi același? Hotărît, nu! Nemulțumiții din partidul național, cari nu admit să stea alături de Stere, vor vota cu liberalii; nemulțumiții din partidul naționalist al poporului cari nu pot uita, nici pe d. Stere, nici pe d. Mădgearu, nici pe d. Vaida, nici pe d. Trancu-Iași, vor vota cu liberalii iarăși, ca și ceilalți nemulțumiți din celelalte partide, cari sînt mulți și gândesc altfel decât inspiratorii presei noastre independente.

Aceasta este realitatea care nu se poate misifica cu niciun calcul perfid și cu nicio iluzie ilustrată mulțimei. Partidel de opoziție să se gândiască la faptul că ceea ce li-a lipsit până acum pentru a izbândi a fost tocmai acest contact cu realitatea, acest contact care singur poate duce la izbândă.

A. R. Gus.

D. Nicolae Iorga la Cluj

La 2 Ianuarie domnul Nicolae Iorga va sosi la Cluj pentru a asista la reprezentarea piesei dsale „Fatalitatea" pe scena teatrului maghiar din localitate.

— Astăzi a avut loc la primărie o consfătuire în vederea întocmirii noului regulament al circulației autobuselor și birjelor la Cluj.

Cuvinte hotărâte

D. prof. N. Iorga se declară contra confederației statelor dunărene

Ziarul „Temesvári Hirlap" din Timișoara publică în ultimul lui număr un interesant interview cu d. N. Iorga care a dat categorice răspunsuri la întrebările gazetarului ungur.

„*Cari sunt, după părerea Excelenței Voastre* (!), *perspectivele politicei interne românești? — a întrebat ziaristul maghiar*".

— „Nu ți pot răspunde-a răspuns d. prof. N. Iorga — deoarece de la hotărârea Regelui atârnă totul".

„*Care este politica externă a României?*"

— „România nu poate urma decât politica externă care ia dat prilejul să'și îndeplinească misiunea națională".

„*Cum vedeți viitorul Micei antante?*

— „Dreptul de existență al Micei antante nu poate fi discutat până când Ungaria nu încetează să tindă ta restaurarea regretatului apostolic medieval".

„*Ce părere aveți Excelență în chestiunea relațiilor patriei Voastre* (?! *România nu este și patria redactorului dela „Temesvari Hirlap"* ? NR.) *cu Rusia și Ungaria?*"

— „Vrem — din toată inima — relațiile cele mai prietenoase atât cu Ungaria cât și cu Rusia. Vedem însă că aceste două state nu doresc același lucru".

„*Cum judecați drepturile minoritarilor?*"

— „Minoritățile istorice — fu răspunsul — pe lângă drepturile lor firești su și drepti ce'și au rădăcina în trecut. Recunosc ambele categorii de drepturi".

„*S'a vorbit mult — a continuat gazetarul — despre confederația statelor dunărene. Care este atitudinea ce-o aveți în fața acestui plan?*"

— „Confederația dunăreană ar fi compusă din state a căror tovărășie n'am putea-o suporta" — a încheiat scurt d. prof. N. Iorga.

*

Declarațiile scurte, clare și hotărâte ale d-lui prof. N. Iorga sunt comentate cu multă răceală de „Temeșvári Hirlap" care nu poate ierta savantului român rezervele ce le are față de Ungaria și Bulgaria.

Interesele statului român — căruia confratele „Temesvári Hirlap" se ferește să-i dee numele de „patrie" — bineînțeles, nu au nici o importanță.

„Seara Mare"

Scenă lirică, în trei tablouri. Muzica de Tib. Brediceanu, textul de Adrian Manin

De vorbă cu marele nostru compozitor Tiberiu Brediceanu *)

A doua zi de Crăciun publicul clujan a avut fericitul prilej de a asista la premiera unei opere muzicale de înaltă valoare artistică intitulată „Seara mare" și datorită marelui nostru compozitor Tiberiu Brediceanu.

Pentru a satisface o legitimă dorință a publicului cititor, am solicitat dlui Tiberiu Brediceanu o convorbire pentru a afla lucruri mai apropriate referitoare la aceasta nouă operă românească care — după reprezentația de Vineri seara — s'a dovedit un rar și prețios eveniment al folcloristicei și muzicei românești.

O amintire din copilărie

„Seara mare" — a binevoit să ne spună dl Tiberiu Bredecianu — nu este o „operă" — cum greșit s'a spus — ci „scenă lirică".

Se desprinde din ea o nețărmurită dragoste față de obiceiurile naționale și creștinești ce se cultivă neștirbite și intens în Bănat.

Atmosfera acestei „scene lirice" este atmosfera respectului tradiției și al obiceiurilor strămoșești. Acțiunea se petrece pe vremea când boerii și țăranii români trăiau în acest colț al Ardealului în perfectă frățietate și armonie.

De altfel, „Seara mare" este brodată în jurul unor amintiri din copilăria mea când petreceam Crăciunul în casa părintească din Lugoj, oraș în care obiceiurile de Crăciun se cultivă poate mai mult de cât în orice alt oraș ardelenesc.

Acțiunea

Acțiunea se învârte în jurul unei mici intrigi de dragoste. Lia, fata moșierului Marian studentă la un conservator parisian îndrăgește pe tânărul cântăreț Mihai.

Tatăl fetei se împotrivește însă dorinței tinerilor de a se lua în căsătorie, căci el nu consideră pe Mihai la înălțimea planurilor ce și le-a făcut relativ unui ginere demn de mâna fetei sale.

„Decât lui — spune bătrânul în batjocură — mai bine te dau lui Dinu Cobzarul!"

Lia sosește acasă de sărbători, întovărășită fiind de Mihai.

In seara de ajun boerul Marian are o mulțime de oaspeți. Numai Dinu Cobzarul lipsește. Lia, dupăce sosește, reamintește tatălui său de dragostea ei. Bătrânul rămâne însă tot neînduplecat.

Atunci Lia, Mihai și Veta — o bătrână servitoare a casei pun la cale o intrigă.

Travestesc pe Mihai care — în lipsa lui Dinu Cobzarul — cântă cu atâta foc, încât înduioșează adânc întreaga asistență.

Bătrânul, emoționat, isbucnește:

„*Dacă Mihai al tău ar cânta la fel, te-aș da lui de soție*".

Boerul Marian însă, după ce află adevărul, se simte păcălit și continuă să se împotrivească. Mihai răspunde printr'un cântec îndurerat. Se plânge că nici prin cântare, nici prin iubire adevărată nu poate dobândi învoirea tatălui cu inimă de piatră.

Pleacă trist, dar intervine corul oaspeților ce cânta preamărirea ajunului serei de Crăciun. Urmează colinda țăranilor cântată la fereasta castelului.

„*Asta-i seara, seara mare!*"

Sub impresia colindelor și a cântecelor, bătrânul își simte inima înmuiată și — în sfârșit — cedează.

*

Tabloul — al sosirei Liei — se petrece în dimineața de ajun și cuprinde obiceiuri ocazionale din dimineața ajunului. Tabloul II și III se petreca în saloanele castelului bătrânului Marian.

Aceste 2 tablouri cuprind deasemenea numeroase elemente folcloristice, sunt înfățișate o mulțime de obiceiuri de crăciun, dansul turca, dunărinca (dans din sudul Banatului) etc. apoi balet.

Muzica

„Seara mare" cuprinde muzică poporală cu care se zugrăvesc scenele țărănești utilizându-se elementele folclioristice naționale. Intelectualii — Lia, Mihai, Marian — sunt caracterizați prin o muzică de caracter universal.

Pe de oparta cântece, doine, jocuri poporale, iar de altă parte formele de serenadă, vals, gavotă, etc. pe motive de-asemenea românești.

Interpretarea

Ca încheiere, compositorul Brediceanu ține să'și exprime recunoștința față de d. director al Operei d. Popovici Beyreuth care a arătat mult interes și solicitudine față de bucata dsale muzicală.

D. Const. Pavel a muncit cu suflet și cu desinteresul ce'l caracterizează.

Inscenarea, montarea, costumele țărănești (din 1813—47), sceneriul de iarnă, — toate aceasta au fost realizate de dsa cu intinită artă.

* Acest interview trebuia să apară în numărul nostru de Crăciun, dar dintr'un supărător accident de paginație a fost lăsat afară. Il publicăm astăzi cu mici modificări de circumstanță.

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1.)

D. Bobescu s'a îngrijit de partea muzicală, dd. Klee şi Ronai de cor iar d. Ligeti a învăţat — ireproşabil — cu baletul său o mulţime de dansuri româneşti între cari şi căluşerul.

*

Seara premierei de Vineri a fost o adevărată sărbătoare pentru publicul clujan. Sala Teatrului Naţional, plină cum rar se poate vedea de un public ales, a manifestat multă simpatie pentru compozitor ca şi pentru interpreţi, cari au căutat să se întreacă în executarea minunatei scene lirice a dlui Brediceanu.

In chestiunea desfiintarei

directiunilor regionale a R. M. Seului

Motivele desfiinţărei.—Descentralizarea serviciilor. Situaţia funcţionarilor dela direcţiunile regionale.

Declaraţiile făcute ziarului nostru de dl Agripa Popescu, directorul general al R. M. Seului

Am anunţat la timp că guvernul a hotărît ca pe ziua de 1 Ianuarie să se desfiinţeze direcţiunile regionale, a R. M. S eului din Iaşi şi Cluj.

In jurul acestei chestiuni câteva ziare dela Bucureşti dintre care „Aurora" n'a putut lipsi — au brodat o sumedenie de enormităţi — s'a afirmat că în urma desfiinţărei acestor direcţiuni vor fi lăsaţi pe drumuri mii de funcţionari, că prin această desfiinţare pe lângă că se va reduce simţitor controlul distribuirei produselor regiei, dar prin această scădere a numărului mijloacelor de control, regia va înregistra şi o scădere a veniturilor ei — şi că prin urmare însuşi fiscul va suferi.

Pentru a pune în adevărata sa lumină această importantă schimbare în administraţia regiei, am profitat de faptul că dl Agripa Popescu, actualul director general al R. M. S-eului a venit la Cluj de sărbători şi adresându-ne Dsale i-am cerut lămuriri.

Declaraţiile dlui Agripa Popescu directorul general al R. M. S-eului

— „Este perfect adevărat — începe dl Director general, — că pe ziua de 1 Ianuarie guvernul a hotărît desfiinţarea direcţiunilor regionale a R. M. S-eului.

Această hotărîre a fost motivată în primul loc de necesitatea descentralizărei administraţiei R. M. S eului şi în al doilea rând din motive de economii bugetare.

Pe ziua de 1 Ianuarie se va începe lichidarea direcţiunei regionale din Cluj, tot sub conducerea dlui Petre Ionescu.

După toate probabilităţile această lichidare va dura 2 sau 3 luni.

Treptat — cu lichidarea direcţiunilor regionale se vor crea mai multe eircumscripţii de inspecţie.

Acestor circumscripţii de inspecţii li se vor da şi unele din atribuţiunile direcţiunilor regionale respective.

Inspecţiile după nouile instrucţiuni se vor face în mod detaliat şi cât se poate de des.

Pe viitor inspectorii vor fi solidari responsabili cu gestionarii de gestiunile inspectate.

Peste aceşti inpectori de circumscripţie vor fi doi inspectori generali cari vor face legătura directă eu direcţia generală.

Actualmente sunt 22 de circumscripţii în toată ţara.

Situaţia funcţionarilor

— „In ceeace priveşte situaţiunea funcţionarilor nu este câtuşi de puţin adevărat că aceştia vor fi lăsaţi pe drumuri.

Funcţionarii foşti la direcţiunile regionale vor trece în acelaş grad de salarizare, unii la fabrica de tutun sau chibrituri, alţii la diferitele servicii de inspecţie şi alţii la celelalte servicii ale regiei fie la Bucureşti, fie în provincie.

In ce priveşte pe diurnişti, între aceştia se vor face o selecţiune şi cei aleşi vor ocupa vacanţele bugetare.

Au acestea dl Agripa Popescu şi-a încheiat declaraţiile.

Concertul corului „Sf. Treime"

Vineri seara a avut loc în sala dela Redută concertul corului Sf. Treime", sub conducerea dlui *Octavian Pop*, harnicul învăţător dela şcoala primară gr.-cat. (Nr. 7). Succesul concertului a fost desăvârşit. S'au cântat colinde şi cântări religioase, cu o preciziune uimitoare, aşa încât publicul a avut prilej să guste şi cu prilejul acestui concert farmecul sărbătorilor Crăciunului. Corul dlui Octavian Pop e pe calea cea mai bună de a deveni unul dintre corurile bune ale Clujului românesc.

In afară de producţiunile corale s'a executat şi o piesă muzicală la pian de către studentul *Bubescu*, iar studentul *Suciu* a cântat foarte frumos din flaut. Dl student *Fărăian*, a dnclamat cu mult haz câteva anecdote de speranţă şi monologul lui Păcală din „Inşiră-te mărgărite", devedind un desăvârşit talent declamatoric. Iar dl Octavian Pop a cântat câteva doine româneşti, atât de frumos, încât a fost chemat de repetite ori pe scenă. Vocea d-sale clară, foarte potrivită pentru „solo" a fost remarcată chiar şi de nouii oameni pricepători în ale muzicei. După concert a urmat dans, până în zori. Publicul a fost destul de numeros, dovedind de astă dată înţelegere pentru astfel pe producţiuni.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

De la căminul ucenicilor

luarea vacanţei şi festivitatea pomului de Crăciun

Luni seara urmând a se lua vacanţă la Căminul ucenicilor, dnii Sever Pop, vicepreşedintele Camerei de Comerţ şi Industrie şi Nicolae Căciulă secretar general, de comun acord cu dl Mureşanu directorul Căminului, au hotărât, conform vechiului obicei, ca o încurajare şi ajutor pentru copii săraci ai acestui cămin să facă un pom de Crăciun.

Idea nu are numai partea ei de rezultat material ci şi sufletesc. Cine ştie câţi din aceşti nici copilaşi, toţi români, vor putea avea acasă un pom de Crăciun!

Frumos a fost şi gestul dlui drimar dr. Utalea care a ţinut să dea un sprijin moral acestei iniţiative a Camerei de Comerţ, atât prin prezenţa dsale cât şi prin frumoasă cuvântare rostită şi adresată micilor copilaşi îndemnându-i la muncă şi ascultare faţă de binefăcătorii lor.

Dl Sever Pop, ca preşedinte, mulţumind dlui Primar, arată scopul pe care Camera de Comerţ şi Industrie din Cluj îl are faţă cu acest cămin.

Nu numai că ajutăm pe cei săraci ca să-şi poată face o carieră dar în acelaş timp ne străduim ca să pregătim clasa industriaşilor români, de mâine şi care astăzi ne lipseşte.

Indemnând pe copii să fie silitori şi ascultători, — pentru că şi la anul cu aceeaşi bucurie noi să putem vedem progresul vostru iar voi să primiţi darurile noastre, — le urează sărbători fericite.

Prin cuvinte simple dar pornite din durere şi recunoştinţă un mic elev răspunde celor de faţă asigurându-i că dacă azi nu le poate decât mulţumi pentru îngrijirea şi sfaturile părinteşti pe cari le primesc când vor fi mari le vor răspunde în întregime la obligaţiile lor, făcându-şi datoria către ţară, lucru dorit de dv. pentru că sunteţi români şi obligatoriu pentru noi că suntem tot români.

Cuvintele micului elev îşi făcuse efectul. Toţi cei de faţă, cari prin prezenţa lor au căutat să sprijinească reuşita morală a acestei sărbători, erau mişcaţi şi mulţumiţi.

*

Toate cadourile oferite au fost procurate de către Camera de Comerţ din localitate.

S'au împărţit peste 40 perechi de bocanci după comandă. Aproape tot atâtea cămăşi foarte frumos confecţionate. Batiste, căciuli, flanele, fulare, căţi, caete, bomboane etc. fiecare primind după trebuinţă.

*

Printre prezenţi am remercat afară de dnii dr. Utalea, primarul oraşului şi Sever Pop, N. Căciulă din partea Camerei de Comerţ pe dnii dr. Bela Kiss secretar, Dionisiu Dénes dela Camera de Comerţ, dnii dr. N. Anca, Vild, inspector şcolar, Blaga, Moldovan preşedintele corporaţiei industriale şi Anca din partea autorităţei industriale.

:: Reclama e sufletul comerţului ::

Convocare

Consiliul de Administraţie a firmei „Archimedes" fabrică de balanţe şi maşini, turnătorie de fier şi metal, soc. an. în Cluj în baza paragr. 11 din statute prin aceasta convocăm pe acţionarii acestei societăţi la **adunarea generală extraordinară** ce se va ţinea Mercuri în 7 Ianuarie 1925 la ora 4 p. m. în localul băncii „Economul" s. a. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 26, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale extraordinare.
2. Raportul Comitetului de Censori.
3. Raportul Consiliului de Administraţie referitor la sanarea societătii, precum şi la vânzarea imobilului şi aranjamentului fabricei.
4. Hotărîrea adunării generale extraordinare asupra rapoartelor.
5. Amovarea unui membru din Consiliul de Administraţie
6. Hotarîrea adunării generale referitor la reducerea capitalului, retragerea acţiunilor vechi şi reconstituirea capitalului, eventual referitor la lichidarea societăţii, în ultimul caz alegerea lichidatorilor.
7. Eventuale propuneri.
8. Inchiderea adunării generale extraordinare.

Domnii acţionari, cari doresc să participe în adunarea generală extraordinară sunt rugaţi, să îşi depună acţiile impreună cu plenipotenţele cu 3 zile înainte de adunarea generală extraordinară la cassa băncii Economul s. a. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 26.

Consiliul de Administraţie.

Mare targ de Anul Nou!

Albituri de dame
cu
20%
reducere desface

magazinul de tricotaj si galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit preţuri foarte reduse!

Mare targ de Anul Nou!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 30 Decemvrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Pentru că a schimbat nevasta
Dramă senzaţională sentimentală în 7 acte. In rolul principal: AGNES ARYES

CINEMA URANIA
PREMIERA!
Contrabandiştii de diamante
Dramă criminală senzaţională în 6 acte. In rolul principal: MILES CHALTHORP

CINEMA APOLLO
PREMIERA!
Finita la comedia
Roman criminal senzaţional în 6 acte. In rolul principal: ELGA BECK

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volti se pot cumpăra la:

Magazinul de candelabre pentru Ardeal Societate pe Acţiuni Cluj,

Calea Regele Ferdinand No. 11

Se vând engros şi endetail, la revânzători se dă favor în preţuri

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 *este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor şi castelelor.*

Chestiunea noului Calendar

„Noi nu am schimbat, ci am îndreptat Calendarul“ spune Mitropolitul Primat al ţării

I. P. S. S. Mitropolitul Primat dr. Miron Cristea, în şedinţa Senatului dela 9 Decemvrie a ţinut o importantă şi documentată cuvântare în care a arătat rostul noului calendar. Iată în rezumat cuvântarea înaltului Ierarh pe care îl reproducem după „Viitorul“:

Indreptarea unei greşeli

De sute de ani, cei care conduc interesele noastre bisericeşti şi ale biserecii orthodoxe, peste tot îşi sfărmă capul cum s'ar putea îndrepta greşala cea mare care exista în calendarul Iulian. Acum după o consfătuire care am avut-o la Constantinopol, sub conducerea Patriarhului nostru ecumenic, am convenit, nu să schimbăm calendarul, nici să primim pe cel apusean, ci calendarul nostru să-l îndreptăm, păstrând nota lui orthodoxă. Trebuie să ştiţi calendarul este o simplă măsură de timp.

Calendarul este o singură măsură de timp, şi nu o dăm noi, o dau stelele cari se învârtesc pe cer. Prin urmare, noi orice am fi, români, nemţi, italieni, etc., nu putem schimba legile firii din mişcarea stelelor. Deci calendarul acela e bun, care e mai aproape de legea firii, de adevărul citit din mişcarea pământului şi a soarelui.

Pământul şi soarele e acelaş pentru toate popoarele. Calcularea mişcărilor acestora e grea. Nu o poate face nici badea Toader de la Vrancea, nici alţi ţărani. Ei trebue să aibă încredere în opera a 26 de Erarhi încărunţiţi în acest meşteşug de calcul; noi suntem competinţi, şi noi am găsit cu cale ca să îndreptăm calendarul, aşa încât nu am primit pe cel catolic ori altul, ci să avem un calendar al nostru propriu şi orthodox. Anume vechiul nostru calendar s'a îndreptat numai după calculul astronomului sârb şi orthodox dr. Milancovici. Modalitatea este propusă de el la Constantinopol şi primită de noi. Dar să băgaţi de seamă, că un calendar perfect nu se poate face, căci anul este atât de lung cât se învârte pământul în jurul soarelui, dar drumul acesta împrejurul soarelui nu-l face în fiecare an egal drumul nu se face în totdauna precis la fel şi atunci nu poate să iasă anul precis egal, iar de altă parte, avem afece nu tot cu zile întregi (365), ci şi cu ceasuri, cari nu se pot lua în calendar.

Tocmai de aceea învăţaiti şi astronomii au trebuit să ia un calcul de mijloc, şi acest calcul dă putinţa să se facă un calendar mai bun sau mai rău. Acel al Papei, care cred ţăranii că l-am primit noi, are o greşală de 26 secunde la an pe când al nostru are o greşală numai de 2 secuude la an.

Nu s'a schimbat credinţa

Dacă ţăranii noştrii sunt conservatori, este un mare bine este foarte cuminte ca ţăranii noştrii să nu primească orice înnoire aşa de uşor şi dela oricine. Dacă nu ar fi fost conservatori în trecut, poate azi nu ar mai fi fost Români. Conservatorismul acesta a păstrat naţiunea şi au trecut'o prin atâtea primejdii, dar apa a trecut şi pietrele au rămas Ce-i trebuie ţăranului însă? Ii trebue ca acolo unde nu este destul de informat, să i se clarifice această chestiune.

Noi n'am făcut nimic decât — uitându-ne la orologiul nostru care este calendarul nostru — şi văzând că am întârziat cu 13 zile l-am dat înainte. Noi n'am schimbat nimic din lege din credinţă. Rămânem pravoslavnici, aşa cum a fost, cu sărbătorile noastre. Intreg sistemul creştin ortodox al nostru, privitor la sărbători, este altul, decât al apusenilor.

Astfel de exemplu, cei din biserica Apuseană nu serbează pe Sfântul Nicolae aşa ca noi, în atară de ungurii din Ardeal, cari sub înrâurirea noastră l-au primit dela noi şi-l serbează.

Noi avem Sfinţii noştri şi catolicii au pe ai lor.

Mulţi sunt şi la unii şi la alţii. Şi Christos a fost al tuturor.

Rămăşiţe păgâne

In vieaţa noastră creştină ortodoxă avem şi azi o mulţime de elemente din lumea păgână a strămoşilor noştri români.

De exemplu Sfântul Ilie este unul dintre proorocii, dar nu este cel mai însemnat. Cu toate acestea, sărbătoare mai mare la ţăranii noştri ca Sfântul Ilie abia există. De ce? Fiindcă a rămas de când eram încă romani, de când ne-a adus moş Traian aci un substrat de sărbătoare păgână. Când ei zic Sf. Ilie, cugetă la unele însuşiri ale zeului păgân Jupiter Tonans şi de aceea pe Sfântul Ilie, ţăranii noştri îl văd ca pe Jupiter, cu trăsnetul cu fulgerele în mână.

Vasăzică, este acesta un element, de când eram păgâni, de 2000 de ani!

A mai pomenit cineva de Sfânta Vineri.

Sfânta Vineri cade toamna, când se bagă vitele la grajd: Vinerea-Mare şi coincide cu Sfânta Paraschiva.

Sfânta Paraschiva este sărbătorită mai ales în biserica noastră; la fraţii noştri greco-catolici din Ardeal nu se prăznuieşte cu fastul dela noi.

Sfânta Paraschiva ar fi o Sfântă căreia s'ar da mai puţină însemnătate, dacă nu ar cădea la Vinerea Mare, sărbătoarea zeiţei Venus, zeiţa frumuseţii dela romani. Această sărbătoare coincide cu toamna.

Rusaliile încă coincid cu sărbătoarea florilor dela romani.

Vedeţi dar d-voastră de 2.000 de ani şi poporul nostru păstrează încă o mulţime de datini pe cari le-a menţinut şi în viaţa noastră creştinească deşi sunt cu desăvârşire păgâne.

Cei ce sunteţi din Moldova, desigur aţi observat de exemplu la înmormântări şi chiar în alte împrejurări, că poporul nostru păstrează multe datini religioase pe cari le citim în cartea a VI a a Eneidei lui Virgiliu: pune banul în mână sau pe pieptul mortului ca să aibă cu ce plăti lui Haron cân trece râul Stix, pentru ca să poată să ajungă în rai şi alte asemenea.

Unii de pildă dau peste groapă un miel negru sau o găină neagră. Acestea nu sunt decât jertfele pentru zeii infernului.

Propaganda sectarilor

Avem un popor cu 60—70 la sută oameni cari nu ştiu citi. Atunci se cere mai multă propagandă nemijlocită cu graiul şi ferirea poporului de agenţi fără suflet.

In zilele din urmă au început sectarii: adventiştiştii şi baptişti, etc. cari n'au nici un Sfânt şi cari nu cred în Sfinţi, să facă propagandă prin satele noastre şi zic: „Vedeţi, v'au stricat biserica şi credinţa voastră, v'au schimbat sărbătorile, adică v'au luat Sfinţii, lăsaţi-i şi veniţi la noi!

Dar mai este un alt necaz în ţara noastră, cât se poate de condamnabil anume acela că oameni învăţaţi: advocaţi, oameni superiori, din motiv de a face greutăţi guvernului, prezintă situaţiunea aşa cum nu este. (Aprobări).

Cu mare durere am primit mai deunăzi o gazetă care scrie cu litere mari cam aşa: Guvernul Brătianu ne strică acum şi legea, caci a delăturat sărbătorile şi ne prăpădim“.

Ei bine acestea sunt lucruri regretabile, vrednice de dispreţul general. (Aplauze).

Eu, ca unul care ştiu că merge cu greu capacitatea unui popor în starea poporului nostru vă rog şi pe d voastră şi pe toţi cărturarii şi fruntaşii noştri să ne veniţi în ajutor, căci noi, Sfântul Sinod, am făcut un lucru cuminte şi în spre binele poporului nostru căci o zi de nelucrare, pricinuită prin două rânduri de sărbători, aducea Statului nostru o pagubă de 500 milioane. Şi atunci când suntem plini până în grumaz de datorii după război, cum ne vom plăti şi cum vom usura sarcinile poporului şi vom spori producţia ţării, dacă venim şi facem sărbători şi când trebue şi când nu trebue, împotriva purului adevăr?

Luminarea poporului

De aceea părerea mea şi a Sfântului Sinod este, că poporul trebuie să fie luminat de toţi şi să i se arate că credinţa noastră creştinească nu are nimic pe a face cu această îndreptare a calendarului, care este un calendar păgân făcut la anul 46 înainte de Christos de Iuliu Cesar. Prin urmare, făcând această îndreptare, nu am părăsit legea noastră creştinească, ci am îndreptat numai un lucru care nici nu este creştinesc, ci păgân cu desăvârşire şi care nu e decât o măsurătoare a timpului, ca şi orologiul acesta din buzunarul meu, care nu este din fabrică creştină şi românească şi eu purtându-l tot român şi creştin bun am rămas. Tot aşa şi în chestiunea calendarului.

Deci să luminăm lumea, ca să fie liniştită şi să ştie, că Sfântul Sinod nu ne-a făcut nemţi. După ce armata noastră a adus la rezon pe nemţi, acolo unde a trebuit la Mărăşeşti, noi nu vrem să stricăm nimic din temeliile Statului nostru creat de ea. Vrem să păstrăm tot ce este creştinesc şi românesc dar vrem numai să îndreptăm acolo unde greşala este evidentă, căci altfel ne-am face de râs.

Mitropolitul Moldovei are la Neamţu o tipografie şi a tipărit calendarul, îndreptat, şi l-a trimis şi în Basarabia. Şi nişte agenţi întâlnind într'un sat un grup de ţărani, li s'au adresat cu vorbele: „la vedeţi oameni buni, că ne-au făcut papistaşi, nemţi“.

— Dar cum?

— Apoi uite, citeşte aci: „tipărit la Neamţu“. (Ilaritate).

Iată cu ce argumente se instigă că ne-am făcut nemţi, când noi am îndreptat numai o greşală evidentă. Şi desigur că acolo unde poporul va fi luminat, se va linişti, că noi ţinem credinţa noastră ortodoxă până la sfârşitul veacurilor.“(Aplauze prelungite.)

IN RESTAURANTUL
MOLDOVAN
In fiecare seară
concertează
Aladár Szentkirályi
Gratar special!
Vinuri alese!

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Paltoane!
Raglane!
Ulstere
Szántó & Komlós
Cluj,
P. Unirii 14
Arad, Satu-Mare

Nu vă lăsaţi seduşi de publicaţiuni armonioase
Convingeţi-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco“ 619
Dréher-Haggenmacher
Dacia şi Bavaria
extra de iarnă
malţ dublu

Cunoscutele stofe de lana pentru haine barbatesti de calitate escelenta cu pretul de
275 Lei
au sosit din nou in Magaziile Prăvăliei
„La Barza“

Tragedia artistei Bencze Bóske

Groaznica nenorocire de lângă Iclodul Mare

In prima zi ce Crăciun a avut loc lângă comuna Iclodul-Mare o groaznică nenorocire în urma căreia şi-a pierdut vieaţa cunoscuta artistă maghiară Bencze Böske de la teatrul maghiar din Dej.

Catastrofa s'a întâmplat în felul următor:

Primadona Kürthy Böske, fratele ei dl Kürthy Géza din Fiume, subreta Bencze Böske, funcţionarul Schreiber Ernő, dl Serbán Vilmos şi şoferul Lőte István se aflau într'un automobil în drum din Dej spre Cluj.

Automobilul era condus de proprietarul maşinei, de dl Serbán Vilmos. Lângă Iclodul-Mare, la o răscruce dl Serbán, din nebăgare de seamă a răsturnat automobilul într'o adâncitură de patru metrii. după ce, mai întâi. maşina s'a isbit de colţul unui pod, rupându'l.

Lui Kürthy Géza i s'a sfărâmat umărul, şoferul Lőte şi-a frânt braţele, primadona Kürthy Böske s'a rănit grav la cap, iar subreta Bencze Böske a murit pe loc sfărmându-şi pieptul şi capul.

Dl Schreiber a fost uşor rănit.

Răniţii au rămas o jumătate de oară fără nici un ajutor, până când sătenii din Iclodul Mare au sosit la locul nenorocirii.

Peste o altă jumătate de oră au sosit la faţa locului dd. doctori Csidei şi Fogolyán din Dej cari au dispus transportarea tuturor răniţilor la spitalul din Dej.

Cadavrul subretei Bencze Böske a fost dus la Cluj unde — peste două zile — a fost în mormântat.

Tragedia de la Iclodul-Mare a făcut o adâncă impresie a supra întregei populaţii clujane.

Se ştie că subreta Bencze Böske urma să se mărite a doua zi de Crăciun şi moartea a ajuns-o cu o zi înainte de nuntă.

Presa maghiară de Crăciun

Bogăţia presei ungureşti — O mică comparaţie cu presa roâmnească — Constatări pesimiste şi speranţe

Ca şi în alţi ani de după unire' comparaţia între numerele de Crăciun ale gazetelor româneşti din Ardeal şi ale organelor maghiare ne dau prilej la cele mai triste constatări.

Cauza se ştie. De vreme ce numerele de Crăciun ale gazetelor româneşti au apărut în condiţiile cunoscute în 4—6—10 pagini, cotidianele maghiare ce sunt scrise pentru o minoritate de un milion şi câteva sute mii de suflete se înfăţişează ca format şi conţinut ca şi marile gazete de Capitală.

Ziarele „Ellenzék" — de pildă — a apărut în 32 pagini. „Keleti Ujság" — cel mai mare ziar ardelean — în 48 pagini, de asemenea şi „Temesvári Hirlap" care a scos un număr de Crăciun îndeosebi de îngrijit şi a publicat şi bucăţi literare din Caragiale (schiţa „Tempora..."), din Bacovia şi din alţi autori români.

Iredentistul confrate „Brassói Lapok" are cu prilejul Crăciunului 32 pagini pline de... venin şi ură la adresa noastră.

In coloanele confratelui braşovean scrisul iredentiştilor din Ardeal complectează de minune elucubraţiile subversive ale contelui Apponyi. Interview-ul acestuia — în chestiunea protecţiei ungurilor „rupte din trupul patriei maghiare" — ocupă aproape două pagini.

Aflăm în aceste numere de Crăciun produsul atât al poeţilor şi prozatorilor unguri din Ardeal cât şi pe cel al literaţilor din Ungaria.

Moricz Zsigmond, Herczeg Ferenc, Somlyo Zoltán şi alţi scriitori cu renume s'au grăbit să trimită gratuit scrisul lor gazetelor şi publicului maghiar din Ardeal.

In coloanele unor ziare figurează numele chiar şi al poeţilor oficiali ai iredentei maghiare şi ai bisericuţelor literare ale ungurilor „cari se deşteaptă".

Graniţe între ungurii din Ungaria şi cei din Ard a par'că există tot atât de puţin ca şi înainte de unire.

*

Numerele de crăciun ale gazetelor ungureşti din Ardeal sunt cea mai bună dovadă a stării înfloritoare de care se bucură presa maghiară dela noi.

Facem această constatare fără pic de ură şi invidie. Din potrivă, suntem nu numai mulţumiţi dar şi mândri de bogăţia presei minoritarilor de la noi, deşi am dori ca — în interesul statului nostru — această bogăţie să nu aibă şi isvoare budapestane (Brassói Lapok!) şi să nu se alimenteze şi de peste graniţe.

Dacă însă ne bucură belşugul minoritar, sărăcia presei noastre în Ardeal trebue să ne întristeze, adânc. Disproporţia între presa naţiunei dominante şi între cea a ungurilor, nu numai că întârzie opera de românizare a intelectualilor români ungureşti culturaliceşte, ci continuă să înlesnească şi mai mult maghiarizarea acestora.

Avea-vom, sau nu, în viitorul apropiat o îndreptare a ruşinoasei situaţii actuale?

Să fim optimişti şi să răspundem cu da, deşi într'o ţară în care noţiunea de gazetă şi gazetar este încă atât de... vagă (suntem cu cruţare!) s'ar impune poate mai multe reserve.

Cic.

Ultime informaţii

— In ultima sa şedinţă consiliul orăşenesc a hotărât schimbarea numirilor a două străzi. Strada Lunei va fi numita Doctor Marinescu, iar strada Muzeului Toma Ionescu. Ambii aceşti savanţi vor sosi la Cluj la 15 Ianuarie pentru a ţinea o serie de conferinţe.

— Astăzi la Opera Română din localitate se cântă pentru a doua oară „Seara mare", opera apreciatului compositor ardelean, dl Tiberiu Brediccanu. Sâmbătă la ora 7 seara tot pentru a doua oară se va cânta la teatrul maghiar opera dlui N. Bretan „Revolta omului de lut". La pupitrul fiind însuşi compositorul.

— Secţia Cluj a Cercului academic bănăţean s'a constituit dupăcum urmează: Preşedinte: Emilian Novacoviciu, rig. în drept, vicepreşedinte: Petre Rămneţu, stud. în medicină, secretar general: Iosif Duma, stud. în litere, secretar I. de şedinţe: Ilie Radu, stud. în drept, secretar II. de şedinţe: Gheorghe Bugariu, stud. în drept, cassier: David Iancoviciu, stud. la Acad. Com., controlor: Cornel Drinca, stud. în drept, bibliotecar: Gheorghe Oprea, stud. în drept, membri în comitet: Ana Sperlea, stud. în ştiinţe, Ilie Iana, stud. în medicină.

— Primăria va cere universităţii locale închirierea localului vechiului teatru naţional din Cluj, astăzi proprietate a universităţii. In cazul că se va face acest aranjament pe un şir lung de ani ediliciul va fi întegral restaurat şi se va instala acolo un cinematograf comunal.

— Ieri seara, flăcăii şi fetele (ţăreni) din comuna Chintau au organizat din iniţiativă preotului lor Emil Poruţiu, şi prin stăruinţa vrednică de toate lauda a studenţilor Laurenţiu Poruţiu şi Ionel Stoica, din acea localitate o frumoasă şi bine reuşită serbare populară, cu declamări, cu cântece şi cu două bucăţi teatrale pline de învăţăminte patriotice şi moralizătoare. La aceasta serbare fără dans a luat parte tot satul, cum şi dl prefect al judeţului cu familia, dr. Bariţiu şi alţi intelectuali din Cluf. Dl prefect Septimiu B. Mureşanu, a ţinut poporului cu aceasta ocaziune o entuziastă cuvântare arătându-i foloasele învăţăturei cari în afară de şcoala şi biserică, — la care trebue să ţină din tot sufletul — se mai pot scoate, petrecând şi din astfel de serbări şi mai ales din teatru, care e tot un fel de şcoală şi donând cinci mii de lei pentru fondul şcolar din Chintau.

— Primim la redacţie: „Revista generală a învăţământului" No. 10—1924, cu articole semnate de domnii: Humurescu, Axente Creangă, Virgil Procopiescu, Toma Chiricuţă, Eugenia Orghidan, Paul I. Papadopol, Ana Codreanu, Cezar Popa-Costea şi Victor Lazăr, plus o cronică bogată şi variată. Abonamentul 150 Lei, preţul unui număr 15 lei. Redacţia: Bucureşti. Str. Victor Emanuel 11.

— "Ţara de Jos" Nrul 11-12, cu articale literare, culturale şi sociale, între cari un articol despre Ştefan Petică şi patru pagini de frumoase amintiri de A. Lascarov-Moldovan. — Redaţia: Bucureşti, Curtea Mitropoliei.

— Primăria locală a hotărât exproprierea întregului cartier ţigănesc din dosul Casei învăţătorilor. Exproprierea se face în interesul public în baza legii de expropriere ungare din 1881. Proprietarii caselor din cartierul acesta vor primi locuri în altă parte a oraşului, primăria făcându le favoruri la aprovizionarea cu material de construcţiune.

— Din sursă autorizată deţinem informaţiunea că primăria a aflat modalitatea de amplificare a apaductului din Cluj.

— Revista Societăţii „Tinerimea Română" Nr. 1—2, cu un articol despre Ştefan O. Iosif şi numeroase articole culturale literare. Redacţia: Bucureşti, Alea Rignault 3.

— O nouă revistă primim dela Năsăud, cu titlul „Archiva Someşană", cu articole iscălite de dnii Virgil Şotropa, Iulian Marţian, Vasile Bichigean şi dr Al. Ciplea. Vom reveni.

— **Direcţiunea Teatrului Naţional, organizând în ziua de 10 Ianuarie un bal mascat în folosul fondului de retragere al artiştilor, face un călduros apel crtre negustorimea Clujană să binevoiască a sprijini această iniţiativă oferind obiecte pentru tombola acestui bal.**

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Caut cameră mobilată aproape de centru, cu intrare separată. A se adresa la ziar.

Intensificarea exportului de vite din România în Cehoslovacia

Convenţiunea dintre aceste două ţări

Zilele acestea va fi ratificată convenţiunea zootechnică, încheiată la Bucureşti între România şi Cehoslovacia. Textul acestei convenţiuni încă nu a fost publicat, dar se ştie totuşi, că ea cuprinde o serie de dispoziţiuni, menite să încurajeze exportul de vite din România în Cehoslovacia.

Schimbarea regimului de până acum a fost impusă de nevoile pieţii de carne a Cehoslovaciei, precum şi de surplusul de vite din România. Astăzi exportul de vite nu se poate face decât din câteva plase, căci tratatul comercial în vigoare opreşte exportul de vite chiar şi din plasele necontagiate de boale de vite, care nu se mărginesc cu plase de asemeni necontagiate. Ori numărul unor atari plase este foarte redus în întreaga ţară.

Prin convenţiunea dela Bucureşti situaţia aceasta este esenţial schimbată, întrucât întreg regimul de până acum este extins asupra comunelor. Astfel se vor putea exporta vite din toate comunele necontagiate, învecinate cu comune tot necontagiate.

In felul acesta exportul nostru de vite va lua iarăşi o puternică desvoltare, căci ştiut este că Cehoslovacia e una din principalele piete de desfacere a vitelor din România. Indeosebi în Ardeal noua reglementare va fi o adevărată binefacere. Dispunem astăzi în această regiune de considerabile stocuri de vite, destinate exportului.

Cu preţuri neîntrecut de ieftine
vă puteţi provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 l.
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!

De Anul Nou o sticlă de liqueur
„Sirocco" 619
BOGSZA
Cocktail de chocolată
cadoul cel mai practic!

CLUJ
BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
Sec. complet
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sib'
887

Anul V. Nr. 1257 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Miercuri 31 Decemvrie 1924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 800 lei
PE 6 LUNI . . . . . 400 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 960 lei

Politica edilitară care ne trebuie

Am publicat eri o știre prin care se anunța hotărârea primăriei locale de a desființa cartierul țigănesc din dosul Casei Învățătorilor. Mărturisim că, în momentul când am primit-o, știrea ni-a emoționat. E cea dintâi dovadă de adevărată concepție administrativă adusă de către administrația românească a Clujului, pe care însă am dori o cât mai curând realizată.

Chestiunea care se pune în discuție este de o deosebită importanță edilitară pentru orașul nostru. Cartierul din dosul Casei Învățătorilor se cuprinde în inima orașului, care se desvoltă acum, și care, prin însăși acest fapt, tinde să devină partea cea mai românească a Clujului. Dărâmarea gribilelor bordee, murdare și șubrede, cari altădată constituiau un cartier înafară de oraș, este deci nu numai o necesitate de ordin pur edilitar, ci și o trebuință de imperios ordin național.

Așezarea actuală a Clujului nu permite pătrunderea elementului românesc decât într'o foarte restrânsă măsură. Vechiul oraș este prea mult în mânile străinilor pentru a putea nădăjdui într'o cucerire. Edificiile particulare ale centrului se vor împestrița din punctul de vedere al proprietății. Aceasta este tot ceea ce putem nădăjdui. Orașul ia însă proporții în cele două extreme ale lui: pe Someș în prelungirea străzei general Eremia Grigorescu și în jurul Catedralei ortodoxe care se ridică în fața Teatrului Național. Și într'o parte și în alta, primăria trebuie să ducă o atentă politică edilitară, o politică chemată să corespundă în primul rând afirmării noastre naționale în Capitala Ardealului.

Cartierul de pe Someș se ridică aproape cu totul din nou. Cu mici modificări de circumstanță, ca spre exemplu deschiderea străzei General Grigorescu în prelungire până în calea Regele Ferdinand, el nu cere prea multă investire edilitară. Nu acelaș lucru este cu întreg cartierul dintre calea Victoriei și calea Feleacului, cuprinzând străzile Dorobanților, Tunarilor, Andrei Mureșanu și țigănimea, pe care în fine, primăria s'a gândit să o desființeze. Aici pătrunderea elementului românesc se isbește la tot pasul de rămășițele trecutului. Întreaga parte de oraș, care altădată alcătuia o mărginime tolerată în murdărie și lipsă de confort, stă piedecă crelerii unui cartier corespunzător împrejurărilor de astăzi. Țigănimea trebue prin urmare împinsă mai spre înafară. In jurul mărețului monument de cultură și credință, care va fi catedrala ortodoxă, în jurul templului de artă românească al Teatrului Național, ca și în jurul monumentalelor edificii, cari închid cea mai mare parte din diferitele aspecte ale administrației românești, promiscuitatea de până acum trebuie să dispară.

In locul paraginei de pae, care umple astăzi spațiul dire Teatrul Național și Casa Învățătorilor, am dori un frumos edificiu și un curat parc engl. Primăria are deja o cerere a Sindicatului Presei Române, care dorește să construiască acolo un „Cămin al Presei" vrednic de înfățișarea viitoare a Clujului. Spațiul dintre palatul Curei de Apel și Cazarma Sf. Gheorghe, care cere o altă fațaă și poate o altă înfățișare, trebuie ridicat un edificiu, particular sau de stat, care să acopere peretele săpărător de gol al Curței de Apel. Maghernițele de pe Calea Feleacului, ca și de pe strada Timoteiu Cipariu trebue să facă loc la c'ădiri noui, adaptate ca proporții mediului înconjurător, iar în locul țigănimei din spatele Casei Învățătorilor, este de neapărată trebuință să se ridice o hală modernă.

Trebuința unei hale, cu tot utilajul modern, este incontestabilă. Actualele piețe ale Clujului, insuficiente, prost utilate, și pe raza orașului, [illegible] un nou plan și o deosebită solicitudine din partea edililor noștri.

Hala care s'ar ridica în locul actualei țigănimi, ar [illegible] ocupe locul unei piețe centrale, desființând piața din str. Regina Maria; în actuala piață Mihai Viteazul s'ar amenaja o piață de cartiere în condiții moderne, și s'ar creia pentru parte opusă orașului o asemenea piață, fie între calea Moților și Parcul orașului, fie chiar în noul cartie de pe Someș.

Iată un întreg plan, schițat numai, pe care primăria Clujului trebue să-l aibă necontenit fața ochilor. Înțelegem toate greutățile materiale cari trebuesc învinse pentru realizarea lui, dar nu trebue să se uite nicio clipă că afirmarea cea mai proprie pe calea înfăptuirilor temeinice se face, și că românizarea Clujului e în putința noastră să o facem cât mai curând și mai bine.

După 6 ani de ezitări explicabile, e timpul să pornim la muncă.

Bietul d-l Goldiș!

Dl Goldiș a dat un interview „Adevărului" în care, dacă se ferește să vorbiască despre „pertractările" sale cu dl Maniu, nu face decât să deplângă faptul că fuziunea cu țărăniștii a dat greș. Dl Goldiș este o persoană foarte ciudată și îndoiala pe care ți am exprimat-o dela început, asupra vigoarei caracterului său politic se explică astăzi îndestul.

Interviewul din „Adevărul" e tot ce poate fi mai caracteristic pentru dl Goldiș. D sa continuă și astăzi, după un început de acțiune, imediat înăbușită, să planeze în văzduhul abstracțiunilor politice. Fuziunea partidului național cu țărăniștii nu s'a putut face, și nici nu se poate face. Orice alt om politic s'ar fi mulțumit să constate acest adevăr și să găsească o soluție practică aspirațiilor sale. Dl Goldiș se mărginește să boicească eșecul dela București; ceeace pentru un șef de acțiune, așa cum se părea că vrea să se desemneze la Sibiu, este cam ciudat.

In adevăr, ceea ce astăzi de gre șit s'a zis „acțiunea dlui Goldiș", a luat naștere după ruptura raporturilor dintre partidul național și partidul țărănist, ca o urmare a aceluiași fapt. O parte din membrii partidului național, convinși că partidul național nu poate continua politica sa de până acum și că este necesară în partid o premenire, care să i dea o nouă viață, s'au strâns în jurul dlui Goldiș, căzând pe d. Goldiș omul înzestrat de ursitoare să conducă barca aspirațiunilor lor de bine și de progres.

D. Goldiș, luat de val, și poate încălzit o clipă de ideea care fermenta în jurul său, a primit să ducă la bun sfârșit un gând care era al celor mai mulți și buni din partidul național și din Ardeal. Au urmat consfătuiri la Cluj, călătorii la Ciucea și la Oradea Mare, conciliabule la Arad, și apoi memoriul dela Sibiu. Tot ce a putut concepe pentru „acțiunea" sa d. Goldiș a fost acest nenorocit memoriu, care poarte cea mai evidentă pecetie a sistemului politic întronat de d. Maniu la conducerea partidului național. Căci ce altăceva a putut concepe d Maniu, în toată activitatea sa politică, decât memorii și comunicate! Și ce altăceva putea să conceapă d. Goldiș, decât ceea ce dsa a învățat la școala dlui Maniu.

Trecută la fapte cu acest păcat inițial, „acțiunea dlui Goldiș" se condamnă singură să îndure munca silnică a „pertractărilor" pe viață. Aripile dlui Goldiș s'au pleoștit sub povara memorilului dela Sibiu, silindu-l să se întoarcă rușinat la picioarele dlui Maniu, pe care un moment a avut cutezanța să-l socoată, așa cum este, funest pentru soarta partidului național.

Bietul d. Goldiș! Nu ne închipuim chin mai mare decât acela când redactorul „Adevărului" cu întrebările gata, așteptă răspunsurile dlui Goldiș, jenat că nu poate fi d. Goldiș pe care și-l închipuise o clipă opinia publică, sdrobit de constatarea pe care o făcea că e sortit să rămână robul unui suflet pe care îl desta și al unei concepții care îi repugna.

Bietul d. Goldiș!

Manifestul lui Kós Károly

Ungurii democrați nu capitulează — Un îndemn la luptă contra medievalismului partidului maghiar

Nu trebue să mai repetăm povestirea celor întâmplate la marea adunare brașoveană a partidului maghiar. Candidatul la președinție al ungurilor democrați dl dr. Bernády György — părăsindu'și tovarășii de luptă, în urma unei intervenții oculte — și a retras candidatura pentru ca fostul diplomat aulic dl Ugron István să fie proclamat fără discuție ca președinte.

Această soluție n'a mulțumit însă elementele mai tinere maghiare cari, simțindu'și numărul și forța, doresc un rol mai important în viața politică a ungurimei din Ardeal.

Solii acestor nemulțumiți se ivesc zilnic, bătând stăruitor la porțile ruginitului medievalism maghiar ardelean.

Unul din cei mai omagioși soli este tânărul om politic dl Kós Károly a cărui nemulțumire față de politica actualilor conducători ai partidului maghiar nu este de dată recentă.

Cu prilejul sărbătorilor de Crăciun d-sa a lansat un manifest — iscălit și de prietenul dsale dl dr. Ventschek Géza — manifest ce echivalează cu un semnal de începere a luptei și cu desfășurarea unui nou steag.

La începutul manifestului cei iscăliți recunosc că dânșii, în calitate de delegați ai țăranilor unguri, au plecat la Brașov cu gândul de a trage la răspundere conducerea partidului maghiar pentru inactivitatea și nedestoinicia sa cu prisos dovedită.

La marea adunare de la Brașov au vorbit atât dl Kós Károly cât și dl Deutschek. Au încercat să spună și să desvolte pe larg pentru ce nu are și nu poate avea încredere țăranul ungur în actuala conducere. Pentru ce nu produce roade activitatea reacționarilor din fruntea partidului. Și au cerut adunării să aleagă o conducere capabilă ce poate și vrea să muncească și în care toate clasele sociale ale ungurilor din Ardeal să fie proporțional reprezintate, căci interesele bogaților, săracilor, intelectualilor, muncitorilor de la orașe și sate numai astfel pot fi asigurate de-opotrivă.

Și ce s'a întâmplat?

După primele cuvinte reprezentanții țăranilor n'au mai fost lăsați să vorbească. La auzul adevărurilor rostite, s'a născut un vacarm îngrozitor și au început să curgă din toate părțile înjurături și insulte ca *„trădător de neam"*, *„creatură coruptă"* și *„om de nimica"*.

„Noi ungurii muncitori [illegible] tinuă manifestul — nu avem dreptul de a ne spune părerile, nu putem spune adevărul. Cel care își îndeplinește cu sfințenie datoria față de popor, acela — înaintea actualilor conducători ai partidului maghiar — este un om plătit, un trădător de neam și om de nimica. Noi nu putem vorbi, cuvântul nostru nu este ascultat. Președintele nostru nu cunoaște libertatea cuvântului.

Reprezentanții democrației ungurești au renunțat la cuvânt, căci în asemenea împrejurări au trebuit să renunțe.

Astăzi avem o nouă conducere din care au fost excluși toți cei ce au dragoste față de popor. Au fost excluși dnii dr. Kecskeméthy István, profesor la institutul de teologie reformată, dr. Paál Arpád conducătorul democrației ardelene maghiare, Barabás Béla, vechiul luptător, dr. Zágoni István, dr. Bernády György, deputatul Zima Tibor etc.

In locul lor au fost aleși oameni necunoscuți din speța celor totdeauna prezenți la praznicele puterii, bogăției și ale onorurilor.

Ne-am ținut de o datorie a noastră să spunem toate acestea celor cari ne au delegat să mergem la Brașov. Și acum întrebăm pe țăranul, industriașul, comerciantul și intelectualul maghiar.

Ce să facem?

Gândiți-vă bine și apoi răspundeți-ne: care este calea de urmat?

Să admitem oare că o conducere lipsită de capacitate să primejduiască ceeace s'ar mai putea salva prin o muncă cuminte și comună? Să luăm asupra noastră răspunderea nenorocirilor viitoare?

Sau alegeți lenevia și moartea lentă dar sigură, sau preferiți munca, lupta sub o conducere aleasă de voi înșivă!"

*

După câteva capitole de importanță secundară, manifestul să încheie iscălit fiind — după cum am spus — de dnii Kós Károly și dr. Deutschek Géza.

Cercurile politice ungurești așteaptă cu mult interes și nerăbdare ecoul acestui războinic manifest în cercurile ungurilor din Ardeal.

Valabilitatea permiselor pe C. F. R.

— Direcțiunea generală C. F. R. a dat o telegramă circulară către toate organele sale prin care anunță că toate permisele de circulație liberă anuale și temporale a căror valabilitate expiră la 31 Decembrie 1924 se prelungesc până la 31 Decembrie 1925. In această categorie nu intră permisele ziariștilor a căror prelungire s'a făcut numai până la noui dispoziții.

REFLEXII

Cum trebue priviţi învăţătorii veniţi din vechiul regat

La articolul: „O ştire de necrezut", din numărul 24 am unele reflexii.

In articolul luat din ziarul „Beiuşul" se aduce o învinuire grea tinerilor învăţători veniţi din regatul vechiu. Procedura autorului articolului din ziarul „Beiuşul" o socot necorectă şi tendenţioasă.

Autorul, ori din Beiuş, ori din jurul Beiuşului, dacă a observat la unii dintre tinerii colegi, oameni acum ieşiţi din şcoală, lipsiţi încă de practică vieţei, unele porniri necoresponzătoare, trebuia să se adreseze pentru urmarea acelora mai întâiu forurilor competente. Aceasta o putea face uşor, fără spese şi osteneală, fiind în Beiuş un subrevizor de control, despre care fiind şi preot, nu poate zice, că ar fi contrar preoţilor ori bisericii. Se vede, că autorul a intenţionat nu curmarea pornirilor ori apariţiilor necoresponzătoare, ci, din cazuri singuratece, ponegrirea întregei tagme tinere.

Noi învăţătorii de aici, cunoaştem tot aşa de bine pe tinerii colegi veniţi din regat. In general sunt tineri de bună speranţă, plini de entuziasm, cu pregătire săficientă, diligenţi şi cu purtare bună. Ei ar merita nu ponegrire ci o primire sinceră frăţiască. Crescuţi într'un mediu, ce în unele priviţe deferă de al nostru, e natural, că nouănu ne convin unele însuşiri de ale lor, dar şi ceea e adevărat, că şi acei tineri colegi nu află la noi aceea ce şi-au închipuit ei, ci cu totul, în multe locuri altceva.

Venirea lor la noi e o adevărată, căci posturile învăţătoreşti în comune fruntaşe, cu oameni mai inteligenţi şi cu localuri de şcoală mai bune sunt ocupate de cei de aici şi ei ajung în comunelu cele mai înapoiate în cultură, cu localuri nepotrivite, unde totul trebue început din temelie, trebue brazdat în pământ înţepenit şi unde nu află nici ajutorul nici primirea bună din partea celor chemaţi, din motive, pe cari de-ocamdată le trec sub tăcere. Deci mai multă bunăvoinţă şi dragoste mai mult tact şi interes de fapte şi nu va fi lipsă de a fugi în public!

Batăr *Vasile Strauţ*
învăţător director

Pentru romanizarea oraşelor

Inchirierea localurilor industriale şi comerciale ale primăriei din Cluj — Creiarea de centrale ale cooperativelor săteşti la oraşe

Arătam într'unul din numerele trecute greutăţile ce le întâmpină romanizarea oraşelor în Ardeal. Ele sunt de ordin economic datorite sărăciei elementelor româneşti, iar în al doilea rând de natura psichologică, datorite inconştienţei multor orăşeni români. Astfel stând lucrurile, evident, că opera de romanizare nu progresează aproape deloc şi cucerirea industriei şi comerţului de către români întârzie.

Reimprospătăm aceste constatări în vederea închirierii apropiate a tuturor localurilor comerciale şi industriale din edificiile primăriei locale. După publicaţiile oficiale apărute până acum închirierea acestor localuri urmează să fie făcută prin licitaţie publică, obţinându-le, firesţe, aceia cari oferă o chirie mai mare. Dar această soluţiune, avantajoasă din punct de vedere financiar, este condamnabilă din acel naţional. Primăria va trebui să renunţe la ea, tocmai pentru a sprijini elemente româneşti. Altfel vom vedea eventual pe minoritari instalându-se chiar şi în localurile deţinute până acum de comercianţi români.

Date fiind aceste împrejurări, se impune ca primăria să-şi modifice punctul de vedere de până acum, închiriând localurile în chestiune în primul rând comercianţilor români. Ar fi o greşeală de neiertat să pierdem acest bun prilej de încurajare a comerţului român.

O altă problemă de mare însemnătate pentru cucerirea de către români a comerţului şi industriei din Ardeal, este creiarea de centrale ale cooperativelor săteşti în toate oraşele.

Şi într'adevăr lipsa acestor instituţiuni este o mare lacună a vieţii economice din Ardeal. Prin cooperative am ajuns la aproape o romanizare completă a comerţului la sate. Dar pentruca acest început îmbucurător, făcut în bună parte numai dela unire încoace, să poată da roade e nevoe ca micile cooperative săteşti să fie încurajate prin comerţul en gros. Iată pentru ce, se impune creiarea centralelor de cooperative săteşti, căci în actuala situaţie cooperativele săteşti sunt lăsate la discreţiunea comercianţilor minoritari din oraşe, cari înţeleg să le pună toate piedecile.

Pentru a se putea realiza însă această importantă operă e nevoe ca ea să fie încurajată de către factorii economici români. In scurtă vreme cooperativele centrale vor deveni întreprinderi de-o rentabilitate mare, căci din capul locului îşi au asigurată clientela, ce-o constituesc cooperativele săteşti.

Repertoriul Teatrului National

Reparându-se cazanul caloriferului, care se stricase în urma unui accident, onoratul public este înştiinţat că, de azi înainte Sala va fi suficient încălzită.

Joi, 1 Ianuarie: „Năzdrăvăniile Divorţului.
Duminică, 4 Ianuarie: „Avarul şi doctorul fără voie".
Marţi, 6 Ianuarie premieră: „Când vine Viforul".
Miercuri, 7 Ianuarie (matineu): „Cinematograful".
Joi, 8 Ianuarie: „Când vine Viforul".

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
ei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete
de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Miercuri, 31 Decemvrie
CINEMA SELECT
PREMIERA!
Pentru că a schimbat nevasta
Dramă senzaţională sentimentală în 7 acte. In rolul principal: AGNES ARYES
CINEMA URANIA
PREMIERA!
Contrabandiştii de diamante
Dramă criminală senzaţională în 6 acte. In rolul principal: MILES CHALTHORP
CINEMA APOLLO
PREMIERA!
Finita la comedia
Roman criminal senzaţional în 6 acte. In rolul principal: ELGA BECK

IN RESTAURANTUL
MOLDOVAN
In fiecare seară concertează
Aladár Szentkirályi
Gratar special!
Vinuri alese!

Se confecţioneaza toalete de seara şi de bal, după ultima modă franceză şi engleză, la
VARTENBERG
Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.
Doamnele de ofiţeri şi funcţionari beneficiaza de reducere la preţ.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI
Anunţăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat şi că servim
la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.
Cu preţurile cele mai moderate!
Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTA:
Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.
Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.
Planuri, Proecte,
Oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere

Reclama este sufletul comerţului

Nu vă lăsaţi seduşi de publicaţiuni armonioase
Convingeţi-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 619
Dréher-Haggenmacher
Dacia şi Bavaria
extra de iarnă
malţ dublu

A APĂRUT
CALENDARUL FAMILIAR
1925
Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.
Preţul unui calendar este
Lei 15 Lei
Librăriile primesc 25% rabat.
Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Presa maghiară

Agitaţii comuniste în Valea Jiului

Ziarul „Zsilvölgyi Napló“ din Petroşeni se plânge de opera de agitaţie la care se dedau unii agenţi comunişti în slujba Moscovei prin regiunile miniere din Valea Jiuului.

Aceşti agenţi — deşi muncitorimea de ordine i-a respins în repetate rânduri — nu se descurajează ci contiuna să samene ură şi să înveninеze sufletele celor naivi cu fel de fel de broşuri şi manifeste revoluţionare.

Confratele face o amănunţită dare de seamă asupra acestor agitaţii şi publică cu numele pe cei ce instigă poporul.

Centenarul romancierului Jókai

In unul 1925 se împlinesc 100 de ani de la data naşterii renumitului romancier ungur Jókai Mór. Preşedintele comisiunei ce aranjează sărbările centenarului este bătrânul şovinist şi duşman al românilor publicistul Rákosi Jenő.

D. György Miklós, redactor la „Temesvári Hirlap“ făcând în chestiunea centenarului o vizită bătrânului publicist budapestan la redacţia ziarului „Budapesti Hirlap“, acesta la primit cu bucurie, ba si-a scos pălăria din cap. (După mărturia lui „Temesvári Hirlap“ Rákosi Jenő nu-şi descopere capul aproape niciodată).

La întrebările dlui György Rákosi a răspuns că serbările centenarului vor avea un cadru european, dată fiind răspândirea romanelor celecrului autor ungur. Rákosi — scrie d. György — şi-a exprimat dorinţa că acest centenar să fie serbat cu fastul cuvenit şi de ungurimea din Ardeal.

Petrică Ciuceanu

Presa maghiară din Ardeal se ocupă de originea unui copilaş aflat acum câţiva ani de domnul Octavian Goga într'un copac al grădinei castelului dela Ciucea.

Acest copil, după declaraţiile dlui Octavian Goga, care i-a dat numele de Petrică Ciuceanu, este probabil copilul natural al marelui poet Ady Endre şi al unei servitoare angajată odinioară la Castelul dela Ciucea.

Copilul este de-o deşteptăciune surprinzătoare şi este educat de însăşi doamna Goga. Micul Petrică vorbeşte foarte frumos româneşte şi cu prilejul vizitei domnilor Brătianu şi Averescu la Ciucea s'a prezentat româneşte :

„Petrică Ciuceanu !“

Aceasta a pricinuit o durere foarte mare gazetelor şoviniste ungureşti.

După ele este bizar ca unicul copil al marelui poet ungur să se prezinte domnilor Brătianu şi Averescu cu o românească ireproşabilă, aşa :

— *„Petre Ciuceanu!“*

IKAZ.

Presa catolică maghiară anunţă că — pentru contrabalansarea propagandei internaţionalei comuniste şi socialiste — s'a ivit o societate internaţională catolică „Internazionale Katolische Aktionszentrale“ cu sediul în Graz.

Această societate are diferite organizaţii în toate ţările catolice şi plănuieşte să cucerească teren şi în ţările protestante şi ortodoxe.

IKAZ promite să lupte contra imoralităţii şi materialismului epocei moderne. Pentru a ajuge mai uşor la scop, societaa Ikaz impune tuturor membor ei 11 „porunci“, de ordin moral şi religios.

Conducerea societăţii esten mâna unor călugări mai distşi şi devotaţi.

Presa din Ungaria salutăau bucurie noua societate, în seranţa că sub masca lui IKAZie ve putea reîncepe cu mai mtă intensitate propaganda catolb-iredentistă între ungurii din rdeal.

Producţia forestieră din Ardeal şi Banat

Memoriul Uniunei generale a industriaşilor români

In urma desfiinţării Reuninii forestiere din Ardeal majoritaea întreprinderilor forestiere din rdeal şi Banat au intrat în Uniunea generală a industriaşior români. Acest fapt a îndemat Uniunea să-şi înjghebeze o secţiune specială forestieră.

Totdeodată organizaţiunea amintită studiază de aproape problema forestieră din această regiune, pentru a o expune pintr'un memoriu factorilor hotărâtori din ţara noastră.

După datele Uniunii în Ardeal şi Banat avem 4 milioane şi 200 de mii hectare pădure. Teritoriul acesta se împarte după felul lemnului în modul următor: Păduri de brad 1 milion de hectare. Stejar 900 de mii. Fag şi alte lemne de foc 2 milioane 300 de mii hectare.

Calculând acuma timpul de tăiere al fiecărei categorii de pădure, reiese că anual se poate tăia pădure de aproape 90 mii de hectare. Numărul acesta mai trebue să fie redus cu 20 la sută din cauza dificultăţilor de exploatare.

Cu toate acestea valoarea producţiei forestiere anuale ar trece de 20 miliarde lei, dacă ar fi înlăturate dificultăţile de astăzi.

Exportul industriei foresiere este însă numai de 2 miliarde şi jumătate, ceeace corespunde la 50 la sută din producţia integrală. Rezultă deci că toalul producţiei forestiere din România este de abia 5—6 miliarde lei.

Concluziunile memoriului sunt că trebue să se dea mai multă atenţiune problemei foresiere, chemată să ne aducă o considerabilă urcare exportului şiprin urmare o îndreptare favoabilă a balanţei noastre comerciale.

Curierul spectacolor

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri: LUMPACIUS VAGABUDUS. (Inceputul la ora 7 şi jutate. In actul al doilea cabare Preţuri obişnuite. Abonamet de zi 51. A. Seria : 194.)

Joi matineu: ORPHEA IN IFERN. (Preţuri reduse. Seria: 1

Joi seară: CĂPITANUL CĂNARET. (A 6 oră. Preţuri de pmieră. Abonament şters. Seria 2.)

Vineri: FATALITATEA. (Premieră. Preţuri ob şnuite. Abonient de premieră 29. Seria 3.)

Sâmbătă matineu: PANTOFUL DE STICLĂ. (A 4 oră. Pţuri reduse. Serie 4.)

Sâmbătă la ora 7: REVOLT OMULUI DIN LUT. (A 2 ă.) CAVALERIA RUSTICAN (inceputul la oră 7. Dotul Lilly Hegyi. Preţuri obişnue. Abonament de zi 52. B. ria 5.)

Protestul Micelor Puteri

Citim în „Viitorul“:

„Am anunţat că România a fost invitată la conferinţa financiară dela Paris.

„Ştirea aceasta a fost în urmă rectificată în sensul că vom participa numai la acele lucrări ale conferinţei care ne interesează direct. Cu alte cuvinte se reeditează politica consiliului de cinci de pe vremea conferinţei dela Paris. Impotriva invitaţiunei făcută cu această restricţiune guvernul român a protestat imediat.

„Cum însă, şi celelalte mici puteri aliate au fost invitate la conferinţa din Paris în aceleaşi condiţiuni cu România şi deci cu aceleaşi rezerve, guvernele respective au luat contact ca să trimită la Paris un protest comun împotriva acestui tratament cu repetarea categorisirei de „mari“ şi „mici“.

„ După înmânarea protestului se va vedea dacă micile puteri vor accepta să mai participe la conferinţă în aceste condiţiuni, dacă bineînţeles protestul comun nu va schimba hotărâren luată de marile puteri.“

Desfiinţarea cartierului ţigănesc

Exproprierea ţiganilor — Li se dau locuri de casă şi material de construcţiune

Incă înainte de război primăria oraşului Cluj proiectase exproprierea tuturor proprietăţilor particulare din cartierul ţigănesc. Războiul a zădărnicit însă înfăptuirea acestui proiect. Dela unire încoace apoi primăria s'a ocupat adeseori de această chestiune, mai ales când se ivea câte-o epidemie în oraşul nostru, care totdeauna luă proporţii mai mari în cartierul ţigănesc. Totuşi până astăzi problema aceasta a rămas nerezolvită.

Luând-o iarăşi în dezbatere, consiliul orăşenesc a hotărât să înceapă exproprierea tuturor proprietăţilor particulare din cartierul amintit. Exproprierea se face în baza unei legi ungureşti din 1881, pentru utilitate publică, urmând ca pe acel teritorin să fie ridicate câteva edificii publice. Rămâne acum ca hotărârea consiliului orăşenesc să fie aprobată şi de ministerul de interne, peutruca apoi lucrările de apropriere să fie începute.

Deocamdată oficiul ingineresc a fost însărcinat să studieze care este situaţia cartierului ţigănesc în cartea funduază. Până acum aproape toate căsuţele căutate au fost găsite intabulate pe numele proprietarilor. Fără îndoială vor fi şi destule case, care au fost ridicate pe pământ comunal, faţă de proprietarii cărora procedeul este simplu, retrăgânduli se dreptul de folosinţă. Cu atât mai greu va fi de-a se ajunge la o înţelegere cu ceilalţi, căci fiecare trebue să fie despăgubit. Oraşul a hotărât să dea acestora la periferie locuri de casă, sprijinindu i prin acordarea de material de construcţiune.

Se speră, că în curs de doi ani pe întreg teritoriul cartierului ţigănesc să nu mai fie nici o căsuţă de ţigan. Dar până atunci e nevoe de multă stăruinţă şi bunăvoinţă a primăriei, mai ales că e vorba de partea cea mai nevoiaşă a populaţiei Clujului.

Citiţi şi răspândiţi :
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gaeta săptămânală.

De Anul Nou o sticlă de liqueur
„Sirocco“ 619
BOGSZA
Cocktail de chocolată
cadoul cel mai practic !

ORI ŞI UNDE SE GĂSEŞTE:
Rudolf Mosse
BEREA ALBĂ URSUS-EXTRAS ŞI BEREA NEAGRĂ HERCULES DIN MALAT DUBLU
!
SPECIALITĂŢI DIN CLUJ
FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16
Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu preţurile cele mai reduse!

ROYAL MAIL LINE
Pacific Linie Liverpool
Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:
Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa
„Compania Tranzit“
Bucuresti, C. Grivitei 153.
Trans : Sucursala Timisoara, „Hotel Corona“
Arad, Strada Colonel Paulian

Umblarea cu sf. Cruce

Preoţii gr. cat. din Cluj vor umbla cu sfânta Cruce înainte de Botezul Domnului în rânduiala următoare:

Vineri 2 Ianuarie 1925.

Părintele Basil Moldovanu umblă în străzile dela gară spre Someş, în străzile Surdă, Bucovina, Cernăuţi, Decebal, Traian până la podul Abatorului.

Păr. dr. Vincenţiu Pandrea str. Tunarilor, Minelor, Pata, Muncitorilor şi Plugarilor.

Păr. protopop dr. Elie Dăianu umblă la oficiile de stat din centru şi pe la bănci.

Sâmbătă 3 Ianuarie 1925.

Păr. protopop continuă la oficii şi bănci.

Păr. Ilie Şerban umblă la oficiile: Direcţiunea financiară, Agricultură, Region la Cîr., Prefectura poliţiei, Ocrotiri, Fabrica de tutun.

Păr. B. Moldovanu: Dela gară spre cetăţenie (Fellegvá) str. Elisabeta, Drăgălina, Grigorescu, Donat.

Păr. dr. Pandrea str. Răşan, căp. Ignate, Noua colonie spre Giurfalău, Becaş şi Borhanciu.

Duminecă 4 Ianuarie.

Păr. Moldovan: C. Moţilor şi străzile laterale spre promenadă, str. Mico, Clinicele str. Babeş şi Pasteur.

Păr. Dr. Pandrea Str. Ciparlu Ţimbalei şi jur şi Calea Feleacului,

Păr. Ilie Şerban: Str Hajdău, Luna, Zorilor şi jur C, Dorobanţilor, Calea Victoriei şi cele dintre ele.

Luni ajunul Botezului 5 Ian.

Păr. Protopop Dr. Dăianu umblă în Piaţa Unirii, M. Viteazul, Reg. Ferdinand, Bariţiu, Minerva, P. Maior, Memorandului Regală, Andreiu Mureşanu şi jur.

Păr. B. Moldovan: Piaţa Ştefan cel Mare, Cuza, Brătianu şi jur. Reg. Maria, Iuliu Maniu, Iorga, Şaguna, Băil, cetatea veche etc.

In noua parohie „Cordoş", de care se ţin şi părţile de dincolo de linia ferată până în Someş şi Vama Chintăului va umbla noul preot Păr. Virgil Cuteanu.

Iar în parohia Măieriştilor dintre Someş şi Calea Victoriei va umbla parohul noui acestei parohii păr. Ioan Hendrea (loc C. Victoriei no. 57) în zilele de Sâmbătă — Luni începând de la Abator înspre centru: str. Paris. —

In noua parohie „Calvaria" va umbla în ajunul Botezului păr. Septimiu Popa, profesor de religie,

Pentru siguranţă sunt rugaţi toţi stim. capi de familie să-şi anunţe adresele, cu atât mai mult că cu acest prilej se face şi conscriere generală. care am dori să fie cât mai complectă.

Oficiul parohial gr. cat.
(Str. Iorga nr. 6)

Moartea avocatului dr Hajdu István

După o telegramă azi sosită a murit la Târgu Mureş advocatul dr Hajdu Isrván, membru marcant al partidului maghiar şi fruntaş al ungurimei din judeţul Mureş Turda.

Reposatul a avut un important rol în înfăptuirea pactului dela Ciucea între partidul averescan şi cel maghiar.

Hajdu a murit în vârstă de 38 de ani, în urma unei boli de rinichi. El va fi înmormântat Mercuri p. m. la Târgu Mureş. Conducerea partidului maghiar a declarat că moartea lui Hajdu István este un eveniment dureros pentru întreaga ungurime din Ardeal.

Mai amintim că ziarul nostru a publicat vara trecută un interesant interview politic cu Hajdu István. Reieşea din acest interview că defunctul era un om luminat şi doritor sincer al concordării intereselor neamului său cu celea ale ţării.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Caut cameră mobilată aproape de centru, cu intrare separată. A se adresa la ziar.

La Muzeul Etnografic al Ardealului se caută un **om de serviciu.** Cei ce doresc să ocupe acest post se vor prezenta la cancelaria Muzeului (strada G. Bariţiu 5, etajul II la orele 12—1.

** Informăm Cn. Public că începând de la 1 Ianuarie vom elibera bilete de transbordare şi abonamente valabile pe toate parcursurile. „Rotaţia" întreprindere de transport cu autobuze.*

Consiliul de miniştri

Eri între orele 10—1 s'a ţinut un consiliu de miniştri la locuinţa dlui Al. Constantinescu, ministrul agriculturei şi domeniilor, care se află bolnav.

Consiliul s'a ocupat în mod amănunţit de chestiunea aprovizionării cu pâine a populaţiei, stabilind ca în viitor fabricarea pânei să se facă din făină integrală, cu preţ de 8 lei 50 bani kilogramul.

Data când vor intra în vigoare dispoziţiunile noului regim al pâinei se va fixa în curând şi adică după ce se va reglementa modul în care trebue să se facă rechiziţionarea grâului, rechiziţionare care se va face în jurul preţului de 90.000 lei vagonul.

Au urmat apoi discuţiuni în privinţa chestiunilor pe cari România urmează să le ridice la conferinţa miniştrilor de finanţe aliaţi care se va ţine la Paris.

Este probabil ca dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe să plece la Paris pentru a participa la această conferinţă Joi, 1 Ianuarie 1925.

A urmat apoi, un schimb de vederi în ce priveşte vizita dlui Ţancoff la Bucureşti.

Eri Marţi, la orele 4 după amiază se va ţine un nou consiliu de miniştri.

* **Sanatorul Bănăţean,** Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi întreagnelektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specialistic. ngrijitoare viene. D 449—6

Ultime informaţii

— La Făgăraş s'a înfiinţat un tribunal, a cărui inaugurare va aves loc cu deosebită solemnitate, în ziua de 3 Ianuarie.

— Ministerul instrucţiunii a numit o comisiune care să cerceteze cauzele sinuciderei profesorului Eugen Cosma, directorul internatului de băeţi din Salonta-Mare. In legătură cu această sinucidere, va fi anchetat maestrul de muzică Trifan şi elevul de liceu Tiberiu Lazăr, din cauzele cărora, nefericitul director şi-a pus capăt zilelor.

— După ultimele ştiri se poate considera ca aproape stabilită înţelegerea între cabinetele Micelor Puteri în vederea protestului comun pe chestiunea invitaţiunei la conferinţa din Paris. După remiterea protestului vor urma noui deciziuni.

— Între patronii şi muncitori din industria construcţiilor s'a provocat un conflict de muncă prin denunţarea contractului, făcut de către patroni. Tratativele de împăciuirea încă n'au fost începute.

— Legea agrară pentru Ardeal prevede, că drepturile de vamă, târg, pescuit şi de orice fel de exploatări, pe cari le aveau proprietarii moşiilor expropriate, trec asupra statului. Casa centrală de împroprietărire socotind însă că nu va avea suficiente putinţe de a valorifica efectiv şi integral aceste drepturi a hotărît să le dea pentru exploatare comunelor respective, cari, la rândul lor, vor plăti Statului preţurile fixate prin hotărârile de expropriere. Consilieratele agricole din Ardeal au fost înştiinţate asupra acestei dispoziţiuni, care urmează să fie aplicată imediat.

— Atragem atenţiunea dlui Inginer Hossu, directorul regional al căilor ferate, asupra celor petrecute alaltăieri în staţia Nădăşel şi halta Şard. La ora 5 şi jum. seara trenul personal ce venea la Cluj a stat atât de puţin încât numeroşi călători nu s'au putut urca, rămânând în gară. Pe deasupra un controlor de bilete şi-a mai permis să înjure în ungureşte pe cei rămaşi pe jos.

— Inspectoratul muncii din Cluj a fost delegat să conducă tratativele de împăciuire dintre muncitorii minieri, din uzinele metalurgice din Ardeal ale statului şi stat ca patron. Tratativele vor începe probabil numai la sfârşitul lunii Ianuarie. Ministerul industriei şi comerţului n'a comunicat încă numele delegatului său de-a trata cu muncitorii.

— A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, infor, maţii, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

*

* Statutele Sindicatului meseriaşilor măcelarilor din Aiud s'au aprobat de Minister.

:: Reclama e sufletul comerţului ::

ARESTAREA

unor agenţi principali ai organizaţiilor teroriste din România

Cm au fost descoperiţi comuniştii Al. Dobrogeanu — Gherea şi Marcel Pauker? —

Direcţiunea Siguranţei generale a Statului a izbutit să aresteze Sâbătă seara în Capitală pe fruntaşii comunişti Al. Dobrogeanu-Gîrea şi Marcel Pauker, — despre cari se svonise că ar fi părăsş ţara, trecând peste frontieră.

Al. Dobrogeanu-Gherea, care e conducătorul acţiunei comunie clandestine şi autorul manifestelor răspândite în ţară, în ultimul tip, a fost găsit în str. Imprimeriei No. 36, unde se adăpostea su numele fals de Anton Davidescu.

In momentul când personalui Siguranţei generale făcea percheziţ în locuinţa lui Dobrogeanu Gherea, a venit la întâlnire şi ininerul Marcel Pauker, care se folosea de un buletin fals, scos da biroul populaţiei pe numele de Iacob Friedman.

Eri dimineaţă a mai fost arestată şi Ana Panker, soţia lui Mrcel Pauker, care îngrijată că soţul ei nu se înapoiase acasă, veise în strada Imprimeriei spre a se interesa de soarta lui.

După cum se ştie Al. Dobrogeanu-Gherea a fost comnat în cotumacie la 10 ani închisoare de către consiliul de răsboi al copului II. armatăt

Inginerul Macei Pauker a fost trimis în judecata aceluiaş consiliu pentru faptul că împreună cu ceilalţi membrii ai comitetului patidului comunist şi-au însuşit articolele scrise în „Socialismul" prn care se cerea plebiscit pentru Basarabia.

In cursul zilei de eri şi azi înainte de amiazi comuniştii arestaţ au fost anchetaţi la Siguruţa generală, a Statului, urmând ca după amiazi ei să fie depuşi la Jilava.

Până în prezent au fost depuşi la Jilava peste 120 de comunişti arestaţi de către siguranţa generală în ultimul timp.

Marfa buna — Durabilă

Cea mai bună plasare de capital

se face cumpărând stofă de haine bărbăteşti
la depozitul fabricei de postav din Sibiu a lui

Gromen şi Herbert

(Succesorii lui Carol Scherer şi Fii)

şi — Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13. — ieftină

Cunoscutele stofe de lana pentru haine barbatesti de calitate escelenta cu pretul de

275 Lei

au sosit din nou in Magaziile

Prăvăliei

„La Barza"

Tipărit în tipografia „INFRĂŢIREA" în Strada Iuliu Maniu